

ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ Α. ΚΑΚΡΙΔΗ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

(ΜΕΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ)

ΑΘΗΝΑΙ
ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
- Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ -

1926

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΚΔΟΤΙΚΗ & ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

- Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ -

ΑΘΗΝΑΙ - ΟΔΟΣ ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ 8

ΛΕΞΙΚΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

ΛΕΞΙΚΟΝ ΓΑΛΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ὑπὸ Νικολάου Κοντοπούλου.

Ἔκδοσις ἑβδόμη, σφ. 16ον, σελ. 1087.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟΝ ὑπὸ Νικολ. Κοντοπούλου. Ἔκδοσις

ἕκτη, σφ. 16ον, σελ. 1100.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΓΕΡΜΑΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ὑπὸ Ἄντων. Ν. Γιάνναρη,

σφ. 16ον, σελ. 1146.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ὑπὸ Ἐ. Ρουσοπούλου, σφ.

16ον, σελ. 1080.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ μετὰ εἰσαγωγῆς περὶ προφορᾶς

τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης, πίνακος τῶν ἀνωμάλων ζημάτων καὶ ἀναγραφῆς τῶν συντεταμημένων λέξεων, ὑπὸ Ι. Πεοβάνογλου δ. φ.

Ἔκδοσις πέμπτη, σφ. 16ον, σελ. 1104.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΛΛΗΝΟΑΓΓΛΙΚΟΝ μετὰ εἰσαγωγῆς, πινάκων καὶ συνο-

πτικῆς γραμματολογίας τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης, ὑπὸ Ι. Πεοβάνογλου δ. φ. Ἔκδοσις τετάρτη, σφ. 16ον, σελ. 1000.

ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ Α. ΚΑΚΡΙΔΗ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

(ΜΕΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ)

Προσφορά τῶν Ἐνδοσῶν

ΑΘΗΝΑΙ
ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
- Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ -

Πᾶν αντίστοιχον μὴ φέρον τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφήν τοῦ συγγρα-
φέως καὶ τὸ σῆμα τῶν ἐκδοτῶν, θεωρεῖται ἐκ τυποκλοπίας προσηγό-
μενον καὶ καταδιώκεται κατὰ νόμον.

Εφκαυριδης

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ παροῦσα *Γραμματικὴ τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσης* ὑπεβλήθη εἰς τὴν κρίσιν τοῦ καταλυθέντος Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ ἀπερρίφθη. Οἱ λόγοι τῆς ἀπορρίψεως ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῆς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας καταγγελίας μου καὶ ἐξ ἄλλων δημοσιευμάτων δὲν ἦσαν εὐθεῖς. Τὸ καταλυθὲν Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον διεπιστώθη ἐκ πολλῶν τεκμηρίων ὅτι ἐνέκρινε πολλάκις διδακτικὰ βιβλία αὐθαιρέτως ἐπὶ βλάβῃ διδασκόντων καὶ διδασκομένων, ἐπ' ὠφελεία δὲ μόνον τῶν φίλων του συγγραφέων, καὶ ἀπέρριπτε πολὺ δοκιμώτερα βιβλία ἄλλων συγγραφέων μὴ φίλων του, διὰ τὰ μὴ περιορισθῆ ἢ κατανάλωσις τῶν βιβλίων τῶν φίλων του. Θὰ φανῆ δὲ ἴσως παράδοξον εἰς πολλοὺς ὅτι ὑπεβλήθημεν εἰς τὰ ἔξοδα τῆς ἐκτυπώσεως, ἀφ' οὗ τὸ βιβλίον δὲν ἐνεκρίθη, διὰ τὰ κυκλοφορήσῃ εἰς τὰ σχολεῖα τοῦ κράτους. Ἀλλὰ ἡ συνείδησις τοῦ συγγραφέως ὅτι τὸ βιβλίον του, γραμμένον μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν καὶ προσοχὴν, μὲ ἀκριβείαν ἐπιστημονικὴν, μὲ γλῶσσαν ἀπλὴν καὶ σαφῆ, μὲ κανόνας συντόμους καὶ εὐλήπτους, μὲ παραδείγματα ἐκλεκτά, μὲ μέθοδον προχωροῦσαν ἀπὸ τὰ εὐκολώτερα εἰς τὰ δυσκολώτερα, καὶ πρὸ πάντων μὲ ἀσκήσεις ἐνιαίου περιεχομένου, τερπνὰς ἅμα καὶ διδακτικὰς, ὑπερέχει πολὺ ὅλων τῶν ἐγκεκριμένων ὑπὸ τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου γραμματικῶν, ὑπερίσχυσεν, ὥστε νὰ μὴ μείνῃ ἀνέκδοτον καὶ ἄγνωστον τὸ βιβλίον, διὰ τὰ ὠφελήσῃ τοῦλάχιστον ἄλλους. Δὲν θὰ καυχῆθῶ ποτὲ ὅτι τὸ βιβλίον μου εἶναι ἀναμάρτητον, ἀλλὰ ἀσφαλῶς προάγει πολὺ τὴν συγγραφὴν διδακτικῆς γραμματικῆς τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσης, — καὶ τοῦτο θὰ ὁμολογήσῃ πᾶς προσεκτικὸς ἀναγνώστης καὶ καλῆς πίστεως κριτῆς. Θὰ παρακαλέσω μόνον τοὺς προσεκτικοὺς ἀναγνώστας μου, λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ βιβλίον ἐτυπώθη πολὺ βιαστικά, εἰς διάστημα 45 ἡμερῶν 17 τυπογραφικὰ φύλλα, νὰ μου συγχωρήσουν μερικὰ τυπογραφικὰ παροράματα, τῶν ὁποίων τὰ κυριώτατα διορθῶνω κατωτέρω.

Μίαν παράκλησιν ἔχω ἀκόμη νὰ κάμω πρὸς τοὺς ἀναγνώστας μου. Ἀφ' οὗ πεισθοῦν αὐτοὶ περὶ τῆς ἀξίας τοῦ βιβλίου μου, νὰ εὐαρεστηθοῦν νὰ συστήσουν καὶ εἰς ἄλλους τὴν μελέτην αὐτοῦ. Ὅσοι δὲ τυχὸν ἐκ τῶν κ. κ. καθηγητῶν θὰ διδάξουν τὸ βιβλίον μου κατ' ἰδίαν εἰς μαθητὰς τῶν ἐλληνικῶν σχολείων, ἄς μὴ λησμο-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

νήσουν να συστήσουν εις αὐτούς, ὅτι ἡ γραμματικὴ πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἀχώριστος σύντροφος καὶ σύμβουλος τοῦ μαθητοῦ καὶ κατὰ τὰς γυμνασιακὰς καὶ κατὰ τὰς πανεπιστημιακὰς σπουδὰς του καὶ τὸν ἔπειτα ἀκόμη βίον του. Θὰ εἶναι μάλιστα πολὺ ὠφέλιμον, ἂν εἰς τὴν πρώτην τάξιν τοῦ γυμνασίου ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἐν τῇ γραμματικῇ ἀσκήσεων εἰς ἐμπέδωσιν τοῦ τυπικοῦ μέρους καὶ προπαρασκευὴν εἰς ἀνωτέραν θεματογραφίαν. Γενικῶς καμμιάς γλώσσης ἡ γραμματικὴ δὲν εἶναι τερπνὸν ἀνάγνωσμα, εἶναι ὅμως ἀπαραίτητος σύντροφος καὶ σύμβουλος παντὸς λογίου, εὐρισκομένου πολλάκις εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ καταφεύγῃ εἰς αὐτήν.

Θ. Α. Κ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

- Σελ. 11 ἢ § 40 νὰ θεωρηθῆ ὡς σημείωσις εἰς τὴν § 39.
- 15 § 59 ἀντὶ τῶν παραδειγμάτων ὁ μαθητὴς οἱ μαθηταὶ γράφε ὁ ἕπιος οἱ ἕπιοι
 - 19 τέλος ἀντὶ γροῖα γράφε γροῖα.
 - 23 Σημ. ἀντὶ πληθυντικὸς γράφε πληθυντικὸς.
 - 46 ζ' ἀντὶ τῆς σειρᾶς τῶν πτώσεων ὁ μίοντις ὁ μόντις τοῖς μάρτιαι....
(κατὰ τὸ θέμα χωρισμένων) νὰ ληφθῆ ἡ τακτικὴ σειρά τῶν πτώσεων
 - 59 ὑποσημ. 1 τέλος ἀντὶ ἐκνεῖνται γράφε ἐκτεῖνται.
 - 63 ἀντὶ τοὺς πρόιους γράφε τοὺς πρόφους.
 - 64 § 214 ἀντὶ ὁ σῶρος (δὶς) γράφε ὁ σῶος.
 - 79 Νὰ προστεθῆ εἰς τὴν § 254 ἡ ὑποσημείωσις: Τὸ Η παλαιότερον ἦτο σημεῖον τοῦ δασέος πνεύματος: Ηο παῖς = ὁ παῖς.
 - 87 εἰς τὸ τέλος τῶν τελευταίων στίχων γράφε: ἐξῆς ἔχουν οὐδένας
 - 93-94 ἡ ὑποσημείωσις τῆς σελ. 94 ἀνήκει εἰς τὴν σελ. 93.
 - 96 στίχ. 17 ἡ τελευταία συλλαβὴ -οθαι ἀνήκει ὡς τελευταία συλλαβὴ εἰς τὸν ἐπόμενον στίχ. 18: παρακειμένον -οθαι.
 - 210 στίχ. 13 γράφε ἡνίοχος.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ

ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Γράμματα και διαίρεσις αὐτῶν

§ 1. Ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶχε τὰ ἴδια 24 γράμματα τὰ ὅποια ἔχει καὶ ἡ νέα ἑλληνικὴ γλῶσσα:

αβγ δεζ ηθι κλμ νξο πρσ τυφ χψω

Σημ. Τὰ γράμματα εἶναι γραπτὰ παραστάσεις τῶν φθόγγων, οἱ ὅποιοι ἀκούονται, ὅταν προφέρωμεν ἐκάστην λέξιν.

§ 2. Τὰ γράμματα *α ε η ι ο υ ω* λέγονται *φωνήεντα*, —

τὰ γράμματα *β γ δ ζ θ κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ φ χ ψ* λέγονται *σύμφωνα*.

§ 3. Ἐκ τῶν φωνηέντων τὸ *ε* καὶ *ο* λέγονται *βραχέα*, διότι παριστάνουν φθόγγους, τοὺς ὁποίους οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληγες προέφερον πάντοτε ἐν βραχεῖ, δηλ. ὀλίγῳ χρόνῳ, —

τὸ *η* καὶ *ω* λέγονται *μακρά*, διότι παριστάνουν φθόγγους, τοὺς ὁποίους οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληγες προέφερον πάντοτε ἐν μακρῷ χρόνῳ, ἐν χρόνῳ διπλασίῳ ἢ τὰ βραχέα, —

τὸ *α*, *ι*, *υ* λέγονται *δίχρονα*, διότι παριστάνουν φθόγγους τοὺς ὁποίους οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληγες εἰς ἄλλας μὲν λέξεις ἢ συλλαβὰς προέφερον ἐν βραχεῖ χρόνῳ, εἰς ἄλλας δὲ ἐν μακρῷ.

Σημ. α' Ὅταν θέλωμεν γὰ δηλώσωμεν τὰ βραχέα καὶ μακρὰ

δίχρονα, γράφομεν ἐπὶ μὲν τῶν βραχέων τὸ σημεῖον ω , ἐπὶ δὲ τῶν μακρῶν τὸ σημεῖον $\omega\bar{\alpha}$, ἐπιπλάσεις, ἀκίτες, κύνες, γῦπες.

Σημ. β'. Ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶχεν εἰς παλαιότερους χρόνους καὶ δύο ἀκόμη φθόγγους τὸ F (δίγαμμα) καὶ τὸ J (γιώτ).

Τὸ F προεφέρετο περίπου ὡς προφέρομεν ἡμεῖς σήμερον τὸ β, — τὸ J προεφέρετο ὡς προφέρομεν ἡμεῖς τὸ γι εἰς τὰς λέξεις γιατρός, γιορτή.

§ 4. Ἐκ τῶν συμφῶνων τὸ κ, π, τ, — γ, β, δ, — χ, φ, θ λέγονται ἄφωνα, —

τὸ μ, ν λέγονται ἔρρινα,

τὸ λ, ρ, λέγονται ὑγρά,

τὸ σ λέγεται σφραϊστικόν,

καὶ τὸ ζ, ξ, ψ, λέγονται διπλά, διότι παριστάνουν δύο φθόγγους συγχωνευμένους, τὸ ζ τὸ σδ ἢ δζ, τὸ ξ τὸ κσ ἢ γσ ἢ χσ, καὶ τὸ ψ τὸ πσ ἢ βσ, ἢ φσ.

Σημ. Τὸ γ πρὸ ἄλλου γ, πρὸ τοῦ κ, πρὸ τοῦ χ, καὶ πρὸ τοῦ ω προφέρεται ὡς ἔρρινον: ἄγ-γελος ἄγ-κυρα σύγ-χυσις πλάσιγ-ξ.

§ 5. Τὰ ἄφωνα χωρίζονται κατὰ δύο τρόπους, πρῶτον κατὰ τὰ ὄργανα, μὲ τὰ ὁποῖα προφέρονται,

εἰς οὐρανισκόφωνα	κ γ χ
εἰς χειλόφωνα	π β φ
εἰς ὀδοντόφωνα	τ δ θ—

δεύτερον κατὰ τὴν πνοήν, ἢ ὁποῖα τα παρακαλοῦται ὅταν προφέρονται,

εἰς ψιλὰ	κ π τ
εἰς μέσα	γ β δ
εἰς δασέα	— χ φ θ

Σημ. Πίναξ δηλῶν ἀντιστοιχίως τὴν διαίρεσιν τῶν ἀφῶνων

	ψιλὰ	μέσα	δασέα
οὐρανισκόφωνα	κ	γ	χ
χειλόφωνα	π	β	φ
ὀδοντόφωνα	τ	δ	θ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Συλλαβαί

§ 6. Αἱ λέξεις ἀποτελοῦνται ἀπὸ μίαν ἢ περισσοτέρας συλλαβάς. Λέξις ἀπὸ μίαν συλλαβὴν ἀποτελουμένη λέγεται *μονοσύλλαβος*:

ἐν φῶς, μῆν, —

λέξις ἀποτελουμένη ἀπὸ δύο συλλαβάς λέγεται *δυσύλλαβος*:
γά-λα, μῆ-λον, φῶ-τα, —

λέξις ἀποτελουμένη ἀπὸ συλλαβάς περισσοτέρας τῶν δύο λέγεται *πολυσύλλαβος*: μη-λέ-α, πα-νά-γα-θος.

§ 7. Αἱ συλλαβαί ἀποτελοῦνται: ἢ ἀπὸ ἓν μόνον φωνῆεν: ὠ-ά (δύο συλλαβαί χωρισταί), ἢ ἀπὸ φωνῆεν μαζί με ἓν ἢ περισσότερα (μέχρι πέντε τὸ πολὺ) σύμφωνα: πῦρ, θοῖξ, σπλιν.

§ 8. Ἐκάστη συλλαβὴ προφέρεται διὰ μιᾶς ἐκπνοῆς φῶς (μία ἐκπνοή)—φῶ-τα (δύο ἐκπνοαί)—

φω-τί-ξω (τρεις)—δι-δά-σκα-λος (τέσσαρες)....

§ 9. Ἡ τελευταία συλλαβὴ τῆς λέξεως λέγεται *λήγουσα* (διότι με αὐτὴν *λήγει*, δηλ. τελειώνει ἢ λέξις), —

Ἡ προτελευταία λέγεται *παραλήγουσα* (παρὰ τὴν *λήγουσαν*), καὶ ἡ τρίτη ἀπὸ τοῦ τέλους λέγεται *προπαραλήγουσα* (πρὸ τῆς *παραληγούσης*).

Σημ. Γενικῶς πάσης λέξεως ἡ πρώτη συλλαβὴ λέγεται *ἀρχικὴ* συλλαβὴ, διότι με αὐτὴν ἀρχίζει ἢ λέξις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Δίφθογγοι

10. Δίφθογγοι ¹⁾ λέγονται δύο φωνήεντα προφερόμενα ὡς μία συλλαβή.

¹⁾ Ἡ ὀνομασία *δίφθογγοι* εἶναι σύμφωνα με τὴν προφορὰν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι προέφερον διακεκριμένα τὰ δύο φωνήεντα, ἀλλὰ ἐν μιᾷ συλλαβῇ, π.χ. τὸ *αι* ὅπως το προφερόμεν οἱ νεώτεροι *Ἑλληνες εἰς τὰς λέξεις *γα-ι* τάνι, *παλιογά-ι*-τανο, *το ει* ὅπως το προφερόμεν εἰς τὰς λέξεις *λε-ι* μόνι, *αὐγολέ-ι*-μονο....

§ 11. Αἱ δίφθογγοι εἶναι ὀκτὼ κύριαι, αἱ εἰ οἱ υἱ - αυ εὐ ηυ ου καὶ τρεῖς καταχρηστικαί, α ἥ φ.

Σημ. Δύο στιγμαὶ (διαλυτικὰ) τιθέμεναι ἐπὶ τοῦ φωνήεντος ι ἢ υ δηλοῦν ὅτι τὰ φωνήεντα αἱ εἰ οἱ υἱ - αυ εὐ ηυ ου προφέρονται χωριστά, ὡς δύο συλλαβαί: Ἄθῆνα-ῖ-κός, προ-ῖ-όντα, θυ-ῖ-κός, προ-ῖ-πάρχω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Συλλαβισμός

§ 12. Συλλαβισμός λέγεται ὁ χωρισμός τῶν δισυλλάβων καὶ πολυσυλλάβων λέξεων εἰς συλλαβάς.

§ 13 Ὁ συλλαβισμός γίνεται κατὰ τοὺς ἐξῆς κανόνας:

α΄. Ἐν μόνον σύμφωνον εὐρισκόμενον μεταξὺ δύο φωνηέντων ἢ διφθόγγων συλλαβίζεται πάντοτε μὲ τὸ ἐπόμενον φωνῆεν ἢ δίφθογγον: ἔ-γώ. ἦ-μεῖς, Πει-ραι-εύς, παί-ζω, ὕ-ψος.

Σημ. Τὰ τελικὰ σύμφωνα συλλαβίζονται κατ' ἀνάγκην μὲ τὸ προηγούμενον φωνῆεν ἢ δίφθογγον.

β΄. Δύο σύμφωνα εὐρισκόμενα μεταξὺ δύο φωνηέντων ἢ διφθόγγων συλλαβίζονται μὲ τὸ ἐπόμενον φωνῆεν ἢ δίφθογγον, ἂν ὑπάρχη λέξις ἐλληνικὴ ἀρχίζουσα ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ σύμφωνα κατὰ τὴν σειρὰν ποῦ εὐρίσκονται: πέ-τρα (τρῶγα) — πί-σις (στόμα) — ὕ-γρὸς (γράφω).

Ἐὰν δὲν ὑπάρχη λέξις ἐλληνικὴ ἀρχίζουσα ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ σύμφωνα, τότε χωρίζονται, συλλαβιζόμενα ἕν μὲ τὸ προηγούμενον καὶ ἕν μὲ τὸ ἐπόμενον φωνῆεν ἢ δίφθογγον: ἄρ-τος, πύρ-γος καρ-πός.

Σημ. Διὰ τὴν ἴδιον λόγον συλλαβίζομεν καὶ θάρ-ρος, ἄλ-λος, ἵπ ποσ περι-τός. . . διότι οὐδεμία λέξις ἐλληνικὴ ἀρχίζει ἀπὸ δύο σύμφωνα τὰ αὐτὰ (ρρ, λλ, ττ, ππ, . . .)

γ΄. Τρία σύμφωνα εὐρισκόμενα μεταξὺ δύο φωνηέντων ἢ διφθόγγων συλλαβίζονται μὲ τὸ ἐπόμενον φωνῆεν ἢ δίφθογγον καὶ τὰ τρία, ἂν ὑπάρχη λέξις ἐλληνικὴ ἀρχίζουσα ἀπὸ τὰ τρία αὐτὰ σύμφωνα κατὰ τὴν σειρὰν ποῦ εὐρίσκονται, ἢ καὶ μόνον ἀπὸ τὸ

πρῶτον καὶ δεύτερον ἄ-στρον (στρατός) ἔ-χθρός (χθές) οἰ-κτρός (κτῆμα) ἰ-σθμός (σθένος).—

ἄλλως χωρίζεται τὸ πρῶτον συλλαβιζόμενον μετὰ τὸ προηγούμενον, τὸ δὲ δεύτερον καὶ τρίτον μετὰ τὸ ἐπόμενον: λαμ-πρός, κέν-τρον, δέν-δρον, ἄρ-κτος, πορ-θμός.

δ'. Ἄφωνον μετὰ μ ἢ ν εὐρισκόμενα μεταξὺ δύο φωνηέντων ἢ διφθογγῶν, συλλαβίζονται καὶ τὰ δύο μετὰ τὸ ἐπόμενον φωνῆεν ἢ διφθογγον, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ὑπάρχη λέξις ἑλληνικὴ ἀρχίζουσα ἀπὸ αὐτά: πρᾶ-γμα, δά-φνη βα-θμός, φά-τιη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

Ποσότης συλλαβῶν.

§ 14. Ἡ συλλαβὴ εἶναι:

α'. βραχεῖα, ἂν ἔχη φωνῆεν βραχὺ καὶ δὲν ἀκολουθοῦν μετ' αὐτὸ περισσότερα τοῦ ἑνὸς σύμφωνα ἢ σύμφωνα διπλοῦν: ἔ-τος βᾶ-θός λέ-γε,—

β'. φύσει μακρά, ἂν ἔχη φωνῆεν μακρὸν ἢ διφθογγον: χῶ-ρᾶ, χαί-ρω, ἄ-δα.

Σημ. Ἡ λήγουσα ἢ ἔχουσα διφθογγον αἰ ἢ οἰ χωρὶς κανὲν σύμφωνα εἰς τὸ τέλος εἶναι συνήθως βραχεῖα, μου-σαι, οἰ-κοι (ἀλλὰ μού-σαις οἴκοις).

γ'. θέσει μακρά, ἂν ἔχη μὲν φωνῆεν βραχὺ, ἀλλὰ ἀκολουθοῦν μετ' αὐτὸ δύο ἢ περισσότερα σύμφωνα, ἢ ἓν σύμφωνα διπλοῦν: πι-στός, ἄ-στρον, λέ-ξις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ϛ΄

Τόνοι καὶ πνεύματα

§ 15 Ἐκάστης λέξεως μίαν συλλαβὴν τονίζομεν δηλ. προφέρομεν δυνατώτερον ἀπὸ τὰς ἄλλας καί, ὅταν γράφωμεν τὰς λέξεις, θέτομεν ἐπὶ τοῦ φωνηέντος ἢ τῆς διφθογγῆς τῆς συλλαβῆς αὐτῆς ἓν σημεῖον τὸ ὁποῖον λέγεται *τόνος*.

Σημ. Τόνον κανονικῶς ἔχουν καὶ αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις.

§ 16. Οἱ τόνοι εἶναι τρεῖς: ὀξεῖα ' , περισπωμένη ~ καὶ βαρεῖα ' .

§ 17. Τὴν ὀξεῖαν θέτομεν ἐπὶ τῆς ληγούσης, τῆς παραληγούσης καὶ τῆς προπαραληγούσης: μαθητής, βιβλίον, διδάσκαλος.

§ 18. Τὴν περισπωμένην θέτομεν ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ παραληγούσης μόνον: ἀληθῶς, χῶμα.

§ 19. Τὴν βαρεῖαν θέτομεν ἐπὶ τῆς ληγούσης μόνον, ἀντὶ τῆς ὀξεῖας, εἰς λέξεις αἱ ὁποῖαι τονίζονται εἰς τὴν λήγουσαν καὶ δὲν χωρίζονται ἀπὸ τῆς ἐπομένης λέξεως διὰ κόμματος ἢ στιγμῆς: καλὸς ἄνθρωπος, μικρὰ μαθήτρια.

§ 20. Τὰ πνεύματα εἶναι δύο, ψιλή ' καὶ δασεῖα ' .

§ 21. Πνεύματα θέτομεν μόνον ἐπὶ τῆς πρώτης συλλαβῆς τῶν λέξεων, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσι ἀπὸ φωνῆεν ἢ δίφθογγον: ἔχω, ἅγιος ἀληθής, αὐτός.

§ 21^α Πνεῦμα, δασεῖαν, θέτομεν καὶ ἐπὶ τοῦ ρ, ἂν ἀρχίζῃ λέξις ἀπὸ αὐτό: ῥέω, ῥεύματα, ῥητορικός.

Σημ. α'. Ἄν ἡ τονιζομένη συλλαβὴ ἔχῃ δίφθογγον, τὸν τόνον, ὅπως καὶ τὸ πνεῦμα, θέτομεν ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος (ι, υ): αὐγή, σημεῖον, τραῦμα, πνεῦμα.

Σημ. β'. Ἄν τόνος καὶ πνεῦμα συμπέπτουν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φωνήεντος, γράφομεν πρῶτον τὸ πνεῦμα καὶ ἔπειτα τὴν μὲν ὀξεῖαν καὶ βαρεῖαν δεξιὰ τοῦ πνεύματος. τὴν δὲ περισπωμένην ὑπεράνω αὐτοῦ: αὔριον, ἂν ἔχω, αἶμα, εὔρον.

Σημ. γ'. Ἄν ἡ ἀπὸ φωνῆεν ἀρχίζουσα λέξις γράφεται μὲ κεφαλαῖον τὸ πρῶτον γράμμα, τὸ πνεῦμα καὶ τὸν τόνον θέτομεν ἄνω καὶ ἀριστερὰ τοῦ κεφαλαίου γράμματος: Ἐλένη Ἥρα Ἄρης Ὁραί.

§ 22. Εἰς πᾶσαν λέξιν, ἡ ὁποῖα ἀρχίζει ἀπὸ τὸ φωνῆεν υ θέτομεν δασεῖαν: ὕδωρ, ὕπνος, ὑψηλός, Ὑμητιός¹⁾.

1) Ἐκ τῶν ἄλλων λέξεων, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσι ἀπὸ φωνῆεν ἢ δίφθογγον, εἰς ἄλλας μὲν, τὰς περισσότερας, θέτομεν ψιλήν, εἰς ἄλλας δὲ δασεῖαν. Ταύτας δὲ ψιλήν καὶ δασεῖαν θέτομεν ἀπὸ τοῦ ἰσότητος ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

§ 23. Γενικοὶ κανόνες τονισμού.

α'. Οὐδεμία λέξις ἑλληνικὴ τονίζεται πέρα τῆς προπαραλήγουσης.

β'. Ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι μακρὰ ἢ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται: *ἄνθρωπον, ἀνθρώπους, ἀνθρώπων*- (ἐν ᾧ λέγομεν *ἄνθρωπος, ἄνθρωποι*).

γ'. Ἄν μία λέξις τονίζεται εἰς τὴν προπαραλήγουσαν, δέχεται πάντοτε ὀξεῖαν: *σήμερον, αὔριον*.

δ'. Ἄν ἡ τονιζομένη συλλαβὴ εἶναι βραχεῖα ἢ θέσει μακρὰ, δέχεται πάντοτε ὀξεῖαν: *τέλος, πόρος, γράμμα, λέξις, τέρμα, ἄστρον*.

ε'. Ἄν ἡ λέξις τονίζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν καὶ ἡ παραλήγουσα εἶναι φύσει μακρὰ, τότε ἡ λέξις δέχεται:

ὀξεῖαν μὲν, ἂν καὶ ἡ λήγουσα τῆς λέξεως εἶναι μακρὰ: μή-τηρ, χαί-ρω, τρώ-γω, πί-νω.—

περισπωμένην δέ, ἂν ἡ λήγουσα τῆς λέξεως εἶναι βραχεῖα ἢ θέσει μακρὰ: *μῆτερ, χαῖρε, τῶγε, πῖνε, φοῖνιξ* (χουρμαδιά).

Σημ. Αἱ λέξεις *οὔ-τε, μή-τε, εἶ-τε, ὄσ-τε, ὄσ-περ, καί-τοι, καί-περ, ἦ-τοι* δέχονται ὀξεῖαν, διότι ἐκάστη ἐξ αὐτῶν εἶναι κυρίως δύο λέξεις, γραφόμεναι κατὰ συνήθειαν ὡς μία: *οὔτε=οὔ τε, ὄστε=ὄς τε* . . .

§ 24. Αἱ λέξεις αἱ ἔχουσαι ὀξεῖαν,

ἐπὶ τῆς ληγούσης λέγονται *δξύτονοι*: *μήν, πατήρ, μαθητής*,—

ἐπὶ τῆς παραληγούσης λέγονται *παροξύτονοι*: *μήτηρ, θυγάτηρ*

ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης λέγονται *προπαροξύτονοι*: *μαθήτρια, διδάσκαλος*.

Αἱ ἔχουσαι *περισπωμένην*

ἐπὶ τῆς ληγούσης λέγονται *περισπώμεναι*: *πῶρ, κακῶς*,—

ἐπὶ τῆς παραληγούσης λέγονται *προπερισπώμεναι*: *μῆτερ, γυναικες*.

Αἱ ἔχουσαι *βαρεῖαν* λέγονται *βαρύτονοι*: *χρησιτὸς ἄνθρωπος*.

Σημ. Βαρύτονοι λέγονται γενικῶς καὶ πᾶσαι αἱ λέξεις αἱ μὴ ἔχουσαι ὀξεῖαν ἢ περισπωμένην ἐπὶ τῆς ληγούσης: *λέγω, διδάσκαλος, χῶρος*. Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Ἄτονοι καὶ ἐγκλιτικαὶ λέξεις.

§ 25. Ὀλίγισταὶ λέξεις μονοσύλλαβοι, ἐπειδὴ προφέρονται σχεδὸν ἠνωμένοι μετὰ τὴν ἐπομένην λέξιν, δὲν ἔχουν κανένα τόνον καὶ λέγονται δι' αὐτὸ ἄτονοι.

§ 26. Ἄτονοι λέξεις εἶναι:

α') ὁ, ἦ, οἶ, αἶ, (ἄρθρα): ὁ ἄνθρωπος (ὁ ἄνθρωπος).

β') ἐν, εἰς ἐκ (προθέσεις) ἐν Ἄργει (ἐν Ἄργει)

γ') εἰ (σύνδεσμος) εἰ βούλει (εἰδούλει=ἐὰν θέλης)

δ') οὐ (οὐκ) (ἐπίρρημα) οὐ καλὸς (οὐκαλὸς=ὄχι καλός...)

ε') ὡς (σύνδεσμος καὶ ἐπίρρημα) ὡς λέγεις (ὡςλέγεις = καθὼς λέγεις).

Σημ. Ἐξ αὐτῶν τονίζεται τὸ εἰ, ὅταν εὐρισχόμενον μετὰ τὸ ὡς γράφεται ὡς μία λέξις: ὡσεὶ, καὶ τὸ οὐ, ὅταν μετ' αὐτὸ ἀκολουθῇ κόμμα ἢ ἄλλο τι σημεῖον στίξεως: λέγεις ἢ οὐ;

§ 27. Ἐγκλιτικαὶ λέξεις λέγονται μερικαὶ μονοσύλλαβοι ἢ δισύλλαβοι λέξεις, τῶν ὁποίων ὁ τόνος, ἐπειδὴ προφέρονται σχεδὸν ἠνωμένοι μετὰ τὴν προηγουμένην λέξιν, ἢ μεταδιβάσσεται εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως ὡς δεξιά, ἢ ἀποβάλλεται δηλ. χάνεται ἐντελῶς.

§ 28. Ἐγκλιτικαὶ λέξεις εἶναι αἱ ἑξῆς:

α'.) μοῦ, μοί, μέ—σοῦ, σοί, σέ (προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι).

β'.) τίς, τί, τινός, τινί, τινά, τινές, τινῶν, τισί, τινὰς (ἀόριστοι ἀντωνυμίαι)

γ'.) εἰμί, ἐστί, ἐσμέν, ἐστέ, εἰσὶ (ἐνεστῶς τῆς ὀριστικῆς τοῦ ῥήματος εἰμί)

δ'.) φημί, φησί, φαμέν, φατέ, φασί, (ἐνεστῶς τῆς ὀριστικῆς τοῦ ῥήματος φημί).

ε'.) γέ, τέ, τοί, πέρ, πώ, νύν, πού, ποί, ποθέν, ποτέ, πώς, πη (μόρια).

§ 29. Ὁ τόνος τῶν ἐγκλιτικῶν λέξεων

Α'. μεταβιδάζεται ὡς ὀξεῖα εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγούμενης λέξεως, ὅταν ἢ προηγουμένη λέξις εἴναι,

α'. προπαροξύτονος: χαιρετέ μοι, φίλοι—*Ὁμηρός φησιν* (ὁ *Ὁμηρός λέγει*).

β'. προπερισπωμένη: χαῖρέ μοι, φίλε—*παῖδες ἔστε* (εἰσθε παιδιά).

γ'. ἄτονος: ὡς φησιν *Ὁμηρός* (καθὼς λέγει ὁ *Ὁμηρός*).

δ'. ἂν ἔχη πάθει ἔγκλισιν: ἀνθρωποὶ τινές εἰσι σοφοί—*εἴ ποὺ τίς τινα ἴδοι*.

Β'. ἀποβάλλεται ἐντελῶς:

α'. ὅταν ἢ προηγουμένη λέξις εἴναι βαρύτονος ἢ περισπωμένη, ἀλλὰ ἢ βαρεῖα τῆς προηγουμένης λέξεως γίνεται ὀξεῖα: πατήρ εἰμι (ἀντὶ πατῆρ εἰμί)—*καλῶς φησιν Ὁμηρός* (καλῶς λέγει ὁ *Ὁμηρός*).

β'. Ὅταν ἢ προηγουμένη λέξις εἴναι παροξύτονος καὶ ἢ ἐγκλιτικὴ μονοσύλλαβος: μήτηρ τις εἶπε τῇ θυγατρὶ (μὰ μητέρz εἶπε z τὴν κόρη της).

§ 30. Μερικαὶ ἀπὸ τὰς ἀνωτέρω ἐγκλιτικὰς λέξεις φυλάττουσιν τὸν τόνον των εἰς τὰς ἐξῆς περιπτώσεις:

α'. αἱ δισύλλαβοι ἐγκλιτικαί, ὅταν ἢ προηγουμένη λέξις εἴναι παροξύτονος: λόγοι τινές (μερικοὶ λόγοι), ἢ μήτηρ φησί, μητέρες ἔσμεν, (ἢ μήτηρ λέγει, μητέρες εἴμεθα).

β'. Πᾶσα ἐγκλιτικὴ λέξις, ὅταν εἴναι ἐν ἀρχῇ λόγου ἢ χωρίζεται ἀπὸ τὴν προηγουμένην λέξιν μὲ κόμμα: Φασὶ τὸν *Ὁμηρον τυφλὸν γενέσθαι* (λέγουσιν ὅτι ὁ *Ὁμηρός* ὑπῆρξε τυφλός). *Ὁμφακες, φησί, εἰσὶν* (εἴναι, λέει, ἄγουρα).

γ'. Οἱ τύποι εἰμί, ἐστί, ἔσμεν, ἐστέ, εἰσίν, ὅταν τὸ τελευταῖον φωνῆεν τῆς προηγουμένης λέξεως ἔχη ἀποβληθῆ (ἐκθλιψίς): καλὸς μὲν ἐστὶ Πλάτων, καλὸς δ' ἐστὶ καὶ Ξενοφῶν.

δ'. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι σοῦ, σοί, σέ, ὅταν λέγωνται μὲ ἀντιδιαστολήν, ἢ ὅταν εὐρίσκωνται κατόπιν προθέσεως: οὐκ ἐγὼ σέ, ἀλλὰ σὺ πρότερος ἐμὲ ἐπήγεσας—ἐν σοὶ ταῦτ' ἐστί (εἰς τὴν ἐξουσίαν σου εἴναι αὐτὰ)—ταῦτα παρὰ σοῦ ἤκουσα.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

Σημεῖα στίξεως.

§ 31. Ἐκτὸς τῶν τόνων καὶ τῶν πνευμάτων ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ τῶν ἑλληνικῶν κειμένων εἶναι ἐν χρήσει καὶ τὰ ἐξῆς σημεῖα:

α'. τὸ κόμμα	,	ζ'. ἡ ἀπόστροφος	'
β'. ἡ τελεία στιγμὴ	.	η'. ἡ κορωνίς	'
γ'. ἡ ἄνω στιγμὴ	'	θ'. ἡ παρένθεσις	()
δ'. τὸ ἐρωτηματικὸν	?	ι'. τὰ εἰσαγωγικά	« »
ε'. τὸ θαυμαστικὸν	!	ια'. ἡ παύλα	—
ς'. τὸ ἐνωτικὸν	-	ιβ'. αἱ ἀγκύλαι	[]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

Χασμωδία

§ 32. Ὅταν εἰς μίαν λέξιν ἢ εἰς δύο κατὰ σειράν λέξεις συναντῶνται δύο φωνήεντα ἢ φωνήεν καὶ δίφθογγος χωρὶς ἐνὰ μεσολαβῆ μεταξὺ αὐτῶν κανὲν σύμφωνον (πόλε-ες, γένε-ι, γένε-ος, ποιέ-ουσι, κατὰ αὐτοῦ, κατὰ ὀλίγον, ἐπὶ ἡμέρας. . . .) ἐν τῇ ἀλλεπαλλήλῳ προφορᾷ αὐτῶν προκύπτει πολλάκις χασμωδία, δηλ. κακοφωνία.

§ 33. Ἡ χασμωδία θεραπεύεται

α' διὰ τῆς συναϊρέσεως—β' διὰ τῆς ἐκθλίψεως

γ' διὰ τῆς κράσεως—δ' διὰ τῶν εὐφωνικῶν συμφώνων.

α'. Συναίρεσις

§ 34. Συναίρεσις λέγεται ἢ ἐντὸς τῆς αὐτῆς λέξεως συγχώνευσις δύο ἀλλεπαλλήλων φωνηέντων ἢ φωνηέντος καὶ δίφθογγου εἰς ἓν φωνήεν μακρὸν ἢ εἰς δίφθογγον: (τιμά-ω) τιμῶ — (σुकé-α) συκη—(γένε-ος) γένους—(ποιέ-ει) ποιεῖ—(δηλό-ει) δηλοῖ.

§ 35. Ἡ ἐκ τῆς συναϊρέσεως προκύπτουσα συλλαβὴ κανονικῶς τονίζεται, ἂν πρὸ τῆς συναϊρέσεως ἐτονίζετο μία ἐκ τῶν συγχωνευ-

θεισῶν συλλαβῶν: Ἐρμῆς (Ἐρμέ-ας), ποιεῖ (ποιέει), εἰσῶς (εἰσα-ῶς)—

ἀλλὰ: γένους (γένε-ος), πόλει (πόλε-ι) ποιεῖ (ποιέ-ε).

§ 36. Ἡ συνηρημένη συλλαβή, ἂν εἶναι λήγουσα καὶ τονίζεται, κανονικῶς περισπᾶται: Ἐρμῆς (Ἐρμέας), Ἐρμῶν (Ἐρμεῶν), ποιῶ (ποιέω).

Σημ. Ὁξύνεται μόνον, ἂν πρὸ τῆς συναιρέσεως ἐτονίζετο μὲ ὀξεῖαν ἢ δευτέρα ἐκ τῶν συγχωνευθεισῶν συλλαβῶν, εἰσῶς (εἰσαῶς ἢ εἰσαός).

β'. Ἐκθλιψις.

§ 37. Ἐκθλιψις λέγεται ἡ ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ βραχέος φωνήεντος α, ε, ι, ο λέξεώς τινος, ὅταν ἀκολουθῇ, χωρὶς καμμίαν στίξιν ἐν τῷ μεταξύ, ἄλλη λέξις, ἀρχίζουσα ἀπὸ φωνῆεν ἢ ἀπὸ δίφθογγον.

§ 38. Ὑπὲρ τὴν θέσιν τοῦ ἐκθλιβομένου φωνήεντος τίθεται ἡ ἀπόστροφος ὡς σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως: πότι ἦλθε; (πότι ἦλθεε;), τοῦτ' ἀγνοῶ (τοῦτο ἀγνοῶ), ἐπ' αὐτοῦ (ἐπὶ αὐτοῦ).

§ 39. Ἄν ἡ ἐπομένη λέξις ἔχῃ δασεῖαν καὶ τύχη μετὰ τὴν ἐκθλιψίν τοῦ βραχέος φωνήεντος νὰ εἶναι πρὸ αὐτοῦ σύμφωνον φιλὸν κ, π, τ, γίνεται τοῦτο δασύ, τὸ κ γίνεται χ, τὸ π γίνεται φ καὶ τὸ τ γίνεται θ: δέχ' ἡμέραι (δέκα ἡμέραι), ἀφ' ἡμῶν (ἀπὸ ἡμῶν), καθ' ὁδόν (κατὰ ὁδόν).

§ 40. Ἄν τύχουν μετὰ τὴν ἐκθλιψιν νὰ εἶναι δύο φιλά σύμφωνα, γίνονται καὶ τὰ δύο δασέα: νύχθ' ὄλην (νύκτια ὄλην), ἔφθ' ἡμέρας (ἐπτά ἡμέρας).

Σημ. α'. Δὲν ἐκθλίβονται τὰ φωνήεντα, α, ι, ο εἰς τὰς μονοσυλλάβους λέξεις: τὰ ὄπλα, ἔχεις τι εἰπεῖν; (ἔχεις νὰ εἴπῃς τίποτε;) τὸ ἄρμα.

Σημ. β'. Τὸ ι δὲν ἐκθλίβεται καὶ εἰς τὰς λέξεις περὶ, μέχρη, ἄχρη, ὅτι: περὶ αὐτοῦ, ἄχρη ἡμῶν, μέχρη ὑμῶν, ὅτι αἰσθάνομαι.

§ 41. Ὁ τόνος τοῦ ἐκθλιβομένου φωνήεντος ἀποβάλλεται μαζί με αὐτό, ἂν ἡ λέξις τῆς ὁποίας τὸ φωνήεν ἐκθλίβεται, εἶναι ἀόριστο, ἀντωνυμία, ἢ πρόθεσις, ἢ σύνδεσμος, ἢ ἐπίρρημα: ἄλλα τιν' ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἔπαθον (ἄλλα τινὰ ἔπαθον), κατ' ἐμοῦ (κατὰ ἐμοῦ), ἀλλ' ἐγὼ (ἀλλὰ ἐγὼ), οὐδένα ποτ' εἶδον (οὐδένα ποτε εἶδον).

Ἄν εἶναι ἄλλη λέξις δισύλλαβος ἢ πολυσύλλαβος ὁ τόνος ἀναβιδάζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν: δεῖν' ἔπαθον (δεινὰ ἔπαθον), ἔφθ' ἡμέρας (ἐπτά ἡμέρας).

γ'. Κραῖσις.

§ 42. Κραῖσις λέγεται ἡ συγχώνευσις τοῦ τελικοῦ φωνήεντος ἢ διφθόγγου λέξεώς τινος μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος ἢ διφθόγγου τῆς ἐπομένης εἰς ἓν φωνῆεν μακρὸν ἢ μίαν δίφθογγον (ὥστε ἐκ τῶν δύο λέξεων γίνεται μία).

§ 43. Ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτοντος φωνήεντος ἢ διφθόγγου τίθεται ἡ κορωνίς¹⁾.

§ 44. Ὁ τόνος τῆς μονοσυλλάβου πρώτης λέξεως καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας, ἂν εἶναι ψιλή, παραλείπονται: τοῦργον¹⁾ (τὸ ἔργον), τᾶλλα (τὰ ἄλλα), τάνδρος (τοῦ ἀνδρός) ὠγαθὲ (ὦ ἀγαθέ).

§ 45. Ἄν ἡ πρώτη ἐκ τῶν δύο συγχωνευομένων λέξεων εἶναι μονοσύλλαβος καὶ ἔχη ὀσείαν, τίθεται αὕτη ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτοντος φωνήεντος ἢ διφθόγγου, παραλείπεται δὲ ἡ κορωνίς: οὐμός (ὁ ἐμός) ἀγὼ (ἃ ἐγὼ).

§ 46. Ἄν ἡ δευτέρα ἐκ τῶν συγχωνευομένων λέξεων ἔχη ὀσείαν, συμπέση δὲ πρὸ τοῦ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτοντος φωνήεντος ἢ διφθόγγου νὰ ὑπάρχη ψιλόν τι σύμφωνον (κ,τ,) γίνεται τοῦτο ὀσόν, τὸ κ γίνεται χ καὶ τὸ τ γίνεται θ· ἡ κορωνίς τότε δὲν παραλείπεται: χῶπως (καὶ ὅπως)—θοῖμάτιον (τὸ ἱμάτιον).

§ 47. Ἄν ἡ πρώτη λέξις ἔχη εἰς τὸ τέλος δίφθογγον μὲ ι (αι, οι), κατὰ τὴν κρασιν ἀποβάλλεται τὸ ι: κἀγὼ (καὶ ἐγὼ)—μἐντιᾶν (μέντοι ἄν).

§ 48. Ἄν ἡ δευτέρα λέξις ἔχη εἰς τὴν ἀρχὴν δίφθογγον μὲ ι

¹⁾ Εἰς τὰς λέξεις τοῦργον, τᾶλλα, ... θέτομεν περισπωμένην, διότι προκύπτει ἐκ τῆς κράσεως μακρὰ παραλήγουσα· ἰδὲ κανόνα § 23, ε'!

(αι, ει, οι) και ἐκ τῆς κράσεως προκύπτῃ μακρὸν φωνῆεν, τὸ ι τῆς διφθόγγου ὑπογράφεται ὑπὸ τὸ μακρὸν φωνῆεν: τᾶσχα (τὰ αἰσχα) ἐγῶδα (ἐγὼ οἶδα=ἐγὼ γνωρίζω) κᾶτα (καὶ εἶτα=καὶ ἔπειτα).

Σημ. Αἱ συνήθως μετὰ ἐπομένης λέξεως συγχωνευόμεναι εἰς τὴν κρᾶσιν λέξεις εἶναι: ὁ ἦ τὸ τοῦ (ἄρθρα) ὦ (ἐπιφώνημα) ἐγώ, ὄ, ᾧ (ἀντωνυμῆαι) καί, μέντοι (σύνδεσμοι).

δ'. Εὐφωνικὰ σύμφωνα

§ 49. Εὐφωνικὰ σύμφωνα εἶναι τὸ ν καὶ τὸ κ τὰ ὅποια τίθενται εἰς τὸ τέλος ὠρισμένων λέξεων καὶ τύπων, ἂν ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν.

§ 50. Τὸ ν τίθεται εἰς τὸ τέλος

α') τῶν λέξεων εἴκοσι, παντάπυσι, πέρουσι: εἴκοσι μῆνας-εἴκοσιν ἔτη, παντάπασιψευδῆ-παντάπασιν ἀληθῆ-πέρουσι κατῆλθε - πέρουσινῆλθε.

β') τῶν εἰς -σι, -ξι, -ψι ληγουσῶν ὀδοτικῶν τοῦ πληθυντικοῦ: πᾶσι λαοῖς-πᾶσιν ἀνθρώποις-τοῖς κόλαξιν αὐτοῖς-ἐν ταῖς φλεβίαις αὐτῶν.

γ') τῶν εἰς—σι ληγόντων ἐπιρρημάτων: Ἄθήνησι μένω—Ἄθηνησιν οἰκῶ.

δ') τῶν εἰς—σι ληγόντων τύπων τῶν ῥημάτων: φησὶ Σοφοκλῆς—φησὶν Εὐριπίδης, λέγουσι πολλοὶ—λέγουσιν ἄλλοι.

ε') τοῦ ἐστί: ἐστὶ δῆλον—ἐστὶν ἀληθές.

ς') τῶν εἰς—ε ληγόντων τύπων τοῦ γ'. ἐνικοῦ προσώπου τῶν ῥημάτων: ἔλεγε Σωκράτης—ἔλεγεν Ἀλκιβιάδης· εἶπε Πλάτων—εἶπεν Ὀμηρος.

Σημ. Τὸ ν προστίθεται εἰς τὰς ἀνωτέρω λέξεις πολλάκις καὶ ὅταν μετ' αὐτὰς εἶναι τελεία σιγμή.

§ 51. Τὸ κ τίθεται εἰς τὸ τέλος τοῦ οὔ: οὐ λέγω—οὐκ ἔλεγον.

Σημ. α'. Τὸ κ γίνεται χ, ὅταν ἡ ἐπομένη λέξις ἔχῃ δασεῖαν: οὐχ ὁμοιος.

Σημ. β'. Τὸ οὐκ ἔτι (ὄχι πλέον) γράφεται καὶ ὡς μία λέξις: οὐκέτι.

Σημ. γ'. κατὰ τὸ οὐκέτι ἔγινε καὶ μηκέτι (μὴ πλέον).

§ 52. Τὸ ἐπίρρημα οὕτω (τοιουτοτρόπως) πρὸ φωνήεντος λέγεται οὕτως, πρὸ συμφώνου καὶ οὕτω καὶ οὕτως.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΤΥΠΙΚΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Μέρη τοῦ λόγου.

§ 53. Τὰ μέρη τοῦ λόγου, δηλ. τὰ διάφορα εἶδη τῶν λέξεων, ἐν τῇ ἐλληνικῇ γλώσσῃ εἶναι δέκα, τὰ ἐξῆς:

ἄρθρον, (ὄνομα) οὐσιαστικόν, (ὄνομα) ἐπίθετον,

ἀντωνυμία, ῥῆμα, μετοχή, πρόθεσις,

ἐπίρρημα, σύνδεσμος, ἐπιφώνημα

§ 54. Τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία, τὸ ῥῆμα καὶ ἡ μετοχή λέγονται κλιτά, διότι κλίνονται, τ.ἔ. μεταβάλλουν τύπον—

Ἡ πρόθεσις, τὸ ἐπίρρημα, ὁ σύνδεσμος καὶ τὸ ἐπιφώνημα λέγονται ἄκλιτα (ἢ μόρια), διότι δὲν κλίνονται.

§ 55. Αἱ ἐλληνικαὶ λέξεις λήγουν εἰς φωνῆν ἢ δίφθογγον καὶ εἰς ἓν ἐκ τῶν συμφώνων ν ρ σ ξ ψ.

Σημ. Οἰονδῆποτε ἄλλο σύμφωνον εἰς τὸ τέλος ἐλληνικῆς λέξεως εὐρεθὲν ἀπεβλήθη ¹⁾.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙΑ'

Πτωτικά

§ 56. Ἐκ τῶν κλιτῶν μερῶν τοῦ λόγου τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία καὶ ἡ μετοχή λέγονται πτωτικά, διότι ἔχουν πτώσεις.

§ 57. Τὰ παρεπόμενα τῶν πτωτικῶν εἶναι γένος, ἀριθμός, πῶσις καὶ κλίσις.

¹⁾ Τῆς προθέσεως ἐκ καὶ τοῦ ἐπιρρήματος οὐκ τὸ τελικόν * εἶναι ἐξαιρέσις φαινομενική· διότι τῆς μὲν προθέσεως ὁ ἀληθὴς ἀρχικὸς τύπος εἶναι ἐξ, τοῦ δὲ οὐκ τὸ * εἶναι εὐφωνικόν.

§. 58. Τὰ γένη εἶναι τρία,—

ἀρσενικόν: ὁ μαθητής, ὁ πῖναξ. . . .

θηλυκόν : ἡ μαθήτρια, ἡ κόμη. . . .

οὐδέτερον: τὸ παιδίον, τὸ βιβλίον. .

§. 59. Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι τρεῖς,—

ὁ ἐνικός, σημαίνων ἐν πρόσωπον, ζῶον ἢ πρᾶγμα: ὁ διδάσκαλος, ὁ μαθητής, τὸ βιβλίον,—

ὁ πληθυντικός, σημαίνων πολλὰ (πλήθος) πρόσωπα, ζῶα ἢ πράγματα, οἱ διδάσκαλοι, οἱ μαθηταί, τὰ βιβλία. . . .

ὁ δυνικός, σημαίνων δύο πρόσωπα, ζῶα ἢ πράγματα ὁπωσδήποτε συνυπάρχοντα: τὸ ὀφθαλμῶ, τὸ χεῖρε. . . .

Σημ. Τοῦ δυνικοῦ ἀριθμοῦ ἡ χρῆσις ἤδη ἀπὸ τῶν παλαιῶν χρόνων, πολὺ πρὸ Χριστοῦ, ἤρχισε νὰ γίνεται σπανία, διότι μεταχειρίζοντο ἀντ' αὐτοῦ τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

§. 60. Αἱ πτώσεις εἶναι πέντε, ἡ ὀνομαστική, ἡ γενική, ἡ δοτική, ἡ αἰτιατική καὶ ἡ κλητική.

§. 61. Ἡ ὀνομαστική καὶ ἡ κλητική λέγονται πτώσεις ὀρθαί, ἡ δὲ γενική, ἡ δοτική καὶ ἡ αἰτιατική λέγονται πτώσεις πλάγαι.

§. 62. Αἱ κλίσεις εἶναι τρεῖς, πρώτη κλίσις, δευτέρα κλίσις, τρίτη κλίσις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄

Ἄρθρα.

§ 63. Τὰ ἄρθρα ἔχουν καὶ τὰ τρία γένη καὶ κλίνονται ὡς ἐξῆς:

Ἄρσενικοῦ γένους θηλυκοῦ γένους οὐδέτερου γένους

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄνομαστική	ὁ	ἡ	τὸ
Γενική	τοῦ	τῆς	τοῦ
Δοτική	τῷ	τῇ	τῷ
Αἰτιατική	τόν	τήν	τό

	Πληθυντικός ἀριθμός		
Ὀνομαστική	οἱ	αἱ	τά
Γενική	τῶν	τῶν	τῶν
Δοτική	τοῖς	ταῖς	τοῖς
Αἰτιατική	τούς	τάς	τά

Ἀνικός ἀριθμός (καί τῶν τριῶν γενῶν)

Ὀνομαστική καί αἰτιατική	τῷ
Γενική καί δοτική	τοῖν

Σημ. Τὸ ἄρθρον κλητικὴν δὲν ἔχει, ἀλλὰ πρὸ τῆς κλητικῆς τῶν ὀνομάτων ἔλων τῶν γενῶν καὶ ἔλων τῶν ἀριθμῶν τίθεται πολλάκις τὸ ἐπιφώνημα ὦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'

Γενικοὶ κανόνες περὶ τῶν ὀνομάτων.

§ 64. Τὰ ὀνόματα ἔλων τῶν κλίσεων κανονικῶς τονίζονται εἰς ἕλας τὰς πτώσεις ἐπὶ τῆς συλλαβῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας τονίζεται ἢ ὀνομαστικῆ τοῦ ἐνικοῦ ἐφ' ὅσον μακρὰ λήγουσα δὲν ἀναγκάζει νὰ καταβιβασθῇ ὁ τόνος εἰς τὴν κατόπιν συλλαβὴν ¹⁾).

§ 65. Τὰ οὐδέτερα ἔχουν τὴν ἰδίαν κατάληξιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν ἑκατέρου ἀριθμοῦ.

§ 66. Τὸ α εἰς τὸ τέλος τῶν οὐδετέρων, ἂν δὲν προέρχεται ἐκ συναϊρέσεως, εἶναι πάντοτε βραχύ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'

Οὐσιαστικά.

§ 67. Τὰ οὐσιαστικά διακρίνονται εἰς οὐσιαστικά συγκεκριμένα καὶ οὐσιαστικά ἀφηρημένα.

§ 68. Συγκεκριμένα οὐσιαστικά εἶναι τὰ σημαίνοντα ὄντα αἰσθητά, πρόσωπα ζῶν ἢ πράγματα: μαθητής, κύων, βιβλίον.

¹⁾ Αἱ ἐξαιρέσεις θὰ σημειωθοῦν εἰς τὸ οἰκτεῖον μέρος ἐκάστης.
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

§ 69. Ἀφροημένα οὐσιαστικά εἶναι τὰ σημαίνοντα πρᾶξιν ἢ κα-
τάστασιν ἢ ἰδιότητα: διδασκαλία, ἀσθένεια, λευκότης.

§ 70. Ἐκ τῶν συγκεκριμένων οὐσιαστικῶν,
τὰ μὲν σημαίνοντα τάξιν δλόκληρον ἑμοειδῶν προσώπων, ζῶων
ἢ πραγμάτων, λέγονται προσηγορικά: ἰατρός, κύων, πόλις, ὄρος,—
τὰ δὲ σημαίνοντα ἐν ὄρισμένον πρόσωπον, ζῶον ἢ πρᾶγμα
λέγονται κύρια: Σωκράτης, Κέρβερος, Ἀθῆναι, Ὀλυμπος.

Σημ. Τῶν κυρίων ὀνομάτων τὸ πρῶτον γράμμα γράφεται πάν-
τοτε κεφαλαίον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'

Πρώτη κλίσις

§ 71. Τὰ οὐσιαστικά τῆς πρώτης κλίσεως εἶναι μόνον θηλυ-
κοῦ ἢ ἀρσενικοῦ γένους.

§ 72. Τὰ θηλυκὰ λήγουν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνικοῦ ἀρι-
θμοῦ εἰς -α ἢ εἰς η, —
τὰ ἀρσενικὰ λήγουν εἰς -ας ἢ εἰς -ης.

Α'. Θηλυκά.

Ἐνικός ἀριθμὸς				Πληθυντικός ἀριθμὸς			
Ὀνομαστ.	ἢ	σκιὰ	ἢ τιμὴ	αἱ	σκιαί	αἱ	τιμαί
Γενική	τῆς	σκιᾶς	τῆς τιμῆς	τῶν	σκιῶν	τῶν	τιμῶν
Δοτική	τῇ	σκιᾷ	τῇ τιμῇ	ταῖς	σκιαῖς	ταῖς	τιμαῖς
Αἰτιατική	τὴν	σκιάν	τὴν τιμὴν	τάς	σκιὰς	τάς	τιμάς
Κλητική	ὦ	σκιὰ	ὦ τιμὴ	ὦ	σκιαί	ὦ	τιμαί

Ἀνϊκὸς ἀριθμὸς ¹⁾

Ὀνομ. Αἰτ.	τὸ	σκιὰ	τὸ	τιμὰ
Γεν. Δοτ.	τοῖν	σκιαιν	τοῖν	τιμαῖν
Κλητ.	ὦ	σκιὰ	ὦ	τιμὰ

¹⁾ Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς θὰ σχηματίζεται ἐν τῷ βιβλίῳ διὰ τὸ πλήρες,
ἀλλ' οἱ μαθηταὶ δὲν πρέπει νὰ ὑποχρεῶνῶνται νὰ μανθάνουν καὶ τὸν δυϊκόν.

<i>Ἑνικός ἀριθμός</i>			<i>Πληθυντικός ἀριθμός</i>	
Ὀνομ.	ἡ μοῖρα	ἡ κόρη	αἱ μοῖραι	αἱ κόραι
Γεν.	τῆς μοίρας	τῆς κόρης	τῶν μοιρῶν	τῶν κορῶν
Δοτ.	τῇ μοίρᾳ	τῇ κόρῃ	ταῖς μοίραις	ταῖς κόραις
Αἰτ.	τὴν μοῖραν	τὴν κόρην	τάς μοίρας	τάς κόρας
Κλητ.	ὦ μοῖρα	ὦ κόρη	ὦ μοῖραι	ὦ κόραι

Ἀνικός ἀριθμός

Ὀνομ.	Αἰτ.	τὼ μοῖρα	τὼ κόρα
Γεν.	Δοτ.	τοῖν μοῖραιν	τοῖν κόραιν
Κλητ.		ὦ μοῖρα	ὦ κόρα

<i>Ἑνικός ἀριθμός</i>			<i>Πληθυντικός ἀριθμός</i>	
Ὀνομ.	ἡ ἀλήθεια	ἡ γέφυρα	αἱ ἀλήθειαι	αἱ γέφυραι
Γεν.	τῆς ἀληθείας	τῆς γεφύρας	τῶν ἀληθειῶν	τῶν γεφυρῶν
Δοτ.	τῇ ἀληθείᾳ	τῇ γεφύρᾳ	ταῖς ἀληθείαις	ταῖς γεφύραις
Αἰτ.	τὴν ἀληθειαν	τὴν γέφυραν	τάς ἀληθείας	τάς γεφύρας
Κλητ.	ὦ ἀλήθεια	ὦ γέφυρα	ὦ ἀλήθειαι	ὦ γέφυραι

Ἀνικός ἀριθμός

Ὀνομ.	Αἰτιατ.	τὼ ἀληθεια	τὼ γεφύρα
Γεν.	Δοτ.	τοῖν ἀληθειαιν	τοῖν γεφυραιν
Κλητ.		ὦ ἀληθεια	ὦ γεφύρα

<i>Ἑνικός ἀριθμός</i>			<i>Πληθυντικός ἀριθμός</i>	
Ὀν.	ἡ ῥίζα	μοῦσα θάλασσα ¹⁾	αἱ ῥίζαι	μοῦσαι θάλασσαι
Γεν.	τῆς ῥίζης	μούσης θαλάσσης	τῶν ῥιζῶν	μουσῶν θαλασσῶν
Δοτ.	τῇ ῥίζῃ	μούσῃ θαλάσῃ	ταῖς ῥίζαις	μούσαις θαλάσσαις
Αἰτ.	τὴν ῥίζαν	μούσαν θάλασσαν	τάς ῥίζας	μούσας θαλάσσας
Κλητ.	ὦ ῥίζα	μοῦσα θάλασσα	ὦ ῥίζαι	μοῦσαι θάλασσαι

¹⁾ Πολλοὶ λέξεις αἱ ὁποῖαι ἔχουν δύο σσ, θάλασσα, γλώσσα, μέλισσα, περισσός, περισσεύω, πράσσω, κηρῶσσω... ἐλέγοντο καὶ μὲ δύο τι: θάλαττα, γλώττα, μέλιττα, περιττός, περιττεύω, πράττω, κηρῶττω.

Δυνικός ἀριθμός

Ὄν. Αἰτ. τὸ ῥίζα μούσα θαλάσσα
 Γεν. Δοτ. τοῖν ῥίζαιν μούσαιν θαλάσσαιν
 Κλητικὴ ὦ ῥίζα μούσα θαλάσσα

Σημ. Τὸ εἰς τὸ τέλος τῶν ὀνομάτων κατὰ τὴν κλίσιν αὐτῶν μεταβαλλόμενον μέρος λέγομεν συνήθως κατάληξιν.

§ 73. Τὰ θηλυκὰ τῆς α' κλίσεως τὰ λήγοντα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνικοῦ εἰς -α,

τὰ μὲν ἔχοντα πρὸ τοῦ α φωνῆεν ἢ ρ, σχηματίζουσι τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς-ας, καὶ τὴν δοτικὴν εἰς -α,—

τὰ δὲ ἔχοντα πρὸ τοῦ α σύμφωνον ἄλλο ἐκτός τοῦ ρ, σχηματίζουσι τὴν γενικὴν εἰς-ης καὶ τὴν δοτικὴν εἰς-η.

Σημ. Ἐξαιροῦνται μόνον ὀλίγα κύρια ὀνόματα εἰς—α, τὰ ὅποια σχηματίζουσι τὴν γενικὴν εἰς -ας καὶ τὴν δοτικὴν εἰς—α, ἂν καὶ ἔχουσι πρὸ τοῦ-α σύμφωνον ἄλλο πλὴν τοῦ ρ: *Λήδα, Λήδας, Λήδα, Φιλομήλα, Φιλομήλας, Φιλομήλα . . .*

§ 75. Τὸ α εἰς τὴν λήγουσαν τῶν θηλυκῶν τῆς πρώτης κλίσεως εἶναι συνήθως μακρόν: ἡ χώρᾱ, τῆς χώρᾱς, τὴνχώρᾱν, τὰς μοῖρᾱς . . . τὰς κοίτας, τὰς κρήνας, τὸ μοῖρα . . .

§ 76. Βραχὺ ἔχουσι τὸ α μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ τὰ ἐξῆς εἰς-α λήγοντα θηλυκὰ:

α') Ὅλα τὰ τονιζόμενα εἰς τὴν προπαραλήγουσαν: ἡ ἀλήθεια τὴν ἀλήθειαν . . .

β') Ὅλα τὰ σχηματίζοντα τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς -ης καὶ τὴν δοτικὴν εἰς -η: ἡ μοῦσα, τὴν μοῦσαν, ὦ μοῦσα (γεν. τῆς μούσης δοτ. τῇ μούσῃ) ἡ γλῶσσα, τὴν γλῶσσαν, ἡ παῦλα, τῆς παύλης, τὴν παῦλαν.

γ') Τὰ δισύλλαβα εἰς-ρα, τὰ ἔχοντα εἰς τὴν παραλήγουσαν διφθογγον ἄλλην πλὴν τῆς αυ καὶ τονιζόμενα εἰς τὴν παραλήγουσαν: ἡ μοῖρα, τὴν μοῖραν, -πεῖρα, πείραν, -σφαῖρα, σφαῖραν, -πρῶρα, πρῶραν.

Σημ. Τὰ κύρια ὀνόματα *Αἶθρα -Φαῖδρα* αἰτ. *Αἶθραν, -Φαῖδραν* ἔχουσι τὸ α μακρόν.

δ') Τὰ ὀνόματα *σφῦρα, σφῦραν - γρηῖα-γραιῖαν, μαῖα-μαῖαν, μυῖα, μυῖαν- γαῖα, γαῖαν.*

Σημ. Εἰς τὸν πληθυντικὸν καὶ τὸν δυϊκὸν ἀριθμὸν αἱ καταλήξεις εἶναι αἱ ἴδιαι δι' ὅλα τὰ ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως, ἀρσενικά καὶ θηλυκά.

Β' ἀρσενικά.

Ἑνικός ἀριθμὸς		Πληθυντικός ἀριθμὸς	
Ὄνομ. ὁ ταμίαις	ὁ Ἀτρείδης	οἱ ταμίαι	οἱ Ἀτρείδαι
Γεν. τοῦ ταμίου	τοῦ Ἀτρείδου	τῶν ταμιῶν	τῶν Ἀτρείδῶν
Δοτ. τῷ ταμίᾳ	τῷ Ἀτρείδῃ	τοῖς ταμίαις	τοῖς Ἀτρείδαις
Αἰτ. τὸν ταμίαν	τὸν Ἀτρείδην	τούς ταμίαις	τούς Ἀτρείδας
Κλητ. ὦ ταμία	ὦ Ἀτρείδῃ	ὦ ταμίαι	ὦ Ἀτρείδαι

Δυϊκ. ἀριθμὸς Ὄνομ. Αἰτ. τὼ ταμία - τῷ Ἀτρείδᾳ Γεν. Δοτ. τοῖν ταμίαιν - τοῖν Ἀτρείδαιν Κλητ. ὦ ταμία - ὦ Ἀτρείδᾳ

§ 77. Τὰ ἀρσενικά τὰ λήγοντα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνικοῦ εἰς—ης σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ κανονικῶς εἰς—η. Ἐξαίρεσις. Σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς α βραχὺ τὰ ἑξῆς:

τὰ λήγοντα

εἰς -της: μαθητῆς μαθητὰ λύτης λύτᾱ. . .

εἰς -πώλης (πωλῶ): βιβλιοπώλης βιβλιοπῶλᾱ. . .

εἰς -μέτρης (μετρῶ): γεωμέτρης γεωμέτρᾱ. . .

εἰς -άρχης (ἄρχω): γυμνασιάρχης γυμνασιάρχᾱ. . .

εἰς -τρίβης (τρίβω): παιδοτρίβης (διδάσκαλος τῆς γυμναστικῆς) παιδοτρίβᾱ. . .

εἰς -ώνης (ὠνοῦμαι=ἀγοράζω): τελώνης τελώνᾱ. . .

καὶ τὰ ὀνόματα τῶν λαῶν: Πέρσης-Πέρσᾱ, Σκύθης-Σκύθᾱ. . .

Σημ. Τὸ ὄνομα δεσπότης (κύριος, ἀφεντικός) εἰς τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ ἀνατιβάσει καὶ τὸν τόνον εἰς τὴν προπαρὰλήγουσαν: ὦ δέσποτα.

§ 78. Τὸ α καὶ εἰς τὴν λήγουσαν τῶν ἀρσενικῶν εἶναι κανονικῶς μακρόν: (πλὴν τῆς κλητικῆς τῶν ἀνωτέρω ὀνομάτων): ὁ Αἰνείας τοὺς βιβλιοπῶλᾱς, τοὺς τελώνᾱς, τῷ Ἀτρείδᾱ. . .

§ 79. Ἡ ὀνομαστικὴ, αἰτιτικὴ καὶ κλητικὴ τῶν ὀνομάτων

τῆς α' κλίσεως ἔλων τῶν ἀριθμῶν ἔταν τονίζωνται εἰς τὴν λήγουσαν δξύνονται: *τιμῆ τιμὴν τιμαὶ τιμάς τῶ τιμά, ποιητῆς ποιητὴν ποιηταὶ ποιητὰς . . .*

§ 80. Ἡ γενική καὶ δοτική τῶν ὀνομάτων τῆς α' κλίσεως ἔλων τῶν ἀριθμῶν ἔταν τονίζωνται εἰς τὴν λήγουσαν περισπῶνται: *τιμῆς τιμῆ τιμῶν τιμαῖς τιμαῖν, μαθητοῦ μαθητῆ μαθητῶν μαθηταῖς . . .*

§ 81. Ἡ γενική τοῦ πληθυντικοῦ ἔλων τῶν οὐσιαστικῶν τῆς α' κλίσεως τονίζεται εἰς τὴν λήγουσαν: *μουσῶν, ἀληθειῶν, θαλασσῶν, ταμιῶν, Περσῶν, δεσποτῶν . . .*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'

Δευτέρα κλίσις.

§ 82. Τὰ οὐσιαστικά τῆς δευτέρας κλίσεως εἶναι ἀρσενικά, θηλυκά καὶ οὐδέτερα.

§ 83. Τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκά λήγουσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἑνικοῦ εἰς —ος, τὰ οὐδέτερα εἰς —ον.

§ 84. Τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκά ἔχουσιν εἰς ἕλας τὰς πτώσεις τὰς ἰδίας καταλήξεις καὶ κλίνονται ὡς ἑξῆς:

Ἐνικός ἀριθμὸς

Πληθυντικός ἀριθμὸς

ἽΟν. ὁ ναὸς ὁ λόγος ἡ νῆσος	οἱ ναοὶ οἱ λόγοι αἱ νῆσοι
Γεν. τοῦ ναοῦ τοῦ λόγου τῆς νήσου	τῶν ναῶν τῶν λόγων τῶν νήσων
Δοτ. τῷ ναῷ τῷ λόγῳ τῇ νήσῳ	τοῖς ναοῖς τοῖς λόγοις ταῖς νήσοις
Αἰτ. τὸν ναὸν τὸν λόγον τὴν νῆσον	τοὺς ναοὺς τοὺς λόγους τὰς νήσους
Κλ. ὦ γὰρ ὦ λόγε ὦ νῆσος	ὦ ναοὶ ὦ λόγοι ὦ νῆσοι

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

ἽΟνομ. Αἰτ. τὸν ναὸν τὸν λόγον τὴν νῆσον	τοῖν ναοῖν τοῖν λόγοιιν τοῖν νήσοιν
Γεν. Δοτ. τῶν ναῶν τῶν λόγων τῶν νήσων	τοῖν ναοῖν τοῖν λόγοιιν τοῖν νήσοιν
Κλητ. ὦ γὰρ ὦ λόγε ὦ νῆσος	ὦ ναοὶ ὦ λόγοι ὦ νῆσοι

Ἐνικός ἀριθμὸς

Πληθυντικός ἀριθμὸς

ἽΟνομ. ὁ ἄνθρωπος ἡ μέθοδος	οἱ ἄνθρωποι αἱ μέθοδοι
Γεν. τοῦ ἀνθρώπου τῆς μεθόδου	τῶν ἀνθρώπων τῶν μεθόδων
Δοτ. τῷ ἀνθρώπῳ τῇ μεθόδῳ	τοῖς ἀνθρώποις ταῖς μεθόδοις
Αἰτ. τὸν ἄνθρωπον τὴν μέθοδον	τοὺς ἀνθρώπους τὰς μεθόδους
Κλητ. ὦ ἄνθρωπε ὦ μέθοδε	ὦ ἄνθρωποι ὦ μέθοδοι

Ἀνικός Ὄνομ. Αἰτ. τῷ ἀνθρώπῳ-μεθόδῳ Γεν. Δοτ. τοῖν ἀνθρώπῳιν-μεθόδοιν Κλητ. ᾧ ἀνθρώπῳ-μεθόδῳ.

Σημ. Ἡ κλητική τοῦ ἐνικοῦ τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν σχηματίζεται εἴτε εἰς -ε εἴτε ὁμοίᾳ μὲ τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ.

§ 85. Τὰ οὐδέτερα κλίνονται ὡς ἐξῆς

Ἐνικός ἀριθμὸς	Πληθυντικός ἀριθμὸς
Ὄν. τὸ μῆλον τὸ κεφάλαιον	τὰ μῆλα τὰ κεφάλαια
Γεν. τοῦ μήλου τοῦ κεφαλαίου	τῶν μῆλων τῶν κεφαλαίων
Δοτ. τῷ μῆλῳ τῷ κεφαλαίῳ	τοῖς μήλοις τοῖς κεφαλαίοις
Αἰτ. τὸ μῆλον τὸ κεφάλαιον	τὰ μῆλα τὰ κεφάλαια
Κλητ. ᾧ μῆλον ᾧ κεφάλαιον	ᾧ μῆλα ᾧ κεφάλαια

Ἀνικός Ὄνομ. Αἰτ. τῷ μῆλῳ-κεφαλαίῳ Γεν. Δοτ. τοῖν μῆλοιν-κεφαλαίοιν Κλητ. ᾧ μῆλῳ-κεφαλαίῳ.

§ 86. Ἡ ὀνομαστικὴ, ἡ αἰτιατικὴ καὶ ἡ κλητικὴ τῶν ὀνομάτων τῆς β' κλίσεως ὄλων τῶν ἀριθμῶν ὅταν τονίζονται εἰς τὴν λήγουσαν ὀξύνονται: ναοί, ναούς, ὀδοῦς, τῷ ναῷ.

§ 87. Ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ τῶν ὀνομάτων τῆς β' κλίσεως ὄλων τῶν ἀριθμῶν ὅταν τονίζονται εἰς τὴν λήγουσαν περισπῶνται: ναοῦ, ναῶν, ναῶν, ναοῖς, ναοῖν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'

Συνηρημένα οὐσιαστικά τῆς πρώτης καὶ δευτέρας κλίσεως.

§ 88. Μερικὰ οὐσιαστικά τῆς πρώτης κλίσεως ἔχοντα φωνήεν α ἢ ε πρὸ τῆς καταλήξεως, καὶ μερικὰ οὐσιαστικά τῆς δευτέρας κλίσεως ἔχοντα φωνήεν ε ἢ ο πρὸ τῆς καταλήξεως, συναίρουσιν τὰ φωνήεντα αὐτὰ μὲ τὰς καταλήξεις εἰς μίαν συλλαβὴν, καὶ λέγονται *συνηρημένα*.

Ἐνικός ἀριθμός

Ὄνομ.	ἡ	μνᾶ	(μνάα)
Γεν.	τῆς	μνᾶς	(μνάας)
Δοτ.	τῇ	μνᾶ	(μνάα)
Αἰτ.	τήν	μνᾶν	(μνάαν)
Κλητ.	ῶ	μνᾶ	(μνάα)

Πληθυντικός ἀριθμός

αἱ	μναῖ	(μνάαι)
τῶν	μνῶν	(μνάων)
ταῖς	μναῖς	(μνάαις)
τάς	μνάς	(μνάας)
ῶ	μναῖ	(μνάαι)

Δυϊκός Ὄνομ. Αἰτ. τῶ μνᾶ (μνάα) Γεν. Δοτ. τοῖν μναῖν (μνάαιν)
Κλητ. ῶ μνᾶ (μνάα)

Ἐνικός ἀριθμός

Ὄνομ.	ἡ	συκῆ	(συκέα)
Γεν.	τῆς	συκῆς	(συκέας)
Δοτ.	τῇ	συκῆ	(συκέα)
Αἰτ.	τήν	συκῆν	(συκέαν)
Κλητ.	ῶ	συκῆ	(συκέα)

Πληθυντικός ἀριθμός

αἱ	συκαῖ	(συκέαι)
τῶν	συκῶν	(συκεῶν)
ταῖς	συκαῖς	(συκέαις)
τάς	συκάς	(συκέας)
ῶ	συκαῖ	(συκέαι)

Δυϊκ. Ὄνομ. Αἰτ. τῶ συκᾶ (συκέα) Γεν. Δοτ. τοῖν συκαῖν (συκέαιν)
Κλητ. ῶ συκᾶ (συκέα)

Ἐνικός ἀριθμός

Ὄνομ.	ὁ	Ἑρμῆς	(Ἑρμέας)
Γεν.	τοῦ	Ἑρμοῦ	(Ἑρμέου)
Δοτ.	τῷ	Ἑρμῇ	(Ἑρμέα)
Αἰτ.	τόν	Ἑρμῆν	(Ἑρμέαν)
Κλητ.	ῶ	Ἑρμῆ	(Ἑρμέα)

Πληθυντικός ἀριθμός

οἱ	έρμαῖ	(έρμέαι)
τῶν	έρμῶν	(έρμεῶν)
τοῖς	έρμαῖς	(έρμέαις)
τοὺς	έρμάς	(έρμέας)
ῶ	έρμαῖ	(έρμέαι)

Δυϊκ. Ὄνομ. Αἰτ. τῶ έρμᾶ (έρμέα) Γεν. Δοτ. τοῖν έρμαῖν (έρμέαιν)
Κλητ. ῶ έρμᾶ (έρμέα)

Σημ. Ὁ πληθυντικός και ὁ δυϊκός ἀριθμός τοῦ Ἑρμῆς σημαίνει ἀγάλματα τοῦ Ἑρμοῦ.

Ἐνικός ἀριθμός

Ὄνομ.	ὁ	πλοῦς	(πλόος)
Γεν.	τοῦ	πλοῦ	(πλόου)
Δοτ.	τῷ	πλῷ	(πλόω)
Αἰτ.	τόν	πλοῦν	(πλόον)
Κλητ.	(ῶ)	πλοῦ	(πλόε)

Πληθυντικός ἀριθμός

οἱ	πλοῖ	(πλόοι)
τῶν	πλῶν	(πλόων)
τοῖς	πλοῖς	(πλόοις)
τοὺς	πλοῦς	(πλόους)
ῶ	πλοῖ	(πλόοι)

Αὐτ. Ὀνομ. Αἰτ. τὸ πλῶ (πλόω) Γεν. Δοτ. τοῖν πλοῖν (πλόοιν)
Κλητ. ὦ πλῶ (πλόω)

Ἐνικός ἀριθμὸς

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὀνομ.	τὸ ὄστουν (ὄστέον)	τὰ ὄστᾶ (ὄστέα)
Γεν.	τοῦ ὄστου (ὄστέου)	τῶν ὄστων (ὄστέων)
Δοτ.	τῷ ὄστῳ (ὄστέῳ)	τοῖς ὄστοις (ὄστέοις)
Αἰτ.	τὸ ὄστουν (ὄστέον)	τὰ ὄστᾶ (ὄστέα)
Κλητ.	ὦ ὄστουν (ὄστέον)	ὦ ὄστᾶ (ὄστέα)

Αὐτ. Ὀνομ. Αἰτ. τὸ ὄστῶ (ὄστέω) Γεν. Δοτ. τοῖν ὄστοιν (ὄστέοιν)
Κλητ. ὦ ὄστῶ (ὄστέω)

§ 89. Τὸ ὄνομα *βορραῖς* (*βορέας*) καὶ ὡς κύριον ὄνομα ὁ *Βορραῖς* (*Βορέας*) κλίνεται καὶ συνηρημένον ὁ *βορραῖς* τοῦ *βορραῖ*, τῷ *βορραῖ*, τὸν *βορραῖν*, ὦ *βορραῖ*, καὶ ἀσυναίρετον ὁ *βορέας*, τοῦ *βορέου*, τῷ *βορέα*, τὸν *βορέαν*, ὦ *βορέα*, (ἄνευ πληθυντικοῦ).

§ 90. Ὅπως τὸ *μῦνᾶ* κλίνεται καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ *Ναυσικᾶ*...

Ὅπως τὸ *συκῆ* κλίνεται καὶ ἡ γῆ, ἡ γαλῆ, ἡ ἀμυγδαλῆ...

Ὅπως τὸ Ἑρμῆς κλίνεται καὶ ὁ Θαλῆς ὁ Ἀπελλῆς...

Ὅπως τὸ πλοῦς κλίνεται καὶ ὁ νοῦς, ὁ ῥοῦς, ὁ θροῦς (=θέρυθος)... καὶ τὰ ἐκ τοῦ πλοῦς σύνθετα ἀπόπλους, περίπλους, κατάπλους, διάπλους.....

Ὅπως τὸ ὄστουν κλίνεται καὶ τὸ κανοῦν (κάνεον = κάνιστρον).

§ 91. Τὰ συνηρημένα οὐσιαστικά τῆς πρώτης καὶ δευτέρας κλίσεως, ἐφ' ὅσον τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγουσῆς, κανονικῶς περισπῶνται εἰς ὅλας τὰς πτώσεις.

Σημ. Μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ δοῦκου τὰ συνηρημένα τῆς δευτέρας κλίσεως ὀξύνονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'

Ἀττικὴ δευτέρα κλίσις.

§ 92. Μερικὰ οὐσιαστικά τῆς δευτέρας κλίσεως ἐν τῇ ἀττικῇ διαλέκτῳ ¹⁾ ἔληγον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ τὰ μὲν ἀρσε-

¹⁾ Ἀττικῇ διαλέκτῳ ἐλέγετο τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης τὸ ὅποιον ὠμίλου καὶ ἐγραφεον οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν (τῆς Ἀττικῆς).

νικά καὶ θηλυκά εἰς —ως, τὰ δὲ οὐδέτερα εἰς—ων, καὶ ἐκλίνοντο κατὰ τὰ ἑξῆς παραδείγματα :

Ἐνικός ἀριθμὸς		Πληθυντ. ἀριθμὸς
Ἦνομ. ὁ	λεῶς (λαός)	ὁ κάλως (καραδὸ-οἱ
Γεν.	τοῦ λεῶ	τοῦ κάλω
Δοτ.	τῷ λεῷ	τῷ κάλῳ
Αἰτ.	τὸν λεῶν	τὸν κάλων
Κλητ.	ὦ λεῶς	ὦ κάλως
Δυνικός Ἦνομ.	Αἰτ. τὸ λεῶ - κάλω	Γεν. Δοτ. τοῖν λεῶν - κάλων
	Κλητ. ὦ λεῶ-κάλω	

Ἐνικός ἀριθμὸς		Πληθυντικός ἀριθμὸς
Ἦνομ. τὸ	ἀνώγειω	τὰ ἀνώγειω
Γεν.	τοῦ ἀνώγειω	τῶν ἀνώγειω
Δοτ.	τῷ ἀνώγειω	τοῖς ἀνώγειω
Αἰτ.	τὸ ἀνώγειω	τὰ ἀνώγειω
Κλητ.	ὦ ἀνώγειω	ὦ ἀνώγειω
Δυνικός Ἦνομ.	Αἰτ. τὸ ἀνώγειω	Γεν. Δοτ. τοῖν ἀνώγειω
	Κλητ. ὦ ἀνώγειω.	

§ 93. Τὰ ὀνόματα τῆς ἀττικῆς δευτέρας κλίσεως ἔχουν ω εἰς τὴν κατάληξιν τῶν πτώσεων αἱ ὁποῖαι κατὰ τὴν συνήθη δευτέραν κλίσιν ἔχουν ω ἢ ο ἢ ου ἢ α.

καὶ φ εἰς τὰς πτώσεις αἱ ὁποῖαι κατὰ τὴν συνήθη δευτέραν κλίσιν ἔχουν φ ἢ οι.

§ 94. Τοῦ ὀνόματος ἡ ἔως (ἡ ἀυγή) ἡ αἰτιατικὴ τοῦ ἐνικοῦ εἶναι τὴν ἔω.

Σημ. Καὶ ἄλλων ὀνομάτων τῆς ἀττικῆς δευτέρας κλίσεως ἡ αἰτιατικὴ τοῦ ἐνικοῦ σχηματίζεται σπανιώτερον ἄνευ ν: τὸν λαγῶν καὶ τὸν λαγῶ, τὸν νεῶν καὶ τὸν νεῶ, τὴν ἄλων καὶ τὴν ἄλω.

§ 95. Ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ εἶναι πάντοτε ἡ αὐτὴ μὲ τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ.

§ 96. Τὰ ὑπερδισύλλαβα ὀνόματα τῆς ἀττικῆς δευτέρας κλίσεως, ἂν καὶ ἔχουν τὴν λήγουσαν μακράν, τονίζονται εἰς ὅλας τὰς

πτώσεις ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης (παρὰ τὸν γενικὸν τοῦ τονισμοῦ κανόνα, §. 23, β').

§ 97. Γενικῶς τὰ ὀνόματα τῆς Ἀττικῆς δευτέρας κλίσεως τονίζονται εἰς ἕλας τὰς πτώσει ἐπὶ τῆς συλλαβῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας τονίζεται ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ ἐνικοῦ, - καὶ ἔχουν εἰς ἕλας τὰς πτώσεις τὸν τόνον τὸν ὁποῖον ἔχει ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ ἐνικοῦ:

ὁ λεῶς, τοῦ λεῶ, τῷ λεῶ, τὸν λεῶν, οἱ λεῶ, τῶν λεῶν, τοῖς λεῶς. .

ὁ ταῶς, τοῦ ταῶ, τῷ ταῶ, τὸν ταῶν, οἱ ταῶ. . . .

ἡ Κῶς, τῆς Κῶ, τῇ Κῶ, τὴν Κῶν.

ὁ λαγῶς, τοῦ λαγῶ, τῷ λαγῶ, τὸν λαγῶν (λαγῶ). . . .

καὶ ὁ λαγῶς, τοῦ λαγῶ, τῷ λαγῶ, τὸν λαγῶν. . . .

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'

Τρίτη κλίσις.

§ 98. Τὰ οὐσιαστικά τῆς τρίτης κλίσεως εἶναι ἀρσενικά, θηλυκά καὶ οὐδέτερα, καὶ ἔχουν κανονικῶς τὰς ἐξῆς καταλήξεις:

	Ἐνικός		Πληθυντικός		Λυτικός
	ἀρσ. θηλ.	οὐδ.	ἀρσ. θηλ.	οὐδ.	καὶ τῶν τριῶν γενῶν
Ὄνομ.	—ς	—	—ες	—α	ὀνομ. αἰτ. κλητ. —ε
Γεν.	—ος	—ος	—ων	—ων	γεν. ὁστ. —οιν
Δοτ.	—ι	—ι	—σι	—σι	
Αἰτ.	—α ἢ -ν	—	—ας	—α	
Κλητ.	—ς ἢ —	—	—ες	—α	

§ 99. Τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκά ἔχουν εἰς ἕλας τὰς πτώσεις τὰς ἰδίας καταλήξεις¹⁾ —

Τὰ οὐδέτερα διαφέρουν ἀπὸ τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκά μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ.

§ 100. Ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῶν μὲν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν λαμβάνει κανονικῶς κατάληξιν -ς,

¹⁾ Μίαν μόνην ἐξαίρεσιν ἰδὲ κατωτέρω, § 148 ὑπόσημ.

τῶν οὐδετέρων ἢ ὀνομαστικῆ αἰτιατικῆ καὶ κλητικῆ τοῦ ἐνικοῦ δὲν λαμβάνει καμμίαν κατάληξιν.

§ 101. Ἡ κλητικῆ τοῦ ἐνικοῦ τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν εἶναι συνήθως ὁμοία μὲ τὴν ὀνομαστικὴν.

§ 102. Αἱ κατάληξεις -ι, -α, -σι καὶ -ας (αἰτ. πληθ.) εἶναι βραχεῖαι.

§ 103. Τὸ μέρος τῶν ὀνομάτων, τὸ ὁποῖον μένει, ἂν ἀφαιρέσωμεν τὴν κατάληξιν λέγεται θέμα¹⁾ καὶ τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος, λέγεται χαρακτήρ.

§ 104. Σύμφωνα μὲ τὸν χαρακτήρα τὰ ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως χωρίζονται:

Α'. εἰς συμφωνόληκτα, ὅσων ὁ χαρακτήρ εἶναι σύμφωνον, —

Β'. εἰς φωνηεντόληκτα, ὅσων ὁ χαρακτήρ εἶναι φωνήεν.

§ 105. Τὰ συμφωνόληκτα χωρίζονται:

εἰς ἀφωνόληκτα, ὅσα ἔχουν χαρακτήρα ἄφωνον κγγ-πδφ-τδθ,

εἰς ὑγρόληκτα, ὅσα ἔχουν χαρακτήρα ὑγρὸν λρ,

εἰς ἔρρινόληκτα, ὅσα ἔχουν χαρακτήρα ἔρρινον ν,

εἰς σιγμόληκτα, ὅσα ἔχουν χαρακτήρα σ.

§ 106. Τὰ ἀφωνόληκτα κλίνονται ὅπως τὰ ἐξῆς παραδείγματα:

α'. Τὰ ἔχοντα χαρακτήρα κ, γ, χ — π, β, φ.

Ἐνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ	κόραξ	ὄνουξ	ἡ	πτέρυξ
Γεν.	τοῦ	κόρακ-ος	ὄνουχ-ος	τῆς	πτέρυγ-ος
Δοτ.	τῷ	κόρακ-ι	ὄνουχ-ι	τῇ	πτέρυγ-ι
Αἰτ.	τὸν	κόρακ-α	ὄνουχ-α	τὴν	πτέρυγ-α
Κλητ.	ὦ	κόραξ	ὄνουξ	ὦ	πτέρυξ

¹⁾ Θέμα καὶ χαρακτήρα ἔχουν καὶ τὰ ὀνόματα τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας κλίσεως, ἀλλ' εἰς αὐτὰ ὁ χαρακτήρ συγχωνεύεται εἰς πολλὰς πτώσεις μὲ τὴν κατάληξιν. Τὸ θέμα τῶν πρωτοκλίτων λήγει εἰς -α (ταμια-χαρα-...) τῶν δευτεροκλίτων λήγει εἰς -ο (λογο-δωρο-).

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄνομ.	οἱ κόρακ-ες	ὄνυχ-ες	αἱ	πτέρυγ-ες
Γεν.	τῶν κοράκ-ων	ὄνυχ-ων	τῶν	πετέρυγ-ων
Δοτ.	τοῖς κόραξι	ὄνυξι	ταῖς	πτέρυξι
Αἰτ.	τοὺς κόρακ-ας	ὄνυχ-ας	τάς	πτέρυγ-ας
Κλητ.	ὦ κόρακ-ες	ὄνυχ-ες	ὦ	πτέρυγ-ες

§ 107. Τὸ ὄνομα ἀλώπηξ γεν. ἀλώπεκ-ος θέμ. ἀλωπεκ- ἐκτείνει ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ κλητικῇ τοῦ ἐνικοῦ τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος ε εἰς η.

§ 108. Τὸ ὄνομα θριξ (ἢ τρίχα) θέμ. θριχ- κλίνεται ὡς ἐξῆς: ὄνομ. ἡ θριξ γεν. τῆς τριχὸς δοτ. τῇ τριχί αἰτ. τὴν τρίχα κλ. ὦ θριξ πληθ. τρίχες, τριχῶν, θριξί, τρίχας, τρίχες¹⁾.

Ἐνικός ἀριθμός

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄνομ.	ὁ κώνωψ	Ἄραψ	οἱ κώνωπ-ες	Ἄραβ-ες
Γεν.	τοῦ κώνωπ-ος	Ἄραβ-ος	τῶν κωνώπ-ων	Ἀράβ-ων
Δοτ.	τῷ κώνωπ-ι	Ἄραβ-ι	τοῖς κώνωψι	Ἄραβι
Αἰτ.	τὸν κώνωπ-α	Ἄραβ-α	τοὺς κώνωπ-ας	Ἄραβ-ας
Κλητ.	ὦ κώνωψ	Ἄραψ	ὦ κώνωπ-ες	Ἄραβ-ες

Σημ. α' Ὁ χαρακτῆρ κ, γ, χ μετὰ τοῦ σ τῆς καταλήξεως ἐνοῦται εἰς ξ, ὁ χαρακτῆρ π, β, φ μετὰ τοῦ σ ἐνοῦται εἰς ψ.

Σημ. β' Οὐδέτερα μὲ χαρακτῆρα κ, γ, χ-π, β, φ δὲν ὑπάρχουν.

β'. Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα τ, θ, θ.

Ἐνικός ἀριθμός

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄνομ.	ὁ λέβηθ	ἡ λαμπάς	οἱ λέβητ-ες	αἱ λαμπάδ-ες
Γεν.	τοῦ λέβητ-ος	τῆς λαμπάδ-ος	τῶν λεβήτ-ων	τῶν λαμπάδ-ων
Δοτ.	τῷ λέβητ-ι	τῇ λαμπάδ-ι	τοῖς λέβησι	ταῖς λαμπάσι
Αἰτ.	τὸν λέβητ-α	τὴν λαμπάδ-α	τοὺς λέβητ-ας	τάς λαμπάδ-ας
Κλητ.	ὦ λέβηθ	ὦ λαμπάς	ὦ λέβητ-ες	ὦ λαμπάδ-ες

¹⁾ Σημείωσις γενική: Ὅταν τύχη νὰ εἶναι δύο δασεῖα εἰς δύο κατὰ σειρὰν συλλαβὰς τῆς αὐτῆς λέξεως, τὸ δασὺ τῆς πρώτης συλλαβῆς τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του ψιλόν, τὸ θ δηλ. γίνεται τ (τριχὸς τριχί... ἀντί θριχὸς θριξί...), τὸ χ γίνεται κ, καὶ τὸ φ γίνεται π.

<i>Ἐνικός ἀριθμὸς</i>		<i>Πληθυντικός ἀριθμὸς</i>
Ὄν. ὁ ὀδοῦς		οἱ ὀδόντ-ες
Γεν. τοῦ ὀδόντ-ος		τῶν ὀδόντ-ων
Δοτ. τῷ ὀδόντ-ι		τοῖς ὀδοῦσι
Αἰτ. τὸν ὀδόντ-α		τούς ὀδόντ-ας
Κλητ. ὦ ὀδοῦς		ὦ ὀδόντ-ες

Ἐνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ. ὁ Ξενοφῶν (Ξενοφάων)
Γεν. τοῦ Ξενοφῶντ-ος (Ξενοφάοντ-ος)
Δοτ. τῷ Ξενοφῶντ-ι (Ξενοφάοντ-ι)
Αἰτ. τὸν Ξενοφῶντ-α (Ξενοφάοντ-α)
Κλητ. ὦ Ξενοφῶν (Ξενοφάον).

Ἐνικός ἀριθμὸς

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄνομ. τὸ στόμα γάλα		τὰ στόματ-α γάλακτ-α
Γεν. τοῦ στόματ-ος γάλακτ-ος		τῶν στοματ-ων γαλάκτ-ων
Δοτ. τῷ στόματ-ι γάλακτ-ι		τοῖς στόμασι γάλαξι
Αἰτ. τὸ στόμα γάλα		τὰ στόματ-α γάλακτ-α
Κλητ. ὦ στόμα γάλα		ὦ στόματ-α γάλακτ-α

Δυνικός: Ὄνομ. Αἰτ. Κλητ. κόρακ-ε, λέδητ-ε, λαμπάδ-ε, ὀδόντ-ε, στόματ-ε, —

Γεν. Δοτ. κοράκ-οιν, λεθήτ-οιν, λαμπάδ-οιν, ὀδόντ-οιν, στομάτ-οιν.

Σημ. Ὁ χαρακτήρ τ,δ,θ, πρὸ τοῦ σ τῆς καταλήξεως γίνεται σ καὶ ἔπειτα ἀποβάλλεται.

§ 109. Τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ ὀνόματα, τὰ ἔχοντα χαρακτήρα τ καὶ πρὸ αὐτοῦ σύμφωνον ν, πρὸ τοῦ σ τῆς καταλήξεως ἀποβάλλου καὶ τὸ ν καὶ ἐκτείνου (ἀντέκτασις) τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν, ἂν εἶναι βραχύ, τὸ μὲν ᾱ εἰς ᾱ, τὸ δὲ ο εἰς ου:

ὁ ἱμᾶς (ἐκ τοῦ ἱμᾶντ-ς) γεν. τοῦ ἱμάντ-ος, δοτ. τῷ ἱμάν-τι. . . .
οἱ ἱμάν-τες, τῶν ἱμάντ-ων, τοῖς ἱμᾶσι (ἐκ τοῦ ἱμάντ-σι)
ὁ ὀδοῦς (ἐκ τοῦ ὀδόντ-ς), τοῦ ὀδόντ-ος δοτ. πληθ. τοῖς ὀδοῦσι

§ 110. Τὰ ἔχοντα πρὸ τοῦ ντ φωνῆεν ο δὲν λαμβάνουν (ἐκτὸς μόνου τοῦ ὁδοῦς) εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ κατάληξιν -ς, ἀλλὰ ἀποβάλλουν τὸ τ καὶ ἐκτείνουν τὸ πρὸ τοῦ ν ο εἰς ω:

ὁ λέων τοῦ λέοντ-ος, τῷ λέοντ-ι... οἱ λέοντ-ες... τοῖς λέουσι (λέοντ-σι)—ὁ γέρον, τοῦ γέροντος... τοῖς γέρουσι... —ὁ δράκων τοῦ δράκοντος... τοῖς δράκουσι... .

§ 111. Τὸ ὄνομα πρὸς γεν. ποδ-ός, θέμ. ποδ-δοτ. ποδ-ί... εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ (καὶ τὴν κλητικὴν) ἐκτείνει τὸ ο εἰς ου.

§ 112. Τὰ λήγοντα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνικοῦ εἰς -ις (γεν. -ιτος, ἢ -ιδος ἢ -ιθος) καὶ τονιζόμενα ἐπὶ τῆς παραληγούσης ἢ προπαραληγούσης, σχηματίζουσι τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ συνήθως εἰς -ιν (ἀντὶ εἰς -ιτα ἢ -ιδα ἢ -ιθα¹).

ἢ χάρις, τῆς χάριτος... τὴν χάριν (σπανιώτερον καὶ τὴν χάριτα)

ἢ ἔρις, τῆς ἔριδος... τὴν ἔριν (καὶ τὴν ἔριδα)

ἢ ὄρνις, τῆς ὄρνιθος... τὴν ὄρνιν (καὶ τὴν ὄρνιθα)

ἢ Ἄρτεμις, τῆς Ἀρτέμιδος, τὴν Ἄρτεμιν (καὶ τὴν Ἀρτέμιδα)

§ 113. Τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ σχηματίζουσι ὁμοίαν μὲ τὸ θέμα τὰ ἐξῆς ὀνόματα:

α'. Τὰ λήγοντα εἰς -ων (παροξύτονα) γεν. -οντος: γέρον, γέροντ-ος κλητ. ὦ γέρον (ἀντὶ γέροντ), λέων λέοντος ὦ λέων.

β'. Τὰ λήγοντα εἰς -ας (παροξύτονα) γεν. -αντος: γίγας γίγαντ-ος κλητ. ὦ γίγαν (ἀντὶ γίγαντ).

γ'. Τὰ λήγοντα εἰς -ις (παροξύτονα ἢ προπαραξύτονα ἢ προπερισπώμενα) γεν. -ιδος ἢ -ιθος ἢ -ιτος: ὄρνις ὄρνιθ-ος κλητ. ὦ ὄρνι Ἄρτεμις Ἀρτέμιδος κλητ. ὦ Ἄρτεμι, νεάνις νεάνιδος ὦ νεάνι...

δ'. Τὸ τυραννίς καὶ παῖς: γεν. τυραννίδ-ος — παιδ-ός κλητ. ὦ τυραννί— ὦ παῖ (ἀντὶ τυραννίδ, παιδ).

Σημ. Τὸ τελικὸν τ ἢ δ ἢ θ τοῦ θέματος ἀποβάλλεται εἰς τὴν κλητικὴν σύμφωνα μὲ τὸν γενικὸν κανόνα § 55 σημ.

¹) Τὰ ὀνόματα αὐτὰ χάρις, ὄρνις, ἔρις... σχηματίζουσι τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς -ιν, διότι ὁμοιάζουσι εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ μὲ τὰ φωνηεντόληκτα: πόλις, τάξις... τὰ ὁποῖα, ὅπως θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, σχηματίζουσι κανονικῶς τὴν αἰτιατικὴν εἰς -ιν.

§ 114. Ἐν ὑγρόληκτα κλίνονται ὅπως τὰ ἐξῆς παραδείγματα :

<i>Ἐνικὸς ἀριθμὸς</i>	<i>Πληθυντικὸς ἀριθμὸς</i>
Ὀν. ὁ κλητῆρ ρήτωρ ἀήρ	οἱ κλητῆρ-ες ρήτωρ-ες
Γεν. τοῦ κλητῆρ-ος ρήτωρ-ος ἀέρ-ος	τῶν κλητῆρ-ων ρήτῶρ-ων
Δοτ. τῷ κλητῆρ-ι ρήτωρ-ι ἀέρ-ι	τοῖς κλητῆρ-σι ρήτωρ-σι
Αἰτ. τὸν κλητῆρ-α ρήτωρ-α ἀέρ-α	τοὺς κλητῆρ-ας ρήτωρ-ας
Κλητ. ὦ κλητῆρ ρήτωρ ἀήρ ¹⁾	ὦ κλητῆρ-ες ρήτωρ-ες

(Δυνικὸς τῶ κλητῆρ-ε—ρήτωρ-ε, τοῖν κλητῆρ-οιν—ρήτῶρ-οιν, ὦ κλητῆρ-ε—ρήτωρ-ε).

Ὀν. τὸ ἔαρ (ἢ ἀνοιξίς)	νέκταρ (θεῖον ποτὸν)
Γεν. τοῦ ἔαρ-ος (καὶ ἤρ-ος)	νέκταρ-ος
Δοτ. τῷ ἔαρ-ι (καὶ ἤρ-ι)	νέκταρ-ι
Αἰτ. τὸ ἔαρ	νέκταρ
Κλητ. ὦ ἔαρ	νέκταρ

§ 115. Ὑγρόληκτον μὲ χαρακτηριστῆρα λ ἐν μόνον οὐσιαστικὸν ὑπάρχει, ὁ ἄλ-ς (τὸ ἄλατι) τοῦ ἄλ-ός, τῷ ἄλ-ί, τὸν ἄλ-α, ὦ ἄλ-ς οἱ ἄλ-ες, τῶν ἄλ-ῶν, τοῖς ἄλ σί, τοὺς ἄλ-ας, ὦ ἄλ-ες

§ 116. Ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ ἐνικοῦ τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ γένους τῶν ἐχόντων χαρακτηριστῆρα ρ δὲν λαμβάνει κατάληξιν -ς, ἐκτείνει ὁμοῦς τὸ πρὸ τοῦ ρ φωνῆεν τοῦ θέματος, ἂν εἶναι βραχὺ εἰς μακρόν: τοῦ ἀέρος ὁ ἀήρ, αἰθέρ-ος αἰθήρ, ῥήτωρ-ος ῥήτωρ.

§ 117 Ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῶν ἐχόντων χαρακτηριστῆρα ρ, τῶν μὲν ὀξυτόνων εἶναι ὅπως καὶ ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ ἐνικοῦ ὁ κλητῆρ ὦ κλητήρ,

—τῶν δὲ παροξυτόνων εἶναι ὁμοία μὲ τὸ θέμα: ὦ ῥήτωρ.

Σημ. Τοῦ ὀνόματος σωτήρ ἢ κλητικὴ εἶναι ὦ σῶτερ.

§ 118. Ἐν ὑγρόληκτα συγκοπτόμενα.

1. ὁ πατήρ (θεμ. πατερ-) γεν. τοῦ πατρός δοτ. τῷ πατρί αἰτ. τὸν πατέρα κλητ. ὦ πάτερ—Πληθ. οἱ πατέρες γεν. τῶν πατέρων δοτ. τοῖς πατράσι αἰτ. τοὺς πατέρας κλητ. ὦ πατέρες.

2. ἡ μήτηρ (θεμ. μητερ—) τῆς μητρός τῇ μητρὶ τὴν μητέρα

¹⁾ Πληθυντικὸν δὲν ἔχουν οὔτε τὸ ἀήρ οὔτε τὸ ἔαρ καὶ νέκταρ.

ὦ μήτερ — αἱ μητέρες τῶν μητέρων ταῖς μητράσι τὰς μητέρας
ὦ μητέρες.

3. ἡ θυγάτηρ (θεμ. θυγατερ-) τῆς θυγατρὸς τῇ θυγατρὶ τὴν
θυγατέρα ὦ θύγατερ — αἱ θυγατέρες τῶν θυγατέρων ταῖς θυγα-
τράσι τὰς θυγατέρας ὦ θυγατέρες.

4. ἡ γαστήρ (θεμ. γαστερ-) τῆς γαστρὸς τῇ γαστρὶ τὴν
γαστέρα ὦ γαστήρ — αἱ γαστέρες τῶν γαστέρων ταῖς γαστράσι
τὰς γαστέρας ὦ γαστέρες.

5. Ἡ Δημήτηρ, (θεμ. Δημητερ-) τῆς Δήμητρος τῇ Δήμητρι
τὴν Δήμητρα ὦ Δήμητερ (πληθυντ. δὲν ἔχει).

6. ὁ ἀνὴρ (θεμ. ἀνερ-) τοῦ ἀνδρὸς τῷ ἀνδρὶ τὸν ἄνδρα ὦ
ἄνερ — οἱ ἄνδρες τῶν ἀνδρῶν τοῖς ἀνδράσι τοὺς ἄνδρας ὦ ἄνδρες—
[τῷ ἄνδρῳ τοῖν ἀνδροῖν].

7. ὁ ἀστὴρ (θεμ. ἀστερ-) τοῦ ἀστέρους τῷ ἀστέρι τὸν ἀστέρα ὦ
ἀστὴρ — οἱ ἀστέρες τῶν ἀστέρων τοῖς ἀστράσι τοὺς ἀστέρας ὦ ἀστέρες.

§ 119. Τὰ ὀνόματα πατὴρ μήτηρ θυγάτηρ γαστήρ Δημήτηρ
ἀνὴρ καὶ ἀστὴρ λέγονται συγκοπτόμενα, διότι τὸ πρὸ τοῦ χαρα-
κτῆρος φωνῆεν ε εἰς μερικὰς πτώσεις συγκόπεται (δηλ. ἀποβάλλ-
εται) μεταξὺ δύο συμφώνων.

§ 120. Τὸ πατὴρ μήτηρ θυγάτηρ καὶ ἀνὴρ εἰς τὴν γενικὴν
καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ μετὰ τὴν συγκοπὴν τονίζονται εἰς τὴν
λήγουσαν: πατρὸς πατρὶ μητρὸς μητρὶ . .

§ 121. Τὸ Δημήτηρ μετὰ τὴν συγκοπὴν τονίζεται εἰς τὴν προ-
παραλήγουσαν: Δήμητρος Δήμητρι Δήμητρα.

§ 122. Τὸ πατὴρ θυγάτηρ ἀνὴρ καὶ Δημήτηρ εἰς τὴν κλητι-
κὴν ἀναδιβάξουν τὸν τόνον: πάτερ, θύγατερ, ἀνερ, Δήμητερ.

123. Εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ μετὰ τὴν συγκοπὴν
τοῦ ε, ἀναπτύσσεται μεταξὺ τοῦ χαρακτῆρος ρ καὶ τῆς καταλή-
ξεως-σι, ἐν α βραχύ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ τονίζονται ὅλα τὰ συγκο-
πτόμενα ὑγρόληκτα: πατράσι, ἀνδράσι, ἀστράσι.

§ 124. Εἰς τὸ ἀνὴρ μετὰ τὴν συγκοπὴν τοῦ ε ἀναπτύσσεται
εὐφωνίας χάριν ἐν ὁ μεταξὺ τοῦ ν καὶ τοῦ ρ: θεμ. ἀνερ — συγκοπτ.
ἀνρ, — ἀνδρ.

§ 125. Τὰ εἰρωνόκλητα, μὲ χαρακτηριστῆρα ν, κλίνονται ὅπως τὰ ἐξῆς παραδείγματα:

Ἐνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ	χειμῶν	Ἕλληγν	παιᾶν
Γεν.	τοῦ	χειμῶν-ος	Ἕλλην-ος	παιᾶνος
Δοτ.	τῷ	χειμῶν-ι	Ἕλλην-ι	παιᾶν-ι
Αἰτ.	τὸν	χειμῶν-α	Ἕλλην-α	παιᾶν-α
Κλητ.	ὦ	χειμῶν	Ἕλληγν	παιᾶν

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ	χειμῶν-ες	Ἕλληγν-ες	παιᾶν-ες
Γεν.	τῶν	χειμῶν-ων	Ἕλλήν-ων	παιᾶν-ων
Δοτ.	τοῖς	χειμῶ-σι	Ἕλλη-σι	παιᾶ-σι
Αἰτ.	τοὺς	χειμῶν-ας	Ἕλληγν-ας	παιᾶν-ας
Κλητ.	ὦ	χειμῶν-ες	Ἕλληγν-ες	παιᾶν-ες

[Δυϊκὸς τῷ χειμῶνε - Ἕλληγνε - παιᾶνε, τοῖν χειμῶνοιν - Ἕλλήνοιν παιᾶνοι, ὦ χειμῶνε - Ἕλληγνε - παιᾶνε].

Ἐνικός

Ὄν.	ὁ	ἡγεμῶν	ἡ	εἰκὼν	ὁ	λιμῆν
Γεν.	τοῦ	ἡγεμό-νος	τῆς	εἰκόν-ος	τοῦ	λιμέν-ος
Δοτ.	τῷ	ἡγεμόν-ι	τῇ	εἰκόν-ι	τῷ	λιμέν-ι
Αἰτ.	τὸν	ἡγεμόν-α	τὴν	εἰκόν-α	τὸν	λιμέν-α
Κλητ.	ὦ	ἡγεμῶν	ὦ	εἰκὼν	ὦ	λιμῆν

Πληθυντικός

Ὄν.	οἱ	ἡγεμόν-ες	αἱ	εἰκόν-ες	οἱ	λιμέν-ες
Γεν.	τῶν	ἡγεμόν-ων	τῶν	εἰκόν-ων	τῶν	λιμέν-ων
Δοτ.	τοῖς	ἡγεμό-σι	ταῖς	εἰκό-σι	τοῖς	λιμέ-σι
Αἰτ.	τοὺς	ἡγεμόν-ας	τὰς	εἰκόν-ας	τοὺς	λιμέν-ας
Κλητ.	ὦ	ἡγεμόν-ες	ὦ	εἰκόν-ες	ὦ	λιμέν-ες

[Δυϊκ. τῷ ἡγεμόνε - εἰκόνε - λιμένε, τοῖν ἡγεμόνοιν - εἰκόνειν λιμένοι, ὦ ἡγεμόνε εἰκόνε - λιμένε].

Ἐνικός

Πληθυντικός

Ὀν. ὁ κτεῖς ἢ ἀκτίς	οἱ κτέν-ες αἱ ἀκτίν-ες
Γεν. τοῦ κτεν-ός τῆς ἀκτίν-ος	τῶν κτεν-ῶν τῶν ἀκτίν-ων
Δοτ. τῷ / κτεν-ι τῇ ἀκτίν-ι	τοῖς κτεσὶ ταῖς ἀκτί-σι
Αἰτ. τὸν κτένα τὴν ἀκτίν-α	τοὺς κτέν-ας τὰς ἀκτίν-ας
Κλ. ᾧ κτεῖς ᾧ ἀκτίς	ᾧ κτέν-ες ᾧ ἀκτίν-ες

[*Διὸν*. τῷ κτένε - ἀκτίνε, τοῖν κτενοῖν - ἀκτίνοιν, ᾧ κτένε - ἀκτίνε].

Σημ. Οὐδέτερα μὲ χαρακτηριστῆρα ν δὲν ὑπάρχουν.

§ 126. Τὰ ἔχοντα χαρακτηριστῆρα ν κανονικῶς δὲν λαμβάνουν κατάληξιν -ς εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ, ἀλλὰ ἐκτείνουν μόνον τὸ πρὸ τοῦ χαρακτηριστῆρος φωνῆεν τοῦ θέματος, ἂν εἶναι βραχύ, εἰς μακρόν: ἠγεμῶν θέμα ἠγεμον-, ποιμῆν θέμα ποιμεν-

§ 127. Μόνον τὸ ὄνομα κτεῖς (κτένε) καὶ τὰ ἔχοντα θέμα λῆγον εἰς -ιν ἢ εἰς -υν λαμβάνουν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν κατάληξιν -ς καὶ ἀποβάλλουν πρὸ αὐτῆς τὸν χαρακτηριστῆρα ν: ὁ δελφίς τοῦ δελφῆνος, ἡ Σαλαμίς τῆς Σαλαμῆνος, ἡ Γόρτυς τῆς Γόρτυνος

Σημ. Τὸ ὄνομα κτεῖς εἰς τὴν ὀνομαστικὴν μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ν ἐκτείνει καὶ τὸ ε εἰς εἰ (ἀντέκτασις).

§ 128. Ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῶν μὲν τονιζομένων εἰς τὴν λήγουσαν σχηματίζεται ὁμοίᾳ μὲ τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ: ὁ ποιμῆν ᾧ ποιμῆν, ἡ εἰκὼν ᾧ εἰκῶν, ἡ Σαλαμίς ᾧ Σαλαμίς, — τῶν δὲ τονιζομένων εἰς τὴν παραλήγουσαν σχηματίζεται ὁμοίᾳ μὲ τὸ θέμα: ὁ γείτων τοῦ γείτον-ος ᾧ γείτων, ὁ δαίμων τοῦ δαίμον-ος ᾧ δαῖμον.

§ 129. Ἡ κλητικὴ τῶν ὀνομάτων Ἄπολλων γεν. Ἄπολλωνος, Ποσειδῶν γεν. Ποσειδῶνος — καὶ τῶν συνθέτων κυρίων ὀνομάτων Ἀγαμέμνων Ἀγαμέμνονος, Ἀριστογείτων Ἀριστογείτονος, Διογείτων Διογείτονος τονίζεται ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης ᾧ Ἄπολλον, ᾧ Πόσειδον, ᾧ Ἀγάμεμνον, ᾧ Ἀριστόγειτον . . .

§ 130. Εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ ὁ χαρακτηριστῆρ ν ἀποβάλλεται πρὸ τῆς καταλήξεως -σι: τοῖς ποιμέσι (ποιμέν-σι) τοῖς γείτο-σι (γείτον-σι) κτεσὶ (κτεν-σι)

§ 131 Σιγμόληκτα οὐσιαστικὰ τῆς τρίτης κλίσεως εἶναι:

α'. Τὰ οὐδέτερα τὰ λήγοντα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνικού εἰς -ας: τὸ κρέας, τὸ κέρασ, τὸ γῆρας

ἢ εἰς -ος: τὸ κράτος, τὸ γένος, τὸ κλέος (ἢ δόξα) . . .

β'. Πολλὰ ἄρσενικὰ κύρια ὀνόματα λήγοντα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνικού εἰς -ης (γεν. ους): Σωκράτης, Δημοσθένης, Διογένης, Ἡρακλῆς, Ἀριστοφάνης¹⁾

γ' Τὰ θηλυκὰ ἢ αἰδῶς (ἐντροπή), ἢ Ἡὼς (θεὰ τῆς αὐγῆς), ἢ ποιήσῃς (ἄρχαῖον πολεμικὸν πλοῖον) καὶ τὸ ἄρσενικὸν μῦς (ποντικός).

§ 132. Τὰ σιγμόληκτα κλίνονται ὅπως τὰ ἑξῆς παραδείγματα :

Ἐνικός

Ὀν.	τὸ κρέας
Γεν.	τοῦ κρέως (κρέασ-ος κρέα-ος)
Δοτ.	τῷ κρέα (κρέασ-ι κρέα-ι)
Αἰτ.	τὸ κρέας
Κλητ.	ὦ κρέας

Πληθυντικός

Ὀν.	τὰ κρέα (κρέασ-α κρέα-α)
Γεν.	τῶν κρεῶν (κρεάσ-ων κρεάων)
Δοτ.	τοῖς κρέασι (κρέασ-σι)
Αἰτ.	τὰ κρέα (κρέασ-α κρέαα)
Κλητ.	ὦ κρέα (κρέασ-α κρέαα)

[Διὶκ. τὼ κρέα (κρέαε), τοῖν κρεῶν (κρεάοιν), ὦ κρέα (κρέαε)].

¹⁾ Πρέπει νὰ χωρίζωμεν τὰ κύρια ὀνόματα εἰς -ης γεν. ου τῆς α' κλίσεως (Αἰσχίνης -ου, Ἀριστείδης -ου ..) ἀπὸ τὰ εἰς ἡς γεν. -ους τῆς γ' κλίσεως. Τῆς α' κλίσεως εἶναι τὰ ἀπλᾶ (Αἰσχίνης, Ἀγχισίας. .) καὶ τὰ παράγωγα πατρωνυμικὰ ἢ μητρωνυμικὰ (Ἀτρείδης ἀπὸ τὸ Ἄτρεὺς -εως, Ἀριστείδης ἀπὸ τὸ Ἀριστεύς, Κρονίδης, Δαετριάδης . .)

Τῆς γ' κλίσεως εἶναι μόνον τὰ σύνθετα μὲ β'. συνθετικὸν ὄνομα οὐδέτερον εἰς -ος (Σω-κράτης—κράτος, Διο-γένης—γένος, Δημο-σθένης—σθένος Ἡρακλῆς—κλέος . .)—

ἢ ἐν ἀπὸ τὰ ῥήματα φαίνομαι (Ἀριστο-φάνης, Θεο-φάνης . .) χαίρω (Λεω-χάρης) λάμπω (Πυρι-λάμπης, Χαρα-λάμπης) μῆδομαι (Διο-μῆδης . .) πείθομαι (Διο-πείθης . .) τρέφω (Δι-τρέφης . .) κήδομαι (Δημο-κῆδης . .)

Ἐνικός

Ὄν.	τὸ	γένος	
Γεν.	τοῦ	γένους	(γένεσ-ος γένεος)
Δοτ.	τῷ	γένει	(γένεσ-ι γένε-ι)
Αἰτ.	τὸ	γένος	
Κλητ.	ὦ	γένος	

Πληθυντικός

Ὄν.	τὰ	γένη	(γένεσ-α γένεα)
Γεν.	τῶν	γενῶν	(γενέσ-ων γενέων)
Δοτ.	τοῖς	γένεσι	(γένεσ-σι)
Αἰτ.	τὰ	γένη	(γένεσ-α, γένε-α)
Κλητ.	ὦ	γένη	(γένεσ-α γένε-α)

[Δυῖκ. τῷ γένει (γένεε), τοῖν γενοῖν (γενέοιν), ὦ γένει (γένεε)].

Ἐνικός

Ὄν.	ὁ	Σωκράτης	
Γεν.	τοῦ	Σωκράτους	(Σωκράτεσ-ος Σωκράτεος)
Δοτ.	τῷ	Σωκράτει	(Σωκράτεσ-ι Σωκράτε-ι)
Αἰτ.	τὸν	Σωκράτη	(Σωκράτεσ-α Σωκράτε-α) καὶ Σωκράτην
Κλητ.	ὦ	Σώκρατες	

Ἐνικός

Ὄνομ.	ὁ	Ἡρακλῆς	(Ἡρακλέης)
Γεν.	τοῦ	Ἡρακλέους	(Ἡρακλέεσ-ος Ἡρακλέεος)
Δοτ.	τῷ	Ἡρακλεῖ	(Ἡρακλέεσ-ι Ἡρακλέε-ι Ἡρακλέ-ει)
Αἰτ.	τὸν	Ἡρακλέα	(Ἡρακλέεσ-α Ἡρακλέεα)
Κλητ.	ὦ	Ἡράκλεις	(Ἡράκλειες)

Ἐνικός

Ὄνομ.	ὁ	Διομήδης	
Γεν.	τοῦ	Διομήδους	(Διομήδεσ-ος Διομήδε-ος)
Δοτ.	τῷ	Διομήδει	(Διομήδεσ-ι Διομήδε-ι)
Αἰτ.	τὸν	Διομήδη	(Διομήδεσα Διομήδεα) καὶ Διομήδην
Κλητ.	ὦ	Διόμηδες	

Ἐνικός

Ὄνομ.	ἡ	αἰδῶς	
Γεν.	τῆς	αἰδοῦς (αἰδός-ος αἰδός)	
Δοτ.	τῇ	αἰδοῖ (αἰδός-ι αἰδό-ι)	ἄνευ πληθυντικοῦ
Αἰτ.	τήν	αἰδῶ (αἰδός-α αἰδόα)	
Κλητ.	ὦ	αἰδῶς	

Σημ. Ὅπως τὸ αἰδῶς κλίνεται καὶ ἡ Ἡώς.

Ἐνικός

Ὄνομ.	ἡ	τριήρης
Γεν.	τῆς	τριήρους (τριήρεσ-ος τριήρε-ος)
Δοτ.	τῇ	τριήρει (τριήρεσ-ι τριήρε ι)
Αἰτ.	τήν	τριήρη (τριήρεσ-α τριήρε-α)
Κλητ.	ὦ	τριήρες

Πληθυντικός

Ὄνομ.	αἱ	τριήρεις (τριήρεσ-ες τριήρε-ες)
Γεν.	τῶν	τριήρων (τριηρέσ-ων τριηρέ-ων)
Δοτ.	ταῖς	τριήρεσι (τριήρεσ-σι)
Αἰτ.	τάς	τριήρεις (κατὰ τὴν ὀνομαστικὴν)
Κλητ.	ὦ	τριήρεις (ὅπως ἡ ὀνομαστικὴ)

[Δυῖκ. τὼ τριήρει τοῖν τριήροιν ὦ τριήρει]

Ἐν. Ὁ μῦς, τοῦ μυός (μυσ-ός), τῷ μυῖ (μυσ ι), τὸν μῦν, ὦ μῦς (ῆ μῦ).—
Πληθ. Οἱ μῦες (μύσ-ες), τῶν μυῶν (μυσ-ῶν), τοῖς μυσί (μυσ-σί), τοὺς
μῦς, ὦ μῦες,— [Δυῖκ. τὼ μύε τοῖν μυοῖν ὦ μύε].

§ 133. Τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκά σιγμόληκτα δὲν λαμβάνου
κατάληξιν ς εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ, ἀλλὰ ἐκτείνου μόνον
τὸ πρὸ τοῦ χαρακτήρος σ φωνῆεν τοῦ θέματος εἰς μακρόν: ὁ Σω-
κράτης (θεμ. Σωκρατεσ-) ἡ αἰδῶς (θεμ. αἰδοσ-).

§ 134. Τὰ οὐδέτερα σιγμόληκτα τὰ ἔχοντα πρὸ τοῦ χαρακτή-
ρος σ φωνῆεν ε, τρέπουν αὐτὸ εἰς ο ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ
καὶ κλητικῇ τοῦ ἐνικοῦ: ὀνομ. κλητ. αἰτ. γένος, κράτος. . . (θέμ.
γενεσ-, κρατεσ-)

§ 135. Ὁ χαρακτήρ σ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται, τὸ δὲ πρὸ αὐτοῦ φωνήεν α ἢ ε ἢ ο συναιρεῖται μετὰ τοῦ φωνήεντος τῆς καταλήξεως εἰς μίαν συλλαβήν: τοῦ κρέως (κρέασ-ος κρέα-ος), τῶν γενῶν (γενέσ-ων γενέ-ων), τὴν κιδῶ (αἰδόσα αἰδέα).

§ 136. Ὁ χαρακτήρ σ ἀποβάλλεται καὶ πρὸ τοῦ σ τῆς καταλήξεως: τοῖς γένεσι (γένεσ-σι)...

§ 137. Εἰς τὰ κύρια ὀνόματα τὰ λήγοντα εἰς-κλῆς γίνεται συναίρεσις καὶ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ κλητικῇ τοῦ ἐνικοῦ: Ἑρακλῆς (Ἑρακλέης), Ἑράκλεις (Ἑράκλεες)...

§ 138. Ἐν τῇ δοτικῇ τοῦ ἐνικοῦ τῶν κυρίων ὀνομάτων τῶν ληγόντων εἰς-κλῆς γίνεται δις συναίρεσις: τῷ Ἑρακλεῖ (Ἑρακλέε-ι Ἑρακλέ-ει)...

§ 139. Τοῦ ὀνόματος μῦς ἡ αἰτιατικὴ τοῦ ἐνικοῦ εἶναι μῦν¹).

§ 140. Τὰ εἰς-ας λήγοντα οὐδέτερα σχηματίζουσι τὴν γενικὴν καὶ εἰς -ατος, τὴν δοτικὴν εἰς -ατι καὶ τὸν πληθυντικὸν εἰς-ατα, -άτων (κατὰ τὸ στόμα στόματος...) τὸ κέρας, τοῦ κέρως καὶ κέρατος τῷ κέρα καὶ κέρατι... τὰ κέρα καὶ κέρατα, τῶν κερῶν καὶ κερῶτων.....

§ 141. Τὸ ὄνομα πέρας: σχηματίζεται πάντοτε πέρας, πέρατος, πέρατι... πέρατα, περάτων πέρασι.....

§ 142. Τὰ εἰς-ης (ἐκτὸς τῶν ληγόντων εἰς -κλῆς) ἀρσενικὰ κύρια ὀνόματα εἰς τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ λήγουσι καὶ εἰς-ην (κατὰ τὰ εἰς-ης κύρια ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως): Ὁ Σωκράτης τὸν Σωκράτην (ὅπως ὁ Ἀριστείδης τὸν Ἀριστείδην).

§ 143. Τὰ εἰς-ης ἀρσενικὰ κύρια τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ σχηματίζουσι εἰς-ες (ὁμοίαν μὲ τὸ θέμα) καὶ ἀναδιβάουσι τὸν τόνον εἰς τὴν προπαραλήγουσαν: ὦ Σώκρατες, ὦ Περίκλεις (Περίκλεες).

§ 144. Τὸ ὄνομα τριήρης σχηματίζει τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ ὁμοίαν μὲ τὸ θέμα: ὦ τριήρες.

¹) Ἐπειδὴ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν ὁ μῦς ὁμοιάζει μὲ τὰ φωνηεντόληκτα *ιχθῦς*, *δρῦς*..., σχηματίζει καὶ τὴν αἰτιατικὴν *μῦν* ὅπως ἐκεῖνα σχηματίζουσι *ιχθῦν*, *δρῦν*... καθὼς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω.

§ 145. Εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τῶν οὐδετέρων εἰς -ος ἀπαντῶσιν ἐνίοτε καὶ οἱ ἀσυναίρετοι τύποι εἰς -έων:

τὸ χεῖλος	τῶν χειλέων	(οὕτω πάντοτε)
τὸ ἄνθος	τῶν ἀνθέων	(καὶ ἐνίοτε τῶν ἀνθῶν)
τὸ ὄρος	τῶν ὄρεων	(καὶ ἐνίοτε τῶν ὄρῶν)
τὸ κέρδος	τῶν κερδέων καὶ τῶν κερδῶν	
τὸ τεῖχος	τῶν τειχέων καὶ τῶν τειχῶν	

§ 146. Τοῦ ὀνόματος τριήρης ἡ γενικὴ τοῦ πληθυντικοῦ καὶ ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ τοῦ δυϊκοῦ μετὰ τὴν συναίρεσιν τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγουσῆς, παρὰ τὸν γενικὸν κανόνα τῆς συναίρεως (§ 35 καὶ 36) τῶν τριήρων (τριηρέων) τοῖν τριήρων (τριηρέοιν).

§ 147. Τὰ φωνηεντόληκτα οὐσιαστικὰ τῆς τρίτης κλίσεως ἔχουν χαρακτηῖρα ἐν ἓκ τῶν φωνηέντων ι, υ, ο, ω, καὶ λήγουν τὰ μὲν ἄρσενικά:

εἰς—ις γεν.—ιος ἢ—εως: κῆς κίος, μάντις μάντιος
 εἰς—υς γεν. υος ἢ—εως: σῆς σοός, πῆγυς πῆγυος
 εἰς—ως γεν.—ωος: ἦρωος ἦρωος

τὰ θηλυκά:

εἰς—ις γεν.—εως: πόλις πόλειος
 εἰς—υς γεν.—υος: δοῦς δουός, ἰσχυς ἰσχυός
 εἰς—ω γεν.—ουος (—οος)¹⁾ ἡχὼ ἡχοῦς (ἡχό-ος).

τὰ οὐδέτερα:

εἰς—ι γεν.—εως: πέπερις πεπέριος . . .
 εἰς—υ γεν.—εως: ἄστν ἄστεως.

§ 148 Τὰ φωνηεντόληκτα κλίνονται ὅπως τὰ ἐξῆς παραδειγματα:

Ἄρσενικά:

ὁ κῆς (= σκώληξ σίτου ἢ ξύλου) τοῦ κίος κῆ καὶ τὸν κῆν ὦ κῆς—οἱ κῆες τῶν κῆων τοῖς κῆσι τοῦς κῆς ὦ κῆες

¹⁾ Τὰ εἰς—ω λήγοντα εἶναι τὰ μόνα θηλυκὰ ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως, ποῦ διαφέρουν ἀπὸ τὰ ἄρσενικά εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ.

ὁ μάντις τοῦ μάντεως τῷ μάντει (μάν τε-ι) τὸν μάντιν ὃ μάντι
ἢ μάντις)—οἱ μάντιες (μάντεες) τῶν μάντεων τοῖς μάντεσι τοὺς
μάντιες (κατὰ τὴν ὀνομαστικὴν) ὃ μάντιες

σῦς (ἄρσ. καὶ θηλ.) (=ἀγριόχοιρος) συός συϊ σῦν ὃ σῦ—
σύες συῶν συσί σῦς σύες

ὁ ἰχθύς τοῦ ἰχθύος τῷ ἰχθύϊ τὸν ἰχθύν ὃ ἰχθῦ—

οἱ ἰχθύες τῶν ἰχθύων τοῖς ἰχθύσι τοὺς ἰχθύς ὃ ἰχθύες

ὁ πῆχυς τοῦ πήχεως τῷ πήχει (πήχε-ι) τὸν πῆχυν ὃ πῆχυ—

οἱ πήχεις (πήχεες) τῶν πήχεων τοῖς πήχεσι τοὺς πήχεις ὃ
πήχεις [τῷ πήχει τοῖν πηχέοιν ὃ πήχει]

ὁ ἦρωξ τοῦ ἦρωος τῷ ἦρωϊ τὸν ἦρωα ὃ ἦρωξ—

οἱ ἦρωες τῶν ἦρώων τοῖς ἦρωσι τοὺς ἦρωας ὃ ἦρωες [τῷ ἦρωε
τοῖν ἦρώοιν ὃ ἦρωε].

Σημ. Τοῦ ὀνόματος ἦρωξ πτώσεις τινὲς σχηματίζονται καὶ
κατὰ τὴν 6' ἀττικὴν κλίσιν: τῷ ἦρωϊ τὸν ἦρω τοὺς ἦρωξ.

Θηλυκά:

ἡ οἷς (ὄ ις=τὸ πρόδοκον) τῆς οἰός τῇ οἰί τὴν οἶν ὃ οἷς—

αἱ οἶες τῶν οἶων ταῖς οἰσί τὰς οἷς ὃ οἶες [οἶε οἰοῖν].

ἡ πόλις, τῆς πόλεως, τῇ πόλει (πόλε-ι), τὴν πόλιν, ὃ πόλις (καὶ
ὃ πόλι)—αἱ πόλεις (πόλε-ες) τῶν πόλεων. (ὅπως τὸ μάντις)
[τῷ πόλει (πόλεε) τοῖν πολέοιν ὃ πόλει].

ἡ δρυς (δένδρον, βλατανιδιά) τῆς δρυός τῇ δρυϊ τὴν δρυὶν
ὃ δρυ—αἱ δρύες τῶν δρυῶν ταῖς δρυσί τὰς δρύς ὃ δρύες

ἡ ὄφρυξ τῆς ὄφρυος τῇ ὄφρυϊ τὴν ὄφρυϊν αἱ ὄφρυες. . . (ὅπως
τὸ ἰχθύς).

ἡ ἠχώ τῆς ἠχοῦς (ἠχό-ος) τῇ ἠχοῖ (ἠχό-ι) τὴν ἠχώ ὃ ἠχοῖ.

Οὐδέτερα:

τὸ δάκρυ τοῦ δάκρυος τῷ δάκρυϊ τὸ δάκρυ ὃ δάκρυ—τὰ
δάκρυα τῶν δακρύων τοῖς δάκρυσι τὰ δάκρυα ὃ δάκρυα [δά-
κρυε δακρύοιν]

τὸ ἄστνυ (=ἡ πόλις, ἡ πρωτεύουσα) τοῦ ἄστεως τῷ ἄστει (ἄστει)
τὸ ἄστνυ ὃ ἄστνυ—τὰ ἄστη (ἄστεα) τῶν ἄστεων τοῖς ἄστεσι τὰ
ἄστη (ἄστεα) ὃ ἄστη (ἄστεα) [ἄστει (ἄστε-ε) ἀστέοιν].

149. Τὰ φωνηεντόληκτα ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ εἰς -ις καὶ εἰς —υς ἔχουν εἰς τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ κατάληξιν — ν: κί-ν μάντι-ν, πόλι-ν, ἰχθύ-ν, ὄφρυ-ν. .

§ 150. Τὰ εἰς —υς γεν. —υος ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ εἰς τὴν αἰτιατικὴν τοῦ πληθυντικοῦ εἶχον κατάληξιν—νς (τοὺς ἰχθύ-νς, τὰς δρύ-νς), ἀπεβλήθη ἔπειτα τὸ ν πρὸ τοῦ ς καὶ ἐξετάθη τὸ υ, ἂν ἦτο βραχύ, εἰς μακρὸν (ἀντέκτασις): τοὺς ἰχθύς, τὰς δρύς.

§ 151. Ἡ αἰτιατικὴ τοῦ πληθυντικοῦ τῶν εἰς -υς γεν.—υος ὅταν τονίζεται εἰς τὴν λήγουσαν περισπᾶται: τοὺς ἰχθύς, τὰς δρύς τὰς κλιτῶς .

Σημ. Τὰ ὀνόματα ἰχθύς, ¹⁾ ὄφρυς καὶ ὄσφυς (= ἡ μέση) ἔχουν περισπωμένην εἰς ὅλας τὰς πτώσεις τὰς ληγούσας εἰς—υς ἢ—υν ἢ—υ: ἡ ὄφρυς τὴν ὄφρυν ὦ ὄφρῦ τὰς ὄφρυς.

§ 152. Τὰ λήγοντα εἰς—ις (ἀρσ. θηλ.) ἢ εἰς—ι (οὐδ.) δισύλλαβα ἢ πολυσύλλαβα ἔχουν δύο θέματα, —

Ἐν μὲν λήγον εἰς—ι, ἀπὸ τὸ ὁποῖον σχηματίζεται ἡ ὀνομαστική, ἡ αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ: ἡ πόλις τὴν πόλι-ν ὦ πόλις).

καὶ ἄλλο λήγον εἰς—ε, ἀπὸ τὸ ὁποῖον σχηματίζονται ὅλαι αἱ ἄλλαι πτώσεις: τῆς πόλε-ως τῇ πόλει (πόλε-ι) αἱ πόλεις (πόλε-ες) τῶν πόλε-ων. . .

§ 153. Δύο θέματα ἔχουν καὶ τὰ ἐξῆς ὀνόματα:

πῆχυς, πέλεκυς, ἄστυ, πρέσβυς (ὁ γέρων)

θέμα πηχυ—πελεκυ—ἄστυ,—πρεσβυ—διὰ τὴν ὀνομαστικὴν, τὴν αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ μόνον,—

καὶ θέμα πηχε-, πελεκε-, ἄστε-, πρεσβε-, δι' ὅλας τὰς ἄλλας.

Σημ. Τὸ ὄνομα ἔγγελυς σχηματίζεται ὡς ἐξῆς:

ἔγγελυς ἐγγέλυος ἐγγέλυϊ ἐγγελυν (ἀπὸ θέμα ἐγγελυ)- ἐγγέλεις (ἐγγέλε-ες) ἐγγέλεων ἐγγέλεσι ἐγγέλεις (ἀπὸ θέμα ἐγγελε—).

§ 154. Τὰ ἔχοντα δύο θέματα (πόλις μάντις. . . πῆχυς, πέλε-

¹⁾ Πολλοὶ τὸ ὄνομα ἰχθύς ὀξύνουν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ, παρὰ τὴν ῥητὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, ὅτι περισπᾶτο καὶ εἰς τὰς πτώσεις αὐτάς.

κως, ἄστου, πρέσβυς) σχηματίζουν τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς —ως (ἀντι εἰς—ος) καὶ τονίζουν καὶ αὐτὴν καὶ τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ εἰς τὴν προπαραλήγουσαν, ἂν καὶ ἡ λήγουσα εἶναι μακρά: τῆς πόλεως, τῶν πόλεων τοῦ ἄστεως τῶν ἄστων. . . (παρὰ τὸν γενικὸν κανόνα τοῦ τονισμοῦ § 23 β').

§ 155. Ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῶν εἰς—ις καὶ εἰς—υς δισυλλάβων καὶ πολυσυλλάβων σχηματίζεται μετὰ—ς ἢ ἀνευ—ς: ὦ μάντις καὶ ὦ μάντι, ὦ πόλις καὶ ὦ πόλι, ὦ πρέσβυς (ς), ὦ ἰχθῦς.

§ 156. Τὰ θηλυκὰ ὀνόματα εἰς -ω, ἡχώ, λεχώ, Δητώ, Καλυψώ, Κλειτώ. . . . ἔχουν τὰς ἐξῆς ιδιότητες:

α'. δὲν λαμβάνουν κατάληξιν -ς εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐκτείνουν τὸν χαρακτήρα ο εἰς ω, ὀνομ. ἡχώ (θεμ. ἡχο-).

β'. τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ σχηματίζουν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν: τὴν ἡχώ, τὴν Δητώ.

γ' τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ σχηματίζουν εἰς -οῖ μὲ μακρὰν τὴν λήγουσαν: ὦ ἡχοῖ, ὦ λεχοῖ, ὦ Δητοῖ¹⁾.

**Ὀνόματα τῆς γ'. κλίσεως λήγοντα
εἰς -εως εἰς -αυς εἰς -ους**

§ 157. Κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν κλίνονται καὶ τὰ ἀρσενικά ἢ θηλυκὰ οὐσιαστικά τὰ λήγοντα εἰς -εως, εἰς -αυς, εἰς -ους, βασιλεὺς γραῦς. . . βοῦς, τὰ ὁποῖα κυρίως εἶναι συμφωνόληκτα, διότι παλαιότερον εἶχον χαρακτήρα τὸ σύμφωνον F²⁾.

Ὀν. ὁ βασιλεὺς	οἱ βασιλ ἡς ἢ βασιλεῖς (βασιλέ-ες)
Γεν. τοῦ βασιλέως	τῶν βασιλέων
Δοτ. τῷ βασιλεῖ (βασιλέ-ϊ)	τοῖς βασιλεῦσι
Αἰτ. τὸν βασιλέα	τοὺς βασιλέας ἢ βασιλεῖς
Κλητ. ὦ βασιλεῦ	ὦ βασιλῆς ἢ βασιλεῖς (βασιλέες)

¹⁾ Ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς τῶν ὀνομάτων ἡχώ, πειθῶ, λεχώ, ἀπαντῶ σπανίως καὶ μάλιστα κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, αἱ λεχοῖ, τῶν λεχῶν, ταῖς λεχοῖς, τὰς λεχοῦς.

²⁾ Τὸ F εἰς τὰ ὀνόματα ταῦτα μεταξὺ μὲν δύο φωνήεντων ἀπεβλήθη, μεταξὺ δὲ φωνήεντος καὶ συμφώνου ἔγινεν υ.

Ὄν.	ἡ	γραῦ-ς	βοῦς	(ἄρσ. καὶ θηλ.)		αἱ	γρᾶ-ες	βό-ες
Γεν.	τῆς	γρα-ός	βο-ός			τῶν	γρα-ῶν	βο-ῶν
Δοτ.	τῇ	γρα-ῖ	βο-ῖ			ταῖς	γραυ-σι	βου-σι
Αἰτ.	τὴν	γραῦ-ν	βοῦ-ν			τάς	γραῦς	βοῦς
Κλ.	ᾧ	γραῦ	βοῦ			ᾧ	γρᾶες	βό-ες

[*Δυϊκ.* τὸ βασιλῆ- γρᾶε- βόε, τῶν βασιλείων- γραοῖν- βοῖν, ᾧ βασιλῆ- γρᾶε- βόε].

§ 159. Ὅλα τὰ λήγοντα εἰς -εως, -αυς, -ους ὀνόματα τῆς γ'. κλίσεως σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ ἄνευ -ς: βασιλεῦ, γραῦ, βοῦ.

§ 160. Τὰ εἰς -εως σχηματίζουσι τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς -έως, τὴν αἰτιατικὴν τοῦ πληθυντ. εἰς -έας (ὕστερον εἰς -εῖς κατὰ τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ πληθυντικοῦ ¹⁾).

§ 161. Ὅσα ὀνόματα εἰς εὖς ἔχουσι πρὸ τοῦ -εὖς αὐτοῦ φωνῆν ἢ δίφθογγον συναίρουσι αὐτὸ καὶ μὲ τὴν κατάληξιν τῆς γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς τοῦ ἐνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ:

ὁ ἀλιεύς, (=ψαρᾶς) τοῦ ἀλιέως καὶ τοῦ ἀλιῶς, τὸν ἀλιέα καὶ τὸν ἀλιᾶ, τῶν ἀλιέων καὶ τῶν ἀλιῶν, τοὺς ἀλιέας καὶ τοὺς ἀλιᾶς

ὁ εὐβοεύς (ὁ κάτοικος τῆς εὐβοίας) τοῦ εὐβοέως καὶ τοῦ εὐβοῶς, τὸν εὐβοέα καὶ τὸν εὐβοᾶ, τῶν εὐβοέων καὶ τῶν εὐβοῶν, τοὺς εὐβοέας καὶ τοὺς εὐβοᾶς, —

ὁ Πειραιεύς, (ἡ πόλις καὶ ὁ κάτοικος) τοῦ Πειραιέως καὶ τοῦ Πειραιῶς, τὸν Πειραιέα καὶ τὸν Πειραιᾶ—οἱ Πειραιεῖς, τῶν Πειραιέων

¹⁾ Τῶν ὀνομάτων εἰς -εὖς τὸ θέμα ἔληγεν εἰς ηϜ: βασιλῆϜ, ἱππῆϜ. . . Ἐκ τοῦ θέματος τούτου ἐσχηματίσθησαν κατὰ πρῶτον τοιοῦτοι τύποι: βασιλῆ-ος, βασιλῆα (βασιλῆες) βασιλῆς βασιλῆ-ας, ἐκ δὲ τῶν τύπων τούτων δι' ἀλλαγῆς τῆς ποσότητος τῶν φωνηέντων τῆς παραληγούσης καὶ ληγούσης ἀπὸ μακροῦ-βραχέος (η-ο, η-ᾶ) εἰς βραχὺ-μακρὸν (ε-ω, ε-ᾶ) ἐσχηματίσθησαν οἱ τύποι βασιλέ-ως, βασιλέα, βασιλέ-ας.

Ἡ ἀλλαγὴ αὕτη τῶν φωνηέντων ἀπὸ μακροῦ-βραχέος εἰς βραχὺ-μακρὸν λέγεται ἀντιμεταχώρησις ἢ ὑπερβιβασμὸς χρόνου. Κατὰ τὴν γενικὴν καὶ τὰς αἰτιατικὰς βασιλέ-ως βασιλέ-α βασιλέ-ας ἐσχηματίσθησαν καὶ αἱ λοιπαὶ πτώσεις μὲ ε ἀντὶ η βασιλεύς, βασιλεῖ, βασιλεῦ, βασιλεῖς, βασιλέων, βασιλεῦσι.

καὶ τῶν Πειραιῶν, τοὺς Πειραιέας καὶ τοὺς Πειραιᾶς (καὶ τοὺς Πειραιεῖς κατὰ τὴν ὀνομαστικὴν οἱ Πειραιεῖς).

§ 162. Τὰ εἰς -αυς καὶ -ους εἰς τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ λαμβάνουν τὰς καταλήξεις τῶν φωνηεντολήκτων εἰς -υς: τὴν γραῦ-ν, τὸν βοῦ-ν, τὰς γραῦ-ς, τοὺς βοῦ-ς, (ὅπως τὸν ἰχθῦ-ν, τοὺς ἰχθῦ-ς).

**Γενικοὶ κανόνες τοῦ τονισμοῦ τῶν ὀνομάτων
τῆς γ' κλίσεως.**

§ 163. Τὰ μονοσύλλαβα εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ οὐσιαστικὰ τῆς γ' κλίσεως (μήν, μῦς, οἶς, γραῦς, βοῦς . . .) τονίζονται εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν ὄλων τῶν ἀριθμῶν ἐπὶ τῆς ληγούσης (παρὰ τὸν γενικὸν κανόνα § 64):

ὁ μήν τοῦ μηνὸς τῷ μηνί, τῶν μηνῶν τοῖς μηνί, τοῖν μηνοῖν,
ὁ βοῦς τοῦ βοός τῷ βοῖ τῶν βοῶν τοῖς βουσί τοῖν βοοῖν.

Σημ. Εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ καὶ εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ δυϊκοῦ σύμφωνα μὲ τὸν γενικὸν κανόνα τονίζονται ἐπὶ τῆς συλλαβῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας τονίζεται καὶ ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ ἐνικοῦ τὰ ἐξῆς μονοσύλλαβα:

α'. ὁ παῖς (τοῦ παιδός, τῷ παιδί, τοῖς παισὶ)	τῶν παιδῶν τοῖν παιδοῖν
β'. ἡ δᾶς (τῆς δεξιός, τῇ δεδί, ταῖς δεσί)	τῶν δέδων τοῖν δέδοιν
γ'. τὸ φῶς (τοῦ φωτός, τῷ φωτί, τοῖς φωσί)	τῶν φώτων τοῖν φώτοιν
δ'. τὸ οὔς (τοῦ ὠτός, τῷ ὠτί, τοῖς ὠσί)	τῶν ὠτῶν τοῖν ὠτοιν
ε'. ὁ Τρώς (τοῦ Τρωός, τῷ Τρωί, τοῖς Τρωσί)	τῶν Τρώων τοῖν Τρώοιν
ς'. ὁ θῶς ¹⁾ (τοῦ θωός, τῷ θωί, τοῖς θωσί)	τῶν θῶων τοῖν θῶοιν

καὶ ὀλίγα ἄλλα σπανιώτερα

§ 164. Ἡ ὀνομαστικὴ καὶ ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ, ἔταν τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ δὲν συναίρουσινται, κανονικῶς ὀξύνονται: ὁ μήν, ὦ μήν, ὁ, ὦ χειμών, ὁ, ὦ κλητῆρ.

Ἐξαιρέσεις. Περισπᾶται ἡ ὀνομαστικὴ καὶ ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῶν ἐξῆς μονοσυλλάβων:

α'. τῶν ληγόντων εἰς -ις, -υς, -αυς, -ους: κίς, μῦς, δεῦς, γραῦς
βοῦς . . .

¹⁾ θῶς = τσακάλι.

β'. τοῦ γλαῦξ, αἶξ, πῦρ

γ'. τοῦ παῖς, Θραῖξ, οἷς, φῶς, οὖς, διότι ὁ μονοσύλλαβος αὐτῶν τύπος προῆλθεν ἀπὸ παλαιότερον δυσύλλαβον τύπον διὰ συναιρέσεως: παῖς (ἀπὸ πά-ις), Θραῖξ (ἀπὸ Θρα-ιξ), οἷς (ἀπὸ ὄ-ις), φῶς (ἀπὸ φά ος), οὖς ἀπὸ οὔας.

§ 165. Πᾶσα κλητική τοῦ ἐνικοῦ ἢ ὁποῖα λήγει εἰς δίφθογγον χωρὶς σύμφωνον εἰς τὸ τέλος περισπᾶται: ᾧ βασιλεῦ ᾧ Ζεῦ ᾧ ἡχοῖ.

Σημ. Διὰ τὸν τονισμόν τῶν ἐνομάτων ἰχθῦς, ὄφρως, ὄσφως ἰδὲ § 151 καὶ σημ.

§ 167. Πᾶσα μονοσύλλαβος αἰτιατική τοῦ ἐνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ μὲ μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον περισπᾶται: τὸν κῆν, τὸν μῆν, τοὺς μῆς, τὴν γραῦν, τὰς γραῦς, τὸν βοῦν, τὰς βοῦς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'

Ἀνώμαλα οὐσιαστικά.

§ 168. Ἀνώμαλα οὐσιαστικά λέγονται ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν σχηματίζονται ὁμολῶς ὅπως τὰ παραδείγματα, τὰ ὁποῖα μέχρι τοῦδε εἶδομεν.

§ 169. Τὰ ἀνώμαλα οὐσιαστικά εἶναι: μεταπλαστά, ἑτερογενῆ καὶ ιδιόκλιτα.

Α'. Μεταπλαστά μονόκλιτα, δηλ. οὐσιαστικά, τῶν ὁποίων τὸ θέμα δὲν εἶναι τὸ αὐτὸ εἰς ἕλας τὰς πτώσεις, ἀλλὰ μεταπλάττεται, δηλ. ἀλλάσσει μορφήν. Κλίνονται ἕμως κατὰ τὴν ἰδίαν κλίσιν ἕλαι αἱ πτώσεις.

Τὰ συνηθέστερα μεταπλαστά μονόκλιτα εἶναι τὰ ἑξῆς:

α'. Τὸ γόνου, τοῦ γόνατος, τῆ γόνατι, τὸ γόνου, ᾧ γόνου, — τὰ γόνατα, τῶν γονάτων, τοῖς γόνασι, (θέμα γονυ- καὶ γονατ-).

β'. Τὸ δόρου, τοῦ δόρατος, τῆ δόρατι, τὸ δόρου, ᾧ δόρου, — τὰ δόρατα, τῶν δοράτων, τοῖς δόρασι. (θέμα δορυ- καὶ δορατ-)

γ'. ἡ Γοργῶ, τῆς Γοργούς, τῆ Γοργοῖ, τὴν Γοργῶ, ᾧ Γοργοῖ, (ὁμολῶς, ὅπως ἢ ἡχώ, θέμ. Γοργο-) ἀλλὰ καὶ τῆς Γοργόνας τῆ Γοργόνι, τὴν Γοργόνα (θέμ. Γοργον-).

δ'. Ὁ Ζεὺς, τοῦ Διός, τῷ Διί, τὸν Δία ὡ Ζεῦ (θεμ. Ζευ-καὶ Δι-)

ε'. τὸ ἦπαρ (τὸ συκῶτι) τοῦ ἥπατος, τῷ ἦπατι, τὸ ἦπαρ, ὡ ἦπαρ, — τὰ ἦπατα τῶν ἡπάτων τοῖς ἦπασι (θέμ. ἦπαρ- καὶ ἦπατ-)

ς'. ὁ κύων τοῦ κυνός τῷ κυνί τὸν κύνα ὡ κύον — οἱ κύνες τῶν κυνῶν τοῖς κυσί τοὺς κύνας (θεμ. κυον—καὶ κυν-)

ζ'. ὁ μάρτυς ὡ μάρτυς τοῖς μάρτυσι (ἐκ τοῦ μάρτυσ-σι) τοῦ μάρτυρος τῷ μάρτυρι, τὸν μάρτυρα — οἱ μάρτυρες ὡ μάρτυρες τῶν μαρτύρων τοὺς μάρτυρας (θέμ. μαρτυσ—καὶ μαρτυρ-)

η'. ἡ ναῦς τῆς νεώς ¹⁾ τῇ νηί, τὴν ναῦν ὡ ναῦ — αἱ νῆες τῶν νεῶν ταῖς ναυσὶ τὰς ναῦς ὡ νῆες — τὼ νῆε ταῖν νεοῖν (θεμ. ναυ—καὶ νη—)

θ'. ἡ Πνύξ ²⁾ τῆς Πυκνός τῇ Πυκνί τὴν Πύκνα ὡ Πνύξ (θεμ. Πνυκ—καὶ Πυκν—) (ὑστερον ὀμαλῶς: ἡ Πνύξ, τῆς Πνυκός, τῇ Πνυκί, τὴν Πνύκα).

ι'. Τὸ ὕδωρ τοῦ ὕδατος τῷ ὕδατι τὸ ὕδωρ ὡ ὕδωρ — τὰ ὕδατα τῶν ὑδάτων, τοῖς ὕδασι (θεμ. ὕδωρ- καὶ ὕδατ—)

ια'. τὸ φῶς, τοῦ φωτός τῷ φωτί, τὸ φῶς ὡ φῶς — τὰ φῶτα τῶν φώτων τοῖς φωσί (θέμ. φωσ—καὶ φωτ—)

ιβ') τὸ φρέαρ τοῦ φρέατος τῷ φρέατι ὡ φρέαρ — τὰ φρέατα τῶν φρεάτων τοῖς φρέασι τὰ φρέατα ὡ φρέατα (θέμ. φρεαρ—καὶ φρεατ—)

ιγ'. ἡ χεῖρ τῆς χειρός τῇ χειρὶ τὴν χεῖρα, ὡ χεῖρ — αἱ χεῖρες τῶν χειρῶν ταῖς χερσί, τὰς χεῖρας ὡ χεῖρες — τὼ χεῖρε ταῖν χερ-οῖν (θέμ. χειρ—καὶ χερ—).

ιδ'. ὁ χοῦς ³⁾ τὸ χοός, τῷ χοῖ τὸν χοῦν ὡ χοῦ (ἔπως τὸ βοῦς) ἀλλὰ καὶ τοῦ χοέως καὶ τοῦ χοῶς, τῷ χοεῖ τὸν χοέα (καὶ

¹⁾ Νεώς ἀντὶ νηός κατὰ ἀντιμεταχώρησιν § 160 ὑπόσημ. Ἡ γενικὴ τοῦ πληθ. καὶ ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ τοῦ δυϊκοῦ ἐσηματίσθησαν κατὰ τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ.

²⁾ Πνύξ ἦτο τόπος συναθροίσεως τοῦ δήμου τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, πλησίον τῆς Ἀκροπόλεως.

³⁾ Χοῦς ἦτο ἀγγεῖον χρησιμεῖον ὡς μέτρον διὰ τὰ ὑγρά προϊόντα, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον.

τὸν χοᾶ)—οἱ χοεῖς τῶν χοέων καὶ τῶν χοῶν, τοῖς χοεῦσι τοῦς χοέας καὶ χοᾶς (ὡσάν ἢ ὀνομαστική νὰ ἦτο χοεύς).

Β'. Μεταπλαστὰ ἑτερόκλιτα, δίκλιτα ἢ τρικλιτα, δηλ. μεταπλαστὰ, τῶν ὁποίων πτώσεις τινὲς σχηματίζονται ὄχι μόνον ἐξ ἄλλου θέματος, ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλην κλίσιν.

Μεταπλαστὰ ἑτερόκλιτα εἶναι τὰ ἐξῆς :

α'. ἡ γυνή (θέμα γυνα- τῆς α' κλίσεως)
τῆς γυναικ-ὸς τῆ γυναικ-ί, τὴν γυναικ-α, ὦ γύναι (ἀντὶ γύναικ)—
αἱ γυναικ-ες, τῶν γυναικ-ῶν, ταῖς γυναιξί, τὰς γυναικ-ας. (θέμ.
γυναικ— γ' κλίσι.)

β'. Ὁ Θαλῆς (Θαλέης) τοῦ Θαλοῦ, τῆ Θαλῆ, τὸν Θαλῆν
(κατὰ τὸ Ἑρμῆς, α' κλίσι.) καὶ τοῦ Θάλεω (κατὰ τὴν ἀπικτὴν β'
κλίσιν)— καὶ τοῦ Θάλητ-ος, τῆ Θάλητ-ι, τὸν Θάλητ-α (κατὰ τὴν
γ' κλίσιν).

γ'. Ὁ Οἰδίπους τοῦ Οἰδίπου, τὸν Οἰδίπουν ὦ Οἰδίπου καὶ ὦ
Οἰδίπους (θέμ. Οἰδιπου- κατὰ τὰ συνηρημ. τῆς β' κλίσεως) — καὶ
τοῦ Οἰδίποδος, τῆ Οἰδίποδι, τὸν Οἰδίποδα (θέμ. Οἰδιποδ. γ' κλίσι.)

δ'. Τὸ ὄνειρον, τοῦ ὄνειρου, τῆ ὄνειρω. . (θέμ. ὄνειρο- β' κλίσι.)
καὶ τοῦ ὄνειρατ-ος, τῆ ὄνειρατ-ι, τὰ ὄνειρατ-α, τῶν ὄνειράτ-ων,
τοῖς ὄνειρασι (θέμ. ὄνειρατ- γ' κλίσι.).

ε'. Ὁ πρεσβευτῆς (ἀπεσταλμένος), τοῦ πρεσβευτοῦ, τῆ πρε-
σβευτῆ, τὸν πρεσβευτήν, ὦ πρεσβευτά, (θέμ. πρεσβευτα- α' κλίσι.)
πληθυντ. οἱ πρέσβεις (πρέσβε ες), τῶν πρέσβε-ων, τοῖς πρέσβε-σι.
τοῦς πρέσβεις ὦ πρέσβεις (θέμ. πρεσβε- γ' κλίσι.)

ς'. τὸ πῦρ, τοῦ πυρός, τῆ πυρ-ί, τὸ πῦρ, ὦ πῦρ (θέμ. πυρ-
γ' κλίσι.)—τὰ πυρά, τῶν πυρῶν, τοῖς πυροῖς, τὰ πυρά, (θέμ. πυρο-
β' κλίσι.).

ζ'. ὁ υἱὸς τοῦ υἱοῦ τῆ υἱῆ τὸν υἱὸν ὦ υἱέ—οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν
(θέμ. υἱο- β' κλίσι.)

καὶ: τοῦ υἱέ-ος τῆ υἱεῖ (υἱέ ι) τὸν υἱέ-α—οἱ υἱεῖς (υἱέ-ες) τῶν
υἱέ-ων τοῖς υἱέ σι τοῦς υἱεῖς [τῶ υἱεῖ (υἱέε) τοῖν υἱέοιν] (θέμ. υἱε-
γ' κλίσι.).

η'. ὁ χρωῖς (τὸ δέμα τοῦ ἀνθρώπου) τοῦ χρωτ-ὸς τῆ χρωτ-ί
τὸν χρωτ-α. . . (θέμ. χρωτ. γ' κλίσι.).

δοτ. ἐνικ. καὶ (τῷ) χρῶ (θέμ. χρο β' κλίσι).

Γ'. Ἐτερογενῆ, δηλ. οὐσιαστικά. τῶν ὁποίων ἄλλου γένους εἶναι ὁ ἐνικός καὶ ἄλλου ὁ πληθυντικός.

π. χ. ὁ λύχνος, τοῦ λύχνου πληθ. τὰ λύχνα τῶν λύχνων
ὁ σίτος, τοῦ σίτου » τὰ σίτα τῶν σίτων,—

ἢ ὁ πληθυντικός εἶναι καὶ τοῦ αὐτοῦ γένους καὶ ἄλλου:

π. χ. ὁ δεσμός τοῦ δεσμοῦ πληθ. οἱ δεσμοὶ τῶν δεσμῶν
καὶ τὰ δεσμὰ τῶν δεσμῶν
τὸ στάδιον τοῦ σταδίου πληθ. τὰ στάδια τῶν σταδίων
καὶ οἱ στάδια τῶν σταδίων
ὁ σταθμός τοῦ σταθμοῦ πληθ. οἱ σταθμοὶ τῶν σταθμῶν
καὶ τὰ σταθμὰ τῶν σταθμῶν
(τὰ βάρη μὲ τὰ ὁποῖα ζυγίζομεν,—

ἢ ὁ ἐνικός ἀριθμός εἶναι δύο γενῶν; ὁ δὲ πληθ. ἐνός μόνου:

ὁ ζυγός, τοῦ ζυγοῦ. πληθυντ. τὰ ζυγά, τῶν ζυγῶν.
τὸ ζυγόν, τοῦ ζυγοῦ.
ὁ νῶτος, τοῦ νώτου. » τὰ νῶτα, τῶν νώτων,
τὸ νῶτον, τοῦ νώτου.

ἢ καὶ ὁ ἐνικός καὶ ὁ πληθυντικός εἶναι δύο γενῶν: (διπλογενῆ) ὁ ὄνειρος τοῦ ὄνειρου. . . οἱ ὄνειροι τῶν ὄνειρων—καὶ τὸ ὄνειρον τοῦ ὄνειρου. . . τὰ ὄνειρα τῶν ὄνειρων.

Δ'. Ἰδιόκλητα δηλ. οὐσιαστικά, τὰ ὁποῖα κλίνονται κατὰ ἰδιαιτέραν κλίσιν. Ἰδιόκλητα εἶναι ὀλίγα ξενικά κύρια ὀνόματα ἢ συντεταμημένα ἑλληνικά π. χ.

ὁ Γλοῦς, τοῦ Γλοῦ, τὸν Γλοῦν,
ὁ Διονῦς, τοῦ Διονῦ, τὸν Διονῦν, ὃ Διονῦ
ὁ Ταμῶς, τοῦ Ταμῶ, τὸν Ταμῶν,
ὁ Ἀλεξᾶς ¹⁾ τοῦ Ἀλεξᾶ, τῷ Ἀλεξᾶ, τὸν Ἀλεξᾶν,
ὁ Μηναῖς ²⁾ τοῦ Μηναῖ, τῷ Μηναῖ, τὸν Μηναῖν,

¹⁾ Συντεταμημένον ἐκ τοῦ Ἀλέξανδρος.

²⁾ Συντεταμημένον ἐκ τοῦ Μηνόδορος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ΄

Ἑλλειπτικά καὶ ἄκλιτα.

§ 170. Ἑλλειπτικά (ἢ ἑλλιπῆ) λέγονται τὰ οὐσιαστικά ἐκεῖνα, τὰ ὅποια δὲν εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν ἐνικὸν ἢ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν (ἑλλειπτικά κατ' ἀριθμὸν) ἢ εἰς ὕλας τὰς πτώσεις (ἑλλειπτικά κατὰ πτώσεις).

Ἑλλειπτικά κατ' ἀριθμὸν εἶναι τὰ ἐξῆς:

α'. Τὰ κύρια ὀνόματα ὀνομαστῶν ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, χωρῶν, νήσων, πόλεων, ὀρέων, ποταμῶν, ἑορτῶν, πανηγύρεων, τὰ ὅποια κλίνονται μόνον εἰς ἓνα ἀριθμὸν, τὸν ἐνικὸν ἢ τὸν πληθυντικόν:

<i>Εἰς τὸν ἐνικὸν μόνον</i> ¹⁾	<i>Εἰς τὸν πληθυντικὸν μόνον</i>
ὁ Ὅμηρος τοῦ Ὀμήρου . . .	αἱ Ἀθῆναι τῶν Ἀθηνῶν
ἡ Ἑκάβη τῆς Ἑκάβης . . .	οἱ Δελφοί τῶν Δελφῶν
ἡ Ἑλλάς τῆς Ἑλλάδος . . .	τὰ Διονύσια τῶν Διονυσίων
ἡ Κρήτη τῆς Κρήτης . . .	τὰ Ὀλύμπια τῶν Ὀλυμπίων
ἡ Κόρινθος τῆς Κορίνθου . . .	τὰ Ἴσθμια τῶν Ἴσθμίων
ὁ Ὀλυμπος τοῦ Ὀλύμπου . . .	τὰ Νέμεα τῶν Νεμέων
ὁ Εὐρώτας τοῦ Εὐρώτα . . .	αἱ Ἀλπεῖς τῶν Ἀλπεων

β'. Τὰ ὀνόματα ἀγρῶν αἰθῆρ ἕκαστος γῆ (εἰς τὸν ἐνικὸν μόνον) γ'). Τὰ ὀνόματα τῶν μετάλλων, ὁ χρυσοῦς ὁ ἄργυρος ὁ σίδηρος (εἰς τὸν ἐνικὸν μόνον).

δ'. Τὰ ὀνόματα: οἱ ἐτησίαι (ἄνεμοι) γεν. τῶν ἐτησίων τοῖς ἐτησίαις τοῦς ἐτησίαις, — αἱ δυσμαὶ τῶν δυσμῶν ταῖς δυσμαῖς τὰς δυσμάς, (εἰς τὸν πληθυντικὸν μόνον).

Ἑλλειπτικά κατὰ πτώσεις εἶναι τὰ ἐξῆς:

α'. ὄνομ. ἐνικῶ (ἑλλείπει) γεν. τοῦ ἀρσὸς δοτ. τῷ ἀρσὶ αἰτ. τὸν

¹⁾ Τὰ εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν ἀπαντῶντα κύρια ὀνόματα σχηματίζουν καὶ πληθυντικὸν ἐνίοτε, ὅταν συμπέση νὰ ἔχουν τὸ αὐτὸ ὄνομα δύο ὀνομαστικά πρόσωπα ἢ πράγματα (πόλεις, ὄρη, ποταμοί), ἢ ὅταν θέλη τις νὰ δηλώσῃ πρόσωπα ὅμοια πρὸς τὸ ὀνομαστὸν ἐκεῖνο πρόσωπον.

ἄρονα (κλτ. ἐλλείπει) πληθ. οἱ ἄρονες τῶν ἀρονῶν τοῖς ἀρόνασι τοὺς ἄρονας ὡ ἄρονες.

β'. Τὸ ὄναρ (ὄνειρον), τὸ ὕπαρ (ἀντίθετον τοῦ ὄναρ, δηλ. ἔραμα, τὸ ὅποιον βλέπει τις ἐξυπνος) καὶ τὸ ὄφελος (ἢ ὠφέλεια) εἶναι ἐν χρήσει μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ.

γ'. μάλης, εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ μόνον, ἐν τῇ φράσει «ὑπὸ μάλης» (ὑπὸ τὴν μασχάλην).

δ'. τῶν (φιλε) καὶ μέλε (δυστυχησμένε) μόνον εἰς τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ: ὡ τῶν, ὡ μέλε.

§ 171. Ἄκλιτα λέγονται ὀλίγα ὀνόματα, τὰ ὅποια δὲν κλίνονται. Ταῦτα, εἶναι:

α'. τὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου: τὸ ἄλφα, τοῦ ἄλφα, τῷ ἄλφα τὰ ἄλφα τῶν ἄλφα — τὸ βῆτα, τοῦ βῆτα, — τὸ γάμμα τοῦ γάμμα.¹⁾

β'. Τὰ ἀπαρέμφατα: τὸ λέγειν τοῦ λέγειν, τῷ λέγειν. . . τὸ κρίνειν, τοῦ κρίνειν, τῷ κρίνειν. . . μόνον εἰς τὸν ἐνικόν.

γ'. τὸ χρεῶν (=ἢ ἀνάγκη) τοῦ χρεῶν } ἑλλιπῆ καὶ ἄκλιτα.

δ'. θέμις ὄνομ. καὶ αἰτ. θέμις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'

Ἐπίθετα

§ 172. Τὰ ἐπίθετα δηλοῦν τὴν ποιότητα ἢ ἰδιότητα τῶν οὐσιαστικῶν καὶ ἔχουν κανονικῶς καὶ τὰ τρία γένη: ὁ λευκὸς ἄρτος, ἡ λευκὴ πέτρα, τὸ λευκὸν ἰστίον.

§ 173. Τὰ ἐπίθετα τὰ ἔχοντα τρεῖς καταλήξεις, ἀπὸ μίαν δι' ἕκαστον γένος, λέγονται τρικατάληκτα: ὁ καλὸς ἢ καλὴ τὸ καλόν-ὁ βαρὺς ἢ βαρεῖα τὸ βαρύν.

¹⁾ Κλίνονται μόνον, τὸ ε ψιλὸν τοῦ ε ψιλοῦ, τῷ ἔ ψιλῷ. . . τὸ ὀ μικρόν, τοῦ ὀ μικροῦ, τῷ ὀ μικρῷ. . . τὸ ὦ μέγα τοῦ ὦ μεγάλου, τῷ ὦ μεγάλῳ. . . τὸ ὕ ψιλόν, τοῦ ὕ ψιλοῦ, τῷ ὕ ψιλῷ. . . διότι ὡς βλέπομεν εἰς τὰς ὀνομασίας αὐτὰς ἔ ψιλόν, ὀ μικρόν, ὦ μέγα, ὕ ψιλόν εἶναι τὸ σὺδέτερον τῶν ἐπιθέτων ψιλός, μικρός, μέγας, προστεθειμένον, ἵνα κάμη τὴν διάκοισιν π. χ. ὀ μικρόν, ὦ μέγα.

Σημ. τῶν τρικατάληκτων ἐπιθέτων τὸ θηλυκὸν κλίνεται πάντοτε κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν.

§ 174. Τὰ ἐπίθετα τὰ ἔχοντα δύο καταλήξεις, μίαν κοινήν διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν, καὶ ἄλλην διὰ τὸ οὐδέτερον, λέγονται δικατάληκτα: ὁ ἄκακος ἢ ἄκακος τὸ ἄκακον- ὁ ἀληθής ἢ ἀληθής τὸ ἀληθές.

§ 175. Τὰ ἐπίθετα τὰ ἔχοντα μίαν μόνον κατάληξιν λέγονται μονοκατάληκτα: ὁ βλαξ ἢ βλάξ- ὁ φυγᾶς, ἢ φυγᾶς.

Σημ. Οὐδέτερον γένος τῶν μονοκατάληκτων ἐπιθέτων σπανιώτατα ἀπαντᾷ.

Α'. Τρικατάληκτα ἐπίθετα

§ 176. Τὰ τρικατάληκτα ἐπίθετα λήγουν:

α'. εἰς -ος -η ἢ -α -ον: σοφός σοφή σοφόν καθαρός καθαρά καθαρόν	} α'. κατ' β'. κλίσεως.
β'. εἰς -οῦς -ῆ ἢ -ᾶ -οῦν (συνηρημένα) χρουσοῦς χρουσῆ χρουσοῦν-ἀργυροῦς ἀργυρᾶ ἀργυροῦν	
γ'. εἰς -ως -α -ων: πλέως πλέα πλέων	} α'. καὶ ἀττικῆς β'. κλίσεως.
δ'. εἰς -ας -ασα -αν: πᾶς πᾶσα πᾶν	
ε'. εἰς -εις -εσσα -εν: χαρίεις χαρίεσσα χαρίεν	} α'. καὶ γ'. κλίσεως.
ς'. εἰς -ων -ουσα -ον: ἐκὼν ἐκοῦσα ἐκὼν	
ζ'. εἰς -ας -αινα -αν: μέλας μέλαινα μέλαν	
η'. εἰς -ους -εια -υ: βαθὺς βαθεῖα βαθύ	

Β' Δικατάληκτα ἐπίθετα.

§ 177. Τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα λήγουν,

α'. εἰς -ος -ον: ὁ ἄκακος ἢ ἄκακος τὸ ἄκακον, τῆς β'. κλίσεως

β'. εἰς -ους -ον: ὁ εὔνους ἢ εὔνους τὸ εὔνον, συνηρημένα τῆς β'. κλίσεως.

γ'. εἰς -ως -ων: ὁ ἀξιόχρεως ἢ ἀξιόχρεως τὸ ἀξιόχρεων τῆς ἀττικῆς β'. κλίσεως.

δ'. εἰς -ους -ου γεν. -οδος ἢ -οντος: ὁ δίπλους ἢ δίπλους, τὸ

δίπουν γεν. δίποδος ὁ μονόδους ἢ μονόδους	}	γ'. κλίσι. συμφωνόληκτα
γεν. μονόδοτος		
ε'. εἰς -ις -ι: ὁ ἢ εὐχαρις τὸ εὐχαρι		
ς'. εἰς -ωρ -ορ: ὁ ἢ ἀπάτωρ τὸ ἄπατορ		
ζ'. εἰς -ην -εν: ὁ ἢ ἄρρην τὸ ἄρρεν		
η'. εἰς -ων -ον: ὁ ἢ εὐδαίμων τὸ εὐδαιμον	}	γ'. κλίσι. φωνηεντόληκτα
θ'. εἰς -ης -ες: ὁ ἢ ἀληθῆς τὸ ἀληθῆς		
ι'. εἰς -υς -υ : ὁ ἢ εὐβοτρος τὸ εὐβοτρον ὁ ἢ δίπηχυς τὸ δίπηχυ		

Γ'. Μονοκατάληκτα ἐπίθετα.

§ 178. Τὰ μονοκατάληκτα ἐπίθετα εἶναι ὅλα τῆς τρίτης κλίσεως καὶ λήγουν :

- α'. εἰς -ξ γεν. -κος ἢ -γος ἢ -χος : βλάξ βλακός ἄρπαξ ἄρπαγος
λευκόθριξ λευκότριχος (ἀντιλευκότριχος § 108 σημ. γενική)
- β'. εἰς -ψ γεν. -βος : οἰκότριψ οἰκότριβος
- γ'. εἰς -ς γεν. -τος ἢ -δος : πένης πένητος ἀγνώς ἀγνώτος φυγάς φυγάδος ἔπηλυς ἔπήλυδος
- δ'. εἰς -ρ γεν. -ρος μακρόχειρ μακρόχειρος
- ε'. εἰς -ν γεν. -νος ἀχίτων ἀχίτωνος μακροῦχην μακροῦχενος

Κλίσις τῶν ἐπιθέτων.

§ 179. Γενικὸς κανὼν : Τὰ ἐπίθετα ἐκάστης κλίσεως ἔχουν τὰς ἰδίας καταλήξεις μὲ τὰ οὐσιαστικά τῆς ἰδίας κλίσεως, καὶ τονίζονται κανονικῶς εἰς ὅλας τὰς πτώσεις ἐπὶ τῆς ἰδίας συλλαβῆς ἐπὶ τῆς ὁποίας τονίζεται καὶ ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ ἐνικοῦ τοῦ ἀρσενικοῦ γένους (ἐφ' ὅσον ἐν ἀναγκάζει μακρὰ λήγουσα νὰ καταβιβασθῇ ὁ τόνος εἰς τὴν ἐπομένην συλλαβήν).

§ 180. Ἐπίθετα τῆς α'. καὶ β'. κλίσεως.

1. Ἄσυναίρετα τρικατάληκτα.

ὁ καλὸς τοῦ καλοῦ τῷ καλῷ τὸν καλὸν ὦ καλὲ (δυϊκ. τῷ καλῷ)
οἱ καλοὶ τῶν καλῶν ταῖς καλοῖς τοὺς καλοὺς τοῖν καλοῖν)
ὦ καλοὶ

ἡ καλή τῆς καλῆς τῇ καλῇ τὴν καλήν ὦ καλή (δυϊκ. τὸ καλὰ
αἱ καλαὶ τῶν καλῶν ταῖς καλαῖς τὰς καλὰς τοῖν καλαῖν)
ὦ καλαὶ

τὸ καλὸν τοῦ καλοῦ τῷ καλῷ τὸ καλόν ὦ καλόν (δυϊκὸς ὅπως
τὰ καλὰ τῶν καλῶν τοῖς καλοῖς τὰ καλὰ ὦ καλὰ τοῦ ἀρσενικοῦ)

ὁ δίκαιος τοῦ δικαίου τῷ δικαίῳ τὸν δίκαιον (δυϊκὸς τὸ δικαίῳ
ὦ δίκαιε τοῖν δικαίῳιν)

οἱ δίκαιοι τῶν δικαίων ταῖς δικαίοις τοὺς δικαίους
ὦ δίκαιοι

ἡ δικαία τῆς δικαίας τῇ δικαίᾳ τὴν δικαίαν (δυϊκὸς τὸ δικαία
ὦ δικαία τοῖν δικαίαιν)

αἱ δίκαιαι τῶν δικαίων ταῖς δικαίαις τὰς δικαίας ὦ δίκαιαι
τὸ δίκαιον τοῦ δικαίου τῷ δικαίῳ τὸ δίκαιον (δυϊκὸς ὅπως
ὦ δίκαιον τοῦ ἀρσενικοῦ)

τὰ δίκαια τῶν δικαίων τοῖς δικαίοις τὰ δίκαια
ὦ δίκαια

§ 181. Τὸ θηλυκὸν σχηματίζεται εἰς -η, ἂν πρὸ τῆς καταλή-
ξεως -ος τοῦ ἀρσενικοῦ εἶναι σύμφωνον ἄλλο οἰονδήποτε πλὴν τοῦ ρ, —
σχηματίζεται εἰς -α, ἂν πρὸ τῆς καταλήξεως -ος τοῦ ἀρσενικοῦ εἶναι
φωνῆεν ἢ τὸ σύμφωνον ρ.

Ἐξαιρέσεις: Τοῦ ἐπιθέτου ὀγδοῦς τὸ θηλυκὸν σχηματίζεται εἰς
-η: ὀγδόη.

§ 182. Ἡ ὀνομαστική, ἡ αἰτιατική καὶ ἡ κλητική ὄλων τῶν γε-
νῶν καὶ τῶν ἀριθμῶν, ὅταν τονίζεται εἰς τὴν λήγουσαν, ἔχει ὀξεϊαν.

§ 183. Ἡ γενική καὶ ὀστική ὄλων τῶν γενῶν καὶ τῶν ἀρι-
θμῶν, ὅταν τονίζεται εἰς τὴν λήγουσαν, ἔχει περισπωμένην.

§ 184. Τὸ δίχρονον α τῆς ληγούσης εἶναι μακρὸν μὲν εἰς τὰ
θηλυκά, βραχὺ δὲ εἰς τὰ οὐδέτερα: ἡ ὠραία τὴν ὠραίαν τὰ
ὠραῖα.

2. Ἀσυναίρετα δικατάληκτα.

ἀρσ. θηλ. ἐνικός: ἄκακος ἀκάκου ἀκάκῳ ἄκακον ἄκακε
πληθ. ἄκακοι ἀκάκων ἀκάκοις ἀκάκους ἄκακοι.

οὐδετ. ἐνικός: ἄκακον ἀκάκου ἀκάκῳ ἄκακον ἄκακον
 πληθ. ἄκακα ἀκάκων ἀκάκοις ἄκακα ἄκακα
 (δυσκ. ἀκάκῳ ἀκάκοιν)

3. Συνηρημένα τρικατάληκτα.

ὁ χρυσοῦς (χρύσεος) τοῦ χρυσοῦ τῷ χρυσῷ τὸν χρυσοῦν ὦ
 χρυσοῦς

οἱ χρυσοῖ (χρύσει) τῶν χρυσῶν τοῖς χρυσοῖς τοὺς χρυσοὺς ὦ
 χρυσοῖ

(δυσκ. τῷ χρυσῷ τοῖν χρυσοῖν)

ἡ χρυσοῖ (χρυσέη) τῆς χρυσῆς τῇ χρυσῇ τὴν χρυσὴν ὦ χρυσῇ
 αἱ χρυσαῖ (χρύσει) τῶν χρυσῶν ταῖς χρυσαῖς τὰς χρυσαῖς ὦ

χρυσαῖ

(δυσκ. τῷ χρυσῷ τοῖν χρυσαῖν)

τὸ χρυσοῦν (χρύσειον) τοῦ χρυσοῦ τῷ χρυσῷ τὸ χρυσοῦν ὦ
 χρυσοῦν

τὰ χρυσαῖ (χρύσεια) τῶν χρυσῶν τοῖς χρυσοῖς τὰ χρυσαῖ ὦ χρυσαῖ
 (δυσκ. ἕπως τοῦ ἄρσ.)

ὁ ἀργυροῦς (ἀργύρεος) τοῦ ἀργυροῦ τῷ ἀργυρῷ τὸν ἀργυροῦν
 ὦ ἀργυροῦς

οἱ ἀργυροῖ (ἀργύρει) τῶν ἀργυρῶν τοῖς ἀργυροῖς τοὺς ἀργυ-
 ροὺς ὦ ἀργυροῖ

(δυσκ. τῷ ἀργυρῷ τοῖν ἀργυροῖν)

ἡ ἀργυροῖ (ἀργυρέα) τῆς ἀργυρᾶς τῇ ἀργυρᾷ τὴν ἀργυρᾶν ὦ
 ἀργυρᾶ

αἱ ἀργυραῖ (ἀργύρει) τῶν ἀργυρῶν ταῖς ἀργυραῖς τὰς ἀργυ-
 ρᾶς ὦ ἀργυραῖ

(δυσκ. τῷ ἀργυρῷ τοῖν ἀργυραῖν)

τὸ ἀργυροῦν (ἀργύρειον) τοῦ ἀργυροῦ τῷ ἀργυρῷ τὸ ἀργυροῦν
 ὦ ἀργυροῦν

τὰ ἀργυρᾶ (ἀργύρεα) τῶν ἀργυρῶν τοῖς ἀργυροῖς τὰ ἀργυρᾶ
 ὦ ἀργυρᾶ

(δυσκ. ἕπως τοῦ ἄρσ.)

§ 185. Ὅλα τὰ συνηρημένα τρικατάληκτα ἐπίθετα τῆς α'. καὶ β'. κλίσεως τονίζονται εἰς ὅλας τὰς πτώσεις ὄλων τῶν γενῶν καὶ τῶν ἀριθμῶν ἐπὶ τῆς ληγουσῆς καὶ ἔχουν περισπωμένην.

Ἐξαιρέσεις. Μόνον ἡ ὀνομαστική, αἰτιατική καὶ κλητική τοῦ δοῦντος τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου ἔχουν ὀξεϊαν.

4. Συνηρημένα δικατάληκτα.

ἀρσ. θηλ. εὔνοος (εὔνοος) εὔνου εὔνω εὔνου εὔνοος
 εὔνοι (εὔνοοι) εὔνων εὔνοις εὔνοος εὔνοι
 οὐδ. εὔνου (εὔνοον) εὔνου εὔνω εὔνου εὔνου
 εὔνοα εὔνων εὔνοις εὔνοα εὔνοα
 (δοῦκ. τῷ εὔνω τοῖν εὔνοιν).

§ 186. Ἡ ὀνομαστική, αἰτιατική καὶ κλητική τοῦ πληθυντικοῦ τῶν οὐδετέρων τῶν δικατάληκτων τῆς β'. κλίσεως εἶναι πάντοτε ἀσυναίρετοι: τὰ εὔνοα τὰ εὔπλοα τὰ εὔχροα.

§ 187. Ὅλοι αἱ συνηρημένοι πτώσεις τῶν δικατάληκτων συνηρημένων ἐπιθέτων τῆς β'. κλίσεως τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγουσῆς.

§ 188. Εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ γένους τῶν δικατάληκτων συνηρημένων τῆς β'. κλίσεως ἡ δίφθογγος οἱ εἶναι βραχεΐα, ἂν καὶ προκύπτῃ ἐκ συναϊρέσεως: εὔνοι.

189. Ἐπίθετα τῆς ἀτικῆς β' κλίσεως.

1. Τρικατάληκτα.

ὁ πλέως τοῦ πλέω τῷ πλέω τὸν πλέων — οἱ πλέω τῶν πλέων
 τοῖς πλέω τούς πλέως

ἡ πλέα τῆς πλέας (ὀμαλῶς) γεν. πληθ. τῶν πλέων (κατὰ τὴν α' κλίσιν)

τὸ πλέων τοῦ πλέω τῷ πλέω... τὰ πλέα τῶν πλέων....

2. Δικατάληκτα.

ἀρσ. θηλ. ἀξιόχρεως ἀξιόχρεω ἀξιόχρεω ἀξιόχρεων ἀξιόχρεως
 ἀξιόχρεω ἀξιόχρεων ἀξιόχρεως ἀξιόχρεως ἀξιόχρεω

οὐδ. ἀξιόχρεων ἀξιόχρεω ἀξιόχρεω ἀξιόχρεων ἀξιόχρεων
 ἀξιόχρεα ἀξιόχρεων ἀξιόχρεως ἀξιόχρεα ἀξιόχρεα.
 (δουκ. ἀξιόχρεω ἀξιόχρεων).

§ 190. Τὰ ἐπίθετα τῆς ἀττικῆς β'. κλίσεως, ὡς καὶ τὰ οὐσιαστικά αὐτῆς, (§ 93) ἔχουν ω ἢ φ ἐν τῇ καταλήξει εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς πτώσεις.

Ἐξαιρέσεις. Μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τὴν αἰτιατικὴν καὶ τὴν κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ οὐδετέρου ἔχουν α: τὰ ἀξιόχρεα τὰ ἴλαα. . . .

§ 191. Τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα τῆς ἀττικῆς β'. κλίσεως εἶναι ὑπερδισύλλαβα καὶ τονίζονται ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης εἰς ὅλας τὰς πτώσεις: ἴλεως ἔμπλεως λεπτόγους εὔγους ἠδύκρους.

Ἐξαιρέσεις. Μόνον τὰ λήγοντα εἰς -γῆρος (σύνθετα μὲ β'. συνθετικὸν τὸ γῆρος) τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης: ἀγῆρος βαθυγῆρος.

§ 192. Ἐπίθετα α' καὶ γ' κλίσεως.

1. Τρικατάληκτα

ἀρσεν. πᾶς παντός¹⁾ παντὶ πάντα πᾶς
 πάντες πάντων πᾶσι πάντας πάντες (δουκ. πάντε πάντων)
 θηλ. πᾶσα πάσης πάσῃ πᾶσαν πᾶσα
 πᾶσαι πασῶν πάσαις πάσας πᾶσαι (δουκ. πάσα πάσαιν)
 οὐδ. πᾶν παντός παντὶ πᾶν πᾶν
 πάντα πάντων πᾶσι πάντα πάντα (δουκ. ἕπως τοῦ ἀρσεν.)

ἀρσ. χαρίεις χαρίεντος χαρίεντι χαρίεντα κλητ. ὦ χαρίεν
 χαρίεντες χαριέντων χαρίεσι χαρίεντας χαρίεντες
 θηλ. χारीεσσα χारीεσης χारीεσση χारीεσσαν χारीεσσα
 χारीεσαι χारीεσῶν χारीεσαις χारीεσσας χारीεσαι
 οὐδ. χारीεν χारीεντος χारीεντι χारीεν χारीεν
 χारीεντα χारीέντων χारीεσι χारीεντα χारीεντα

¹⁾ Ὅπως καὶ τὰ μονοσύλλαβα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνικοῦ οὐσιαστικά: (§ 163).

(δουϊκός : ἄρσ. καὶ οὐδ. χαρίεντε χαριέντοιιν

θηλ. χαριέσσα χαριέσσαιν)

§ 193. Τὰ ἐπίθετα εἰς -εις -εσσα -εν ἔχουν δύο θέματα, ἐν μὲν λῆγον εἰς -εντ- καὶ ἄλλο λῆγον -ετ.

Ἐκ τοῦ θέματος εἰς -ετ σχηματίζονται ὅλαι αἱ πτώσεις τοῦ θηλυκοῦ γένους καὶ ἡ δοτ. πληθυν. τοῦ ἄρσ. καὶ τοῦ οὐδετέρου, —

ὅλαι αἱ ἄλλαι πτώσεις τοῦ ἄρσ. καὶ τοῦ οὐδετέρ. σχηματίζονται ἐκ τοῦ θέματος εἰς -εντ.

ἄρσ. ἐκὼν ἐκόντος ἐκόντι ἐκόντα ἐκὼν

ἐκόντες ἐκόντων ἐκοῦσι ἐκόντας ἐκόντες

θηλ. ἐκοῦσα ἐκούσης ἐκούση ἐκοῦσαν ἐκοῦσα

ἐκοῦσαι ἐκοῦσῶν ἐκούσαις ἐκούσας ἐκοῦσαι

οὐδ. ἐκὼν ἐκόντος ἐκόντι ἐκὼν

ἐκόντα ἐκόντων ἐκοῦσι ἐκόντα ἐκόντα

(δουϊκ. ἄρσ. καὶ οὐδ. ἐκόντε ἐκόντοιιν — θηλ. ἐκούσα ἐκούσαιιν)

ἄρσ. μέλας μέλανος μέλανι μέλανα μέλαν

μέλανε μέλανων μέλασι μέλανε μέλανε

θηλ. μέλαινα μελαίνης μελαίνῃ μελαινὰν μέλαινα

μέλαιναι μελαινῶν μελαίνας μελαίνας μέλαιναι

οὐδ. μέλαν μέλανος μέλανι μέλαν μέλαν

μέλανα μελάνων μέλασι μέλανα μέλανα

(δουϊκ. ἄρσ. οὐδ. μέlane μελάνοιν — θηλ. μελαίνα μελαίναιιν)

ἄρσ. βαθὺς βαθέος βαθεῖ (βαθέ-ι) βαθὺν βαθὺ

βαθεῖς (βαθέ-ες) βαθέων βαθέσι βαθεῖς βαθεῖς

θηλ. βαθεῖα βαθείας βαθείᾳ βαθεῖαν βαθεῖα

βαθεῖται βαθειῶν βαθείαις βαθείας βαθεῖται

οὐδ. βαθὺ βαθέος βαθεῖ (βαθέ-ι) βαθὺ βαθὺ

βαθέα βαθέων βαθέσι βαθέα βαθέα.

(δουϊκ. ἄρσ. οὐδ. βαθεῖ (βαθέε) βαθέοιν, θηλ. βαθείᾳ βαθείαιν).

§ 194. Τὸ θηλυκὸν τῶν τρικαταλήκτων ἐπιθέτων τῆς γ'. κλίσεως σχηματίζεται ἀπὸ τὸ θέμα τοῦ ἄρσενικοῦ μὲ κατάληξιν —ικ

ἢ *ja*: *pāsa* ¹⁾ (ἐκ τοῦ πάντ-ια πάνσα) ²⁾ *ekoūsa* (ἐκ τοῦ ἐκόντ-ια ἐκόνσα), *chariēsa* (ἐκ τοῦ χαρίετ-ια), *mélaina* (ἐκ τοῦ μέλαν-ια) *batheia* (ἐκ τοῦ βαθέ-ια)—.

§ 195. Τὸ α εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ τοῦ θηλυκοῦ γένους εἶναι βραχύ: *pāsa pāsan batheia batheian*.

§ 196. Ἡ γενικὴ τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ θηλυκοῦ τῶν τρικαταλήκτων ἐπιθέτων τῆς γ'. κλίσεως τονίζεται πάντοτε ἐπὶ τῆς λη-γούσης καὶ περισπᾶται: *pasōn ekousōn chariessōn melainōn*.

2. Δικατάληκτα.

ἄρσ. θηλ. εὐχαρις εὐχάριτος εὐχάριτι εὐχαριν εὐχαρι

εὐχάριτες εὐχαρίτων εὐχάρισι εὐχάριτας εὐχάριτες.

οὐδ. εὐχαρι εὐχάριτος εὐχάριτι. . . .

εὐχάριτα εὐχαρίτων εὐχάρισι.

(δυσκ. εὐχάριτε εὐχαρίτοιιν)

ἄρσ. θηλ. εὐελπις εὐέλπιδος εὐέλπιδι εὐέλπιδα (ἢ εὐελπιν) εὐελπι,

εὐέλπιδες εὐελπίδων εὐέλπισι εὐέλπιδας εὐέλπιδες.

οὐδ. εὐελπι εὐέλπιδος. . . (δυσκ. εὐέλπιδε εὐελπίδωιν).

ἄρσ. θηλ. ἀπάτωρ ἀπάτορος ἀπάτορι ἀπάτορα ἄπατορ

ἀπάτορες ἀπατόρων ἀπάτορσι ἀπάτορας ἀπάτορες.

οὐδ. ἄπατορ ἀπάτορος. . . τὸ ἄπατορ ὦ ἄπατορ

ἀπάτορα ἀπατόρων ἀπάτορσι. . . .

(δυσκ. ἀπάτορε ἀπατόροιιν).

ἄρσ. θηλ. ἄρρηγ ἄρρηνος ἄρρηνι ἄρρηνα

ἄρρηνες ἄρρένων ἄρρῆσι ἄρρηνας.

οὐδ. ἄρρην ἄρρηνος ἄρρηνι— ἄρρηνα ἄρρένων. . . .

(δυσκ. ἄρρηνε ἄρρένοιιν)

ἄρσ. θηλ. εὐδαίμων εὐδαίμονος. . . κλητ. ὦ εὐδαιμον

εὐδαίμονες εὐδαιμόνων εὐδαίμοσι. . . .

οὐδ. εὐδαιμον εὐδαίμονος. . . (δυσκ. εὐδαίμονε εὐδαιμόνοιιν.)

¹⁾ Ὁ χαρακτήρ τ με τὸ ι τῆς καταλήξεως ια γίνεται ἀπλοῦν μὲν σ, ἂν πρὸ τοῦ τ εἶναι ἄλλο σύμφωνον,—δύο δὲ σσ ἂν πρὸ τοῦ τ εἶναι φωνῆς.

²⁾ Τὸ ν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται, τὸ δὲ πρὸ τοῦ ν φωνῆν ἐκτείνεται (ἀναπληρωματικὴ ἔκτασις ἢ ἀντέκτασις) τὸ ἄ εἰς ἄ, τὸ ε εἰς εἰ καὶ τὸ ο εἰς ου.

ἄρσ. θηλ. ἀληθῆς ἀληθοῦς (ἀληθέσ-ος ἀληθέ-ος) ἀληθεῖ (ἀλη-
θέσ-ι ἀληθέ-ι) ἀληθῆ (ἀληθέσ-α ἀληθέα) ὦ ἀληθές.

ἀληθεῖς (ἀληθέσ-ες ἀληθέ-ες) ἀληθῶν (ἀληθέσ-ων ἀληθέων) ἀληθέσι
(ἀληθέσ-σι) ἀληθεῖς (κατὰ τὴν ὀνομαστ.) ἀληθεῖς.

οὐδ. ἀληθές ἀληθοῦς (ἀληθέσ-ος ἀληθέος) τῷ ἀληθεῖ (ἀληθέσ-ι
ἀληθέ ι) ὦ ἀληθές

ἀληθῆ (ἀληθέσ-α ἀληθέα) τῶν ἀληθῶν τοῖς ἀληθέσι. . . .
(δουκ. τῷ ἀληθεῖ (ἀληθέσε ἀληθέε) τοῖν ἀληθοῖν (ἀληθέσ-οιν ἀληθέοιν).

ἄρσ. θηλ. εὐδοτρως εὐδότρουος εὐδότρουι εὐδοτρυν ὦ εὐδοτρου
εὐδότρουες εὐδοτρώων εὐδότρουσι εὐδότρουας εὐδύτρουες.

οὐδ. εὐδοτρου εὐδότρουος. . . τὰ εὐδότρουα. . . . (δουκ. εὐδότρουε
εὐδοτρώοιν).

ἄρσ. θηλ. δίπηχυς διπήχεος διπήχει (διπήχε-ι) δίπηχυν δίπηχυ.
διπήχεις (διπήχεες) διπηχέων. . . .

οὐδ. δίπηχυ διπήχεος. . . τὰ διπήχη (διπήχεα). . . . (δουκ. δι-
πήχει διπηχέοιν).

3 μονοκατάληκτᾶ.

βλάξ (ὁ ἦ) βλακὸς βλακί βλακᾶ βλαξ-βλακες βλακῶν βλαξι βλακας

ἄρπαξ ἄρπαγος ἄρπαγι. . . ἄρπαγες ἄρπάγων ἄρπαξι. . . .

λευκόθριξ λευκότριχος. . . λευκότριχες λευκοτρίχων λευκόθριξι. . .

οἰκότριψ οἰκότριχος οἰκότριβι. . . οἰκότριβες οἰκοτρίβων οἰκότριψι. .

πένης πένητος πένητι. . . πένητες πηνήτων πένησι. . . .

φυγὰς φυγάδος φυγάδι. . . φυγάδες φυγάδων φυγάσι. . . .

μαρόχειρ μακρόχειρος. . . μακρόχειρες. . . .

ἀχίτων ἀχίτωνος. . . ἀχίτωνες

§ 197. Ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῶν ἀφωνολήκτων καὶ φων-
νηεντολήκτων ἐπιθέτων τῆς γ' κλίσεως κανονικῶς λαμβάνει τὴν
κατάληξιν -ς: πᾶς (ἐκ τοῦ πάντ-ς, θέμ. παντ-) χαοίεις ¹⁾ (ἐκ τοῦ

¹⁾ Τὸ ν καὶ τὸ ντ πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλονται, τὸ δὲ πρὸ τοῦ ν φωνῆεν
ἐκτείνεται (ἀναπληρωματικὴ ἔκτασις ἢ ἀντέκτασις), τὸ μὲν ᾗ εἰς ᾶ, τὸ ε εἰς ει
καὶ τὸ ο εἰς ου. Ὅταν ἀποβάλλεται μόνον δ ἢ τ πρὸ τοῦ σ, τὸ πρὸ αὐτῶν
φωνῆεν δὲν ἐκτείνεται: εὐέλπις.

χαρίεντ-ς) μέλας (ἐκ τοῦ μέλαν-ς), εὐελπις (ἐκ τοῦ εὐελπιδ-ς) βλάξ (βλακ-ς).

Ἐξαιρέσεις. Ἡ ὀνομαστικὴ τῶν ἐπιθέτων, τῶν ὁποίων τὸ θέμα λήγει εἰς -οντ, δὲν λαμβάνει τὴν κατάληξιν -ς, μόνον ἀποβάλλει τὸν χαρακτῆρα τ καὶ ἐκτείνει τὸ πρὸ τοῦ ν φωνῆεν ο εἰς ω: ἐκῶν (θέμ. ἐκοντ-) ἄκων (θέμ. ἀκοντ-)

Σημ. Μόνον ὀλίγων ἐπιθέτων ληγόντων εἰς -όδους γεν. -όδον-τος, ἂν καὶ τὸ θέμα αὐτῶν λήγη εἰς -οντ, ἢ ὀνομαστικὴ λαμβάνει τὴν κατάληξιν -ς: μονόδους γεν. μονόδοντ-ος.

§ 198. Ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῶν ὑγρολήκτων, ἐρριολήκτων καὶ σιγμολήκτων ἐπιθέτων τῆς γ'. κλίσεως δὲν λαμβάνει κατάληξιν -ς, ἀλλ' ἐκτείνει τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν τοῦ θέματος ἂν εἶναι βραχύ, εἰς μακρόν: ἀπάτωρ (θέμ. ἀπατορ) εὐδαίμων (θέμ. εὐδαίμων-) ἀληθής (θέμ. ἀληθεσ-) μακραύχην (θεμ. μακραυχεν-).

§ 199. Ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ τῶν ἐπιθέτων τῆς γ'. κλίσεως εἶναι ὁμοία μὲ τὸ θέμα: χαρίεις ᾧ χαρίεν (ἀντὶ χαρίεντ-), εὐελπις ᾧ εὐελπι (θέμ. εὐελπιδ-) ἀληθής ᾧ ἀληθές εὐβοτρὺς εὐβοτρυ.

Ἐξαιρέσεις: Μόνον τοῦ πᾶς καὶ ὄλων τῶν μονοκαταλήκτων ἐπιθέτων ἢ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ εἶναι ὁμοία μὲ τὴν ὀνομαστικὴν: πᾶς ᾧ πᾶς, βλάξ ᾧ βλάξ.

§ 200. Ἡ ὀνομαστικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ τοῦ οὐδετέρου τῶν ἐπιθέτων τῆς γ'. κλίσεως εἶναι πάντοτε ὁμοία μὲ τὸ θέμα: τὸ πᾶν, τὸ χαρίεν, τὸ ἐκόν, τὸ μέλαν, τὸ ἄρρεν, τὸ ἀληθές.

§ 201. Ὁ χαρακτῆρ σ τῶν σιγμολήκτων ἐπιθέτων τῆς γ'. κλίσεως μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται, τὰ δὲ συναντώμενα φωνήεντα συναίρουνται: ἀληθής γεν. ἀληθοῦς, (ἀληθέσ-ος ἀληθέ-ος) δοτ. ἀληθεῖ (ἀληθέσ-ι) ἀληθέ-ι αἰτ. ἀληθῆ (ἀληθέσ α ἀληθέα).

§ 202. Εἰς τὰ σιγμολήκτα ἐπίθετα τὰ ἔχοντα πρὸ τοῦ —ης φωνῆεν ι ἢ ε μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ χαρακτῆρος σ τὰ συναντώμενα φωνήεντα ε-α συναίρουνται εἰς —ᾱ: ὁ ὑγιής τὸν ὑγιᾶ (υγιέ-σα υγιέ-α) τὰ ὑγιᾶ, (υγιέσ-α υγιέ-α) ὁ εὐκλεής τὸν εὐκλεᾶ τὰ εὐκλεᾶ.

Σημ. Εἰς χρόνους μεταγενεστέρους ἐλέχθη καὶ ὑγιῆ εὐκλεῆ.

§ 203. Ὁ χαρακτήρ σ τῶν σιγμολήκτων ἐπιθέτων ἀποβάλλεται καὶ πρὸ τῆς καταλήξεως—σι τῆς δοτικῆς τοῦ πληθυντικοῦ τοῖς ἀληθέσι (ἀληθέσσι).

§ 204. Εἰς τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ γένους, καὶ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ τοῦ οὐδετέρου ἀναθιβάζουσι τὸν τόνον εἰς τὴν προπαραλήγουσαν τὰ ἐξῆς ἐπίθετα:

α'. τὰ λήγοντα εἰς—ωρ γεν.—ορος καὶ εἰς—ων γεν.—ονος: ὁ ἀπάτωρ ὦ ἄπατορ τὸ ἄπατορ, ὁ εὐδαίμων ὦ εὐδαιμον τὸ εὐδαιμον.

β'. τὰ λήγοντα εἰς—ης σιγμολήκτα παροξύτονα: ὁ συνήθης ὦ σύνηθες τὸ σύνηθες, ὁ αὐτάρκης ὦ αὐταρκες τὸ αὐταρκες.

Ἐξαιρέσεις: Φυλάττουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγούσης τὰ ἐξῆς ἐπίθετα:

α'. ἐκ τῶν εἰς—ων γεν.—ονος τὰ λήγοντα εἰς—φρων καὶ τὸ ἐπιστήμων ἐπιλήσμων πολυπράγμων: μεγαλόφρων μεγαλόφρον, ἐπιστήμων ἐπιλήσμων πολυπράγμων.

β'. ἐκ τῶν εἰς—ης τὰ λήγοντα εἰς—ήρης—ώδης—ώλης: ὁ ποδῆρης ὦ ποδῆρες τὸ ποδῆρες, εὐώδης εὐῶδες ἐξώλης ἐξῶδες.

§ 205. Τὰ εἰς—ης λήγοντα σιγμολήκτα ἐπίθετα εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ καὶ εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ δυϊκοῦ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ σ καὶ συναίρεσιν τῶν συναντωμένων φωνηέντων τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης, παρὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 35): ὁ πλήρης τῶν πλήρων τοῖν πλήροισι, ὁ συνήθης τῶν συνήθων τοῖν συνήθων.

§ 206. Τὰ λήγοντα εἰς—υς—υ γεν.—εος ἐπίθετα τῆς γ'. κλίσεως ἔχουσι δύο θέματα,—

ἐν θέματι λήγον εἰς—υ. (βαθυ—ήμισυ—διπηχυ—), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου σχηματίζεται μόνον ἡ ὀνομαστικὴ ἢ αἰτιατικὴ καὶ ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου,

καὶ ἄλλο θέμα λήγον εἰς—ε (βαθε—ήμισε—διπηχε—), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου σχηματίζονται ὅσαι αἱ ἄλλαι πτώσεις.

§ 207. Τὰ εἰς—υς λήγοντα φωνηεντόληκτα ἐπίθετα τῆς γ'. κλίσεως ἔχουσι εἰς τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ γένους κατάληξιν: ν: τὸν βαθὸν τὸν ἡμισὺν τὸν εὐδοτῆρον.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Σημ. Καὶ τὰ εἰς—ις γεν.—ιτος ἢ—ιδος ἐπίθετα σχηματίζουσι αἰτιατικὴν εἰς—ιν, ὡσάν νὰ ἦσαν φωνηεντόληκτα: εὖχαρις εὖχαριν, εὐελπίς αἰτ. εὐέλπιδα καὶ εὐέλπιν.

208. Τὰ φωνηεντόληκτα ἐπίθετα τῆς γ'. κλίσεως εἰς -υς γεν. -εος τὸν χαρακτῆρα ε συναιροῦν—

τὰ μὲν τρικατάληκτα μόνον μὲ τὰς καταλήξεις ι, ε, ες: τῷ βαθεῖ (βαθε-ι) οἱ βαθεῖς (βαθε-ες),—ἡμίσει ἡμίσεις—

τὰ δὲ δικατάληκτα καὶ μὲ τὴν κατάληξιν α: τῷ διπήχει, οἱ διπήχεις τὰ διπήχη (διπήχεα).

Σημ. Καὶ τὸ προπαροξύτονον τρικατάληκτον ἡμῖους συναιρεῖ ἐνίοτε τὸν χαρακτῆρα ε καὶ μὲ τὴν κατάληξιν α: τὰ ἡμίσεια καὶ τὰ ἡμίση.

§ 209. Τὰ λήγοντα εἰς—υς γεν.—εος φωνηεντόληκτα ἐπίθετα τῆς γ'. κλίσεως τὴν αἰτιατικὴν τοῦ πληθυντικοῦ σχηματίζουσι ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ πληθυντικοῦ: οἱ βαθεῖς τοὺς βαθεῖς, οἱ ἡμίσεις τοὺς ἡμίσεις οἱ αἰ διπήχεις τοὺς τὰς διπήχεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

Ἄνωμαλα ἐπίθετα.

§ 210. Ἄνωμαλα ἐπίθετα (μεταπλαστὰ ἑτερόκλητα) εἶναι τὰ ἑξῆς τέσσαρα:

1. ὁ μέγας ἢ μεγάλη τὸ μέγα
2. ὁ πολὺς ἢ πολλή τὸ πολὺ
3. ὁ πρᾶος (ἡμερος, μαλακός) ἢ πραεῖα τὸ πρᾶον
4. ὁ σῶος καὶ σῶς, ἢ σῶα καὶ σῶς (καὶ ἢ σᾶ) τὸ σῶον καὶ σῶν.

ὁ μέγας	τὸ μέγα	οἱ μεγάλοι	τὰ μεγάλα
τοῦ μεγάλου	τοῦ μεγάλου	τῶν μεγάλων	τῶν μεγάλων
τῷ μεγάλῳ	τῷ μεγάλῳ	τοῖς μεγάλοις	τοῖς μεγάλοις
τὸν μέγαν	τὸ μέγα	τοὺς μεγάλους	τὰ μεγάλα
ὦ μέγα	ὦ μέγα	ὦ μεγάλοι	ὦ μεγάλα

Θηλ. ἢ μεγάλη, τῆς μεγάλης, (ὀμαλῶς κατὰ τὴν α' κλίσιν μὲ γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τῶν μεγάλων (γυναικῶν ἡμερῶν...))

ὁ πολὺς	τὸ πολὺ	οἱ πολλοὶ	τὰ πολλὰ
τοῦ πολλοῦ	τοῦ πολλοῦ	τῶν πολλῶν	τῶν πολλῶν
τῷ πολλῷ	τῷ πολλῷ	τοῖς πολλοῖς	τοῖς πολλοῖς
τὸν πολὺν	τὸ πολὺ	τοὺς πολλοὺς	τὰ πολλὰ
ὦ πολὺς	ὦ πολὺ	ὦ πολλοὶ	ὦ πολλὰ

Θηλ. ἡ πολλή, τῆς πολλῆς. (ὁμαλῶς κατὰ τὴν α' κλίσιν)

ὁ πρᾶος ἢ ὁ πραῦς	τὸ πρᾶον	οἱ πρᾶοι ἢ οἱ πραεῖς	τὰ πραέα
τοῦ πρᾶου	τοῦ πρᾶου	τῶν πρᾶων ἢ πραέων	τῶν πραέων
τῷ πρᾶῳ	τῷ πρᾶῳ	τοῖς πραέσι	τοῖς πραέσι
τὸν πρᾶον	τὸ πρᾶον	τοὺς πρᾶους	τὰ πραέα
ὦ πρᾶε	ὦ πρᾶον	ὦ πρᾶοι	ὦ πραέα

(δυσκ. πρᾶῳ πρᾶσιν)

Θηλ. ἡ πραεῖα τῆς πραείας τῇ πραεῖα, τὴν πραεῖαν ὦ πραεῖα, (ὁμαλῶς κατὰ τὴν α' κλίσιν, μὲ γεν. πληθ. τῶν πραειῶν).

ὁ σῶος	τὸ σῶον	ἡ σῶα	οἱ σῶοι	τὰ σῶα	αἱ σῶαι
καὶ	καὶ	καὶ	καὶ	καὶ	καὶ
ὁ σῶς	τὸ σῶν	ἡ σῶς (σᾶ)	οἱ σῶ	τὰ σᾶ	αἱ σῶ
τοῦ σῶου	τοῦ σῶου	τῆς σῶας	τῶν σῶων	τῶν σῶων	τῶν σῶων
τῷ σῶῳ	τῷ σῶῳ	τῇ σῶα	τοῖς σῶοις	τοῖς σῶοις	ταῖς σῶαις
τὸν σῶον	τὸ σῶον	τὴν σῶαν	τοὺς σῶους	τὰ σῶα	τὰς σῶας
καὶ	καὶ	καὶ	καὶ	καὶ	καὶ
τὸν σῶν	τὸ σῶν	τὴν σῶν	τοὺς σῶς	τὰ σᾶ	τὰς σῶς

§ 211. Τοῦ ἐπιθέτου μέγας αἱ πτώσεις τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου γένους σχηματίζονται ἐκ δύο θεμάτων —, *μεγα-*, ἢ ὀνομαστική, ἢ αἰτιατική, καὶ ἡ κλητική τοῦ ἐνικοῦ (κατὰ τὴν γ' κλίσιν ὡς τὰ φωνηεντόληκτα) καὶ *μεγαλο-* αἱ ἄλλαι πτώσεις (κατὰ τὴν β' κλίσιν).

§ 212. Τοῦ ἐπιθέτου πολὺς αἱ πτώσεις τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου γένους σχηματίζονται ἐκ δύο θεμάτων, *πολυ-* ἢ ὀνομαστική, αἰτιατική καὶ ἡ κλητική τοῦ ἐνικοῦ (κατὰ τὴν γ' κλίσιν ὡς τὰ φωνηεντόληκτα) καὶ *πολλο-* αἱ ἄλλαι πτώσεις (κατὰ τὴν β' κλίσιν).

§ 213. Τοῦ ἐπιθέτου *πρῶτος* αἱ πτώσεις σχηματίζονται ἐκ δύο θεμάτων :

θέμ. *πρῶ-*, αἱ πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ καὶ δυϊκοῦ τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου καὶ ἡ ὀνομαστική, γενική, αἰτιατική καὶ κλητική τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ ἀρσενικοῦ μόνον γένους (κατὰ τὴν β' κλίσιν) καὶ *πρῶε- ἔλαι* αἱ ἄλλαι πτώσεις.

Τὸ θηλ. ἡ *πρῶεῖα* ἔχει τὸ α βραχὺ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ.

§ 214. Τοῦ ἐπιθέτου *σῶος* ἡ ἀνωμαλία εἶναι μόνον ὅτι εἰς τὴν ὀνομαστικὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ καὶ τῶν τριῶν γενῶν σχηματίζει καὶ δεύτερον τύπον (κατὰ τὴν ἀπτικὴν β'. κλίσιν).

ὁ σῶος καὶ σῶς ἢ σώα καὶ σῶς τὸ σῶον καὶ σῶν
τὸν σῶον καὶ σῶν τὴν σώαν καὶ σῶν τὸ σῶον καὶ σῶν
οἱ σῶοι καὶ σῶ αἱ σῶαι καὶ σῶ τὰ σώα καὶ σᾶ
τοὺς σώους καὶ σῶς τὰς σώας καὶ σῶς τὰ σώα καὶ σᾶ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'.

Βαθμοὶ τῶν ἐπιθέτων.

§ 215. Οἱ βαθμοὶ τῶν ἐπιθέτων εἶναι τρεῖς :

Θετικὸς βαθμὸς ἢ θετικόν : λευκός, λευκή, λευκόν.

Συγκριτικὸς βαθμὸς ἢ συγκριτικόν : λευκότερος, λευκότερα, λευκότερον.

Ὑπερθετικὸς βαθμὸς ἢ ὑπερθετικόν : λευκότετος, λευκοτάτη, λευκότεατον.

§ 216. Ὁ θετικὸς βαθμὸς δηλοῖ ὅτι οὐσιαστικόν τι, ἀσχέτως πρὸς ἄλλα οὐσιαστικά, ἔχει ἀπλῶς μίαν ιδιότητα : ὁ χάρις ἐστὶ λευκός.

§ 217. Ὁ συγκριτικὸς βαθμὸς δηλοῖ ὅτι ἐκ δύο οὐσιαστικῶν ἐχόντων κοινὴν τινα ιδιότητα, τὸ ἐν οὐσιαστικὸν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἄλλο, ἔχει τὴν ιδιότητα ἐκείνην εἰς βαθμὸν ἀνώτερον ἢ τὰ ἄλλα : ἡ χελιδὼν ἐστὶ ταχύτερα ἢ ὁ ἰέραξ (τοῦ ἰέρακος) — οἱ Ἕλληνες εἰσι σοφώτεροι ἢ οἱ Ῥωμαῖοι (τῶν Ῥωμαίων).

§ 218. Ὁ ὑπερθετικὸς βαθμὸς δηλοῖ, ὅτι ἐκ πολλῶν ἢ ἐκ πάντων τῶν οὐσιαστικῶν τῶν ἐχόντων κοινήν τινα ἰδιότητα ἐν ἐξ αὐτῶν ἔχει τὴν ἰδιότητα ἐκείνην εἰς ἀνώτατον βαθμὸν ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα: Ὁ Ὀλυμπός ἐστι τὸ ὑψηλότεον ὄρος πάντων τῶν ὄρεων τῆς Ἑλλάδος. Οἱ Σπαρτιῶται ἐγένοντο ἀνδρεῖοτάτοι τῶν Ἑλλήνων, —

ἢ ὅτι οὐσιαστικόν τι ἔχει μίαν ἰδιότητα εἰς πολὺ μέγαν βαθμόν, ἀσχέτως πρὸς ἄλλα: ὁ Ὀλυμπός ἐστιν ὄρος ὑψηλότεον (πέρα πολὺ ὑψηλόν).

Σημ. Ὁ συγκριτικὸς καὶ ὁ ὑπερθετικὸς βαθμὸς λέγονται ὁμοῦ παραθετικοὶ βαθμοὶ ἢ παραθετικά.

§ 219. Οἱ παραθετικοὶ βαθμοὶ σχηματίζονται ἐκ τοῦ θετικοῦ βαθμοῦ διὰ προσθήκης εἰς τὸ θέμα τοῦ ἀρσενικοῦ γένους τῶν κα-
ταλήξεων: —τερος, —τερα, —τερον διὰ τὸ συγκριτικόν,
—τατος, —τατη, —τατον διὰ τὸ ὑπερθετικόν

θετικόν	θέμα	συγκριτικόν	ὑπερθετικόν
μωρός	μωρο-	μωρότερος	μωρότατος
		μωρότερα	μωρότατη
		μωρότερον	μωρότατον
βαθὺς	βαθυ-	βαθύτερος-τέρα	βαθύτατος
ἀληθής	ἀληθεσ-	ἀληθέστερος-τέρα-τερον	ἀληθέστατος-τάτη-τατον
μέλας	μελαν-	μελάντερος-τέρα-τερον	μελάντατος-τάτη-τατον

§ 220. Τὰ παραθετικά τὰ σχηματιζόμενα ἀπὸ ἐπίθετα τῆς β' κλίσεως διατηροῦν τὸν χαρακτήρα ο τοῦ θέματος τοῦ θετικοῦ, ἂν ἢ παραλήγουσα τοῦ θετικοῦ εἶναι μακρά, φύσει ἢ θέσει, — ἐκτείνουσι δὲ αὐτὸν εἰς ω, ἂν ἢ παραλήγουσα τοῦ θετικοῦ εἶναι βραχεῖα.

ξηρός	θεμ.	ξηρό-	ξηρότερος	ξηρότατος
λευκός	»	λευκο-	λευκότερος	λευκότατος
πικρός	»	πικρο-	πικρότερος	πικρότατος
ἐνδοξός	»	ἐνδοξο-	ἐνδοξότερος	ἐνδοξότατος
σοφός	θεμ.	σοφο-	σοφώτερος	σοφώτατος
ιερός	»	ιερο-	ιερώτερος	ιερώτατος

Σημ. Βραχέια εἶναι ἢ παραλήγουσα τοῦ θετικοῦ ἔλων τῶν ἐπιθέτων τὰ ὁποῖα λήγουν:

α'. εἰς—ιος: ἄγιος ἄξιος ὄσιος... ἀγιώτερος ἀγιώτατος

β'. εἰς—ικός: φιλικός φιλικός... φιλικότερος φιλικώτατος

γ'. εἰς—ιμος: ὀφέλιμος χρήσιμος... ὀφελιμότερος ὀφελιμώτατος

δ'. εἰς—ινος: πεδινός... πεδινώτερος πεδινώτατος

ε'. εἰς—ανος (ὑπερδισύλλαβα) ἱκανός πιθανός... ἱκανότερος ἱκανώτατος,

ζ'. εἰς—αρος: καθαρός μαρός σοβαρός... καθαρώτερος καθαρώτατος...

ς'. εἰς—δικος: (ἐκ τοῦ δίκη σύνθετα) ἄδικος ἀδικώτερος ἀδικώτατος.

Μακρά εἶναι ἢ παραλήγουσα τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων:

α'. ἰσχυρός ἀνιάρος φλύαρος λιτός¹⁾ τρανός μανός (=ἀραιός)
ἰσχυρότερος ἰσχυρότατος ἀνιάρότερος λιτότερος τρανότερος...

β'. τῶν συνθέτων μὲ δεύτερον συνθετικὸν ἐν ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν
τιμὴ νίκη ψυχὴ θυμὸς λύπη κίνδυνος καὶ ληγόντων
εἰς—τιμος (τιμῆ), φιλότιμος φιλοτιμότερος φιλοτιμώτατος, προ-
τιμότερος προτιμότερον

εἰς—νικος (νίκη) φιλόνικος φιλονικότερος

εἰς—ψυχος (ψυχὴ) εὐψυχος εὐψυχότερος

εἰς—θυμος (θυμὸς) πρόθυμος προθυμότερος προθυμώτατος

εἰς—λυπος (λύπη) ἄλυπος ἀλυπότερος ἀλυπώτατος

εἰς—κίνδυνος (κίνδυνος) ἀκίνδυνος ἀκινδυνότερος ἀκινδυνώτατος

§. 221. Τοῦ παλαιῶς οἱ παραθετικοὶ βαθμοὶ εἶναι παλαιότερος παλαιώτατος (κωνονικοί) καὶ παλαίτερος παλαίτατος (ἀπὸ τὸ ἐπίρρημα πάλαι).

§ 222. Κατὰ τὸ παλαιὸς παλαίτερος παλαίτατος ἐσχηματίσθη καὶ γεραῖος²⁾ γεραίτερος γεραίτατος

¹⁾ λιτός=ὁ εὐτελής, λιτὸν φαγητὸν τὸ παρασκευασμένον ἀπὸ ὀλίγα καὶ ὄχι ἀκριβὰ ὑλικά.

²⁾ Γεροντικός, σεβαστός.

σχολαῖος ¹⁾ σχολαιώτερος καὶ σχολαίτερος σχολαιώτατος καὶ σχολαίτατος

ἦσυχος ἦσυχώτερος καὶ ἦσυχάτερος ἦσυχώτατος καὶ ἦσυχάτατος
ἴδιος ἰδιαίτερος ἰδιαίτατος

ὄψιος ²⁾ ὀψιαίτερος ὀψιαίτατος

εὐδῖος ³⁾ εὐδιαίτερος εὐδιαίτατος

§ 223. Τοῦ φίλος τὰ παραθετικά εἶναι φίλτερος φίλιτατος.

§ 224. Κατὰ τὰ πολλὰ ὁμαλὰ παραθετικά τῶν ἐπιθέτων ἀληθής (θέμ. ἀληθεσ-) ἀληθέστερος, εὐγενής εὐγενέστερος, εὐτυχής εὐτυχέστερος, ἐσχηματίσθησαν καὶ πολλῶν ἄλλων ἐπιθέτων οἱ παραθετικοὶ βαθμοὶ εἰς -έστερος -έστατος (ἀνωμάλως)

α'. τοῦ πένης: πενέστερος πενέστατος

β'. τῶν εἰς -ων γεν. -ονος: εὐδαίμων εὐδαιμονέστερος εὐδαιμονέστατος, σάφρων σωφρονέστερος σωφρονέστατος

γ'. Τοῦ ἀκρατος ⁴⁾, ἄσμενος ⁵⁾, ἐρρωμένος ⁶⁾: ἀκρατέστερο ἀκρατέστατος, ἀσμενέστερος ἀσμενέστατος, ἐρρωμενέστερος ἐρρωμενέστατος.

§ 225. Τὸ ἀπλοῦς καὶ τὰ εἰς -ρους συνηρημένα τῆς β'. κλίσεως (εὐνοῦς, κανόνους, ἄρους) σχηματίζουν παραθετικά εἰς -ούστερος, -ούστατος: ἀπλοῦς ἀπλούστερος ἀπλούστατος, εὐνοῦς εὐνούστερος εὐνούστατος: κακόνους κακονούστερος κακονούστατος.

§ 226. Τοῦ χαρίεις τὰ παραθετικά χαριέστερος χαριέστατος σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα χαριετ- (§ 193) —

τοῦ ἄχαρις (γεν. ἀχάριτ-ος = ἀγνώμων) σχηματίζονται ἀχαρίστερος ἀχαρίστατος (ἐκ θέμ. ἀχαριτ-) ⁷⁾.

¹⁾ Ὁ μὴ ἔχων ἐργασίαν ἢ ὁ βραδέως, μὲ ἄνεσιν ἐργαζόμενος,

²⁾ Ὁ ἐρχόμενος ἢ γιγνόμενος ἀργά, ἀντίθ. πρώιος, πρώμιος.

³⁾ Ὁ καθαρὸς (οὐρανός, καιρός), ὁ ἦσυχος.

⁴⁾ Ὁ ἀμύγης, ἀκράτητος. ⁵⁾ Ὁ μὲ εὐχαρίστησιν κάμωνν τῆ

⁶⁾ Ὁ δυνατός, εὐρωστος.

⁷⁾ Ὁδοντόφωνον πρὸ ὀδοντοφώνου γίνεται σ: χαριέσ-τερος (ἀντι χαριέτ-τερος) ἀχαρίστερος (ἀντι ἀχαρίτ-τερος)

Κατὰ τὸ ἄχαρις ἀχαρίστερος ἀχαρίστατος σχηματίζονται καὶ
 βλάξ βλακίστερος ἢ βλακότερος βλακίστατος ἢ βλακότατος
 ἄρπαξ ἄρπαγίστερος ἄρπαγίστατος
 κλέπις κλεπίστερος κλεπίστατος
 πλεονέκτης πλεονεκτίστερος πλεονεκτίστατος
 ὄψοφάγος ὄψοφαγίστερος ὄψοφαγίστατος
 λάλος λαλίστερος λαλίστατος ¹⁾

§ 227. Σπανιώτερον καὶ ἀνωμαλώτερον τὰ παραθετικά σχη-
 ματίζονται —

τὸ μὲν συγκριτικὸν εἰς -ίων (ἄρσ. θηλ.) -ιον(οὔδέε),

τὸ δὲ ὑπερθετικὸν εἰς -ιστος, -ιστη, -ιστον.

§ 228. Αἱ καταλήξεις -ίων -ιον, -ιστος -ιστη -ιστον προστίθενται
 εἴτε εἰς τὸ θέμα τοῦ θετικοῦ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ χαρακτηῆρος:
 κακός, θέμ. κακο- ὃ ἢ κακίων τὸ κάκιον, κάκιστος- ἴσθη -ιστον
 εἴτε εἰς ἄλλο θέμα συγγενές:

καλός, ὃ ἢ καλλ-ίων τὸ κάλλ-ιον κάλλ-ιστος ἴσθη- ἴσθον (κάλλ-ος) ²⁾
 ἐχθρός, ὃ ἢ ἐχθ-ίων τὸ ἐχθ-ιον ἐχθ-ιστος ἴσθη- ἴσθον (ἐχθ-ος) ³⁾

(καὶ ὀμαλῶς ἐχθρότερος ἐχθρότατος).

αἰσχρός, ὃ ἢ αἰσχίων τὸ αἰσχιον αἰσχιστος -ἴσθη, -ισθον (αἰσχ-ος) ⁴⁾

§ 229. Ἄνωμαλώτερον ἀκόμη σχηματίζονται τὰ παραθετικά
 τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων:

μέγας, ὃ ἢ μείζων τὸ μείζων, μέγιστος -ἴσθη-ισθον

ταχύς, ὃ ἢ θάσσων ἢ θάτιων τὸ θάσσων ἢ θάτιον τάχιστος -ἴσθη- ἴσθον
 (καὶ ταχύτερος ταχύτατος ὀμαλῶς)

πολύς, ὃ ἢ πλείων τὸ πλεόν, πλείστος πλείσθη πλείσθον

¹⁾ Τὰ ἐπίθετα ταῦτα σημαίνουν κακίας δούλων συνήθως καὶ διὰ τοῦτο ὄλων τὰ παραθετικά, ἐσηματίσθησαν ὁμοίως· ὄψοφάγος = ὃ τρώγων κρυφὰ τὰ φαγητά.

²⁾ Ἡ ὥραιότης. ³⁾ Ἡ ἐχθρα, τὸ μῖσος. ⁴⁾ Ἡ ἐντροπή.

⁵⁾ Εἰς τοὺς τύπους, μείζων, θάσσων, ἐλάσσων, ἥσσων, κρείσσων, τὸ ι τῆς καταλήξεως -ων (jων) συνεχωνεύθη μετὰ τοῦ προηγουμένου συμφώνου (μεγ-jων, θάγγ-jων, ἐλάχ-jων, ἥκ-jων, κρέτ-jων) καὶ ἔγινε ζ ἢ σσ, ἐξετάθη δ' ἔπειτα τὸ ε εἰς εἰ καὶ τὸ ἄ εἰς ἄ.

μακρὸς μακρότερος μακρότατος (ὀμάλῳς) καὶ μήκιστος (μῆκ-ος)
 μικρὸς μικρότερος μικρότατος (ὀμάλῳς)

καὶ ὁ ἢ μείων τὸ μείων

καὶ ὁ ἢ ἐλάσσων ἢ ἐλάττων τὸ ἔλασσων ἢ ἔλαττων ἐλάχιστος
 —ίστη -στον

ὀλίγος

ὀλίγιστος -ίστη -ιστον

ὁ ἢ ἥσσων τὸ ἥσσω

ἥκιστα (μόνον ἐπίρρημα)

ἢ ἦτιον ἢ ἦτιον

ὀφθαλμικός, ὁ ἢ ὀφθαλμίων τὸ ὀφθαλμῖον, ὀφθαλμικός ὀφθαλμῖον ὀφθαλμῖον

κακός, ὁ ἢ χειρῶν τὸ χειρῶν, χειρότατος-ίστη-ιστον

ἀγαθός, ὁ ἢ ἀμείνων τὸ ἄμεινον, ἄριστος—ίστη—ιστον

(ὁ ἢ ἀρείων, τὸ ἄρειον)

ἀγαθός, ὁ ἢ βελτίων τὸ βέλτιον, βέλτιστος ἴστη ἴστον

ἀγαθός, ὁ ἢ κρείσσων ἢ κρείττων τὸ κρείσσων ἢ κρείττων, κρεί-
 στος -ίστη -ιστον

ἀγαθός, ὁ ἢ λῶων τὸ λῶων, λῶστος -στη -στον

§ 230. Τὰ συγκριτικὰ εἰς—ῖων καὶ —ῖον κλίνονται κανονι-

κῶς ὡς δικατάληκτα ἐρρινόληκτα τῆς γ' κλίσεως (§ 196, 2)

ὁ ἢ βελτίων βελτίονος βελτίονι βελτίονα...

τὸ βέλτιον βελτίονος βελτίονι βέλτιον...

Σημ. Εἰς τὰς ἐξῆς πτώσεις ἔχουν καὶ δεύτερον τύπον, ἀπὸ
 θέμα σιγμόληκτον:

α'. εἰς τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικού τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θη-
 λυκοῦ γένους

βελτίονα καὶ βελτίω (βελτίοσ-α βελτία)

μείζονα καὶ μείζω (μείζοσ-α μείζο)

κρείττονα καὶ κρείττω (κρείττοσα κρείττο)

β'. εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυν-
 τικοῦ καὶ τῶν τριῶν γενῶν:

βελτίονες καὶ βελτίους (βελτίοσ-ες βελτίους)

βελτίονας καὶ βελτίους (κατὰ τὴν ὀνομαστικὴν)

βελτίονα καὶ βελτίω (βελτίοσ-α (βελτία)

μείζονες καὶ μείζους (μείζοσ-ες μείζους)

μείζονας καὶ μείζους (κατὰ τὴν ὀνομαστικὴν)

μείζονα καὶ μείζω (μείζοσ-α μείζο)

§ 231. Τὰ ἐξῆς παραθετικά ἐπίθετα δὲν ἔχουν θετικὸν βαθμὸν,

πρότερος	-α -ον	πρῶτος	-η -ον ¹⁾
ὑπέρτερος	-α -ον	ὑπέριαιος	-η -ον
		καὶ ὑπαιος	-η -ον
ὑστερος	-α -ον	ὑστατος	-η -ον
δεύτερος	-α -ον		
		ἔσχατος	-η -ον
κατώτερος	-α -ον	κατώταιος	-η -ον
ἀνώτερος	-α -ον	ἀνώταιος	-η -ον
πλησιαιτέρος	-α -ον	πλησιαιάταιος	-η -ον

Σημ. Τινῶν ἐκ τῶν ἐπιθέτων τούτων ὁ θετικὸς βαθμὸς ἀναπληροῦται διὰ τοῦ ἄρθρου μετὰ τοῦ συγγενοῦς ἐπιρρήματος π. γ. ὁ πλησίον, ὁ ἄνω... ὀκάτω... .

§ 232. Τὰ παραθετικά σχηματίζονται καὶ περιφραστικῶς, μετὰ ἐπιρρήματα μᾶλλον μάλιστα, καὶ τὸν θετικὸν βαθμὸν τοῦ ἐπιθέτου: φίλος, συγκρ. φίλτερος ἢ μᾶλλον φίλος, ὑπερθ. φίλιαιος ἢ μάλιστα φίλος,

κόλαξ συγκρ. μᾶλλον κόλαξ, ὑπερθ. μάλιστα κόλαξ,

εἴρων²⁾ μᾶλλον εἴρων μάλιστα εἴρων

εὐελπίς μᾶλλον εὐελπίς μάλιστα εὐελπίς

Σημ. Περιφραστικῶς συνήθως σχηματίζονται τὰ παραθετικά τῶν μονοκατλήπτων ἐπιθέτων (κόλαξ εἴρων... .) καὶ τῶν μεταχῶν: (φιλῶν, μᾶλλον φιλῶν, μάλιστα φιλῶν... .)

Παραθετικοὶ βαθμοὶ ἐπιρρημάτων.

§ 233. Παρὰ τὰ ἐπίθετα σχηματίζονται ἐπιρρήματα, τὰ ὅποια εἶναι ἐπίσης θετικοῦ, συγκριτικοῦ καὶ ὑπερθετικοῦ βαθμοῦ.

§ 234. Τὰ θετικά ἐπιρρήματα λήγουν κανονικῶς εἰς -ως, τὰ συγκριτικὰ ὁμοιάζουν μετὰ τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ τοῦ οὐδετέρου

¹⁾ Ἐκ τοῦ πρῶτος ἐσχηματίσθη καὶ νέον ὑπερθετικὸν πρῶτιστος, πρῶτισση, πρῶτιστον.

²⁾ Εἴρων ὁ προσποιοῦμενος ὅτι ἀγνοεῖ τι ὅπερ ἄλλοι γνωρίζουν, ὁ ἐνωῶν τὸ ἐναντίον ἐπιρρηματικῶς ὀνομαζόμενος. Ἐπιρρηματικῶς ὀνομαζόμενος ὁ ἐνωῶν τὸ ἐναντίον ἐπιρρηματικῶς ὀνομαζόμενος. Ἐπιρρηματικῶς ὀνομαζόμενος ὁ ἐνωῶν τὸ ἐναντίον ἐπιρρηματικῶς ὀνομαζόμενος.

γένους, τὰ ὑπερθετικὰ ὁμοιάζουν μὲ τὴν αἰτιατικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ οὐδετέρου γένους.

σοφῶς	σοφώτερον	σοφώτατα
δικαίως	δικαιότερον	δικαιοτάτα
εὐγενῶς	εὐγενέστερον	εὐγενέστατα
καλῶς	κάλλιον	κάλλιστα
κακῶς	κάκιον ἢ χειρόν	κάκιστα ἢ χείριστα
ταχέως	θᾶσσον-θᾶπιον	τάχιστα
ὀφθίως	ὀφθόν	ὀφθιστα

§ 235. Τοῦ ἀγαθοῦ θετικὸν ἐπίρρημα εἶναι εὖ συγκρ. ἄμεινον ἢ βέλιον ἢ κρεῖσσον ὑπερθ. ἄριστα ἢ βέλιστα ἢ κράτιστα — τοῦ πολλοῦ εἶναι θετ. πολὺ συγκρ. πλέον ἢ πλεῖν ὑπερθ. πλεῖστα ἢ πλεῖστον,

τοῦ ὀλίγου θετ. ὀλίγον συγκρ. ἥσσον ἢ ἥτιον ὑπερθ. ἥκιστα

§ 236. Σημειωτέα ἀκόμη καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιρρήματα μὴ σχηματιζόμενα μὲν ἀπὸ ἐπίθετα, ἀλλὰ ἔχοντα θετικόν, συγκριτικόν καὶ ὑπερθετικόν βαθμόν:

θετ.	συγκρ.	ὑπερθ.
μάλα	μᾶλλον	μάλιστα
ἄνω	ἄνωτέρω	ἀνωτάτω
κάτω	κατωτέρω	κατωτάτω
ἐγγυς (πλησίον)	ἐγγύτερον	ἐγγύτατα
	ἢ	ἢ
	ἐγγυτέρω	ἐγγυτάτω
πόρρω (μακρὰν)	πορρωτέρω	πορρωτάτω ἢ προσωτάτω
πέρα	περαιτέρω	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ'

Ἀριθμητικά

§ 237. Τὰ ἀριθμητικά τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσης εἶναι ἐπίθετα, οὐσιαστικά καὶ ἐπιρρήματα

§ 238. Τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα εἶναι πέντε εἰδῶν, ἴτιοι

α' ἀπόλυτα, β' τακτικά, γ' χρονικά, δ' πολλαπλασιαστικά ε' ἀναλογικά.

Πίναξ τῶν

Ἀραβικοὶ Ἀριθμοὶ	Ἀριθμητικὰ σημεῖα τῶν παλαιότερων Ἑλλήνων	Ἀριθμητικὰ σημεῖα τῶν ὁστέρων Ἑλλήνων	Ἄ π ὀ λ υ τ α	Τ α κ τ ι κ ἄ
1	I	α'	εἷς μία ἕν	πρῶτος -η-ον
2	II	β'	δύο	δεύτερος -α-ον
3	III	γ'	τρεις τρία	τρίτος -η-ον
4	IIII	δ'	τέσσαρες τέσσαρα	τέταρτος -η-ον
5	Π	ε'	πέντε	πέμπτος -η-ον
6	ΠΙ	Ϛ'	ἕξ	ἕκτος -η-ον
7	ΠΙΙ	ζ'	ἑπτὰ	ἕβδομος η-ον
8	ΠΙΙΙ	η'	ὀκτώ	ὀγδοος -η-ον
9	ΠΙΙΙΙ	θ'	ἐννέα	ἐνατος -η-ον
10	Δ	ι'	δέκα	δέκατος -η-ον
11	ΔΙ	ια'	ἐνδεκα	ἐνδέκατος -η-ον
12	ΔΙΙ	ιβ'	δωδεκα	δωδέκατος -η-ον
13	ΔΙΙΙ	ιγ'	τρεις, τρία καὶ δέκα	τρίτος καὶ δέκατος
14	ΔΙΙΙΙ	ιδ'	τέσσαρες, τέσσαρα καὶ δέκα	τέταρτος καὶ δέκατος
15	ΔΠ	ιε'	πεντεκαίδεκα	πέμπτος καὶ δέκατος
16	ΔΠΙ	ιϚ'	ἑκκαίδεκα	ἕκτος καὶ δέκατος
17	ΔΠΙΙ	ιζ'	ἑπτακαίδεκα	ἕβδομος καὶ δέκατος
18	ΔΠΙΙΙ	ιη'	ὀκτωκαίδεκα	ὀγδοος καὶ δέκατος
19	ΔΠΙΙΙΙ	ιθ'	ἐννεακαίδεκα	ἐνατος καὶ δέκατος
20	ΔΔ	κ'	εἴκοσι	εἰκοστός
21	ΔΔΙ	κα'	εἷς καὶ εἴκοσι ἢ εἴκοσι (καὶ) εἷς	πρῶτος καὶ εἰκοστός ἢ εἰ- κοστός καὶ πρῶτος
22	ΔΔΙΙ	κβ'	δύο καὶ εἴκοσι ἢ εἴκοσι (καὶ) δύο	δεύτερος καὶ εἰκοστός...
25	ΔΔΠ	κε'	πέντε καὶ εἴκοσι ἢ εἴκοσι (καὶ) πέντε	πέμπτος καὶ εἰκοστός...
30	ΔΔΔ	λ'	τριᾶκοντα	τριακοστός
40	ΔΔΔ Δ	μ'	τεσσαράκοντα	τεσσαρακοστός
50	ΠΔ	ν'	πεντήκοντα	πεντηκοστός
60	ΠΔΔ	ξ'	ἑξήκοντα	ἑξηκοστός
70	ΠΔΔΔ	ο'	ἑβδομηκοντα	ἑβδομηκοστός
80	ΠΔΔΔΔ	π'	ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστός
90	ΠΔΔΔΔΔ	ϛ'	ἐνενήκοντα	ἐνενηκοστός
100	H	ο'	ἑκατόν	ἑκατοστός

ἀριθμητικῶν

Χρονικά	Πολλαπλασιαστικά	Ἀναλογικά	Οὐσιαστικά	Ἐπιρρήματα
—	ἄπλοῦς -ἦ-οῦν	—	μονάς ἢ ἕνας	ἅπαξ
δευτεράϊος -α-ον	διπλοῦς	διπλάσιος -α-ον (ἢ διπλασίων-ον)	δυάς	δὺς
τριταῖος -α-ον	τριπλοῦς	τριπλάσιος ἢ τριπλασίων	τριαῖς ἢ τριτὺς (τριττὺς)	τρὶς
τεταρταῖος	τετραπλοῦς	τετραπλάσιος ...	τετράς ἢ τετρακτὺς	τετράκις
πεμπταῖος	πενταπλοῦς	πενταπλάσιος ...	πεμπάς (πεμπτὰς πεντὰς)	πεντάκις
ἕκταϊος	ἑξαπλοῦς	ἑξαπλάσιος ...	ἑξάς	ἑξάκις
ἑβδομαῖος	ἑπταπλοῦς	ἑπταπλάσιος ...	ἑπτὰς (ἑβδομάς)	ἑπτάκις
ὄγδοαῖος	ὀκταπλοῦς	ὀκταπλάσιος ...	ὀκτὰς (ὄγδοάς)	ὀκτάκις
ἔναταῖος	ἐννεαπλοῦς	ἐννεαπλάσιος ...	ἐννεάς	ἐνάκις ἢ ἐννεάκις
δεκαταῖος	δεκαπλοῦς	δεκαπλάσιος ...	δεκάς	δεκάκις
ἐνδεκαταῖος	—	—	ἐνδεκάς	ἐνδεκάκις
δωδεκαταῖος	—	—	δωδεκάς	δωδεκάκις
—	—	—	—	—
—	—	—	(πεντεκαίδεκάς)	πεντεκαίδεκάκις
—	—	—	—	—
εἰκοσταῖος	—	—	εἰκάς, εἰκοσάς	εἰκοσάκις
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	πεντεκαεικοσάκις
τριακοσταῖος	—	—	τριακάς (τριακοντάς)	τριακοντάκις
τεσσαρακοσταῖος	—	—	τεσσαρακοντάς	τεσσαρακοντάκις
—	—	—	πεντηκοντάς ἢ πεντηκοστὺς	πεντηκοντάκις
ἑξηκοσταῖος	—	—	—	ἑξηκοντάκις
—	—	—	—	—
—	ἑκατονταπλοῦς	ἑκατονταπλάσιος ἢ -σίων	ἑκατοντάς ἢ ἑκατοστὺς	ἑενηκοντάκις ἑκατοντάκις

Ἀριθμοὶ Ἀραβικοὶ	Ἀριθμητικὰ σημεῖα τῶν παλαιότερων Ἑλλήνων	Ἀριθμητικὰ σημεῖα τῶν ὑστερῶν Ἑλλήνων	Ἀ π ό λ υ τ α	Τ α κ τ ι κ ἄ
101	HI	ρα'	εἰς καὶ ἑκατὸν ἢ ἑκατὸν (καὶ) εἰς	πρῶτος καὶ ἑκατοστὸς ἢ ἑκατοστὸς καὶ πρῶτος
105	HIΠ	ρε'	πέντε καὶ ἑκατὸν ἢ ἑκα- τὸν (καὶ) πέντε	πέμπτος καὶ ἑκατοστὸς ἢ ἑκατοστὸς καὶ πέμπτος
110	HIΔ	ρι'	δέκα καὶ ἑκατὸν ἢ ἑκατὸν (καὶ) δέκα	δέκατος καὶ ἑκατοστὸς ἢ ἑκατοστὸς καὶ δέκατος
150	HIΠΔ	ρν	πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἢ ἑκατὸν (καὶ) πενήτη.	πεντηκοστὸς καὶ ἑκατοστὸς ἢ ἑκατοστὸς καὶ πενήκο- στὸς
200	HH	σ'	διακόσιοι -αι-α	διακοσιοστὸς...
300	HHH	τ'	τριακόσιοι...	τριακοσιοστὸς...
400	HHHH	υ'	τετρακόσιοι...	τετρακοσιοστὸς...
500	ΠI	φ'	πεντακόσιοι...	πεντακοσιοστὸς...
600	ΠIΠ	χ'	ἑξοκόσιοι...	ἑξακοσιοστὸς...
700	ΠIHH	ψ'	ἑπτακόσιοι...	ἑπτακοσιοστὸς...
800	ΠIHHH	ω'	ὀκτακόσιοι...	ὀκτακοσιοστὸς...
900	ΠIHHHH	Ϟ'	ἐνακόσιοι ἔννεακόσιοι	ἐνκοκοσιοστὸς ἢ ἔννεακο- σιοστὸς
1000	X	α	χίλιοι...	χιλιοστὸς...
1001	XI	αα'	εἰς καὶ χίλιοι ἢ χίλιοι (καὶ) εἰς	πρῶτος καὶ χιλιοστὸς ἢ χιλιοστὸς καὶ πρῶτος
1010	XΔ	αι'	δέκα καὶ χίλιοι ἢ χίλιοι (καὶ) δέκα	δέκατος καὶ χιλιοστὸς ἢ χιλιοστὸς καὶ δέκατος
1100	XH	αρ'	ἑκατὸν καὶ χίλιοι ἢ χίλιοι (καὶ) ἑκατὸν	ἑκατοστὸς καὶ χιλιοστὸς ἢ χιλιοστὸς καὶ ἑκατοστὸς
1153	XHΠI ΠIΠ	αρργ'	τρεις καὶ πενήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ χίλιοι ἢ χίλιοι (καὶ) ἑκατὸν (καὶ) πενή- κοντα (καὶ) τρεις.	τρίτος καὶ πενήκοστὸς καὶ ἑκατοστὸς καὶ χιλιο- στὸς ἢ χιλιοστὸς καὶ ἑκα- τοστὸς καὶ πενήκοστὸς καὶ τρίτος.
2000	XX	β	δισχίλιοι	δισχιλιοστὸς
3000	XXX	γ	τρισχίλιοι	τρισχιλιοστὸς
4000	XXXX	δ	τετρακισχίλιοι	τετρακισχιλιοστὸς
5000	ΠX	ε	πεντακισχίλιοι	πεντακισχιλιοστὸς
6000	ΠXΠ	ς	ἑξακισχίλιοι	ἑξακισχιλιοστὸς
10000	M	ι	μύριοι	μυριοστὸς
50000	ΠM	ν	πεντακισμύριοι	πεντακισμυριοστὸς
100000	ΠM ΠM	ρ	δεκακισμύριοι	δεκακισμυριοστὸς

<i>Χρονικά</i>	<i>Πολλαπλασιαστικά</i>	<i>Ἀναλογικά</i>	<i>Οὐσιαστικά</i>	<i>Ἐπιρρήματα</i>
				διακοσιάκι
			χιλιάς ἢ χιλιο- στός	χιλιάκις
			μυριάς ἢ μυριο- στός.	μυριάκις

§ 239. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ σημαίνουν ἀπλῶς πόσα εἶναι ὠρισμένως τὰ πρόσωπα ἢ πράγματα, περὶ τῶν ὁποίων γίνεται λόγος: τριακόσιοι ἦσαν οἱ μετὰ Λεωνίδου ἐν Θερμοπύλαις ἀγωνισάμενοι Σπαρτιῶται.

§. 240. Τὰ τακτικὰ ἀριθμητικὰ δηλοῦν ἐν τῇ σειρᾷ πολλῶν προσώπων ἢ πραγμάτων ποῖαν τάξιν (δηλ. θέσιν) ἔχει ἕκαστος ἐκ τούτων: τῶν δέκα ἐν Μαραθῶνι στρατηγῶν πρῶτος ἦν Μιλτιάδης δεύτερος Ἄριστείδης.

§. 241. Τὰ χρονικὰ ἀριθμητικὰ σχηματίζονται ἀπὸ τακτικὰ ἀριθμητικὰ, λήγουν εἰς -αῖος—αἰά—αῖον, καὶ σημαίνουν κατὰ ποῖαν ἡμέραν συντελεῖται μία πρᾶξις, ἢ ὁποία ἤρχισεν ἀπὸ προηγουμένης ἡμέρας νὰ γίνεται: Φειδιππίδης πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἀστειος ἦν ἐν Σπάρτῃ δευτεραῖος (τὴν δευτέραν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἡμέραν).

§. 242. Τὰ πολλαπλασιαστικὰ σημαίνουν ἐκ πόσων ἀπλῶν πραγμάτων ἀποτελεῖται ἄλλο πρᾶγμα σύνθετον ἐξ αὐτῶν καὶ λήγουν εἰς—πλοῦς(—πλόος)—πλή(—πλόη)—πλοῦν(πλόον): ἄλμα ἀπλοῦν(= τὸ ἐν μόνον πηδῆμα), ἄλμα τριπλοῦν(=τὸ πηδῆμα τὸ ἀποτελούμενον ἀπὸ τρία ἀπλᾶ πηδήματα).

§. 243. Τὰ ἀναλογικὰ δηλοῦν πόσας ἀκεραίας φορὰς πρᾶγματι εἶναι μεγαλύτερον σχετικῶς πρὸς ἄλλο, τὸ ὁποῖον λαμβάνεται ὡς μονάς, καὶ λήγουν εἰς — πλάσιος — πλασία — πλάσιον, ἢ (σπανίως) εἰς — πλασιῶν (ἀρσ. θηλ.) πλάσιον (οὐδ.): οἱ Σπαρτιῶται ἐν ταῖς θυσίαις ἐκατέρω βασιλεῖ διπλάσια ¹⁾ πάντα ἔνεμον ἢ τοῖς πολίταις

§. 244. Τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικὰ λήγουν εἰς—άς—άδος: μονὰς δυάς. . . Ὀλίγα τινὰ λήγουν καὶ εἰς—ύος—ύος: ἑκατοστύς, χιλιοστύς.

§. 245 Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρροήματα λήγουν εἰς—άκις (πλὴν τῶν τριῶν πρώτων (ἄπαξ=μίαν φορὰν, δίς, τρίς) καὶ σημαίνουν πόσας φορὰς γίνεται τι: οἱ Ἕλληνες ἐξάκις τοὺς Πέρσας ἐνίκησαν.

¹⁾ διπλάσια=διπλασίαν μερίδα.

§ 246. Ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν κλίνονται τὰ ἑξῆς:

α'. εἷς, μία, ἓν εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν μόνον.

β'. δύο (δι' ἄλλα τὰ γένη) εἰς τὸν δυϊκὸν ἀριθμὸν μόνον.

γ'. τρεῖς ἄρσ. θηλ., τρία οὐδ. εἰς τὸν πληθυντ. ἀριθμὸν μόνον

δ'. τέσσαρες ἄρσ. θηλ. τέσσαρα οὐδ. εἰς τὸν πληθ. ἀριθμὸν μόνον

Σημ. ἀπὸ τοῦ πέντε μέχρι καὶ τοῦ ἑκατὸν εἶναι ἄκλιτα.

ε'. τὰ ἀπὸ τοῦ διακόσιοι -αι -α καὶ ἑξῆς εἰς τὸν πληθ. ἀριθμὸν μόνον, ὡς ἐπίθετα τρικατάληκτα τῆς α' καὶ τῆς β' κλίσεως.

Σημ. Τὰ ἀπὸ τοῦ διακόσιοι -αι -α καὶ ἑξῆς ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπαντῶσι καὶ εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν μόνον ὅταν συνάπτωνται μετὰ οὐσιαστικοῦ περιληπτικοῦ¹⁾: χιλία ἵππος = χίλιοι ἵπποι, ὀκτακισχίλια ἄσπιδες = ὀκτακισχίλιοι ἄσπιδοφόροι στρατιῶται.

Ὄνομ.	εἷς	μία	ἓν		Ὄνομ.	δύο	
Γεν.	ἑνὸς	μιᾶς	ἑνὸς		Γεν.	δυοῖν ἢ δυεῖν ἢ δύσιν	
Δοτ.	ἐνὶ	μιᾶ	ἐνὶ		Δοτ.		
Αἰτ.	ἕνα	μίαν	ἓν		Αἰτ.	δύο	
	τρεῖς		τρία		τέσσαρες	τέσσαρα	
	τριῶν				τεσσάρων		
	τριῶν				τέσσαρσι		
	τρεῖς		τρία		τέσσαρας	τέσσαρα	

§ 247. Τὰ τακτικά, τὰ χρονικά καὶ τὰ ἀναλογικά εἰς (-πλάσιος) κλίνονται ὁμαλῶς ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα τῆς α' καὶ β' κλίσεως, τὰ ἀναλογικά εἰς -πλασίων -πλάσιον κλίνονται ὡς δικατάληκτα ἔρρινόληκτα τῆς γ' κλίσεως (§ 196, 2).

§ 248. Τὰ πολλαπλασιαστικά κλίνονται ὁμαλῶς ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα συνηρημένα τῆς α' καὶ β' κλίσεως (§. 184, 3)

§ 249. Τὰ ἀριθμητικά τὰ ὁποῖα ἀρχίζουσι ἀπὸ φωνῆς λαμβάνουσι ψιλὴν μὲν τὸ ὀκτώ, ἑννέα καὶ εἴκοσι, τὰ πολλαπλάσια αὐτῶν ὀγδοήκοντα ὀκτακόσιοι, ἑννεακόσιοι. . .

¹⁾ Περιληπτικά οὐσιαστικά λέγονται ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶναι μὲν ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, ἀλλὰ σημαίνουν πολλά: π. χ. ὁ στρατός, ὁ λαός, ὁ ὄχλος. . .

καὶ τὰ ἀντίστοιχα αὐτῶν τακτικά, χρονικά, πολλαπλασιαστικά, ἀναλογικά, οὐσιαστικά καὶ ἐπιρρήματα, —

δασεῖαν δὲ τὸ εἶς, ἕν, ἕξ, ἐπιά, ἑκατόν,

τὰ πολλαπλάσια αὐτῶν ἐξήκοντα, ἑβδομήκοντα, ἑξακόσιοι. . . .

καὶ τὰ ἀντίστοιχα αὐτῶν τακτικά, χρονικά κλπ.

Σημ. Τὸ ἑννέα ἑννεα πλοῦς ἑννεα-πλάσιος ἑννεά-κισ ἑννεὰς ἑννεα-κισχίλιοι ἑννεακόσιοι καὶ τὰ σύνθετα ἑννεάμηρος ἑννεά-κρονος ἑννεα-κέφαλος, ἦτοι ὅλα ὅσα ἔχουν τὸν τύπον ἑννεα γράφονται μὲ δύο ν, —

τὸ ἑνατος ἑναιαῖος ἑνεγήκοντα ἑνενηκοστὸς ἑνάκις ἑνακόσιοι ἑνακοσιοστός. γράφονται μὲ ἕν ν.

§ 250. Ἐν τῇ ἐκφορᾷ τῶν συνθέτων ἀριθμῶν, τῶν ἀποτελουμένων δηλαδὴ ἀπὸ μονάδας καὶ δεκάδας ἢ ἀπὸ μονάδας καὶ δεκάδας καὶ ἑκατοντάδας, τάσσονται

εἴτε πρῶτον οἱ μικρότεροι καὶ ἔπειτα οἱ μεγαλείτεροι μετὰ τοῦ καὶ π. χ. πέντε καὶ εἴκοσι — πέντε καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν, πέμπτος καὶ εἴκοστός, —

εἴτε πρῶτον οἱ μεγαλείτεροι καὶ ἔπειτα οἱ μικρότεροι μετὰ τοῦ καὶ ἢ καὶ ἄνευ αὐτοῦ: ἑκατόν ἑνεγήκοντα καὶ δύο — νῆες ἑκατόν ὀγδοήκοντα — ἔτος ἐξηκοστὸν καὶ τέταρτον.

§ 251. Οἱ μετὰ τοῦ δεκῶ καὶ ἑννέα σύνθετοι ἀριθμοὶ (18-19, 28-29, 38-39, 48-49. . .) δηλοῦνται καὶ διὰ ἀφαιρέσεως ἀπὸ τὴν ἐπομένῃν πλήρη δεκάδα, διὰ τῆς μετοχῆς δέοντες, δέουσαι, δέοντα: ἔτη δυοῖν δέοντα πενήκοντα=48 ἔτη, νῆες μᾶς δέουσαι τεσσαράκοντα=39 νῆες.

§ 252. Οἱ κλασματικοὶ ἀριθμοὶ δηλοῦνται: διὰ τῆς λέξεως μέρη ἢ μοῖραι καὶ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν, τοῦ μὲν παρονομαστοῦ τιθεμένου πάντοτε κατὰ γενικὴν, τοῦ δὲ ἀριθμητοῦ κατὰ τὴν πτώσιν, τὴν ὁποῖαν ὀρίζει ἢ σειρὰ τοῦ λόγου (ὀνομαστικὴν ἢ αἰτιατικὴν ἢ δοτικὴν):

ἔλαβε τῶν πέντε μερῶν τὰ δύο } = ἔλαβε τὰ $\frac{2}{5}$
 ἢ ἔλαβε τῶν πέντε τὰς δύο μοῖρας }
 ἢ ἐδόθησαν αὐτῷ τῶν πέντε αἱ δύο μοῖραι = ἐδόθησαν τὰ $\frac{2}{5}$

Σημ. Ἄν ὁ ἀριθμητὴς εἶναι: μικρότερος τοῦ παρονομαστοῦ κατὰ μίαν μόνον μονάδα, παραλείπεται ὁ παρονομαστὴς καὶ λέγεται μό-

νον ὁ ἀριθμητῆς μετὰ τῆς λέξεως μέρη ἢ μοῖραι: ἔλαβε τὰ δύο μέρη-ἢ-τὰς δύο μοῖρας $= \frac{2}{3}$ ἐδόθησαν τὰ ἐννέα μέρη $= \frac{9}{10}$

§ 253. Ἀριθμητικά σημεῖα. Οἱ ἀρχαιότεροι Ἑλληνες μετεχειρίσθησαν καὶ σύντομα ἀριθμητικά σημεῖα, τὰ ἐν τῇ δευτέρᾳ στήλῃ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος σημειούμενα, ἀλλὰ μόνον διὰ τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά.

§ 254. Τὰ ἀριθμητικά σημεῖα πλὴν τοῦ πρώτου I, εἶναι τὰ ἀρχικά γράμματα τῶν ἀντιστοίχων λέξεων: Π τὸ ἀρχικὸν τῆς λέξεως πέντε, Δ τὸ ἀρχικὸν τῆς λέξεως Δέκα, Η τὸ ἀρχικὸν τῆς λέξεως: *Ἑκατόν* ¹⁾ X τὸ ἀρχικὸν τῆς λέξεως Χίλιοι, Μ τὸ ἀρχικὸν τῆς λέξεως Μύριοι.

§ 255. Πᾶν μικρότερον ἢ ἴσον σημεῖον γραφόμενον πλησίον ἄλλου σημαίνει πρόσθεσιν ΠΙ = 6, ΔΠΙ = (10 + 5 + 1 + 1) δηλ. 17.

§ 256. Τὰ σημεῖα Δ, Η, Χ, Μ, ἐγκλειόμενα ἐντὸς τοῦ Π δηλοῦν μετ' αὐτοῦ πενταπλάσιον ἀριθμὸν $\overline{\Delta} = 50$ $\overline{\eta} = 500$ $\overline{\chi} = 5000$ $\overline{\mu} = 50000$.

§ 257. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 300 περίπου πρὸ Χριστοῦ μετεχειρίσθησαν οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες ὅλα τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου ὡς ἀριθμητικά σημεῖα, διὰ τὰ ἀπόλυτα καὶ τὰ τακτικά ἀριθμητικά μόνον (ἰδὲ τρίτην στήλην τοῦ πίνακος).

Σημ. Οἱ ἀραβικοὶ ἢ Ἰνδικοὶ ἀριθμοὶ 1, 2, 3, 4, ... εἰσῆχθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα πολλοὺς αἰῶνας μετὰ Χριστόν, ἐκ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ πρῶτον οἱ Ἀραβες κατέστησαν αὐτὰ γνωστὰ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'

Ἀντωνυμῖαι.

§ 258. Ἀντωνυμῖαι λέγονται αἱ λέξεις αἱ ὁποῖαι τίθενται ἀντὶ ὀνομάτων (οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων).

§ 259. Αἱ ἀντωνυμῖαι εἶναι ἐννέα εἰδῶν :

α'. Προσωπικαί, β'. κτηνικαί, γ'. διασταλτικῆ ἢ ἐπαναληπτικῆ, δ'. δεικτικαί, ε'. αὐτοπαθεῖς ε'. ἀλληλοπαθῆς, ζ'. ἐρωτηματικαί, η' ἀόριστοι, θ'. ἀναφορικαί.

§ 260. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι τίθενται ἀντὶ τοῦ πρώτου προσώπου (ἐγὼ), τὸ ὅποιον εἶναι αὐτὸς ὁ ὁμιλῶν, ἢ γράφων, —

ἀντὶ τοῦ δευτέρου προσώπου (σὺ), τὸ ὅποιον εἶναι ἐκεῖνος, πρὸς τὸν ὅποιον ὁ ὁμιλῶν ἢ γράφων ἀπευθύνει τὸν λόγον, —

καὶ ἀντὶ τρίτου τινὸς προσώπου. περὶ τοῦ ὁποῖου γίνεται λόγος: σὺ μὲν (ὁ μαθητῆς) παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ (ὁ διδάσκαλος) παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ.

§ 261. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι γένους κοινοῦ: ἐγὼ ὁ ἀνὴρ, ἐγὼ ἡ γυνή, ἐγὼ τὸ παιδίον, — σὺ ὁ ἀνὴρ, σὺ ἡ γυνή, σὺ τὸ παιδίον.

Σημ. Μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ τοῦ γ'. προσώπου τὸ οὐδέτερον ἔχει ἄλλον τύπον.

Κλίσεις προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν.

	Ἐνικὸς		
	α'. πρόσ.	β'. πρόσ.	γ'. πρόσ.
᾽Ον.	ἐγὼ	σὺ	—
Γεν.	ἐμοῦ ἢ μου	σοῦ	οὔ
Δοτ.	ἐμοί ἢ μοι	σοι	οἷ
Αἰτ.	ἐμέ ἢ μέ	σέ	ἐ
Κλητ.	—	σὺ	—

	Πληθυντικὸς		
᾽Ον.	ἡμεῖς	ὕμεῖς	σφεῖς σφέα
Γεν.	ἡμῶν	ὕμῶν	σφῶν
Δοτ.	ἡμῖν	ὕμῖν	σφῖσι
Αἰτ.	ἡμᾶς	ὕμᾶς	σφᾶς σφέα
Κλητ.	—	ὕμεῖς	—

(δυσκ. α'. πρόσ. ᾽Ον. Αἰτ. νῶ, Γεν. Δοτ. νῶν — β'. πρόσ. ᾽Ον. Αἰτ. Κλ. σφῶ, Γεν. Δοτ. σφῶν).

Σημ. Ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ'. προσώπου εἶναι σπανία: ἀντὶ αὐτῆς τίθεται συνήθως ἡ διασταλτικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἀντωνυμία αὐτός, ἢ μία ἐκ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν ὅδε οὗτος ἐκεῖνος.

§ 262. *Κτητικαὶ* ἀντωνυμῖαι λέγονται αἱ τιθέμεναι ἀντὶ γενικῆς κτητικῆς, δηλ. ἀντὶ γενικῆς ὀνόματος δηλοῦντος πρόσωπον, ζῶον ἢ πρᾶγμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει τι ὡς κτῆμα (ιδικόν του): ὁ ἐμὸς οἶκος=ὁ οἶκος ἐμοῦ (τοῦ Περικλέους).

§. 263. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμῖαι κλίνονται ὁμαλῶς, ὡς ἐπίθετα τρικατάληκτα τῆς α'. καὶ β'. κλίσεως καὶ εἶναι αἱ ἐξῆς:

1. ἐμὸς ἐμή ἐμόν (ιδικός μου)	} α'. προσώπου
2. ἡμέτερος ἡμετέρα ἡμέτερον (ιδικός μας)	
3. σὸς σή σόν (ιδικός σου)	} β'. προσώπου
4. ὑμέτερος ὑμετέρα ὑμέτερον (ιδικός σας)	
5. ἐὸς ἐή ἐόν ἦ: ὅς ἢ ὄν, σπανία (ιδικός του)	} γ'. προσώπου
6. σφέτερος σφετέρα σφέτερον (ιδικός των)	

§. 264: *Διασιαλικὴ* ἢ *ἐπαναληπτικὴ* ἀντωνυμία εἶναι ἡ αὐτὸς αὐτὴ αὐτό.

Σημ. *Διασιαλικὴ* λέγεται ὅταν τίθεται ἵνα διαστείλῃ πρόσωπόν τι ἀπὸ ἄλλα πρόσωπα: αὐτὸς ἔρα=αὐτός, ὁ διδάσκαλος ἡμῶν, ὁ Πυθαγόρας, τὸ εἶπε (ἄχι ἄλλος τις), —

ἐπαναληπτικὴ λέγεται (εἰς τὰς πλαγίας μόνον πτώσεις) ὅταν τίθεται ἵνα ἐπαναλάβῃ πρόσωπόν τι ζῶον ἢ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον προηγουμένως ἐμνημονεύθη:

Δαρεῖος Κῦρον μεταπέμπεται ¹⁾ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἧς αὐτὸν (δηλ. τὸν Κῦρον) *σατραπὴν ἐποίησε, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν (τὸν Κῦρον) ἀπέδειξε* ²⁾ πάντων.

§ 265. Ἡ ἀντωνυμία αὐτὸς αὐτὴ αὐτὸ κλίνεται ὡς ἐπίθετον τρικατάληκτον τῆς α' καὶ β' κλίσεως, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τοῦ ἐνικοῦ τοῦ οὐδετέρου λήγει εἰς-ο (ἄχι εἰς-ον).

§. 266. Ἡ ἀντωνυμία αὐτὸς αὐτὴ αὐτὸ λαμβάνει καὶ τὸ ἄρθρον πολλάκις, ὁ αὐτὸς ἢ αὐτὴ τὸ αὐτὸ καὶ γίνεται τότε δεικτικὴ

¹⁾ μεταπέμπεται=στέλλει καὶ προσκαλεῖ. ²⁾ ἀπέδειξε=ἔκαμε, διώρισε.

ἀντωνυμία, μὲ ἄλλην σημασίαν, δηλ. ὁ αὐτός=ὁ ἴδιος: *Δημήτηρ καὶ χελιδὼν καὶ ἔγγελος τὴν αὐτὴν* (=τὴν ἴδιαν καὶ αἱ τρεῖς) ὁδὸν ἐβάδιζον.

Σημ. Ἡ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τοῦ ἐνικοῦ τοῦ οὐδετέρου μὲ τὸ ἄρθρον, τὸ αὐτό, ἔταν πάσχη κρᾶσιν συνήθως λαμβάνει καὶ τὸ ν: ταὐτό καὶ ταυτόν.

§. 267. Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι ἐκείναι διὰ τῶν ὁποίων δεικνύεται πρόσωπον ἢ ζῷον ἢ πρᾶγμα ἢ καὶ ποιότης ἢ ποσότης ἢ μέγεθος αὐτῶν:

τόδε τὸ βιβλίον (τοῦτο ἐδῶ τὸ πλησίον κείμενον βιβλίον),

ἐκεῖνο τὸ δένδρον (τὸ μακρὰν κείμενον),

τοιούτος ἦν ὁ Σωκράτης (δηλ. σοφός, ἀγαθός. . .)

οἱ Ἕλληγες τοσοῦτοι ἦσαν (=ἦσαν τόσον πολλοί, ἑκατόν, διακόσιοι. .)

τηλικοῦτος ἀνήρ (=τόσον μέγας).

§. 268. Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι αἱ ἐξῆς:

1. ὅδε ἦδε τόδε 2. οὗτος αὕτη τοῦτο 3. ἐκεῖνος ἐκεῖνη ἐκεῖνο

4. τοιόσδε τοιάδε τοιόνδε 5. τοιούτος τοιαύτη τοιοῦτο(ν)

6. τοσόσδε τοσήδε τοσόνδε 7. τοσοῦτος τοσαύτη τοσοῦτο(ν)

8. τηλικόσδε τηλικήδε τηλικόνδε 9. τηλικοῦτος τηλικαύτη τηλικοῦτο(ν)

1. Ἡ ὅδε ἦδε τόδε κλίνεται ὅπως τὸ ἄρθρον ὁ ἢ τὸ μὲ ἀμετάβλητον εἰς τὸ τέλος τὸ δε:

	Ἐνικός			Πληθυντικός		
Ὄνομ.	ὅδε	ἦδε	τόδε	οἷδε	αἶδε	τάδε
Γεν.	τοῦδε	τῆσδε	τουῦδε	τῶνδε	τῶνδε	τῶνδε
Δοτ.	τῷδε	τῆδε	τῷδε	τοῖσδε	ταῖσδε	τοῖσδε
Αἵτ.	τόνδε	τήνδε	τόδε	τούσδε	τάσδε	τάδε

2.—ἢ οὗτος αὕτη τοῦτο κλίνεται ὡς ἐξῆς:

Ὄνομ.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
Γεν.	τούτου	ταύτης	τούτου	τούτων	τούτων	τούτων
Δοτ.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ	τούτοις	ταύταις	τούτοις
Αἵτ.	τούτον	ταύτην	τούτο	τούτους	ταύτας	ταῦτα
Κλητ.	ὦ οὗτος	ὦ αὕτη	—	ὦ οὗτοι	ὦ αὗται	—

3. Ἡ ἐκείνος ἐκείνη ἐκείνο κλίνεται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετον τρι-κατάληκτον τῆς α' καὶ β' κλίσεως, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ἔτι ἢ ὀνομαστικῆ καὶ ἢ αἰτιατικῆ τοῦ ἐνικού τοῦ οὐδετέρου γένους λή-γουν εἰς—ο (ἔχι εἰς—ον).

4. 6. 8. Αἱ ἀνωθυμίαι τοιόσ-δε τιά-δε τιών-δε, τσόσ-δε το-σή-δε τσόν-δε καὶ τηλικόσ-δε τηλική-δε τηλικόν-δε κλίνονται ὡς ἐπίθετα τρικατάληκτα τῆς α' καὶ β' κλίσεως κατὰ τὸ πρῶτον μόνον μέρος τοιοσ—τοσος—τηλικος—μὲ ἀμετάβλητον εἰς τὸ τέλος τὸ -δε. Γεν. τοιοῦ-δε τιαῶ-δε τοιοῦ-δε Δοτ. τοιῶ-δε τιαῶ-δε τοιῶ-δε Αἰτ. τοιόν-δε τιά-δε τιών-δε—Πληθυν. τοιοῖ-δε τιαί-δε τιά-δε, τσιῶ-δε. . τοιοῖ-δε ταιῖ-δε ταιῖ-δε, τσιού-δε τιά-δε, τσόν-δε, τσοῦ-δε τσῆ-δε τσοῦ-δε. . τηλικόσ-δε τηλική-δε τηλικόν-δε, τηλικού-δε τηλικῆ-δε τηλικόν-δε. . .

5.—Ἡ τοιοῦτος τοιαύτη τοιοῦτο(ν) κλίνεται ὡς ἑξῆς:

τοιοῦτος	τοιαύτη	τοιοῦτο(ν)		τοιοῦτοι	τοιαῦται	τοιαῦτα
τοιοῦτου	τοιαύτης	τοιοῦτου		τοιοῦτων	τοιαύτων	τοιοῦτων
τοιοῦτῳ	τοιαύτῃ	τοιοῦτῳ		τοιοῦτοις	τοιαύταις	τοιοῦτοις
τοιοῦτον	τοιαύτην	τοιοῦτο(ν)		τοιοῦτους	τοιαύτας	τοιαῦτα

7. Ἡ τσοῦτος τσαύτη τσοῦτο(ν) κλίνεται ὁμοίως

τσοῦτος	τσαύτη	τσοῦτο(ν)		τσοῦτοι	τσαῦται	τσαῦτα
τσοῦτου	τσαύτης	τσοῦτου		τσοῦτων	τσαῦτων	τσοῦτων
τσοῦτῳ	τσαύτῃ	τσοῦτῳ		τσοῦτοις	τσαῦταις	τσοῦτοις
τσοῦτον	τσαύτην	τσοῦτο(ν)		τσοῦτους	τσαῦτας	τσαῦτα

9. Ἡ τηλικούτος τηλικαύτη τηλικούτο(ν) κλίνεται ὁμοίως

τηλικούτος	τηλικαύτη	τηλικούτο(ν)		τηλικοῦτοι	τηλικαῦται	τηλικαῦτα
τηλικούτου	τηλικαύτης	τηλικούτου			τηλικούτων	
τηλικούτῳ	τηλικαύτῃ	τηλικούτῳ		τηλικούτοις	τηλικαῦταις	τηλικού- τοις
τηλικούτον	τηλικαύτην	τηλικούτο(ν)		τηλικούτους	τηλικαῦτας	τηλικαῦτα

§ 269. Εἰς τὸ τέλος τῶν διαφορῶν τύπων τῶν δεικτικῶν ἀνω-

νυμιῶν δε οὗτος ἐκεῖνος τοιοῦτος τοσοῦτος καὶ τηλικούτος εἰς ἐπίτασιν τῆς δεξιῶς προστίθεται ἐν μακρὸν ἢ μὲ τὰς ἐξῆς μεταβολάς:

α'. Ὁ τόνος καταβιβάζεται πάντοτε ἐπὶ τοῦ ι ὡς ὀξεῖα οὗτος - οὔτος-ί (οὗτος δά), τούτου - τουτουί (τούτου δά) τοῦτον τουτονί (τουτον δά).

β'. Τὰ εἰς τὸ τέλος τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν τυχὸν εὑρισκόμενα βραχέα φωνήεντα α, ε, ο, ἀποβάλλονται πρὸ τοῦ -ι: ταῦτα ταυτί, τάδε-ταδί, τοῦτο-τουτί.

§ 270. Ἀυτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι εἶναι ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι τίθηται ἀντὶ τοῦ ἴδιου ὀνόματος, ὅπερ λέγεται ὅτι κάμνει τι: ὁ Αἴας ἐφόρευσε ἐαυτὸν (δηλ. τὸν Αἴαντα)—Μήδεια ἐφόρευσε τέκνα τὰ ἐαυτῆς (δηλ. τῆς Μηδείας).

Σημ. Ἀυτοπαθεῖς ὠνομάσθησαν, διότι ἢ διὰ τοῦ ῥήματος δηλουμένη ἐνέργεια τοῦ προσώπου ἢ ζῆφου μεταβαίνει εἰς αὐτὸ τὸ ἴδιον ἢ εἰς πράγματα ἰδικά του, δηλ. πάσχει αὐτὸ ἢ τὰ αὐτοῦ ὅφ' ἐαυτοῦ.

§. 271. Αἱ αυτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι ἀπαντῶσι μόνον εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις καὶ κλίνονται ὡς ἐξῆς:

α'. Προσώπου

	Ἐνικός		Πληθυντικός	
	Ἄρσ.	Θηλ.	Ἄρσ.	Θηλ.
Γεν.	ἐμαυτοῦ	ἐμαυτῆς	ἡμῶν αὐτῶν	ἡμῶν αὐτῶν
Δοτ.	ἐμαυτῶ	ἐμαυτῇ	ἡμῖν αὐτοῖς	ἡμῖν αὐταῖς
Αἰτ.	ἐμαυτὸν	ἐμαυτήν	ἡμᾶς αὐτούς	ἡμᾶς αὐτάς

β'. Προσώπου

	Ἐνικός		Πληθυντικός	
	ἄρσ.	θηλ.	ἄρσ.	θηλ.
Γεν.	σεαυτοῦ ἢ σαυτοῦ	σεαυτῆς ἢ σαυτῆς	σεαυτῶν ἢ σαυτῶν	σεαυτῶν ἢ σαυτῶν
Δοτ.	σεαυτῶ ἢ σαυτῶ	σεαυτῇ ἢ σαυτῇ	σεαυτῶν ἢ σαυτῶν	σεαυτῶν ἢ σαυτῶν
Αἰτ.	σεαυτὸν ἢ σαυτὸν	σεαυτήν ἢ σαυτήν	σεαυτῶν ἢ σαυτῶν	σεαυτῶν ἢ σαυτῶν

Πληθυντικός

ἡμῶν αὐτῶν	ἡμῶν αὐτῶν
ἡμῖν αὐτοῖς	ἡμῖν αὐταῖς
ἡμᾶς αὐτούς	ἡμᾶς αὐτάς

γ'. Προσώπου

Ἐνικός

Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
ἑαυτοῦ ἢ αὐτοῦ	ἑαυτῆς ἢ αὐτῆς	ἑαυτοῦ ἢ αὐτοῦ
ἑαυτῷ ἢ αὐτῷ	ἑαυτῇ ἢ αὐτῇ	ἑαυτῷ ἢ αὐτῷ
ἑαυτὸν ἢ αὐτὸν	ἑαυτήν ἢ αὐτήν	ἑαυτὸ ἢ αὐτὸ

Πληθυντικός

Ἄρσ.

Θηλ.

σφῶν αὐτῶν ἢ ἑαυτῶν ἢ αὐτῶν	σφῶν αὐτῶν ἢ ἑαυτῶν ἢ αὐτῶν
σφίσιν αὐτοῖς ἢ ἑαυτοῖς ἢ αὐτοῖς	σφίσιν αὐταῖς ἢ ἑαυταῖς ἢ αὐταῖς
σφᾶς αὐτούς ἢ ἑαυτούς ἢ αὐτούς	σφᾶς αὐτάς ἢ ἑαυτάς ἢ αὐτάς

Οὐδ.

σφῶν αὐτῶν ἢ ἑαυτῶν ἢ αὐτῶν
σφίσιν αὐτοῖς ἢ ἑαυτοῖς ἢ αὐτοῖς
σφέα αὐτὰ ἢ ἑαυτὰ ἢ αὐτά.

Σημ. Αἱ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου προσώπου ἔχουν μόνον ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν γένος, ἢ τοῦ τρίτου ἔχει καὶ οὐδέτερον.

β. 272. Ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία εἶναι ἐκείνη ἢ ὅποια τίθεται ἀντὶ δύο ἢ περισσοτέρων προσώπων ἢ ζώων τὰ ὅποια ἐνεργοῦν καὶ πάσχουν ἀμοιβαίως: Ἐτεοκλῆς καὶ Πολυνεΐκης μονομαχοῦντες ἐφόρευσαν ἀλλήλους (δηλ. ὁ Ἐτεοκλῆς ἐφόρευσε τὸν Πολυνεΐκην, καὶ ὁ Πολυνεΐκης τὸν Ἐτεοκλέα).

§ 273. Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία ἀπαντᾷ μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν καὶ δυϊκὸν ἀριθμὸν καὶ μόνον εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις κλινομένη ὡς ἐπίθετον τρικατάληκτον τῆς α' καὶ β' κλίσεως:

ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
Γεν. ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
Δοτ. ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοις
Αἰτ. ἀλλήλους	ἀλλήλας	ἀλλήλα

(δυϊκ. Γεν. Δοτ. ἀλλήλοιν ἀλλήλαιν ἀλλήλοιν Αἰτ. ἀλλήλω ἀλλήλα ἀλλήλω).

§ 274. Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμῖαι λέγονται ἐκεῖναι τὰς ὅποιας

μεταχειρίζονται ὅταν ἐρωτῶσι περὶ προσώπου τινός, ζῆου ἢ πρά-
γματος καὶ εἶναι αἱ ἐξῆς:

1. τίς; τί; 2. ποῖος; ποία; ποῖον

3. πόσος πόση; πόσον; 4. πηλίκος; πηλίκη; πηλίκον; (πό-
σον μέγας);

5. πότερος; ποτέρα; πότερον; (ποῖος ἐκ τῶν δύο);

6. ποδαπός; ποδαπή; ποδαπόν; (ἀπὸ ποῖον τόπον);

§ 275. Αἱ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπί-
θετα τρικατάληκτα τῆς α'. καὶ β'. κλίσεως, μόνη δὲ ἢ τίς; τί;
κλίνεται κατὰ τὴν γ'. κλίσιν ὡς ἐξῆς:

ἄρσ. θηλ. ἐνικός τίς τίνος ἢ τοῦ τίνι ἢ τῷ τίνα.

πληθυντ. τίνες τίνων τίσι τίνας

οὐδ. ἐνικός τί τίνος ἢ τοῦ τίνι ἢ τῷ τί

πληθυντ. τίνα τίνων τίσι τίνα

(δυν. καὶ τῶν τριῶν γενῶν: τίνε τίνοι)

§ 276. Ὅλοι οἱ τύποι τῆς ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας τίς τονί-
ζονται ἐπὶ τῆς συλλαβῆς τί—.

§ 277. Ἀόριστοι ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι τί-
θενται πλησίον οὐσιαστικοῦ τινος, τὸ ὁποῖον δηλοῖ ἀόριστον πρό-
σωπον, ζῆον ἢ πράγμα: *γυνή τις εἶχεν ὄρνιν τινά* (= μία γυναῖκα,
ὄχι ὠρισμένη γυναῖκα, εἶχε μίαν ὄρνιθα, ὄχι ὠρισμένην ὄρνιθα).

Σημ. Τὸ οὐσιαστικὸν πολλακίς παραλείπεται: *ἦλθέ τις* (ἀντὶ
ἦλθεν ἀνθρωπός τις).

§ 278. Ἀόριστοι ἀντωνυμίαι εἶναι αἱ ἐξῆς:

1. τίς τί 2. ὁ δεῖνα ἢ δεῖνα τὸ δεῖνα

3. ἔνιοι ἔνιοι ἔνια (μερικοὶ) πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ μόνον

Ἢ τίς τί κλίνεται κατὰ τὴν γ' κλίσιν ὡς ἐξῆς.

Ἐνικός

ἄρσ. θηλ. οὐδ.

Ὄνομ. τίς τί

Γεν. τίνος ἢ τοῦ τίνος ἢ τοῦ

Δοτ. τινὶ ἢ τῷ τινὶ ἢ τῷ

Αἰτ. τινά τί

Πληθυντικός

ἄρσ. θηλ. οὐδ.

τινές τινά ἢ ἄττα

τινῶν τινῶν

τισὶ τισὶ

τινάς τινά ἢ ἄττα

(δουϊκὸς καὶ τῶν τριῶν γενῶν: τινὲ τινούιν).

Σημ. α'. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τίς τί εἰς ὅλους αὐτῆς τοὺς τύπους (πλὴν τοῦ ἄττα) εἶναι ἐγκλιτικὴ (§. 286').

Σημ. β'. Ἡ ἀντωνυμία τίς τί ὅταν τονίζεται ἔχει πάντοτε τὸν τόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης.

§ 280. Ἡ ἀντωνυμία δεῖνα ἢ μένει ἄκλιτος: ὁ δεῖνα τοῦ δεῖνα... ἢ δεῖνα τῆς δεῖνα... τὸ δεῖνα τοῦ δεῖνα... ἢ κλίνεται ὡς ἐξῆς:

	Ἐνικὸς	Πληθυντικὸς	
Ὄνομ.	ὁ ἢ τὸ δεῖνα	οἱ αἱ δεῖνες	τὰ δεῖνα
Γεν.	δεῖνος	τῶν δεῖνων	τῶν δεῖνων
Δοτ.	δεῖνι	—	—
Αἰτ.	δεῖνα	δεῖνας	τὰ δεῖνα

§ 281 Ἡ ἀντωνυμία ἔνιοι ἔνιοι εἶναι κλίνεται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετον τρικατάληκτον τῆς α' καὶ β' κλίσεως, Γεν. ἐνίων Δοτ. ἐνίους ἐνίαις Αἰτ. ἐνίους ἐνίας εἶνα.

§ 282. Ἀόριστοι ἀντωνυμῖαι εἶναι καὶ αἱ ἐξῆς:

4. ἕτερος ἑτέρα ἕτερον	} κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τῆς α' καὶ β' κλίσεως.
5. ἐκάτερος ἐκάτερα ἐκάτερον	
6. ἕκαστος ἐκάστη ἕκαστον	

7. ἄλλος ἄλλη ἄλλο κλίνεται ὡς ἐπίθετον τῆς α' καὶ β' κλίσεως μὲ τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι ἢ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ τοῦ ἐνικοῦ τοῦ οὐδετέρου λήγει εἰς -ο (ὄχι εἰς-ον).

8. ἀμφότεροι ἀμφότεραι ἀμφότερα (καὶ οἱ δύο) κλίνεται ὁμαλῶς, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν (καὶ δουϊκόν: ἀμφοτέρω ἀμφοτέροι)

9. οὐδεὶς οὐδεμία οὐδὲν	} κλίνονται καὶ τονίζονται ἀμφοτέραι ὡς τὸ ἀριθμητικὸν εἰς μία ἓν, μὲ τὰς ἐξῆ μόνον διαφορὰς:
10. μηδεὶς μηδεμία μηδὲν	

α'. Εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ τοῦ ἀρσενικοῦ γένους ἔχου ὄξειαν, (ἐνῶ τὸ εἰς ἔχει περισπωμένην).

β'. Τὸ οὐδεὶς καὶ μηδεὶς σχηματίζουσι καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν τοῦ ἀρσ. γένους: οὐδένας οὐδένων οὐδέσι οὐδένα μηδένας μηδένων μηδέσι μηδένας

11. οὐδέτερος οὐδετέρα οὐδέτερον } (κανείς ἐκ τῶν δύο) ὁμαλὰ ἐπί-
 12. μηδέτερος μηδετέρα μηδέτερον } θετα τρικατάληκτα α' καὶ β'
 κλίσεως.

13. Πᾶς πᾶτα πᾶν (τὴν κλίσιν τούτου εἶδομεν (§ 192)).

14. Ποιὸς ποιὰ ποιὸν (κάποιος λογιῆς) } ὁμαλὰ ἐπίθ.
 15. ποσὸς ποσὴ ποσὸν (κάμποσος) } τρικατ. α'.
 16. ἄλλοδαπὸς ἄλλοδαπὴ ἄλλοδαπὸν (ἀπὸ ἄλλον τόπον). } καὶ β'. κλίσι.

§ 283 Ἐναφορικαὶ ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι διὰ τῶν ὁποίων τὸ περιεχόμενον μᾶς προτάσεως, εἰς τῆς ὁποίας τὴν ἀρχὴν τίθεται ἢ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία, ἀναφέρεται εἰς προηγούμενον οὐσιαστικόν, ἀντὶ τοῦ ὁποίου τίθεται ἢ ἀντωνυμία :

πέθεισθε τοῖς ἄρχουσιν, οὗς (δηλ. ἄρχοντας) ἔταξεν ἡ πόλις (ὕπακούετε εἰς τοὺς ἄρχοντας, τοὺς ὁποίους, ἄρχοντας, ὄρισεν ἡ πόλις).

§ 284 Ἐναφορικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι αἱ ἐξῆς :

1. ὄς ἢ ὄ : κλίνεται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετον τρικατάληκτον τῆς α'. καὶ β' κλίσεως μὲ τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι ἡ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τοῦ ἐνικοῦ τοῦ οὐδετέρου γένους εἶναι ὄ (ὄχι ὄν).

Σημ. Ἡ ἀντωνυμία ὄς ἢ ὄ λαμβάνει ἐνίοτε καὶ τὸ μόριον περ, τὸ ὁποῖον μένει ἀμετάβλητον ἐν τῇ κλίσει (γεν. οὐ-περ ἤσ-περ ὄτ. ᾠ-περ αἰτ. ὄν-περ. . . .

2. ὄσ-τις ἢ τις ὄ τι σύνθετος ἐκ τῆς ὄς ἢ ὄ καὶ τῆς ἀόριστου τίς τί: κλίνονται καὶ αἱ δύο καὶ τονίζονται ὡσάν νὰ ἦσαν χωριστὰ γραμμέναι (ἢ ἀόριστος πάντοτε ἐγκλιτικῇ).

ἀρσ. ὄσ-τις οὐ-τινος ἢ ὄτου ᾠ-τινι ἢ ὄτω ἔν-τινα

οἴ-τινες ὄν-τινων οἴσ-τισι οὐσ-τινας

θηλ. ἦ-τις ἦσ-τινος ἦ-τινι ἦν-τινα

αἴ-τινες ὄν-τινων αἴσ-τισι ἄσ-τινας

οὐδ. ὄ-τι οὐ-τινος ἢ ὄτου ᾠ-τινι ἢ ὄτω ὄτι

ἄ-τινα ἢ ἄττα ὄν-τινων οἴσ-τισι ἄ-τινα ἢ ἄττα

3. οἴος οἴα οἴον

4. ὁποῖος ὁποῖα ὁποῖον } ἐπίθετα ὁμαλὰ τρικατάληκτα

5. ὄσος ὄση ὄσον } α'. καὶ β'. κλίσεως

6. ὄπόσος ὄπόση ὄπόσον

7. ὀπότερος ὀπότερα ὀπότερον (ὄποιος ἀπὸ τοὺς δύο) } ἐπίθετα τρικα-
 8. ἡλίκος ἡλίκη ἡλικόν (ὄσον μέγας) } τάληκτ. ὀμαλά
 9. ὀπηλίκος ὀπηλίκη ὀπηλικόν (ὄσον δῆποτε μέγας) } α' καὶ β' κλίσι.

§ 285. Ἱεὶ διάφοροι ἐρωτηματικά, δεικτικά, ἄοριστοι, καὶ ἀναφορικά ἄντωνυμια ἔχουν σχέσιν τινὰ καὶ ἀναφορὰν πρὸς ἀλλήλας, καὶ ὀνομάζονται διὰ τοῦτο οὐσχετικά.

Πίναξ δεικνύων τὴν ἀντίστοιχον σχέσιν τῶν οὐσχετικῶν ἄντωνυμιῶν

Ἐρωτηματικά	Δεικτικά	Ἄοριστοι	Ἀναφορικά
1. τίς;	ὄδε οὗτος ἐκεῖνος ὄ αὐτός ὄ ἄλλος	τίς δεῖνα ἔνιοι ἄλλος οὐδεὶς μηδεὶς πᾶς ἕκαστος	ὄς ὄσπερ ὄστις
2. ποῖος;	(τοῖος) τοῖόςδε τοιούτος	ποιός	οῖος ὀποῖος
3. πόσος;	(τόσος) τοσόσδε τοσουτός	ποσός	ὄσος ὀπόσος
4. πηλίκος;	(τηλίκος) τηλικόςδε		ἡλίκος ὀπηλίκος
5. πότερος;	ὄ ἕτερος	ἕτερος ἕκαστερος ἀμφότεροι οὐδέτερος μηδέτερος	ὀπότερος

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'

Ῥήματα

§ 286. Ῥήματα λέγονται αἱ λέξεις αἱ ὅποια δηλοῦν ὅτι πρόσωπόν τι ἢ ζῶον ἢ πρᾶγμα (τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος) κάμνει τι ἢ πάσχει τι ἢ εὐρίσκεται εἰς μίαν κατάστασιν.

§ 287. Τὰ παρεπόμενα τοῦ ῥήματος εἶναι διάθεσις, φωνή, συζυγία, ἔγκλισις, χρόνος, ἀριθμὸς καὶ πρόσωπον.

§ 288. Αἱ διαθέσεις τῶν ῥημάτων εἶναι τέσσαρες, ἐνεργητικῆ, παθητικῆ, μέση καὶ οὐδέτερα.

α'. Ἐνεργητικῆς διαθέσεως ἢ ἐνεργητικὰ εἶναι τὰ ῥήματα τὰ ὅποια σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον αὐτῶν ἐνεργεῖ: ὁ πατήρ παιδεύει τὸν υἱόν, ἡ μήτηρ λούει τὴν μικρὰν κόρην.

β'. Παθητικῆς διαθέσεως ἢ παθητικὰ εἶναι τὰ ῥήματα τὰ ὅποια σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον αὐτῶν πάσχει δηλ. παθαίνει τι ὑπὸ ἄλλου: ὁ υἱὸς παιδεύεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ἡ μικρὰ κόρη λούεται ὑπὸ τῆς μητρὸς.

γ'. Μέσης διαθέσεως ἢ μέσα εἶναι τὰ ῥήματα τὰ ὅποια σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον αὐτῶν ἐνεργεῖ, ἀλλὰ ἡ ἐνέργειά του στρέφεται εἰς αὐτὸ τὸ ἴδιον: ἐγὼ ἐνδύομαι (μόνος μου), ἐκεῖνος νίπεται (μόνος του), ἡ μεγάλη κόρη λούεται (μόνη τῆς).

δ'. Οὐδέτερας διαθέσεως ἢ οὐδέτερα εἶναι τὰ ῥήματα τὰ ὅποια σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον αὐτῶν οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει, ἀλλὰ ἀπλῶς εὐρίσκεται εἰς μίαν κατάστασιν: ἀργῶ (εἶμαι ἀργός, δὲν ἐργάζομαι), ὁ Σωκράτης εὐτυχεῖ (εἶναι εὐτυχής).

§ 289. Αἱ φωναὶ εἶναι δύο,

α' Ἐνεργητικῆ, ἢ ὅποια λήγει εἰς -ω: γράφω, παιδεύω. . . .
ἢ εἰς μι: ἴστημι, τίθημι, δίδωμι.

β'. Παθητικῆ ἢ μέσης, ἢ ὅποια λήγει εἰς -ομαι: γράφομαι, λέγομαι, λούομαι, παιδεύομαι. .

ἢ εἰς -μυ: ἴσταμαι, τίθεμαι.

Σημ. α'. Κανονικῶς τὰ ῥήματα τὰ ὅποια εἶναι ἐνεργητικῆς διαθέσεως εἶναι φωνῆς ἐνεργητικῆς: παιδεύω, λούω, λύω, ἀγαπῶ, ἴστημι, τίθημι.

Ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν ῥήματα σχηματίζονται παθητικά, με διάθεσιν καὶ φωνὴν παθητικὴν: παιδεύομαι, λούομαι (ἐγὼ ἢ μικρὰ κόρη ὑπὸ τῆς μητρός μου) λύομαι, ἀγαπῶμαι. . . . ἴσταμαι, τίθεμαι.

Σημ. β'. Πολὺ ὀλίγα εἶναι τὰ ῥήματα τὰ ὅποια εἶναι παθητικῆς διαθέσεως καὶ λήγουσιν εἰς -ω: πάσχω (παθ. τοῦ ποιῶ) πίπτω (παθ. τοῦ βάλλω) φεύγω (παθ. τοῦ διώκω) ἀποθνήσκω (παθ. τοῦ ἀποκτείνω).

Σημ. γ'. Τὰ ῥήματα τὰ ὅποια εἶναι μέσης διαθέσεως εἶναι καὶ φωνῆς μέσης: λούομαι (ἐγὼ λούω ἑμαυτόν, λούομαι ἄλλος μου) ἐνδύομαι (μόνος μου). . . .

Σημ. δ'. Τὰ ῥήματα τὰ ὅποια εἶναι οὐδετέρας διαθέσεως εἶναι φωνῆς, τινὰ μὲν ἐνεργητικῆς: ἀργῶ, δουλεύω, (εἶμαι δοῦλος) εὐτυγχῶ, καθεύδω (εἶμαι παραδομένος εἰς τὸν ὕπνον), -

ἄλλα δὲ μέσης: κοιμῶμαι, μαίνομαι (εἶμαι τρελλός), κάθημαι.

Σημ. ε'. Πολλὰ ῥήματα εἶναι φωνῆς μέσης, ἀλλὰ διαθέσεως ἐνεργητικῆς: αὐτὰ λέγονται ἀποθετικά: ἐργάζομαι, αἰσθάνομαι, μάχομαι, ἀγωνίζομαι, δέχομαι, ἀρνοῦμαι, ἐνθυμοῦμαι, ἐπιμελοῦμαι. . . .

§ 290. Αἱ συζυγίαι εἶναι δύο (διακρινόμεναι ἀπὸ τὴν κατάληξιν τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος εἰς τὸ α'. πρόσωπον τοῦ ἐνικοῦ τῆς ὀριστικῆς):

συζυγία εἰς -ω: λύω λέγω γράφω,
καὶ συζυγία εἰς -μι: ἴστημι δίδωμι ¹⁾.

§ 291. Αἱ ἐγκλίσεις εἶναι τέσσαρες, ὀριστικὴ, ὑποτακτικὴ εὐκτικὴ, προστακτικὴ.

Πλὴν τῶν ἐγκλίσεων τούτων ἔχουν τὰ ῥήματα καὶ δύο ἀκόμη τύπους ὀνομαστικούς, τὸ ἀπαρέμφατον (οὐσιαστικόν) καὶ τὴν μετοχὴν (ἐπίθετον).

¹⁾ Τὰ εἰς -μι ῥήματα ἀπὸ ἐποχῆς παλαιᾶς, πρὸ Χριστοῦ, ἤρχισαν νὰ γίνονται ῥήματα εἰς -ω, τὸ δεικνύμι ἔγινε δεικνύω, τὸ ἴστημι ἔγινε ἴστώ (ἴστάω) καὶ ἴστανω. τὸ δίδωμι ἔγινε δίδω, τὸ ὄμνυμι ὄμνύω. . . ὥστε ἀπὸ πολλῶν αἰῶνων ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν ἔχει πλέον ῥήματα εἰς -μι.

§ 292. Οἱ χρόνοι εἶναι ἑπτά,
 ἐνεσιῶς (γράφω), παρατατικός (ἔγραφον),
 μέλλων (γράφω = θά γράψω ἢ θά γράφω), ἀόριστος (ἔγραφα),
 παρακείμενος (γέγραφα = ἔχω γράψει ἢ ἔχω γραμμένον),
 ὑπερσυντέλικος (ἔγεγράφειν = εἶχον γράψει ἢ εἶχα γραμμένον)
 καὶ τετελεσμένος μέλλων (γεγράψω ἢ γεγραφῶς ἔσομαι = θά ἔχω
 γράψει ἢ θά ἔχω γραμμένον)

§ 293. ὁ ἐνεσιῶς, ὁ μέλλων, ὁ παρακείμενος καὶ ὁ τετελε-
 σμένος μέλλων εἶναι χρόνοι ἀρκτικοί, —
 ὁ παρατατικός ὁ ἀόριστος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἶναι χρόνοι
 ἱστορικοί.

§ 294. Ὁ παρακείμενος ὁ ὑπερσυντέλικος καὶ ὁ τετελεσμένος
 μέλλων λέγονται χρόνοι συντελικοί, διότι δηλοῦν τὴν πρᾶξιν τοῦ
 ῥήματος συντελεσμένην δηλ. τελειωμένην ἐν ὄρισμένῳ χρόνῳ,

ὁ μὲν παρακείμενος ἐν τῷ παρόντι (γέγραφα = ἔχω τώρα
 γραμμένον, τελειωμένον ἔτοιμον), —

ὁ ὑπερσυντέλικος ἐν τῷ παρελθόντι (ἔγεγράφειν = εἶχα τότε,
 χθές, προχθές, πέρυσι, γραμμένον ἔτοιμον) —

καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων ἐν τῷ μέλλοντι (γεγραφῶς ἔσομαι =
 θά ἔχω γραμμένον, ἔτοιμον αὔριον μεθαύριον. . . .)

§ 295. Καὶ τῶν ῥημάτων οἱ ἀριθμοὶ εἶναι τρεῖς,

ἐνικός	γράφω	γράφεις	γράφει
πληθυντικός	γράφομεν	γράφετε	γράφουσι
(καὶ δυνικός)		γράφετον	γράφετον)

Σημ. Καὶ τῶν ῥημάτων ὁ δυνικός ἀπὸ παλαιᾶς ἐποχῆς, ἤδη πολὺ
 πρὸ Χριστοῦ, ἀρχίζει νὰ γίνεταί ἀχρηστος καὶ σήμερον δὲν ὑπάρχει.

§ 296. Τὰ πρόσωπα εἶναι τρία,

	ἐνικός	πληθυντικός	δυνικός		
πρῶτον πρόσωπον	ἐγὼ	γράφω	ἡμεῖς	γράφομεν —	
δεύτερον	»	σὺ	γράφεις	ὑμεῖς	γράφετε (νὼ) γράφετον
τρίτον	»	ἐκεῖνος	γράφει	ἐκεῖνοι	γράφουσι (σφῶ) γράφετον

Σημ. Τοῦ δυνικοῦ πρῶτον πρόσωπον δὲν ἀπαντᾷ εἰς τοὺς πεζοὺς
 συγγραφεῖς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ'

Ῥομαλὸς σχηματισμὸς τῶν ῥημάτων εἰς -ω

Ῥηματικὸν θέμα — Ῥηματικὸς χαρακτήρ — Χρονικαὶ καταλήξεις.

§ 297. Βάσις τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ῥημάτων εἰς ὅλους τοὺς τύπους εἶναι τὸ ῥηματικὸν θέμα, τὸ μέρος δηλαδὴ ἐκεῖνο τοῦ ῥήματος, τὸ ὁποῖον εἶναι κοινόν, ὀμαλῶς ἀμετάβλητον εἰς ὅλους τοὺς τύπους.

§ 298. Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ ῥηματικοῦ θέματος λέγεται ῥηματικὸς χαρακτήρ: λύω χαρακτήρ υ, γράφω χαρακτήρ φ, πλέκω χαρακτήρ κ.

§ 299. Κατὰ τὸν ῥηματικὸν χαρακτήρα τὰ ῥήματα διακρίνονται,

Α' εἰς φωνηεντόληκτα, ἐκεῖνα δηλ. τῶν ὁποίων ὁ χαρακτήρ εἶναι φωνήεν: λύω, χρίω, λούω, κλαίω, κλείω, παιδεύω.

Β' εἰς συμφωνόληκτα, ἐκεῖνα δηλ. τῶν ὁποίων ὁ χαρακτήρ εἶναι σύμφωνον.

§ 300. Τὰ συμφωνόληκτα ῥήματα διακρίνονται:

α' εἰς ἀφωνόληκτα ἐκεῖνα δηλ. τῶν ὁποίων ὁ χαρακτήρ εἶναι ἄφωνον: (πλέκω, λήγω, λείω¹⁾, λείπω, τριβώ, ἀλείφω ἀνύτω²⁾ ἄδω³⁾ πείθω), —

β' εἰς ὑγρόληκτα, ἐκεῖνα δηλ. τῶν ὁποίων ὁ χαρακτήρ εἶναι ὑγρόν, (θέλω φέρω. . . .)

γ' εἰς ἔρρινόληκτα, ἐκεῖνα δηλ. τῶν ὁποίων ὁ χαρακτήρ εἶναι ἔρρινον (νέμω⁴⁾, μένω)

Σημ. α'. Ὀλίγιστα εἶναι τὰ ἔχοντα χαρακτήρα ξ ἢ ψ (αὔξω¹⁾ ἀλέξω²⁾, δέψω³⁾.

Σημ. β'. Τὰ λήγοντα εἰς -ζω ἢ -σσω (-ττω) (ἐλπίζω φυλάσσω φυλάττω) θὰ ἴδωμεν κατωτέρω ποῦ ἀνήκουν.

§ 301. Χρονικαὶ καταλήξεις λέγονται αἱ εἰς τὸ τέλος τοῦ ῥηματικοῦ θέματος κατὰ τὸν σχηματισμὸν ἐκάστου χρόνου προστιθέμεναι συλλαβαί:

¹⁾ λείω=γλείφω ²⁾ ἀνύτω=φέρω εἰς πέρας, ἐκτελῶ ³⁾ ἄδω=ψάλλω, τραγουδῶ ⁴⁾ νέμω=μοιράζω.

π. χ. εἰς τὸ λύ-ω λύ-εις λύ-ει, λύ-ομεν λύ-ετε λύ-ουσι.
 λύ-σω λύ-σεις λύ-σει, λύ-σομεν λύ-σετε λύ-σουσι.

ῥηματικὸν θέμα εἶναι λυ—

χρονικὰ καταλήξεις εἶναι -ω -εις -ει.

-σω -σεις -σει.

§. 302. Χρονικὰ καταλήξεις τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῶν φωνηεντολόγων ῥημάτων εἰς—ω εἶναι αἱ ἑξῆς:

α'. εἰς τὴν ὀριστικὴν,

τοῦ ἐνεστώτος: -ω -εις -ει, -ομεν -ετε-ουσι, -δύϊκ. -ετον -ετον

τοῦ παρᾶτ. -ον -ες -ε, -ομεν ετε-ον, δύϊκ. -ετον -έτην.

τοῦ μέλλοντος -σω-σεις-σει, -σομεν-σετε-σουσι, δύϊκ. -σετον -σετον

τοῦ ἀορίστου -σα-σας-σε, -σαμεν σατε-σαν, -δύϊκ. -σατον -σάτην

τοῦ παρακ. -κα -κας -κε, -καμεν -κατε -κασι, -δύϊκ. -κατον κατον

τοῦ ὑπερσ. -κη -ῆ κειν -κεις -κει, -κειμεν -κειτε -κεσαν, δύϊκ. κει-

τον -κείτην.

Σημ. α'. Ὁ τετελ. μέλλων κανονικῶς σχηματίζεται περιφραστικῶς μετὰ τὴν μετοχὴν τοῦ παρακειμένου τοῦ ῥήματος ὑπερ σχηματίζεται καὶ μετὰ τὸν μέλλοντα τοῦ ῥήματος εἰμί: ἔσομαι ἔσῃ ἔσται. . .

π. χ. τοῦ λύω τετελ. μέλλων: λελυκῶς ἔσομαι λελυκῶς ἔσῃ. . .

β'. εἰς τὴν ὑποτακτικὴν,

τοῦ ἐνεστώτος -ω -ῆς -ῆ -ωμεν -ῆτε -ωσι (ἦτον-ἦτον)

τοῦ ἀορίστου -σω -σῆς -σῆ -σωμεν -σῆτε -σωσι (σῆτον-σῆτον)

τοῦ μονολεκτικοῦ παρακειμένου -κω -κῆς -κῆ -κωμεν-κῆτε -κωσι

(κῆτον-κῆτον).

γ'. εἰς τὴν εὐκτικὴν,

τοῦ ἐνεστώτος -οιμι -οις -οι -οιμεν οἶτε -οιεν (οἶτον-οἶτην)

τοῦ μέλλοντος -σοιμι -σοις -σοι -σοιμεν -σοῖτε -σοιεν (σοῖτον σοῖτην)

τοῦ ἀορίστου -σαιμι σαις ἢ σεῖς -σαι ἢ-σειε

-σαιμεν -σαιτε -σαιεν ἢ -σειαν (σαιτον-σαίτην)

τοῦ μονολεκτικοῦ παρακειμένου -κοιμι -κοις -κοι-κοιμεν -κοῖτε-κοιεν (κοῖτον-κοῖτην).

¹⁾ αἰξω=αἰξάνω ²⁾ ἀλέξω=ἀποκρούω ³⁾ δέψω=μαλάσσω, μαλακώνω.

δ'. εἰς τὴν προστακτικὴν,

τοῦ ἐνεστώτος -ε -έτω -ετε -έτωσαν ἢ-όντων (ετον-έτων)

τοῦ ἀορίστου -σον -σάτω -σατε -σάτωσαν ἢ-σάντων (σατον-σάτων)

τοῦ μονολεκτικοῦ παρακειμένου -κε -κέτω -κετε -κέτωσαν ἢ-κότων
(κετον-κέτων)

ε'. εἰς τὸ ἀπαρέμφατον,

τοῦ ἐνεστώτος -ειν, τοῦ μέλλοντος -σειν, τοῦ ἀορίστου -σαι,

τοῦ παρακειμένου -κέναι.

ζ'. εἰς τὴν μετοχὴν

τοῦ ἐνεστώτος -ων -ουσα -ον, τοῦ μέλλοντος -σων -σουσα -σον,

τοῦ ἀορίστου -σας -σασα -σαν, τοῦ παρακειμένου -κῶς -κυῖα -κός.

§ 303. Χρονικαὶ καταλήξεις τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς
τῶν φωνηεντολήκτων ῥημάτων εἰς -ω εἶναι:

α'. εἰς τὴν ὀριστικὴν,

τοῦ ἐνεστώτος -ομαι -ῃ -εται -όμεθα -εσθε -ονται (εσθον -εσθον)

παρατατικ. -όμεν -ου -ετο -όμεθα -εσθε -οντο (-εσθον -έσθην)

μέσου μέλλοντος -σομαι -σῃ -σε κι -σόμεθα -σεσθε -σονται (-σεσθον)
-σεσθον)

μέσου ἀορίστου -σάμεν -σω -σατο -σάμεθα -σασθε -σαντο (σασθον
-σάσθην)

παθ. μέλλοντος -θήσομαι -θήσῃ -θήσεται -θήσόμεθα -θήσεσθε -θή-
σονται (-θήσεσθον -θήσεσθον)

παθ. ἀορίστου -θην -θῆς -θη -θημεν -θητε -θησαν (-θητον -θήτην
παρακειμένου -μαι -σαι -ται -μεθα -σθε -νται (-σθον -σθον)

ὑπερσ. -μην -σο -το -μεθα -σθε -ντο (σθον -σθην)

Σημ. Τοῦ τετελ. μέλλοντος, ὅταν σχηματίζεται μονολεκτικῶς,
χρονικαὶ καταλήξεις εἶναι αἱ ἴδιαι μὲ τὰς χρονικὰς καταλήξεις τοῦ
μέσου μέλλοντος, λε-λύ-σομαι λε-λύ-σῃ λε-λύ-σεται.

β'. εἰς τὴν ὑποτακτικὴν,

ἐνεστώτος -ωμαι -ῃ -ῆται -ώμεθα -ῆσθε -ωνται (-ῆσθον -ῆσθον)

μέσου ἀορίστου -σωμαι -σῃ -σῆται -σώμεθα -σῆσθε -σωνται (ση-
σθον -σησθον)

παθ. ἀορίστου -θῶ -θῆς -θῆ -θῶμεν -θῆτε -θῶσι (-θῆτον -θῆτον)

γ'. εἰς τὴν εὐκτικὴν,

ἐνεστώτος -οίμην -οιο -οιτο -οίμεθ· -οισθε -οιντο (-οισθον οἰσθην)
 μέσ. μέλλοντος -σοίμην -σοιο -σοιτο -σοίμεθα σοισθε σοιντο (σοι-
 σθον σοίσθην)

μέσ. ἀρίστου: σαίμην -σαιο σαιτο -σαίμεθα -σαισθε -σαιντο (-σαι
 σθον σαίσθην)

παθ. μέλλοντος -θησοίμην -θήσοιο θήσοιτο θησοίμεθ· -θήσοισθε
 -θήσοιντο (-θήσοισθον θησοίσθην)

παθ. ἀρίστου -θείην -θείης· θείη -θείημεν ἤ -θείμεν· θείητε ἤ
 -θείετε -θείησαν ἢ θείεν (θείητον ἢ θείτον· θειητι, ἢ θειτην)

δ'. εἰς τὴν προστακτικὴν,

ἐνεστώτος -ου -έσθω -εσθε -έσθωσαν ἢ έσθων (-εσθον -έσθων)

μέσ. ἀρίστου -σαι -σάσθω -σασθε -σάσθωσαν ἢ -σάσθων (-σασθον
 -σάσθων)

παθ. ἀρίστου -θηγι -θήτω· θηγε· θήτωσαν ἢ -θέντων (-θηγον -θήτων)
 παρακειμένου -σο -σθω -σθε -σθωσαν ἢ -σθων (-σθον -σθων)

ε'. εἰς τὴν ἀπαρέμφατον,

ἐνεστώτος -εσθαι, μέσ. μέλλοντος -σεσθαι, μέσ. ἀρίστου -σασθαι, -σθαι.

παθ. μέλλοντος -θήσεσθαι, παθητ. ἀρίστου -θήγαι, παρακειμένου

ς'. εἰς τὴν μετοχὴν,

ἐνεστώτος: ὄμενος -ομένη -όμενον

μέσ. μέλλοντος -σόμενος -σομένη -σόμενον

μέσου ἀρίστου -σάμενος· σαμένη· σάμενον

τοῦ παθ. μέλλοντος· θησόμενος· θησομένη· θησόμενον

τοῦ παθ. ἀρίστου· -θις· -θείτα· -θέν

τοῦ παρακειμένου· -μένος· -μένη· -μένον.

Σημ. Τῶν χρόνων οἱ ὁποῖοι σχηματίζονται περιφραστικῶς μὲ
 τὴν μετοχὴν τοῦ παρακειμένου καὶ τοὺς διαφόρους τύπους τοῦ εἰμί,
 ἢ μὲν μετοχὴ ἀλλάσσει ἀριθμὸν καὶ γένος, σύμφωνα μὲ τὸ γένος
 καὶ τὸν κριτὸν τοῦ ὑποκειμένου. τοῦ δὲ ῥήματος εἰμί ὁ τύπος
 ἀλλάσσει σύμφωνα μὲ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ ὑποκειμέ-
 νου π. χ. ἐγὼ (ὁ ἀνήρ) λευκῶς ἔσομαι, σὺ ἢ γυνή) λευκυῖα
 ἔσση, ὑμεῖς (οἱ μαθηταί) λευκότες ἔσεσθε, αἱ μητέρες λευκυῖαι
 ἔσονται, τὸ παιδίον λευκὸς ἔσται.

§. 304. Αἱ μετοχαὶ κλίνονται ὡς ἐπίθετα τρικατάληκτα, ἀκολουθοῦσαι γενικῶς καὶ τοὺς κανόνας αὐτῶν:

ὁ λύων γεν τοῦ λύοντι-ος (θεμ. λυοντι-) ἢ λύουσα (λύοντι-ια λύουσα)
τὸ λῶον τοῦ λύοντος

ὁ λύσων τοῦ λύσοντι-ος ἢ λύσουσα (λύσοντι-ια λύσουσα) τὸ λῦσον
ὁ λύσα̅ς τοῦ λύσαντος (θεμ. λυσαντι-ὄνομ. λύσαντι-ς) ἢ λύσα̅σα (λύσαντι-ια λύσανσα) τὸ λῦσα̅ν

ὁ λυθεὶς τοῦ λυθέντι-ος (θεμ. λυθεντι-ὄνομ. λυθεντι-ς) ἢ λυθεῖσα (λυθέντι-ια λυθένσα) τὸ λυθέν

ὁ λελυκὼς (θεμ. λελυκος-, ὅπως τὰ σιγμόληκτα ἐπίθετα § 198)
γεν. τοῦ λελυκότη-ος (θέμ. λελυκοτ—)

ἢ λελυκῦα (θεμ. λελυκουσ- λελυκύσ-ια)

τὸ λελυκός (ὄνομ. αἰτ. κλητ. ἐνικ. θεμ. λελυκος-, ὅπως τοῦ ἀρσενικοῦ)

γεν. τοῦ λελυκότη-ος (θεμ. λελυκοτ- ὅπως τοῦ ἀρσενικοῦ)

Σημ. α'. Ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου κλίνεται ἀνωμάλως, ὡς μεταπλαστὸν ἐπίθετον μὲ τρία θέματα, εἰς—ος, εἰς—οι, εἰς—οσ.

Σημ. β'. Αἱ λοιπαὶ μετοχαὶ εἰς—ος—η—οον κλίνονται, ὡς ἐπίθετα τρικατάληκτα τῆς α' καὶ β'. κλίσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ'.

Αὔξεις καὶ ἀναδιπλασιασμός ῥημάτων

§ 305. Οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι λαμβάνουν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ῥηματικοῦ θέματος αὔξῃσιν, ἢ ὁποῖα εἶναι σημεῖον τοῦ παρελθόντος

§ 306. Ἡ αὔξῃσις εἶναι δύο εἰδῶν, αὔξῃσις συλλαβικὴ καὶ αὔξῃσις χρονικὴ.

§ 307. Ἡ συλλαβικὴ αὔξῃσις εἶναι μία συλλαβὴ ε, τὴν ὁποῖαν λαμβάνουν πρὸ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι τῶν ῥημάτων, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουσιν ἀπὸ σύμφωνον: λύ-ω ἔ-λυ-ον ἔ-λυ-σα κρού-ω ἔ-κρου-ον ἔ-κρου-σα.

Σημ. Εἰς τὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα ἀρχίζουσιν ἀπὸ ρ, μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὔξῃσιν τὸ ρ διπλασιάζεται: ῥητορευῶ ἑρρηγότερευον ἑρρηγότερευσα.

§ 308. Χρονικὴ αὐξήσις λέγεται ἡ μεταβολὴ (ἔκτασις ἢ τροπὴ) ¹⁾, ἡ ὁποία γίνεται εἰς τὸ φωνῆεν ἢ τὴν δίφθογγον τῆς πρώτης συλλαβῆς τῶν ῥημάτων, τὰ ὁποία ἀρχίζουσιν ἀπὸ φωνῆεν (α ε ο ι υ) ἢ ἀπὸ δίφθογγον (αι φαυ ευ ει οι).

Ἡ μεταβολὴ αὕτη γίνεται ὡς ἑξῆς:

τὸ ἄ	εἶτε ἄ γίνεται	η:	ἀγορεύω ἡγόρευον ἡγόρευσα ἀθλεύω ²⁾ ἡθλευον ἡθλευσα
τὸ ε	γίνεται	η:	ἐλπίζω ἡλπιζον ἡλπισα
τὸ ο	»	ω:	ὀνομάζω ὀνόμαζον ὀνόμασα
τὸ ἰ	»	ι:	ἰσχύω ἰσχυον ἰσχυσα
τὸ ὕ	»	ῥ:	ὑβρίζω ὑβριζον ὑβρισα
τὸ αι	»	η:	αἰσχύνω ἡσχυνον ἡσχυσα ³⁾
τὸ φα	»	η:	ἄδω ἡδον ἡσα (ἡδ-σα)
τὸ αυ	»	ηυ:	αὐξάνω ἡῦξανον ἡῦξησα
τὸ ει	»	η:	εἰκάζω ἡκαζον ἡκασα ⁴⁾
τὸ ευ	»	ηυ:	εὐθύνω ἡῦθυνον ἡῦθυνα
τὸ οι	»	φ:	οἰκίζω ὤκιζον ὤκισα

§. 309. Δὲν λαμβάνουσιν αὐξήσιν οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι τῶν ἑξῆς ῥημάτων:

α'. "Ὅσα ἀρχίζουσιν ἀπὸ μακρὸν φωνῆεν η ἢ ω: ἡσυχάζω ἡσύχαζον ἡσύχασα. ὠφελῶ ὠφέλουν ὠφέλησα. . .

β'. "Ὅσα ἀρχίζουσιν ἀπὸ οι καὶ ἔχουσιν ἀμέσως μετὰ τὸ οι φωνῆεν μακρὸν: οἰωνίζομαι οἰωνίζομην. . .

γ'. Τῶν περισσοτέρων ῥημάτων τὰ ὁποία ἀρχίζουσιν ἀπὸ ει: εἶκω εἶκον εἶξα, εἶργω εἶργον εἶρξα. . .

Σημ. Καὶ τῶν ῥημάτων τὰ ὁποία ἀρχίζουσιν ἀπὸ ευ οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι πολλάκις δὲν λαμβάνουσιν αὐξήσιν:

εὐρίσκω ἡῦρισκον καὶ εὐρισκον, ἡῦρον καὶ εὐρον.

§. 310. Τὴν αὐξήσιν ἔχουσιν οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι μόνον εἰς τὴν ὀριστικὴν ἔγκλισιν.

¹⁾ Ἐκτασις εἶναι ἡ μεταβολὴ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρὸν, —

τροπὴ εἶναι ἡ μεταβολὴ βραχέος εἰς βραχύ, ἢ μακροῦ εἰς μακρὸν.

²⁾ ἀθλεύω = ἀγωνίζομαι, κοπιάζω, ³⁾ αἰσχύνω = ἐντροπιάζω, ⁴⁾ εἰκάζω

= συμπεραίνω.

§. 311. Οἱ συντελικοὶ χρόνοι λαμβάνουν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ῥήματ. θέματος ἀναδιπλασιασμόν, ὁ ὁποῖος εἶναι σημεῖον τοῦ συντελεσμένου (τελειωμένου): λέ-λυ-κα ἔ-λε-λύ-κειν λε-λυ-κῶς ἔσομαι.

Σημ. Ὁ ὑπερσυντελικὸς ὡς συντελικὸς μὲν χρόνος λαμβάνει ἀναδιπλασιασμόν, ὡς ἱστορικὸς δὲ λαμβάνει καὶ αὔξησιν πρὸ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ.

§ 312. Ὁ ἀναδιπλασιασμός εἶναι τριῶν εἰδῶν:

α'. ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ ῥηματικοῦ θέματος μὲ ἓν ε,

β'. ὅμοιος μὲ τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν,

γ'. ὅμοιος μὲ τὴν χρονικὴν αὔξησιν.

§ 313. Ἀναδιπλασιασμόν ἐπανάληψιν τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ ῥηματικοῦ θέματος μὲ ἓν ε λαμβάνουν οἱ συντελικοὶ χρόνοι τῶν ῥημάτων, τῶν ὁποίων τὸ ῥηματικὸν θέμα ἀρχίζει:

1) ἀπὸ ἓν ἄπλοῦν σύμφωνον (πλὴν τοῦ ρ): λύ-ω λέ-λυ-κα
βουλεύ-ω βε-βούλευ-κα

2) ἀπὸ δύο σύμφωνα ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον εἶναι ἄφω-
νον καὶ τὸ δεύτερον ὑγρόν: κλεί-ω κέ-κλει-κα κρού-ω κέ-κρου-κα.

Σημ. Τοῦ ῥήματος γλύφω ὁ παθητικὸς παρακείμενος εἶναι ἔ-γλυμ-μαι (ἔ-γλυφ-μαι) καὶ γέ-γλυμ-μαι (γέ-γλυφ-μαι)

3) τῶν ῥημάτων

πνέω (ῥηματ. θέμ. πνευ-) πέ-πνευ-κα ἔ-πε πνεύ-κειν,

πνίγω (πνιγ-) παθητ. παρακειμ. λέ-πνιγ-μαι ἔ-πε-πνίγ-μην,

κτιῶμαι (κτάομαι) κέ-κτιη-μαι καὶ ἔ-κτιη-μαι, ἔ-κε-κτιή-μην καὶ ἔ-κτιή-μην,

πίπτω (ῥηματ. θέμ. πτω-) τέ-πτω κα ἔ-πε-πίω-κειν,

μυνησσομαι (ῥημ. θέμ. μνη-) μέ-μνη-μαι ἔ-με-μνή-μην,

θνήσκω (ῥημ. θέμ. θνη) τέ θνη κα ἔ-τε-θνή-κειν (ἀντὶ θέ-θνη-κα)

Σημ. Ἄν τὸ ῥήμα ἀρχίζῃ ἀπὸ σύμφωνον δασύ, χ, φ, θ, εἰς τὴν συλλαβὴν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ τίθεται κ ἀντὶ χ, π ἀντὶ φ, τ ἀντὶ θ, δηλ. τὸ ἀντίστοιχον ψιλὸν σύμφωνον, διὰ νὰ μὴ εἶναι τὸ ἴδιον δασύ εἰς δύο πλησίον συλλαβάς: χορεύ-ω κε-χόρευ-κα ἔ-κε-χορεύ-κειν, φονεύ-ω πε-φόνευ-κα ἔ-πε-φονεύ-κειν, θύ-ω τέ-θυ-κα ἔ-τεθύκειν (§ 108. σημ. γενικῇ).

§. 314. Ἀναδιπλασιασμόν ὅμοιον μὲ τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν λαμβάνουν οἱ συντελικοὶ χρόνοι τῶν ῥημάτων, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουν:

- 1) ἀπό ρ: ῥητορεύ-ω ἔρρητόρευον, ἔρρητόρευκα, ἔρρητορεύκειν
(τὸ ρ διπλασιάζεται καὶ ὅταν γίνεταί ἀναδιπλασιασμός).
- 2) ἀπὸ διπλοῦν σύμφωνον: ψηφίζω ἐψήφισον ἐψήφισκα ἐψηφίσειν, ζηλῶ (ζηλό-ω) ἐζήλουν (ἐζήλο-ον) ἐζήλωκα ἐζηλώκειν, ξυρῶ (ξυρέ-ω) ἐξύρουν (ἐξύρεον) ἐξύρηκα ἐξυρήκειν.
- 3) ἀπὸ δύο σύμφωνα, ἐκ τῶν ὁποίων νὰ μὴ εἶναι τὸ πρῶτον ἄφωνον καὶ τὸ δεύτερον ὑγρόν: πταίω ἔπταιον ἔπταικα ἐπταίειν, σκενάζω ἐσκεύαζον ἐσκεύακα ἐσκενάειν, σπουδάζω ἐσπούδαζον ἐσπούδακα ἐσπουδάειν.
- 4) ἀπὸ τρία σύμφωνα: στρατεύω ἐστράτευον ἐστράτευκα ἐστρατεύειν

§ 315. Ἀναδιπλασιασμὸν ὅμοιον μὲ τὴν χρονικὴν αὐξῆσιν λαμβάνουν οἱ συντελικοὶ χρόνοι τῶν ῥημάτων τὰ ὁποῖα ἀρχίζουσιν ἀπὸ φωνῆν ἢ ἀπὸ δίφθογγον (§ 308).

ἀγορεύω	ἠγόρευον	ἠγόρευκα	ἠγορεύκειν
ἰσχύω	ἴσχυον	ἴσχυκα	ἰσχύκειν
αἰσχύνομαι	ἠίσχυνόμην	ἠίσχυνμαι (ἦίσχυνμαι)	ἠσχύμην
οἰκίζω	ᾠκίζον	ᾠκίκα	ᾠκίειν

Σημ. Ὅταν ὁ ἀναδιπλασιασμός εἶναι ὅμοιος μὲ τὴν συλλαβικὴν ἢ τὴν χρονικὴν αὐξῆσιν, ὁ ὑπερσυντέλικος δὲν λαμβάνει ἄλλην αὐξῆσιν.

§ 316. Τὸν ἀναδιπλασιασμὸν ἔχουν οἱ συντελικοὶ χρόνοι εἰς ἕλας τὰς ἐγκλίσεις καὶ εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ εἰς τὴν μετοχήν.

Αὐξῆσις καὶ ἀναδιπλασιασμός εἰς τὰ σύνθετα ῥήματα.

§ 317. Πολλάκις τὰ ῥήματα, ὅπως καὶ ἄλλαι λέξεις, λαμβάνουν εἰς τὴν ἀρχὴν μίαν ἢ καὶ δύο (ἢ καὶ τρεῖς κάποτε) προθέσεις καὶ γίνονται σύνθετα.

παιδεύω (ἀπλοῦν), προ-παιδεύω, ἐκ-παιδεύω . . . (σύνθετα)
λύω (ἀπλοῦν), ἀνα-λύω, δια-λύω, κατα-λύω . . . (σύνθετα)
σκενάζω (ἀπλοῦν) παρα σκενάζω προ-παρα σκενάζω (σύνθετα).

§ 318. Εἰς τὰ σύνθετα ῥήματα ἢ αὐξῆσις καὶ ὁ ἀναδιπλασιασμός κανονικῶς γίνεταί μετὰ τὰς προθέσεις, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ῥημάτωντος: προ-παιδεύω προ-επαί-δενον προ-πε-παίδευκα προσ-αγορεύω προσ-ηγόρευον προσ-ηγό-ρευκα, ἐξ-ειάζω ἐξ-ἠίαζον ἐξ-ἠίακα.

Σημ. α' Ἄν ἢ πρόθεσις λήγη εἰς φωνήεν, ἐκθλίβεται τοῦτο πρὸ τοῦ φωνήεντος τῆς αὐξήσεως ἢ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ, χωρὶς νὰ τίθεται ἀπόστροφος: δια-λύω δι-έλυον, παρα-σκευάζω παρ-εσκεύακα.

Σημ. β' Τῶν προθέσεων πρὸ καὶ περὶ δὲν ἐκθλίβεται τὸ φωνήεν: προ-λέγω προ-έλεγον, περι-κλείω περι-έκλειον.

Σημ. γ' Τῆς προθέσεως πρὸ τὸ ο συναιρεῖται κάποτε μὲ τὸ ε τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως εἰς ου: προέλεγον καὶ προούλεγον.

§ 319. Καὶ εἰς τὰ παρασύνθετα ῥήματα, ἴτοι τὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα παράγονται ἀπὸ ἄλλας συνθέτους μὲ πρόθεσιν λέξεις, ἢ αὐξήσις καὶ ὁ ἀναδιπλασιασμός κανονικῶς γίνεται μετὰ τὴν πρόθεσιν: παράνομος (παρά, νόμος) παρανομῶ (παρανομέω) παρ-ενόμουν (παρενόμουν) παρ-ενόμησα παρα-νενόμηκα,

σύμ-μαχος (σύν, μάχομαι) συμ-μαχῶ (συμμαχέω) συν-εμάχουν (συν-εμάχεον) συν-εμάχησα συμ μεμάχηκα,

συνεργός (σύν, ἐργάζομαι) συν-εργῶ (συνεργέω) συν-ήρουν (συν-ήρουν) συν-ήρηνσα συν-ήρηνκα,

ἐγ-κώμιον (ἐν, κῶμος) ἐγ-κωμιάζω ¹⁾ ἐν-εκωμιάζον ἐν-εκωμίαςα ἐγ-κεκωμίαςα,

ἐμ-πόδιον (ἐν, πούς), ἐμ-ποδίζω ἐν-επόδιζον ἐν-επόδια,

ἐμ-βάτης (ἐν, βαίνω), ἐμ-βατεύω ²⁾ ἐν-εβάτευον ἐν-εβάτευσα ἐμ δεβάτευσα,

ἐμφανής (ἐν, φάινομαι) ἐμ-φανίζω, ἐν-εφάνιζον ἐν-εφάνισα ἐμ-πεφάνισα.

Σημ. Τὸ ν τῶν προθέσεων ἐν καὶ σὺν πρὸ τοῦ μ καὶ πρὸ τῶν χειλοφώνων καὶ τοῦ ψ γίνεται μ, πρὸ δὲ τῶν οὐρανισκοφώνων καὶ τοῦ ξ γίνεται γ (ἔρρινον).

Ἄνωμαλοι αὐξήσεις καὶ ἀναδιπλασιασμοί.

§ 320. Τῶν ῥημάτων μέλλω βούλομαι ³⁾ καὶ δύναμαι ὁ παρατακτικὸς καὶ ὁ ἀόριστος λαμβάνουν:

εἴτε συλλαβικὴν αὐξήσιν (κανονικῶς): ἔ-μελλον ἐμέλλησα ἔβουλόμην ἐβουλήθην ἐδυνάμην ἐδυνήθην, —

¹⁾ Ἐγκωμιάζω = ἐπαινῶ. ²⁾ ἐμβατεύω = μπαίνω μέσα εἰς ἐν κτῆμα, μίαν οἰκίαν, μίαν χώραν, καταλαβάνω καὶ κατακρατῶ αὐτήν.

³⁾ βούλομαι = θέλω.

εἶτε χρονικὴν η : ἤμελλον ἠβουλόμην ἠβουλήθην ἠδυνάμην ἠδυνήθην (κατὰ τὸ ἠθέλον ἠθέλησα τοῦ συγγενοῦς ῥήματος θέλω-ἔθελω).

§ 321. Εἰς τὰ ῥήματα εορτάζω καὶ ἔοικα (παρακ.) ἡ ἀΐξις γίνεται εἰς τὴν δευτέραν συλλαβὴν, παρατ. εἴρωταζον εἴρωτασα (κατὰ ἀντιμεταχώρησιν ἢ ὑπερβιασμὸν χρόνου ἐκ τοῦ ἠόρταζον ἠόρτασα §. 160, ὑποσημ.), ὑπερσ. εἴρωκειν

§ 322. Τῶν ῥημάτων τὰ ὅποια ἀρχίζουσι ἀπὸ εὐ- καὶ εἶναι παρασύνθετα, μὲ πρῶτον συνθετικὸν τὸ ἐπίρρημα εὖ (=καλῶς) οἱ ἱστορικοὶ καὶ συντελικοὶ χρόνοι λαμβάνουσι τὴν ἀΐξιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν κατὰ τρεῖς τρόπους:

α'. ἂν μετὰ τὸ εὐ- ἀκολουθῇ σύμφωνον, ἐκτείνουσι τὸ εὐ- εἰς γῆ- (κανονικῶς):

εὐτυχῆς (εὖ, τύχη) εὐτυχῶ ηὐτύχουν ηὐτύχησα ηὐτύχηκα ηὐτυχήκειν,
εὐ-δόκιμος (εὖ, δοκῶ,) εὐδοκιμῶ ηὐδοκίμουν ηὐδοκίμησα ηὐδοκίμηκα ηὐδοκίμηκειν

β'. ἂν μετὰ τὸ εὐ- ἀκολουθῇ βραχὺ φωνῆεν, ἐκτείνουσι τοῦτο εἰς μακρόν:

εὐάγγελος (εὖ, ἀγγέλλω) εὐαγγελίζομαι εὐηγγελιζόμενος εὐηγγελισάμενος
εὐεργέτης (εὖ, ἐργάζομαι) εὐεργετῶ εὐεργέτουν εὐεργέτησα εὐεργέτηκα εὐεργετήκειν.

γ'. ἂν μετὰ τὸ εὐ- ἀκολουθῇ μακρόν φωνῆεν, δὲν λαμβάνουσι καμμίαν ἀΐξιν ἢ ἀναδιπλασιασμὸν:

εὐωχῶ ¹⁾	εὐώχουν	εὐώχησα
εὐημερῶ	εὐημέρουν	εὐημέρησα

Σημ. Καὶ ὅταν μετὰ τὸ εὐ- ἀκολουθῇ σύμφωνον ἢ βραχὺ φωνῆεν πολλάκις δὲν λαμβάνουσι ἀΐξιν ἢ ἀναδιπλασιασμὸν:

εὐτυχῶ	εὐτύχουν	εὐτύχησα	εὐτύχηκα
εὐδοκιμῶ	εὐδοκίμουν	εὐδοκίμησα	εὐδοκίμηκα
εὐεργετῶ	εὐεργέτουν	εὐεργέτησα	εὐεργέτηκα

§. 323. Τῶν ῥημάτων ἄγνωμι²⁾ ὠθῶ³⁾ καὶ ὠνοῦμαι⁴⁾, ἐπειδὴ

¹⁾ εὐωχῶ = φιλοξενῶ, κάνω τραπέζι.

²⁾ ἄγνωμι = συνγρίβω ³⁾ ὠθῶ = σπράχνω ⁴⁾ ὠνοῦμαι = ἀγοράζω,

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

αὐτὰ εἰς τοὺς παλαιότερους χρόνους εἶχον τὸ F εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ῥηματικοῦ θέματος (Fάγνυμι, Fωθέω Fωνέομαι), οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι ἔλαβον συλλαβικὴν αὔξησιν καὶ οἱ συντελικοὶ ὅμοιον ἀναδιπλασιασμόν:

ἄγνυμι ἄορ. ἔ-αξα παρακ. ἔ-αγα παθητ. ἄορ. β' ἔ-άγην
 ὠθῶ παρατ. ἔ-ώθουν ἄορ. ἔ-ωσα παθητ. παρακ. ἔ-ωσμαι
 ὠνοῦμαι » ἐωνούμην » ἐωνήθην » » ἐώνημαι

§. 324 Ἦων ῥημάτων ὄρω¹⁾ (ὄρά-ω) ἀλίσκομαι²⁾ καὶ ἀνοίγω οἱ ἱστορικοὶ καὶ οἱ συντελικοὶ χρόνοι σχηματίζονται ὡς ἑξῆς:

ὄρω παρατ. ἐ-ώρων παρακ. ἐώρακα ὑπερ. ἐωράκειν
 ἀλίσκομαι ἠλισκόμην ἄορ. ἐάλων » ἐάλωκα

(δυσκλῶς) ἦ ἦλων ἦ ἦλωκα » ἠλώκειν

ἀνοίγω (σύνθετον ἀνάοιγω) παρατ. ἀν-έρωγον ἄορ. ἀν-έρωξα παρακ.
 ἀνέωχα παρακ. β'. ἀνέωγα παθ. ἄορ. ἀνέωχθην παθ. παρακ. ἀνέω-
 γμαι ὑπερσ. ἀνέωγμην τετελ. μέλλων ἀνέωξομαι.

§ 325. Ἦων ῥημάτων ἐῶ (ἐάω)³⁾ ἐθίζω⁴⁾ ἐλίσσω⁵⁾ ἔλω⁶⁾ ἔπομαι⁷⁾ ἔπω⁸⁾ ἐργάζομαι ἔρω⁹⁾ ἐσιῶ (ἐστιάω)¹⁰⁾ καὶ ἔχω οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι ἔχουν αὔξησιν εἰ καὶ οἱ συντελικοὶ ὅμοιον ἀναδιπλασιασμόν:¹¹⁾

ἐῶ παρατ. εἶων ἄορ. εἶασα παρακ. εἶακα ὑπερ. εἶάκειν

ἐθίζω » εἶθιζον » εἶθισα » εἶθικα » εἶθίκειν

ἐλίσσω » ἐλίσσον » ἐλίξα παθ. » ἐλίγμαι » ἐλίγμην

ἔλω » ἐλλκον » ἐλλκωσα θεμ. ἐλκυ- » ἐλλκωκα » ἐλλκύκειν

¹⁾ ὄρω = βλέπω ²⁾ ἀλίσκομαι = κυριεύομαι. ³⁾ ἀφήνω ⁴⁾ συνηθίζω

⁵⁾ στρέφω, τυλίσσω ⁶⁾ σύρω ⁷⁾ ἀκολουθῶ ⁸⁾ συνήθως σύνθετον περι-ἔπω περιποιούμαι, διέ-πω διευθύνω ⁹⁾ σύρομαι ¹⁰⁾ φιλεύω, κάνω τραπέζι.

¹¹⁾ Ἡ ἀνωμαλία αὕτη γίνεται, διότι καὶ τὰ ῥήματα αὐτὰ εἶχον εἰς τὴν ἀρχὴν σ ἢ F, καὶ ἔλαβον κανονικὴν αὔξησιν καὶ ἀναδιπλασιασμόν, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα ῥήματα, τὰ ὅποια ἀρχίζον ἀπὸ ἐν ἀπλοῦν σύμφωνον: σέχω ἔ-σε-χον. Φεργάζομαι παρατ. ἐφεργάζομην παρακ. φερέργασμαι. Ἄφ' οὗ δὲ ὑστερον τὸ σ καὶ F ἐξέλιπον, συνηρέθησαν εἰς τοὺς ἱστορικοὺς καὶ τοὺς συντελικούς χρόνους τὰ δύο τ-ε εἰς ει:

ἔ-σεχον ἔ-εχον εἶχον. ἐφεργάζομην ἐεργάζομην εἰεργάζομην, φερέργασμαι ἐ-εργασμαι εἶργασμαι εἰεργάσμην,

ἔπομαι παρατ. εἰπόμην περι-έπω περι-εἶπον δι-έπω δι-εἶπον
 ἐργάζομαι εἰργαζόμενν ἑργασάμην εἰργασμαι εἰργάσμην ¹⁾
 ἔρω εἶρων, ἐσιῶ εἰσίων εἰσίασα εἰσίακα, ἔχω εἶχον

§ 326. Τῶν ῥημάτων λαμβάνω λαγχάνω συλλέγω (σύνθετον
 σύν, λέγω) δια-λέγομαι (σύνθετον) ὁ παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντέ-
 λικος λαμβάνουν ἀναδιπλασιασμόν ει :

λαμβάνω	παρακ.	εἴ-ληφα	(ἐκ θέμ. ληβ-)	ὑπερσ.	εἰλήφην
λαγχάνω	>	εἴ-ληχα	(> > ληχ-)	>	εἰλήχην
συλλέγω	>	συν-εἶλοχα	(> > λεγ-λοχ-)	>	συν-εἰλόχην
δια-λέγομαι	>	δι-εἶλεγμαι	(> > λεγ-)	>	δι-εἰλέγμην

Σημ. Μὲ ἀναδιπλασιασμόν ει εἶναι καὶ ὁ παρακείμενος εἵμαρ-
 ται ²⁾ καὶ ὁ ὑπερσ. εἵμαρτο (μόνον οἱ δύο αὐτοὶ τύποι ἀπαντῶσι ἐκ
 θέμ. μερ-)

§ 327. Τῶν ἐξῆς μετὰ προθέσεως συνθέτων ῥημάτων
 ἀμφι ἐννυμι ³⁾ ἐπ-είγω ⁴⁾ ἐπί-σταμαι ⁵⁾ καθ-έζομαι ⁶⁾,
 καὶ τῶν ἐξῆς παρασυνθέτων
 ἐγγυῶ ⁷⁾ (ἐγγυάω) ἐκ τοῦ ἐγγύη (ἐν γύη),
 ἐμπεδῶ ⁸⁾ (ἐμπεδώ) ἐκ τοῦ ἔμ-πεδος (ἐν, πέδον)
 καὶ ἐναντιῶμαι (ἐναντιόομαι) ἐκ τοῦ ἐναντίας (ἐν, ἀντίας)
 οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι τὴν αὐξήσιν καὶ οἱ συντελικοὶ τὸν ἀναδιπλα-
 σιασμόν λαμβάνουν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς προθέσεως, ὡς ἐὰν ἦσαν
 ἀπλᾶ (ᾄχι σύνθετα):

ἀμφιέννυμι ἡμφιέννυν ἡμφίεσα παθ. παρακ. ἡμφίεσμαι
 ἐπείγω ἡπειγον ἡπέιχθην — ἐπίσταμαι ἡπιστάμην ἡπιστήθην
 καθέζομαι ἐκαθεζόμην — ἐμπεδῶ ἡμπέδουν ἡμπέδωσα
 ἐγγυῶ ἡγγύων ἡγγύησα ἡγγύηκα ἡγγύηκειν

ἐναντιῶμαι ἡναντιούμην ἡναντιώθην ἡναντιώμαι καὶ ἐνηντιώμαι

§ 328. Τῶν συνθέτων ἀν-έχομαι καὶ ἐν-οχλῶ καὶ τοῦ παρασυνθέ-
 του ἀμφισβητῶ οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι λαμβάνουν δύο αὐξήσεις καὶ ο

¹⁾ Τοῦ ῥήματος ἐργάζομαι οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι εὐρίσκονται καὶ μὲ χρονι-
 κὴν αὐξήσιν ἡεργαζόμην ἡεργασάμην ²⁾ πεπρωμένον εἶναι ³⁾ ἐνδύω ⁴⁾ βιάζω
 ἐπισπεύδω ⁵⁾ γνωρίζω ⁶⁾ πηγαίνω νά καθίσω

⁷⁾ δίδω ὡς ἐνέχυρον ⁸⁾ στερεῶνω.

συντελικοὶ δύο ἀναδιπλασιασμούς, καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ῥηματι-
κοῦ θέματος, μετὰ τὴν πρόθεσιν, καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς προθέσεως:

ἀν-έχομαι (ἔχω) ἦν-ειχόμεν ἦν-εσχόμεν
ἐνοχλῶ (ὀχλῶ) ἦν-ώχλων ἦν-ώχλησα ἦν-ώχληκα
ἀμφι-σθιῶ ἤμφ-εσθήτουν ἤμφ-εσθήτησα ἤμφ-εσθήτηκα

§. 329. Τοῦ συνθέτου μὲ δύο προθέσεις ῥήματος ἐπ ἀν-ορθῶ
(ἐπί, ἀνά, ὀρθῶ) οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι λαμβάνουν δύο αὐξήσεις καὶ
οἱ συντελικοὶ δύο ἀναδιπλασιασμούς, δηλ. εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ῥη-
ματικοῦ θέματος καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς δευτέρας προθέσεως:

ἐπ-αν-ορθῶ ἐπ-ἦν-ὠρθουν ἐπ-ἦν-ὠρθωσα ἐπ-ἦν ὠρθωμαι

§. 330. Τοῦ συνθέτου ῥήματος ἀν-αλίσκω οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι
λαμβάνουν τὴν αὐξῆσιν καὶ οἱ συντελικοὶ τὸν ἀναδιπλασμὸν κανο-
νικῶς μετὰ τὴν πρόθεσιν, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ῥηματικοῦ θέματος:
ἀν-αλίσκω ἀν-ήλισκον ἀν-ήλωσα (θεμ. ἄλο-) ἀν-ήλωκα, —

ἀλλὰ τοῦ συνθέτου μὲ δύο προθέσεις κατ-αν-αλίσκω ὁ ἄοριστος
λαμβάνει τὴν αὐξῆσιν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς δευτέρας προθέσεως:
κατ-αν-αλίσκω κατ-ἦν-άλωσα κατ-αν-ήλωκα κατ-αν-ηλώκειν

§. 331. Τῶν συνθέτων καθ-εύδω κάθ ημαι καθ-ίζω καὶ τοῦ
τοῦ παρασυνθέτου ἐκ-κλησιάζω (ἐκ κλησία) οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι τὴν
αὐξῆσιν καὶ οἱ συντελικοὶ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουν
εἴτε μετὰ τὴν πρόθεσιν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ῥηματικοῦ θέματος
(κανονικῶς):

κα θεύδω καθ-ἠῦδον καθ-ἠύδηκα, κάθ-ημαι καθ-ἤμην,
καθ-ίζω καθ-ίζον καθ-ῖσα ἐκ-κλησιάζω ἐξ-εκκλησίαζον ἐξ-εκκλησίασα
εἴτε εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς προθέσεως, ὡσάν νὰ ἦσαν ἀπλᾶ:
καθεύδω ἐκάθευδον ἐκαθεύδησα, κάθημαι ἐκαθήμην
καθίζω ἐκάθιζον ἐκάθισα (κεκάθικα), ἐκκλησιάζω ἠκκλησίαζον.

Ἄτικός ἀναδιπλασιασμός.

§. 332. Ἄτικός ἀναδιπλασιασμός εἶναι ἡ ἐπανάληψις τῶν δύο
ἄρκτηκῶν γραμμάτων τοῦ ῥηματικοῦ θέματος καὶ ἕκτασις τοῦ φω-
νήεντος τῆς δευτέρας συλλαβῆς, τοῦ α εἰς η, τοῦ ε εἰς η καὶ τοῦ
ο εἰς ω.

§ 333. Ἄττικὸν ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσι μερικὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα ἀρχίζουσι ἀπὸ α ἢ ε ἢ ο, εἶναι δὲ συνηθέστερα τὰ ἑξῆς:

ἀκούω (θεμ. ἀκου- ἀκο-) παρακ. β'. ἀκ-ήκο-α ὑπερ. ἠκηκόειν
 ἀλείφω (θεμ. ἀλειφ- ἀλιφ-) παρακ. ἀλ-ήλιφ-α παθ. παρακ. ἀλ-ήλιμ-μαι
 ἐγείρω (θεμ. ἐγερ-) παρακ. ἐγ-ήγερ-κα ἐγ-ηγέρ-κειν
 παθ. παρακ. ἐγ-ήγερ-μαι ἐγ-ηγέρ-μην
 ἐλαύνω (θεμ. ἐλα-) παρακ. ἐλ-ήλα-κα ἐλ-ηλά-κειν
 παθ. παρακ. ἐλ-ήλα-μαι

ἐλέγχω παθ. παρακ. ἐλ-ήλεγ-μαι ἐλ-ηλέγ-μην
 ἔρχομαι (θεμ. ἐλυθ-) παρακ. β'. ἐλ-ήλυθ-α ἐλ-ηλύθ-ειν
 φέρω (θεμ. ἐνεκ-) » » ἐν-ήνοχ-α ἐν-ηνόχ-ειν
 ἐσθίω (θεμ. ἐδο-) παρακ. ἐδ-ήδο-κα ἐδ-ηδό-κειν
 ὀλλυμι (θεμ. ὀλε-) παρακ. α'. ὀλ-ώλε-κα ὑπερσ. α'. ὦλ-ώλε-κειν
 ὀλλυμαι (θεμ. ὀλ-) παρακ. β'. ὀλ-ωλ-α » β'. ὦλ-ώλ-ειν
 ὀμνυμι (θεμ. ὀμο-) » α'. ὀμ-ώμο-κα » α'. ὦμ-ωμό-κειν
 ὀρύττω (θεμ. ὄρυχ-) παθητ. παρακ. ὄρ-ώρουγ-μαι π. ὑπερσ. ὦρ-ωρούγ-μην

Σημ α'. Ὁ ὑπερσυντέλικος τῶν ῥημάτων τούτων λαμβάνει καὶ ἀξῆσιν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄττικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ, μόνον ἂν τὸ ῥηματικὸν θέμα ἀρχίζῃ ἀπὸ τὸ φωνῆεν α ἢ ἀπὸ τὸ φωνῆεν ο.

Σημ β'. Τοῦ ῥήματος ἐγείρω ὑπάρχει καὶ β'. παρακειμένοις ἐγο-ήγορα ἐπίσης μὲ ἀττικὸν ἀναδιπλασιασμὸν, ἀλλὰ εἰς τὸν ἀναδιπλασιασμὸν αὐτοῦ ἐπανελήφθησαν καὶ τὰ τρία γράμματα τοῦ θέματος (ἐγερ- ἐγρ-).

Γενικαὶ παρατηρήσεις περὶ τοῦ τονισμοῦ τῶν ῥημάτων

§ 334 Οἱ τύποι τοῦ ῥήματος γενικῶς ἀναδιβάξουσιν τὸν τόνον εἰς τὴν προπαραλήγουσαν, ἂν ἢ λήγουσα εἶναι βραχεῖα: λύω ἔλυον ἔλυσα λέλυκα λύομαι ἐλυόμην ἐλύετο λυοίμην λύοιο λύοιτο ἠγορευσάμην ἀγορευσαί.

Σημ. Τῶν τύπων τῆς εὐκτικῆς οἱ ὅποιοι λήγουν εἰς -αι ἢ -οι ἢ λήγουσα εἶναι πάντοτε μακρὰ (παρὰ τὸν γενικὸν κανόνα § 14 β'. σημ.) ἀγορευοί: ἀγορευοίσι ἀγορευοῦσι.

Ἐξαιρέσεις.

α'. Ὁ παθητικὸς ἀόριστος εἰς τὴν ὑποτακτικὴν τονίζεται ἐπὶ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τῆς ληγούσης, (διότι σχηματίζεται ἐκ συναϊρέσεως): λυθῶ (ἐκ τοῦ λυθῆω) λυθῆς (ἐκ τοῦ λυθῆης). . .

β'. Εἰς τὸ ἀπαρέμφατον τονίζονται πάντοτε ἐπὶ τῆς παραληγούσης

ὁ ἀόριστος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς, ἀγορευσαὶ παιδεῦσαι.

ὁ παρακείμενος τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς λελυκέναι λελύσθαι, ἠγορευκέναι ἠγορευθῆναι

ὁ παθητικὸς ἀόριστος λυθῆναι ἀγορευθῆναι

γ'. Εἰς τὴν μετοχὴν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου γένους τονίζονται πάντοτε ἐπὶ τῆς ληγούσης, καὶ εἰς τὴν μετοχὴν τοῦ θηλυκοῦ γένους πάντοτε ἐπὶ τῆς παραληγούσης,

ὁ παρακείμενος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς, λελυκὼς λελυκυῖα

ὁ παθητικὸς ἀόριστος τῆς παθητικ. φωνῆς λυθεὶς λυθεῖσα

δ'. Ὁ παρακείμενος τῆς παθητικῆς φωνῆς εἰς τὴν μετοχὴν τονίζεται πάντοτε ἐπὶ τῆς παραληγούσης, λελυμένος ἠγορευμένος ¹⁾.

Σχηματισμὸς τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος εἰμί.

Προσημείωσις. Τὸ ῥήμα εἰμί λέγεται βοηθητικόν, διότι βοηθεῖ εἰς τὸν σχηματισμὸν μερικῶν χρόνων τῶν ἄλλων ῥημάτων.

Ὅριστικὴ ἐνεστώς: εἰμί εἶ ἐστί, ἔσμεν ἐστέ εἰσὶ (ἐστὸν ἐστὸν)
 παρατ.: ἦν ἦσθα ἦν, ἦμεν ἦτε ἦσαν (ἦτον ἦτην)
 μέλλων: ἔσομαι ἔσῃ ἐσται, ἐσόμεθα ἔσεσθε ἔσονται
 (ἔσεσθον ἔσεσθον)

Ὑποιακτικὴ ἐνεστώς: ὦ ἦς ἦ, ὦμεν ἦτε ὦσι (ἦτον ἦτον)

Εὐκτικὴ ἐνεστώς: εἶην εἶης εἶη, εἶμεν ἦ εἶμεν εἶητε ἦ εἶτε
 εἶσαν ἦ εἶεν (εἶητον ἦ εἶτον, εἶήτην ἦ εἶτην)
 μέλλων: ἐσοίμην ἔσοιο ἔσοιτο, ἐσοίμεθα ἔσοισθε ἔσοιτο
 (ἔσοισθον ἔσοίσθην)

Προστακτικὴ ἐνεστώς: ἴσθι ἔστω, ἔστε ἔστωσαν ἢ ὄντων (ἔστον ἔστων)

Ἀπαρέμφατον ἐνεστώς: εἶναι, μέλλων: ἔσεσθαι

Μετοχὴ ἐνεστώς: ὦν οὖσα ὄν, μέλλων: ἐσόμενος -μένη -μενον.

¹⁾ Αἱ ὀλίγαι ἀκόμη ἐξαίρεσεις θά σημειωθοῦν ἐκάστη εἰς τὸν οἰκείον τόπον.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΟΜΑΛΟΥ

α'. λύω. Φωνή ἐνεργητική

	Ὀριστική	Ὑποτακτική	Ἐὐκτική
Ἐνεστώσ	(ἐγώ) λύ-ω (σύ) λύ-εις (ἐκεῖνος) λύ-ει (ἡμεῖς) λύ-ομεν (ὁμεῖς) λύ-ετε (ἐκεῖνοι) λύ-ουσι	λύ-ω λύ-ης λύ-η λύ-ωμεν λύ-ητε λύ-ωσι	λύ-οιμι λύ-οις λύ-οι λύ-οιμεν λύ-οιτε λύ-οιεν
Παράτ.	(ἐγώ) ἔ-λυ-ον (σύ) ἔ-λυ-ες (ἐκεῖνος) ἔ-λυ-ε (ἡμεῖς) ἔ-λύ-ομεν (ὁμεῖς) ἔ-λύ-ετε (ἐκεῖνοι) ἔ-λυ-ον		ὅπως τοῦ ἐνεστώτος
Μέλλον	(ἐγώ) λύ-σω (σύ) λύ-σεις (ἐκεῖνος) λύ-σει (ἡμεῖς) λύ-σομεν (ὁμεῖς) λύ-σετε (ἐκεῖνοι) λύ-σουσι	δὲν ὑπάρχει	λύ-σοιμι λύ-σοις λύ-σοι λύ-σοιμεν λύ-σοιτε λύ-σοιεν
Ἀόριστος	(ἐγώ) ἔ-λυ-σα (σύ) ἔ-λυ-σας (ἐκεῖνος) ἔ-λυ-σε (ἡμεῖς) ἔ-λύ-σαμεν (ὁμεῖς) ἔ-λύ-σατε (ἐκεῖνοι) ἔ-λυ-σαν	λύ-σω λύ-σῃς λύ-σῃ λύ-σωμεν λύ-σητε λύ-σωσι	λύ-σαιμι λύ-σαις ἢ λύ-σαις λύ-σαι ἢ λύ-σαιε λύ-σαιμεν λύ-σαιτε λύ-σαιεν ἢ λύ-σαιαν
Παρακείμενος	(ἐγώ) λέ-λυ-κα (ἔχω λύσει) (σύ) λέ-λυ-κας (ἐκεῖνος) λέ-λυ-κε (ἡμεῖς) λε-λύ-καμεν (ὁμεῖς) λε λύ-κατε (ἐκεῖνοι) λε-λύ-κασι	λε-λύ-κω ἢ λε-λυ-κῶς λε-λύ-κῃς » ὧ λε-λύ-κῃ » ῆς λε-λύ-κωμεν ἢ λε-λυ-κότες λε-λύ-κῃτε ἢ ὦμεν λελυκότες ἦτε » κωσι ἢ λελυκότες » ὄσι	λε-λύ-κοιμι ἢ λε-λυ-κῶς εἶην λε-λύ-κοις » εἶης λε-λύ-κοι » εἶη λε-λύ-κοιμεν -λελυκότες εἶημεν λε-λύ-κοιτε » εἶητε λε-λύ-κοιεν » εἶη- σαν ἢ εἶεν
Ὑπερσυντ.	(ἐγώ) ἐ-λε-λύ-κῃ ἢ ἐλελύκειν (εἶχον λύσει) (σύ) ἐ-λε-λύ-κεις (ἐκεῖνος) ἐ-λε-λύ-κει (ἡμεῖς) ἐ-λε-λύ-κειμεν (ὁμεῖς) ἐ-λε-λύ-κειτε (ἐκεῖνοι) ἐ-λε-λύ-κεισαν		(ὅπως τοῦ παρακεί- μένου)
Τετέλεσμένος μέλλον	(ἐγώ) λελυκῶς ἔσομαι (σύ) » ἔσῃ (ἐκεῖνος) » ἔσται (ἡμεῖς) λελυκότες ἐσο- μεθα (ὁμεῖς) « ἔσεσθε (ἐκεῖνοι) » ἔσονται	(δὲν ὑπάρχει)	λε-λυ-κῶς ἐσοίμην » ἔσοιο » ἔσοιτο λε-λυ-κότες ἐσοίμεθα » ἔσοισθε » ἔσοιντο

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΡΗΜΑΤΩΝ

<i>Προστακτικὴ</i>	<i>Ἀπαρέμφατον</i>	<i>Μετοχή</i>
(σύ) λῦ-ε (ἐκεῖνος) λυ-έτω (ὑμεῖς) λύ-ετε (ἐκεῖνοι) λυ-έτωσαν ἢ λυ-όντων	λύ-ειν	ὁ λύ-ων ἡ λύ-ουσα τὸ λῦ-ον
(δὲν ὑπάρχει)	(ὄπως τοῦ ἐνεστώτ.)	(ὄπως τοῦ ἐνεστώτ.)
(δὲν ὑπάρχει)	λύ-σειν	ὁ λύ-σον ἡ λύ-σουσα τὸ λῦ-σον
(σύ) λῦ-σον (ἐκεῖνος) λυ-σάτω (ὑμεῖς) λύ-σατε (ἐκεῖνοι) λυ σάτωσαν ἢ λυ-σάντων	λῦ-σαι	ὁ λύ-σας ἡ λύ-σασα τὸ λῦ-σαν
(σύ) λέ-λυ-κε ἢ λε- λυ-κώς ἴσθι (ἐκεῖνος) λε-λυ-κέτω ἢ λε-λυ-κώς ἔστω (ὑμεῖς) λε-λύ-κετε ἢ λε-λυ-κότες ἔστε (ἐκεῖνοι) λε-λυ-κέτωσαν ἢ λε-λυ-κότων ἢ λε-λυ- κότες ἔστωσαν ἢ λε- λυ-κότες ὄντων	λε-λυ-κέναι	ὁ λε-λυ-κώς ἡ λε-λυ-κυῖα τὸ λε-λυ-κος
(δὲν ὑπάρχει)	(ὄπως τοῦ παρακειμ.)	(ὄπως τοῦ παρακειμ.)
(δὲν ὑπάρχει)	λε-λυ-κώς ἔσεσθαι	ὁ λε-λυ-κώς ἐσόμενος ἡ λε-λυ-κυῖα ἐσομένη τὸ λε-λυ-κός ἐσόμενον

Φωνὴ παθητικῆ

	Ὀριστικὴ	Ὑποτακτικὴ	Ἐὐκτικὴ
Ἐνεστώς	λύ-ομαι λύ-η λύ-εται λυ-όμεθα λύ-εσθε λύ-ονται	λύ-ομαι λύ-η λύ-ηται λυ-όμεθα λύ-ησθε λύ-ονται	λυ-οίμην λύ-οιο λύ-οιτο λυ-οίμεθα λύ-οισθε λύ-οιντο
Παρατ.	ἐ-λυ-όμην ἐ-λύ-ου ἐ-λύ-ετο ἐ-λυ-όμεθα ἐ-λύ-εσθε ἐ-λύ-οντο		(ὅπως τοῦ ἔνεστώτος)
Μεσ. μέλλον	λύ-σομαι λύ-σῃ λύ-σεται λυ-σόμεθα λύ-σεσθε λύ-σονται		λι-σοίμην λύ-σοιο λύ-σοιτο λυ-σοίμεθα λύ-σοισθε λύ-σοιντο
Μέσος ἀόρ.	ἐ-λυ-σάμην ἐ-λύ-σω ἐ-λύ-σατο ἐ-λυ-σάμεθα ἐ-λύ-σασθε ἐ-λύ-σαντο	λύ-σομαι λύ-σῃ λύ-σῆται λυ-σόμεθα λύ-σησθε λύ-σονται	λυ-σαίμην λύ-σαιο λύ-σαιτο λυ-σαιμεθα λύ-σαισθε λύ-σαιντο
Παθ. μέλλον	λυ-θήσομαι λυ-θήσῃ λυ-θήσεται λυ-θήσόμεθα λυ-θήσεσθε λυ-θήσονται		λυ-θησοίμην λυ-θήσοιο λυ-θήσοιτο λυ-θησοίμεθα λυ-θήσοισθε λυ-θήσοιντο
Παθ. ἀόρ.	ἐ-λύ-θην ἐ-λύ-θης ἐ-λύ-θη ἐ-λύ-θημεν ἐ-λύ-θητε ἐ-λύ-θησαν	λυ-θῶ λυ-θῆς λυ-θῆ λυ-θῶμεν λυ-θῆτε λυ-θῶσι	λυ-θεῖην λυ-θεῖης λυ-θεῖη λυ-θεῖμεν ἢ λυθειμεν λυ-θεῖητε ἢ λυθειτε λυ-θεῖσαν ἢ λυθεισαν
Παρακειμενος	λέ-λυ-μαι λέ-λυ-σαι λέ-λυ-ται λε-λύ-μεθα λέ-λυ-σθε λέ-λυ-νται ἢ λε-λυ-μένοι εἰσὶ	λε-λυ-μένος-η-ον ὦ » » » ῆς » » » ῆ λε-λυ-μένοι-αι-α ὦμεν » » » ῆτε » » » ὦσι	λε-λυ-μένος-η-ον εἶην » » » εἶης » » » εἶη λε-λυ-μένοι-αι-α εἶη-μεν ἢ εἶμεν εἶητε » » » εἶησαν ἢ εἶεν
Ἰσπερ.	ἐ-λε-λύ-μην ἐ-λέ-λυ-σο ἐ-λέ-λυ-το ἐ-λε-λύ-μεθα ἐ-λέ-λυ-σθε ἐ-λέ-λυ-ντο ἢ λε-λυ-μένοι ἦσαν		(ὅπως τοῦ παρακειμ.)
Τελετ. μέλλον	λελυμένος-η-ον ἔσομαι » » » ἔσῃ » » » ἔσται λελυμένοι-αι-α ἐσόμεθα » » » ἐσσεσθε		λελυμένος-η-ον ἐσοίμην » » » ἐσοιο » » » ἐσοιτο λελυμένοι-αι-α ἐσοίμεθα » » » ἐσοισθε » » » ἐσοιντο

Προστακτικὴ	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
λύ-ου λυ-εσθῶ λύ-εσθε λυ-έσθασαν ἢ λυ-έσθων	λύ-εσθαι	λυ-όμενος λυ-ομένη λυ-όμενον
	(ὅπως τοῦ ἐνεστώτος)	(ὅπως τοῦ ἐνεστώτος)
	λύ-σεσθαι	λυ-σόμενος λυ-σομένη λυ-σόμενον
λύ-σαι λυ-σάσθῶ λύ-σασθε λυ-σάσθασαν ἢ λυ-σάσθων	λύ-σασθαι	λυ-σάμενος λυ-σομένη λυ-σάμενον
	λυ-θήσεσθαι	λυ-θησόμενος λυ-θησομένη λυ-θησόμενον
λύ-θητι λυ-θήτω λύ-θητε λυ-θήτωσαν ἢ λυ-θέντων	λυ-θῆναι	λυ-θεῖς λυ-θεῖσα λυ-θέν
λέ-λυ-σο λε-λύ-σθῶ λέ-λυ-σθε λε-λύ-σθασαν ἢ λε-λύ-σθων	λε-λύ-σθαι	λε-λυ-μένος λε-λυ-μένη λε-λυ-μένον
	(ὅπως τοῦ παρακειμένου)	(ὅπως τοῦ παρακειμένου)
	λελυμένος ἔσεσθαι	λελυμένος ἐσόμενος λελυμένη ἐσομένη λελυμένον ἐσόμενον

β'. ἀγορεύ-ω (ὁμιλῶ πρὸς τὸν λαόν, ἐν τῇ βουλῇ).

Ὅριστική

Ὑποτακτική

Ἐνκλιτική

ἀγορεύ-ω

ἀγορεύ-ω

ἀγορεύ-οιμι

ἀγορεύ-εις

ἀγορεύ-ῆς

ἀγορεύ-οις

ἀγορεύ-ει . . .

ἀγορεύ-ῆι . . .

ἀγορεύ-οι . . .

Παρατακτικὸς

ἡγόρευ-ον

ἡγόρευ-ες

ἡγόρευ-ε

(ὅπως τοῦ ἐνεστώτος)

Μέλλον

ἀγορεύ-σω

ἀγορεύ-σοιμι

ἀγορεύ-σεις

ἀγορεύ-σοις

ἀγορεύ-σει . . .

ἀγορεύ-σοι

Ἀόριστος

ἡγόρευ-σα

ἀγορεύ-σω

ἀγορεύ-σαιμι

ἡγόρευ-σας

ἀγορεύ-σῆς

ἀγορεύ-σαις ἢ -σαις

ἡγόρευ-σε . . .

ἀγορεύ-σῆι . . .

ἀγορεύ-σαι ἢ -σαιε

Παρακείμενος

ἡγόρευ-κα

ἡγορευ-κῶς ᾧ

ἡγορευ-κῶς εἶην

ἡγόρευ-κας

» ἧς

» εἶης

ἡγόρευ-κε

» ῆι

» εἶη

Ὑπερσυντέλικος

ἡγορεύ-κη ἢ -κειν

ἡγορεύ-κεις

ἡγορεύ-κει

(ὅπως τοῦ παρακ.)

Τετελ. μέλλον

ἡγορευ-κῶς ἔσομαι

ἡγορευ-κῶς ἐσοίμην

» ἔσῃ

» ἔσοιο

» ἔσται

» ἔσοιτο

Προστακτικὴ ἔνεστ. ἀγόρευε-ε ἀγορευ-έτω . .

ἀόρ. ἀγόρευ-σον ἀγορευ-σάτω

παρκκ. ἡγορευ κῶς ἴσθι ἔστω

Ῥαπαρέμφατον

Μετοχή

Ῥνεστ. ἀγορεύειν ἀγορεύ-ων ἀγορεύ-ουσα ἀγορευ-ον

Παρατατ. (ὄπως τοῦ ἐνεστῶτος)

Μέλλων ἀγορεύ-σειν ἀγορεύ-σων ἀγορεύ-σουσα ἀγορευ-σον

Ῥόριστ. ἀγορευ-σαι ἀγορεύ-σας ἀγορεύ-σασα ἀγορευ-σαν

Παρακ. ἡγορευ-κέναι ἡγορευ-κῶς ἡγορευ-κυία ἡγορευ-κὸς

Ῥπερσ. (ὄπως τοῦ παρακειμένου)

Τετ. μέλ. ἡγορευ-κῶς ἔσσεσθαι ἡγορευ-κῶς ἐσόμενος -η -ον

Παθητικὴ ἢ μέση φωνή

Ῥοριστικὴ:

Ῥνεστῶς ἀγορεύ-ομμι ἀγορεύ-η ἀγορεύ-εται ἀγορευ-όμεθα . .

Παρατατ. ἡγορευ-όμενν ἡγορεύ-ου ἡγορεύ-ετο ἡγορευ-όμεθα . .

Μέσ. μέλ. ἀγορεύ-σομμι ἀγορεύ-ση ἀγορεύ-σεται ἀγορευ-όμεθα

Μέσ. ἀόρ. ἡγορευ-σάμην ἡγορεύ-σω ἡγορεύ-σατο ἡγορευ-σάμεθα

Παθ. μέλ. ἀγορευ-θήσομμι ἀγορευ-θήτη ἀγορευ-θήσεται

Παθ. ἀόρ. ἡγορεύ-θην ἡγορεύ-θης ἡγορεύ-θη

Παρακείμ. ἡγόρευ-μμι ἡγόρευ-ται ἡγόρευ-ται

Ῥπερσυντ. ἡγορεύ-μην ἡγόρευ-το ἡγόρευ-το

Τετελ. μέλ. ἡγορευ-μένος ἔσομμι ἔτη ἔσται

Ῥποτακτικὴ:

Ῥνεστῶς ἀγορεύ-ωμμι ἀγορεύ-η ἀγορεύ-ητι

Μέσ ἀόρ. ἀγορεύ-σωμμι ἀγορεύ-ση ἀγορεύ-τητι

Παθ ἀόρ. ἀγορευ-θῶ ἀγορευ-θής ἀγορευ-θή

Παρακείμ. ἡγορευ-μένος ὦ ἦ ἦ

Ῥδικτικὴ:

Ῥνεστῶς ἀγορευ-οίμην ἀγορεύ-οιο ἀγορεύ-οιτο

Παρατατ. (ὄπως τοῦ ἐνεστῶτος)

Μέσ. μέλ. ἀγορευ-σοίμην ἀγορεύ-σοιο ἀγορεύ-σοιτο

Μέσ. ἀόρ. ἀγορευ-σσίμην ἀγορεύ-σσιο ἀγορεύ-σσιτο

Παθ. μέλ. ἀγορευ-θησοίμην ἀγορευ-θήσοιο ἀγορευ-θήσοιτο

Παθ. ἀόρ. ἀγορευ-θείην ἀγορευ-θείης ἀγορευ-θείη

Παρακείμε. ἡγορευ μένος εἶην εἶης εἶη . . .

° Ὑπερσ. (ὅπως τοῦ παρακείμ.)

Τετελ. μέλλ. ἡγορευ-μένος ἔσοίμην ἔσοιο ἔσοιτο

Προστακτική:

Ἐνεστώδς ἀγορεύ-ου ἀγορευ-έσθω . . .

Μέσ. ἀόρ. ἀγόρευ-σσι ἀγορευ-σάθω . .

Παθ. ἀόρ. ἀγορεύ-θητι ἀγορευ-θήτω . .

Παρακείμε. ἡγόρευ-σο ἡγορεύ-σθω . . .

° Ἀπαρέμφατον :

Ἐνεστώδς καὶ παρατατικὸς ἀγορεύ-εσθαι

Μέσ. μέλ. ἀγορεύ-σεσθαι

Μέσ. ἀόρ. ἀγορεύ-σασθαι

Παθ. μέλ. ἀγορευ-θήσεσθαι

Παθ. ἀόρ. ἀγορευ-θῆναι

Παρακείμε. καὶ ὑπερσυντ. ἡγορευ-σθαι

Τετελ. μέλλ. ἡγορευ-μένος ἔσεσθαι

Μετοχή:

Ἐνεστώδς καὶ παρατατικὸς ἀγορευ-όμενος -ομένη -όμενον

Μέσ. μέλλ. ἀγορευ-σόμενος -σομένη -σόμενον

Μέσ. ἀόρ. ἀγορευ-σάμενος -σαμένη σάμενον

Παθ. μέλλ. ἀγορευ-θητόμενος -θησομένη -θησόμενον

Παθ. ἀόρ. ἀγορευ-θείς -θείσσι -θὲν

Παρακείμε. καὶ ὑπερσυντ. ἡγορευ-μένος -μένη -μένον

Τετελ. μέλλ. ἡγορευ-μένος ἔτόμενος ἔσομένη ἔτόμενον¹⁾

¹⁾ Ἀφοῦ μάθουν οἱ μαθηταὶ τοὺς ὁμαλοὺς τύπους τῶν ῥημάτων νὰ βγάλουν μόνοι τους τὰς μεταξὺ τῶν διαφορῶν χρόνων διαφορὰς, π. χ. τί διαφέρει ὁ μέλλων ἀπὸ τὸν ἐνεστώτα εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις, τί διαφέρει εἰς τὴν ὑποτακτικὴν ὁ ἀόριστος ἀπὸ τὸν ἐνεστώτα, τί διαφέρει ὁ παθητικὸς μέλλων ἀπὸ τὸν μέσον μέλλοντα εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις. κλπ.—Ἐπίσης νὰ προσέξουν εἰς τοὺς ὁμοίους τύπους τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ἀορίστου λύσαι λῦσαι λῦσαι, ἀγορεύσαι ἀγορευῆσαι ἀγόρευσαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Συνηρημένα ῥήματα.

§. 335. Ἐκ τῶν φωνηεντολόχτων ῥημάτων ἐκεῖνα τὰ ἑποία ἔχουν ῥηματικὸν χαρακτήρα α ἢ ε ἢ ο ἢ η ἢ ω συναίρουσιν αὐτὸν μὲ τὸ πρῶτον φωνῆεν ἢ τὴν δίφθογγον τῶν χρονικῶν καταλήξεων τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατακτικοῦ εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις καὶ εἰς τὸ ἀπκρέματον καὶ εἰς τὴν μετοχὴν, καὶ λέγονται διὰ τοῦτο συνηρημένα ἢ περισπώμενα.

Σημ. α΄. Περισπώμενα λέγονται διότι τὸ πρῶτον πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς μετὰ τὴν συναίρεσιν περισπᾶται: τιμῶ ποιῶ δηλῶ πεινῶ..

Σημ β΄. Πρὸς διάκρισιν τὰ ῥήματα εἰς ω τοῦ δὲν συναίρουσινται λύω ἀγορεύω... λέγονται βαρύτενα (§ 24 σημ.).

Παραδείγματα σχηματισμοῦ συνηρημένων ῥημάτων

Α΄. Ἐνεργητικὴ φωνή

ῥΟριστικῆ

ῥΕνεστώσ

τιμῶ	(τιμά-ω	ποιῶ	(ποιέ ω)	δηλῶ	(δηλό-ω)
τιμᾶς	(τιμά εἰς)	ποιεῖς	(ποιέ-εἰς)	δηλοῖς	(δηλό-εἰς)
τιμᾶ	(τιμά-εἰ)	ποιεῖ	(ποιέ-εἰ)	δηλοῖ	(δηλό-εἰ)
τιμῶμεν	(τιμά ομεν)	ποιοῦμεν	(ποιέ-ομεν)	δηλοῦμεν	(δηλό-ομεν)
τιμᾶτε	(τιμά-εἰτε)	ποιεῖτε	(ποιέ-εἰτε)	δηλοῦτε	(δηλό-εἰτε)
τιμῶσι	(τιμά-ουσι)	ποιοῦσι	(ποιέ-ουσι)	δηλοῦσι	(δηλό-ουσι)
(δυνῖκ. τιμᾶτον τιμᾶτον	ποιεῖτον	ποιεῖτον	δηλοῦτον	δηλοῦτον)	

Παρατακτικὸς

ἐτίμων	(ἐτίμ-ον)	ἐποιοῦν	(ἐποιέ ον)	ἐδήλουν	(ἐδήλο-ον)
ἐτίμας	(ἐτίμ-εἰς)	ἐποιεῖς	(ἐποιέ-εἰς)	ἐδήλους	(ἐδήλο-εἰς)
ἐτίμα	(ἐτίμ-ε)	ἐποιεῖ	(ἐποιέ-ε)	ἐδήλου	(ἐδήλο-ε)
ἐτιμῶμεν	(ἐτιμά-ομεν)	ἐποιοῦμεν	(ἐποιέ-ομεν)	ἐδηλοῦμεν	(ἐδηλό-ομεν)
ἐτιμᾶτε	(ἐτιμά-εἰτε)	ἐποιεῖτε	(ἐποιέ-εἰτε)	ἐδηλοῦτε	(ἐδηλό-εἰτε)
ἐτίμων	(ἐτίμ-ον	ἐποιοῦν	(ἐποιέ-ον)	ἐδήλουν	(ἐδήλο-ον)
(δυνῖκ. ἐτιμᾶτον ἐτιμᾶτην	ἐποιεῖτον	ἐποιεῖτην	ἐδηλοῦτον	ἐδηλοῦτην)	

Ὑποτακτικὴ Ἐνεσιῶς

τιμῶ	(τιμά-ω)	ποιῶ	(ποιέ-ω)	δηλῶ	(δηλό-ω)
τιμᾶς	(τιμά-ης)	ποιῆς	(ποιέ-ης)	δηλοῖς	(δηλό-ης)
τιμᾶ	(τιμά-η)	ποιῆ	(ποιέ-η)	δηλοῖ	(δηλό-η)
τιμῶμεν	(τιμά-ωμεν)	ποιῶμεν	(ποιέ-ωμεν)	δηλῶμεν	(δηλό-ωμεν)
τιμᾶτε	(τιμά-ητε)	ποιῆτε	(ποιέ-ητε)	δηλῶτε	(δηλό-ητε)
τιμῶσι	(τιμά-ωσι)	ποιῶσι	(ποιέ-ωσι)	δηλῶσι	(δηλό-ωσι)

(δυν. τιμῶτον τιμῶτον ποιῶτον ποιῶτον δηλῶτον δηλῶτον).

Εὐκτικὴ

Ἐνεσιῶς καὶ παρατακτικὸς

τιμῶμι	(τιμά-οιμι)	ποιοῖμι	(ποιέ-οιμι)	δηλοῖμι	(δηλό-οιμι)
τιμῶς	(τιμά-οις)	ποιοῖς	(ποιέ-οις)	δηλοῖς	(δηλό-οις)
τιμῶ	(τιμά-οι)	ποιοῖ	(ποιέ-οι)	δηλοῖ	(δηλό-οι)
τιμῶμεν	(τιμά-οιμεν)	ποιοῖμεν	(ποιέ-οιμεν)	δηλοῖμεν	(δηλό-οιμεν)
τιμῶτε	(τιμά-οιτε)	ποιοῖτε	(ποιέ-οιτε)	δηλοῖτε	(δηλό-οιτε)
τιμῶεν	(τιμά-οιεν)	ποιοῖεν	(ποιέ-οιεν)	δηλοῖεν	(δηλό-οιεν)

ἢ (ὁ ἐνικὸς ἀριθμὸς μόνον)

τιμῶην	(τιμχ-οίην)	ποιοίην	(ποιε-οίην)	δηλοίην	(δηλο-οίην)
τιμῶης	(τιμχ-οίης)	ποιοίης	(ποιε-οίης)	δηλοίης	(δηλο-οίης)
τιμῶη	(τιμχ-οίη)	ποιοίη	(ποιε-οίη)	δηλοίη	(δηλο-οίη)

(δυν. τιμῶτον τιμῶτην ποιοῖτον ποιοῖτην δηλοῖτον δηλοῖτην)

Προστακτικὴ

Ἐνεσιῶς

τίμχ	(τίμχ-ε)	ποιεῖ	(ποιέ-ε)	δήλου	(δήλο-ε)
τιμάτω	(τιμχ-έτω)	ποιεῖτω	(ποιε-έτω)	δηλούτω	(δηλο-έτω)
τιμάτε	(τιμά-ετε)	ποιεῖτε	(ποιέ-ετε)	δηλοῦτε	(δηλό-ετε)
τιμάτωσαν	(τιμχ-έτωσαν)	ποιεῖτωσαν	(ποιε-έτωσαν)	δηλούτωσαν	(δηλο-έτωσαν)

ἢ

ἢ

ἢ

τιμώντων	(τιμχ-όντων)	ποιούντων	(ποιε-όντων)	δηλούντων	(δηλο-όντων)
----------	--------------	-----------	--------------	-----------	--------------

(δυν. τιμάτων τιμάτων ποιεῖτον ποιεῖτων δηλοῦτον δηλούτων)

Ἀπαρέμφατον

Ἐνεσιῶς καὶ παρατακτικὸς

τιμᾶν	(τιμά-ειν)	ποιεῖν	(ποιέ-ειν)	δηλοῦν	(δηλό-ειν)
-------	------------	--------	------------	--------	------------

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Μετοχή

ῥεσιῶς καὶ παρατατικῶς

τιμῶν (τιμά-ων)	ποιῶν (ποιέ-ων)	δηλῶν (δηλό-ων)
τιμῶσα (τιμά ουσα)	ποιούσα (ποιέ ουσα)	δηλοῦσα (δηλό-ουσα)
τιμῶν (τιμά-ον)	ποιῶν (ποιέ-ον)	δηλοῦν (δηλό-ον)

Β'. Παθητικὴ φωνή

ῥοισικῆ

ῥεσιῶς

τιμῶμαι (τιμάομαι)	ποιῶμαι (ποιέομαι)	δηλοῦμαι (δηλόομαι)
τιμᾶ (τιμάη)	ποιῆ (ποιέη)	δηλοῖ (δηλόη)
τιμᾶται (τιμάεται)	ποιεῖται (ποιέεται)	δηλοῦται (δηλόεται)
τιμώμεθα (τιμάόμεθα)	ποιούμεθα (ποιεόμεθα)	δηλούμεθα (δηλόόμεθα)
τιμᾶσθε (τιμάεσθε)	ποιεῖσθε (ποιέεσθε)	δηλοῦσθε (δηλόεσθε)
τιμῶνται (τιμάονται)	ποιῶνται (ποιέονται)	δηλοῦνται (δηλόονται)
(δυν. τιμᾶσθον τιμᾶσθον	ποιεῖσθον ποιεῖσθον	δηλοῦσθον δηλοῦσθον)

Παρατατικῶς

ἐτιμῶμην (ἐτιμάομην)	ἐποιούμην (ἐποιεόμην)	ἐδηλούμην (ἐδηλόομην)
ἐτιμῶ (ἐτιμάου)	ἐποιού (ἐποιέου)	ἐδηλοῦ (ἐδηλόου)
ἐτιμᾶτο (ἐτιμάετο)	ἐποιεῖτο (ἐποιέετο)	ἐδηλοῦτο (ἐδηλόετο)
ἐτιμώμεθα (ἐτιμάόμεθα)	ἐποιούμεθα (ἐποιεόμεθα)	ἐδηλούμεθα (ἐδηλόόμεθα)
ἐτιμᾶσθε (ἐτιμάεσθε)	ἐποιεῖσθε (ἐποιέεσθε)	ἐδηλοῦσθε (ἐδηλόεσθε)
ἐτιμῶντο (ἐτιμάοντο)	ἐποιῶντο (ἐποιέοντο)	ἐδηλοῦντο (ἐδηλόοντο)
(δυν. ἐτιμᾶσθον ἐτιμάσθην	ἐποιεῖσθον ἐποιεῖσθην	ἐδηλοῦσθον ἐδηλοῦσθην)

Ἑποτακτικὴ ἐνεστώσ

τιμῶμαι (τιμάωμαι)	ποιῶμαι (ποιέωμαι)	δηλῶμαι (δηλώωμαι)
τιμᾶ (τιμάη)	ποιῆ (ποιέη)	δηλοῖ (δηλόη)
τιμᾶται (τιμάηται)	ποιῆται (ποιέηται)	δηλῶται (δηλόηται)
τιμώμεθα (τιμάωμεθα)	ποιώμεθα (ποιέωμεθα)	δηλώμεθα (δηλώωμεθα)
τιμᾶσθε (τιμάησθε)	ποιῆσθε (ποιέησθε)	δηλῶσθε (δηλόησθε)
τιμῶνται (τιμάωνται)	ποιῶνται (ποιέωνται)	δηλῶνται (δηλώονται)

(δυν. τιμᾶσθον τιμᾶσθον ποιῆσθον ποιῆσθον δηλῶσθον δηλῶσθον)

Εὐκτικὴ ἐνεστώσ καὶ παρατακτικὸς.

τιμῶμην (τιμαοίμην)	ποιοίμην (ποιεοίμην)	δηλοίμην (δηλοοίμην)
τιμῶο (τιμάοιο)	ποιοῖο (ποιεοῖο)	δηλοῖο (δηλόοιο)
τιμῶτο (τιμάοιτο)	ποιοῖτο (ποιεοῖτο)	δηλοῖτο (δηλόοιτο)
τιμῶμεθα (τιμαοίμεθα)	ποιοίμεθα (ποιεοίμεθα)	δηλοίμεθα (δηλοοίμεθα)
τιμῶσθε (τιμάοισθε)	ποιοῖσθε (ποιεοῖσθε)	δηλοῖσθε (δηλόοισθε)
τιμῶντο (τιμάοιντο)	ποιοῖντο (ποιεοῖντο)	δηλοῖντο (δηλόοιντο)

(δυν. τιμῶσθον τιμῶσθην ποιοῖσθον ποιοῖσθην δηλοῖσθον δηλοῖσθην)

Προστακτικὴ ἐνεστώσ

τιμῶ (τιμάου)	ποιοῦ (ποιέου)	δηλοῦ (δηλόου)
τιμᾶσθω (τιμάεσθω)	ποιεῖσθω (ποιεέσθω)	δηλούσθω (δηλαέσθω)
τιμᾶσθε (τιμάεσθε)	ποιεῖσθε (ποιεέσθε)	δηλοῦσθε (δηλάεσθε)
τιμᾶσθωσαν (τιμάεσθωσαν)	ποιεῖσθωσαν (ποιεέσθωσαν)	δηλούσθωσαν (δηλαέσθωσαν)

ἢ

ἢ

ἢ

τιμᾶσθων (τιμάεσθων)	ποιεῖσθων (ποιεέσθων)	δηλούσθων (δηλαέσθων)
----------------------	-----------------------	-----------------------

(δυν. τιμᾶσθον τιμᾶσθων ποιεῖσθον ποιεῖσθων δηλοῦσθον δηλούσθων)

Ἀπαρέμφατον ἐνεστώσ καὶ παρατακτικὸς

τιμᾶσθαι (τιμάεσθαι)	ποιεῖσθαι (ποιεέσθαι)	δηλοῦσθαι (δηλάεσθαι)
----------------------	-----------------------	-----------------------

Μετοχὴ ἐνεστώσ καὶ παρατακτικὸς

τιμώμενος (τιμαόμενος)	ποιούμενος (ποιεόμενος)	δηλούμενος (δηλοόμενος)
τιμωμένη (τιμαομένη)	ποιουμένη (ποιεομένη)	δηλουμένη (δηλοομένη)
τιμώμενον (τιμαόμενον)	ποιούμενον (ποιεόμενον)	δηλούμενον (δηλοόμενον)

§ 337. Ῥήματα συνηρημένα με χαρακτῆρα η εἶναι τὰ ἐξῆς τέσσαρα: ζῶ (ζήω) πεινῶ (πεινήω) διψῶ (διψήω) καὶ χρωμαι (χρήομαι).
Τὸ ζῶ σχηματίζεται ὡς ἐξῆς:

°Οριστικῆ

Ἔνεστ. ζῶ (ζήω) ζῆς (ζήεις) ζῆ (ζήει) ζῶμεν (ζήομεν) ζήτε (ζήετε) ζῶσι (ζήουσι).

Παρατατικὸς ἔζων (ἔζηον) ἔζης (ἔζηεις) ἔζη (ἔζει) ἔζωμεν (ἔζομεν) ἔζήτε (ἔζήετε) ἔζων (ἔζηον)

Υποτακτικῆ (ἐνεστώως) ζῶ (ζήω) ζῆς (ζήης) ζῆ (ζήη) ζῶμεν (ζήομεν) ζήτε (ζήητε) ζῶσι (ζήωσι).

Εὐδικτικῆ (ἐνεστώως καὶ παρατατικὸς) ζήην (ζηοίην) ζήης (ζηοίης) ζήη (ζηοίη) ζῶμεν (ζήομεν) ζῶτε (ζήοιτε) ζῶεν (ζήοιεν)

Προστακτικῆ (ἐνεστώως) ζῆ (ζήε) ζήτω (ζηέτω) ζήτε (ζήετε) ζήτωσαν (ζηέτωσαν) ἢ ζώντων (ζηόντων).

Ἄπαρέμφατον (ἐνεστώως καὶ παρατατικὸς) ζῆν (ζήειν).

Μετοχῆ (ἐνεστώως καὶ παρατατικὸς) ζῶν (ζήων) ζῶσα (ζήουσα) ζῶν (ζήον)

Κατὰ τὸ ζῶ σχηματίζονται καὶ τὸ πεινῶ καὶ διψῶ.

Τὸ χρωμαι σχηματίζεται ὡς ἐξῆς:

°Οριστικῆ ἐνεστώως

χρωμαι (χρήομαι) χρῆ (χρήη) χρῆται (χρήεται) χρώμεθα (χρηόμεθα) χρῆσθε (χρήεσθε) χρωνται (χρήονται) (δύϊκ. χρῆσθον χρῆσθον) παρατατικὸς

ἐχρώμην (ἐχρηόμην) ἐχρῶ (ἐχρήου) ἐχρήτο (ἐχρήετο) ἐχρώμεθα (ἐχρηόμεθα) ἐχρήσθε (ἐχρήεσθε) ἐχρῶντο (ἐχρήοντο) (δύϊκ. ἐχρήσθον ἐχρήσθην)

°Υποτακτικῆ (ἐνεστώως)

χρωμαι (χρήομαι) χρῆ (χρήη) χρῆται (χρήηται) χρώμεθα (χρηώμεθα) χρῆσθε (χρήησθε) χρωνται (χρήωνται) (δύϊκ. χρῆσθον χρῆσθον) Εὐδικτικῆ (ἐνεστώως καὶ παρατατικὸς)

χρήμην (χρηοίμην) χρῶ (χρήοιο) χρῶτο (χρήοιτο) χρώμεθα (χρηοίμεθα) χρῶσθε (χρήοισθε) χρῶντο (χρήοιντο) (δύϊκ. χρῶσθον χρῶσθην).

Προστακτικὴ (ἐνεστώς)

χρῶ (χρήου· χρήσθω (χρηέσθω) χρήσθε (χρήεσθε) χρήσθωσαν
(χρηέσθωσαν) ἢ χρήσθων (χρηέσθων) (δυσκ. χρήσθον χρήσθων)

^ᾠ *Ἀπαρέμφατον (ἐνεστώς καὶ παρατατικός)*

χρήσθαι (χρήεσθαι)

Μετοχὴ (ἐνεστώς καὶ παρατατικός)

χρώμενος (χρηόμενος) χρωμένη (χρηομένη) χρώμενον (χρηόμενον)

§ 338. ῥῆμα συνηρημένον μὲ χαρακτηριστῆρα ω εἶναι μόνον τὸ ῥιγῶ (ῥιγῶω), τὸ ὁποῖον σχηματίζεται ὡς ἑξῆς:

^ᾠ *Ὀριστικὴ (ἐνεστώς)*

ῥιγῶ (ῥιγῶω) ῥιγῶς (ῥιγῶεις) ῥιγῶ (ῥιγῶει) ῥιγῶμεν (ῥιγῶομεν)

ῥιγῶτε (ῥιγῶετε) ῥιγῶσι (ῥιγῶουσι)

Παρατατικός

ἔρριγῶν (ἔρριγῶον) ἔρριγῶς (ἔρριγῶες) ἔρριγῶ (ἔρριγῶει)

ἔρριγῶμεν (ἔρριγῶομεν) ἔρριγῶτε (ἔρριγῶετε) ἔρριγῶν (ἔρριγῶον)

^ᾠ *Υποτακτικὴ*

ῥιγῶ (ῥιγῶω) ῥιγῶς (ῥιγῶης) ῥιγῶ (ῥιγῶη)

ῥιγῶμεν (ῥιγῶομεν) ῥιγῶτε (ῥιγῶητε) ῥιγῶσι (ῥιγῶωσι)

Ἐδκτικὴ

ῥιγῶην (ῥιγῶοίην) ῥιγῶης (ῥιγῶοίης) ῥιγῶη (ῥιγῶοίη)

ῥιγῶμεν (ῥιγῶομεν) ῥιγῶτε (ῥιγῶοιτε) ῥιγῶεν (ῥιγῶοιεν)

ἢ ῥιγῶμι (ῥιγῶοιμι) ῥιγῶς (ῥιγῶοις) ῥιγῶ (ῥιγῶοι)

Προστακτικὴ

ῥίγω (ῥίγωε) ῥιγῶτω (ῥιγῶέτω) ῥιγῶτε (ῥιγῶετε) ῥιγῶτωσαν

(ῥιγῶέτωσαν) ἢ ῥιγῶντων (ῥιγῶόντων)

^ᾠ *Ἀπαρέμφατον ῥιγῶν (ῥιγῶειν)*

Μετοχὴ ῥιγῶν (ῥιγῶων) ῥιγῶσα (ῥιγῶουσα) ῥιγῶν (ῥιγῶων)

§ 339. Ἐκ τῶν ἐχόντων ῥηματικὸν χαρακτηριστῆρα εἰκεῖνα τῶν ὁποίων τὸ ῥηματικὸν θέμα εἶναι μονοσύλλαβον (πλέ-ω πνέ-ω νέ-ω ζέ-ω ξέ-ω θέ-ω χέ-ω δέ-ομαι ¹⁾ . . . , συναίρουσιν τὸν χαρακτηριστῆρα ε

¹⁾ Τὰ ῥήματα ταῦτα (πλὴν τοῦ κατωτέρω ἐν σημ. μνημονευομένου δῶ-δῶ) εἶχον χαρακτηριστῆρα F (πλέF· πνέF· νέF· θέF· χεF διF·) ἢ σ ζεσ- ξεσ-). Ὑστερον τὸ F καὶ σ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀπεβλήθησαν καὶ τα ῥήματα φαίνονται ὡς φωνηεντόληκτα.

μόνον με ἄλλο ε ἢ ει, ἂν ἀκολουθῇ. Εἰς τοὺς λοιποὺς τύπους μένουν ἀσυναίρετα. π. χ.

πλέω	πλεῖς	(πλέ-εις)	πλεῖ (πλέει)
πλέομεν	πλεῖτε	(πλέ-ετε)	πλέουσι
ἔπλεον	ἔπλεϊς	(ἔπλε-ες)	ἔπλει (ἔπλε-ε)
ἐπλέομεν	ἐπλεῖτε	(ἐπλέ-ετε)	ἐπλεον

*Υποτακτικὴ πλέω πλέης πλέῃ πλέωμεν. . (ὅλοι οἱ τύποι ἀσυναίρετοι)

Εὐκτικὴ πλέοιμι πλέοις πλέοι. . . (ὁμοίως)

Προστακτικὴ πλεῖ (πλέ-ε) πλεῖτω (πλε-έτω) πλεῖτε (πλέ-ετε) πλεί-
τωσαν (πλε-έτωσαν) ἢ πλε-όντων

*Απαρέμφατον πλεῖν (πλέειν)

Μετοχὴ πλέων πλέουσα πλέον.

δέομαι δέῃ δεῖται (δέεται) δεόμεθα δεῖσθε (δέεσθε) δέονται
ἐδεόμην ἐδέου ἐδεῖτο (ἐδέετο) . .

*Υποτακτικὴ δέομαι δέῃ δέηται δεώμεθα. . (ἀσυναίρετοι)

Εὐκτικὴ δεοίμην δέοιο δέοιτο δεοίμεθα (ὁμοίως)

Προστακτικὴ δέου δεῖσθω (δέεσθω) δεῖσθε (δέεσθε) δεῖσθωσαν
(δέεσθωσαν) ἢ δεῖσθων (δέεσθων)

*Απαρέμφατον δεῖσθαι (δέεσθαι)

Μετοχὴ δεόμενος δεομένη δεόμενον.

Σημ. Μόνον τὸ ῤήμα δῶ (δέω=δένω) συναϊρεῖται ὅπως καὶ τὸ ποιῶ, εἰς ὅλους τοὺς τύπους, ἂν καὶ τὸ θέμα του εἶναι μονοσύλλαβον: δῶ δεῖς δεῖ δοῦμεν δεῖτε δοῦσι . .

Σχηματισμὸς τῶν ἄλλων χρόνων (ἐκτὸς τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικού) τῶν συνηρημένων ῤημάτων.

§. 340 Οἱ ἄλλοι χρόνοι τῶν συνηρημένων ῤημάτων σχηματίζονται ὁμοίως, ἕκαστος μετὰ τὰς ἰδικὰς του χρονικὰς καταλήξεις.

§. 341 Εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους τῶν συνηρημένων ῤημάτων ὁ ῤηματικὸς χαρακτήρ εἶναι κανονικῶς μακρὸς, ἀντὶ α εἶναι ἡ. ἀντὶ ε εἶναι ἡ, ἀντὶ ο εἶναι ω:

τιμῶ (τιμάω) ῤηματικὸν θέμα τιμα-

Μέλλων τιμή-σω τιμή-σεις τιμή-σει. . .

*Αόριστος ἐ-τίμη-σα ἐ-τίμη-σας ἐ-τίμη-σε.

Παρακείμ. τε-τίμη κα τε-τίμη-κας τε-τίμη-κε . . .

Υπερσυν ἐ-τε-τιμή-κειν ἐ-τε-τιμή-κεις . . .

Μέσ. μέλ. τιμή-σομαι τιμή-ση τιμή-σεται . . .

Μέσ. ἀόριστ. ἐ-τιμη-σάμην ἐ-τιμή-σω ἐ-τιμή-σατο . . .

Παθ. μέλ. τιμη-θήσομαι τιμη-θήση τιμηθ ἴσεται . . .

Παθ. ἀόριστ. ἐ-τιμή-θην ἐ-τιμή-θης ἐ-τιμή-θη . . .

Παθ. παρακ. τε-τίμη-μαι τε-τίμη-σαι τε-τίμη-ται . . .

Παθ. ὑπερσ. ἐ-τε-τιμή-μην ἐ-τε-τίμη-σο . . .

ποιῶ (ποιέ-ω) ῥηματικὸν θέμα ποιε

ποιήσω ἐποίησα πεποίηκα ἐπεποιήκειν

ποιήσομαι ἐποιησάμην ποιηθήσομαι ἐποιήθην

πεποίημαι ἐπεποιήμην.

δηλῶ (δηλόω) ῥηματικὸν θέμ. δηλο-

δηλώσω ἐδήλωσα δεδήλωκα ἐδεδηλώκειν

δηλώσομαι ἐδηλωσάμην δηλωθήσομαι ἐδηλώθην

δεδήλωμαι ἐδεδηλώμην.

Ἐξαιρέσεις.

§ 342. Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα α καὶ πρὸ τοῦ χαρακτηῖρος αὐτοῦ ρ ἢ ι ἢ ε, εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους, ἐκτὸς τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, ἔχουν ᾰ (ὄχι η)

θηρῶ (θηράω) ῥηματικὸν θέμα θηρᾶ- θηρά'σω ἐθήρᾶσα τεθήρᾶκα.

ἀνιῶ (ἀνιάω) ῥηματ. θέμα ἀνιᾶ- ἀνιᾶ'σω ἠνιᾶσα ἀνιᾶ'σομαι ἠνιᾶθην-

ἰῶμαι (ιάομαι) ῥηματ. θέμα ἰᾶ- ἰᾶ'σομαι ἰᾶσάμην ἰᾶ'θην.

εἶω (εἶάω) ῥηματ. θέμα εἶᾶ- εἶᾶ'σω εἶᾶκα εἶᾶ'σομαι εἶᾶ'θην εἶᾶμαι . .

Ἐπίσης καὶ τὸ ῥήμα ἀκροῶμαι (ἀκροῶσομαι) ῥημ. θέμα ἀκροᾶ'- ἀκροᾶ'σομαι ἠκροᾶσάμην.

§ 343. Ὁ ῥηματικὸς χαρακτηῖρ εἶναι βραχυδῆ ᾰ ἢ ε ἢ ο εἰς ὅλους τοὺς τύπους τῶν ἐξῆς ῥημάτων :

γελῶ (γελάω) (γελί'σω) ἐγέλα'tα γελάσαι γελί'σομαι ἐγελάσθην,

σπῶ (σπάω) σπᾶ'σω ἔσπᾶσα σπάσαι ἔσπᾶκα ἔσπᾶσομαι σπάσομαι

ἔσπατάμην σπᾶσθήσομαι ἔσπάσθην,

χαλῶ (χαλάω) χαλάσω ἐγάλα'sα χαλάσαι ἐχαλάσθην.

αἰδοῦμαι (αἰδέομαι) αἰδέσομαι ἠδέσάμην ἠδέσθην ἠδέσομαι

ἀκοῦμαι (ἀκέομαι) μέλλ. ἀκοῦμαι (ἀκέομαι) ἤκεσάμην
 ἄλῳ (ἄλέω) μέλ. ἄλῳ (ἄλέσω) ἤλεσα ἀλήλεκα ἀλήλεμαι
 ἀρκῳ (ἀρκέω) ἀρκέσω ἤρκεσα ἀρκεσθήσομαι ἤρκέσθην
 ἐμῳ (ἐμέω) (ἐμέσω) ἤμεσα . . .
 ζέω (ζέσω) ἔξεσα . .

καλῳ (καλέω) μελλ. καλῳ (καλέσω) μεσ. μέλλ. καλοῦμαι (καλέ-
 σομαι) ἄοριστ. ἐκάλεσα μέσ. ἄορ. ἐκαλεσάμην.

ξέω (ξέσω) ἔξεσα.

τελῳ (τελέω) μελλ. τελῳ (τελέσω) ἐτέλεσα τετέλεκα ἐτετελέκειν
 τελεσθήσομαι ἐτελέσθην τετέλεσμαι.

ἄρῳ (ἄρώω = ὀργώνω) ἄρόσω ἤροσα

Σημ. α'. Εἰς τὰ περισσότερα ἐκ τῶν ῤημάτων τούτων, ὅπως φαίνεται εἰς τοὺς τύπους γελασθήσομαι ἐγελάσθην ἐσπάσθην ἠδέσθην . . τετέλεσμαι, τὸ ῤηματικὸν θέμα ἔληγεν εἰς—σ (γελασ-σπασ-αἰδεσ-τελεσ-) ὥστε κατ' ἀρχὰς δὲν ἦσαν, ὡς ἔπειτα φαίνονται, φωνηεντόληκτα (γελάω, σπάω, αἰδέομαι, τελέω), ἀλλὰ συμφωνόληκτα, μὲ χαρακτῆρα σ, ὁ ὁποῖος ἔπειτα ἀπεβλήθη μεταξύ δύο φωνηέντων ἢ ἂν ἠκολούθει ἄλλο σ: (τελέσω τελέω) τελῳ—(ἐτέλεσσα) ἐτέλεσα.

Σημ. β' Πολλάκις ὑπάρχει σ εἰς μερικοὺς χρόνους ἢ εἰς συγγενεῖς παραγώγους λέξεις, ἐν ᾗ τὸ ῤηματικὸν θέμα δὲν εἶχε ποτε χαρακτῆρα σ, π.χ. ὀρῳ (ὀράω = πράττω, κάμνω) δέ-ὀρα-κα δέ-ὀρα-μαι—ἐδρά-σ-θην δρα σ τέον.

Σημ. γ. Ὅμοίως ὑπάρχει σ πρὸ τῆς χρονικῆς καταλήξεως εἰς μερικοὺς χρόνους ἢ συγγενεῖς παραγώγους λέξεις τῶν ἐξῆς βαρυτόνων φωνηεντολήκτων ῤημάτων: κρούω ἔκρουον κρούσω ἔκρουσα κέκρουκα κέκρουμαι—(ὑστερον κέκρουσμαι) ἐκρούσθην. κλείω (ἢ κλήω) ἔκλειον κλείσω ἔκλεισα κέκλειμαι (ὑστερον κέκλεισμαι) ἐκλείσθην . . .

κελεύω κεκέλευκα ἐκελεύσθην κεκέλευσμαι ἀκέλευστος.

παύω . . πέπαυκα παύομαι πέπαυμαι—παυσθήσομαι ἐπαύσθην (ὑστερον ἐπαύθην) ἄπαυστος παυστέον.

χρίω ἔχριον χρίσω κέχρισμαι—(ὑστερον κέχρισμαι) ἐχρίσθην χριστός χρίμα (ὑστερον χρίσμα).

§. 344 Μερικὰ ῥήματα με χαρακτηριστῆρα ε εἰς ἄλλους μὲν χρό-
νους διατηροῦν τὸ ε, εἰς ἄλλους δὲ ἔχουν μικρὸν χαρακτηριστῆρα η:

αἰρῶ (αἰρέω), ῥημτικὸν θέμα αἰρε-
μέλ. αἰρήσω μεσ. μέλ. αἰρήσομαι
παρ.κ. ἤρηκα ὑπερ. ἤρήκειν παθ. μέλ. αἰρεθήσομαι
παθ. παρ.κ. ἤρημι » ἤρήμην παθ. ἀόρ. ἤρέθην

δῶ (δέω) ῥηματ. θέμ. δε-
μέλ. δῆτω ἀόρ. ἔδητα παρ.κ. δέδεκα ὑπερ. ἐδεδέκειν
μέσ. μέλ. δήσομαι μέσ. ἀόρ. παθ. πρ. δέδεμι » ἐδεδέμην
ἔδητάμην τετ. μέλ. δεδήσομαι παθ μέλ. δεθήσομαι π. ἀόρ. ἐδέθην

ἐπαινῶ (ἐπαινέω) ῥημ. θέμ. ἐπαινε-
μέλ. ἐπαινέσομαι ἀόρ. ἐπήνεσα
παθ. μελ. ἐπαινεθήσομαι παθ. ἀόρ.
παθ. παρ.κ. ἐπήνημι ἐπηέθην
ἐνεργ. παρ.κ. ἐπήνεκα ὑπερ. ἐπη-
νέκειν

§ 345. Ἐκ τῶν βαρυτόνων φωνηεντολήκτων ῥημάτων τὰ ὅποια
ἔχουν χαρακτηριστῆρα υ,
τὸ μὲν πτύω καὶ τὸ ἐλκύω ἔχουν εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς χρόνους
τὸ υ βραχύ, πτύε (ἐνεστ. προστ.), ἀλλὰ ἀόρ. προστ. πτύσον ἀπαρ-
πτύτσι, —

τὸ δακρύω ἰδρύω ἰσχύω κωλύω μηνύω (ῥύσομαι, τρύω, ὕω, φιτύω)
ἔχουν τὸ υ μικρὸν εἰς ὅλους τοὺς χρόνους: δακρῦσαι ἰδρῦσαι κω-
λῦσαι μηνῦσαι τὸ ἰσχύον τὸ κωλύον, —

τὸ λύω δύω καὶ θύω ἔχουν

τὸ υ μικρὸν εἰς τοὺς χρόνους
λύω (λύε τὸ λύον) ἔλυον λύσω (τὸ λύσον)
ἔλυσα (λύσον λύσαι τὸ λύσαν) λύσομαι
λελύσομαι ἐλυτάμην (πρστ. λύσαι) —
δύ-ω (δύε τὸ δύον) ἔδυσον δύσω (τὸ δύσον)
ἔδυσα (δύσον δύσαι τὸ δύσαν) δέδυσκα
δύσομαι ἐδυστάμην (προστ. δύσαι)
ἔδυσ (προστ. δύθι δύτε ἀπαρ. δύναι)

βραχὺ εἰς τοὺς χρόνους
λέλυκα λέλυμαι (ἀπαρ.
λελύσθαι) λυθήσομαι
ἐλύθην
δέδυσμαι (δεδύσθαι) δυ-
θήσομαι ἐδύθην

θύω (θύε τὸ θύον) ἔθυσον θύσω (τὸ θύσον) | τέθυκα τέθυμαι (τεθύ-
 ἔθυσα (θύσον θύσαι τὸ θύσαν) θύσομαι | σθαι) τυθήσομαι ἐτύθην¹⁾
 ἔθυσάμην (προστ. θύσαι)

Σημ. Ῥήματα μὲ χαρακτηριστῆρα εἶναι σπάνια· τὸ χρίω ἔχει τὸ
 εἰς μακρὸν εἰς ὅλους τοὺς χρόνους· χρίω (χρίτε τὸ χρίον) ἔχρισον χρίσω
 ἔχρισα (χρίσον χρίσαι τὸ χρίσαν) κέχρισμαι (ἀπαρ. κεχρίσθαι).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΑ΄.

Σχηματισμὸς τῶν ἀφωλόγητων ῥημάτων εἰς -ω

§ 346. Τὰ ἀφωλόγητα ῥήματα ἔχουν σχεδὸν εἰς ὅλους τοὺς
 χρόνους καὶ τὰς ἐγκλίσεις τὰς ἰδίαις χρονικὰς καταλήξεις τὰς ὁποίας
 ἔχουν καὶ τὰ φωνηεντόληκτα.

^{Ἔξαιρέσεις.}

§ 347. Ὁ ἐνεργ. παρακείμενος καὶ ὁ ἐνεργ. ὑπερσυντέλικος τῶν
 ἐχόντων ῥηματικὸν χαρακτηριστῆρα οὐρανισκόφωνον ἢ χειλόφωνον
 λαμβάνουν χρονικὰς καταλήξεις τὰς ἑξῆς:

ὁ παρακείμενος

εἰς τὴν ὀριστικὴν: α ας-ε-αμεν-ατε ασι (ατον-ατον)

εἰς τὴν ὑποτακτικὴν: ω ης-η ὦμεν ἦτε ωσι (ἠτον-ἠτον)

εἰς τὴν εὐκτικὴν: οἰμι-οις οἰ-οιμεν-οἰτε οἰεν (-οἰτον οἰτην)

εἰς τὴν προστακτικὴν: -ε-έτω-ετε-έτωσαν ἢ ὄτων (-ετον-ετων)

εἰς τὴν ἀπαρέμφατον: -έναι, εἰς τὴν μετοχὴν-ὡς-οἶα ὄς.

ὁ ὑπερσυντέλικος: -ειν ἦ-ἦ-εις-ει εἰμεν-εἰτε εἶσαν (εἰτον-εἰτην)

§. 348. Ὁ ῥηματικὸς χαρακτηριστῆρ τῶν ἀφωλόγητων εἰς τὸν
 ἐνεργ. παρακείμενον καὶ ἐνεργ. ὑπερσυντέλικον, —

ἂν εἶναι κ ἦ γ γίνεται χ δασύνεται): πλέκωπέπλεξα ἐπεπλέχ-ειν

ἄγ-ω ἦχ α ἦχ-ειν

ἂν εἶναι π ἦ β γίνεται φ (δασύνεται): κόπτ-ω (θέμ. κοπ): κέκοφ-α
 ἐκεκόφ-ειν τριβω τέτριφ-α ἐτειρίφ-ειν.

¹⁾ ἀντὶ θυθήσομαι ἐτύθην § 108 Σημ. γενική.

§. 349. Ὁ ῥηματικὸς χαρακτήρ τῶν ἀφωολήκτων ῥημάτων, ὅταν κατὰ τὸν σχηματισμὸν αὐτῶν συναντᾷ χρονικὰς καταλήξεις, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσιν ἀπὸ σύμφωνον, πᾶσχει τὰς ἐξῆς μεταβολάς :

α'. ὁ οὐρανιτόφωνος χαρακτήρ κ ἢ γ ἢ χ

μὲ τὸ σ ἐνοῦται εἰς ξ (ὅπως καὶ εἰς τὰ ὀνόματα τῆς γ' κλίσι.), —
πρὸ τοῦ θ δασύνεται (δηλ. γίνεται πάντοτε δασύ χ), —

πρὸ τοῦ μ γίνεται γ, —

πρὸ τοῦ τ φιλοῦται (δηλ. γίνεται πάντοτε φιλὸν κ):

πλέκομαι πλέξομαι πλεχθήσομαιπέπλεγμαιπέπλεκται

λέγομαιλέξομαιλεχθήσομαιλέλεγμαιλέλεκται

βρέχω βρέξω ἐβρέχθην βέβρεκται

β'. ὁ χειλόφωνος χαρακτήρ π ἢ β ἢ φ

μὲ τὸ σ ἐνοῦται εἰς ψ (ὅπως καὶ εἰς τὰ ὀνόματα τῆς γ' κλίσι.)

πρὸ τοῦ θ δασύνεται (γίνεται δηλ. πάντοτε δασύ φ)

πρὸ τοῦ μ γίνεται μ—

πρὸ τοῦ τ φιλοῦται (γίνεται δηλ. πάντοτε φιλὸν π)

λείπομαι λείρομαι λειφθήσομαιλέλειμμαίλέλειπται

τρίβομαι τρίβομαι τριφθήσομαιτέτριμμαίτέτριπται

γράφομαι γράφομαι γραφθήσομαι γέγραμμαί γέγραπται.

γ'. ὁ ὀδοντόφωνος χαρακτήρ τ ἢ δ ἢ θ

πρὸ τοῦ σ γίνεται σ καὶ ἔπειτα τὸ ἐν σ ἀποβάλλεται (ὅπως εἰς τὰ ὀνόματα τῆς γ' κλίσι.), —

πρὸ τοῦ κ ἀποβάλλεται, —

πρὸ ἄλλου ὀδοντοφώνου γίνεται σ.

πέιθω (θεμ. πειθ) πείσωπέπεικαπεισθήσομαιπέπεισταιἐπέπειστο

Σημ. Καὶ πρὸ τοῦ μ εἰς τὸν παθητικὸν παρκαίμενον καὶ ὑπερσυντέλικον ὁ ὀδοντόφωνος χαρακτήρ γίνεται σ:

ἀνύτ-ομαι παρκαίμ. ἤνυσμαι ὑπερσ. ἠνύσμην (κατὰ τὸ γ'. πρὸσ. ἤνυσται ἤνυστο)

πέιθ-ομαι παρκα. πέπεισμαι ὑπερσ. ἐπεπίσμην (κατὰ τὸ πέπεισται ἐπέπειστο).

§ 350. Κανὼν γενικῶς. Τὸ σύμφωνον σ, ἔταν εὐρεθῆ μεταξὺ δύο συμφώνων, πάντοτε ἀποβάλλεται:

γράφ-ομαι γέγραμ-μαι ἀπαρ. γε-γράφθαι (ἀντὶ γε-γράφ-σθαι)
 δέχ-ομαι δέ-δεγ-μαι » δε δέχ-θαι (ἀντὶ δε-δέχ-σθαι)
 πείθομαι πέπεισμαι » πεπεῖσθαι (ἀντὶ πε-πεῖθ-σθαι
 πεπεῖθθαι)

Παραδείγματα τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἀφιονόληκτων ῥημάτων

Α'. Ἑνεργητικὴ φωνή.

Ῥοισικὴ

Ἑνεστώς

πλέκω πλέκεις πλέκει...
 τρίβω τρίβεις τρίβει...
 πείθω πείθεις πείθει...

Μέλλον

πλέξω πλέξεις πλέξει...
 τρίψω τρίψεις τρίψει...
 πείσω πείσεις πείσει...

Παρακείμενος

πέπλεχα πέπλεχας πέπλεχε...
 τέτριψα τέτριψας τέτριψε...
 πέπεικα πέπεικας πέπεικε...

Τετέλ. Μέλλον

πεπλεχῶς ἔσομαι ἔσῃ ἔσται...
 τετριφῶς ἔσομαι ἔσῃ ἔσται...
 πεπεικῶς ἔσομαι ἔσῃ ἔσται...

Ῥποτακτικὴ

Ἑνεστώς

πλέκω πλέκῃς πλέκῃ...
 τρίβω τρίβῃς τρίβῃ...
 πείθω πείθῃς πείθῃ...

Ἀόριστος

πλέξω πλέξῃς πλέξῃ...
 τρίψω τρίψῃς τρίψῃ...
 πείσω πείσῃς πείσῃ...

Παρακείμενος

πεπλέχω πεπλέκῃς πεπλέκῃ... ἢ πεπλεχῶς ὧ ἦς ἦ...
 τετριφῶ τετριφῃς τετριφῃ... ἢ τετριφῶς ὧ ἦς ἦ...
 πεπεικῶ πεπεικῃς πεπεικῃ... ἢ πεπεικῶς ὧ ἦς ἦ...

Εὐκτική

'Ενεστώς (καὶ παρατατικός)

Μέλλων

πλέκοιμι πλέκοις πλέκοι...

πλέξοιμι πλέξοις πλέξοι...

τρίβοιμι τρίβοις τρίβοι...

τρίψοιμι τρίψοις τρίψοι...

πείθοιμι πείθοις πείθοι!

πείσοιμι πείσοις πείσοι...

'Αόριστος

πλέξαιμι πλέξαις ἢ πλέξαις πλέξαι ἢ πλέξαιε...

τρίψαιμι τρίψαις ἢ τρίψαις τρίψαι ἢ τρίψαιε...

πείσαιμι πείσαις ἢ πείσαις πείσαι ἢ πείσαιε...

Παρακείμενος (καὶ ὑπερσεντέλικος)

πεπλέχοιμι πεπλέχοις πεπλέχοι ἢ πεπλεχῶς εἶην εἶης εἶη...

τετριφῶιμι τετριφῶις τετριφῶι ἢ τετριφῶς εἶην εἶης εἶη...

πεπεικόιμι πεπεικόις πεπεικοί ἢ πεπεικῶς εἶην εἶης εἶη...

Τετελ. Μέλλων

πεπλεχῶς ἐσοίμην ἔσοιο ἔσοιτο...

τετριφῶς ἐσοίμην...

πεπεικῶς ἐσοίμην...

Προστακτική

'Ενεστώς

πλέκε πλεκέτω πλέκετε πλεκέτωσαν ἢ πλεκόντων

τρίβε τριδέτω πείθε πειθέτω...

'Αόριστος

πλέξον πλεξάτω πλέξατε πλεξάτωσαν ἢ πλεξάντων

τρίψον τριψάτω.. πείσον πεισάτω..

Παρακείμενος

πέπλεχε πεπλεχέτω ἢ πεπλεχῶς ἴσθι ἔστω...

τέτριφε τετριφέτω ἢ τετριφῶς ἴσθι ἔζτω...

πέπεικε πεπεικέτω ἢ πεπεικῶς ἴσθι ἔστω...

'Απαρέμφατον

'Ενεστώς

Μέλλων

'Αόριστος

Παρακείμενος

(καὶ παρατατικός)

(καὶ ὑπερσεντέλικος)

πλέκειν

πλέξειν

πλέξαι

πεπλεχέειναι

τρίθειν

τρίψειν

τρίψαι

τετριφέναι

πείθειν

πείσειν

πείσαι

πεπεικέναι

Τελεσμένοις Μέλλων

πεπλεχῶς ἔσσεσθαι τετριφῶς ἔσσεσθαι πεπεικῶς ἔσσεσθαι

Μετοχή

Ἐνεστώσ (καὶ παρατακτικὸς)

Μέλλων

πλέκων	πλέκουσα	πλέκον	πλέξων	πλέξουσα	πλέξον
τρίβων	τρίβουσα	τρίβον	τρίψων	τρίψουσα	τρίψον
πείθων	πείθουσα	πείθον	πείσων	πείσουσα	πείσον

Ἀόριστος

Παρακείμενος (καὶ ὑπερσ.)

πλέξας	πλέξασα	πλέξαν	πεπλεχῶς	πεπλεχυῖα	πεπλεχῶς
τρίψας	τρίψασα	τρίψαν	τετριφῶς	τετριφυῖα	τετριφῶς
πείσας	πείσασα	πείσαν	πεπεικῶς	πεπεικυῖα	πεπεικῶς

Τελεσμένοις Μέλλων

πεπλεχῶς	ἐσόμενος	πεπλεχυῖα	ἐσομένη	πεπλεχῶς	ἐσόμενον
τετριφῶς	ἐσόμενος	τετριφυῖα	ἐσομένη	τετριφῶς	ἐσόμενον
πεπεικῶς	ἐσόμενος	πεπεικυῖα	ἐσομένη	πεπεικῶς	ἐσόμενον

Β'. Παθητικὴ ἢ μέση φωνή

Ἐνεστώσ

Παρατακτικὸς

πλέκομαι	πλέκη	πλέκεται..	ἐπλεκόμην	ἐπλέκου	ἐπλέκετο..
τρίβομαι	τρίβη	τρίβεται..	ἐτριβόμην	ἐτρίβου	ἐτρίβετο..
πείθομαι	πείθη	πείθεται..	ἐπειθόμην	ἐπείθου	ἐπείθετο..

Μέσος Μέλλων

Μέσος Ἀόριστος

πλέξομαι	πλέξη	πλέξεται...	ἐπλεξάμην	ἐπλέξω	ἐπλέξατο...
τρίψομαι	τρίψη	τρίψεται...	ἐτριψάμην	ἐτρίψω	ἐτρίψατο...
πείσομαι	πείση	πείσεται...	ἐπεισάμην	ἐπείσω	ἐπείσατο...

Παθητικὸς Μέλλων

Παθητικὸς Ἀόριστος

πλεχθήσομαι	πλεχθήση	πλεχθήσεται	ἐπλέχθην	ἐπλέχθης	ἐπλέχθη
τριφθήσομαι	τριφθήση	τριφθήσεται	ἐτρίφθην	ἐτρίφθης	ἐτρίφθη
πεισθήσομαι	πεισθήση	πεισθήσεται	ἐπείσθην	ἐπείσθης	ἐπείσθη

Παρακείμενος

πέπλεγμαι	πέπλεξαι	πέπλεκται	πεπλέγμεθα	πέπλεχθε
			πεπλεγμένοι	εἰσὶ
τέτριμμαι	τέτριψαι	τέτριπται	τετρίμμεθα	τέτριφθε
			τετριμμένοι	εἰσὶ
πέπεισμαι	πέπεισαι	πέπεισται	πεπέισμεθα	πέπεισθε
			πεπεισμένοι	εἰσὶ

Ἑπερσυντέλικος

ἐπεπλέγμην	ἐπέπλεξο	ἐπέπλεκτο	ἐπεπλέγμεθα	ἐπέπλεχθε
			πεπλεγμένοι	ἦσαν
ἐτετρίμμην	ἐτέτριψο	ἐτέτριπτο	ἐτετρίμμεθα	ἐτέτριφθε
			τετριμμένοι	ἦσαν
ἐπεπείσμην	ἐπέπεισο	ἐπέπειστο	ἐπεπείσμεθα	ἐπέπεισθε
			πεπεισμένοι	ἦσαν

Τετελεσμένος Μέλλων

πεπλεγμένος ἔσομαι ἔσῃ ἔσται...

τετριμμένος σομαι ἔσῃ ἔσται, πεπεισμένος ἔσομαι...

Σημ. Τὸ γ' πρόσωπον τοῦ πληθυντικοῦ εἰς τὴν ὀριστικὴν τοῦ μέσου καὶ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικοῦ τῶν ἀφω-
νολήκτων ῥημάτων (ὅπως καὶ τῶν φωνηεντολήκτων πολλακίς) σχη-
ματίζεται πάντοτε περιφραστικῶς, ἢ μὲ τὴν μετοχὴν τοῦ παρακει-
μένου των καὶ τοὺς τύπους εἰσὶ, ἦσαν τοῦ ῥήματος εἰμί.

Ἑποιακτικὴ

Ἐνεσιῶς

Μέσος Ἀόριστος

πλέκωμαι	πλέκῃ	πλέκηται...	πλέξωμαι	πλέξῃ	πλέξηται...
τρίβωμαι	τρίβῃ	τρίβηται...	τρίψωμαι	τρίψῃ	τρίψηται...
πέθωμαι	πέθῃ	πέθηται...	πέσωμαι	πέσῃ	πέσηται...

Παθ. Ἀόριστος

Παρακείμενος

πλεχθῶ	πλεχθῆς	πλεχθῆ...	πεπλεγμένος	ὦ ἦς ἦ...
τριφθῶ	τριφθῆς	τριφθῆ...	τετριμμένος	ὦ ἦς ἦ...
πεισθῶ	πεισθῆς	πεισθῆ...	πεπεισμένος	ὦ ἦς ἦ...

Εὐκτική

Ἐνεσιῶς (καὶ παραταυκός)

πλεκοίμην πλέκοιο πλέκοιτο
 τριβοίμην τρίβοιο τρίβοιτο
 πειθοίμην πείθοιο πείθοιτο

Μέσος Ἀόριστος

πλεξαίμην πλέξαιο πλέξατο
 τριψαίμην τρίψαιο τρίψατο
 πεισαίμην πείσατο πείσατο

Παθ. Ἀόριστος.

πλεχθείην πλεχθείης πλεχθείη
 τριφθείην τριφθείης τριφθείη
 πεισθείην πεισθείης πεισθείη

Τετελεσμένος Μέλλων

πεπλεγμένος ἐσοίμην ἔσοιο ἔσοιτο . . .
 τετριμμένος ἐσοίμην . . .
 πεπεισμένος ἐσοίμην . . .

Προστακτική

Ἐνεσιῶς

πλέκου πλεκέσθω πλέκεσθε πλεκέσθωσαν ἢ πλεκέσθων
 τρίβου τριδέσθω . . . πείθου πειθέσθω . . .

Μέσος Ἀόριστος

πλέξαι πλεξάσθω πλέξασθε πλεξάσθωσαν πλεξάσθων
 τρίψαι τριψάσθω . . . πείσαι πεισάσθω . . .

Παθ. Ἀόριστος

πλέχθητι πλεχθήτω πλέχθητε πλεχθήτωσαν ἢ πλεχθέντων
 τριφθητι τριφθήτω . . . πείσθητι πεισθήτω . . .

Παρακείμενος

πέπλεξο πεπλέχθω πέπλεχθε πεπλέχθωσαν ἢ πεπλέχθων
 τέτριψο τετρίφθω τέτριψθε τετρίφθωσαν ἢ τετρίφθων
 πέπεισο πεπεισθω πέπεισθε πεπεισθωσαν ἢ πεπεισθων

Ἀπαρέμφατον

Ἐνεσιῶς (καὶ παρατατικός) πλέκεσθαι τρίβεσθαι πείθεσθαι
 Μέσος Μέλλων πλέξασθαι τρίψασθαι πείσεσθαι
 Μέσος Ἀόριστος πλέξασθαι τρίψασθαι πείσεσθαι
 Παθ. Μέλλων πλεχθήσεσθαι τριφθήσεσθαι πεισθήσεσθαι
 Παθ. Ἀόριστος πλεχθῆναι τριφθῆναι πεισθῆναι
 Παρακείμενος (καὶ ὑπερσ.) πεπλέχθαι τετριφθαι πεπεισθαι
 Τετελ. Μέλλων πεπλεγμένος ἔσεσθαι τετριμμένος ἔσεσθαι
 πεπεισμένος ἔσεσθαι

Μετοχή

Ἐνεσιῶς (καὶ παρατατικός)			Μέσος Μέλλων
πλεκόμενος	πλεκομένη	πλεκόμενον	πλεζόμενος -μένη-μενον
τριβόμενος	τριβομένη	τριβόμενον	τριψόμενος ...
πειθόμενος	πειθομένη	πειθόμενον	πεισόμενος ...

Μέσ. Ἀόριστος

πλεζάμενος	πλεξαμένη	πλεζάμενον	πλεχθησόμενος -σομένη-μενον
τριψάμενος	τριψαμένη	τριψάμενον	τριφθησόμενος τριφθησομένη
πεισάμενος	πεισαμένη	πεισάμενον	πεισθησόμενος ...

Παθ. Μέλλων

Παθητ. Ἀόριστος			Παρακείμ. (καὶ ὑπερσ.)
πλεχθεῖς	πλεχθεῖσα	πλεχθέν	πεπλεγμένος -μένη -μένον
τριφθεῖς	τριφθεῖσα	τριφθέν	τετριμμένος ...
πεισθεῖς	πεισθεῖσα	πεισθέν	πεπεισμένος ...

Τετελ. Μέλλων

πεπλεγμένος ἐσόμενος πεπλεγμένη ἐσομένη πεπλεγμένον ἐσόμενον
 τετριμμένος ἐσόμενος πεπεισμένος ἐσόμενος ...

§. 351. Εἰς τὸν ἐνεργ. παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον τῶν ἀφωολήκτων ῥημάτων κλέπ-τ-ω (θεμ. κλεπ-) πέμπ-ω καὶ τρέπ-ω τὸ ε τοῦ ῥηματικοῦ θέματος τρέπεται εἰς ο: κέκλοφα ἐκεκλόφειν πέπομφα ἐπεπόμφειν τέτροφα εἰετρόφειν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΒΒ΄.

Σχηματισμὸς τῶν ὑγρόληκτων καὶ ἔρρινολήκτων ῥημάτων

§ 352. Τὰ ὑγρόληκτα καὶ ἔρρινολήκτα ῥήματα λαμβάνουν εἰς ὅλους τοὺς χρόνους καὶ τὰς ἐγκλίσεις τὰς ἰδίας χρονικὰς καταλήξεις, τὰς ὁποίας λαμβάνουν καὶ τὰ φωνηεντόληκτα.

Ἐνεργητικὴ φωνή

Ἐνεστώς

(ἐ)θέλ-ω (ἐ)θέλ-εις (ἐ)θέλ-ει (ἐ)θέλ-ομεν (ἐ)θέλ-ετε (ἐ)θέλ-ουσι
φέρ-ω φέρ-εις φέρ-ει... νέμ-ω νέμ-εις... μέν-ω μέν-εις...

Παρατατικὸς

ἤθελ-ον ἤθελ-ες ἤθελ-ε ἤθέλ-ομεν ἤθέλ-ετε ἤθελ-ον
ἔφερ-ον ἔφερ-ες ἔφερ-ε ἔνεμ-ον ἔνεμες... ἔμεν-ον ἔμενες.

Ὑποτακτικὴ

(ἐ)θέλω (ἐ)θέλης (ἐ)θέλῃ (ἐ)θέλωμεν (ἐ)θέλητε (ἐ)θέλωσι
φέρω φέρῃς φέρῃ... νέμω νέμῃς... μένω μένῃς...

Ἐὐκτικὴ

(ἐ)θέλωμι (ἐ)θέλοις (ἐ)θέλοι (ἐ)θέλωμεν (ἐ)θέλοιτε (ἐ)θέλοιεν
φέρομι φέροις φέροι... νέμοιμι νέμοις... μένοιμι μένοις...

Προστακτικὴ

φέρε φερέτω φέρετε φερέτωσαν ἢ φερόντων, νέμε νεμέτω.....
μένε μενέτω....

Ἀπαορέματον

(ἐ)θέλειν φέρειν νέμειν μένειν

Μετοχή

(ἐ)θέλων (ἐ)θέλουσα (ἐ)θέλον, φέρων φέρουσα... νέμων... μένων..

Παθητικὴ ἢ μέση φωνή

Ἐνεστώς

φέρομαι φέρῃ φέρεται φερόμεθα.....
νέμομαι νέμῃ νέμεται... αἰσχύνομαι αἰσχύνῃ αἰσχύνεται...

Παρατατικὸς

ἐφερόμην ἐφέρου ἐφέρετο... ἐνεμόμην ἐνέμου ἐνέμετο... ἤσχυνό-
μην ἤσχύνου ἤσχύνετο....

Ὑποτακτικὴ

φέρωμαι φέρῃ φέρηται... νέμωμαι νέμῃ... αἰσχύνωμαι....

Ἐὐκτικὴ

φεροίμην φέροις φέροιτο... αἰσχυνοίμην αἰσχύνοιο...

Προστακτικὴ

φέρου φερέσθω φέρεσθε φερέσθωσαν ἢ φερέσθων
αἰσχύνου αἰσχυνέσθω.

Ἀπαρέμφατον

φέρεσθαι αἰσχύνεσθαι

Μετοχή

φερόμενος φερομένη φερόμενον, αἰσχυνόμενος. . .

Τοῦ ῥήματος ἀγγέλ-λ-ω ἀγγέλλομαι ῥηματικὸν θέμα ἀγγελ-
ἐνεργ. παρακ. ἤγγελ-κα ὑπερσ. ἤγγέλ-κειν παθ. παρακειμ. ἤγγελ-μαι
ὑπερσ. ἤγγέλ-μην παθητ. μέλλων ἀγγελ-θήσομαι παθητ. ἀόριστ.
ἤγγέλ-θην.

τοῦ ῥήματος αἶρω αἶρομαι ῥήμ. θέμ. ἀρ-

ἦρ-κα ἦρ-κειν ἦρ-μαι ἦρ-μην ἀρ-θήσομαι ἦρθην.

τοῦ ῥήματος φαίνω φαίνομαι ῥήμ. θέμα φαν-

πέφαγ-κα ἐπεφάγ-κειν πέφασμαι ἐπεφάσμην φαν-θήσομαι
ἐφάνθην.

Σημ. Ὁ χαρακτῆρ ν πρὸ τοῦ μ γίνεται συνήθως σ: πέφασμαι
ἐπεφάσμην μεμιάσμαι (με-μίαν-μαι). . Σπανιώτερον γίνεται μ: ὠξυμ-
μαι (ὠξυν-μαι).

Σχηματισμὸς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελείου.
ἤγγελμαι ἤγγελσαι ἤγγελται ἤγγέλμεθα ἤγγελθε ¹⁾ ἤγγελμένοι εἰσι
ἦρμαι ἦρσαι ἦρται ἦρμεθα ἦρθε ¹⁾ ἦρμένοι εἰσι
πέφασμαι πέφασσαι πέφανται πεφάσμεθα πέφανθε ¹⁾ πεφασμένοι εἰσι
ἤγγέλμην ἤγγελσο ἤγγελτο ἤγγέλμεθα ἤγγελθε ¹⁾ ἤγγελμένοι ἦσαν
ἦρμην ἦρσο ἦρτο ἦρμεθα ἦρθε ἦρμένοι ἦσαν
ἐπεφάσμην ἐπέφανσο ἐπέφαντο ἐπεφάσμεθα ἐπέφανθε ¹⁾ πεφασμένοι ἦσαν

Υποτακτικὴ

ἤγγελμένος ὧ ἤς ἤ. . . ἦρμένος ὧ ἤς ἤ. . . πεφασμένος ὧ ἤς ἤ

Εὐκτικὴ

ἤγγελμένος εἶην εἶης εἶη. . . ἦρμένος εἶην. . . πεφασμένος εἶην. . .

¹⁾ ἀντὶ ἤγγελ-σθε ἦρ-σθε πέφαν-σθε. . . ἰδὲ § 350 Κανὼν γενικῶς.

Προστακτικὴ

ἡγγελσο ἡγγέλθω ἡγγελθε ἡγγέλθωσαν ἢ ἡγγέλθων
 ἦρσο ἦρθω ἦρθε ἦρθωσαν ἢ ἦρθων
 πέφανσο πεφάνθω πέφανθε πεφάνθωσαν ἢ πεφάνθων

Ἀπαρέμφατον

ἡγγέλθαι ἦρθαι πεφάνθαι

Μετοχή

ἡγγελμένος ἡγγελμένη ἡγγελμένον, ἦρμένος... πεφασμένος...

§ 353. Εἰς τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον ἀόριστον τῶν ὑγρολήκτων καὶ ἔρρινολήκτων ῤημάτων τὸ σύμφωνον σ τῶν καταλήξεων -σα-σάμην ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ προηγούμενον ὑγρὸν ἢ ἔρρινον λ ρ μ ν, ἔπειτα ἀποβάλλεται τὸ ἐν ὑγρὸν ἢ ἔρρινον καὶ τὸ πρὸ τοῦ ῤηματικοῦ χαρακτῆρος φωνήεν ἐκτείνεται ὡς ἐξῆς (ἀναπληρωματικὴ ἔκτασις ἢ ἀντέκτασις):

τὸ ἄ γίνεται η, τὸ ε γίνεται ει
 τὸ ἱ γίνεται ἰ, τὸ υ γίνεται ῠ

Σημ. Τὸ ἄ ἐκτείνεται εἰς ᾠ (ὄχι εἰς η), ἂν πρὸ αὐτοῦ τυγχάνῃ νὰ εἶναι ε ἢ ι ἢ ρ.

Παραδείγματα

φαίνω φαίνομαι ῤηματ. θέμ. φαν-

Ἐνεργητ. ἀόριστος (ἔφαν-σα ἔφαν-να) ἔφηνα ἔφηνας ἔφηνε...

Ὑποτακτικὴ φήνω φήνης φήνη...

Εὐκτικὴ φήναμι φήναις ἢ φήναις φήναι ἢ φήναις...

Προστακτικὴ φήνων φηνάτω...

Ἀπαρέμφατον φήναι Μετοχὴ φήνας φήνασα φήναν.

Μέσ. Ἀόριστος (ἔφαν-σάμην ἔφαν-νάμην) ἐφηνάμην ἐφήνω
 ἐφήνατο...

Ὑποτακτικὴ φήνωμαι φήνη φήνηται...

Εὐκτικὴ φηναίμην φήναιο φήναιτο...

Προστακτικὴ φήναι φηνάσθω... Ἀπαρέμφατον φήνασθαι...

Μετοχὴ φηνάμενος -η -ον

ἀγγέλ-λω ῥηματικ. θέμα ἀγγελ-

ἔνεργητ. ἀόριστος (ἤγγελ-σα ἤγγελλα) ἤγγελα ἤγγελας ἤγγειλε...

*Υποτακτικὴ ἀγγείλω ἀγγείλῃς... Ἐὐκτικὴ ἀγγείλαιμι...

Προστατικὴ ἀγγείλων... Ἀπαρ. ἀγγεῖλαι... Μετοχὴ ἀγγείλας.

Μέσ. ἀόριστ. (ἤγγελ-σάμην ἤγγελλάμην) ἤγγειλάμην ἤγγείλω...

*Υποτ. ἀγγείλωμι... Ἐὐκτ. ἀγγειλαίμην... Προστ. ἀγγεῖλαι...

*Ἀπαρ. ἀγγείλασθαι Μετοχὴ ἀγγειλάμενος

νέμω ῥημ. θέμα νεμ-

*Ἐνεργ. ἀόριστ. (ἔνεμ-σα ἔνεμ-μα) ἔνεμα ἔνεμας ἔνεμε...

νείμω νείμῃς... νείμαιμι... νεῖμον... νεῖμαι νείμας...

Μέσ. ἀόριστ. (ἔ-νεμ-σάμην ἔ-νεμ-μάμην) ἐνειμάμην ἐνείμω ἐνεί-
ματο... νείμωμαι... νειμίζμην... νεῖμαι... νείμασθαι νειμάμενος

*Ὁμοίως: μένω ἔμεινα κρίνω ἔκριν'α (ἐκ τοῦ ἐκρίν-σα ἐκριν-να)
κρίνον... κρίναι... τὸ κρίναν

αἰσχύνω ἤσχυ'να (ἐκ τοῦ ἤσχυ'ν-σα) Ἀπαρ. αἰσχύναι

λεαίνω (λειαίνω, κάμνω λείον) ῥηματ. θέμα λεαν-

*Ἀόριστος ἐλέ'ανα (ἐκ τοῦ ἐλέαν-σα ἐλέαννα) ἀπαρ. λεᾶναι
μιαίνω ῥηματ. θέμα μιαν-

*Ἀόριστος ἐμί'ανα (ἐκ τοῦ ἐμίαν-σα ἐμίαν-να) ἀπαρ. μιᾶναι
μαραίνω ῥηματ. θέμα μαραν-

*Ἀόριστος ἐμάρ'ανα (ἐκ τοῦ ἐμάραν-σα ἐμάραν-να) ἀπαρ. μαρᾶναι

Σημ. Τὸ ᾗ ἐκτείνεται εἰς ᾗ καὶ εἰς τοὺς ἀορίστους τῶν ῥη-
μάτων κοιαίνω (κάμνω κοῖλον, θέμ. κοιᾶν) κερδαίνω (θέμ. κερ-
δᾶν) ἰσχυαίνω (κάμνω ἰσχυόν, θέμα ἰσχυᾶν) αἶρω (σηκῶνω θέμ. ἄρ)
ἄλλομαι (πηδῶ θέμ. ἄλ) ἐκοίλανα ἀπαρ. κοιᾶναι ἐκέρδανα κερ-
δᾶναι ἰσχυᾶναι ἰσχυᾶναι ἦρα ¹⁾ ἄρω ἄραιμι ἄρον ἄραι ἄρας ἄρασα
ἄραν ἠλάμην ¹⁾ ἄλωμαι ἀλαίμην ἄλαι ἀλάσθω ἄλασθαι ἀλάμενος

§. 354. Εἰς τὸν ἐνεργητικὸν καὶ τὸν μέσον μέλλοντα τῶν ὑδρο-
λήκτων καὶ ἐρρινολήκτων ῥημάτων πρὸ τῆς χρονικῆς καταλήξεως
-σω καὶ -σομαι προστίθεται ἐν ε, τὸ σ ἔπειτα μεταξὺ δύο φωνηέντων
ἀποβάλλεται καὶ τὸ ε μὲ τὸ ἐπόμενον φωνῆεν ἢ δίφθογγον συναίρεται
(ὅπως εἰς τὸ συνηρημένον ῥῆμα ποιῶ)

¹⁾ Τὸ η εἰς τοὺς τύπους τῆς ὀριστικῆς ἦρα ἠλάμην εἶναι ἕνεκα τῆς
χρονικῆς ἀλλαγῆς.
ἠφιλοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Παραδείγματα

βάλ-λ-ω (ῤηματ. θέμα βάλ)

Ἔνεργ. Μέλλον

Μέσος Μέλλον

βαλῶ	(βαλ-έ-σω βαλέω)	βαλοῦμαι	(βαλ-έ-σομαι βαλέομαι)
βαλεῖς	(βαλ-έ-σεις βαλέεις)	βαλή	(βαλ-έ-ση βαλέη)
βαλεῖ	(βαλ-έ-σει βαλέει)	βαλεῖται	(βαλ-έ-σεται βαλέεται)
βαλοῦμεν	(βαλ-έ-σομεν βαλέομεν)	βαλούμεθα	(βαλ-ε-σόμεθαβαλέομεθα)
βαλεῖτε	(βαλ-έ-σετε βαλέετε)	βαλεῖσθε	(βαλ-έ-σεσθε βαλέεσθε)
βαλοῦσι	(βαλ-έ-σουσι βαλέουσι)	βαλοῦνται	(βαλ-έ-σονται βαλέονται)

αἶρω αἶρομαι ῤηματικόν θέμα ἀρ-

ἀρῶ	(ἀρέσω ἀρέω)	ἀροῦμαι	(ἀρέσομαι ἀρέομαι)
ἀρεῖς	(ἀρέσεις ἀρέεις)	ἀρή	(ἀρέση ἀρέη)
ἀρεῖ	(ἀρέσει ἀρέει)	ἀρεῖται	(ἀρέσεται ἀρέεται)
ἀροῦμεν	(ἀρέσομεν ἀρέομεν)	ἀρούμεθα . . .	
ἀρεῖτε	(ἀρέσετε ἀρέετε)	ἀρεῖσθε . . .	
ἀροῦσι	(ἀρέσουσι ἀρέουσι)	ἀροῦνται . . .	

φαίνω φαίνομαι ῤηματικόν θέμα φαν-

φανῶ	(φανεσω φανέω)	φανοῦμαι	(φανεσομαι φανέομαι)
φανεῖς		φανῆ	
φανεῖ		φανεῖται	
φανοῦμεν		φανούμεθα	
φανεῖτε		φανεῖσθε	
φανοῦσι		φανοῦνται	

Εὐκτική

βαλοῖμι βαλοῖς βαλοῖ ἢ βαλοῖην βαλοῖης βαλοῖη βαλοῖμεν βαλοῖτε
βαλοῖεν

βαλοῖμην βαλοῖο βαλοῖτο βαλοῖμεθα βαλοῖσθε βαλοῖντο

ἀροῖμι ἀροῖς ἀροῖ . . ἢ ἀροῖην ἀροῖης ἀροῖη

ἀροῖμην ἀροῖο ἀροῖτο . .

φανοῖμι φανοῖς φανοῖ ἢ φανοῖην φανοῖης φανοῖη . .

φανοῖμην φανοῖο φανοῖτο . . .

⁷ *Απαρέμφατον* βαλεῖν βαλεῖσθαι, ἀρεῖν ἀρεῖσθαι, φανεῖν φανεῖσθαι
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Μετοχή βαλῶν (βαλέσων βαλέων) βαλοῦσα (βαλέσουσα βαλέουσα)
βαλοῦν (βαλέσον βαλέον)

βαλούμενος (βαλεσόμενος βαλεόμενος) βαλουμένη βαλούμενον. .

ἀρῶν ἀροῦσα ἀροῦν, ἀρούμενος ἀρουμένη ἀρούμενον

φανῶν φανοῦσα φανοῦν, φανούμενος φανουμένη φανούμενον

Σημ. Ὁ τετελεσμένος μέλλων τῶν ὑγρολήκτων καὶ ἐρρινολήκτων ῥημάτων σχηματίζεται πάντοτε περιφραστικῶς: ἤρκως ἔσομαι, ἡρμένος ἔσομαι. . . .

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΓ'

Προσφύματα, μετὰπτωσις, ἐνεστωτικὸς ἀναδιπλασιασμός.

§ 355. **Προσημείωσις.** Ὀλίγων ῥημάτων σχηματίζονται ἑλκοὶ οἱ χρόνοι ἀπὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ῥηματικὸν θέμα (παιδεύω ἀγορεύω διψῶ πεινῶ χρῶμαι λήγω γράφω), —

Τῶν περισσοτέρων ῥημάτων τὸ ἀρχικὸν ῥηματικὸν θέμα ἀλλοιοῦται εἰς τινὰς χρόνους διὰ προσφυμάτων, μεταπτώσεως καὶ ἐνεστωτικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ.

Τὰ ῥήματα, τῶν ὁποίων ἑλκοὶ οἱ χρόνοι γίνονται ἀπὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἀναλλοιώτον θέμα, λέγονται ὁμαλά, τὰ δὲ ἄλλα ἀνώμαλα ¹⁾

§ 356. **Προσφύματα** λέγονται φθόγγοι τινές, οἱ ὅποιοι προσφύονται ²⁾ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀρχικοῦ ῥηματικοῦ θέματος.

Σημ. Τὰ προσφύματα συνήθως προσφύονται εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ τὸν παρατατικὸν μόνον, σπανιώτερον δὲ εἰς ἄλλους χρόνους.

§ 357. Τὰ προσφύματα εἶναι τ, ν, ε, νε, αν, ακ, ιακ, καὶ j.

1. πρόσφυμα τ

ἀρχικὸν ῥηματικὸν θέμα κοπ- (κοπ-ῆ κόψω ἔκοψα)

ἐνεστ. κόπ-τ-ω κόπ-τ-ομαι ἔκοπ-τ-ον. . . .

ἀρχ. ῥηματ. θέμα βλαδ- (βλάβ-ῃ βλάβω βέδλαφα)

ἐνεστ. βλάπ-τ-ω (ἐκ τοῦ βλάβ-τ-ω ³⁾) ἔ-βλαπ-τ-ον.

¹⁾ Κατάλογον τῶν συνθεστέρων ἀνωμάτων ῥημάτων ἐτάξαμεν κατωτέρω εἰς ἰδιαιτέρον κεφάλαιον. ²⁾ Δηλ. φυτρῶνουν τρόπον τινὰ πλησίον

³⁾ ἰδὲ § 349 β' χεῖλόφωνος χαρακτήρ πρὸ τοῦ τ.

2. πρόσφυμα ν.

ἀρχ. ῥήμ. θέμα φθα- (φθά-σω ἔφθα-σα)

ἐνεστ. φθά-ν-ω ἔφθα-ν-ον

3. πρόσφυμα ε.

ἀρχ. ῥήμ. θέμα δοκ- (δόξω ἔδοξα (δόκ-σω ἔδοκ-σα)

ἐνεστ. δοκῶ (δοκ-έ-ω) ἔδοκουν (ἔδόκ-ε-ον)

ἀρχ. ῥήμ. θέμα ἐθειλ- (ἐθέλ-ω ἤθειλ-ον)

μῆλλ. ἐθειλ-ή-σω ἠθέλ-η-σα ἠθέλ-η-κα¹⁾

4. πρόσφυμα νε

ἀρχ. ῥήματ. θέμα ικ- (ικ-ανὸς ικ-όμην ἰγ-μαι²⁾)

ἐνεστ. ἰκνοῦμαι (ικ-νέ-ομαι) ἰκνούμην (ικ-νε-όμην)

5. πρόσφυμα αν

ἀρχ. ῥήματ. θέμα αἰσθ- (ἤσθό-μην)

ἐνεστ. αἰσθ-άν-ομαι ἠσθ-αν-όμην

Σημ. Ἄν τὸ ἀρχικὸν θέμα, εἰς τὸ ὁποῖον προσφύεται τὸ πρόσφυμα αν, εἶναι βραχεῖα συλλαβή, προσφύεται πρὸ τοῦ ρηματικοῦ χαρακτήρος καὶ ἐν ν ἀκόμῃ:

ἀρχ. ῥήματ. θέμα μαθ- (ἔ-μαθ-ον)

ἐνεστ. μα-ν θ-άν-ω ἔ-μά-ν-θ-αν-ον

ἀρχ. ῥήμ. θέμα λαβ- (ἔ-λαβ-ον)

ἐνεστ. λα-μ-β-άν-ω (ἀντὶ λα-ν-β-άν-ω³⁾) ἔ-λά-μ-β-αν-ον

ἀρχ. ῥήματ. θέμα τυχ- (τύχ-η ἔ-τυχ-ον)

ἐνεστ. τυ-γ-χ-άν-ω (ἀντὶ τυ-ν-χ-άν-ω) ἔ-τύ-γ-χ-αν-ον³⁾)

6. πρόσφυμα σκ

ἀρχ. ῥήματ. θέμα γηρα- (γηρά-σω ἐγήρα-σα)

ἐνεστ. γηρά-σκ-ω ἐ-γήρα-σκ-ον

Σημ. Εἰς τὸ ῥήμα πάσχω τὸ κ τοῦ προσφύματος σκ ἐδασύνθη, ἔγινε δηλ. χ, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποβληθέντος δασείος θ:

θέμα παθ- (ἔ-παθ-ον)

ἐνεστ. πάσχω (πάθ-σκ-ω)⁴⁾ ἔ-πα-σχ-ον

¹⁾ τὸ πρόσφυμα ε εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους (πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατακτικοῦ) ἐκτείνεται εἰς η, ὅπως ὁ χαρακτήρ ε τῶν συνηρημένων φωνηεντολήκτων ῥημάτων εἰς -ῶ (ποιῶ ποιέ-ω ποιή-σω ἐποίησα...)

²⁾ ἰδὲ § 349 α' ὁ οὐρανισκόφωνος χαρακτήρ πρὸ τοῦ μ.

³⁾ Τὸ ν πρὸ χειλοφώνου ἢ ψ γίνεται μ, πρὸ οὐρανισκοφώνου ἢ ξ γίνεται γ.

⁴⁾ Ἰδὲ §. 349 γ' ὁ ὀδοτόφωνος χαρακτήρ... πρὸ τοῦ σ
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

7. πρόσφυμα ισκ

ἀρχ. ῥημ. θέμα εὔρ- (εὔρ-ον)

ἐνεστ. εὔρ-ίσκ-ω εὔρ-ισκ-ον

ἀρχ. ῥηματ. θέμα μνη· (μέ-μνη μαι μνή·μη)

ἐνεστ. μι-μνήσκομαι (ἐκ τοῦ μι-μνη-ίσκ-ομαι) ἐμμνησκόμην

8. πρόσφυμα j

§ 358. Τὸ πρόσφυμα j μετὸν ῥηματικὸν χαρακτηῖρα κ ἢ χ ἢ θ ἢ τ γίνεται δύο σσ (τι)

θέμα κηρुक- ἐνεστ. κηρούσσω ἢ κηρούτιω (ἐκ τοῦ κηρύκ·j-ω)

» πιυχ- » πύσσω (ἐκ τοῦ πύχ·j-ω)

» πλαθ- » πλάσσω ἢ πλάτιω (ἐκ τοῦ πλάθ·j-ω)

» πυρει- (πυρετ-ός) » πυρέσσω ἢ πυρέτιω (ἐκ τοῦ πυρέτ·j-ω)

§ 359. Τὸ πρόσφυμα j μετὸν ῥηματικὸν χαρακτηῖρα γ γίνεται δύο σσ (τι) ἢ ζ

θέμα ταγ- ἐνεστ. τάσσω ἢ τάτιω (τάγ·j-ω)

» ἀραπαγ- » ἀρπάζω (ἀρπάγ·j-ω)

§ 360. Τὸ πρόσφυμα j μετὸν ῥηματικὸν χαρακτηῖρα δ γίνεται ζ:

θέμα ἐλπιδ- ἐνεστ. ἐλπίζω (ἐλπιδ·j-ω)

Γενικὴ σημείωσις: Τὰ ῥήματα εἰς -ίζω,

ἂν μὲν εἶναι δισύλλαθα σχηματίζουσι τὸν μέλλοντα εἰς -ίω: κτίζω
κτίσω, σχίζω σχίσω,—ἂν δὲ εἶναι ὑπερδισύλλαθα, σχηματίζουσι τὸν μέλλοντα συνηρημένον
εἰς -ιῶ -ιεῖς -ιεῖ -ιοῦμεν -ιεῖτε ιοῦσι, καὶ τὸν μέσον μέλλοντα εἰς
-ιοῦμαι -ιεῖ -ιεῖται -ιοῦμεθα -ιεῖσθε -ιοῦνται:

ἐλπίζω ἐλπιῶ φροντίζω φροντιῶ ἀγωνίζομαι ἀγωνιοῦμαι....

Σημ. β'. Καὶ τὸ ἐξετάζω σχηματίζει μέλλοντα ἐξετάσω καὶ συ-
νηρημένον ἐξετιῶ ἐξετιῆς ἐξετιῶμεν....καὶ τὸ βιβάζω μέλλ.
βιβῶ βιβῆς....καὶ μέσον μέλλοντα βιβῶμαι βιβῆ βιβῆται¹⁾.

¹⁾ Ὁμοίως ἐσηματίσθη ὕστερον καὶ ὁ μέλλον τοῦ ἐργάζομαι ἐργῶμαι, ἐργῆ, εἰς τὴν ἕκτην ἐντολήν: ἐξ ἡμέρας ἐργῆ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου.

§ 361. Τὸ πρόσφυμα j ἂν προηγῆται αὐτοῦ λ, ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ λ-
 θέμα ἀγγελ- ἐνεστ. ἀγγέλλω (ἀγγέλ- j-ω)

> στελ- > στέλλω (στέλ- j-ω)

> ἀγαλ- > ἀγάλλομαι (ἀγάλ- j-ομαι)

§ 362. Τὸ πρόσφυμα j, ἂν προηγῆται αὐτοῦ ρ ἢ ν καὶ πρὸ
 τοῦ ρ ἢ ν εἶναι εἰς τὸ ῥηματικὸν θέμα α, γίνεται ι, τὸ ὁποῖον
 προτασσόμενον τοῦ ρ ἢ ν κάμνει μὲ τὸ α δίφθογγον αι:

θέμα ἀρ- ἐνεστ. αἶρω (ἐκ τοῦ ἄρ- j-ω ἄρ-ι-ω)

> φαν- > φαίνω (ἐκ τοῦ φάν- j-ω φάν-ι-ω)

§ 363. Τὸ πρόσφυμα j, ἂν προηγῆται αὐτοῦ ρ ἢ ν καὶ πρὸ τοῦ
 ρ ἢ ν εἶναι εἰς τὸ ῥηματικὸν θέμα φωνῆεν ε ἢ ἦ : ἦ υ, ἀφομοιοῦται
 πρὸς τὸ ρ ἢ ν, ἀποβάλλεται ἔπειτα ἐκ τῶν δύο ρρ ἢ νν τὸ ἐν,
 καὶ ἐκτείνεται τὸ ε εἰς ει, τὸ ἦ εἰς ἦ καὶ τὸ ὕ εἰς ὕ (ἀντέκτασις)

θέμα ἐγερ- ἐνεστ. ἐγείρω (ἐκ τοῦ ἐγέρ- j-ω ἐγέρρω)

> τεν- > τείνω (ἐκ τοῦ τέν- j-ω τέννω)

Σημ. α'. Μερικῶν ῥημάτων, κρῖνω κλίνω πλύνω βαίνω, ὁ ἐνε-
 στῶς καὶ ὁ παρατατικὸς ἔλαβον πρῶτον τὸ πρόσφυμα ν, ἔπειτα
 καὶ τὸ πρόσφυμα j:

ἀρχ. ῥηματ. θέμα κρῖ- ἐνεστ. κρῖ-ν-ω (ἐκ τοῦ κρῖ-ν- j-ω κρῖννω)

> > > κλί- > κλί-νω (ἐκ τοῦ κλί-ν- j-ω κλίννω)

> > > πλύ- > πλύ-νω (ἐκ τοῦ πλύ-ν- j-ω πλύννω)

> > > βῖ- > βαίνω (ἐκ τοῦ βῖ-ν- j-ω βῖ-ν-ι-ω)

Σημ. β'. Τὰ ῥήματα κρῖνω κλίνω πλύνω ἔχουν τὸ πρόσφυμα
 ν καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας καὶ ἀορίστους (πλὴν τοῦ παθ. μέλλοντος
 καὶ παθ. ἀορ.):

μέλλ. κρινῶ (κρι-ν-έ-σω κρινέω)¹⁾

ἀορ. ἔκρινα (ἐκ τοῦ ἔκριν-σῃ ἔκριννα)

μεσ. μέλλ. κρινοῦμαι (κρινέσομαι κρινέομαι)¹⁾

μεσ. ἀορ. ἐκρῖνάμην (ἐκ τοῦ ἐκρινσάμην ἐκριννάμην)

κλίνω μέλλ. κλινῶ ἀορ. ἔκλινα

πλύνω > πλυνῶ > ἐπλύνω

¹⁾ Ὅπως εἰς τοὺς μέλλοντας τῶν ἐρρινολήκτων ἰδὲ § 354.

§ 364. Πολλῶν ῥημάτων ἄλλοι μὲν χρόνοι λαμβάνουν ἄλλο πρόσφυμα καὶ ἄλλοι ἄλλο· οὕτω δὲ τὸ θέμα ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ῥήματος λαμβάνει τρεῖς καὶ τέσσαρας μορφάς:

1. μαθ- ἔ-μαθ-ον	1. εὖρ- εὖρ-ον
2. μαθε- μαθη- μαθή-σομαι με-μάθη-κα	2. εὖρε- εὖρέ-θην
3. μανθαν- μανθάνω ἐμάνθανον	3. εὖρη- εὖρή-σω
	4. εὐροισκ-εὐρίσκ-ω

§. 365. Μετάπτωσις λέγεται ἡ συστολή τοῦ ἀρχικοῦ ῥηματικοῦ θέματος εἰς βραχύτερον.

Ἡ συστολή αὕτη συνήθως εἶναι ἔκπτωσις τοῦ εἰς τὸ ἀρχικὸν ῥηματικὸν θέμα ὑπάρχοντος φωνήεντος ε :

σεχ- σχ- (σέχω ἔχω) ἔχω ¹⁾ ἀόρ. 6' ἔ-σχ-ον
σεπ- σπ- (σέπομαι) ἔπομαι μέσ. ἀόρ. 6' ἔ-σπ-όμεν
φευγ- φνγ- φεύγ-ω ἀόρ. 6' ἔ-φυγ-ον
λειπ- λιπ- λείπ-ω ἀόρ. 6' ἔ-λιπ-ον

§ 366. Ἄν μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τοῦ ε μὲνη εἰς τὸ θέμα σύμφωνον μὲ ν, τὸ ν τοῦτο μεταξὺ δύο συμφώνων γίνεται α :

τεν- τν- τέ-τα-κα (τέ-τν-κα) τέ-τα-μαι τα-θήσομαι ἐ-τά-θην
πενθ- πνθ- παθ- ἔ-παθ-ον πάσχω (πάθ-σκ-ω)

§ 367. Ἄν μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τοῦ ε μὲνη εἰς τὸ θέμα σύμφωνον μὲ λ ἦ ρ, τὸ λ γίνεται αλ ἢ λα, καὶ τὸ ρ γίνεται αρ ἢ ρα :

στέλλω ῥήμ. θέμ. στελ- σιλ- σιαλ- ἔστιαλκα ἔστιαλμαι
κλέπτω » κλεπ- κλπ- κλαπ- ἐκλάπην
σπείρω » σπερ- σπρ- σπαρ- ἔσπαρμαι
τρέπω » τρεπ- τρπ- τραπ- ἐτραπόμην ἐτροάπην

§ 368. Ἐνεστωτικὸς ἀναδιπλασιασμός λέγεται ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἀρχικοῦ συμφώνου τοῦ ῥηματικοῦ θέματος μὲ ἓν ι :

ῥήμ. θέμα γνω- ἐνεστ. γι-γνώ-σκ-ω ἔ-γί-γνω-σκ-ον
» γεν- γν- » γί-γν-ομαι ἔ-γι-γν-όμεν
» πει- πι- » πί-πι-ω ἔ-πι-πι-ον

¹⁾ Τὸ σ εἰς τὴν ἀρχὴν ἀπὸ πολλὰς λέξεως ἐξέπεσε καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐτέθη δασὺ πνεῦμα : (σ) ἔπομαι (σέχω ἔχω) ἔχω· εἰς τὸ ἔχω τὸ δασὺ πνεῦμα ἔγνε φιλόν, διότι εἰς τὴν δευτέραν συλλαβὴν εἶναι τὸ δασὺ σύμφωνον χ. (§ 108. Σημειώσεις γενικῆ).

Σημ. α'. Λέγεται ἐνεστωτικός ἀναδιπλασιασμός διότι κανονικῶς λαμβάνει τοιοῦτον ἀναδιπλασιασμόν ὁ ἐνεστώς (καὶ ὁ παρατατικός) μόνον.

Σημ. β'. Εἰς τὸ ῤήμα δι-δά-σκω (ἀρχ. θέμα δα- ἔπειτα διδαχ) ὁ ἐνεστωτικός ἀναδιπλασιασμός μετεδόθη εἰς ὅλους τοὺς χρόνους τοῦ ῤήματος καὶ εἰς τὰ παράγωγα αὐτοῦ: διδάξω ἐδίδαξα διδάσκαλος

§ 369. Μερικῶν ῤημάτων οἱ χρόνοι σχηματίζονται ἀπὸ διάφορα ἐντελῶς θέματα, συγγενῆ μόνον κατὰ τὴν σημασίαν:

π. χ. τοῦ ῤήματος ὄρω (ὄράω) οἱ χρόνοι σχηματίζονται ἀπὸ τρία θέματα,

1. ὄρα- ὄρω (ὄράω) εἰρων εἶρακα εἰράκειν
2. ὄπ- ὄφομαι (ὄπ-σομαι) ὄπωπα
3. ἴδ- ἴδω- εἶδον (ἔϜιδ-ον)

τοῦ ῤήματος λέγω οἱ χρόνοι σχηματίζονται ἀπὸ τέσσαρα θέματα

1. λεγ- λέγω ἔλεγον λέξω ἔλεξα
2. ἐρ- μελ. ἐρῶ (ἐρ-έ-σω ἐρέω)¹⁾
3. ρη- ῤη-θήσομαι ἐρρήθην
4. εἴπ- εἶπον

Σημ. Τὰ ῤήματα, τῶν ὁποίων οἱ χρόνοι σχηματίζονται ἀπὸ διάφορα θέματα εἶναι τὰ κυρίως ἀνώμαλα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΔ'.

Δεύτεροι χρόνοι.

§. 370. Πολλὰ ῤήματα, πρὸ πάντων συμφωνόληκτα, σχηματίζουν μερικοὺς χρόνους δευτέρους,

ἐνεργητικὸν ἀόριστον β',	μέσον ἀόριστον β'
παθητικὸν μέλλοντα β',	παθητικὸν ἀόριστον β'
ἐνεργητικὸν παρακείμενον β',	ἐνεργ. ὑπερσυντέλικον β'.

Σημ. α'. Πρὸς διάκρισιν τοὺς ἀντιστοίχους χρόνους, τοὺς ὁποίους ἤδη ἐμάθομεν, ὀνομάζομεν πρώτους χρόνους,

ἐνεργ. ἀόριστον α', μέσ. ἀόριστον α', παθ. μέλλοντα α', παθ. ἀόριστον α', ἐνεργ. παρακείμενον α', ἐνεργ. ὑπερσυντέλικον α'.

Σημ. β'. Συνήθως τὰ ῤήματα σχηματίζουν εἴτε τὸν πρῶτον χρόνον εἴτε τὸν δεύτερον:

¹⁾ Ὅπως εἰς τοὺς μέλλοντας τῶν ὑγρολήκτων § 354.

π. χ. τὸ ῥῆμα γράφω σχηματίζει μόνον ἐνεργ. ἀόρ. α' ἔγραψα μέσ. ἀόρ. α' ἔγραψάμην, τὸ λαμβάνω μόνον ἐνεργ. ἀόρ. β' ἔλαβον, μέσ. ἀόρ. β' ἐλαβόμην.

Σημ. γ'. Ὀλίγιστα εἶναι τὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα σχηματίζουν καὶ πρῶτον καὶ δευτέρον χρόνον: π. χ. τὸ ῥῆμα τρέπω σχηματίζει μέσ. ἀόρ. α' ἐτρεψάμην ¹⁾ μέσ. ἀόρ. β' ἐτραπόμην ²⁾ παθ. ἀόρ. α' ἐτρέφθην παθ. ἀόρ. β' ἐτράπην.

Σχηματισμὸς τῶν δευτέρων χρόνων

§ 371. Ὁ ἐνεργητικὸς ἀόριστος β'

1. λαμβάνει εἰς τὴν ὀριστικὴν ἀϋξῆσιν ὅπως καὶ ὁ ἀόριστος α'.
2. εἰς τὴν ὀριστικὴν ἔχει χρονικὰς καταλήξεις τὰς ἰδίας μὲ τὸν παρατατικόν (καὶ μόνον ὡς πρὸς τὸ θέμα διαφέρει αὐτοῦ).
3. Εἰς τὰς λοιπὰς ἐγκλίσεις ἔχει χρονικὰς καταλήξεις τὰς ἰδίας μὲ τὸν ἐνεστώτα (διαφέρει μόνον ὡς πρὸς τὸ θέμα).
4. Εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ εἰς τὴν μετοχὴν τονίζεται πάντοτε ἐπὶ τῆς ληγούσης.

Παράδειγμα σχηματισμοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου β'.

Ὀριστικὴ: ἔμαθον ἔμαθες ἔμαθε ἐμάθομεν ἐμάθετε ἔμαθον (ἐμάθητον ἐμαθέτην)

Υποτακτικὴ: μάθω μάθῃς μάθῃ μάθωμεν μάθητε μάθωσι (μάθητον μάθητον)

Ἐνδοτικὴ: μάθοιμι μάθοις μάθοι μάθοιμεν μάθοιτε μάθοιεν (μάθοιτον μαθοίτην)

Προστακτικὴ: μάθε μαθέτω μάθετε μαθέτωσαν καὶ μαθόντων (μάθετον μαθέτων)

Ἀπαρέμφατον: μαθεῖν Μετοχὴ: μαθῶν μαθοῦσα μαθόν.

Σημ. α'. Οἱ ἐνεργητικοὶ ἀόριστοι β'

ἦλθον τοῦ ἔρχομαι, εἶδον τοῦ ὁρᾶν,

ἔλαβον τοῦ λαμβάνω, ἤυρον ἢ εὔρον τοῦ εὐρίσκω, καὶ

εἶπον τοῦ λέγω ἢ τοῦ ἀγορεύω,

τονίζονται καὶ εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς ἐπὶ τῆς ληγούσης: ἔλθε ἰδὲ λαβὲ εὔρε εἰπέ.

¹⁾ ἔτρεψα ἄλλον εἰς φυγὴν... ²⁾ ἐτράπην ὁ ἴδιος...

Σημ. β'. Ἄν οἱ τύποι ἔλθῃ ἰδὲ λαβὲ εὐρὲ εἰπὲ συντεθῶσι μὲ καμμίαν πρόθεσιν, ἀναδιβάζουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προπαραληγουσῆς (ἔπως καὶ οἱ ἄλλοι ἀόρ. β' : μάθε κατάμαθε) :

κάτελθε ἄπελθε ἄνελθε κάτιδε πρόλαβε κατάλαβε ἔξευρε
πρόσειπε κάτειπε

§ 372. Ὁ μέσος ἀόριστος β'

1. λαμβάνει εἰς τὴν ὀριστικὴν αὐξησην, ἔπως καὶ οἱ ἄλλοι ἀόριστοι.

2. εἰς τὴν ὀριστικὴν ἔχει χρονικὰς καταλήξεις τὰς ἰδίας μὲ τὸν παρατατικὸν τῆς μέσης φωνῆς (διαφέρει μόνον κατὰ τὸ θέμα).

3. εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις ἔχει χρονικὰς καταλήξεις τὰς ἰδίας μὲ τὸν ἐνεστώτα τῆς μέσης φωνῆς (διαφέρει μόνον κατὰ τὸ θέμα).

4. εἰς τὸ β'. ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγουσῆς καὶ ἀπλοῦς καὶ σύνθετος : λαβοῦ ἀνιλαβοῦ λαθοῦ ἐπιλαθοῦ.

Σημ. Ἄν τὸ β'. ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἀορίστου β' εἶναι μοносύλλαβον καὶ συντεθῇ μὲ πρόθεσιν δισύλλαβον, ὁ τόνος ἀναδιβάσσεται εἰς τὴν παραλήγουσαν : ἐσχόμην (ἔχομαι) προστακτικὴ σχοῦ σύνθ. παρὰ σχοῦ.

5. εἰς τὸ ἀκπρέμπτον τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγουσῆς καὶ ἀπλοῦς καὶ σύνθετος : λαβέσθαι ἀνιλαβέσθαι παρασχέσθαι.

Παράδειγμα σχηματισμοῦ μέσου ἀορίστου β'.

Ὀριστικὴ : ἐλαβόμεν ἐλάβου ἐλάβετο ἐλαβόμεθα ἐλάβεσθε ἐλάβοντο (ἐλάβεσθον ἐλαβέσθην)

Ἐπιτακτικὴ : λάβωμι λάβῃ λάβηται λαβώμεθα λάβησθε λάβωνται (λάβησθον λάβησθον)

Ἐνικτικὴ : λαβοίμην λάβοιο λάβοιτο λαβοίμεθα λάβοισθε λάβοιοι (λάβοισθον λαβοίσθην)

Προστακτικὴ : λαβοῦ λαβέσθω λάβεσθε λαβέσθωσαν ἢ λαβέσθων.

Ἀπαρέμφατον : λαδέσθαι. Μετοχὴ λαβόμενος λαβομένη λαβόμενον.

§. 373. Ὁ παθητικὸς μέλλων β' ἔχει χρονικὰς καταλήξεις

-ήσομαι-ήσει-ήσεται. . ησοίμην-ήσεσθαι - ησόμενος (δηλ. τὰς τοῦ παθ. μέλλ. α'. χωρὶς τὸ θ).

§. 374. Ὁ παθητ. ἀόριστος β'. ἔχει χρονικὰς καταλήξεις -ην -ης -η -ημεν -ητε -ησαν. . . -ῶ -ῆς. . . -είην. . . -ῆναι -εις (δηλ. τὰς τοῦ παθ. ἀορ. α'. χωρὶς τὸ θ)

Παραδείγματα σχηματισμοῦ παθ. μέλλ. β' καὶ παθ. ἀορ. β'.

Ὁριστική: παθ. μελ. β'. φανήσομαι φανήσει φανήσεται φανησόμεθα φανήσεσθε φανήσονται (φανήσεσθον φανήσεσθον)

παθ. ἀορ. β' ἐφάνην ἐφάνης ἐφάνη ἐφάνημεν ἐφάνητε ἐφάνησαν (ἐφάνητον ἐφάνητην)

Ὑποτακτική: παθ. ἀορ. β'. φανῶ φανῆς φανῆ φανῶμεν φανῆτε φανῶσι (φανῆτον φανῆτον)

Εὐκτική παθ. μέλλ. β'. φανησοίμην φανήσοιο φανήσοιτο φανησοίμεθα φανήσοισθε φανήσοιντο

παθ. ἀορ. β' φανείην φανείης φανείη φανείημεν ἢ φανείμεν φανείητε ἢ φανείτε φανείησαν ἢ φανείεν.

Προστακτική: παθ. ἀορ. β'. φάνηθι¹⁾ φανήτω φάνητε φανήτωσαν ἢ φανέντων

Ἀπαρέμφατον: παθ. μέλλ. β'. φανήσεσθαι, παθ. ἀορ. β'. φανῆναι

Μετοχή: παθ. μέλλ. β'. φανησόμενος -η -ον, παθ. ἀορ. β'. φανείς -εῖσα -έν.

§. 375. Ὁ ἐνεργ. παρακείμενος β'. ἔχει χρονικὰς καταλήξεις -α -ας -ε -αμεν -ατε -ασι (-ατον -ατον) -ω -ης -η. . .

(δηλ. τὰς τοῦ παρακειμένου α'. χωρὶς τὸ κ)

π. χ. τοῦ ῥήματος πείθω θέμ. πειθ. ποιθ-

ὁ παρακείμενος β'. εἶναι: πέποιθ-α πέποιθ-ας πέποιθ-ε πεποίθ-αμεν πεποίθ-ατε πεποίθ-ασι,

¹⁾ Καὶ τοῦ παθ. ἀορ. α'. τὸ β' ἐνικ. πρόσ. τῆς προστακτικῆς φάνηθι, λύθηθι. . . ἔπρεπε νὰ εἶναι. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἦτο τὸ αὐτὸ δαοῦ (θ) εἰς δύο πλησίον συλλαβὰς, ἐτραπή τὸ δαοῦ τῆς δευτέρας συλλαβῆς (ἐδῶ κατ' ἐξαιρέσειν) ἡ φησὶ ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τοῦ ῥήματος πράττω θέμ. πραγ-

ὁ παρακαίμενος β'. εἶναι πέπραγ-α πέπραγ-ας πέπραγ-ε. . .

§. 376. Ὁ ἐνεργ. ὑπερσυντέλικος β'. ἔχει χρονικὰς καταλήξεις
-ειν -εις -ει -ειμεν -ειτε -εσαν (-ειτον -είτην)

(ὀηλ. τὰς τοῦ ἐνεργητικοῦ ὑπερσυντελικοῦ α'. χωρὶς τὸ κ)

ἐπεποίθειν ἐπεποίθεις ἐπεποίθει. . . ἐπεπράγειν ἐπεπράγεις ἐπε-
πράγει. . . .

Θέμα τῶν δευτέρων χρόνων.

§. 377. Τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ μέσου ἀορίστου β'. τὸ θέμα
κανονικῶς εἶναι μονοσύλλαβον μὲ φωνήεν βραχὺ (ἐκ ῥίζης ἢ ἐκ
μεταπτώσεως) ἢ καὶ χωρὶς κανὲν φωνήεν (ἐκ μεταπτώσεως)

λαμβάνω ἀόρ. β'. ἔλαβον ἐλαβόμεν (θέμ. λαβ-)

φεύγω ῥημ. θέμα φευγ- ἀόρ. β'. ἔφυγον (θέμ. φυγ-)

λείπω ῥημ. θέμ. λειπ- ἀόρ. β'. ἔλιπον (θέμ. λιπ-)

ἔχω (ἀντὶ σέχω ἔχω) θέμ. σεχ- ἀόρ. β'. ἔσχον (θεμ. σχ-)

ἔπομαι (ἀντὶ σέπομαι) θέμ. σεπ- μέσ. ἀόρ. β'. ἐσπόμην (θέμ. σπ-)

τρέπομαι θέμ. τρεπ- μέσ. ἀόρ. β'. ἐτραπόμην (θέμ. τρπ- τραπ-)

Σημ. α'. Οἱ ἀόριστοι β'. ἤγαγον ἠγαγόμεν τοῦ ἄγω-ἄγομα
καὶ ἤνεγκον (ἤνεγκα) ἠνεγκόμεν (ἠνεγκάμην) τοῦ φέρω φέρομαι,
ἔχουν θέμα ἀναδιπλασιασμένον μὲ ἐπανάληψιν τῶν δύο πρώτων
γραμμῶν:

ῥηματ. θέμ. ἀγ-, θέμ. ἀορ. β'. ἀγαγ- ὀριστ. ἠγαγον ὑποτ. ἀγάγω
εὐκτ. ἀγάγοιμι. μέσ. ἀόρ. β'. ἠγαγόμεν ὑποτ. ἀγάγωμαι
εὐκτ. ἀγαγοίμην

θέμ. ἐνεκ- (πθ. ἀόρ. α'. ἠνέχθην ὑποτ. ἐνεχθῶ)

ἐκ μεταπτώσεως ἐγκ- (ἐνκ-) θέμ. ἀόρ. β'. ἐνεγκ- ὀριστ. ἠνεγκον
ὑποτ. ἐνέγκω εὐκτ. ἐνέγκοιμι. . . μέσ. ἀόρ. β'. ἠνεγκόμεν ὑποτ.
ἐνέγκωμαι. . .

§ 378. Τοῦ πθ. μέλλοντος β'. καὶ τοῦ πθ. ἀορίστου β'. τὸ
θέμα εἶναι μονοσύλλαβον μὲ βραχὺ φωνήεν (ἐκ ῥίζης ἢ ἐκ με-
ταπτώσεως)

φανήσομαι ἐφάνην, -λεγήσομαι ἐλέγην

ἠφιλοποιήθηκα ἀπὸ τοῦ ἰσοτίτου Ἐκκλησιαστικῆς Πολιτικῆς

οιαλήσομαι ἐοιάλην (στελ- στλ- στᾶλ-)

σπαρήσομαι ἐσπάρην (σπερ- σπρ- σπᾶρ)
 φθαρήσομαι ἐφθάρην (φθέρ. φθρ- φθᾶρ-)
 τακήσομαι ἐτάκην (τοῦ τήκομαι)
 σαπήσομαι ἐσάπην (τοῦ σήπομαι)

Σημ. Ὁ παθ. μέλλων β'. καὶ ὁ παθ. ἀόρ. β' τοῦ ῥήματος πλήττομαι (θεμ. πληγ- πλαγ-) εἶναι ἀπλοῖ μὲν πληγήσομαι ἐπλήγην, σύνθετο δὲ καταπλήγήσομαι κατεπλήγην, ἐκπλαγήσομαι ἐξεπλήγην

§ 379. Εἰς τὸν ἐνεργ. παρακείμενον β'. καὶ ἐνεργ. ὑπερσυντέλικον β' τὸ φωνῆεν τοῦ ῥηματικοῦ θέματος,

ἂν εἶναι μακρὸν ἠ ἢ α, μένει τὸ ἴδιον:

σῆπω σήπομαι παρακ. β'. σέσηπα (ἔχω σαπίσει, εἶμαι σάπιος)

τήκω τήκομαι τέτηκα (ἔχω λυώσει)

πήγνυμι πήγνυμαι πέπηγα (ἔχω πκγώσει)

πράττω θεμ. πρᾶγ- παρακ. β'. πέπρωγα. . . .

ἂν εἶναι ᾠ ἐκτείνεται εἰς ἠ:

φαίνω φαίνομαι ρημ. θέμα φᾶν- παρακ. β'. πέφηνα (ἔχω φανῆ)

μαίνω μαίνομαι » » μᾶν- » μέμηνα (εἶμαι τρελλός)

ἂν εἶναι ε τρέπεται εἰς ο

φθείρω φθειρομαι θέμ. φθερ- παρακ. β'. ἔφθορα

πάσχω » » πενθ- » » πέπονθα

ἂν εἶναι ει τρέπεται εἰς οι

πείθω πείθομαι θέμ. πειθ- » » πέποιθα

Σημ. α'. Σπανιώτερον καὶ τὸ ἠ τοῦ ῥηματ. θέματος τρέπεται εἰς ω εἰς τὸν παρακείμενον β': δῆγνυμι θέμ. δηγ- παρακείμ. β'. ἔρωγα (εἶμαι ῥαγισμένος) καὶ ὑπερσυντέλικος β'. ἔρωγαιεν.

Σημ. β'. Οἱ παρακείμενοι β'. καὶ οἱ ὑπερσυντέλικοι β'. ἔχουν συνήθως διάθεσιν μέτην ἢ παθητικὴν, ὥστε κατὰ τὴν σημασίαν εἶναι παρακείμενοι ὄχι τῶν ἐνεργητικῶν, ἀλλὰ τῶν μέσων ἢ παθητικῶν ῥημάτων:

τὸ σέσηπα εἶναι παρακείμενος τοῦ σήπομαι, τὸ τέτηκα τοῦ τήκομαι, τὸ πέπηγα τοῦ πήγνυμαι, τὸ πέφηνα τοῦ φαίνομαι, τὸ ἔρωγα τοῦ δῆγνυμαι, τὸ μέμηνα τοῦ μαίνομαι.

§. 380. Ὁ ἐνεργ. παρακείμενος (μὲ ἐνεργητικὴν διάθεσιν) ἀπὸ πολλὰ ῥήματα ἐλλείπει καὶ ἀναπληροῦται μὲ τὴν με-

τοχὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου τοῦ ῥήματος καὶ μὲ τὸν ἐνεστώτα τοῦ ῥήμ. ἔχω π. χ. τοῦ τήκω ὁ ἐνεργ. παρακείμ. εἶναι: τήξας ἔχω ἔχεις ἔχει, τήξαντες ἔχομεν ἔχετε ἔχουσι, ὑποτακτ. τήξας ἔχω ἔχης ἔχη, εὐκτ. τήξας ἔχοιμι. . . .

Σημ. Ὁμοίως καὶ ὁ ἐνεργ. ὑπερσυντέλικος ἀναπληροῦται μὲ τὴν μετοχὴν τοῦ ἀορίστου καὶ τὸν παρατατικὸν τοῦ ἔχω: τήξας εἶχον, τήξαντες εἶχομεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕ'

Ῥήματα εἰς -μι.

§. 381. Τὰ εἰς -μι λήγοντα ῥήματα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης διαφέρουν ἀπὸ τὰ ἄλλα ῥήματα μόνον εἰς τὸν ἐνεστώτα, παρατατικὸν καὶ ἀόριστον δεύτερον. (Εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους σχηματίζονται ὅπως καὶ τὰ ἄλλα ὁμαλὰ ῥήματα, μὲ τὰς ἰδίας χρονικὰς καταλήξεις, μὲ τὰς ἰδίας μεταβολάς).

§. 382. Καὶ τὰ ῥήματα εἰς -μι διακρίνονται κατὰ τὸν ῥηματικὸν χαρακτήρα:

α'. Εἰς φωνηεντόληκτα μὲ χαρακτήρα φωνῆεν α(η) ἢ ε(η) ἢ ο(ω) -κα?

β'. εἰς συμφωνόληκτα μὲ χαρακτήρα σύμφωνον (ἄφωνον ἢ ὑγρὸν ἢ σ).

§. 383. Τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα εἰς-μι, ἂν ἔχουν ῥηματικὸν θέμα μονοσύλλαβον, ἀρχίζον ἀπὸ σύμφωνον, λαμβάνουν κανονικῶς ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικόν:

ῥηματ.θέμα στα· στη- ἐνεστ. ἴ-στη-μι (ἀντὶ σί-στη-μι) παρατ. ἴ-στη-ν.

» » θε-θη- ἐνεστ. τί-θη-μι (ἀντὶ θί-θημι)¹⁾ » ε-τί-θη-ν

» » δο-δω- » δί-δω-μι » ε-δί-δο-ν.

Σημ. Τὰ θέματα τὰ ἔχοντα βραχὺ φωνῆεν (χαρακτήρα) σῆ-θε-δο-.. λέγομεν θέματα ἀσθενῆ, τὰ δὲ ἔχοντα μακρὸν φωνῆεν (χαρακτήρα) στη-θη-δω-λέγομεν θέματα ἰσχυρά.

§. 384. Τὰ συμφωνόληκτα ῥήματα εἰς-μι κανονικῶς εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ τὸν παρατατικὸν λαμβάνουν εἰς τὸ τέλος τοῦ ῥηματικοῦ θέματος τὸ πρόσφυμα νν

¹⁾ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

¹⁾ Ἴδὲ § 108 Σημείωσιν γενικῶν.

ῥηματ. θέμα δεικ- ἐνεστ. δείκ-νυ-μι παρατατικὸς ἐ-δείκ-νυ-ν

§ 385. Χρονικαὶ καταλήξεις τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῶν ῥημάτων εἰς -μι:

Εἰς τὴν ὀριστικὴν

τοῦ ἐνεστώτος -μι- -ς -σι -μεν-τε-ασι (-τον-τον)

τοῦ παρατατικοῦ καὶ ἀορίστου -ν -ς — -μεν -τε -σαν (-τον -την)

Εἰς τὴν ὑποτακτικὴν

ἐνεστώτος καὶ ἀορ. β'. -ω -ῃς-ῃ -ωμεν-ῃτε -ωσι (-ῃτον-ῃτον)

Εἰς τὴν εὐκτικὴν

ἐνεστώτος καὶ ἀορ. β'. -ιην -ιης -ιῃ -ιῃμεν -ιῃτε -ιῃσαν (ιῃτον-ιῃτην) ἢ -ιμεν -ιτε -ιεν (-ιτον -ίτην)

Σημ. Εἰς τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα εἰς -μι ὁ βραχυὲς χαρακτήρ α ἢ ε ἢ ο μὲ τὸ ι τῶν καταλήξεων τῆς εὐκτικῆς ἐνοῦται εἰς δι-φθογγον αι ει οι.

Εἰς τὴν προστακτικὴν

ἐνεστώτος — -τω-τε-τωσαν ἢ-ντων (τον -των)

ἀορίστου β'. -θι ἢ -ς -τω -τε -τωσαν ἢ -ντων (τον -των)

Εἰς τὸ ἀπαρέμφατον ἐνεστώτος -ναι ἀορ. β'. -έναι

Εἰς τὴν μετοχὴν ἐνεστώτος καὶ ἀορ. β'. -ς (ντες) -σα (ντια) -ν(ντ)

Σημ. Αἱ μετοχαὶ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῶν εἰς -μι ῥημάτων λαμβάνουν πᾶσαι τὴν κατάληξιν -ς εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ τοῦ ἀρσενικοῦ γένους, καὶ κλίνονται ὅπως καὶ αἱ μετοχαὶ τῶν βαρυτόνων (ἐνεργ. ἀορ. α', πθ. ἀορ. α)

ἰστάς γεν. ἰστάντος ἰστάσα (ἰστάντια ἰστάνσα) ἰστάν, στάς στάσα στάν τιθεὶς > τιθέντος τιθεῖσα (τιθέντια τιθένσα) τιθὲν, θεὶς θεῖσα θὲν διδοὺς > διδόντος διδοῦσα (διδόντια διδόνσα) διδὸν, δοὺς δοῦσα δὸν δεικνὺς > δεικνύντος δεικνῦσα (δεικνύντια δεκνύνσα) δεικνύν.

§. 386. Χρονικαὶ καταλήξεις τῆς παθητικῆς ἢ μέσης φωνῆς τῶν ῥημάτων εἰς -μι:

Εἰς τὴν ὀριστικὴν

τοῦ ἐνεστώτος -μαι -σαι -ται -μεθα -σθε -νται (σθον-σθον)

τοῦ παρατατικοῦ } -μην -σο το -μεθα -σθε -ντο (σθον-σθην)
καὶ μέσ. ἀορ. β': }

Σημ. Εἰς τὸ β'. ἐν. πρόσ. τοῦ μέσου ἀορίστ. β'. τὸ σ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται καὶ γίνεται συναίρεσις: ἔθου (ἔθεο ἔθεο) ἔδου (ἔδοσο ἔδοσο).

Εἰς τὴν ὑποτακτικὴν

ἐνεστῶτος καὶ μέσ. ἀορ. β'. -ωμαι -ῆ -ῆται -ωμεθα -ῆσθε
-ωνται (ῆσθον-ῆσθον)

Εἰς τὴν εὐκτικὴν

ἐνεστῶτος καὶ μέσ. ἀορ. β'. -ιμην -ιο -ιτο -ιμεθα -ισθε -ιντο
(ισθον-ισθην)

Σημ. Εἰς τὰ φωνηεντόληκτα ὁ βραχυὸς χαρακτήρ α ε ο μέ τὸ ι τῶν καταλήξεων ἐνοῦται εἰς δίφθογγον αι ει οι.

Εἰς τὴν προστακτικὴν

ἐνεστῶτος καὶ μέσ. ἀορ. β'. -σο -σθω -σθε -σθωσαν ἤ -σθων
(σθον-σθων)

Σημ. Εἰς τὸ β'. ἐν. πρόσ. τοῦ μέσ. ἀορ. β'. τὸ σ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται καὶ γίνεται συναίρεσις: θοῦ (ἐκ τοῦ θέ-σο θέο), οῦ (ἔσο ἔο), δαῦ (δόσο δόο).

Εἰς τὸ ἀπαρέμφατον

ἐνεστῶτος καὶ μέσ. ἀορ. β'. -σθαι

Εἰς τὴν μετοχὴν

ἐνεστῶτος καὶ μέσ. ἀορ. β'. -μενος -μένη -μενον

Παραδείγματα τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ῥημάτων εἰς-μι

Α'. Ἐνεργητικὴ φωνή

Ὀριστικὴ

Ἐνεστῶς

ἴσθμι	τίθμι	δίδωμι	δείκνυμι
ἴσθης	τίθης ἢ τιθεῖς	δίδως	δείκνυς
ἴσθησι	τίθησι	δίδωσι	δείκνυσι
ἴσταμεν	τίθεμεν	δίδομεν	δείκνυμεν
ἴστατε	τίθετε	δίδοτε	δείκνυτε
ἴστασι	τιθέασι	διδάασι	δεικνύασι

(ἐκ τοῦ ἴστάασι)

(δυϊκ. ἴστατον	τίθετον	δίδοτον	δείκνυτον
ἴστατον	τίθετον	δίδοτον	δείκνυτον)

Παρατατικός

ἴστην	ἐτίθην	ἐδίδουν	ἐδείκνυν
ἴστης	ἐτίθεις	ἐδίδους	ἐδείκνυς
ἴστη	ἐτίθει	ἐδίδου	ἐδείκνυ
ἴσταμεν	ἐτίθεμεν	ἐδίδομεν	ἐδείκνυμεν
ἴστατε	ἐτίθετε	ἐδίδοτε	ἐδείκνυτε
ἴστασαν	ἐτίθεσαν	ἐδίδοσαν	ἐδείκνυσαν

(ἴστατον ἰστάτην ἐτίθετον ἐτιθέτην ἐδίδοτον ἐδιδότην ἐδείκνυτον ἐδεικνύτην)

᾽Αόριστος β'

ἔστην	ἔθηκα	ἔδωκα
ἔστης	ἔθηκας	ἔδωκας
ἔστη	ἔθηκε	ἔδωκε
ἔστημεν	ἔθεμεν	ἔδομεν
ἔστητε	ἔθετε	ἔδοτε
ἔστησαν	ἔθεσαν	ἔδοσαν

(ἔστητον ἐστήτην ἔθετον ἐθέτην ἔδοτον ἐδότην)

᾽Υποτακτική

᾽Ενεσιῶς

ἰστώ	(ἰστή-ω)	τιθῶ	(τιθή-ω)	διδῶ	(διδῶ-ω)	δεικνύω
ἰστής	(ἰστήης)	τιθής	(τιθήης)	διδῶς	(διδῶης)	δεικνύης
ἰστή	(ἰστήη)	τιθή	(τιθήη)	διδῶ	(διδῶη)	δεικνύη
ἰστώμεν	(ἰστήωμεν)	τιθῶμεν	(τιθήωμεν)	διδῶμεν	(διδῶωμεν)	δεικνύωμεν
ἰστήτε	(ἰστήητε)	τιθήτε	(τιθήητε)	διδῶτε	(διδῶητε)	δεικνύητε
ἰστώσι	(ἰστήωσι)	τιθῶσι	(τιθήωσι)	διδῶσι	(διδῶωσι)	δεικνύωσι

(ἰστήτον ἰστήτον τιθήτον τιθήτον διδῶτον διδῶτον δεικνύητον δεικνύητον)

Ἄοριστος β'

στῶ	(στήω)	θῶ	(θήω)	δῶ	(δώω)
στῆς	(στήης)	θῆς	(θήης)	δῆς	(δώης)
στῆ	(στήη)	θῆ	(θήη)	δῆ	(δώη)
στῶμεν	(στήωμεν)	θῶμεν	(θήωμεν)	δῶμεν	(δώωμεν)
στῆτε	(στήητε)	θῆτε	(θήητε)	δῶτε	(δώητε)
στῶσι	(στήωσι)	θῶσι	(θήωσι)	δῶσι	(δώωσι)
(στήτον	στήτον)	θῆτον	θήτον)	δῶτον	δώτον)

Εὐκτικὴ

Ἐνεστώς

ισταίην	τιθείην	διδοίην	δεικνύοιμι
ισταίης	τιθείης	διδοίης	δεικνύοις
ισταίη	τιθείη	διδοίη	δεικνύοι
ισταίημεν	τιθείημεν	διδοίημεν	δεικνύοιμεν
ἢ ισταίμεν	ἢ τιθεῖμεν	ἢ διδοίμεν	
ισταίητε	τιθείητε	διδοίητε	δεικνύοιτε
ἢ ισταίτε	ἢ τιθεῖτε	ἢ διδοίτε	
ισταίησαν	τιθείησαν	διδοίησαν	
ἢ ισταίεν	ἢ τιθεῖεν	ἢ διδοίεν	δεικνύοιεν
(ισταίητον	τιθείητον	διδοίητον	δεικνύοιτον
ἢ ισταίτον	ἢ τιθεῖτον	ἢ διδοίτον	
ισταίήτην	τιθείήτην	διδοίήτην	δεικνύοιτην
ἢ ισταίτην	ἢ τιθεῖτην	ἢ διδοίτην	

Ἄοριστος β'.

σταίην	θείην	δοίην
σταίης	θείης	δοίης
σταίη	θείη	δοίη
σταίημεν	θείημεν	δοίημεν
ἢ σταίμεν	ἢ θεῖμεν	ἢ δοίμεν
σταίητε	θείητε	δοίητε
ἢ σταίτε	ἢ θεῖτε	ἢ δοίτε
σταίησαν	θείησαν	δοίησαν

(σταίητον θείητον δοίητον
 ἢ σταίτων ἢ θείτων ἢ δοίτων
 σταίητην θειήτην δοίητην
 ἢ σταίτην ἢ θείτην ἢ δοίτην)

Προστακτικὴ

Ἐνεστώσ

ἴστη	τίθει	δίδου	δείκνυ
ἴστατω	τιθέτω	διδότω	δεικνύτω
ἴστατε	τίθετε	δίδοτε	δείκνυτε
ἴστατῶσαν	τιθέτῶσαν	διδότῶσαν	δεικνύτῶσαν
ἢ ἴσάντων	ἢ τιθέντων	ἢ διδόντων	ἢ δεικνύντων
(ἴστατον	τίθετον	δίδοτον	δείκνυτον
ἴσάτων	τιθέτων	διδότων	δεικνύτων).

Ἀόριστος β'.

στήθι	θές	δός
στήτω	θέτω	δότω
στήτε	θέτε	δότε
στήτῶσαν	θέτῶσαν	δότῶσαν
ἢ σάντων	ἢ θέντων	ἢ δόντων
(στήτον σήτων	θέτον θέτων	δόντον δότων)

Ἀπαρέμφατον

Ἐνεστώσ

ἴσταναι	τιθέναι	διδόναι	δεικνύναι
---------	---------	---------	-----------

Ἀόριστος

στήναι	θεῖναι	δοῦναι
(στή-έναι)	(θε-έναι)	(δο-έναι)

Μετοχή

Ἐνεστώσ

ἴστας	τιθείς	διδούς	δεικνύς
(ἴσάντης)	(τιθέντης)	(διδόντης)	(δεικνύντης)
ἴστασα	τιθείσα	διδούσα	δεικνύσα
(ἴσάντια	(τιθέντια)	(διδόντια)	(δεικνύντια)
ἴσταν	τιθὲν	διδόν	δεικνύν
(ἴσάντι)	(τιθέντι)	(διδόντι)	(δεικνύντι)

Ἄοριστος β'.

στὰς (στάντες) θεῖς (θέντες) δοῦς (δόντες)
 στᾶσα (στάντια) θεῖσα (θέντια) δοῦσα (δόντια)
 στάν (στάντ) θέν (θέντ) δόν (δόντ)

B'. Παθητικὴ ἢ μέση φωνή.

Ἐνεστώς

ἴσταμαι	τίθεμαι	δίδομαι	δείκνυμαι
ἴστασαι	τίθεσαι	δίδουσαι	δείκνυσαι
ἴσταται	τίθεται	δίδεται	δείκνυται
ἴστάμεθα	τιθέμεθα	διδόμεθα	δεικνύμεθα
ἴστασθε	τίθεσθε	διδουσθε	δείκνυσθε
ἴστανται	τίθενται	δίδονται	δείκνυνται
(ἴστασθον	τίθεσθον	διδουσθον	δείκνυσθον
ἴστασθον	τίθεσθον	διδουσθον	δείκνυσθον)

Παρατατικὸς

ἴστάμην	ἐπιθέμην	ἐδιδόμην	ἐδεικνύμην
ἴστασο	ἐπίθεσο	ἐδίδοσο	ἐδείκνυσσο
ἴστατο	ἐπίθετο	ἐδίδοτο	ἐδείκνυτο
ἴστάμεθα	ἐπιθέμεθα	ἐδιδόμεθα	ἐδεικνύμεθα
ἴστασθε	ἐπίθεσθε	ἐδίδοσθε	ἐδείκνυσθε
ἴσταντο	ἐπίθεντο	ἐδίδοντο	ἐδείκνυντο
(ἴστασθον	ἐπίθεσθον	ἐδίδουσθον	ἐδείκνυσθον
ἴστάσθην	ἐπιθέσθην	ἐδιδόσθην	ἐδεικνύσθην)

Μέσος ἄοριστος β'.

ἐθέμην	ἐδόμην
ἔθου (ἔθεσο)	ἔδου (ἔδοσο)
ἔθετο	ἔδοτο
ἐθέμεθα	ἐδόμεθα
ἔθεσθε	ἔδοσθε
ἔθεντο	ἔδοντο
(ἔθεσθον	ἔθεσθην
ἔδοσθον	ἔδόσθην)

Ἐποικτικὴ

Ἐνεσιῶς

ἰσῶμαι (ἰσῆῶμαι)	τιθῶμαι (τιθήῶμαι)	διδῶμαι (διδῶμαι)	
ἰσῆ (ἰσῆῆ)	τιθῆ (τιθήῆ)	διδῶ (διδῶῆ)	
ἰσῆται (ἰσῆῆται)	τιθῆται (τιθήῆται)	διδῶται (διδῶῆται)	
ἰσῶμεθα (ἰσῆῶμεθα)	τιθῶμεθα (τιθήῶμεθα)	διδῶμεθα (διδῶῶμεθα)	
ἰσῆσθε (ἰσῆῆσθε)	τιθῆσθε (τιθήῆσθε)	διδῶσθε (διδῶῆσθε)	
ἰσῶνται (ἰσῆῶνται)	τιθῶνται (τιθήῶνται)	διδῶνται (διδῶῶνται)	
(ἰσῆσθον ἰσῆσθον)	τιθῆσθον τιθῆσθον	διδῶσθον διδῶσθον)	

δεικνύμαι

δεικνύῃ

δεικνύται

δεικνύμεθα

δεικνύσθε

δεικνύνται

(δεικνύσθον δεικνύσθον)

Μέσος ἀόριστος β'.

θῶμαι (θήῶμαι)	δῶμαι (δῶμαι)
θῆ (θήῆ)	δῶ (δῶῆ)
θῆται (θήῆται)	δῶται (δῶῆται)
θῶμεθα (θήῶμεθα)	δῶμεθα (δῶῶμεθα)
θῆσθε (θήῆσθε)	δῶσθε (δῶῆσθε)
θῶνται (θήῶνται)	δῶνται (δῶῶνται)
(θῆσθον θῆσθον)	δῶσθον δῶσθον)

Εὐκτικὴ

Ἐνεσιῶς

ἰσταίμην	τιθείμην	διδοίμην	δεικνυίμην
ἰσταίτο	τιθείτο	διδοίτο	δεικνυίτο
ἰσταίτο	τιθείτο	διδοίτο	δεικνυίτο
ἰσταίμεθα	τιθείμεθα	διδοίμεθα	δεικνυίμεθα
ἰσταίσθε	τιθείσθε	διδοίσθε	δεικνυίσθε
ἰσταίντο	τιθείντο	διδοίντο	δεικνυίντο
(ἰσταίσθον	τιθείσθον	διδοίσθον	δεικνυίσθον
ἰσταίσθην	τιθείσθην	διδοίσθην	δεικνυίσθην)

Μέσος ἀόριστος β'.

θείμην	δοίμην
θείο	δοῖο
θείτο	δοῖτο
θείμεθα	δοίμεθα
θείσθε	δοῖσθε
θείντο	δοῖντο

(θείσθον θείσθην δοῖσθον δοῖσθην)

Προστακτικὴ

Ἐνεσιῶς

ἴστασο	τίθεσο	δίδοσο	δείκνυσο
ἰστάσθω	τιθέσθω	διδόσθω	δεικνύσθω
ἴστασθε	τίθεσθε	δίδοσθε	δείκνυσθε
ἰστάσθωσαν	τιθέσθωσαν	διδόσθωσαν	δεικνύσθωσαν
ἦ	ἦ	ἦ	ἦ
ἰστάσθων	τιθέσθων	διδόσθων	δεικνύσθων
(ἴστασθον	τίθεσθον	διδόσθον	δείκνυσθον
ἰστάσθων	τιθέσθων	διδόσθων	δεικνύσθων)

Μέσος ἀόριστος β'.

θεοῦ (θέσο θέο)	δοῦ (δόσο δόο)
θέσθω	δόσθω
θέσθε	δόσθε
θέσθωσαν ἢ θέσθων	δόσθωσαν ἢ δόσθων
(θέσθον θέσθων	δόσθον δόσθων)

Ἀπαρέμφατον

Ἐνεσιῶς: ἴστασθαι τίθεσθαι δίδοσθαι δείκνυσθαι
 Μέσ. ἀόρ. β'. θέσθαι δόσθαι

Μετοχὴ ἔνεσιῶς

ἰστάμενος -η -ον, τιθέμενος .. διδόμενος .. δεικνυόμενος ..
 Μέσ. ἀόρ. β'. θέμενος -η -ον, δόμενος -η -ον.

§ 387. Τὸ ῥῆμα ἔημι ἔεμαι ἀντὶ σίσημι σίσεμαι θέμα ση-σε-σχηματίζεται κατὰ τὸ τίθημι τίθεμαι μὲ ἐλαχίστας παραλλαγὰς ὡς ἑξῆς :

Α' Ἐνεργητικὴ φωνή

Ὀριστικὴ ἐνεστώς

ἔημι ἔης ἢ εἶς ἔησι ἔεμεν ἔετε ἔασι (ἐκ τοῦ ἰάσι) (ἔετον ἔετον).

Παρατατικὸς ἔην ἔεις ἔει ἔεμεν ἔετε ἔεσαν (ἔετον ἰέτην)

Ἀόριστος β'. (ἦκα ἦκας ἦκε) εἶμεν¹⁾ εἶτε εἶσαν (εἶτον εἶτην)

Υποτακτικὴ ἐνεστώς ἰῶ (ἰ-ή-ω) ἰῆς ἰῆ ἰῶμεν ἰῆτε ἰῶσι (ἰῆτον ἰῆτον)

Ἀόριστος β'. ὦ (ῆω) ῆς ῆ ὦμεν ῆτε ὦσι (ῆτον ῆτον)

Εὐκτικὴ ἐνεστώς ἰείην ἰείης ἰείη ἰείημεν ἢ ἰεῖμεν ἰείητε ἢ ἰεῖτε ἰείησαν ἢ ἰεῖσαν (ἰείητον ἢ ἰεῖτον ἰεῖτην ἢ ἰεῖτην)

Ἀόριστος β'. εἶην εἶης εἶη εἶημεν ἢ εἶμεν εἶητε ἢ εἶτε εἶησαν ἢ εἶσαν (εἶητον ἢ εἶτον εἶητην ἢ εἶτην).

Προστακτικὴ ἐνεστώς ἔει ἰέτω ἔετε ἰέτωσαν ἢ ἰέντων (ἔετον ἰέτων)

Ἀόριστος β'. ἔει ἔτω ἔετε ἔετωσαν ἢ ἔντων (ἔετον ἔτων)

Ἀπαρέμφατον ἐνεστώς ἰέναι, ἀόριστ. β'. εἶναι (ἑέναι)

Μετοχὴ ἐνεστώς ἰείς (ἰέντς) ἰεῖτα (ἰέντια) ἰέν (ἰέντ)

Ἀόριστος β'. εἶς (ἔντς) εἶσα (ἔντια) ἔν (ἔντ)

Β'. Παθητικὴ ἢ μέση φωνή

Ὀριστικὴ

Ἐνεστώς ἔεμαι ἔεσαι ἔεται... παρταται. ἰέμην ἔεσο ἔετο...

μεσ. ἀόρ. β'. εἶμην (ἐκ τοῦ ἐσέμην) εἶσο εἶτο εἶμεθα εἶσθε εἶντο.

Υποτακτικὴ ἐνεστώς ἰῶμαι ἰῆ ἰῆται... μέσ. ἀόρ. β'. ὦμαι ῆ ῆται...

Εὐκτικὴ ἐνεστώς ἰεῖμην ἰεῖο ἰεῖτο... μέσ. ἀόρ. β'. εἶμην εἶο εἶτο...

Προστακτικὴ ἐνεστώς ἔεσο ἰέσθω... μέσ. ἀόρ. β'. οὐ ἔσθω

Ἀπαρέμφατον ἐνεστώς ἔεσθαι, μέσ. ἀόρ. β'. ἔσθαι

Μετοχὴ ἐνεστώς ἰέμενος-μένη-μενον, μέσ. ἀόρ. β'. ἔμενος-η-ον

¹⁾ Τὸ εἰ τοῦ εἶμεν εἶτε εἶσαν προέκυψε μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ σ μετὰ τὸν δύο φωνημένων ἰσχυροῦς τῆς ἀρχαίας μετὰ τοῦ θέματος ἔ-εσε-μεν ἔ-ε-μεν εἶμεν. Ἡ ἀναστροφή τοῦ θέματος (σε-ε) ἀνεπαράστατος.

§ 388. Ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα στη- τοῦ ἴσημι σχηματίζονται ἐκ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς:

ὁ ἐνικὸς τοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ τῆς ὀριστικῆς, —
ὅλος ὁ ἐνεστῶς τῆς ὑποτακτικῆς —

τὸ β'. ἐνικ. πρόσ. τοῦ ἐνεστῶτος τῆς προστακτικῆς, —

ὅλος ὁ ἀόριστος β' τῆς ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς, προστακτικῆς (πλὴν τοῦ σιάντων) καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου, —

ἐκ τῆς παθητικῆς φωνῆς ὅλος ὁ ἐνεστῶς τῆς ὑποτακτικῆς.

Ἔτσι οἱ ἄλλοι τύποι σχηματίζονται ἀπὸ τὸ ἀσθενὲς θέμα στα- § 389. Ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα θη- τοῦ τίθημι σχηματίζονται

ἐκ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς:

ὁ ἐνικὸς τοῦ ἐνεστῶτος καὶ ἀορίστου τῆς ὀριστικῆς, —

τὸ α' ἐν. πρόσ. τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὀριστικῆς, —

ὅλος ὁ ἐνεστῶς καὶ ἀόρ. β'. τῆς ὑποτακτικῆς, —

ἐκ τῆς παθητικῆς φωνῆς ὅλος ὁ ἐνεστῶς καὶ μέσ. ἀόρ. β'. τῆς ὑποτακτικῆς.

Ἔτσι οἱ ἄλλοι τύποι σχηματίζονται ἀπὸ τὸ ἀσθενὲς θέμα θε-

§ 390. Ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα δω- τοῦ δίδωμι σχηματίζονται

ἐκ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς:

ὁ ἐνικ. τοῦ ἐνεστῶτος καὶ ἀορίστου τῆς ὀριστικῆς, —

ὅλος ὁ ἐνεστῶς καὶ ἀόρ. β'. τῆς ὑποτακτικῆς, —

ἐκ τῆς παθητικῆς φωνῆς, ὅλος ὁ ἐνεστῶς καὶ μέσ. ἀόρ. β'.

τῆς ὑποτακτικῆς.

Ἔτσι οἱ ἄλλοι τύποι σχηματίζονται ἀπὸ τὸ ἀσθενὲς θέμα δο-

§ 391. Τὰ συμφωνολήκτα ῥήματα εἰς -μι ἔχουν τὸ υ τοῦ προσ-

φύματος *νυ* μικρὸν μόνον εἰς τὸν ἐνικὸν τοῦ ἐνεστ. καὶ παρατ. τῆς ὀριστ. τῆς ἐνεργ. φωνῆς καὶ εἰς τὸ β'. ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τῆς ἐνεργ. φωνῆς

§ 392. Ἡ ὑποτακτικὴ τῶν φωνηεντολήκτων εἰς -μι σχηματίζεται ὅπως ἡ ὑποτακτικὴ τῶν εἰς -ω συνηρημένων μὲ χαρακτηριστῆρα *η ἢ ω* (πεινῶ χρῶμαι ριγῶ):

ἰστώ (ἰστήω) τιθῶ (τιθήω) ἰσιῶμαι (ἰστήωμαι) τιθῶμαι (τιθήωμαι) ῥηφιλοποίησε

σχηματίζεται ὅπως ἡ ὑποτακτικὴ τῶν βαρυτόνων εἰς -ω: δεικνύω
δμνύω δεικνύοιμι δμνύοιμι.

§. 394. Τῶν ῥημάτων *τίθημι* καὶ *ἵημι* σχηματίζονται κατὰ τὰ
συνηρημένα εἰς -ῶ (ποιῶ) οἱ ἐξῆς τύποι τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς:
τὸ β'. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς: *τίθης*
καὶ *τιθεῖς*, *ἴης* καὶ *ιεῖς* (ὅπως *ποιεῖς*),—

τὸ β'. καὶ γ'. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παρατ. τῆς ὀριστικῆς: *εἰτί-*
θεις *εἰτίθει* *ἴεις* *ἴει* (ὅπως *εἰποῖεις* *εἰποίει*),—

τὸ β'. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς προστακτικῆς: *τίθει*
ἴει (ὅπως *ποίει*).—

§. 395. Τοῦ ῥήματος *δίδωμι* σχηματίζονται κατὰ τὰ συνηρημένα
εἰς -ῶ (δηλῶ) οἱ ἐξῆς τύποι τῆς ἐνεργ. φωνῆς:

ὁ ἐνικός τοῦ παρατακτικοῦ τῆς ὀριστικῆς: *εἰδίδου* *εἰδίδους* *εἰδι-*
δου (ὅπως *εἰδήλου* *εἰδήλους* *εἰδήλου*).

τὸ β'. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς προστακτικῆς: *δίδου*
(ὅπως *δήλου*).

§ 396. Τῶν ῥημάτων *τίθεμαι* καὶ *ἵεμαι*, ἂν εἶναι σύνθετα μὲ πρό-
θεσιν, ἀπαντῶσι πολλάκις τύποι τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τῆς εὐκτικῆς
καὶ κατὰ τὰ βαρύτερα σχηματισμένοι: *ἐπι-τίθονται* *ἀπό-θονται*
πρόονται *σπραιτίθοιτο* *πρόθοιτο* *ἐπιθοίμεθα* *μετάθοιθε* *ἐπίθοιτο*
πρόοιτο.

§. 397. Κατὰ τὸ ἴσημι ἴσταμαι σχηματίζονται καὶ τὰ ἐξῆς
ῥήματα:

πίμπλημι ¹⁾ *πίμπλαμαι* θέμ. *πλη-* *πλα-* ἀόρ. β'. *ἐπλήμην* *ἐπλησο* *ἐπλητο*

πίμπρομι ²⁾ *πίμπρομαι* θέμ. *πρη-* *πρα-*

δνίνημι ³⁾ *δνίναμαι* θέμ. *δνη* *δνα* μέστ. ἀόρ. β'. *ὠνήμην* *ὠνησο*

ὠνητο . . . εὐκτ. *δναίμην* *δναίω* *δναίτο* . . ἀπαρ. *δνασθαι*.

δύναμαι θέμ. *δυνα-* *δυνη*, *κρέμαμαι* θέμ. *κρεμα-*

ἐπίσταμαι θέμ. *ἐπιστα-* *ἐπιστη-*, *ἄγαμαι* θεμ. *ἀγα*—

Σημ. α'. Τὰ ῥήματα *πίμπλημι* καὶ *πίμπρομι* πλὴν τοῦ ἐνεστω-
τικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ ἔλαβον καὶ ἔν μ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ῥη-
ματικοῦ θέματος.

¹⁾ *πίμπλημι* = γεμίξω ²⁾ *πίμπρομι* = καίω ³⁾ *δνίνημι* = ὠφελῶ.

Σημ. β'. Εἰς τὸ ῤήμα *δύνημι* ὁ ἀναδιπλασιασμός ἔγινεν ἀνω-
μάλως, εἰς τὸ μέσον τοῦ ῤηματικοῦ θέματος, μεταξύ τῆς συλλαβῆς
δ- καὶ νη- να-

Σημ. γ'. Τὸ *δύναμαι* καὶ *ἐπίσταμαι* εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσω-
πον τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὀριστικῆς καὶ εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσω-
πον τοῦ ἐνεστώτος τῆς προστακτικῆς ἀποβάλλουν τὸ σ μεταξύ δύο
φωνηέντων καὶ συναίρουσιν τὸ α-ο εἰς ω:

ἐδυνάμην ἐδύναο (ἐκ τοῦ *ἐδύνασο ἐδύναο*) *ἐδύνατο* . . .

ἠπιστάμην ἠπίστω (ἐκ τοῦ *ἠπίστασο ἠπίστω*) *ἠπίστατο* . . .

προστακ. *ἐπίστω* (ἐκ τοῦ *ἐπίστασο ἐπίστω*) *ἐπιστάσθω* . .

§ 400. Τὸ *δίδωμι* *δίδομαι* εἶναι μοναδικὸν (δηλ. οὐδὲν ἄλλο
ῤήμα εἰς -μι ὑπάρχει κλινόμενον κατ' αὐτό).

§ 401. Κατὰ τὸ *δείκνυμι* *δείκνυμαι* σχηματίζονται ἄλλα τὰ συμφω-
νόληκτα:

μείγνυμι ¹⁾ θεμ. *μειγ- μιγ-*, *πήγνυμι* ²⁾ θεμ. *πηγ-, παγ-*,

ῤήγνυμι ³⁾ θεμ. *ρηγ-, ραγ*, *ἄγνυμι* ⁴⁾ θεμ. *ἀγ-*,

ζεεύγνυμι ⁵⁾ θεμ. *ζευγ-, ζυγ-*, *σβέννυμι* ⁶⁾ θεμ. *σβεσ-*,

σκεδάννυμι ⁷⁾ θεμ. *σκεδασ-*, *ἄλλυμι* ⁸⁾ θεμ. *ἄλ-*,

ἄμνυμι ⁹⁾ θέμ. *ἄμ-, κ.λ.π.*

Σημ. α'. Ὁ χαρακτήρ σ ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ ν τοῦ προσφύμα-
τος -νυ: *σβέν-νυ-μι* (ἀντὶ *σβέννυμι*) *σκεδάν-νυ-μι* (ἀντὶ *σκεδάσνυμι*).

Σημ. β'. Εἰς τὸ ῤήμα *ἄλλυμι* ἀφομοιώθη τὸ ν τοῦ προσφύμα-
τος νυ πρὸς τὸ λ τοῦ θέματος: *ἄλ λυ μι* (ἀντὶ *ἄλ-νυ-μι*)

Σημ. γ'. Κατὰ τὰ συμφωνόληκτα ῤήματα *σβέννυμι*, *σκεδάν-
νυμι* σχηματίζονται καὶ τὰ ῤήματα *σιρῶννυμι* καὶ *ζώννυμι*, τῶν
ὁποίων τὸ θέμα εἶναι φωνηεντόληκτον: *σιρω- ζω-* (*ἐ-σιρω θην*
ἐ-ζω-μαι).

Σημ. δ'. Τὰ συμφωνόληκτα ῤήματα εἰς -μι δὲν σχηματίζουσι
ἀόριστον β'.

¹⁾ *μείγνυμι* = ἀναμειγνύω, ἀνακατώνω ²⁾ *πήγνυμι* = κάμνω πηκτὸν (πάγον)
³⁾ *ῤήγνυμι* = θραύω, σπάζω, ⁴⁾ *ἄγνυμι* = συντριβώ, ⁵⁾ *ζεεύγνυμι* = ζεύγω, ἐνώνω
εἰς ζεύγος ⁶⁾ *σβέννυμι* = σβήνω, ⁷⁾ *σκεδάννυμι* = σκορπίζω, ⁸⁾ *ἄλλυμι* = χάνω
⁹⁾ *ἄμνυμι* = ὀρκίζομαι.

Σημ. ε'. Ὁ ἀόρ. β' ἔσθην (ὄριστ. καὶ ἀπαρ.) τοῦ σβέννυμι σχηματίζεται ἀνωμάλως κατὰ τὸν ἀόρ. β' ἔσθην τοῦ ἴσθμι.

Σημ. ς'. Ὁ μέσ. ἀόρ. β' ὠλόμην τοῦ ὀλλυμαι σχηματίζεται κατὰ τὸν μέσ. ἀόριστον β'. τῶν βαρυτόνων (ἐλαβόμην).

Σημ. ζ'. Ὁ ἀόριστος β' ἔσθην (ἑστάθην) κατὰ διάθεσιν εἶναι ἀόριστος τοῦ μέσου ῥήματος ἴσταμαι (στέκομαι).

Σημ. η'. Ὁ ἐνικὸς ἀριθμὸς τοῦ ἐνεργ. ἀορ. β'. τῶν ῥημάτων τίθημι ἤμι καὶ δίδωμι εἰς τὴν ὀριστικὴν ἐλλείπει καὶ ἀναπληροῦται ὑπὸ ἀορ. α'. μὲ κατάληξιν: -κα κας -κε: ἔθηκα ἔθηκας ἔθηκε ἦκα ἦκας ἦκε, ἔδωκα ἔδωκας ἔδωκε.

Τοιςμὸς τῶν ῥημάτων εἰς -μι

§ 402. Καὶ τὰ ῥήματα εἰς-μι εἰς τοὺς πολυσυλλάβους τύπους τῶν τονίζονται γενικῶς ἐπὶ τῆς παρακλήγουσας, ἐφ' ὅσον ἡ λήγουσα εἶναι βραχεῖα καὶ ἐφ' ὅσον δὲν γίνεται συναίρεσις.

Ἐξαιρέσεις

1. Εἰς τοὺς τύπους τῆς εὐκτικῆς τὰ φωνηεντόληκτα τονίζονται ἐπὶ τῆς παρακλήγουσας, ἂν καὶ ἡ λήγουσα εἶναι βραχεῖα: ἰσταῖμεν ἰσταῖτε ἰσταῖεν ἰσταῖο ἰσταῖτο ἰσταῖσθε ἰσταῖντο (ἰσταῖσθον) τιθεῖμεν τιθεῖτε τιθεῖεν τιθεῖο τιθεῖτο τιθεῖσθε τιθεῖντο (τιθεῖσθον) διδοῖμεν διδοῖτε διδοῖεν διδοῖο διδοῖτο διδοῖσθε διδοῖντο (διδοῖσθον)

Σημ. Τοῦ δύναμαι ἐπίσταμαι δύναιμαι καὶ ἄγαμαι καὶ τοῦ μέσ. ἀορ. β'. ὠνήμην ἢ ὑποτακτικὴ καὶ ἡ εὐκτικὴ τονίζονται σύμφωνα μὲ τὸν κανόνα § 402: δύνωμαι δύνῃ δύνῃται δυνώμεθα δύνῃσθε δύνωνται (δύνῃσθον δύνῃσθον) δυναίμην δύναιο δύναιτο δυναίμεθα δύναισθε δύναιντο (δύναισθον δυναίσθον)

ἐπίστωμαι ἐπίστη ἐπίσθηται. . . ἐπισταίμην ἐπίσταιο ἐπίσταιτο. . . δυναίμην δύναιο δύναιτο, ἀγαίμην ἄγαιο ἄγαιτο, ὄναίμην ὄναιο ὄναιτο

2. Ὁ ἐνεστώσ καὶ ἀόριστος β'. τῶν εἰς -μι ῥημάτων εἰς τὸ ἀπαρέμφατον τῆς ἐνεργ. φωνῆς τονίζονται πάντοτε ἐπὶ τῆς παρακλήγουσας καὶ ἅπλοϊ καὶ σύνθετοι: ἰσάναι καθιστάναι στήναι ἀναστήναι τιθέναι ἀνατιθέναι δίδόναι δοῦναι ἀποδοῦναι δεικνύναι¹⁾.

¹⁾ Γενικῶς τὰ εἰς -ναι λήγοντα ἀπαρέμφατα οἰασθήποτε συζυγίας καὶ χρόνου εἶναι, τονίζονται καὶ ἅπλᾳ καὶ σύνθετα ἐπὶ τῆς παρακλήγουσας.

3. Ὁ ἐνεστώσ και ἄορ. 6' τῶν εἰς -μι ῤήμάτων εἰς τὴν μετοχὴν τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης και ἄπλοῖ και σύνθετοι: ἰστάς τιθεῖς ἀντιτιθεῖς ἀφείεις διδοὺς ἀποδιδούς ἀποδοὺς¹⁾).

§ 403. Ὁ ἐνεργητικὸς και ὁ μέσος ἄορ. β'. ὅταν εἶναι σύνθετοι με πρόθεσιν, εἰς τὴν προστακτικὴν ἀναβιδάζουν τὸν τόνον, ἀλλ' ὅχι ποτὲ πέρα τῆς δευτέρας συλλαβῆς τῆς προθέσεως (§ 373. 374): σιῆθι σιῆτε. . . ἀνάσιθι ἀνάσιτε, θές θέτε ἔνθες καιάθες καιάθει εἰς εἰτε πρόες δὸς δότε ἔκδος ἀπόδος ἀπόδοιτε, θοῦ θέσθε, ἀπόθου καιάθου καιάθεσθε ἔνθεσθε. . .

Σημ. α'. Ἄν ἡ πρόθεσις πάσχη ἔκθλιψιν, ὁ τόνος ἀναβιδάζεται εἰς τὴν πρώτην συλλαβὴν αὐτῆς: ἄφες ἄφειτε.

Σημ. β'. Εἰς τὸ β'. ἐν. πρόσ. τοῦ μέσου ἄορ. β'. τῆς προστακτικῆς ὁ τόνος δὲν ἀναβιδάζεται, ἂν ἡ πρόθεσις εἶναι μονοσύλλαβος, ἢ δισύλλαβος μὲν, ἀλλὰ πάσχουσα ἔκθλιψιν: ἐνθοῦ προοῦ ἀφοῦ (ἀπό, οὔ).

Οἱ ἄλλοι χρόνοι τῶν ῤήμάτων εἰς -μι.

α'. Τῶν φωνηεντολήκτων.

§. 404. Οἱ ἄλλοι χρόνοι (πλὴν τοῦ ἐνεστώτος παρατατικοῦ και ἄορ. 6') τῶν φωνηεντολήκτων ῤήμάτων εἰς -μι σχηματίζονται οἱ μὲν ἐνεργητικοὶ και μέσοι ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος:

στή-σω ἔ-στη-σα ἔ-στη-κα ἐ-στή-κειν ἢ εἰ-στή-κειν

στή-σομαι ἔ-στη-σάμην — θή-σω ἔ-θη-κα θήσομαι

ἦ-σω ἦ-κα ἦ-σομαι ἦ-κάμην — δώ-σω ἔ-δω-κα δέ-δω-κα

ἔ-δε-δώ κειν δώ-σομαι, —

οἱ δὲ παθητικοὶ ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος:

στα θήσομαι ἐ-στά-θην ἔ-στα-μαι ἐ-στά-μην

τε-θήσομαι ἐ-τέθην (ἀντὶ θε-θήσομαι ἐθέ-θην)²⁾

ἐ-θήσομαι εἶθην (ἀπὸ τοῦ ἐ-σέ-θην ἐέ-θην)

δο-θήσομαι ἐ-δό-θην δέ-δο-μαι ἐ-δε-δό-μην

¹⁾ Γενικῶς οἱ τύποι τοῦ ἀπαρεμφάτου και τῆς μετοχῆς πάσης συζυγίας και ὅταν συνεθεθοῦν με πρόθεσιν, διατηροῦν τὸν τόνον ἐπὶ τῆς ἰδίας συλλαβῆς ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔχουν αὐτὸν ἄπλοῖ

²⁾ Ἴδὲ § 108 1) σημειώσεις γενικῆ.

§. 405. Ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τοῦ τίθημι καὶ ἵημι σχηματίζονται ὡς ἑξῆς:

τέ-θει-κα (ἀντί θέ-θει-κα) -κας -κε... ἐ-τε-θεί-κειν -κεις...

τέ-θει-μαι ἐ-τε-θεί-μην

εἶ-κα (ἐκ τοῦ σέ-σε-κα ἕκα) εἶ-κειν εἶ-μαι (σέσεμαι) ὑπερσυν-
εἶ-μην (ἔσεσέμην)

§. 406. Ὁ παρακείμενος ἔσθηκα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος ἐσθήκειν ἢ εἰσθήκειν σχηματίζονται ὡς ἑξῆς:

Ὅριστική: ἔσθηκα ἔσθηκας ἔσθηκα ἔσθηκαμεν ἔσθηκατε ἔσθηκασι

ἦ ἦ ἦ
ἔσταμεν ἔστατε ἔστασι

(δυϊκὸς ἔστατον ἔστατον)

εἰσθήκειν εἰσθήκεις εἰσθήκει εἰσθήκειμεν εἰσθήκειτε εἰσθήκεσαν

ἦ ἦ ἦ
ἔσταμεν ἔστατε ἔστασαν

(δυϊκὸς ἔστατον ἐσάτην)

Ὑποτακτική: ἐσθήκω ἐσθήκης ἐσθήκη ἐσθήκωμεν ἐσθήκητε ἐσθήκωσι

ἦ ἦ
ἐσθῶμεν ἐσθῶσι

Εὐκτική: ἐσθήκοιμι ἐσθήκοις ἐσθήκοι...

Προστακτική: ἔσθηκε ἔσθηκέτω ἦ ἔσταθι ἐσάτω

ἔσθηκετε ἔσθηκέτωσαν ἦ ἔστατε ἐσάτωσαν

Ἀπαρέμφατος: ἐσθηκέναι ἢ ἐσάναι

Μετοχή: ἐσθηκῶς ἐσθηκυῖα ἐσθηκός ἢ ἐσθῶς ἐσθῶσα ἐσθῶς

(ἐκ τοῦ ἐστα-ὦς ἐστα-ῶσα ἐσταῶς)

β'. τῶν συμφωνολήκτων.

§. 407. Οἱ ἄλλοι χρόνοι (πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ πρᾶτατικού) τῶν συμφωνολήκτων ρημάτων εἰς -μι σχηματίζονται ὅπως οἱ ἀντίστοιχοι χρόνοι τῶν συμφωνολήκτων βαρυτόνων εἰς -ω, μὲ τὰς ἰδικὰς του ἕκαστος χρονικὰς καταλήξεις, τὰς ἰδίας μεταβολὰς κλπ:

δείκ-νυ-μι ρημ. θέμ. δεικ- μελ. δείξω ἀόρ. ἔδειξα παρακ. δέ-
δειχ-α ὑπερσυν. ἐ-δε-δείχ-ειν¹⁾ παθ. μελ. δειχ-θήσομαι ἀόρ. ἐ-δείχ-θην²⁾

1) Ἴδὲ § 347. 348 2) Ἴδὲ § 349.

παθητ. παρακ. δέ-δειγ-μαι· ύπερσ. ε-δε-δείγ-μην, μεσ. μελ. δείξομαι
μεσ. άόρ. α'. εδειξάμην

μείγ-νυ-μι ρηματ. θέμ. ισχυρόν μείγ- ασθενές μίγ- μείξω ξμείξα
μείξομαι εμείξάμην μειχθήσομαι εμείχθην μέμειγμαί εμεμείγμην
παθ. άόρ. β'. εμίγ-ην.

ζεύγ-νυ-μι ρηματ. θέμ. ισχυρόν ζεύγ- ασθενές ζυγ- ζεύξω εζευξα
εζεύχθην εζευγμαι παθ. άόρ. β'. εζύγ-ην.

όλ-λυ-μι ρημ. θέμ. όλ- υγρόληκτον, μέλ. όλῶ μέσ. μέλ. όλοῦμαι
(§ 354) μέσ. άόρ. β'. ώλ-όμην παρακείμ. β'. όλ-ωλ-α ύπερσ. β'. ώλ-
ώ-λ-ειν και θέμ. όλε- ενεργ. άόρ. α'. ώλε-σα, παρακείμ. α'. όλ-ώ-
λε-κα ύπερσ. α'. ώλ-ωλέ-κειν.

δμ-νυ-μι ρηματ. θέμ. δμ- μέσ. μέλ. δμοῦμαι δμει δμείται (δπως
νέμ-ω νέμ-ομαι μελ. νεμῶ νεμοῦμαι § 354) και θέμ. δμο- ενεργ.
άόρ. α'. δμο-σα, παρακείμ. δμ-ώμο-κα ύπερσ. δμ-ωμό-κειν μέσ.
άόρ. α'. ώμο-σάμην παθ. άόρ. α'. δμό-θην παθ. παρακείμ. δμ-ώμο-
μαι (καί δμώμο-σ-μαι, δμο-σ-θήσομαι με παρεμδεδλημένον σ) . .
σθέν-νυ-μι ρηματ. θέμα σθέσ- εσθεσα (εκ του ε-σθεσ-σα) ε-σθεσ-θην
ε-σθεσ-μαι αλλά και με φωνηεντόληκτον θέμα σθε- σθη- ενεργ.
άόρ. β'. ε-σθη-ν παρακείμ. ε-σθη-κα ύπερσ. ε-σθή-κειν μέσ. μέλ.
α'. σθή-σομαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΤ΄.

Άόριστοι ρημάτων εις -ω σχηματιζόμενοι
κατά τὰ εις -μι.

§. 408. Οί όλίγοι κατωτέρω σημειούμενοι άόριστοι ρημάτων εις
-ω σχηματιζονται κατά τὰ ρήματα εις -μι:

1. εβην	του ρήματος	βαίνω	θέμ.	βα-	θη-
2. εφθην	»	φθάνω	»	φθα-	φθη-
3. επριάμην	»	ώνοῦμαι (ώνέομαι)		πριά-	πριά-
4. απέδραν	»	αποδιδράσκω		δρα-	δρα-
5. εγνων	»	γιγνώσκω		γνω-	γνω-
6. εάλων	»	άλίσκομαι		άλο-	άλο-

7. ἐβίων	τοῦ ῥήματος	ζῶ	•	θέμ.	βιο-	βιω-
8. ἔδυν	»	»		δύομαι	»	δύ·
9. ἔφυν	»	»		φύομαι	»	φύ·

§. 409. Οἱ ἀόριστοι ἔβην καὶ ἔφθην σχηματίζονται ἀκριβῶς ὅπως ὁ ἀόριστος ἔστην: ἔβην ἔβης ἔβη, . . . βῶ βῆς βῆ, . . . βαίην βαίης βαίη βῆθι βῆναι βάς—ἔφθην φθῶ φθαίην φθῆναι φθάς.

ὁ ἀόριστος ἐπριάμην εἰς μὲν τὴν ὀριστικὴν σχηματίζεται ὅπως ὁ παρατατικὸς τοῦ δύναμαι: ἐπριάμην ἐπρίω ἐπρίατο . . . εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις ὅπως ὁ ἐνεστώτης τοῦ δύναμαι ἢ ἐπίσταμαι: πρίωμαι πρίη πρίηται, πριαίμην πρίαιο πρίαίτο, πρίω πρίασθω . . . πρίασθαι πριαίμενος -η -ον

ὁ ἀόρ. ἀπέδραον σχηματίζεται ὡς ἐξῆς:

ἀπέδραον ἀπέδρας ἀπέδρα ἀπέδραμεν ἀπέδρατε ἀπέδρασαν
ἀποδρῶ ἀποδρᾶς ἀποδρᾷ ἀποδρῶμεν ἀποδρᾶτε ἀποδρᾶσι
ἀποδραίην ἀποδραίης ἀποδραίη . . . (ὅπως ὁ ἀόρ. σταίην)
(προστακτικὴ δὲν ἀπαντᾷ)

ἀποδρᾶναι ἀποδρᾶς ἀποδρᾶσα ἀποδρᾶν.

Οἱ ἀόριστοι ἔγνων ἐάλων καὶ ἐβίων σχηματίζονται ὡς ἐξῆς:

ἔγνων ἔγνως ἔγνω ἔγνωμεν ἔγνωτε ἔγνωσαν

ἐάλων ἐάλως ἐάλω . . . ἐβίων ἐβίως . . .

Ἐποτακτικὴ γνῶ γνῶς γνῶ γνῶμεν γνῶτε γνῶσι

άλῶ ἀλῶς ἀλῶ . . . βιῶ βιῶς . . .

Ἐδκτ. γνο-ίην γνο-ίης γνο-ίη γνο-ίημεν ἢ γνοῖμεν γνο-ίητε ἢ
γνοῖτε γνο-ίησαν ἢ γνοῖεν

ἀλο-ίην ἀλο-ίης ἀλο-ίη . . . βιοίην βιοίης . . .

Προστ. γνῶ-θι γνῶ-τω γνῶ-τε γνῶ-τωσαν ἢ γνό-τιον

(Προστακτικὴ οὔτε τοῦ ἐάλων οὔτε τοῦ ἐβίων ἀπαντᾷ)

Ἄπαρ. γνῶ-ναι, ἀλῶναι, βιῶναι.

Μετοχὴ γνοῦς γεν. γνόντος γνοῦσα γνόν, ἀλοῦς ἀλόντος . . .

ἀλοῦσα ἀλόν, βιοῦς βιόντος . . . βιοῦσα βιδόν

Ὁ ἔδυν καὶ ὁ ἔφυν σχηματίζονται ὡς ἐξῆς:

ἔ-δυν ἔ-δυσ ἔ-δυ ἔ-δυσμεν ἔ-δυ τε ἔ-δυσαν

ἔ-φυν ἔ-φυσ ἔ-φυν . . .

Ἰποτ. δύω δύης δύη, . . . φύω φύης φύη [ἔπως λύω λύης. . .

Εἰς. δύ-οιμι δύ-οις δύ-οι. . . φύ-οιμι φύ-οις. . . (ἔπως λύ-οιμι
λύ-οις. . .)

Προστ. δῦθι δύτω δῦ-τε δύ-τωσαν ἢ δύ-ντων (τοῦ ἔ-φυν
δὲν ἀπαντᾷ προστακτικῇ)

Ἄπαρ. δῦ-ναι, φῦ-ναι

Μετ. δὺς (γέν. δύντος) δῦσα δύν, φύς (γεν. φύντος) φῦσα φύν

Σημ. Καὶ τῶν ἀορίστων τούτων αἱ προστακτικαὶ ἀναδιβάσκουν
τὸν τόνον, ὅταν συντεθῶσι μὲ πρόθεσιν: ἀνά-θηθι: ἀνάθητε. . .
ἀνά-γνωθι ἀνά-γνωτε ἀπό-δυθι ἀπό-δυτε. . .

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΖ΄.

Ἄνωμαλα ῥήματα εἰς-μι

§ 410. Ἄνωμαλα ῥήματα εἰς -μι εἶναι:

α'. εἶμι (εἶμαι) θέμα εἶσ-

β'. εἶμι (πηγαίνω, θά πάω) θέμ. ἰσχυρὸν εἶ- ἀσθενὲς ι-

γ'. φημί (λέγω), θέμα φη- φῦ-

δ'. ἦμι (λέγω, ἔλλιπές)

ε'. χρῆ (εἶναι ἀνάγκη, πρέπει) ἀπρόσωπον, δηλαδὴ ἀπαντᾷ
μόνον εἰς τὸ γ'. ἐν. πρόσωπον ἐκάστου χρόνου.

Ταῦτα σχηματίζονται ὡς ἑξῆς:

Ὀριστικῇ

Ἐνεστώως

εἶμι	εἶ-μι	φη-μί	ἦ-μι	
εἶ	εἶ	φή-ς	---	
εἶσ-τι	εἶ-σι	φη-σὶ	---	χρῆ
εἶσ-μέν	ἶ-μεν	φα-μέν		
εἶσ-τέ	ἶ-τε	φα-τέ		
εἶσι	ἶ-ασι	φα-σὶ		
(εἶσ-τόν	ἶ-τον	φα-τόν		
εἶσ-τόν	ἶ-τον	φα-τόν)		

Παρατατικὸς

ἦν ἢ ᾗ	ᾗ-α ἢ ᾗ-ειν	ἔ-φη-ν	ᾗ-ν	
ἦσθα	ᾗ-εισθα ἢ ᾗ εἰς	ἔ-φη-σθα ἢ ἔ φης		
ἦν	ᾗ-ει(ν)	ἔ-φη		χρῆν
ἦμεν	ᾗ μεν	ἔ-φα-μεν	ᾗ	ἢ ἐχρῆν
ἦτε (ἦστε)	ᾗτε	ἔ-φα-τε		
ἦσαν	ᾗ-σαν ἢ ᾗ-εσαν	ἔ φα-σαν		
(ἦστον ἦστην ᾗτον ᾗτην		ἔ-φα-τον ἔ-φά-την)		

Υποτακτικὴ ἐνεσιῶς

ᾧ (ἔσ-ω ἔω)	ἔ-ω	φᾶ	—
ᾗς	ἔ-ῃς	φῆς	
ᾗ	ἔ-ῃ	φῆ	χρῆ
ᾧμεν	ἔ-ωμεν	φᾶμεν	
ᾗτε	ἔ-ῃτε	φῆτε	
ᾧσι	ἔωσι	φᾶσι	
(ᾗτον ᾗτον ἔητον ἔητον	ἔητον ἔητον	φῆτον φῆτον)	

Εὐκτικὴ ἐνεσιῶς-παρατατικὸς.

εἶην (ἔσ-ίην)	ἔ-οιμι ἢ ἔ-οίην	φα-ίην	—
εἶης	ἔ-οις ἢ ἔ-οίης	φα-ίης	
εἶη	ἔ-οι ἢ ἔ-οίη	φα-ίη	χρεῖη
εἶημεν ἢ εἶμεν	ἔ-οιμεν	φα-ίημεν ἢ φα-ίμεν	
εἶητε ἢ εἶτε	ἔ-οιτε	φα-ίητε ἢ φα-ίτε	
εἶησαν ἢ εἶεν	ἔ-οιεν	φα-ίησαν ἢ φα-ίεν	
(εἶητον ἢ εἶτον	ἔ-οιτον	φα-ίτον	
εἶήτην ἢ εἶτην	ἔ-οίτην	φα-ίτην)	

Προστακτικὴ ἐνεσιῶς

ἔσ-θι	ἔ-θι	φά-θι ἢ φα-θι	—
ἔσ-τω	ἔ-τω	φά-τω	χρεῶν ἔστω
ἔσ-τε	ἔ-τε	φά-τε	
ἔσ-τωσαν	ἔ-τωσαν	φά-τωσαν	
ᾗ	ᾗ	ᾗ	
ὄντων	ἔ-όντων	φά-ντων	
(ἔστον ἔστων	ἔ-τον ἔ-των	φά-τον φά-των)	

Ἀπαρέμφατον ἐνεστώδες παρατατικὸς

εἶναι (ἔσ-ναι) ἰ-έναι φά-ναι — χρῆναι

Μετοχή ἐνεστώδες-παρατατικὸς.

ὦν οὔσα ὄν, ἰ-ὦν ἰ-οὔσα ἰ-όν, φάσκων φάσκουσα φάσκον, τὸ χρεόν

Οἱ ἄλλοι χρόνοι:

α'. τοῦ ῥήματος εἶμι:

Μέλλων ἔσομαι (ἐκ τοῦ ἔσ-σομαι) ἔση ἢ ἔσει ἔσ-ται ἐσόμεθα ἔσεσθε ἔσσονται, εὐκτ. ἐσοίμην ἔσοιο. . ἄπαρ. ἔσεσθαι μετοχ. ἐσόμενος ἄορ. β'. ἐγενόμην (θεμ. γεν-) ἐγένου ἐγένετο . . (εἰς ὄλας τὰς ἐγκλίσεις ὅπως τὸ ἐλαδόμεν), παρακείμε. β'. γέγονα (θεμ. γεν- §. 382) γέγονας γέγονε ὑποτακτ. γεγονώς ὦ ἦς ἦ εὐκτ. γεγονώς εἶην εἶης εἶη. . προστ. γεγονώς ἴσθι ἔστω. . ἀπαρέμφ. γεγονέναι μετοχὴ γεγον-ώς -οῦα -ός.

ὑπερσ. β'. ἐγεγόνη ἢ ἐγεγόνειν ἐγεγόνεις. . τετελ. μέλλ. γεγονώς ἔσομαι..

β'. τοῦ ῥήματος εἶμι οἱ ἄλλοι χρόνοι εἶναι ἐκ τοῦ ῥήματος ἔρχομαι: ἦλθον ἐλήλυθα ἐληλύθειν

γ'. τοῦ ῥήματος φημί ὁ μέλλ. φήσω (ὁμαλῶς) ἄορ. ἔφησα (ὁμαλῶς) οἱ ἄλλοι εἶναι ἐκ τοῦ ῥήματος λέγω, εἶρηκα εἰρήκειν.

§. 411. Τῶν ῥημάτων εἶμι εἶμι φημί καὶ χορή, ὅταν εἶναι σύν-
 ιετα μὲ πρόθεσιν, εἰς τὸν ἐνεστώτα τῆς ὀριστικῆς καὶ προστακτικῆς,
 ἢ ἐπιτρέπη ἢ λήγουσα ὁ τόνος ἀναδιβάσσεται εἰς τὴν πρόθεσιν:
 πάρ-ειμι: πάρ-ει: πάρ-εστι: πάρεσμεν: πάρεστε: πάρεισι
 ἄπ-ειμι (θὰ ἀπέλθω) ἄπ-ει: ἄπ-εισι: ἄπ-ιμεν: ἄπ-ιτε
 σύμ φημι: σύμ-φης: σύμ-φησι: σύμ-φαμεν: σύμ-φατε: σύμ-φασι
 ἰπό-χρη (καὶ παρατ. ἀπέχρη)

προσκακτικὴ: πάρ-ισθι: πάρεστε, ἄπι-θι: ἄπ-ιτε, σύμ-φαθι: σύμ-φατε

§ 412. Τοῦ εἶμι τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς ἀναδιβάσσει τὸν τόνον, καὶ ἀπλοῦν ὅταν εἶναι, εἰς τὰς ἐξῆς ἠριπτώσεις:

α'. Ἄν εἶναι εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς προτάσεως: ἔσσι μοι πατήρ (ἔχω πτέρα).

β'. Ἐν σημαίνῃ ὑπάρχει: ἔστι θεός (ὑπάρχει θεός).

γ'. Ἐν σημαίνῃ ἐπιτρέπεται ἢ εἶναι δυνατόν: ἔστιν ἰδεῖν τὸν πατέρα (ἐπιτρέπεται νὰ ἴδῃ τὸν πατέρα)

δ'. Ἐν εἶναι μετὰ τὸ εἰ, καί, οὐκ, ἀλλά: εἰ ἔστι, καὶ ἔστι, οὐκ ἔστι, ἀλλ' ἔστι.

§. 413. Τὰ ῥήματα εἰμι εἶμι φημί εἰς τὴν προστακτικὴν, τὸ εἶμι καὶ εἰς τὸ ἀπαρέμφατον, ἔχουν τὰς ἰδίας καταλήξεις μὲ τὸν ἀόρ. β'. ἔστην.

§. 414. Τὸ εἶμι εἰς τὴν ὀριστικὴν τὴν εὐκτικὴν τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν ἔχει συνήθως σημασίαν μέλλοντος: εἶμι = ἔθα ὑπάγω...

§. 415. Τὸ εἶμι εἰς τὴν ὑποτακτικὴν ἰ-ω, εἰς τὴν εὐκτικὴν ἰ-οιμι καὶ εἰς τὴν μετοχὴν ἰ-ών ... σχηματίζεται κατὰ τὸν ἀόρ. β'. ἔμαθον,—

εἰς τὴν εὐκτικὴν καὶ ἰ-οίην... (κατὰ τὰ συνηρημένα ποιε-οίην)

§. 416. Ὁ παρατατικός τοῦ εἶμι ἦ-α ἢ ἦ-ειν ἔλαβε καταλήξεις ὑπερσ. β'.

§. 417. Τοῦ φημί ὁ παρατατικός ἔφην... ἢ εὐκτικὴ φαίην... καὶ τὸ ἀπαρέμφατον φάναι ἔχουν πολλάκις σημασίαν ἀορίστου: ἔφην = εἶπον. φαίην φαίης... = εἵποιμι εἵποις... φάναι = εἶπειν...

§ 418. Τὸ χρῆ κυρίως εἶναι ὄνομα οὐσιαστικόν, χρῆ=ἀνάγκη καὶ χρῆ ἔστι=ἀνάγκη εἶναι, πρέπει,—

ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν φράσιν χρῆ ἔστι τὸ ἔστι συνήθως παρελείπετο καὶ ἔμενε μόνον τὸ χρῆ μὲ τὴν σημασίαν ἀνάγκη εἶναι, πρέπει, ἐθεωρήθη τὸ χρῆ μόνον του ὡς ῥήμα.

§. 419. Ἡ ὑποτακτικὴ χρῆ ἔγινεν ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ χρῆ ἢ—
 ἢ εὐκτικὴ χρεῖη » » » » χρῆ εἶη—
 τὸ ἀπαρέμφατον χρῆναι » » » » χρῆ εἶναι
 ἢ μετοχὴ χρεών ¹⁾ ἔγινεν ἐκ τοῦ χρῆ ὄν ἐνωθέντος εἰς ῥηθῆν καὶ κατὰ ἀντιμεταχώρησιν χρεών ²⁾.

¹⁾ Τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων ἢ μετοχῆ σχηματίζει μόνον μία πτώσιν, τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ τοῦ οὐδετέρου γένους.

²⁾ § 160 ὑπόσημ.

§. 420. Ὁ παρατατικὸς *χοῖν* ἐγένεν ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ *χοή* ἦν (ἀνάγκη ἦτο ἔπρεπε),—

ἐπειδὴ ὅμως ἐθεωρήθη ὅτι δὲν εἶχεν αὐξῆσιν—ἐνθ' ἡ αὐξῆσις ἦτο μέσα εἰς τὸ ἦν,—ἐλάμβανε πολλάκις καὶ ἄλλην, συλλαβικὴν αὐξῆσιν καὶ ἐλέγετο *χοῖν* ἢ *εχοῖν*.

Σημ. Ἀπαντᾷ καὶ μέλλον χρῆσται (χρή ἔσται)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΗ'.

Ἄνωμαλοι παρακείμενοι καὶ ὑπερσυντέλικοι

§. 421. Οἱ ἐξῆς παρακείμενοι καὶ ὑπερσυντέλικοι σχηματίζονται ἀνωμάλως, ἢ ὁμαλῶς καὶ ἀνωμάλως:

α'. ἔστηκα εἰστήκειν ἢ ἐστήκειν τοῦ ἴστημι (τούτου τὸν σχηματισμὸν εἶδομεν εἰς σελ. 164).

β'. τέθνηκα ἐτεθνήκειν τοῦ θνήσκω, θεμ. θνη-θνα-

γ'. δέδοικα ἐδεδοίκειν (μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος δέδοικα=φοβοῦμαι, καὶ παρατατικοῦ ἐδεδοίκειν=ἐφοβούμην),

δ'. εἶοκα ἐώκειν (ὁμοίως μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος εἶοκα=ὁμοιάζω, καὶ παρατατικοῦ ἐώκειν=ὠμοιάζον),

ε'. οἶδα ἤδειν, (ὁμοίως, οἶδα=γνωρίζω ἤδειν=ἐγνώριζον)

ς'. κέμαι ἐκειμην, (μέσος παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τοῦ τίθεμαι),

ζ'. κάθημαι ἐκαθήμην

Ἐοριστικὴ

Παρακείμενος

τέθνηκα	δέδοικα	ἢ δέδια	εἶοκα
τέθνηκας	δέδοικας	ἢ δέδιας	εἶοκας
τέθνηκε	δέδοικε	ἢ δέδιε	εἶοικε
τεθνήκαμεν ἢ τέθναμεν	δεδοίκαμεν	ἢ δέδιμεν	εἶοίκαμεν
τεθνήκατε ἢ τέθνατε	δεδοίκατε	ἢ δέδιτε	εἶοίκατε
τεθνήκασι ἢ τεθνάσι	δεδοίκασι	ἢ δεδίασι	εἶοίκασι
			ἢ εἶξασι
(τεθνήκατον ἢ τέθνατον	δεδοίκατον	ἢ δέδιτον	εἶοίκατον)

Ἑπερουντέλικος

ἐτεθνήκειν	ἐδεδοίκειν	ἢ ἐδεδίειν	ἐφίκειν
ἐτεθνήκεις	ἐδεδοίκεις	ἢ ἐδεδίεις	ἐφίκεις
ἐτεθνήκει	ἐδεδοίκει	ἢ ἐδεδίει	ἐφίκει
ἐτεθνήκειμεν	ἐδεδοίκειμεν		ἐφίκειμεν
ἢ ἐτέθναμεν	ἢ ἐδέδιμεν		ἐφίκειτε
ἐτεθνήκειτε	ἐδεδοίκειτε		ἐφίκεσαν
ἢ ἐτέθνατε	ἢ ἐδέδιτε		(ἐφίκειτον)
ἐτεθνήκεσαν	ἐδεδοίκεσαν		ἐφίκειτην
ἢ ἐτέθνασαν	ἢ ἐδέδισαν		
(ἐτεθνήκειτον	ἐδεδοίκειτον		
ἢ ἐτέθνατον	ἢ ἐδέδιτον		
ἐτεθνηκείτην	ἐδεδοικείτην		
ἢ ἐτεθνάτην	ἢ ἐδέδιτην)		

Ἑποτακτική

τεθνήκω	τεθνήκῃς	τεθνήκη	δεδοίκω	δεδοίκῃς	.. εἰκω	εἰκῃς
ἢ τεθνηκῶς	ᾧ ἤς ἢ		ἢ δεδοικῶς	ᾧ ἤς	..	
ἢ τεθνεῶς	ᾧ ἤς ἢ		ἢ δεδίω	δεδίῃς	..	

Εἰδικτική

τεθνήκοιμι	τεθνήκοις	..	δεδοίκοιμι	δεδοίκοις	εἰκοιμι	εἰκοις
ἢ τεθνηκῶς	εἶην	εἶῃς	εἶη	ἢ δεδοικῶς	εἶην	..
ἢ τεθναίην	τεθναίῃς	τεθναίη	ἢ δεδειείην	δεδειείῃς	..	
ἢ τεθνεῶς	εἶην	εἶῃς	εἶη	ἢ δεδίω	εἶην	εἶῃς

Προστακτική

τέθναθι	τεθνάτω	δέδιθι	δεδίτω	εἰκει	εἰκέτω
τέθνατε	τεθνάτωσαν	δέδιτε	δεδίτωσαν	εἰκετε	εἰκέτωσαν

Ἀπαρέμφορον

τεθνηκέναι ἢ τεθνάσαι δεδοικέναι ἢ δεδιέναι εἰκέναι ἢ εἰκέναι.

Μετοχή

τεθνηκῶς	-κυῖα	-κός	δεδοικῶς	-υῖα	-ός	εἰκῶς	-κυῖα	-κός
	ἢ		ἢ			ἢ		
τεθνεῶς	-ῶσα	-ῶς	δεδιῶς	δεδιῶτα	δεδιῶς	εἰκῶς	-υῖα	-ός

ε'. Οἶδα ἦδεν θέμ. εἶδ- οἶδ- ἰδ-

Ὀριστική παρακείμενος: οἶδα οἶσθα οἶδε ἴσμεν ἴστε ἴσασι ἢ οἶδα-
μεν οἶδατε οἶδασι (ἴστον ἴστον)

Ὑπερσυντέλικος: ἦδη ἢ ἦδεν ἦδεις ἢ ἦδησθα ἦδει(ν) ἦδεμεν
ἢ ἦδεμεν ἢ ἴσμεν ἦδετε ἢ ἦδετε ἢ ἦστε ἦδειςαν ἢ ἦδεσαν ἢ
ἦσαν (ἴστον ἴστην)

Ὑποτακτική: εἶδῶ εἶδῆς εἶδῆ εἰδῶμεν εἰδῆτε εἰδῶσι (εἰδῆτον εἰδῆτον)

Εὐκτική: εἰδείην εἰδείης εἰδείη εἰδείημεν ἢ εἰδείμεν εἰδείητε ἢ
εἰδείτε εἰδείησαν ἢ εἰδείεν (εἰδείτον εἰδείτην)

Προστακτική: ἴσθι ἴστω ἴστε ἴστωσαν ἢ ἴστων ἢ εἰδότεων (ἴστον ἴστων)

Ἀπαρέμφατον: εἰδέναι Μετοχή: εἰδῶς εἰδυῖα εἰδός

ς' κείμεναι ἐκείμην

Ὀριστική παρακείμενος: κείμεναι κείσθαι κείται κείμεθα κείσθε κείν-
ται (κείσθον κείσθον)

Ὑπερσυντέλικος: ἐκείμην ἐκείσο ἐκείτο ἐκείμεθα ἐκείσθε ἐκείντο
(ἐκείσθον ἐκείσθην)

Ὑποτακτική: — κένηται κένησθε κέωνται

Εὐκτική: — κέοιτο κέοισθε κέοιντο

Προστακτική: κείσο κείσθω κείσθε κείσθωσαν ἢ κείσθων

Ἀπαρέμφατον: κείσθαι Μετοχή: κείμενος -η -ον

ς' κάθημαι ἐκαθήμην

Ὀριστική παρακείμενος: κάθημαι κάθησαι (ἢ κάθη) κάθηται κα-
θήμεθα κάθησθε κάθηγναι

Ὑπερσυντέλικος: ἐκαθήμην ἐκάθησο ἐκάθητο ἐκαθήμεθα ἐκάθησθε
ἐκάθηγντο ἢ: καθήμην—καθήτο (καὶ καθῆστο) καθή-
μεθα καθῆσθε καθῆγντο

Ὑποτακτική: καθῶμαι καθῆ καθῆται καθῶμεθα καθῆσθε καθῶνται

Εὐκτική: καθήμην καθῆο καθῆτο καθήμεθα καθῆσθε καθῆγντο

Προστακτική: κάθησο καθήσθω κάθησθε καθήσθωσαν

Ἀπαρέμφατον: καθῆσθαι Μετοχή: καθήμενος -η -ον

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΘ'

"Ακλιτα μέρη τοῦ λόγου.

Α'. Προθέσεις:

§. 422. Προθέσεις λέγονται αἱ ἀκλιτοὶ ἐκεῖναι λέξεις, αἱ ὁποῖαι τίθενται πρὸ τῶν πλαγίων πτώσεων τῶν ὀνομάτων ἢ ἐν συνθέσει πρὸ τῶν ῥημάτων ἢ ἄλλων λέξεων καὶ δηλοῦν διαφόρους ἐπιρρηματικὰς σχέσεις: οἰκῶ ἐν Ἀθήναις, ἀναβαίνω, ὑπομέλας (ὀλίγον μέλας).

§ 423. Αἱ προθέσεις εἶναι δέκα ὀκτώ, ἕξ μονοσύλλαβοι, ἐν εἰς ἢ ἐς ἐκ (πρὸ συμφώνου) ἢ ἕξ (πρὸ φωνήεντος) σὺν ἢ ξύν πρὸς πρὸ καὶ ὀδώδεκα δισύλλαβοι: ἀμφὶ ἀνὰ ἀντὶ ἀπὸ — διὰ ἐπὶ κατὰ μετὰ — παρὰ περὶ ὑπὲρ ὑπὸ.

Ἡ ἐκ (ἕξ) ἢ πρὸ ἢ ἀντὶ καὶ ἢ ἀπὸ συντάσσονται μόνον μὲ γενικὴν, — ἢ ἐν καὶ ἢ σὺν μόνον μὲ δοτικὴν, — ἢ εἰς καὶ ἢ ἀνὰ μόνον μὲ αἰτιατικὴν, — ἢ διὰ ἢ κατὰ ἢ μετὰ καὶ ἢ ὑπὲρ μὲ γενικ. ἢ μὲ αἰτιατικὴν, — ἢ πρὸς ἢ ἀμφὶ ἢ ἐπὶ ἢ παρὰ ἢ περὶ καὶ ἢ ὑπὸ μὲ γενικὴν ἢ μὲ δοτικὴν ἢ μὲ αἰτιατικὴν.

§ 424. Καταχρηστικαὶ προθέσεις λέγονται ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι δὲν εὐρίσκονται ποτὲ ἐν συνθέσει μὲ ἄλλας λέξεις, ¹⁾ καὶ εἶναι αἱ ἑξῆς:

ἀνευ ἄχοι δίκην δίχα ἕνεκα ἢ ἕνεκεν	} (συντάσσονται μόνον μὲ γενικὴν),
ἕξω μεταξὺ μέχρι πέρα πέραν	
πλὴν πλησίον χάριν χωρὶς,	

ἅμα (συντάσσεται μόνον μὲ δοτικὴν), —

ὡς νή μὰ (συντάσσονται μόνον μὲ αἰτιατικὴν).

Σημ α' Ὅλαι αἱ προθέσεις κατ' ἀρχὰς ἦσαν ἐπιρρήματα, καὶ ἔπειτα ἔγιναν προθέσεις. Ὅλίγα ὅμως εἶναι συγχρόνως ἐν χρήσει καὶ ὡς ἐπιρρήματα καὶ ὡς προθέσεις, δίχα ἕξω μεταξὺ πέραν πλησίον χωρὶς ἅμα.

¹⁾ Σημ. μόνον ἡ καταχρηστικὴ πρόθεσις πλὴν συνετέθη μὲ τὴν λέξιν μέλος καὶ μόνην καὶ ἐσχημάτισε τὸς συνθέτους λέξεις πλημμελῆς, πλημμελία, πλημμελῶ...

B'. Ἐπιρρήματα.

§ 425. Ἐπιρρήματα λέγονται α ἄκλιτοι λέξεις, αἱ ὅποια δηλοῦν τόπον (ποῦ; πόθεν;) ἢ τρόπον (πῶς;) ἢ χρόνον (πότε;) ἢ ποσὸν (πόσον;)

§. 426. Τὰ ἐπιρρήματα κυρίως προσδιορίζουν τὰ ῥήματα, ἀλλὰ πολλάκις προσδιορίζουν καὶ τὰ ἐπίθετα καὶ τὰ οὐσιαστικά καὶ ἄλλα ἐπιρρήματα.

§. 427. Τὰ σημαίνοντα τόπον λέγονται τοπικά ἐπιρρήματα: ποῦ (οἰκίεις); ἐνταῦθα (οἰκῶ) ἐκεῖθεν (ἔρχομαι) πέραν ἐγγυὸς (μένω, ἐργάζομαι).

Σημ. Τὰ εἰς—οὐ λήγοντα τοπικά ἐπιρρήματα ἔχουν τὴν λήγουσαν μακρὰν: (παρὰ τὸν γενικὸν κανόνα §. 14 β' σημ.) οἴκοι Ἰσομοῖ.

§. 428. Τὰ σημαίνοντα τρόπον λέγονται τροπικά: πῶς (λέγεις); οὕτως (λέγω) ἄλλως (ποιῶ), δικαίως (κρίνω).

§. 429. Τὰ σημαίνοντα χρόνον λέγονται χρονικά: πότε (ἦλθες); χθὲς (ἦλθον) αὔριον (φεύγω) σήμερον (μένω) αἶε ἄρτι νῦν

§. 430. Τὰ σημαίνοντα ποσὸν λέγονται ποσοτικά: ἅπαξ δις λίαν (καλῶς) πάνυ (καλῶς) ἄγαν (θρυμάζω) μάλα μᾶλλον μάλιστα (χαίρω).

Σημ. α' Εἰς τὰ τροπικά ἐπιρρήματα ἀνήκουν καὶ τὰ ἑξῆς:
 ναὶ γὰρ δὴ δῆτα ἢ πέρ (βεβαιωτικά)
 οὐ (ἀρνητικὸν) μὴ (ἀπαγορευτικὸν ἢ ἀρνητικὸν)
 ἄρα (ἀράγε) μὴ (μήπως) μῶν (μήπως) (ἀπορηματικά)
 ἄν (δυνητικὸν)

Σημ. β'. Ὡς τροπικά ἐπιρρήματα μεταχειρίζονται καὶ πτώσεις τινὰς ὀνομάτων: ἰδίᾳ δημοσίᾳ δωρεὰν τροίκα (=δωρεάν),—

ἢ τύπους ῥημάτων: δεῦρο δεῦτε ἄγε ἴθι φέρε (παρκακλευστικά)

Γ'. Σύνδεσμοι

§. 431. Σύνδεσμοι λέγονται αἱ ἄκλιτοι λέξεις, αἱ ὅποια συνδέουν ἄλλας λέξεις ἢ προτάσεις μεταξύ των: ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ ἔρχονται — πάταξον μὲν, ἄκουσον δέ.

§. 432. Οἱ σύνδεσμοι εἶναι

α'. συμπλεκτικοί: καὶ τὲ οὔτε μήτε οὐδὲ μηδὲ

β'. Διαζευκτικοί: ἢ εἴτε ἂν τε ἄν τε

γ'. Ἀντιθετικοί: μὲν δὲ μέντοι ἀλλά, ἀλλὰ μὴν, οὐ μὴν ἀλλά, εἴ καί, καίτοι, καίπερ, ὅμως δὲ, καί μὴν, αἶ.

δ'. Συλλογιστικοί: ἄρα οὖν οὐκ οὖν οὐκοῦν τοίνυν δὴ τοιγάρτοι τοιγαροῦν.

ε'. Συμπερασματικοί: ὡς ὥστε

ς'. Αἰτιολογικοί: γὰρ οὐ διότι ὡς ἐπεὶ ἐπειδὴ

ζ'. Ὑποθετικοί: εἰ ἂν ἦν ἂν

η'. Εἰδικοί: ὡς ὅτι.

θ'. Χρονικοί ὅτε ὅταν ὁπότε ὁπόταν ἐπεὶ ἐπὶ ἐπὶ ἐπειδὴ ἐπειδὴν ἕως (ἂν) ἔστε (ἂν) ἄχρι (ἂν) μέχρι (ἂν) πρὶν (ἂν) ἤνικα (ἂν) ὀληνίκα (ἂν)

ι'. Τελικοί ἵνα ὡς ὅπως.

Δ'. Ἐπιφωνήματα.

§. 433. Ἐπιφωνήματα εἶναι αἱ ἄκλιτοι λέξεις ἢ ἀναρθροὶ φωναὶ μᾶλλον, τὰς ὁποίας ἐκβάλλομεν ἔταν καταλαμβανόμεθα ὑπὸ αἰφνιδίου πάθους, χαρᾶς, λύπης, ἀγανακτήσεως...

§. 434. Τὰ ἐπιφωνήματα εἶναι

α'. γελαστικά: ᾄ ᾄ ᾄ, ἦ: ᾄ ᾄ ᾄ...

β'. Σχετλιαστικά (φωναὶ λύπης ἀγανακτήσεως): ἰὼ ἰὸν οἴμοι οὐαί

γ'. θαυμαστικά: βαβαὶ ἢ βαβαῖ παπαῖ ὦ

δ'. ἐκπληκτικά (φωναὶ ἐκπλήξεως ἢ τρόμου ἢ φόβου): ᾄ! ἐὰ!

ε'. θειαστικά (φωναὶ ἐνθουσιασμοῦ): εὐοῖ ἐδάν εὐγε

ς'. κληρικόν: ὦ

Σημ. Τὰ εἰς -αι ἢ εἰς -οι λήγοντα ἐπιφωνήματα ἔχουν τὴν λήγουσαν μακρὰν (παρὰ τὸν γενικὸν κανόνα § 14 β' σημ.): βαβαῖ παπαῖ εὐοῖ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΙΣ

§ 435. Τὸ μέρος τοῦτο τῆς γραμματικῆς, παραγωγή καὶ σύνθεσις, διδάσκει τὴν γένεσιν τῶν λέξεων, δηλ. πόθεν καὶ πῶς γίνεται ἐκαστὴ λέξις.

Σημ. Τὸ πρῶτον μέρος τῆς γραμματικῆς, τὸ φθογγολογικόν, διδάσκει τοὺς φθόγγους, τὴν παράστασιν αὐτῶν ἐν τῇ γραφῇ δηλ. τὰ γράμματα, τὴν ἔνωσιν αὐτῶν εἰς συλλαβάς κλπ.,— τὸ δεύτερον μέρος, τὸ τυπικόν, διδάσκει τοὺς διαφόρους τύπους τοὺς ὁποίους λαμβάνουν τὰ κλιτὰ μέρη τοῦ λόγου, καὶ τοὺς τύπους τῶν ἀκλιτῶν μερῶν τοῦ λόγου.

§ 436. Αἱ λέξεις κατὰ τὴν γένεσιν αὐτῶν ἐξεταζόμεναι διακρίνονται εἰς ἀπλᾶς: ἄγρος, φύλαξ, ἄστν, γείτων, — καὶ εἰς συνθέτους: ἄγρο φύλαξ,

ἄστν-γείτων (ὁ κατοικῶν πλησίον τοῦ ἄστεως)

§ 437. Αἱ ἀπλᾶι λέξεις εἶναι πρωτότυποι ἢ παράγωγοι.

§ 438. Ρίζα λέγεται ἡ ἀρχικὴ βᾶσις ἀπὸ τὴν ὁποίαν διὰ προσθήκης διαφόρων καταλήξεων, προσφυσμάτων καὶ ἄλλων μεταβολῶν γίνονται ὅλαι αἱ συγγενεῖς λέξεις: π. χ.

ρίζα ΓΡΑΦ-: ἀπὸ αὐτὴν ἔγιναν αἱ λέξεις γράφ-ω γραφ-ῆ γραφ-εὺς, γραφ-εῖον γραφ-ίς γραμ-μῆ (ἀντὶ γραφ-μῆ¹⁾) γράμ-μα (γράφ-μα) γραμματεὺς γραμματεῖω γραμματεία γραμματικός, —

ρίζα ΠΕΝΘ-: ἀπὸ αὐτὴν ἔγιναν πένθ-ος πένθ-ιμος πενθ-ῶ πάθ-ος πάσχω πάθημα πάθησις παθητικός.

§ 439. Πρωτότυποι λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται ἀμέσως ἀπὸ τὴν ρίζαν, μόνον διὰ τῆς προσθήκης τῶν ὀνοματικῶν καταλήξεων (ἂν εἶναι ὀνόματα) ἢ τῶν ῥηματικῶν (ἂν εἶναι ῥήματα).

Πρωτότυποι λέξεις εἶναι: νύξ (νύκτις ρίζ. ΝΥΚΤ —) λέγ-ω (ρίζ. ΛΕΓ-) φη-μι (ρίζ. ΦΗ-)

¹⁾ § 349 β'. ὁ χειλόφωνος χαρακτήρ πρὸ τοῦ μ.

§ 440. Παράγωγοι ἢ παράγωγα λέγονται αἱ λέξεις αἱ ὁποῖαι παράγονται (δηλ. γίνονται) ἀπὸ τὰ θέματα τῶν πρωτοτύπων λέξεων διὰ προσθήκης διαφόρων παραγωγικῶν καταλήξεων: π.χ. ἡ λέξις λαμπ-ρός εἶναι παράγωγος ἀπὸ τὸ θέμα λάμπ- τοῦ ῥήμ. λάμπ-ω μὲ τὴν παραγωγικὴν κατάληξιν -ρός.

§ 441. Παράγωγοι λέξεις γίνονται καὶ ἀπὸ τὰ θέματα ἄλλων παραγῶγων λέξεων, π. χ. ἀπὸ τὸ θέμα γραμμα- τῆς παραγῶγου λέξεως γράμμα γεν. γράμμα-ος γίνεται νέα παράγωγος γραμμα-εύς ¹⁾ καὶ ἀπὸ τὸ θέμα αὐτῆς γραμματεν- πάλιν νέα παράγωγος γραμματεύ-ω ²⁾.

§ 442. Ἀπὸ τὸ θέμα μιᾶς λέξεως δύναται νὰ γίνωνται περισσότεραι τῆς μιᾶς παράγωγοι π. χ. ἀπὸ τὸ θέμα γραφ-ἔγιναν αἱ παράγωγοι γραφ-εύς γράμ-μα γραμ-μὴ γραφ-ίς . .

§ 443. Παράγωγοι λέξεις γίνονται καὶ ἀπὸ συνθέτους λέξεις π.χ. ἀπὸ τὴν σύνθετον λέξιν νομο-θέτης (νόμος, τίθημι) γίνονται αἱ παράγωγοι νομοθεσία καὶ νομοθετῶ (νομοθετέω) καὶ ἀπὸ αὐτὴν νέον παράγωγον νομοθέτημα.

§ 444. Αἱ παραγόμεναι ἀπὸ συνθέτους λέξεις λέγονται παρα-σύνθετοι λέξεις ³⁾.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Μ΄

Παράγωγα.

§ 445. Αἱ παράγωγοι λέξεις εἶναι:

Α΄. οὐσιαστικά Β΄. ἐπίθετα Γ΄. ῥήματα Δ΄. ἐπιρρήματα.

Α΄. Παράγωγα οὐσιαστικά.

§ 446. Τὰ παράγωγα οὐσιαστικά γίνονται ἀπὸ τὰ θέματα:

α΄. ἄλλων οὐσιαστικῶν β΄. ἐπιθέτων γ΄. ῥημάτων

¹⁾ γραμματεὺς=ὁ φυλάττων τὰ δημόσια γράμματα, δηλαδή τὰ δημόσια ἔγγραφα, τὰ δημόσια ἀρχεῖα.

²⁾ γραμματεύω=εἶμαι γραμματεὺς.

³⁾ Τὰς παραγωγικὰς καταλήξεις σημειοῦμεν συνήθως πληροστέρας, δι' ὀρθογραφικούς λόγους, δηλ. ἵνα οἱ μαθηταὶ μανθάνουν εὐκολώτερον τὴν ὀρθογραφίαν ὀλοκλήρου τάξεως ὀνομάτων ἢ ῥημάτων.

α'. Ουσιαστικά παράγωγα από άλλα ουσιαστικά.

§. 447. Ουσιαστικά παράγόμενα από τὰ θέματα ἄλλων ουσιαστικῶν εἶναι :

I. Τὰ ὑποκοριστικά, δηλ. ἐκεῖνα τὰ ὅποια σημαίνουν πράγματα ὅμοια μὲ ἐκεῖνο ποῦ δηλοῖ τὸ πρωτότυπον, ἀλλὰ μικρὸν ¹⁾: (οἰκία οἰκίδιον (μικρὰ οἰκία) (κύων κυνός) κυνάριον (μικρὸς κύων).

§ 448. Τὰ ὑποκοριστικά γίνονται μὲ τὰς ἐξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις:

-ίς γεν. -ίδος (νήσος) νησ-ίς νησίδος (μικρὰ νήσος).

-ιον » -ίου (νήσος) νησ-ιον νησίον (μικρὰ νήσος).

-ίδιον » -ιδίου²⁾ (νήσος) νησιδίων νησιδίου (ἄφρις) ἀφριδίων ἄφριδίου³⁾.

-άριον-αρίου (ἵππος) ἵππάριον (ζεύγος) ζευγάριον

-ύδρον-υδρίου (νήσος) νησ-ύδριον (νέφος) νεφ-ύδριον

-ύλλιον-υλλίου (ἔπος) ἐπ-ύλλιον

-ύφιον-υφίου (ζῷον) ζω-ύφιον

-άσιον-ασίου (κόρη) κοράσιον

-ίσκος-ίσκου (ναός) ναῖσκος

-ίσκη-ίσκης (ἡ παῖς τῆς παιδ-ός) ἡ παιδίσκη

-ίχνη-ίχνης (πόλις) πολίχνη⁴⁾.

Σημ. Σημειωτέον ὅτι πολλάκις αἱ παραγωγικαὶ καταλήξεις δὲν προστίθενται ἀκριβῶς εἰς τὸ θέμα τοῦ πρωτοτύπου π. χ. ἔπος, θέμ. ἔπεσ- ἐπ-ύλλιον.

¹⁾ Τα ὑποκοριστικά πολλάκις μεταχειρίζονται καὶ χάριν θωπείας ἢ κολακείας ἢ καὶ χάριν σκόμματος.

²⁾ Ἡ κατάληξις -ίδιον εἶναι ἔνσωσις τῶν δύο προηγουμένων ις-ιδος καὶ -ιον

³⁾ Τὸ ι τῆς καταλήξεως -ίδιον ἂν προηγήται αὐτοῦ φωνῆεν ᾠ ε, ο, η, ἐνοῦται μὲ αὐτὸ εἰς δίφθογγον: γράδιον ἐκ τοῦ γρά-ιδιον ἄφρι-ιδιον βο-ιδιον γήδιον (γη-ιδιον) ζώδιον... Ἄν δὲ προηγήται αὐτοῦ ἄλλο ι ἢ υ συναρεῖται μὲ αὐτὸ εἰς ι ἢ ῆ, (οἰκία οἰκι-ιδιον) οἰκί-ιδιον (ἰχθύς ἰχθυ-ιδιον) ἰχθῦ-ιδιον.

⁴⁾ Πολλὰ ὑποκοριστικά ἐκ τῆς συνήθους χρήσεως ἔχασαν τὴν ὑποκοριστικὴν σημασίαν καὶ ἔγιναν συνώνυμα μὲ τὰ πρωτότυπα:

π. χ. βίβλος βιβλίον δὲν σημαίνει μόνον μικρὰν βίβλον
θηρίον δὲν σημαίνει μικρὸν θῆρα.....

Ὁμοίως καὶ εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν Γιαννάκη ἢ Γιάγκον λέγομεν τὸν Ἰωάννην ὄχι μόνον ὅταν εἶναι μικρὸς, ἀλλὰ καὶ ὅταν μεγαλώσῃ καὶ ὅταν γηράσῃ ἀκόμη (παραμένει τὸ ὑποκοριστικὸν ἀπὸ συνήθειαν).

§ 449. Πολλάκις γίνονται καὶ ἀπὸ ὑποκοριστικὰ νέα ὑποκοριστικά: πόλις πολ-ίχνη πολίχνη-ιον βίβλος βιβλί-ιον βιβλι-άριον, ναός να-ῖ-σκος ναῖσκη-άριον. .

§. 450. Τὰ ὑπερτρισύλλαβα ὑποκοριστικὰ εἰς -ιον καὶ ἄλλα τὰ εἰς -ίδιον -άριον -ύδριον -ύλλιον -ύφιον -άσιον τονίζονται εἰς τὴν προ-παραλήγουσαν: γραμματί-ιον ὀμμάτ-ιον γῆδιον (γηίδιον) ζῳάδιον (ζωαί-διον).

§ 451. Τὰ τρισύλλαβα ὑποκοριστικὰ τονίζονται εἰς τὴν παραλήγουσαν, ἂν ἢ προπαραλήγουσα εἶναι φύσει ἢ θέσει: μακρά: θηρίον, χωρίον, παιδίον, δελτίον, --

ἂν δὲ ἢ προπαραλήγουσα εἶναι βραχεῖα, τονίζονται εἰς αὐτήν: ὄριον πόδιον κτένιον λόγιον λίθιον κόριον (κόρη)

Σημ. Ἐξαιρεῖται μόνον τὸ πεδίον (πέδον, ἢ πεδιάς).

II. Τὰ μεγεθυντικά, ἐκεῖνα δηλ. τὰ ὅποια δηλοῦν μεγέθυνσιν τοῦ πρωτοτύπου.

§ 452. Τὰ μεγεθυντικά γίνονται ἀπὸ ὀνόματα, τὰ ὅποια δηλοῦν μέρη τοῦ σώματος, καὶ εἶναι ὀλίγα, μὲ παραγωγικὰς καταλήξεις -ων ἢ -ίας: (γαστήρ γαστρ-ός) γάστρη-ων (ὁ ἔχων μεγάλην γαστέρα, κοιλαράς) (μέτωπον) μεταπι-ίας (ὁ ἔχων μέγα, εὐρὺ μέτωπον).

III. Τὰ πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά, ἐκεῖνα δηλ. τὰ ὅποια γίνονται ἀπὸ κύρια ὀνόματα δηλοῦντα πρόσωπα (θεοὺς ἢ ἀνθρώπους) καὶ σημαίνουν υἱὸν ἢ θυγατέρα ἢ ἔγγονον ἢ καθόλου ἀπόγονον ἐκείνου τὸν ὅποιον, ἢ ἐκείνης τὴν ὁποίαν δηλοῖ τὸ πρωτότυπον: Κρον-ίδης (ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου) Λητο-ίδης (ὁ υἱὸς τῆς Λητοῦς) Πελοπίδης (ὁ υἱὸς ἢ ἀπόγονος τοῦ Πέλοπος) Ἀτλαντίς (ἢ κόρη τοῦ Ἀτλαντος).

§. 453. Τὰ πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά σχηματίζονται μὲ τὰς ἐξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις:

α'. -ίδης (ἀρσεν.) -ίς -ίνη (θηλ.), ἂν τὸ πρωτότυπον κύριον ὄνομα εἶναι κλίσεως τῆς δ'. ἢ τῆς γ': Πριάμίδης (Πρίαμος) Κεκροπίδης (Κέκροψ ·οπος) Ἀτρεΐδης (Ἄτρεὺς Ἀτρέ-ως) Δαναΐς (Δαναός) Ὠκεανίνη (Ὠκεανός).

β'. -άδης (ἀρσεν.) -άς γεν-άδος (θηλ.), ἂν τὸ πρωτότυπον κύριον

ὄνομα εἶναι τῆς α' κλίσεως εἰς -ας ἢ τῆς β' λήγον εἰς -ιος: Βορεάδης (Βορέας) Θεσιιάδης (Θέστιος) θηλ. Θεσιιάς.

Σημ. Ὅμοίως σχηματίζονται τὰ νέα ἑλληνικά ἐπώνυμα Κωνσταντινίδης (Κωνσταντίνος) Γεωργιάδης (Γεώργιος).

γ'. -ιάδης, θηλ. -ιάς, ἂν τὸ πρωτότυπον κύριον ὄνομα εἶναι τῆς γ' κλίσεως εἰς -ων ἢ τῆς α' κλίσεως εἰς -ης¹⁾: Τελαμωνιάδης (Τελαμών) Λαερτιάδης (Λαέρτης).

Σημ. Τὰ πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά εἰς -δης (-ίδης -άδης -ιάδης) κλίνονται ὅλα κατὰ τὴν α' κλίσειν (§ 131., β'. ὑποσημ.).

δ'. -ίων γεν. -ίωτος: (Κρόνος) Κρονίων.

III. Τὰ συγγενικά, ἐκεῖνα δηλ. τὰ ὅποια γίνονται ἀπὸ ὀνόματα δηλοῦντα στενοὺς συγγενεῖς (υἱὸς θυγάτηρ ἀδελφὸς ἀνεψιὸς = πρῶτος ἐξάδελφος) καὶ τὰ ὅποια σημαίνουν τὸν υἱὸν ἢ τὴν θυγατέρα τοῦ συγγενοῦς ποῦ δηλοῖ τὸ πρωτότυπον.

§ 454. Τὰ συγγενικά ὀνόματα σχηματίζονται μὲ τὰς ἑξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις:

α'. -ιδουῖς (ἄρσεν.) -ιδῆ (θηλ.): ἀδελφ-ιδουῖς (ὁ υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ ἢ τῆς ἀδελφῆς) ἀδελφιδῆ (ἡ θυγάτηρ τοῦ ἀδελφοῦ ἢ τῆς ἀδελφῆς) θυγατρ-ιδουῖς υἱ-ιδουῖς ἢ ὀ-ιδουῖς (ὁ υἱὸς τῆς θυγατρὸς, τοῦ υἱοῦ, ὁ ἐγγονός).

β'. -αδοῦς -αδῆ, ἂν τὸ πρωτότυπον ὄνομα τοῦ συγγενοῦς ἔχῃ πρὸ τῆς καταλήξεως: (ἀνεμι-ός) ἀνεμι-αδοῦς (ὁ υἱὸς τοῦ ἐξαδέλφου ἢ τῆς ἐξαδέλφης).

Σημ. Τὰ συγγενικά ταῦτα ὀνόματα εἶναι συνηρημένα τῆς α' καὶ β' κλίσεως: ἀδελφιδουῖς (ἀδελφίδεος) ἀδελφιδῆ (ἀδελφιδέη).

γ'. -ιδεῦς: υἱ-ιδεῦς γεν. υἱ-ιδέως.

II. Τὰ γονεωνυμικά, ἐκεῖνα δηλ. τὰ ὅποια γίνονται ἀπὸ ὀνόματα ζώων καὶ δηλοῦν τὰ νεογνά (μικρά) τῶν ζώων αὐτῶν.

§ 455. Τὰ γονεωνυμικά σχηματίζονται μὲ παραγωγικὴν κατάληξιν -ιδεῦς γεν. -ιδέως: λεοντ-ιδεῦς (τὸ νεογνὸν τοῦ λέοντος) ἀετ-ιδεῦς (τοῦ ἀετοῦ).

¹⁾ Ἡ κατάληξις -ιάδης ἐλήφθη ἀπὸ τὰ εἰς -ιος -ιάδης (Μενοίτιος Μενοινιάδης).

III. Τὰ *περιεκτικά*, ἐκεῖνα δηλ. τὰ ὅποια σημαίνουν τόπον (περιοχὴν), εἰς τὸν ὅποιον περιέχονται πολλά ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια δηλοῖ τὸ πρωτότυπον οὐσιαστικόν.

§ 456. Τὰ *περιεκτικά* σχηματίζονται μὲ παραγωγικὰς καταλήξεις *-ων* ἢ *-ιά*: *μυρσιν-ων* ἢ *μυρσιν-ων* (τόπος ὅπου εἶναι πολλὰι μυρσίαι) *δαφνών* (*δάφνη*) *μυρμηκ-ιά* (ἢ *φωλεὰ* τῶν μυρμηκῶν), — ἢ καὶ ἠνωμένας *-ων-ιά*: *ροδ-ωνιά* (τόπος ὅπου εἶναι πολλὰ ῥόδα) *ἰ-ωνιά* (*Ἴον*).

III. Τὰ *ἔθνικά*, ἐκεῖνα δηλ. τὰ ὅποια γίνονται ἀπὸ ὀνόματα πόλεων χωρῶν νήσων, καὶ σημαίνουν τὸν καταγόμενον ἐκ τῆς πόλεως ἢ χώρας ἢ νήσου, τὴν ὁποίαν δηλοῖ τὸ πρωτότυπον.

§ 457. Τὰ *ἔθνικά* σχηματίζονται μὲ τὰς ἐξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις.

α'. *-ιος*: *Κορίνθ-ιος* (*Κόρινθος*) Ἰθνη-*ιος* (*Ἰθνη*) θεμ. Ἰθνη-*ιος* (*Ἰθνη*) *Ἀργε-ιος* (*Ἄργος*) *Μιλήσ-ιος*¹⁾ (*Μίλητος*) *Χίος* (*Χίος*).

Σημ. Τὰ *θηλυκά* τούτων σχηματίζονται εἰς *-ία*: *Κορινθία*, Ἰθνη-*αία*, Ἰθνη-*αία*, Ἄργε-*αία* . . .

β'. *-της* *-αίτης* *-ήτης* *-ῦτης* *-ώτης* *-ιάτης*:

Τεγεᾶ-της (*Τεγέα*) *Δεπρε αἰ-της* (*Δέπρεον*) *Αἰγιν-ήτης* (*Αἴγινα*) Ἰθνη-*αίτης* (*Ἰθνη*), *Σικελι-ώτης* (*Σικελία*) *Σπαρτι-αίτης* (*Σπάρτη*)

Σημ. Τὰ *θηλυκά* τούτων σχηματίζονται εἰς *-τις* γεν. *-τιδος*: *Τεγεᾶτις* *Τεγεαίδος* *Σπαρτιάτις* *Σπαρτιάτιδος*.

γ'. *-εύς*: *Μεγαρ-εύς* (*Μέγαρα*) *θηλ.* *Μεγαρίς-ίδος* ἢ *Μεγαρική* *-ῆς*, *Πατρ-εύς* (*Πάτρα*).

Σημείωση: *Πειραιεύς* ἢ *πόλις*, *Πειραιεύς* καὶ ὁ κάτοικος, —

Δελφοὶ ἢ *πόλις*, *Δελφοὶ* καὶ οἱ κάτοικοι, ἔνικ. ὁ *Δελφός*.

δ'. *-ανός* *-ηνός* *-ίνος*:

Ἀσι-ανός (καὶ *Ἀσι-αίτης* *θηλ.* *Ἀσιᾶτις-ιδος*, *Ἀσία*) *Λαμψακ-ηνός* (*Λάμψακος*) Ἰθνη-*ηνός* (*Ἰθνη*), *Ταραντι-ίνος* *Ἀκραγαντι-ίνος* (*Τάρας* *Ἀκράγας*).

¹⁾ Τὸ τ ἂν συμπέσῃ πρὸ τοῦ ι καὶ δὲν ἔχη πρὸ ἑαυτοῦ ν ἢ σ, πολλὰκις γίνεται σ εἰς τὰ παράγωγα: *πλοῦτι-ος* *πλούσιος*, *ἀθάνατι-ος* *ἀθανάσιος* . . .

Σημ. α'. Τὰ θηλυκά εἶναι Ἀσιανὴ Λαμψρακηνὴ Ταραντίνη...

Σημ. β'. Τὰ εἰς -ανός -ηγός εἶναι συνήθη διὰ τοὺς κατοίκους ἑλληνικῶν πόλεων ἐν τῇ Ἀσίᾳ κειμένων, τὰ δὲ εἰς -ίνος διὰ κατοίκους πόλεων ἑλληνικῶν τῆς Σικελίας καὶ Ἰταλίας.

Σημ. γ'. Πολλάκις συμβαίνει ὥστε τὸ ὄνομα τῆς χώρας νὰ ἔχη παραχθῆ ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ κατοικοῦντος αὐτὴν λαοῦ¹⁾: Θεσσαλία (ἀπὸ τὸ Θεσσαλός) Ἰταλία (Ἰταλός) Σικελία (Σικελός) Μακεδονία (Μακεδών) Γαλατία (Γαλάτης) Δαλματία (Δαλμάτης) Κρήτη (Κρής Κρητός) Θράκη (Θραξ Θραξός) Καρτία (Κάρ Καρός)

Σημ. δ'. Τὰ θηλυκά τούτων εἶναι: Θεσσαλίς Ἰταλὶς Σικελίς Μακεδονίς Κρησσα (ἐκ τοῦ Κρήτ-ja)²⁾ Θρασσα (Θραξ-ja) ἢ Θραττα Καρική ἢ Κάειρα.

ΠΙΙ. Τὰ τοπικά, ἐκεῖνα δηλ. τὰ ὅποια παράγονται ἀπὸ ὀνόματα δηλοῦντα ἀρχὴν τινα (ἀξίωμα) ἢ ἐπάγγελμα, καὶ σημαίνουν τὸν τόπον ὅπου κάμνει τις τὸ ἔργον του ἢ ἀσκεῖ τὸ ἐπάγγελμά του

§ 458. Τὰ τοπικά σχηματίζονται μὲ καταλήξεις -ιον ἢ -εῖον: στρατήγιον ἢ στρατηγ-εῖον (ὁ τόπος, τὸ μέρος εἰς τὸ ὅποιον μένει καὶ ἐργάζεται ὁ στρατηγός, ἢ σκηνὴ τοῦ στρατηγοῦ) διδασκαλ-εῖον (ὁ τόπος, εἰς τὸν ὅποιον διδάσκει ὁ διδάσκαλος).

ΠΙΙΙ. Τὰ ἀναφορικά ἐκεῖνα δηλ. τὰ ὅποια σημαίνουν σχέσιν τινα ἢ ἀναφορὰν τὴν ὁποῖαν ἔχει τις πρὸς τὸ πρᾶγμα, τοῦ δηλοῦ τοῦ πρωτότυπον.

§ 459. Τὰ ἀναφορικά σχηματίζονται μὲ τὰς ἐξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις:

α'. -εύς: κεραμ-εύς (ὁ κατεργαζόμενος τὸν κέραμον δηλ. τὸ

¹⁾ Τοῦτο ἔγινεν ὁσάκις λαὸς γνωστός καὶ ὀνομασμένος πρότερον, κατέκρησεν ὕστερον χώραν τινα ὀνομασθεῖσαν ἀπὸ αὐτοῦ, -ῆ. ἂν τυχόν οἱ Ἕλληνες ἐγνώρισαν πρότερον τοὺς λαοὺς καὶ ἔπειτα αὐτοὶ (οἱ Ἕλληνες) ὀνόμασαν τὴν χώραν ἀπὸ τοὺς λαοὺς, ὅπως συνέβη μὲ τοὺς Πέρσας, Σκύθας: Πέρσ-ης Περσ-ία ἢ Περσ-ίς ἢ Περσ-ική, Σκύθ-ης Σκυθ-ία.

Ὁμοίον συμβαίνει καὶ σήμερον πολλάκις μὲ τὰς συνοικίας ἢ τοὺς συνοικισμοὺς π.χ. κάτοικοι τῆς νήσου Ἀνάφης Ἀναφιῶται ἀπετέλεσαν ἐν Ἀθήναις ἰδικὴν τοὺς συνοικίαν τὰ Ἀναφιῶτι-κα (σπίτια), ἐν Πειραιεὶ Κρητιεῖς ἄποικοι ἀπετέλεσαν τὰ Κρημικά. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κορινθίας κάτοικοι τῆς Καρυνᾶς Καρυνῶται ἔκαμαν νέον συνοικισμόν τὰ Καρυνῶτικα.

²⁾ § 194 ὑποσ. 1.

χῶμα ἢ τὸν πηλόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον κατασκευάζονται διάφορα πήλινα ἀγγεῖα), ἱππεύς (ἵππος).

β'. -της (—ότης—ήτης—ῦτης—έτης—ώτης) πολί-της (ὁ κάτοικος τῆς πόλεως) τοξ-ότης (ὁ ἔχων ὡς ὄπλον τὸ τόξον) κομ-ήτης (ὁ ἔχων κόμην ἀνὴρ, ἀστὴρ) ὀπλ-ήτης (ὁ ἔχων βαρὺν ὀπλισμὸν στρατιώτης) οἰκ-έτης (ὁ ἀνήκων εἰς τὸν οἶκον) δεσμ-ώτης (ὁ ἐν δεσμοῖς κρατούμενος).

Δ. Ὀλίγα τινὰ οὐσιαστικά με παραγωγικὴν κατάληξιν—ία δηλοῦν τὴν ἀρχὴν ἢ τὸ ἀξίωμα ἐκείνου, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα παράγονται: στρατηγ-ία (τὸ ἀξίωμα, ἢ ἀρχὴ τοῦ στρατηγοῦ) ἡγεμον-ία (ἡ ἐξουσία τοῦ ἡγεμόνος).

β' Οὐσιαστικά παράγωγα ἀπὸ ἐπίθετα

§. 460. Τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὁποῖα παράγονται ἀπὸ τὰ θέματα ἐπιθέτων, εἶναι ὅλα ἀφηρημένα καὶ σχηματίζονται με τὰς ἐξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις:

α'. -ιά, ἂν τὸ ἐπίθετον ἀπὸ τὸ ὁποῖον παράγονται, εἶναι τῆς β' κλίσεως λήγον εἰς-ος καὶ μὴ συναιρούμενον: σοφ-ία (σοφός) κακ-ία (κακός).

Σημ. α'. Ἐὰν τὸ ἐπίθετον ἔχη ι πρὸ τοῦ ος, ἂν λήγη δηλ. εἰς -ιος ἢ -ειος, τὸ ἀφηρημένον οὐσιαστικὸν ὁμοιάζει με τὸ θηλυκὸν τοῦ ἐπιθέτου: αἰτία (αἷτιος αἰτία) ἀξία (ἄξιος ἀξία) ἀνδρεία (ἀνδρείος ἀνδρεία).

Σημ. β'. Ὑπάρχουν καὶ ὀλίγα ἀφηρημένα εἰς-ιά παρηγημένα ἀπὸ ἐπίθετα τῆς γ' κλίσεως εἰς-ης ἢ εἰς-ων: εὐτυχ-ία (εὐτυχῆς) δυστυχ-ία (δυστυχῆς) εὐδαιμον-ία (εὐδαίμων).

β'. -ειῖ, ἂν τὸ ἐπίθετον ἀπὸ τὸ ὁποῖον παράγονται εἶναι τῆς γ' κλίσεως λήγον εἰς-ής: εὐγέν-εια (εὐγενῆς) ἀλήθεια (ἀληθῆς).

Σημ. α'. Ἐλέγετο παλαιότερον ἀμαθία ἐκ τοῦ ἀμαθῆς, πολυμαθία ἐκ τοῦ πολυμαθῆς, (ὕστερον ἀμάθεια πολυμάθεια).

Σημ. β'. Σχηματίζονται καὶ ἀπὸ ἐπίθετα εἰς-ος ὀλίγιστα ἀφηρημένα εἰς -ειῖ: βοήθεια (βοηθός).

γ'. -οιῖα, ἂν τὸ ἐπίθετον εἶναι τῆς δ' κλίσεως συναιρούμενον εἰς-ους: εὐνοια (εὐνοος) εὐπλοια (εὐπλους).

δ'. -ότης γεν. -ότητος, ἀπὸ ἐπίθετα τῆς β' κλίσεως εἰς -ος: κακότης (κακός) ἰσότης (ἴσος) δαιότης (δαίσιος)

ε'. -ύτης γεν. -ύτητος ἀπὸ ἐπίθετα τῆς γ' κλίσεως εἰς -ύς: βραχ-ύτης (βραχύς) βαρ-ύτης (βαρῦς) ταχύτης (ταχύς) βραδύτης (βραδύς).

Σημ. α'. Πηλαιοτέρων ἐτονίζοντο ταχυτήης ταχυτήητος, βραδυτήης βραδυτήητος.

Σημ. β'. Παρὰ τὰ ἐπίθετα εἰς -ύς ὑπάρχουν ἀφηρημένα οὐσιαστικά καὶ εἰς -ος λήγοντα, γεν. -ους, οὐδετέρου γένους τῆς γ' κλίσεως: βάθος (βαθύς) βάρος (βαρῦς) τάχος (ταχύς).

ε'. -οσύνη ἢ -ωσύνη, ἀπὸ ἐπίθετα τῆς β' κλίσεως εἰς -ος ἢ τῆς γ' εἰς -ων: (δικαίσιος) δικαιο-οσύνη (ἱερὸς) ἱερ-ωσύνη, σώφρωνων σωφρο-οσύνη (μυήμων) μυημ-οσύνη

Σημ. Ἡ προπαραλήγουσα γράφεται μὲ ο (δικαιοσύνη, σωφροσύνη), ἂν ἢ προηγουμένη συλλαβὴ (ἢ τετάρτη ἀπὸ τοῦ τέλους) εἶναι μακρά,—

γράφεται μὲ ω (ἱερωσύνη), ἂν ἢ προηγουμένη συλλαβὴ εἶναι βραχεῖα.

§ 461. Ἀφηρημένα οὐσιαστικά εἰς -η ἢ εἰς -α σχηματίζονται καὶ ἀπὸ τὸ θηλυκὸν ὀξύτόνων ἐπιθέτων εἰς -ός, μόνον μὲ ἀναδιδοσμὸν τοῦ τόνου εἰς τὴν παραλήγουσαν: θερμη (θερμὸς θερμῆ) κάκη (κακὸς κακῆ) ἔχθρα (ἐχθρὸς ἐχθρῆ).

Σημ. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἔχουν σχηματισθῆ καὶ ὀλίγα κύρια ὀνόματα θηλυκὰ καὶ ἀρσενικά: Φαῖδρα (φαιδρὸς φαιδρῆ) Λάμπρος (λαμπρός).

γ'. Οὐσιαστικά παράγωγα ἀπὸ ῥήματα

§ 462. Τὰ οὐσιαστικά τὰ ὁποῖα παράγονται ἀπὸ ῥηματικά θέματα εἶναι συγκεκριμένα ἢ ἀφηρημένα.

§ 463. Τὰ συγκεκριμένα τὰ παραγόμενα ἀπὸ ῥηματικά θέματα σημνάζουν:

α'. τὸ δρῶν πρόσωπον, τ. ἔ. ἐκεῖνον ποῦ κάμνει ὅ,τι δηλοῖ τὸ ῥῆμα.

§. 463^a. Τὰ σημνάζοντα τὸ δρῶν πρόσωπον σχηματίζονται μὲ τὰς ἐξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις:

-εὺς (ἀρσ. καὶ θηλ.): γραφε-ὺς (γράφω) τροφεὺς (τρέφω)
 -της (ἀρσ., θηλ.-τις -τρις -τρια) κριτής (κρίνω) προσδότης (προ-
 δίδωμι) θηλ. ἢ προσδοτίς-ιδος, ποιητής (ποιῶ) θηλ. ποιήτρια, ἀλη-
 τής (ἀλῶ ἀλέω) θηλ. ἀλη-τρις.

-τις (ἀρσ. καὶ θηλ.) μάν-τις (μαίνομαι θέμ. μαν-)

-τηρ (θηλ. -τειρα) δο-τήρ (θέμ. δο- δίδωμι) δό-τειρα, σω-τήρ σώ-
 τειρα (σώζω θέμ. σω.)

-τωρ (θηλ. -τωρ ἢ-τειρα) ὁ δῆ-τωρ (θέμ. βε-ρή-) ἢ ὀήτωρ, γεν-
 νήτωρ γεννήτειρα (γεννῶ γεννάω).

-μῶν (ἀρσ. καὶ θηλ.) ἡγε-μῶν (ἡγοῦμαι ἡγέ-ομαι)

-ὸς (ἀρσ. καὶ θηλ.) τροφὸς (τρέφω)

β'. τὸ ὄργανον μὲ τὸ ὁποῖον ἢ τὸ σκεῦος ἐν τῷ ὁποίῳ γίνεται
 ἢ πρᾶξις ποῦ δηλοῖ τὸ ῥῆμα.

§ 464. Τὰ σημαίνοντα τὸ ὄργανον ἢ τὸ σκεῦος σχηματίζονται
 μὲ τὰς ἐξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις:

-εὺς: σφαγ-εὺς (ἢ μάχαιρα, τὸ ξίφος, σφάζω θέμ. σφαγ-)

-ις γενι. -ιδος: γραφίς (γράφω ἢ πέννα) ῥαφίς (ράπτω θέμ.
 ραφ- ἢ βελόνα)

-τήρ: ζω-σ-τήρ (ζώννυμι ζω-σ-) κοῦ-τήρ (θέμ. κοῦ- τοῦ κεράν-
 νυμι, σκεῦος εἰς τὸ ὁποῖον μέσα ἐκεροάννυον δηλ. ἀνεμείγνυον
 τὸν οἶνον μὲ ὕδωρ)

-τρα: ξύσ-τρα (θέμ. ξυσ- ξύω)

-τρον-ῆ-θρον: ἄρο-τρον (ἄρώω) κλει-θρον ἢ κλη-θρον (κλείω ἢ κλήω)

-τήριον: πο-τήριον (πο- πίνω)

-τηρία: βα-κ-τηρία καὶ βά-κ-τρον (βα- βαίνω, τὸ ὄργανον μὲ
 τὸ ὁποῖον βοηθοῦμεθα εἰς τὸ βαίνειν δηλ. βαδίζειν, ἢ ῥάβδος)

-ανον: δρέπ-ανον (δρέπ-ω) γλύφ-ανον (γλύφ-ω)

-άνη: σκαπ-άνη (σκάπ-τ-ω)

-ήλη: ξυ-ήλη (ξύ-ω)

Σημ. Εἰς τὸν πληθ. ἀριθμὸν τὰ λύτρα (λύ-ω) τὰ θρέπτρα (τρέφω
 θρέψω) τὰ δίδακτρα... σημαίνουν τὴν ἀμοιβήν, τὰ χρήματα, τὰ
 ὅποια λαμβάνομεν διὰ νὰ λύσωμεν (ἐλευθερώσωμεν), διὰ νὰ θρέ-
 ψωμεν, διὰ νὰ διδάξωμεν. Τὰ δίδακτρα ἐλέγοντο καὶ διδασκά-
 λια, τὰ θρέπτρα καὶ τροφεῖα.

γ'. τὸν τόπον, ὅπου γίνεται ἡ πράξις τοῦ δηλοῦ τοῦ ῥήματος.

§ 465. Τὰ σημαίνοντα τὸν τόπον ὅπου γίνεται ἡ πράξις τοῦ ῥήματος σχηματίζονται μὲ τὰς ἐξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις:

-τήριον: δικασ-τήριον (δικάζω) ¹⁾ ἔργασ-τήριον (ἐργάζομαι)

-τρον ἢ -θρον: θεά-τρον (θεάομαι) βιά-θρον (βιάομαι)

-τρα: παλαί-σ-τρα (παλαίω) ὄρχη-σ-τρα (ὄρχομαι)

δ'. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας, τὴν ὁποίαν δηλοῦ τοῦ ῥήματος.

§ 466. Τὰ σημαίνοντα τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας τοῦ ῥήματος σχηματίζονται μὲ παραγωγικὴν κατάληξιν -μα ἢ -μῆ: γραμ-μα (τὸ γεγραμμένον) ποίημα (τὸ πεποιημένον) γραμμῆ (γραφ-μῆ).

§ 467. Τὰ ἀφηρημένα τὰ παραγόμενα ἀπὸ ῥηματικὰ θέματα σημαίνουν τὴν πράξιν, τὴν ὁποίαν δηλοῦ τοῦ ῥήματος, καὶ σχηματίζονται μὲ τὰς ἐξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις:

-σις ἢ -τις: λύ-σις (τὸ λύειν, τὸ λύσαι, τὸ λελυκέναι. . .) ποίη-σις (τὸ ποιεῖν ποιῆσαι. . .) πίσ-τις (ἐκ τοῦ πίθ-τις πείθω θεμ. πιθ-)

-εῖᾶ (μόνον ἀπὸ ῥήματα τὰ ὅποια λήγουν εἰς -εῦω) βασιλειᾶ (βασιλεύω) παιδ-εῖᾶ (παιδεύω)

-ῖα: μαν-ῖα (μαν- μαίνομαι)

-σία: θυ-σία (θύ-ω) ²⁾

-ος γεν. -ου: λόγ-ος (τὸ λέγειν) φόρ-ος (τὸ φέρειν)

-ά: φορ-ά (φέρω) χαρὰ (χαρ- χαίρω) φθορὰ (φθερ-φθορ-φθείρω)

-ή: γραφ-ή ἢ τροφ-ή ἀλοιφ-ή (ἀλείφω) ἀμοιβή (ἀμείβω)

-μῆ: τι-μῆ (τί-ω = τιμῶ)

-μός: διωγ-μός (διώκω) ἐξετασ-μός (ἐξετάζω) ¹⁾

-τος: πό-τος (πο- πίνω, τὸ πίνειν) κάμ-α-τος (κάμ-ν-ω)

-ηδὼν ἢ -εδὼν: λαμπ-ηδὼν (λάμπω) ἀλγ-ηδὼν (ἀλγῶ) σπη-εδὼν (σῆπω)

-κη: συν-θή-κη (συμφωνία) ὑπο-θή-κη (θη- τίθημι)

-ονή: ἡδονή (ἡδομαι = χαίρω)

-μονή: φλεγ-μονή (φλέγω) χαρ-μονή (χαρ- χαίρω)

-ωρή: θαλπ-ωρή (θάλλω)

¹⁾ Τὸ ξ πρὸ συμφώνου γίνεται σ: ὑβρίζ-ω ὑβρισ-τῆς χωρίζ-ω χωρισ-μός. . .

²⁾ Ἡ κατάληξις -σία φαίνεται ὅτι εἶναι ἔνωσης τοῦ -σις καὶ τοῦ -ῖα.

Σημ. Πολλὰ ἐκ τῶν ἀφηρημένων λαμβάνουν καὶ τὴν σημασίαν συγκεκριμένων, π. χ. λόγος (τὸ λεγόμενον, τὸ εἰρημένον) φόρος (τὸ φερόμενον) γραφή (τὸ γεγραμμένον) ποίησις (τὸ ποίημα) κτήσις (τὸ κτήμα) συνθήκη = ἡ γεγραμμένη συμφωνία

§. 468. Τὰ παράγωγα ἀπὸ φωνηεντόληκτα ῥήματα σχηματίζονται ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν ῥηματικὸν θέμα, ἂν καὶ ὅλοι οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος (πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ) γίνονται ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα: ποιε- ποιη- ποιήσω ἐποίησα πεποίηκα... παράγωγα ποίησις, ποίημα, ποιητής... .

Σημ. Ἐξαιρεῖται τὸ ἡγε-μῶν καὶ τὸ ἡγέ-της (ἀλλὰ ἐξηγητῆς καθηγητῆς...)

§. 469. Τὰ παράγωγα ἀπὸ φωνηεντόληκτα ῥήματα, τῶν ὁποίων τινὲς μὲν χρόνοι γίνονται ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν ῥηματικὸν θέμα, ἄλλοι δὲ ἀπὸ τὸ ἀσθενές, σχηματίζονται τινὰ μὲν ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν, ἄλλα δὲ ἀπὸ τὸ ἀσθενές:

ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα σχηματίζονται κανονικῶς τὰ εἰς -μα -μή-τωρ -μων -κη, —

ἀπὸ τὸ ἀσθενές σχηματίζονται τὰ εἰς -σις -της -τηρ
θεμ. λῦ-καὶ λῦ- (τοῦ λύ-ω) λῦμα — λῦ-σις λῦτης,

θεμ. βη- καὶ βᾶ- (τοῦ βένιω) βῆμα — βᾶ-σις βᾶ-της (δια-δά-της...)

θεμ. σιη- καὶ σιᾶ- (τοῦ ἴστημι) (σιτῆ-μα) διάστημα ἀνάστημα σιῆ-μων ἐπισιῆμων — σιᾶσις σιᾶτης ἐπισιᾶτης σιᾶ-τήρ

θεμ. θη-καὶ θε- (τοῦ τίθημι) θῆ-μα ἐπί-θημα σύν-θημα θή-κη συν-θήκη θημῶν (σωρὸς) — θέσις θέτης συνθέτης δια-θέτης.

§. 470. Τὰ δυσύλλαβα εἰς-της τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης καὶ ἀπλᾶ καὶ σύνθετα: δεικτής λύτης καταλύτης θέτης συνθέτης.

Σημ. Ἐξαιρεῖται μόνον τὸ κριτής ὑποκριτής ἐπικριτής (ἀνακριτής) ἀλλὰ δνειροκοίτης δικαιοκρίτης.

§ 471. Τὰ ὑπερδυσύλλαβα εἰς-της τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ ἀπλᾶ καὶ σύνθετα, ἂν ἡ παραλήγουσα εἶναι μακρά: ποιητής τιμητής ἐξεταστής κολαστής δανειστής ἡμεροδανειστής (ὁ δανείζων μὲ τὸκον λογαριαζόμενον μὲ τὴν ἡμέραν), —

ἂν δὲ ἡ παραλήγουσα εἶναι βραχεῖα, τονίζονται ἐπὶ τῆς παρα-

ληγούσης και ἀπλᾶ και σύνθετα : ἐλάτης ὀνηλίτης ἐπιηλίτης (ὁμότης) συνωμότης (ἀνιότης) ἐπανιότης ἰκέτης ἡγήτης.

Σημ. Ἐξαιρεῖται μόνον τὸ εὐρετής ἐφρευτής.

Β'. Παράγωγα ἐπίθετα

§ 472. Τὰ παράγωγα ἐπίθετα γίνονται ἀπὸ τὰ θέματα
α'. οὐσιαστικῶν β'. ῥημάτων γ'. ἐπιρρημάτων.

α'. Ἐπίθετα παράγωγα ἀπὸ οὐσιαστικά.

§. 473. Ἐπίθετα παραγόμενα ἀπὸ οὐσιαστικά εἶναι τὰ ἑξῆς:

I. Τὰ ἀναφορικά ἢ κτητικά, ἐκεῖνα δηλ. τὰ ὁποῖα σημαίνουν τὸν ἀνήκοντα ἢ τὸν ἔχοντα σχέσιν μὲ τὸ πρᾶγμα τὸ δηλούμενον ὑπὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ.

§. 474. Τὰ ἀναφορικά ἢ κτητικά ἐπίθετα σχηματίζονται μὲ τὰς ἑξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις:

-ιος -ια -ιον (-α-ῖος -α-ία -αῖον): οὐραν-ιος ἰα -ιον (οὐρανός) θαλάσσο-ιος (θάλασσα) ἄγορα-ῖος ἄγορα-ία ἄγορα-ῖον (ἄγορά) ὥραῖος (ὥρα) χειρσ-αῖος χειρσ-αία χειρσ-αῖον (χέρσος) κηπ-αῖος (κῆπος)

-ειος-εια-ειον (κανονικῶς ὅλα τὰ παραγόμενα ἀπὸ οὐσιαστικά δηλοῦντα ἔμφυχα ὄντα) ἀνθρωπ-ειος (ἄνθρωπος) Ὀμηρ-ειος ("Ὀμηρος) βόειος (βοῦς) ὄνειος (ὄνος) κρέας βόει-ον, αἰγ-ειον χίην-ειον...)

Σημ. Κετ' αὐτὰ και αὐλ-ειος (ἐκ τοῦ αὐλή).

-κός -κῆ -κόν ἢ -ικός -ικῆ -ικόν: δαρει-κός (Δαρεῖ-ος) φυσι-κός (φύσι-ς) πατρ-ικός (πατήρ) βασιλ-ικός (βασιλεὺς) ἀστ-ικός (ἄστου).

II. Τὰ μετουσιαστικά, ἐκεῖνα δηλ. τὰ ὁποῖα σημαίνουν ὅτι πρᾶγμα τι εἶναι κατασκευασμένον ἀπὸ τὴν ὕλην (οὐσίαν), τὴν ὁποῖαν δηλοῖ τὸ οὐσιαστικόν.

§ 475. Τὰ μετουσιαστικά ἐπίθετα σχηματίζονται μὲ τὰς ἑξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις:

-ινος -ινή -ιον: λίθ-ινος (λίθος) ξύλ-ινος (ξύλον).

-οῦς (-εος) -ᾶ ἢ -ῆ -οῦν: ἀργυροῦς (ἄργυρος) χρυσοῦς (χρυσός)
 ἔροεοῦς (μάλλινος, ἐρέα=τὸ μαλλίον)¹⁾.

III Τὰ χρονικά, ἐκεῖνα δηλ. τὰ ὅποια σημαίνουν ὅτι πράγμα τι ἔγινεν ἢ γίνεται κατὰ τὸν χρόνον, τὸν ὁποῖον δηλοῖ τὸ οὐσιαστικὸν ἢ ὅτι ἀνήκει εἰς τὸν χρόνον ἐκεῖνον ἢ ὅτι διαρκεῖ τόσον χρόνον ὅσον δηλοῖ τὸ οὐσιαστικόν.

§ 476. Τὰ χρονικά ἐπίθετα σχηματίζονται μὲ τὰς ἑξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις:

-ιος -ια -ιον: ἡμέριος (διαρκῶν μίαν ἡμέραν) νύκτι-ιος (ὁ γινόμενος τὴν νύκτα).

-ινός -ινή -ινόν: ἕαρι-ινός (τοῦ ἕαρος) θερι-ινός (τοῦ θέρους)

-ήσιος -ησία -ήσιον: ἐτήσιος (ὁ καθ' ἕκαστον ἔτος γινόμενος, ἢ ὁ διαρκῶν ἐν ἔτος).

-αῖος -αία -αῖον: τριταῖος (ὁ τελειῶνων ἐργασίαν τινὰ τὴν τρίτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ τὴν ἄρχισε), τεταρταῖος πυρετός (ὁ πυρετός ὁ ἐπανερχόμενος κατὰ πᾶσαν τετάρτην ἡμέραν) νεκροὶ τριταῖοι, τεταρταῖοι (νεκροὶ ἀπὸ τριῶν, τεσσάρων ἡμερῶν) ἴδὲ καὶ § 241.

-ιαῖος -αία -ιαῖον: μην-ιαῖος (ὁ κατὰ μῆνα συμβαίνων ἢ ὁ ἐνὸς μηνός ὢν) στιγμ-ιαῖος (ὁ μίαν στιγμὴν διαρκῶν).

Σημ. Ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς χρονικῆς διαρκείας προήλθε καὶ ἡ ἐννοια τῆς τοπικῆς διαρκείας, τοῦ μέτρου: σπιθαμ-ιαῖος ποδ-ιαῖος (ὁ ἔχων μῆκος, ἕκτασιν μιᾶς σπιθαμῆς, ἐνὸς ποδός) πρβλ. καὶ πη-χυαῖος (ἐνὸς πήχεως).

III. Τὰ σημερινόντα πλήθος ἢ ἀφθονίαν τοῦ πράγματος, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ οὐσιαστικόν.

§ 477. Τὰ σημερινόντα πλήθος ἢ ἀφθονίαν παράγωγα ἐπίθετα σχηματίζονται μὲ τὰς ἑξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις:

¹⁾ Ἐπειδὴ τὸ ἀπὸ ὕλην τινὰ κατασκευασμένον ἔχει καὶ τὸ χρῶμα τῆς ὕλης ἐκείνης, τὰ ἐπίθετα αὐτὰ εἰς-ιος ἢ εἰς-οῦς σημαίνουν πολλάκις καὶ τὸ χρῶμα τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον παράγεται τὸ ἐπίθετον π. χ. κόκκι-ιος ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ κόκκου, δηλ. τοῦ καρποῦ τοῦ πρίνου, κυανοῦς οὐρανός κυανῆ θάλασσα=οὐρανός, θάλασσα τοῦ ἔχουν τὸ χρῶμα τοῦ κυάνου, βαθὺ μπλε χρῶμα (κύανος=γαλαζόπετρα).

- εις -εσσα -εν: χαρί-εις χαρί-εσσα χαρί-εν (ὁ ἔχων πολλήν χάριν)
 ἡγή-εις ἡγή-εσσα ἡγή-εν (ἡγή, ἡγος) θάλασσα ἡγήεσσα (θά-
 λασσα ἢ ὅποια ἐκ τῆς τρικυμίας κάμνει πολὺν ἡχον)
 δινή-εις ποταμὸς (ὁ πολλὰς δίνας δῆλ. στροφὰς ὕδατος ἔχων
 ποταμὸς) ὕλη-εις (δακτύλῳ, ὕλη=δάσος)
 -ώδης -ῶδες: ἀμμώδης (ἄμμος).

Σημ. Ἐνίστε τὰ εἰς -ώδης σημαίνουν ὁμοιότητα σφηκ-ώδης
 (ὅμοιος μὲ σφήκα, σφηκο-ειδής) γαλακτι-ώδης, ὑγρὸν γαλακτιῶδες
 (ὑγρὸν ὁμοιάζον μὲ γάλα, γαλακτοειδές)

-νός -νή -νόν: ὄρεινός (ὄρος θέμ. ὄρεσ. ἐκ τοῦ ὄρεσνός ὄρενός),¹⁾
 δει-νός²⁾ (δέος = φόβος).

-λός -λή -λόν: ἀπαιη-λός (ἀπάτη) δει-λός²⁾ (δέος)

-λέος -λέα -λέον: δυμα-λέος (δίψα) πεινα-λέος (πεινα)

-ρός -ρά -ρόν: τολμη-ρός (τόλμη) ἰσχυ-ρός (ἰσχύς)

-εών: ἀπαιε-ών (ἀπάτη) λυμ-εών (λύμη)

β'. Ἐπίθετα παράγωγα ἀπὸ ῥήματα.

§ 478. Τὰ ἐπίθετα τὰ παράγωμα ἀπὸ ῥήματα (ἐπίθετα ῥημα-
 τικά) εἶναι:

I. Ἐνεργητικά ἐπίθετα, ἦτοι τὰ σημαίνοντα τὸν κάμνοντα ἢ
 δυνάμενον (ἰκανόν, ἐπιτήδειον) νὰ κάμνη ἐκεῖνο ποῦ δηλοῖ τὸ ῥήμα.

§. 479. Τὰ ἐνεργητικά ἐπίθετα σχηματίζονται μὲ τὰς ἐξῆς παρα-
 γωγικὰς καταλήξεις:

-μων (ἄρσ. καὶ θηλ.) -μον (οὐδ.): νοή-μων (ἐ νοῶν) μνή-
 μων (μνη-ὸ μνησκόμενος, ἐνθυμούμενος) κηδε-μών (ὁ κηδύ-
 μενος δῆλ. ὁ φροντίζων)

-μιος ἰμη-μιον: ὠφελ-μιος (ὁ ὠφελῶν ἢ ὁ δυνάμενος νὰ ὠφελῇ)
 -ικὸς-ικῆ-ικόν-: ἀρχικὸς (ὁ ἰκανὸς εἰς τὸ ἄρχειν)

¹⁾ Τὸ σ ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ ν καὶ ἔπειτα ἀποβαλλομένου τοῦ ἑνός ν, τὸ ε ἐκτείνεται εἰς εἰ (ἀντέκτασις) ὅπως εἰς τὸ ἔμμεν-σα ἔμμεν-να ἔμμενα § 358

²⁾ Τὸ μὲν δεινός ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν=ὁ ἐμποῶν πολὺν φόβον εἰς τοὺς ἄλλους, ὁ φοβερός, τὸ δὲ δειλός ἔχει παθητικὴν σημασίαν, ὁ φοβούμενος πολὺ, ὁ φοβησιαῆρης.

- τήριος-τηρία-τήριον: σω-τήριος (ὁ σφύζων, ὁ δυνάμενος νὰ σώζη)
 -ρός-ρά-ρόν: λαμπρός (ὁ λάμπων)
 -νός-νή-νόν: τερπ-νός (ὁ τέρπων)

II. Παθητικά ἐπίθετα, ἤτοι τὰ σημαίνοντα τὸν πάσχοντα ἢ παθόντα ἢ δυνάμενον νὰ πάθῃ ἢ ἄξιον νὰ πάθῃ ἢ ὀφείλοντα νὰ πάθῃ ἐκείνο ποῦ δηλοῖ τὸ ῥῆμα.

§ 480. Τὰ παθητικά ἐπίθετα τὰ σημαίνοντα τὸν πάσχοντα ἢ παθόντα ἢ δυνάμενον ἢ ἄξιον νὰ πάθῃ ἐκείνο ποῦ δηλοῖ τὸ ῥῆμα σχηματίζονται μὲ τὰς ἐξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις:

- τός-τή-τόν: γραπ-τός (ὁ γραφόμενος ἢ γραφείς ἢ γεγραμμένος)
 θαυμασ-τός (ὁ θαυμάζόμενος ἢ ἄξιος νὰ θαυμάζηται) νοη-τός
 (ὁ δυνάμενος νὰ νοηθῇ) ἐπαινετός (ὁ ἄξιος νὰ ἐπαινεθῇ)
 -ᾶς -ᾶδος: λογ-ᾶς (ὁ ἐκλεκτός, λέγω=ἐκλέγω) μιγᾶς (ὁ μει-
 γμένος, ἀσθενὲς θέμ. μιγ-)
 -ὄς-ή-όν: λοιπ-ὄς (ὁ λειπόμενος ἢ λελειμμένος).

Σημ. Καὶ ἄλλα ἐπίθετα ἔχουν διάθεσιν παθητικὴν, π. χ. τὸ χρήσιμος ἐκ τοῦ χρῶμαι=ὁ κατάλληλος νὰ τον μεταχειρισθῇ τις, ὁ κατάλληλος εἰς χρήσιν.

§. 481. Τὰ παθητικά τὰ σημαίνοντα τὸν ὀφείλοντα νὰ πάθῃ ἐκείνο ποῦ δηλοῖ τὸ ῥῆμα σχηματίζονται μὲ παραγωγικὴν κατάληξιν -τέος-τέα-τέον: γραπ-τέος (ὁ ὀφείλων νὰ γραφῇ, ἐκεῖνος ποῦ πρέπει νὰ γραφῇ) διδασ-τέος (ὁ ὀφείλων νὰ διδαχθῇ, ὅλη διδασκτέα) ποιη-τέος (ὁ ὀφείλων νὰ ποιηθῇ, νὰ γίνῃ) τί ποιητέον; τί πρέπει νὰ γίνῃ;)

Σημ. Τὰ εἰς-τός καὶ-τέος ἐπίθετα, τὰ παραγόμενα ἀπὸ φωνηεντόληκτα ῥήματα, σχηματίζονται ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα μόνον, ἂν ὅλοι οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος (πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ) σχηματίζονται ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα: νοη-τός ποιη-τέος. . . ἄλλως σχηματίζονται ἀπὸ τὸ ἀσθενές: ἐπαινετός εὐθετέος διαιρετός διαιρετέος λυτός σιάτος ἄ-σιῖτος θετός δοτέος.

γ'. Ἐπίθετα παράγωγα ἀπὸ ἐπιρρήματα.

§ 482. Ἐπίθετα παράγωγα ἀπὸ ἐπιρρήματα (χρονικὰ μόνον) εἶναι ὀλίγα καὶ σημαίνουν τὸν γιγνόμενον ἢ γενόμενον κατὰ τὸν

χρόνον, ποῦ δηλοῖ τὸ ἐπίρρημα, ἢ τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸν χρόνον ἐκεῖνον: περυσινός (πέρυσσι) χθεσινός (χθές) αὔρινος (αὔριον).

Μεταβολὴ τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος εἰς τὰ παράγωγα ἀπὸ ῥήματα.

§. 484. Εἰς πολλὰ οὐσιαστικά, ἐπίθετα, καὶ ἄλλα παράγωγα ἀπὸ ῥήματα, τὸ φωνήεν τῆς ῥίζης μεταβάλλεται ὡς ἑξῆς:

τὸ ε γίνεται ο ἢ ω

τὸ ει » οι

τὸ ευ » ου

τὸ η » ω

λέγω λόγ-ος λογ-άς λογ-άδην φέρ-ω (φορέω) φορῶ

πλέ-ω (πλό-ος) πλοῦς (πλω-τήρ) συμπλω-τήρ πλω-τός. . . .

λείπω λοιπός (ὀπόλοιπος. . .) ἀλείφ-ω ἀλοιφ-ή ἀμείβ-ω ἀμοιβ-ή

σπεύδ-ω σπουδ-ή ἀρήγω ἀρωγῆ ἀρωγός.

Γ'. Παράγωγα ῥήματα.

§ 485. Τὰ παράγωγα ῥήματα γίνονται

α'. ἀπὸ θέματα οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων

β'. ἀπὸ θέματα ἄλλων ῥημάτων

γ'. ἀπὸ ἐπιρρήματα ἢ ἐπιφωνήματα.

α'. Ῥήματα παράγωγα ἀπὸ οὐσιαστικά ἢ ἐπίθετα.

§ 486. Τὰ ῥήματα τὰ παραγόμενα ἀπὸ οὐσιαστικά ἢ ἐπίθετα σχηματίζονται κατὰ πρῶτον μὲ τὴν παραγωγικὴν κατάληξιν- *ιω*¹⁾

βασιλεύς θεμ. βασιλευ- (βασιλεύ *ιω*) βασιλεύω

τιμὴ θεμ. τιμα- (τιμά-*ιω* τιμάω) τιμῶ.

φίλος θεμ. φιλε- (φιλέ *ιω* φιλέω) φιλῶ

δοῦλος θεμ. δουλο- (δουλό-*ιω* δουλόω) δουλῶ

κῆρυξ θεμ. κηρυκ- (κηρύκ-*ιω*) κηρύσσω ἢ κηρύττω

παῖς παιδός θεμ. παιδ- (παῖδ-*ιω*) παίζω

μέλας μέλανος θεμ. μελαν- (μελάν-*ιω* μελάνω) μελαίνω

§ 487. Κανονικῶς ἀπὸ ὀνόματα τῆς α' κλίσεως σχηματίζονται ῥήματα εἰς (ἀνω -άω) ὦ: νίκη (νικάω) νικῶ, ἀγάπη (ἀγαπάω) ἀγαπῶ,

βοή (βοάω) βοῶ, δαπάνη (δαπανάω) δαπανῶ, —

ἀπὸ ὀνόματα τῆς β' κλίσεως σχηματίζονται ῥήματα εἰς (ἐνω -έω) ὦ:

¹⁾ Τὸ *ι* τῆς κατάληξεως *ιω* εἶναι πρόσφμμα, §. 357 κ. ε.

αὐλός (αὐλέω) αὐλῶ, πόλεμος (πολεμέω) πολεμῶ, ἀργός (ἀργέω)
(ἀργῶ), οἶκος (οἰκέω) οἰκῶ . . . ,—

ἢ εἰς (-όζω -όω) -ῶ: πόλεμος (πολεμῶ) πολεμῶ, δῆλος (δηλόω)
δηλῶ, ὀρθός (ὀρθῶ) ὀρθῶ

καὶ ἀπὸ ὀνόματα τῆς γ'. κλίσεως σχηματίζονται ῥήματα

1. εἰς (εὐζω) -εῶ (ἀπὸ ὀνόματα εἰς -εὐς): ἱερεὺς ἱερεύω, ἵππεύς
ἵππεύω .

2. εἰς -σσω ἢ -τιω (ἀπὸ θέματα ἀφωνόληκτα), φύλαξ φύλακος
(φυλάκω) φυλάσσω, αἶμα αἵματ-ος (αἰμάτω) αἰμάσσω, βῆξ
βηχ-ός (βήχ ω) βήσσω (βήχω).

3. εἰς -ζω (ἀπὸ θέματα μὲ χαρακτηριστῆρα γ ἢ δ): ἄρπαξ ἄρπα-
γ-ος (ἀρπάγ-ω) ἀρπάζω, ἐλπίς ἐλπίδ-ος (ἐλπίδ-ω) ἐλπίζω

4. εἰς -ύω ἀπὸ θέματα οὐσιαστικῶν εἰς -ύς: ἰσχύς (ισχύω) ἰσχύω

Σημ. Ἀπὸ ἐπίθετα τῆς γ'. κλίσεως εἰς -ύς σχηματίζονται
ῥήματα μὲ παραγωγικὴν κατάληξιν -νω (ὥστε λήγουν εἰς -ύνω):
βαρὺς βαρύνω, βαθύς βαθύνω . . .

§ 488. Πολλάκις ἢ παραγωγικὴ κατάληξις -ω προστίθεται εἰς τὸ
θέμα χωρὶς τὸν χαρακτηριστῆρα: (ἄγγελος θέμ ἄγγελο- (ἄγγέλ-ω) ἄγγέλλω,

(καθαρός » καθαρο- (καθάρ ω) καθαίρω,

(μυλακός » μυλακο- (μυλάκ ω) μυλάσσω

(πυρετός » πυρετο- (πυρέτ-ω) πυρέσσω

(ἑρέτης » ἑρετα- (ἑρέτ-ω) ἑρέσσω

§ 489. Πολλάκις ἐκλαμβάνεται ὡς παραγωγικὴ κατάληξις
ὀλόκληρον τὸ -εύω -άω -έω -όω -αίνω -ζω -ίζω -άζω -ιάζω καὶ
προστίθεται ὀλόκληρον εἰς τὰ θέματα οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων εἴτε
ὅπως εἶναι, εἴτε συνηθέτερον χωρὶς τὸν χαρακτηριστῆρα ¹⁾:

Κατὰ τὸ βασιλεὺς βασιλεύ-ω σχηματίζονται τὰ ῥήματα ἡγε-
μον-εύω (ἡγεμών) δυναστ-εύω (δυναστής) τυρανν-εύω (τύρανν-ος)
πρωτ-εύω (πρωτός) ἀριστ-εύω (ἄριστ-ος), ἀγορ-εύω (ἀγορ-ά) ἀληθ-
εύω (ἀληθ-ής) παιδ-εύω (παῖς) δουλ-εύω (δοῦλ-ος) ἡμερ-εύω (ἡμέρ-α).

Σημ. Κατὰ τὸ ἡμέρα ἡμερεύω γίνεται καὶ (νύξ νυκτ-ός) νυκτ-
ερεύω (μὲ παραγωγικὴν κατάληξιν -ερεύω).

¹⁾ Τῆς ἀνωμαλίας αὐτῆς αἰτία εἶναι ἡ συγγενὴς ἢ ἀντίθετος σημασία

Κατὰ τὸ μέλας μελαίνω σχηματίζονται καὶ ἀπὸ ἐπίθετα τῆς β' κλίσεως ῥήματα εἰς -αίνω: λευκ αίνω (λευκ ὄς) χαλεπ-αίνω (χαλεπός)

Κατὰ τὰ ῥήματα εἰς (-άω) -ῶ σχηματίζονται καὶ ἀπὸ οὐσιαστικά τῆς β' κλίσεως ῥήματα εἰς (-άω) -ῶ: (ἄριστάω) ἀριστῶ ἐκ τοῦ ἀριστον (πρόγευμα)

Κατὰ τὰ ῥήματα εἰς (-έω) -ῶ σχηματίζονται καὶ ἀπὸ οὐσιαστικά τῆς α' καὶ τῆς γ' κλίσεως ῥήματα εἰς (-έω) -ῶ: λυπῶ (λυπ-έω λύπη) αἰωροῦμαι (αἰωρ-έομαι αἰώρα) μαρτυρῶ (μαρτυρ έω μάρτυς).

Κατὰ τὰ ῥήματα εἰς -ζω -ίζω -άζω -ιάζω σχηματίζονται καὶ ἀπὸ ὀνόματα τῆς α' καὶ τῆς β' κλίσεως ῥήματα εἰς -ζω -ίζω -άζω -ιάζω: ἀγορά-ζω (ἀγορά) φιλιππ-ίζω (Φίλιππος) ὄπλ-ίζω (ὄπλον) ἐτοιμ-άζω (ἐτοιμος) ἐγκωμ-άζω (ἐγκώμιον) βοιωτ-ιάζω (Βοιωτός),—

καὶ ἀπὸ οὐσιαστικά τῆς γ'. κλίσεως μὲ χαρακτηριστῆρα ἄλλον πλὴν τοῦ γ καὶ δ: θαυμά-ζω (θαῦμα) ἀγων-ίζομαι (ἀγών) θερ-ίζω (θέρος) -ἐλληνίζω (*Ἕλλην).

Κατὰ τὰ ῥήματα εἰς (-όω) -ῶ σχηματίζονται καὶ ἀπὸ οὐσιαστικά τῆς γ'. κλίσεως ῥήματα εἰς (-όω) ῶ: μαστιγ ῶ (μαστιγῶ μάστιξ) κυματῶ (κυματώ κύμα).

§ 490. Ὀλίγα ῥήματα πκράγωγα ἀπὸ ὀνόματα σχηματίζονται μὲ πκρωγωγικήν κκτάληξιν -ώσω ἢ -ώτιω: λιμώτιω (εἶμαι πεινκ-σμένος, λιμός = πεινκ) ὑπνώτιω (ὑπνος, κοιμῶμαι).

§ 491. Ἀπὸ πολλὰ ὀνόματα πκράγονται διπλᾶ ἢ καὶ τριπλᾶ ῥήματα, μὲ τὴν αὐτὴν ἢ μὲ διάφορον σημασίαν:

θήρα (τὸ κυνήγιον) θηρῶ (θηράω) καὶ θηρεύω (κυνηγῶ)
 τύραννος τυρανῶ (τυραννέω) καὶ τυραννέω (εἶμι τυραννος)
 ἀγνός ἀγνεύω (εἶμι ἀγνός, κκθαρός) καὶ ἀγνίζω (κάμνω ἄλλον
 κκθαρόν)

πόλεμος πολεμῶ (πολεμέω, κάμνω ἐγὼ πόλεμον κατὰ τινος)
 καὶ πολεμῶ (πολεμῶ, βάλλω ἄλλον νᾶ κάμη πόλεμον κατὰ τινος)
 δοῦλος δουλεύω (εἶμι δοῦλος) καὶ δουλῶ (δουλώω, κάμνω ἄ-
 λον δούλον)

δεῖπνον δειπνῶ (δειπνέω, ἐγὼ τρώγω τὸ δεῖπνον, ἐσπερινὸν φα-
 γητόν)
 καὶ δειπνίζω (παραθέτω εἰς ἄλλον τὸ δεῖπνον)

καθαρός καθαίρω (κάμνω ἄλλον καθρόν, καθαρίζω)
καὶ καθαρεύω (εἶμαι ἐγὼ καθρός).

§ 492. Τὰ εἰς -ίζω -ιάζω ῥήματα τὰ παραγόμενα ἀπὸ ὀνόματα κύριζ ἢ ἔθνικὰ ἢ καὶ ζῆα σημαίνουν μιμοῦμαι ἐκεῖνον τοῦ δηλοῦ τὸ ὄνομα ἢ εἶμαι φίλος αὐτοῦ ἢ εὖνους πρὸς αὐτόν:

ἀτικίζω (μιμοῦμαι τοὺς ἀττικούς, τὴν γλῶσσαν τῶν ἀττικῶν)
φιλιππίζω (φρονῶ τὰ τοῦ Φιλίππου ἢ εἶμαι εὖνους πρὸς τὸν
Φίλιππον)

μηδίζω (ἀσπάζομαι τὰ τῶν Μήδων, τάσσομαι μὲ τοὺς Μήδους)
βοιωτιάζω (μιμοῦμαι τὴν γλῶσσαν ἢ τὰ ἥθη τῶν Βοιωτῶν)
πιθηκίζω καὶ μέσ. πιθηκίζομαι (μιμοῦμαι τὸν πίθηκον)

§ 493. Τὰ παράγωγα εἰς -άω ἢ -ιάω ῥήματα δηλοῦν ἐνίστα
μεγάλην ἐπιθυμίαν πρὸς τι :

(θανατιάω) θανατιῶ (πολὺ ἐπιθυμῶ τὸν θάνατον)

(στρατηγιάω) στρατηγιῶ (πολὺ ἐπιθυμῶ τὴν στρατηγίαν)

§ 494. Τὰ παράγωγα εἰς (-άω) -ῶ ῥήματα σημαίνουν πολλάκις
νόσον :

(ὀφθαλμιάω) ὀφθαλμιῶ (πάσχω ὀφθαλμίαν, πονόματον)

(ναυτιάω) ναυτιῶ (πάσχω ναυτίαν, ἐμετικὴν διαθήσιν)

(μελαγχολιάω) μελαγχολῶ (πάσχω μελαγχολίαν)

(λιθιάω) λιθῶ ἢ (λιθιάω) λιθιῶ (πάσχω λιθάσιν)

(οἰστριάω) οἰστριῶ (οἰστρός, ἔχω οἰστρον, ἐλαύνομαι ὑπὸ οἰστρου,
μανίας ποιητικῆς)

β' Ῥήματα παράγωγα ἀπὸ ἄλλα ῥήματα.

§ 495. Τὰ ῥήματα τὰ παραγόμενα ἀπὸ θέματα ἄλλων ῥημάτων εἶναι:
α'. θαμιστικά, τοιαῦτα δηλ. τὰ ὁποῖα σημαίνουν ὅτι ἢ ὑπὸ τοῦ
πρωτοτύπου ῥήματος δηλουμένη πράξις γίνεται συχνὰ (θαμά) ἢ
μὲ ἐπίτασιν.

§ 496. Τὰ θαμιστικά ῥήματα σχηματίζονται μὲ τὰς ἐξῆς παρα-
γωγικὰς καταλήξεις :

1. -άζω -ιάζω, -ύζω (ρίπτω) ριπιάζω (ρίπτω συχνὰ) (κύπτω) κυ-
πιάζω (κύπτων κατ' ἐξαιρέσειν ἐξετάζω, ἐρευνῶ τι) (αἰτέω
αἰτῶ = ζῆτῶ) αἰτίζω (ἐπαίτῶ, ἐπιμόνως ζητῶ), ἐρπύζω (ἐρπω)

2. -(έω) ᾠ ἤ -άω) ᾠ: (φορέ-ω) φορῶ (φέρω), (στρωφ-άω) στρωφῶ (στρέφω).

Σημ. Πολλάκις τὸ θαιμιστικὸν εἶναι ἐντελῶς ἰσοδύναμον μὲ τὸ πρωτότυπον: στέγω καὶ στεγάζω (σκεπάζω) στένω καὶ στενάζω.
β'. ἔφρετικά, τοιαῦτα δηλ. τὰ ὁποῖα σημαίνουν ἔφρουν τ. ἔ. σφοδρὰν ἐπιθυμίαν νὰ γίνῃ ἐκεῖνο ποῦ δηλοῖ τὸ πρωτότυπον.

§. 497. Τὰ ἐφρετικά λήγουν εἰς -σιῶ ἢ (-σιάω)-σιῶ καὶ γίνονται ἀπὸ τὸν μέλλοντα: (γελῶ μέλ. γελάσομαι) γελασιῶ (ἔχω ἐπιθυμίαν πολλήν νὰ γελάσω), (πολεμῶ μέλ. πολεμήσω) πολεμησηῶ (εἶμαι φιλοπόλεμος), (κλαίω μελ. κλαύσομαι κλαυσιῶ) κλαυσιῶ (ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ κλαύσω).

γ'. ἐναρκτικά, τοιαῦτα δηλ. τὰ ὁποῖα σημαίνουν ἔναρξιν τῆς πράξεως, ποῦ δηλοῖ τὸ πρωτότυπον.

§ 498. Τὰ ἐναρκτικά σχηματίζονται μὲ παραγωγικὴν κατάληξιν -σκω καὶ ἔχουν μόνον ἐνεστώτα καὶ παρατατικόν: (ἠθάω) ἠθῶ (εἶμαι ἔφηρος) ἠθάσκω (ἀρχίζω νὰ γίνωμαι ἔφηρος), (γηράω) γηρῶ (εἶμαι γέρον) γηράσκω (ἀρχίζω νὰ γίνωμαι γέρον).

γ'. **Ῥήματα παράγωγα ἀπὸ ἐπιρρήματα ἢ ἀπὸ ἐπιφωνήματα.**

§. 499. Τὰ ῥήματα τὰ παραγόμενα ἀπὸ ἐπιρρήματα ἢ ἀπὸ ἐπιφωνήματα εἶναι ὀλίγα καὶ σχηματίζονται ὅλα μὲ τὴν παραγωγικὴν κατάληξιν -ζω (-άζω-ίζω -ώζω) διχά-ζω (δίχα, χωρίζω εἰς δύο) πελά-ζω (πέλας, πλησιάζω) πλησιάζω (πλησίον) ὀψ-ίζω (ὀψέ, κάμνω τι ὀψέ, ἀργὰ) αἰά-ζω (αἰαῖ, φωνάζω αἰαῖ) οἰμ-ώζω (οἰμοί, φωνάζω οἰμοί).

Δ' Παράγωγα ἐπιρρήματα.

§ 500. Τὰ παράγωγα ἐπιρρήματα γίνονται ἀπὸ οὐσιαστικά, ἀπὸ ἐπίθετα, ἀπὸ ἀντωνυμίας, ἀπὸ ἀριθμητικά, ἀπὸ ῥήματα, ἀπὸ μετοχάς, ἀπὸ ἄλλα ἐπιρρήματα, καὶ εἶναι:

α'. τοπικά, σχηματιζόμενα μὲ τὰς ἐξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις:

1. -θεν οὐρανόθεν (ἐξ οὐρανοῦ) Ἀθήνηθεν (ἐξ Ἀθηνῶν) ε-θεν (ἐς, ἐξ οὗ τόπου) ἐκεῖθεν (ἐξ ἐκείνου τοῦ τόπου) ἄλλοθεν (ἐξ ἄλλου τόπου).

2. -σε ἢ -δε (ζε): ἐκεῖ-σε (εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον) *Μεγάρα-δε* (εἰς *Μέγαρα*) *Ἀθήναζε* (ἐκ τοῦ *Ἀθήνας*, -δε, εἰς *Ἀθήνας*)

3. -σι *Ἀθήνησι Πλαταιᾶσι Ὀλυμπίαισι* (ἐν *Ἀθήναις* ἐν *Πλαταιαῖς* ἐν *Ὀλυμπίαις*).

4. -οι: οἶκοι *Ἰσθμοῖ Μεγαροῖ Πειραιοῖ Φαληροῖ* . . . (ἐν τῷ οἴκῳ ἢ ἐν τῇ πατρίδι, ἐν τῷ *Ἰσθμῷ*, ἐν *Μεγάροις*, ἐν *Πειραιεῖ* ἐν . . .)

5. -θι: ἄλλοθι αὐτόθι (ἐν ἄλλῳ τόπῳ, ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ) . . .

β'. τροπικὰ σχηματιζόμενα μὲ τὰς ἐξῆς παραγωγικὰς καταλήξεις:

-ως: *δικαί-ως ἀδίκ-ως οὔτι-ως ἄλλ-ως λεληθότι-ως* (ἐκ τῆς *μετοχῆς λεληθώς*) *πρεπόντ-ως* (*πρέπων*)

-δόν (-ηδόν): *βοτρυ-δόν* (*βότρυ-ς*, ὅταν *σταφύλι*) *ἀγέλη-δόν* (*ἀγέλη*) *ταυρ-ηδόν* (*ταῦρος*)

-δην (-άδην): *βάδην* (*βαίνω* θέμ. *βα-*) *τροχ-άδην* (*τρέχω*)

-ίνδην: *ἀριστι-ίνδην* (*ἄριστος*) *πλουτίνδην* (*πλοῦτος*)

-ίνδα: *κρυπτι-ίνδα* (*κρύπτω*) *δοστρακ-ίνδα* *διελκυστίνδα*

-ί: *ἄμισθ-ί* (*ἄμισθος*)

-εῖ: *πανδημ-εῖ* (*πάνδημος*)

-τί: *δωρισ-τί* (*δωρίζω*) *ἐλληνισ-τί* (*ἐλληνίζω*)

γ'. χρονικά. Τὰ χρονικά παράγωγα ἐπιρρήματα εἶναι ὀλίγιστα, γίνονται ἀπὸ ἀντωνυμίας μόνον καὶ σχηματίζονται μὲ παραγωγικὴν κατάληξιν -τε: *πότε;* (*ποιος*, *ποιον* χρόνον;) *τότε* (*οὗτος*, *τοῦτον* τὸν χρόνον) *ἄλλοτε* (*ἄλλον* χρόνον)

δ'. ποσοτικά, γινόμενα ἀπὸ ἀπόλυτα ἀριθμητικά ἢ ἀπὸ ἐπίθετα. τὰ ὁποῖα σημαίνουν ποσόν, καὶ σχηματιζόμενα μὲ παραγωγικὴν κατάληξιν -κισ -άκισ: *ἐννεά-κισ* (ἐννεά § 245) *πολλ-άκισ* (*πολύς*, *πολλ-οῦ*) *πλεον-άκισ* *πλειοσι-άκισ*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΑ'.

Σύνθεσις

§ 501. Σύνθεσις λέγεται ἡ ἔνωσις δύο ἀπλῶν λέξεων εἰς μίαν σύνθετον: *ἄκρα πόλις* — *ἀκρόπολις*, *χρυσοῦ φόρος* — *χρυσοφόρος*.

Σημ. Δύναται καὶ σύνθετος λέξις νὰ ἐνωθῇ μὲ ἄλλην εἰς νέαν σύνθετον: (ἐν δόξᾳ) *ἐνδοξος*, (*τρῖς ἐνδοξος*) *τρισένδοξος*, *ὑπερ-ἐν-δοξος*.

§ 502. Ἡ πρώτη ἐκ τῶν λέξεων, αἱ ὁποῖαι ἐνοῦνται, λέγεται πρῶτον συνθετικὸν (μέρος), ἢ δευτέρα δεύτερον συνθετικόν.

§ 503. Αἱ λέξεις συντίθενται κατὰ τοὺς ἑξῆς συνδυασμούς:

α'. οὐσιαστικὸν μὲ οὐσιαστικόν: γήλοφος (γῆ λόφος)

» μὲ ῥῆμα: πυροφόρος (πῦρ φέρω)

ναυμάχος (ναῦς μάχομαι)

β'. ἐπίθετον ἢ ἀντωνυμία μὲ οὐσιαστικόν: λευκό-θριξ (λευκός θριξ) ἄλλο-φυλός (ἄλλος φυλή)

γ'. ἀριθμητικὸν μὲ οὐσιαστικόν: δεκά πηχυς ἐννεά-κρουσος

δ'. τὸ πᾶς μὲ οὐσιαστικόν ἢ ἐπίθετον: παμ βασιλεὺς πάγ καλός

ε'. τὸ αὐτός μὲ οὐσιαστικόν ἢ ῥῆμα: αὐτό-χειρ (αὐτός χεῖρ = ὁ ἐνεργῶν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ χειρὶ) αὐτο δίδακτος (αὐτός διδάσκω = ὁ διδάσκων ἑαυτὸν)

ς'. ῥῆμα μὲ οὐσιαστικόν: φιλό-τιμος (φιλῶ τιμῆ) μισο-γυνῆς (μισῶ γυνή)

ζ' πρόθεσις μὲ οὐσιαστικόν: παρα-θαλάσσιος (παρά θάλασσα)

» μὲ ἐπίθετον: ὑπέρ-πολύς ὑπο-μέλας

» μὲ ῥῆμα: ἀνα-βαίνω δια-λύω

» μὲ ἐπίρρημα: πρό-παλαι ὑπερ-άνω

η'. ἐπίρρημα μὲ οὐσιαστικόν: παλίμ-παις εὐγενής (εὖ γένος)

» μὲ ἐπίθετον: εὖ-δηλός

» μὲ ῥῆμα: εὖ-αίσθητος (εὖ αἰσθάνομαι) ἀει-κίνητος (ἀεὶ κινεῖται)

θ'. ἀχώριστον μόριον μὲ οὐσιαστικόν ἢ ἐπίθετον ἢ ῥῆμα

§ 504. Ἀχώριστα μόρια λέγονται ὀλίγα μονοσύλλαβοι ἢ δυσύλλαβοι λέξεις, αἱ ὁποῖαι μόνον ἐν συνθέσει, ὡς πρῶτα συνθετικὰ μέρη, ἀπαντῶσι καὶ εἶναι αἱ ἑξῆς:

ἀ- ἢ (πρὸ φωνήεντος) ἀν- (στερητικόν): ἀ-παις, ἀν-ἄξιος ἀ-τοκος (ἢ οὐ τίκτουςα)

ἀ- (ἐπιτατικόν): ἀ-χανής (ἀ-χάσκω θεμ. χαν- πολὺ χάσκων, πολὺ ἀνοικτός) ἀ-τενής (ἀ-τείνω, πολὺ τεντωμένος)

ἀ- (ἀθροιστικόν): ἅ πᾶς ἅπαντες (ὁμοῦ πάντες)

δυσ- (ἀντιθ. εὖ): δυσ-άρεστος δυσ-τυχής

ἡμι- ἡμί-γυμνος ἡμί-ονος

ὕψι-	ὕψι-πυργος (ὁ ἔχων ὕψηλους πύργους)
νη-	νη ποινεί (χωρὶς ποινὴν, ἀτιμωρητί)
ἀρι-	ἀρι-δηλος (ὀλοφάνερος)
ἔρι-	ἔρι κτυπος (ὁ μέγαν κτύπον κάμνων)
ζα-	ζα-πλουτος (βαθύπλουτος, πολὺ πλούσιος)

Σημ. α'. Εἰς τὴν σύνθετον λέξιν δὲν περιλαμβάνονται πάντοτε πᾶσαι αἱ ἐννοούμεναι λέξεις, παραλειπομένων μιᾶς ἢ καὶ δύο αἱ ὁποῖαι εὐκόλως ἐννοοῦνται: παρα-θαλάσσιος (ὁ παρὰ τὴν θάλασσαν κείμενος) ἡμί-ονος (ὁ ἐξ ἡμισείας ὄνος καὶ ἐξ ἡμισείας ἵππος) μει-ξο-βάρβα-ροι ("Ἕλληνες καὶ βάρβαροι ἀναμίξ").

Σημ. β'. Τὸ τελικὸν σύμφωνον ν τοῦ α' συνθετικοῦ μέρους, ἂν κατὰ τὴν σύνθεσιν συναντηθῇ μὲ οὐρανισκόφωνον ἢ ξ, γίνεται γ: πάγ-κοινος (πᾶν κοινός) συγ-γενής (σὺν γένος) συγ-χαίρω (σὺν χαίρω), συγ-ξέω, —

ἂν συναντηθῇ μὲ χειλόφωνον ἢ ψ, γίνεται μι: ἔμ-παίζω (ἐν παίζω) παλίμ-παις (πάλιν παῖς) ἔμ-ψυχος (ἐν ψυχῇ), —

ἂν συναντηθῇ μὲ ἔρρινον ἢ ὕγρον ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό: σύμ-μαχος (σὺν μάχομαι) ἔμ-μένω (ἐν μένω) συλ-λέγω (σὺν λέγω) συρ-ρέω (σὺν ρέω) παλίρ-ροια (πάλιν ρέω).

Σημ. γ'. Τὸ ν τῆς προθέσεως σὺν, ἂν συναντηθῇ μὲ σ, ἀφομοιοῦται μὲν πρὸς αὐτό, ἂν μετὰ τὸ σ ἀκολουθῇ φωνῆεν: σύσσωμος (σὺν σῶμα), συσσωρεύω (σὺν σωρεύω) — ἀποβάλλεται δὲ, ἂν μετὰ τὸ σ ἀκολουθῇ σύμφωνον: συ-στέλλω.

Σημ. δ'. Τὸ ν τῆς προθέσεως σὺν ἀποβάλλεται καὶ ἂν συναντηθῇ μὲ ζ: συ-ζεύγνυμι (σὺν ζεύγνυμι) συ-ζητῶ (σὺν ζητῶ).

Σημ. ε'. Ἄν τὸ β' συνθετικὸν ἀρχιζῆ ἀπὸ ρ, τὸ δὲ α' συνθετικὸν λήγη εἰς φωνῆεν βραχύ, εἰς τὴν σύνθετον λέξιν διπλασιάζεται τὸ ρ: ἐπί ρ-ρημα (ἐπί ῥῆμα) κατα ρ-ρέω (κατὰ ῥέω) ἄρρητος (ἀ- ῥητός) ἀπόρρητος (ἀπὸ ῥητός) ἐπιρροή (ἐπί ῥέω) περίρρητος (περὶ ῥέω), — ἀλλὰ εὐ-ρωστος, εὐ-ρωθμος ἀεί-ρους ἀεί-ρυτος, χαμαι-ριφής

Γενικοὶ κανόνες τῆς συνθέσεως.

§ 505. Ὅταν τὸ α' συνθετικὸν εἶναι ὄνομα ἢ ἀντωνυμία, ἐν τῇ συνθέσει λαμβάνεται κανονικῶς τὸ θέμα αὐτοῦ: γή-λοφος νικη-φόρος

λογο-γράφος λεω φόρος ναυ μάχος λευκό-θριξ μελάμ-πεπλος ἀλλό-
γλωσσος αὐτό γραφον τοιοῦτό τροπος.

Σημ. α'. Τὸ βοῦς πρὸ συμφώνου εἶναι βου-, πρὸ φωνήεντος
βο·: βουκόλος βου-θιτῶ βο-άνθρωπος (ὁ Μινώταυρος).

Σημ. β'. Ὅταν τὸ α' συνθετικὸν εἶναι ἐπιθέτου, ἐν τῇ συν-
θέσει λαμβάνεται πάντοτε τὸ θέμα τοῦ ἄρσενικοῦ γένους, καὶ ὅταν
τὸ β' συνθετικὸν ἢ καὶ τὸ ὄλον σύνθετον εἶναι γένους θηλυκοῦ:
μακρό-χειρ λευκο πέτρα ἀκρό πολις.

§. 506. Ὁ χαρακτηρ τοῦ α'. συνθετικοῦ, ἂν εἶναι φωνῆεν α ἢ η
ἢ ο ἀποβάλλεται, ὅταν τὸ β' συνθετικὸν ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν: μουσ ηγέ-
της θυρ-αυλῶ (ζῶ εἰς τὸ ὑπαιθρον) αἰχμ-άλωτος ἀγρ οἶκος (ἀγρὸς οἰκῶ).

Σημ. α'. Δὲν ἀποβάλλεται πάντοτε, ὅταν τὸ β'. συνθετικὸν
εἶναι ἐκ τῶν λέξεων, αἱ ὁποῖαι παλαιότερον εἶχον εἰς τὴν ἀρχὴν
F ἢ σ: ἀγαθο-εργός (ἀγαθο-Φεργός) δημιουργός (ἐκ τοῦ δημο-ερ-
γός δημο-Φεργός) δαδοῦχος (ἐκ τοῦ δαδόχος δαδό-σοχος σεχ-ἔχω)

Σημ β'. Τοῦ ἐπιθέτου ἄρτιος ὁ χαρακτηρ ο ἀποβάλλεται καὶ
ὅταν τὸ β'. συνθετικὸν ἀρχίζῃ ἀπὸ συμφώνου: ἄρτι-μελής ἄρτί-πους
ἄρτί-φρων ἄρτί χειρ.

Ἐξαιρέσεις.

§ 507. Τὸ θέμα πολλῶν ὀνομάτων τῆς α'· καὶ τῆς γ'. κλίσεως σχη-
ματίζεται κατὰ τὸ θέμα τῶν ὀνομάτων τῆς β' κλίσεως εἰς-ο: ἡμε-
ρο-δρόμος λυρο-ποιός (λύρα ποιῶ) φυσιο-λόγος ἰχθυο-πώλης κρεο-
πώλης τειχο-ποιός.

§. 508. Ὀλιγίστων ὀνομάτων τῆς δ'· καὶ τῆς γ' κλίσεως τὸ θέμα
σχηματίζεται κατὰ τὸ θέμα τῶν ὀνομάτων τῆς α'. κλίσεως εἰς -η:
θαναιη-φόρος κληη-φόρος (κλεοῦν φέρω) λαμπαδη φόρος λαμπα-
δη-δρομία.

§ 509. Τὸ ὄνομα γῆ (ἄσυναίρετον γέα ἐν τῇ συνθέσει ὡς α' συν-
θετικὸν γίνεται καὶ γε-γεω- ἢ γαιο- (γαῖα): γε-ωρούχος (ὁ σκάπτων
μέσα τὴν γῆν) γεω-μέτρης γαιο-δότης.

§ 510. Τὸ ὄνομα ὕδωρ ὡς α' συνθετικὸν γίνεται ἕδρο- ἢ ὕδατο-
ἕδροφόρος ἕδροπότης ὕδατο πότης.

§. 511. Τὰ εἰς μα-γεν. -ματος ὀνόματα (αἰμα σῶμα χρῆμα...)
ὡς α' συνθετικὰ ἢ ἀποβάλλουν τὸ α τοῦ -μα, ὅταν τὸ β' συνθετικὸν
ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν: σωμα-ασκῶ,—

ἢ γίνονται -μο ἢ -ματ-ο κατὰ τὰ ὀνόματα τῆς β' κλίσεως αἰμό-φυρτος αἰμο-βαφῆς αἶμο βόρος σωματο φύλαξ χρηματο-ποιός.

§ 512. Τὸ καλὸς ὡς α' συνθετικὸν γίνεται καλλι-: καλλι-πολις (καλή, ὠραία πόλις).

§ 513. Τὸ πᾶς ὡς α' συνθετικὸν γίνεται παν- ἢ παντο-: (κατὰ τὰ ὀνόματα τῆς β' κλίσεως) παν ὀπιης παμ-βασιλεὺς πάν-τολμος ἢ: παντό-τολμος παντο-πώλιον (παντοπωλεῖον).

§ 514. Τὸ πολλὸς, ὡς α' συνθετικὸν γίνεται πολυ-: πολύ-χειρ πολύ-πους

§ 515. Τὸ μέγας ὡς α' συνθετικὸν γίνεται μεγα- ἢ μεγαλ(ο)-: μεγὰ θυμος ἢ μεγαλό-θυμος μεγαλό-ψυχος μεγάλ-αυχος.

§ 516. Τὰ ἀριθμητικὰ εἰς δύο τρεῖς τέσσαρες ὡς α' συνθετικὰ γίνονται μονο- δι- τρι- τετρα: μον-ὄφθαλμος μονό-τεκνος (ὁ ἔχων ἓνα μόνον ὀφθαλμόν, ἓν μόνον τέκνον) δί-πυλος δί-πους τρί-πους τετρά-δραχμον.

§ 517. Τὰ ἄκλιτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τοῦ πέντε μέχρι καὶ τοῦ ἑκατὸν ὡς α' συνθετικὰ μένουσιν κανονικῶς ἀμετάβλητα: πεντέ-πους (ὁ ἔχων μῆκος πέντε ποδῶν) ἑκ-μηνος (ἔξ μηνῶν) ἑξ-ἔτης ἑπτα-βόειος ὀκτω-δάκτυλος ἑννεά-πηγυς δεκα στάδιος εἰκοσί-πηγυς ἑκατόμ-πυλος.

Σημ. Λέγονται καὶ ἑξά-μηνος πεντά-μηνος ὀκτα-δάκτυλος εἰκοσά-πηγυς κατὰ τὰ ἄλλα λήγοντα εἰς -α, ἐπτά-μηνος ἑννεά πηγυς δεκά-πηγυς.

§ 518. Ὅταν τὸ α' συνθετικὸν εἶναι ῥῆμα, ἐν τῇ συνθέσει λαμβάνεται,

εἴτε τὸ ῥηματικὸν θέμα τοῦ ἐνεστώτος (κυρίως ἂν πρόκειται διὰ τῆς συνθέτου λέξεως νὰ δηλωθῇ διαρκῆς ιδιότης): φέρ-ασπις (ὁ φέρων πάντοτε ἀσπίδα), φερο-έγγυος, ἐχ-έγγυος (ὁ παρέχων πάντοτε ἐγγύην, ἐγγύησιν), πειθ-αρχῶ (πεῖθομαι πάντοτε τοῖς ἀρχουσι, εἶμαι εὐπειθής), —

εἴτε τὸ θέμα τοῦ ἀορίστου ¹⁾ (κυρίως ἂν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ πράξις τοῦ δηλοῦ τοῦ σύνθετον, ἐγένεν ἄπαξ εἰς τὸ παρελθόν):

¹⁾ Θέμα ἀορίστου λέγοντες ἐταῦθα ἐννοοῦμεν τὸ ἀμετάβλητον μόνον μέρος τοῦ χρόνου τούτου καθ' ὅλον τὸν σχηματισμὸν αὐτοῦ. π. χ. τοῦ ἔλυσσεν τὸ λυο-. τοῦ ἔφυγον τὸ φυγ-.

σεισάχθεια (ὁ νόμος ὁ ὁποῖος ἀπέσεισε τὸ ἄχθος, τὸ χρέος),
δίψ-ασπις (ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔρριψε μίαν φορὰν τὴν ἀσπίδα).

Σημ. Αἰτία νὰ λαμβάνεται τὸ θέμα τοῦ ἀορίστου εἰς τὴν σύνθεσιν εἶναι καὶ τοῦτο, ὅτι τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος εἶναι πολλάκις διὰ προσφωμάτων ἐπιρρηγμένον καὶ μεταθεδλημένον: δα-κέ-θυμος (ὁ δάκνων τὸν θυμόν, τὴν ψυχὴν).

§ 519. Ὅταν τὸ α' συνθετικὸν εἶναι ῥήμα, τὸ δὲ β' συνθετικὸν ἀρχίζῃ ἀπὸ σύμφωνον, μεταξὺ τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος ἢ τοῦ ἀορίστου καὶ τοῦ β' συνθετικοῦ παρεντίθεται ἔν ε ἢ ο ἢ ι: ἐχ-έ-μυθος φερ-έ-πονος φερ-έ-οικος (φερ-έ-Φοικος) λιπ-ό-νεως φρυ-ό-πονος μειξ-ο-βάρβαροι ἐθελ-ό-δουλος λυσ-ι-μελῆς ἀρχ-ι-θέωρος.

Σημ. Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα α ἢ ε φωνηεντόληγτα ῥήματα τιμῶ φιλῶ . . . ἀποβάλλουν πάντοτε τὸν χαρακτῆρα καὶ συντίθενται ὅπως τὰ συμφωνόληγτα: φιλ-έταιρος φιλ-έλλην μισ-άνθρωπος μισ-έλλην φιλ-ό-νικος φιλ-ό-τιμος μισ-ο-γύνης τιμ-ό-θεος νικ-ό-βουλος (ἐκεῖνος τοῦ ὁποῖου ἡ γνώμη νικᾷ ἐν τῇ βουλῇ).

§ 520. Τὰ ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου καὶ ὡς α'. καὶ ὡς β'. συνθετικὰ μένουσιν ἀμετάβλητα (μόνον τὸ τελικὸν φωνῆεν τοῦ α'. συνθετικοῦ, ἂν εἶναι βραχύ, ἐκθλίβεται, ὅταν τὸ β'. συνθετικὸν ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν): (πάλιν) παλίν-δρομος παλίμ-παις ἔμ-παλιν ἀνά παλιν, (πάλαι) παλαί-φατος ἔκ παλαι πρό παλαι, (ἀντί) ἀντί-παλος ἀντι-ἄξιος.

§ 521. Τὸ β' συνθετικὸν μέρος μένει ἀμετάβλητον, ἂν καὶ τὸ ὅλον σύνθετον μένη τὸ αὐτὸ μέρος λόγου, ὅποιον εἶναι τὸ δ' συνθετικόν: μοθο φορὰ (φορὰ) ἀκρό πολις (πόλις) χειρό-μαντις γή-λοφος νυκτο-φύλαξ ὑπο-μέλας ἀμφι-βάλλω σωμα ασκῶ.

§ 522. Τὸ δ' συνθετικὸν συνήθως μεταβάλλεται εἰς τὴν κατάληξιν, ἂν τὸ ὅλον σύνθετον γίνεται ἄλλο μέρος λόγου (ἐπίθετον ἢ οὐσιαστικόν): ἐκατόμ-πυλος (πύλι) ἄ-βαθῆς (βάθος) μισογύνης (γυνή) δριθο-θήρας (θηρῶ) ναυ-μάχος (μάχομαι).

Σημ. Τὸ β' συνθετικὸν μένει καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἀμετάβλητον, ἂν εἶναι ὄνομα καὶ ἢ κατάληξις αὐτοῦ εἶναι ἐκ τῶν καταλήξεων τῶν ἐπιθέτων: ἄ-θάνατος (θάνατος) ἄ-φθονος (φθόνος) ἄ-παις γεν. ἄπαιδος εὐπαις (παῖς κλιδός) δί-πους τρί-πους (ποδός) λευκο-πῶγων ἄ-ρους εὐ-ρους μακρό χειρ.

§ 523. Αἱ μεταβολαὶ τοῦ β' συνθετικοῦ εἰς τὴν κατάληξιν γίνονται ὡς ἑξῆς:

α'. Τὰ οὐσιαστικά μεταβάλλονται συνήθως εἰς -ος: ἔν-δοξος (δόξα) ἄτεχνος (τέχνη) ἄδωρος (δῶρον) ἀλίμενος (λιμὴν) δεκά-μηρος (μῆν) εὐάνδρος (ἄνθρω) πάρ-αλος (ἄλς).

Σημ. Ὀλίγα τινὰ μεταβάλλονται εἰς -ης ἢ -ιος: χειροτέχνης καλλιτέχνης (τέχνη) παρ-άλιος (ἄλς) ὑπο-χείριος (χείρ).

β'. Τὸ γῆ (γέα γαῖα) γίνεται -γεως ἢ -γειος ἢ -γαιος: λεπτό-γεως εὐ-γεως κατά-γειος ἀπό-γειος μεσό-γειος μεσό-γαιος.

γ'. Τὸ μῆ γίνεται -μνος: δεκά μνος ἑκατόμνος.

δ'. Τὸ γνώμη γίνεται -γνώμων: εὐ-γνώμων βαθυγνώμων.

ε'. Τὸ πόλις γίνεται -πόλις γεν. -πόλιδος: εὐ-πολις εὐ-πόλιδος, ἄπολις ἀπόλιδος.

ς'. Τὸ φρήν γίνεται -φρων: ἄ-φρων εὐ-φρων σώ-φρων πρόφρων.

ζ'. Τὰ ὀνόματα εἰς -μα γεν. -ματος μεταβάλλονται εἰς -μος ἢ -ματος ἢ -μων: εὐ-σχημος εὐ-σχήμων (σχῆμα) ἀ-σώματος πολυ-όμματος ἀ-κλήμων εὐ-κλήμων πολυ-κλήμων (κτῆμα) λευχ-είμων μελαν-είμων (εἶμα=ἔνδυμα).

η'. Τὰ λήγοντα εἰς -ος οὐδέτερα τῆς γ'. κλίσεως (βάθος τέλος κλέος. . .) μεταβάλλονται εἰς -ης (ἀπὸ τὸ θέμα εἰς -εσ βαθεσ-τελεσ. . .) ἄ-βαθῆς εὐ-τελής ἀ-τελής πολυ-τελής εὐ-κλεῆς εὐ-παθῆς πολυ-παθῆς παμ-μεγέθης. . . γεν. ἀβαθοῦς (ἀβαθέος-ος ἀβαθέος). . .

Προσοχή. Τὰ ἀπλᾶ βαθύς πλατύς βαρύς παχύς ταχύς ὠκύς ἠδύς γράφονται μὲν υ̅ εἰς τὴν λήγουσαν, —

τὰ σύνθετα ἀ-βαθῆς ἰσο-πλατῆς ἀ-βαροῆς ἰσο-παχῆς ἀνισοταχῆς ποδώκης ἀηδῆς γράφονται μὲν η̅.

θ'. Τὸ ὕδωρ γίνεται -υδρος: ἄν-υδρος πολύ-υδρος

ι'. Τὸ ναῦς ἢ μένει -ναυς ἢ γίνεται -νεως: χιλιό-ναυς (στρατῶς) λιπό-ναυς λιπό-νεως (στρατιώτης).

ια'. Τὸ αἰδῶς γίνεται -αιδῆς: ἀν-αιδῆς γεν. ἀν-αιδοῦς.

ιδ'. Τὰ ὀνόματα πατήρ μήτηρ γαστήρ γίνονται -πάτωρ -μήτωρ -γάστωρ: ἀ-πάτωρ προ-πάτωρ ἀ-μήτωρ προ-μήτωρ προ-γάστωρ.

Σημ. Μετὰ τοῦ ὁμο- ὡς α'. συνθετικοῦ γίνονται καὶ -πάτριος -μήτριος -γάστριος: ὁμο-πάτριος καὶ ὁμο-πάτωρ ὁμο-μήτριος καὶ

ὄμο-μήτωρ ὄμο-γάστριος καὶ ὄμο-γάστωρ (ἀπὸ ἓνα πατέρα, μία μητέρα, μία κοιλιά)

ιγ'. Τὰ ὀνόματα χρέος γῆρας κέρως κρέας γίνονται -χρεως -γῆρος -κερως -κρεως: ὑπό-χρεως ἀξιό-χρεως ἀ-γῆρος βαθυ-γῆρος εὐ-κερως χρυσό-κερως ἀπό-κρεως ἡδύ-κρεως.

ιδ'. Τὸ ὄνομα χρῶς γεν. χρωτός (τὸ δέρμα ἢ τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος) γίνεται -χρως ἢ -χρους (χρῶς, χροά) μελάγ-χρως καὶ μελάγ-χρους.

ιε'. Τὸ εἶς ἢ μένει -ρις ἢ γίνεται -ρινος: εὖ-ρις γεν. εὖ-ρινος ἢ εὐ-ρινος γεν. εὐρίνου.

ισ'. Τὰ ῥήματα συνήθως μεταβάλλονται εἰς -ος ἢ -ας ἢ -ης: γεω-γράφος δορυθο-θήρας (θηράω-ω) πατρ-αλοίας μητρ αλοίας (ἀλοιάω-ω) γυμνασίαρχος ἢ γυμνασιάρχης Ὀλυμπιό-νικος ἢ Ὀλυμπιο-νίκης.

Σημ. α'. Πάντοτε μεταβάλλονται εἰς-ης τὰ ῥήματα πωλῶ τριβῶ μετροῶ ὠνοῦμαι: ἀνθο-πώλης παιδο-τριβῆς γεω-μέτρης τελ ὠνῆς.

Σημ. β'. Τὰ ῥήματα χαίρω λάμπω φαίνομαι ἀρκῶ (ἀρκέω) μεταβάλλονται εἰς -χαρῆς -λαμπῆς -φανῆς -ἀρκῆς ἢ -αρκῆς: αἰμο-χαρῆς περι-λαμπῆς ἀ-φανῆς αὐτ-ἀρκῆς ὀλιγ-αρκῆς.

ιζ'. Τῶν ῥημάτων εἰς -μι καὶ ἄλλων μερικῶν λαμβάνεται ὡς β'. συνθετικὸν τὸ εἰς-της ἢ-τηρ παράγωγον, ἂν καὶ τὸ σύνθετον δηλοῖ τὸ ὄρων πρόσωπον: ζυγο-σιάτης (ἴστημι) νομο-θέτης θεσμο-θέτης (τί-θημι) δικαιοδότης πλουτοδότης (δίδωμι) παιδολέτωρ¹⁾ (ὄλλυμι) δλετήρ¹⁾ βο-ηλάτης (ἐλαύνω, ἐλάτης) τραγλο-δύτης (δύομαι δύτης) ὕδρο-πό-της (πίνω πότης).

ιη'. Ἄν διὰ τοῦ συνθέτου δηλοῦται παθητικὴ διάθεσις, σχηματίζονται τὰ β'. συνθετικὰ κανονικῶς εἰς -τος (κατὰ τὰ εἰς-τος ῥηματικὰ ἐπίθετα): θεό-πεμπτος χειρο-ποίητος σφυρ-ήλατος (σφύρα ἐλαύνω ἐλατός) δύσ-βατος ἄ-βατος (βαίνω θέμ. βα) ἄγραπτος...

§524. Μερικὰ σύνθετα ῥήματα ἔχουν γίνεαι ἐκ φράσεως ὀλοκληρου: ἀπο-στοματίζω ἐκ τῆς φράσεως ἀπὸ σιόματος (= ἀπὸ μνήμης) λέγω, ἀπο σιηθίζω ἐκ τῆς φράσεως ἀπὸ σιήθους λέγω, δια-τελῶ ἐκ τῆς φράσεως διὰ τέλους ποιῶ (ὄχι ἐκ τοῦ διὰ καὶ τελῶ), κατα-χωρίζω ἐκ τῆς φράσεως κατὰ χώραν τίθημι (ὄχι ἐκ τοῦ κατὰ καὶ χωρίζω),

¹⁾ τὸ -τηρ ἔγινε-τωρ ὅπως εἰς τὸ πατηρ-ἀπάτωρ μήτηρ-ἀμήτωρ...

δι-ισθμίζω ἐκ τῆς φράσεως διὰ τοῦ ἰσθμοῦ μεταφέρω πλοῖα ἐκ τοῦ ἐνὸς κόλπου εἰς τὸν ἄλλον (Κορινθιακοῦ Σαρωνικὸν ἢ τὰνάπαλιν).

§ 525. Νόθος σύνθεσις λέγεται ἐκείνη, ἣ ὅποια εἶναι ἀπλῆ ἔνωσις δύο ὀνομάτων δυναμένων νὰ γράφονται καὶ χωριστά, Νεάπολις (Νέα Πόλις) νεώσοικος (νεῶς οἶκος) Πελοπόννησος (ἀντὶ Πελοπόσ-νησος, δηλ. Πέλοπος νῆσος) πασί-δηλος (πᾶσι δῆλος) πασί-γνωστος (πᾶσι γνωστός).

Ἑκτασις τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τοῦ β' συνθετικοῦ.

§ 526. Ἄν τὸ β' συνθετικὸν ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν α ἢ ε ἢ ο καὶ δὲν ἀκολουθοῦν μετ' αὐτὸ δύο σύμφωνα ἢ διπλοῦν, πολλάκις ἐκτείνονται τὰ φωνήεντα αὐτά, τὸ μὲν α καὶ ε εἰς η, τὸ δὲ ο εἰς ω: ἀν-ήκοος ἀν-ήκουσιος (ἀν- στερητ. ἀκούω) ὑπ-ήκοος βο-ηλάτης (βοῦς ἐλαύνω) ἀνώμαλος (ἀν- ὀμαλός) ἀκρ-ώρεια ὑπ-ώρεια (ἄκρα ὄρος, ὑπὸ ὄρος)

Σημ. α'. Τὸ ἄ εἰς τινα ἐκτείνεται εἰς ἄ: λοχ-ᾶγός ξεν-ᾶγός (ἄγω) ναυ-ᾶγός (ἄγνυμι)

Σημ. β'. Ἡ ἑκτασις αὕτη οὐδέποτε γίνεται εἰς τὰ ῥήματα τὰ σύνθετα μὲ πρόθεσιν, οὔτε εἰς τὰ ἐξ αὐτῶν παρκαγόμενα ἀφηρημένα οὐσιαστικά εἰς -η ἢ -οις: ὑπ-ακούω ὑπ-ακοή ἐπ-ελαύνω ἐπ-έλασις.

§ 527. Ἡ λέξις ὄνομα ὡς β' συνθετικὸν γίνεται ὀνυμος -ωνυμία: ἀν-ὀνυμος ἐπ ὀνυμος συν-ὀνυμος ἀντ-ωνυμία.

§ 528. Ἡ λέξις ὄροφῆ (ὄροφος) καὶ ὄλεθρος ὡς β'. συνθετικά ἐκτείνουν τὸ ο εἰς ω, μόνον ἀν ἢ πρὸ αὐτοῦ (ἢ τετάρτη ἀπὸ τοῦ τέλους) συλλαβῆ εἶναι βραχεῖα: δι-ώροφος τρι-ώροφος, πᾶν-ώλεθρία ἀνώλεθρος... ἀλλά: ὑπ-όροφος (ἢ συλλαβῆ ὑ- θέσει μακρὰ) πῦχ-όλεθρος.

Εἶδη συνθέτων.

§ 529. Τὰ σύνθετα διακρίνονται εἰς τρία εἶδη:

α'. Τὰ ὀριστικά ἢ προσδιοριστικά, ἐκείνα δηλ. εἰς τὰ ὅποια τὸ α' συνθετικὸν προσδιορίζει τὸ β' συνθετικὸν ὡς ἐπιθετικὸς ἢ ὡς ἐπιρρηματικὸς ἢ ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς αὐτοῦ: π.χ. ἀκρόπολις (ἄκρα πόλις) ἀείρους (ἀεὶ ῥέων) περιχαρῆς (ὑπερβολικῶς χαίρων)

παλίμπαις (πάλιν παῖς) χειρο-ποίητος (διὰ τῆς χειρὸς πεποιημένος).

Σημ. α' Ὀριστικὰ ἢ προσδιοριστικὰ εἶναι καὶ τὰ ἐκ τοῦ στερητικοῦ ἀ- ἢ ἀν- σύνθετα μὲ β' συνθετικὸν ἐπίθετον, ἄ-πιστος ἀν-ισος ἀν ἀξίος ἀν ἴανος.

Σημ. β' Προσδιοριστικὰ σύνθετα εἶναι καὶ ἐκεῖνα τῶν ὁποίων τὸ α' συνθετικὸν εἶναι προσδιορισμὸς τοῦ β' συνθετικοῦ κατὰ γενικὴν ὑποκειμενικὴν ἢ κτητικὴν: Πελοπόννησος (Πέλοπος νῆσος) μουσ-ηγέτης (μουσῶν ἡγέτης) γήλοφος (γῆς λόφος) πατρῶδελφος (τοῦ πατρὸς ἀδελφός).

β'. τὰ ἀντικειμενικά, ἐκεῖνα δηλ. τῶν ὁποίων τὸ ἐν συνθετικὸν εἶναι ἀντικείμενον τοῦ ἄλλου (κατ' αἰτιατικὴν) ἢ συμπλήρωμα αὐτοῦ (κατὰ δοτικὴν ἢ γενικὴν ἀντικειμενικὴν): πυρ-φόρος (ὁ φέρων πῦρ αἰτ.) ῥίψασπις (ὁ ρίψας τὴν ἀσπίδα) ὀλιγαρκῆς (ὀλίγοις ἀρκούμενος) βοηλάτης (βοῶν ἐλάτης) γυμνασί-αρχος (τοῦ γυμνασίου ἄρχων).

γ'. τὰ κτητικά, δηλ. ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐξηγοῦνται μὲ τὴν μετοχὴν ἔχων, τῆς ὁποίας ἀντικείμενα κατ' αἰτιατικὴν εἶναι ἀμφοτέρω τὰ συνθετικά: μακρό-χειρ (μακρὰν χεῖρα ἢ μακρὰς χεῖρας ἔχων) σώ-φρων (σώας φρένας ἔχων).

Σημ. Εἰς τὰ κτητικά ἀνήκουν καὶ πάντα σχεδὸν τὰ μετὰ τοῦ ἀ- ἢ ἀν- στερητικοῦ σύνθετα μὲ β'. συνθετικὸν οὐσιαστικόν: ἀπί-τωρ (μὴ ἔχων πατέρα) ἄ-φρων (μὴ ἔχων φρένας) ἀν-αιδής (μὴ ἔχων αἰδῶ) ἀ-βαθής (μὴ ἔχων βάθος).

§ 530. Συνδεικὰ σύνθετα. Ὑπάρχει καὶ τέταρτον εἶδος συνθέτων, πολὺ ὅμως σπάνιον εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, συνηθέστερον ὅμως εἰς τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν, τὰ συνδεικὰ σύνθετα, ἐκεῖνα δηλ. τὰ ὁποῖα ἀναλύονται εἰς τὰ ἀπλᾶ συνδεσμένα διὰ τοῦ συνδέσμου καὶ: ἰατρό-μαντις (ιατρός καὶ μάντις) νυχθημερόν (νύκτα καὶ ἡμέραν) πλουθ-υγεία (πλοῦτος καὶ υγεία), —

εἰς τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν: κουταλο-μαχαίρο πίρουνα (κουτάλια καὶ μαχαίρια καὶ πιρουνία) Ἀγγογάλλοι (Ἄγγλοι καὶ Γάλλοι) πασσαλείφω (πάσσω καὶ ἀλείφω).

Τονισμὸς τῶν συνθέτων.

§ 531. Τὰ σύνθετα κκνονικῶς, ἐὰν ἐπιτρέπη ἢ ποσότης τῆς ληγούσης, ἀναριθμίζουσιν τὸν τόνον ἀπὸ τῆς συλλαβῆς, εἰς τὴν ὁποῖαν

ἔχει αὐτὸν ἀπλοῦν τὸ β'. συνθετικόν, εἰς ἀνωτέραν συλλαβήν, μέχρι καὶ τῆς τελευταίας συλλαβῆς τοῦ α'. συνθετικοῦ (ἔχι ἕμως ποτὲ πέρα αὐτῆς): (ἀγών) προ-άγων (πιθανός) ἀπίθανος (φῶς) λυκό-φως (παῖς) ἄπαις παλίμπαις (σοφός) πάνσοφος (πόλις ἀκρόπολις) εὐπολις ὑπί-πολις (θριξ) δασύ-θριξ: ἄθλος) πέντ-αθλον (φίλος) ἄφιλος πάμφιλος (βατὸς) ἄβατος (δηλωτὸς) ἄ δήλωτος (λυτὸς) ἄ λυτος.

Ἐξαιρέσεις.

§. 532. Τὰ σύνθετα μὲ β'. συνθετικὸν λήγον εἰς -εὺς -τῆς -τήρ -ἀ- -ῆ -μὸς -τέος ἔχουν καὶ ὡς σύνθετα τὸν τόνον εἰς τὴν ἰδίαν συλλαβήν: (βασιλεὺς) παμ-βασιλεὺς, (ιερεὺς) ἀρχιερεὺς (εὐρετής) ἐφευρετής (πλωτήρ) συμπλωτήρ (φορὰ) μισθοφορὰ (γραφὴ) ἐπιγραφὴ (τομὴ) προ-τομὴ (νομὴ) διανομὴ (λογισμὸς) διαλογισμὸς συν-δειέος δια-γραπτέος.

Σημ. Ἀκολουθοῦν τὸν γενικὸν κανόνα καὶ ἀναδιβάξουν τὸν τόνον τὸ (κριτής) δικαιο-κρίτης ὄνειρο-κρίτης, τὸ (δεσμὸς) σύν-δεσμος ἐπὶ δεσμος ἄδεσμος, (ἐπίθ.) καὶ (θεσμὸς) ἔκ θεσμος (ἐπίθ.), ἄ θε-σμος (ἐπίθ.)

§ 533. Τὰ σύνθετα τὰ λήγοντα εἰς -ης γεν. -ους μὲ β'. συνθετικὸν τὸ τύχη ἢ οὐδέτερον τῆς γ'. κλίσεως εἰς -ος, τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης: εὐτυχῆς δυστυχῆς κακο-τυχῆς. . . εὐ-ειδῆς (εἶδος) ἀ-τελής (τέλος) ἀβαθῆς (βάθος) περικλεῆς (κλέος) ἀ κρατῆς (κράτος) ἀ-ψευ-δῆς φιλοψευδῆς (ψεῦδος).

Σημ. α. Τὰ ἔχοντα β'. συνθετικὸν τὰς λέξεις ἤθος μήκος μέγεθος τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης: ἀ-ήθης συν-ήθης εὐ-μήκης περι-μήκης παμ-μεγέθης εὐ-μεγέθης.

Σημ. β. Τὰ σύνθετα μὲ β'. συνθετικὸν τὸ ἔτος διφοροῦνται, τονίζονται δηλ. ἢ ἐπὶ τῆς ληγούσης ἢ ἐπὶ τῆς παραληγούσης: διε-τῆς τριετῆς πεντ-έτης καὶ πεντα-ετῆς τεσσαρακονταετῆς καὶ τεσσαρα-κονταετῆς (καὶ ἀνωμάλως: τεσσαρακοντούτης) ἑκατονταετῆς καὶ ἑκα-τονταετῆς (καὶ ἑκατοντούτης).

§ 534. Τὰ σύνθετα ἀ-σαφῆς ἀ-ληθῆς καὶ τὰ εἰς -ης γεν. -ους μὲ β'. συνθετικὸν τὸ ῥῆμα φαίνομαι χαίρω λάμπω φιλῶ μισῶ σέβω πίπτω πρέπω τονίζονται εἰς τὴν λήγουσαν: ἐπι-φανῆς περι-φανῆς περι-χα-

ρης πυρι-λαμπής προσ-φιλής θεο-μυσης α-σεβής εὐ-σεβής προ-πετής γονυ-πετής εὐπροετής διαπροετής.

Σημ. α'. Τὰ σύνθετα με β' συνθετικὸν τὸ πέτομαι (= πετώ εἰς τὸν ἀέρα) τονίζονται εἰς τὴν παραλήγουσαν: ὑψι-πέτης (ἀετός, ὁ ὑψηλὰ πετῶν).

Σημ. β'. Τὰ ἐξ ἐπιθέτων εἰς -ής σχηματιζόμενα κύρια ὀνόματα τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης: Περι-κλῆς (Περικλέης, ἀπὸ τὸ ἐπιθετὸν περικλήης) Ἀριστο-τέλης Ἀριστο-φάνης Λεω-χάρης Πυρι-λάμπης.

§ 535. Τὰ παρασύνθετα ἐπίθετα εἰς -τος, ἂν παράγονται ἀπὸ ῥήματα σύνθετα με πρόθεσιν τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης: δια-λυ-τός (διαλύω, ὁ δυνάμενος νὰ διαλυθῇ) διαβατός (διαβαίνω, ὁ δυνάμενος νὰ διαδαθῇ) -συνθετός (συντίθημι, ὁ δυνάμενος νὰ συντεθῇ).

Σημ. Τὰ παρασύνθετα ἐπίθετα εἰς -τος τονίζονται ἐπὶ τῆς προ-παραληγούσης, ἂν ἔχουν τὴν σημασίαν τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου: ἀπόροητος (ἀπηγορευμένος ἀπαγορευῶ) ἐξαιρέτος (ἐξηρημένος ἐξαιρῶ) περικαυστος (περικεκαυμένος περικαίω) σύνθετος (συντεθειμένος).

§ 536. Τὰ εἰς -ος σύνθετα με α' συνθετικὸν ῥῆμα τονίζονται ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης καὶ ἔχουν διάθεσιν ἐνεργητικὴν, φιλότιμος φιλό-νικος φιλό-δοξος (ὁ φιλῶν τὴν τιμὴν, τὴν νίκην) μισό λογος μισό-τεκνος μισό-θεος (ὁ μισῶν τὸν λόγον τὸ τέκνον. . .) φυγό-πονος (ὁ φεύγων, φυγῶν τὸν πόνον, ὁηλ. τὸν κόπον).

§. 537. Τὰ εἰς -ος σύνθετα με β' συνθετικὸν ῥῆμα τονίζονται ὡς ἐξῆς:

1. Ἄν ἔχουν παθητικὴν διάθεσιν ἢ ἀμετάβατον, τονίζονται ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης: πρωτό-τοκος (υἱὸς ὁ πρῶτος τεχθεὶς, γεννηθεὶς) αὐτό-νομος (ὁ αὐτονομούμενος) ναυσίπορος (ποταμὸς ὁ διὰ πλοίων περῶμενος) αὐτό-μολος (ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ, οἰκεία θελήσει μολῶν, ἐλθῶν).

2. Ἄν ἔχουν ἐνεργητικὴν διάθεσιν καὶ τὴν παραλήγουσαν βρα-χεῖαν, τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης:

πατρο-κτόνος πατρο-φόνος (ὁ τὸν πατέρα φονεύσας, Οἰδίπους)
μητρο-κτόνος μητρο-φόνος (ὁ τὴν μητέρα φονεύσας, Ὁρέστης)
ἀνδρο-φόνος (γυνή, ἢ τὸν ἄνδρα φονεύσασα, Κλυταιμῆστρα)

ἀνδροφάγος ἀνθρωποφάγος (Κύκλωψ)
 πρωτοτόκος (μήτηρ, ἢ πρώτην φορὰν τίττουσα, πρωτόγεννη)
 ἀριστο τόκος ἀριστο-γόνος (ἢ ἄριστα τέκνα τίττουσα, γεννώσα)
 λιθο-βόλος (στρατιώτης-μηχανή. ὁ λίθους βάλλων, ρίπτων)
 ναυσιπόρος (ὁ περῶν μὲ πλοῖα, ὁ ταξειδεύων).

3. Ἄν ἔχουν ἐνεργητικὴν διάθεσιν, καὶ τὴν παραλήγουσαν μακρὰν (φύσει ἢ θέσει) τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγουσῆς: ναυ-πηγὸς λοχ-ᾰγὸς ὄδ-ηγὸς στρατ-ηγὸς συν-αρδὸς (ὁ συνᾶδων) συν-εργὸς δημι-ουργὸς ψυχο πομπός

Σημ. α'. Ἄπὸ τὰ εἰς -ος σύνθετα μὲ β' συνθετικὸν ῥῆμα καὶ διάθεσιν ἐνεργητικὴν τονίζονται ἐπὶ τῆς προπαραληγουσῆς τὰ ἑξῆς:

1. Τὰ ἔχοντα β' συνθετικὸν τὸ ῥῆμα ἔχω ἢ ἄρχω ἢ σὺλῶ: ἠμί-οχος δα-δοῦχος (δαδός-οχος) ναύ-αρχος ταξι-αρχος ἱερό-συλος.

2. Τὰ ἔχοντα α' συνθετικὸν τὸ ἐπίθετον πᾶς ἢ πρόθεσιν ἢ ἐπίρρημα: πάμ-φορος πάν-τολμος μέτ-οχος συν-ήγορος κατ-ήκοος διά-δοχος πρό-μαχος παλαι-μαχος παλίν-τοκος παλίμ-βουλος εὐ-τοκος. εὐ φορος δίφο ρος

3. Τὰ ἔχοντα α' συνθετικὸν τὸ στερητικὸν ἀ- ἢ ἀν- ἢ τὸ ἀχώριστον μόριον δυσ: ἄ-φορος ἄ-τοκος ἄ-τολμος ἀν-ήκοος δύσ-τοκος

Σημ. β'. Τὸ πανοῦργος καὶ κακοῦργος τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγουσῆς, ἀν καὶ ἔχουν τὴν παραλήγουσαν μακρὰν.

Σημ. γ'. Ἄν καμμία τῶν ἀνωτέρω συνθέτων λέξεων εἰς-ος, αἱ ὁποῖαι τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγουσῆς ἢ παραληγουσῆς, συντεθῆ πάντιν ὡς δ'. συνθετικὸν εἰς νέαν σύνθετον λέξιν, ἢ νέα σύνθετος τονίζεται ἐπὶ τῆς προπαραληγουσῆς: (στρατηγός) συ-στράτηγος (διαλυτός) ἀ-διάλυτος (διαβατός) ἀ-διάβατος δυσ-διάβατος (ἀναβατός) δυσ-ανάβατος (πανοῦργος) τρι-πάνουργος (κακοῦργος) παγκάκουργος.

Σημ. δ'. Ὁμοίως καὶ τὸ ἀληθής (§ 534) συντιθέμενον πάλιν τονίζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν: ἀν-αλήθης.

Κατάλογος τῶν συνηθεστέρων ἀνωμάλων ῥημάτων

(περιέχων καὶ πολλὰς συγγενεῖς παραγώγους καὶ συνθέτους λέξεις)

Προσημεϊώσεις: Μὲ κεφαλαῖα γράμματα σημειοῦμεν τὴν ἀρχικὴν ῥίζαν, μὲ μικρὰ σημειοῦμεν τὰ διάφορα ῥηματικά θέματα.

ἄγα-μαι ΑΓΑ-(θαυμάζω) ἡγά-μην (κατὰ τὸ ἴσταμαι ἰστάμην) ἡγα-σάμην ἡγά-σ-θην, ἀγα-σ-τός ἀξιόλαστος.

ἄγνυμι ΓΑΓ-(συντριβῶ) συνήθως σύνθετον κατ-άγνυμι... ἄξω ἔαξα παρακ. β'. ἔαγα (εἶμαι συντετριμμένος) ὑπερο. ἔαγώς ἦν τετελ. μέλλ. ἔαγώς ἔσομαι. παθ. ἄγνυμαι παθ. ἀόρ. β'. ἐάγην, κάτ-αγμα ναυ-αγός.

ἄγορεύω ἡγόρευον ἀγορεύσω... (ὁμαλῶς) ἀλλὰ σύνθετον μὲ πρόθεσιν: προσ-αγορεύω (χαίρετιζω) ἀπ-αγορεύω (ἀποκάμνω) ἔχει μέλλ. προσ-ερῶ ἀπ-ερῶ ἀόρ. προσ-εἶπον ἀπ-εἶπον παρακ. προσ-εἶρηκα ἀπ-εἶρηκα ὑπερο. ἀπειρήκειν. Παθ. προσ-αγορεύομαι ἀν-αγορεύομαι προσ-ερεθήθην παρακ. προσ-εἶρημαι ὑπεροστ. προσ-εἰρήμην. Παράγωγα: ἀγόρευσις ἀγορευτός ἀγορευτέος ἀνά-ρ-ρησις πρόσ-ρησις ἀπόρ-ρητος.

ἄγω ΑΓ-(ὀδηγῶ) ἤγον ἄξω ἀόρ. β'. ἤγαγον παρακ. ἤχα (ἢ ἀγήοχα) ὑπερο. ἤχειν παθ. ἄγομαι ἡγόμην ἄξομαι ἡγαγόμην ἀχθήσομαι ἤχθην ἤγμα ἤγμην, ἀκτέος ἐπ-ακτός ἐπ-εἰσ-ακτος.

ἄδω ΑΕΙΔ-ᾄδ-(ψάλλω) ἤδον ἄσομαι ἤσα παθ. ἄδομαι ἡδόμην ἤσθην ἤσμαι, ἄσμα (ἀοιδὴ) φθὴ ἀοιδός.

αἰδοῦμαι ΑΙΔΕΣ- (αἰδέομαι ἐντρέπομαι) ἡδούμην αἰδέσομαι (ἐκ τοῦ αἰδέσομαι) ἡδεσάμην (ἡδεσ-σάμην) αἰδес-θήσομαι ἡδέσ-θην ἡδεσ-μαι, αἰδήμων αἰδεστός αἰδεστέος αἰδέσιμος.

αἰνῶ (αἰνέω) ΑΙΝ-αἶνος ἔπαινος αἶνε· αἰνη- συνήθως σύνθετον: ἐπαινῶ παιραινῶ. ἦνον αἰνέσομαι ἦνεσα ἦνεκα ἦνελεῖν παθ. αἰνούμαι ἡνούμην αἰνεθήσομαι ἡνεθην ἡνημαι ἡνήμην, αἰνεσις αἰνέτης αἰνετός αἰνετέος.

αἰνίττομαι ΑΙΝ-αἰνίγ (ὀμιλῶ σκοτεινῶς, συγκεκαλυμμένως) ἡνιττόμην αἰνίζομαι ἡνιζάμην ἡνιζήθην ἡνιγμαι αἰνίγμα αἰνικτός αἰνιγμός ὑπαινιγμός.

αἰρῶ (αἰρέω κυριεύω) ΑΙΡΕ-Ε\~ἦρουν αἰρήσω ἀόρ. β'. εἶλον ὑποι. ἔλω εὐκτ. ἔλομαι, ἔλε, ἔλεῖν, ἔλών, ἦρηκα ἦρήκειν ἦρηκώς ἔσομαι Παθ. καὶ Μέσο. αἰρῶμαι (ἐκλέγω, ἐκλέγομαι) ἦρούμην αἰρήσομαι εἰλόμην αἰρεθήσομαι ἦρέθην ἦρημαι ἦρήμην τετελ. μέλλ. ἦρήσομαι ἢ ἦρημένος ἔσομαι, αἰρετός αἰρετέος αἰρεσις. Σημ. Παθητικὸν τοῦ αἰρῶ κυριεύω εἶναι τὸ ἄλίσκομαι.

αἶρω-ΑΡ-(ἄρω σηκώνω) σύνθ. ἐπαίρω, ἐπαίρομαι καταίρω, ἦρον μέλλ. ἄρῶ ἀόρ. ἦρα ἦρκα ἦρκειν Παθ. καὶ Μέσο. αἶρομαι ἡρόμην μέσο. μέλλ. ἀρούμαι ἀόρ. ἡράμην ἄρ-θήσομαι ἦρ-θην ἦρμαι ἦρ-μην, ἄρ-τός ἄρ-τέος ἄρσις

αἰσθάνομαι ΑΙΣΘ-αἰσθε· αἰσθη- αἰσθαν- ἡσθανόμην μέσο. μέλλ. αἰσθήσομαι

μέσ. ἀόρ. β'. ἤσθόμην ἤσθημαι ἤσθήμην, αἰσθητός ἀναισθητός εὐαίσθητος αἰσθησίς αἰσθημα αἰσθητήριον.

ἀκούω ἈΚΟΦ- ἀκο-ἀκου-ἤκουον ἀκούσομαι ἤκουσα ἀκήκοα ἤκηκόειν ἢ ἀκη-
κοῶς ἦν Παθ. ἀκούομαι ἤκουόμην ἀκου-σ-θήσομαι ἠκού-σ-θην, ἀκουστός
ἀν-ἤκουστος ἀκουστέος ἀκουσμα ἀκοή,

ἀλείφω ΑΛΕΙΦ-ἤλειφον ἀλείφω... (ὁμαλῶς) ενεργ. παρακ. ἀλήλιφα παθ.
παρακ. ἀλήλιμμαι, ἀλειπτός ἀλειπτέος ἀλοιφή ἀλειψίς ἀλειμμα ἀλείπτης...

ἀλίσκομαι ΑΛ-ἀλο-ἄλω-ἀλίσκ-(συλλαμβάνομαι, κυριεύομαι) ἤλισκόμην ἄλω-
σομαι ἀόρ. β'. ἐάλων ἢ ἤλων ἐάλωκα ἢ ἤλωκα ἠλώκειν, ἄλωτός εὐ-ἀ-
λωτος αἰχμ-άλωτος ἄλωσις ἄλωσιμος...

ἀλλάσσω ἢ ἀλλάττω (ἄλλος) ἀλλαγ- ἢ ἠλλασσον ἢ-τιον ἀλλάξω ἠλλάξα...
(ὁμαλῶς) παθ. μελλ. β'. ἀλλαγῆσομαι π.θ. ἀόρ. β'. ἠλλάγην ἠλλαγμα
ἠλλάγμην ἠλλαγμένος ἔσομαι... ἀλλαγῆ ἠλλαγμα ἀλλακτέος διαλλακτής
ἀδιάλλακτος.

ἄλλομαι ΣΑΛ-ΑΛ- ἄλλομαι (πηδῶ) ἠλλόμην μέσ. μελλ. ἄλοῦμαι μέσ. ἀόρ. α'
ἠλάμην, ἄλμα ἄλτης ἄλτηρ (ἄλτηρες τὰ βόρην τὰ ὅποια ἐκράτουν οἱ πη-
δῶντες)...

ἄμαρτάνω ἄμαρτ-ἄμαρτε-ἄμ ρσθη-ἄμ ρσθην- ἠμάρτανον ἠμάρτησομαι (ἄμαρτ-
τήσω σύνθ.) ἠμαρτον (ἠμάρτησα ἠμάρτηκα ἠμαρτήξειν Παθ. ἄμαρτά-
νομαι ἠμαρτανόμην ἠμαρτήθην ἠμάρτημαι ἠμαρτήμην, ἠμάρτημα ἄμαρτ-
τάς-ἄδος ἄμαρτία ἄμαρτωλός ἀναμάρτητος.

ἄμφι-εννυμι ΕΣ-ἄμφι-ΕΣ- νυμι (ἐνδύω) ἢ ἐμφιεννύω ἠμφιέννυν ἢ ἠμφι-
έννυον ἠμφίεσα Μέσ. ἄμφιέννυμαι ἠμφιεννύμην ἄμφιέσομαι ἠμφίεσαι,
ἄμφιεις ἄμφιεσιμός ἄμφιεσιμα ἐσ-θής.

ἀν-ἀλίσκω ΑΛ- ἀλίσκ-ἄλο ἄλω-(ἐξοδεύω) ἢ ἀναλῶ (ἀναλώ) ἀνήλισκον ἢ
ἀνήλουν ἀναλώσω ἀνήλωσα ἀνήλωκα ἀνηλώκειν Παθ. ἀναλίσκομαι ἢ
ἀναλοῦμαι ἀνηλισκόμην ἢ ἀνηλούμην ἀναλωθήσομαι ἀνηλώθην ἀνήλω-
μαι ἀνηλώμην, ἀναλώσις ἀνάλωμα ἀναλωτής ἀναλωτέος...

ἀν-οίγω ἢ ἀνοίγνυμι ΟΙΓ- παρατ. ἀν-έφωγον ἀνοίξω ἀνέφωξα παρακ. ἀνέφωξα
Παθ. ἀνοίγομαι ἢ ἀνοίγνυμαι ἀνεφώγομην ἀνοίχθῆσομαι ἀνέφωχθην τε-
τελ. μελλ. ἀνεφώξομαι ἀνεφώγμαι ἀνεφώγμην, ἀνοικτός ἀνοικτέος ἀνοιξις...

ἀνύω ἢ ἀνύτω καὶ ἀνύω ἢ ἀνύτω ANY- ἀνυτ- (φέρω εἰς πέρας) ἦνυον
ἢ ἦνυτον ἀνύσω ἦνυσα ἦνυκα Παθ. ἀνύομαι ἢ ἀνύτομαι ἦνυόμην ἢ
ἦνυτόμην ἀνύσομαι ἦνυσάμην ἀνυσ-θήσομαι ἦνύσθην ἦνυσμαι, ἀνυστός
ἀνήνυστος ἢ ἀνήνυτος ἀνυστέον.

ἀπ-εχθ-ἀν-ομαι ΕΧΘ- ἐχθε-εχθη- (γίνομαι μισητός) ἀπηχθανόμην ἀπεχθήσο-
μαι ἀπηχθόμην ἀπήχθημαι ἐπηχθήμην, ἔχθος ἐχθρός ἀπεχθής.

ἄπτω ΑΦ- ἤπτον ἄψω ἤψα Παθ. ἢ Μέσ. ἄπτομαι ἤπτόμην ἄψομαι ἤψά-
μην ἀφθήσομαι ἤφθην ἤμμα ἤμμην, ἄπτός ἀπτέος ἀφή ἐπάφη § 108.1.

ἀράσσω (κυπῶ) ἢ -τιω ἀραγ-ἤρασον ἀράξω ἤραξα ἀράξομαι ἠράχθην
ἀρέ-σκω ΑΡΕ- ἀρεσκ-ἄρεσ-ἤρεσκον ἀρέσω ἤρεσα Μέσ. ἀρέσομαι ἤρεσκό-
μην ἤρεσάμην, ἀρεστός εὐἀρεστός δυοἀρεστός.

ἀρμόσσω ἢ ἀρμόττω ἢ ἀρμόζω ΑΡ- ἀρμογ- ἀρμοδ- ἤρμοττον ἢ ἤρμοζον ἀρ-
μόσω ἤρμοσα Μέσ. ἢ Παθ. ἀρμόττομαι ἢ ἀρμόζομαι ἤρμοττόμην ἢ

ἤρμοζόμην ἤρμοσάμην ἄρμοσθήσομαι ἤρμόσθην ἤρμοσμαι, ἄρμοστός ἀν-
 ἄρμοστος εὐάρμοστος ἄρμοστέος ἄρμοστῆς ἄρμοσμα ἄρμογη ἄρμος ἄρθρον.
 αὐξάνω ἢ αὐξω ἠῦον ἠῦσον αὐξήσω ἠῦξῃσα ἠῦξῃσα αὐξάνομαι ἢ αὐξομαι ἠῦξα-
 νόμην ἢ ἠῦξόμην αὐξήθησομαι ἠῦξήθην ἠῦξῃμαι ἠῦξήμην, αὔξη αὔξησις.
 ἄχθομαι ΑΧ-ΑΧΘ-ἄχθεσ- (λυπούμαι) ἠχθόμην ἄχθομαι (ἐκ τοῦ ἀχθέσσο-
 μαι) ἄχθεσ-θήσομαι ἠχθέσ-θην, ἄχθος ἄχθηδών.

βαίνω ΒΑ-ΒΗ-βάν-βάν-ν-ω ἔβαινον βήσομαι ἔβην βέθηκα ἔβεβήκειν *Παθ.*
 βαίνομαι ἔβαινόμην ἐβάθην βέβαμαι, βατὸς ἄβατος βατέος βάσις ἀνα-
 βάτης διαβάτης βῆμα βάθρον ἀποβάθρα βαθμὸς βαθμῖς βάδην βάκτρον
 βακτηρία . . .

βάλλω ΒΕΛ- βλ- βαλ- βλα- βλη- βάλω ἔβαλλον βαλῶ ἔβαλον βέβληκα ἔβε-
 βλήκειν *Παθ.* ἢ *Μέσ.* βάλλομαι ἐβαλλόμην *μέσ.* μέλλ. βαλοῦμαι ἐβαλό-
 μην βληθήσομαι ἐβλήθην βέβλημαι ἔβεβλήμην, βέλος βολή βλήμα βλη-
 τὸς μεταβλητὸς ἀπόβλητος... βλητέος μεταβλητέος..

βάπτω ΒΑΦ- βάπ- τ- ω ἔβαπτον βάψω ἔβαψα *Μέσ.* ἢ *Παθ.* βάπτομαι ἔβα-
 πτόμην ἐβάφθην ἐβάφην βέβαμμαι, βαφή βαφεὺς βάμμα βαπτὸς...

βιβρώσκω ΒΟΡ- βρο- βρω- (κατατρῶγω) ἐβίβρωσκον βρώσομαι ἔβρωσα βέ-
 θρωκα ἔβεβρώκειν *Παθ.* βιβρώσκομαι ἐβιβρωσκόμην βρωθήσομαι ἐβρώ-
 θην βεβρωμαι ἐβεβρώμην βεβρώσομαι, βορά αἶμο-βόρος βρωτὸς ἡμί-
 βρωτος σκοληκό-βρωτος βρωτέος βρωτῖς βρωῖμα.

βλάπτω ΒΛΑΒ- βλάπ- τ- ω ἔβλαπτον βλάψω ἔβλαψα βέβλαφα ἔβεβλάφειν
Παθ. βλάπτομαι ἐβλαπτόμην βλάψομαι ἔβλαψάμην βλαφθήσομαι ἐβλά-
 φθην βλαθήσομαι ἐβλάβην βέβλαμμαι ἔβεβλάμην βεβλάψομαι, βλάβη
 βλάβος ἀβλαθής... .

βλαστάνω ΒΛΑΣΤ- βλαστ-άν-ω βλαστε- βλαστη- ἐβλάστανον βλαστήσω
 ἐβλάστησα ἀόρ. β'. ἐβλαστον βεβλάστηκα ἢ ἐβλάστηκα ἐβλαστήκειν ἢ
 ἐβεβλαστήκειν, βλάστη βλαστὸς βλαστῶ (βλαστέω) βλάστημα

βλώσκω ΜΟΛ- βλο- βλω- (ἐρχομαι) ἔβλωσκον μέλλ. μολοῦμαι ἀόρ. β'. ἔμο-
 λον μολεῖν μολῶν *παρακ.* μέμβλωκα.

βούλομαι βουλ- βουλε- βουλη- ἐβουλόμην ἢ ἡβουλόμην *μέσ.* μέλλ. α'. βου-
 λήσομαι βουληθήσομαι ἐβουλήθην ἢ ἡβουλήθην βεβούλημαι ἔβεβουλή-
 μην, βουλή βούλησις βούλημα βουλητὸς ἀβούλητος... .

γηράσκω ἢ γηρῶ (γηράω) γηρα- ἐγήρασκον ἢ ἐγήρων (ἐγήραον) γηράσω ἢ
 γηράσομαι ἐγήρασα ἀόρ. β' ἐγήραν γεγήρακα ἐγεγηράκειν, γήρας ἀγήρατος.

γίγνομαι ΓΕΝ- γν- γιγν- γενε- γενη- ἐγίνονμην γενήσομαι ἐγενόμην γέγονα
 ἢ γεγέννημαι ἐγεγονέην ἢ ἐγεγενήμην τετελ. μέλλ. γεγονὸς ἔσομαι ἢ γεγε-
 νημένος ἔσομαι, γένος νεο-γν-ός γενεὰ γένεσις... .

γινώσκω ΓΝΟ-γνω(γνωρίζω, ἔχω γνώμην) ἐγίνωσκον γνώσομαι ἔγνω
 ἔγνωκα ἐγνώκειν ἐγνωκῶς ἔσομαι *Παθ.* γινώσκομαι ἐγινωσκόμην γνω-
 σθήσομαι ἐγνώσ-θην ἐγνωσ-μαι ἐγνώσ-μην, γνωτὸς ἢ γνωστός ἄγνωστος
 γνώστης γνώμη γνώσις γνωστέος... .

δάκνω ΔΑΚ-δηκ-δακν-(δαγκάνω) ἔδακνον δήξομαι ἔδακον *Παθ.* δάκνομαι
 ἔδακνόμην δηχθήσομαι ἐδήχθην δέδηγμαι ἐδεδήγμην, δηκτὸς ὀφιώ-δηκτος.
 λυσοσ-δηκτος δηγμα δῆξις... .

δαρθάνω κατα-δαρθάνω ΔΑΡΘ-δαρθε-δαρθη-ἐδάρθανον *ἀόρ. β'.* κατ-ἐδαρθον-κατα-δεδάρθηκα.

δεῖ ΔΕ-δεε-δεη - *ἀπροσ.* δεῖ (εἶναι ἀνάγκη) ἔδει δεήσει ἐδέησε δεδέηκε-δέω (ἔχω ἀνάγκην) *μέσ.* δέομαι (ἔχω ἀνάγκην, παρακαλῶ) ἐδεόμην δεήσομαι δεηθήσομαι ἐδεήθην δεδέημαι, δέσεις δέημα ἐνδεής ἐνδεια....

δέρω ΔΕΡ-δρ-δαρ-ἔδερον *μελλ.* δερῶ ἔδειρα *παθ. ἀόρ. β'.* ἐδάρην, δέρας δέρος δορά δάρσις δαρτός.

δαιτιῶ (δαιτιάω δαιτια- κρίνω συμβιβαστικῶς ὡς δαιτητής) ἐδίτην (ἐδίτη-ταον) δαιτήσω ἐδίτησα δεδίτηκα ἐδεδητήκειν *μέσ.* δαιτιῶμαι (δαιτιάομαι ζῶ τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον βίον) ἐδιητώμην ἢ διητώμην δαιτηθήσομαι ἐδιητησάμην ἢ διητησάμην ἐδιητήθην δεδιητήμαι ἐδεδητητήμην, δαιτητής-διδάσκω ΔΑ-διδαχ-ἐδίδασκον διδάξω ἐδίδαξα δεδίδαχα διδάσκομαι ἐδιδασκόμην διδάξομαι ἐδιδασξάμην διδαχθήσομαι ἐδιδάχθην δεδίδαγμα ἐδεδιδάγμην, διδακτός ἀδίδακτος διδακτέος διδάσκαλος διδαχή διδάγμα διδακτρα.

διδράσκω ΔΡΑ- (δραπετεύω) συνήθως σύνθετον ἀπο-ἐκ δια-διδράσκω ἐδιδρασκον δράσομαι *ἀόρ. β'.* ἔδραν δέδρακα ἐδεδράκειν, δρασμός δραπέτης.

δοκῶ ΔΟΚ-δοκε-δοκη- (φαίνομαι) ἐδόκουν δόξω ἔδοξα δοκοῦμαι ἐδοκούμην ἐδόχθην δέδογμαι δέδοκται (*ἀπρόσ.*), δόξα δόγμα δόκιμος δόκησις δόκημα.....

δύναμαι ἐδυνάμην ἢ ἡδυνάμην δυνήσομαι ἐδυνήθην ἢ ἡδυνήθην ἢ ἐδυνάσθην δεδύνημαι, δυνατός ἀδύνατος δύναμις δυνάστης.

δῶ (δέω) ΔΕ-δη-ἔδουν (ἔδεον) δήσω ἔδησα δέδεκα ἐδεδέκειν *Μέσ.* ἢ *Παθ.* δοῦμαι ἐδοῦμην δήσομαι ἐδησάμην δεθήσομαι ἐδέθην δέδεμαι ἐδεδέμην *τετελ. μελλ.* δεδήσομαι, δέσις δετός ἄδετος ὑπό-δημα ἀν-υπό-δητος διά-δημα.

ἐγείρω ΕΓΕΡ-ἐγρ-(σηκώνω) ἡγειρον ἐγερῶ ἡγειρα ἐγήγερα ἐγηγέροικεν *παρ. β'.* ἐγρήγορα (εἶμαι σηκωμένος, ξυπνός) *ὑπερ. β'.* ἐγρηγόρειν *Μέσ.* ἢ *Παθ.* ἐγείρομαι (σηκώνομαι ἐκ τῆς κλίνης) ἡγειρόμην ἐγεροῦμαι ἡγειράμην ἐγερθήσομαι ἡγέρθην ἐγήγεραι ἐγηγέρομην *μέσ.* *ἀόρ. β'.* ἡγρόμην, ἐγερός ἐγερτέος ἐγέρισμος ἐγερισ ἐγερτήριον.

ἐθέλω ΕΘΕΛ-ἔθελε-ἔθελ-ἢ θέλω ἤθελον ἐθελήσω ἠθέλησα ἠθέληκα ἠθελήκειν, ἐθελοντής *ἐπιρ.* ἐθελοντί ἐθελούσιος θέλησις θέλημα....

ἐλαύνω ΕΛ-(ἐλαίνω ἐκ τοῦ ἐλα-νύ-ω) ἤλαννον *μελλ.* ἐλῶ (ἐλάσω ἐλάω) ἐλᾶς ἐλᾶ.. ἤλασα ἐλήλακα ἐληλάκειν *παθ.* ἐλαύνομαι ἤλαυνόμην ἤλασάμην ἤλαθην ἐλήλαμαι ἐληλάμην, ἐλατός εὐ-ήλατος νε-ήλατος σφυρ-ήλατος ἐλατέος ἔλασις ἐλάτης.

ἐλίττω ἢ *ἐλίττω* ΕΛΙΚ- (τυλίττω στρέφω) εἴλιττον ἐλίξω εἴλιξα ἐλίττομαι ἐλιττόμην εἰλίχθην εἴλιγμα, ἐλίξ ἐλιγμός ἐλικτός ἐλίξις.

ἐλκω ΕΛΚ-ἐλκυ-(σύρω) εἴλκον ἐλξω εἴλκυσσα εἴλκυκα ἔλκομαι εἰλκόμεν ἐίλκυσάμην ἐλκυ-σ-θήσομαι ἐίλκυσ-σ-θην εἴλκυ-σ-μαι εἰλκυσάμην-ἐλκτός ἐλκτέον ἔλιξις ἐλκτικός ἐλκηθμός ἐλκυσμός ἔλκυσις ἐλκυστικός διελκυστίνδα (*ἐπίρρημα*).

ἐπαινῶ ἰδέ αἰνώ.

ἐπι-μέλ-ομαι (φροντίζω) ΜΕΛ- (μέλει *ἀπρόσ.*) μελε-μελη-ἢ ἐπι-μελ-οῦμαι (ἐπι-

- μελέομαι) ἐπεμελόμην ἢ ἐπεμελούμην ἐπιμελήσομαι ἐπιμεληθήσομαι ἐπε-
μελήθην ἐπιμεμέλημαι, ἐπιμελητέον ἐπιμέλημα ἐπιμελητής.
- ἐπίσταμαι** (γνωρίζω) ΣΤΑ στη- ἠπιστάμην ἐπιστήσομαι ἠπιστήθην, ἐπιστήμη
ἐπισοτήμων ἐπισοτήτος.
- ἐπιομαι** (ἀκολουθῶ) ΣΠΠ-ἐπ σπ- εἰπόμην ἔπιομαι μέσ. ἀόρ. β'. ἐσπόμην ὑποί-
ἐπί-σπωμα εὐκτ. ἐπι-σποίμην προστ. ἐπίσπου ἀπαρ. ἐπισπέσθαι μετοχ.
ἐπισπόμενος
- ἐρχομαι** ΕΡΧ-ΕΛΕΥΘ- ἐλυθ-ἐλο-ἤρχόμην (ἐν συνθέσει μόνον, ὑπερχόμην
προσηρχόμην..) ἐλεύσομαι ἤλθον ἐλήλυθα ἐληλύθειν, νέ-ηλυς ἔπ-ηλυς
προσήλυτος. Ὡς παρατατικός τοῦ ἐρχομαι χρησιμοποιεῖται συνήθως ὁ παρα-
τατικός τοῦ εἶμι ἢ αἰ ἢ ἦεν... καὶ ὡς μέλλον ὁ εἶμι εἰ εἶσαι... καὶ ὡς
παράγωγα αὐτοῦ λαμβάνονται καὶ τὰ ἐκ τῶν θεμάτων τοῦ εἶμι (εἰ ἰ-οῖ-)
οἶμος ὁδός ἰτός προσ-ιτός ἀπρόσ-ιτός ἰτέον ἰτηλος ἐξιτηλος ἀνεξιτηλος
εἰσ-ι-τήριον.
- ἐρωτῶ** (ἐρωτάω) ΕΡ-ἐρε-ἐρη-ἐρωτα-ἐρωτη- ἠρώτων μέλλ. ἐρήσομαι ἢ ἐρω-
τήσω ἠρώτησα ἀόρ. β. ἠρόμην ὑποί. ἔρωμαι εὐκτ. ἐροίμην προστ. ἐροῦ
ἀπαρ. ἐρέσθαι μετοχ. ἐρόμενος ἠρώτηκα Παθ. ἐρωτώμαι ἠρωτώμην ἠρω-
τήθην ἠρώτημαι, ἐρώτημα ἐρώτησις ἐρωτητέον.
- ἐσθίω** (τρῶγω) ΕΔ-ΦΑΓ- ἔδε-ἦσθιον μέλλ. ἔδομαι (θα φάγω) ἀόρ. β'. ἔφαγον
παρακ. ἐδ ἠδοκα ἐδηδόκειν Παθ. ἐσθίομαι ἠσθίομαι παρακ. ἐδήδεσμαι.
ἔδεσμα ἐδωδή ἐδωδήμιος ἐδεστός ἐδεστέος ἐδεστής.
- εὐδω** (κοιμῶμαι) ΕΥΔ- εὐδε- εὐδή- ἠδον καθεδω ἐκάθευδον ἢ καθηῦδον
εὐδήσω καθευδήσω καθηῦδησα, καθευδήσειν.
- εὐρίσκω** ΕΥΡ- εὔρε-εὐρίσκ- ἠύρισκον ἢ εὐρίσκον εὐρήσω ἠῦρον ἢ εὔρον
ἠύρηκα ἢ εὔρηκα εὐρηκῶς ἦν παθ. εὐρίσκομαι ἠύρισκόμην ἢ εὐρισκό-
μην εὐρήσομαι εὐρεθήσομαι ἠύρέθην μέσ. ἀόρ. β'. ἠύρόμην ἢ εὐρόμην
ἠύρημαι ἢ εὔρημαι ἠύρήμην ἢ εὐρήμην, εὐρετός εὐρετέος εὐρεσις εὐρετής
εὐρημα.
- ἔχω** ΣΕΧ-ἐχ-ἀντι ἐχ-σχ-σχε-σχη- εἶχον μέλλ. ἔξω ἢ σχήσω ἀόρ. β'. ἔ-σχ-ον
παρακ. ἔσχηκα ἐσχέκειν Παθ. ἢ Μέσ. ἔχομαι εἰχόμην ἔξομαι ἢ σχήσομαι
ἐσχόμην ἔσχημαι ἐσχήμεν—ἐκτός ἀνεκτός ἐκτέος ἔξις ἐξῆς ἀν-οχή μετ-
οχή... ἀν-οκ-οχή σχέσις σχεδόν σχῆμα.
- ἔψω** βράζω ΕΨ- ἐψε-ἐψη-ἦψον ἐψήσω ἠψησα παθ. ἐψομαι ἐψήσομαι ἐψη-
θήσομαι ἠψήθην ἠψημαι—ἐψητός (βραστός) ἐψητέος ἐψησις ἐψημα...
ζεύγνυμι ΖΕΥΓ- ζυγ-ἐζεύγνυν ζεύξω ἔζευξα Παθ. ἢ Μέσ. ζεύγνυμαι ἐζευγνύ-
μην ζεύξομαι ἐζευξάμην ζευχθήσομαι ἐζευχθην παθ. ἀόρ. β'. ἐζύγην
ἔζευγμα ἐζεύγμην, ζευκτός ζευξίς ζεύγμα ζευκτής ζεύγος ζεύγλη ζυγός
σύ-ζυγος...
ζῶ (ζῆω) ΖΗ-ζω-βιο-βιω ἔζων ζήσω ἢ ζήσομαι ἢ βιώσομαι ἔζησα ἀόρ. β'.
ἔδιων ἔζηκα ἢ βεβίωκα ἐζήκειν ἢ ἐβεβιώκειν, ζῶν ζῶον βίος βίωτος
βιοτή βιωτός ἀβιωτος βιώσιμος.
- ἠδομαι** (εὐχαριστοῦμαι) ΗΔ-ἠδόμην ἠσθήσομαι (ἐκ τοῦ ἠδ-θήσομαι) ἠσθην,
ἠδονῆ ἠδος.
- θάπτω** ΘΑΦ-θάπ-τω ἀντι θάφ-τω ἔθαπτον θάψω ἔθαψα Παθ. θάπτομαι

ἐθαπτόμην παθ. μέλλ. β'. ταφήσομαι ἀντί θαφήσομαι παθ. ἀόρ. β'. ἐτάφην ἀντί ἐθάφην τέθαμμαι ἐτεθάμμην τεθάφομαι, θαπτός ἄθαπτος θαπτός τάφος ταφή ἀντί θάφος θαφή §. 108, 1 Σημ. γεν.

θεώ (τρέχω) ΘΕΦ- θε-θευ-ΔΡΕΜ-δρμ- δραμ- δραμε- δραμη-θεῖς θεῖ § 339. θεον θεύσομαι ἀόρ. β'. ἔδραμον δεδράμηκα ἐδεδραμήκειν Παθ. θεομαι, θεός (ταχύς) (ιδὲ καὶ τρέχω).

θιγγάνω (ἐγγίζω) ΘΙΓ- θιγγαγ-ἐθίγγανον ἀόρ. β'. ἔθιγον Παθ. θιγγάνομαι ἐθίχθην, θικτός ἄθικτος εὐθικτος ἀθιγῆς θίξις.

θνήσκω ΘΑΝ-θνα θνη-ἐθνησκον θανοῦμαι ἔθανον τέθνηκα ἐτεθνήκειν συνήθως σύνθετον ἀποθνήσκω ἐκθνήσκω... ὁ παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος σχεδὸν πάντοτε ἀπλοῖ, θάνατος ἀθάνατος εὐθάνατος θνητός..

θραύω ΘΡΑΥ- (σπάζω, συντριβώ) ἔθραυον θραύσω ἔθραυσα Παθ. θραύομαι ἐθραυόμην θραυ-σ-θήσομαι ἐθραύ-σ-θην τέθραυμαι ἢ τέθραυ-σ-μαι, θραυ-στός εὐθραυστός ἄθραυστος θραυσις θραῦσμα.

θρύπτω ΘΡΥΦ-θρυφ- (συντριβώ, κάνω θρύψαλο) ἔθρυπτον θρύψω ἔθρυψα θρύπτομαι ἔθρυπτόμην θρύψομαι ἔθρυψάμην θρυφθήσομαι ἔθρυφθην παθ. ἀόρ. β'. ἐτρύφην τέθρυμμαι ἐτεθρύμμην, θρύμμα θρύψις εὐθρυπτός ἄθρυπτος

θροῦσκω ΘΡΟ-θρο-θρω- ἀναθροῦσκω (πηδῶ ἄνω, ὑποῦμαι) ἔθρωσκον μέλλ. θροῦμαι ἀόρ. β'. ἔθορον ἀνέθορον ἐξέθορον

ικνούμαι (ικ-νέ-ομαι φθάνω) ΙΚ- ἴκνε-σινήθ σύνθ. ἀφικνούμαι ἐξικνούμαι ἰκνούμην ἴξομαι ἰκόμην ἴγμα ἴγμην, ἰκέτης ἰκανός ἀφιξις

ἰλάσκομαι ΙΛΑ- ἰλασκόμην ἰλάσομαι ἰλασάμην ἰλασθήσομαι ἰλάσθην

καθαίρω ΚΑΘΑΡ-(καθαρίζω) ἐκάθαιρον μέλλ. καθαρῶ ἀόρ. ἐκάθηρα Παθ. καθαίρομαι μέσ. μέλλ. καθαροῦμαι μέσ. ἀόρ. ἐκαθηράμην καθαρθήσομαι ἐκαθάρθην κεκάθαρμαι, καθαρὸς ἀκάθατος καθαρμός κάθαρμα

καθ-έζομαι ἔζομαι ΣΕΔ- ἐδ-(πηγαῖνω νά καθίσω) ἐκαθεζόμην μέσ. μέλλ. καθεδοῦμαι, κατέδρα καθεστέον

καθ-εὔδω ιδὲ εὔδω

καθ-ίζω ἴζω ΣΕΔ- οδ-σισδ (βάλλω ἄλλον νά καθίσω) ἐκάθιζον ἢ καθίζον μέλλ. καθῶ ἢ καθίσω ἐκάθισα ἢ καθῖσα κεκάθικα καθίζομαι ἐκαθίζόμην καθιζήσομαι ἐκαθισάμην.

καίω ἢ κάω ΚΑΦ- κα- καν- ἔκαιον ἢ ἔκαιον καῦσω ἔκαυσα κέκανκα Παθ. καίομαι ἢ κάομαι ἐκαίόμην ἢ ἐκαόμην κανθήσομαι ἐκαύθην κέκαυμαι ἐκεκαύμην, καῦμα καῦσις καυστός ἢ καυτός ἄκαυστος πυρῖκαυ(σ)τος.

καλῶ (καλέω) ΚΑΛ- κλα- κλη- καλε- ἐκάλουν μέλ. καλῶ (καλέσω καλέω) ἐκάλεσα κέκληκα ἐκεκλήκειν καλοῦμαι ἐκαλούμην μέσ. μέλλ. καλοῦμαι ἐκαλεσάμην κληθήσομαι ἐκλήθην κέκλημαι ἐκεκλήμην τετελ. μέλ. κελήσομαι, κλητός ἄκλητος κλητέος κλήσις κλητήρ κλήτωρ.

καλύπτω ΚΑΛΥΒ-ἐκάλυπτον καλύψω ἐκάλυψα καλύπτομαι ἐκαλυπτόμην καλύψομαι ἐκαλυψάμην καλυφθήσομαι ἐκαλύφθην κεκάλυμμαι ἐκεκαλύμμην, καλύβη καλυπτός κάλυμμα καλύπτρα.

κάμνω ΚΑΜ- κμα- κμη-(κουράζομαι ἐργαζόμενος ἢ πορευόμενος) ἔκαμνον

- μέλλ.* καμοῦμαι *ἀόρ. β'.* ἔκαμον κέμηκα ἐκεμήκειν, κάματος (κούρασις) ἀκάματος (ἀκούρατος).
- κάμπτω* ΚΑΜΠ-ἔκαμπτον κάμψω ἔκαμψα κάμπτομαι ἔκαμπτόμην καμφθήσομαι ἐκάμφθην κέκαμαι ἐκεκάμην, καμπή καμπτός ἀκαμπτος καμπτήρ καμπύλος κάμψις...
- κείρω* (κουρεύω) ΚΕΡ-κρ-καρ- ἔκειρον *μέλλ.* κερῶ ἔκειρα κείρομαι ἐκειρόμην *μέσ. μέλλ.* κεροῦμαι ἐκειράμην *παθ. ἀόρ. β'.* ἐκάρην κέκαρμαι ἐκεκάρμην, καρτός (κεκακμένος κουρευμένος) κουρά κουρεύς κουρεῖον.
- κελεύω* ΚΕΛ-κελευ-(προτρέπω προστάσσω) ἐκέλευον κελεύσω (ὁμαλῶς) *παθ. μέλλ.* κελευ-σθήσομαι ἐκελεύ-σθην κεκέλευ-σ-μαι ἐκεκελεύ-σ-μην, κελευ-σ-τός ἀκέλευ-σ-τος κέλευ-σ-μα κελευ-σ-τής
- κεράννυμι* (ἀναμειγνύω ὑγρά) ΚΕΡ-κρ-κρα- κερῶσ- ἢ κεραννύω ἐκεράννυμι ἢ ἐκεράννυον κεράσω ἐκέρασα κεράννυμαι ἐκεραννύμην ἐκερασάμην κραθήσομαι ἐκράθην ἢ ἐκεράσθην κέκραμαι ἐκεκράμην, ἄκρατος κρατήρ κράμα κρῶσις.
- κηρύττω* ΚΗΡΥΚ-κηρύκ-τ-ω κηρύσσω ἐκήρυττον κηρύξω ἐκήρυξα κηκήρυχα κηρύττομαι ἐκηρυττόμην κηρύξομαι ἐκηρυξάμην κηρυθήσομαι ἐκηρύχθην κηκήρυγμα ἐκεκηρύγμην, κήρυξ κήρυγμα ἀκήρυκτος κήρυξις.
- κίχρημι* ΧΡΑ-ΧΡΗ-χρήσω ἔχρησα κέχρηκα ἐκεχρήκειν κίχρημαι ἐκιχράμην ἐχρησάμην.
- κλαίω* ἢ *κλάω* ΚΛΑΦ- κλαυ-κλα- ἔκλαιον ἢ ἔκλαιον κλαύσομαι ἢ κλαίσω ἢ κλαίωσω ἔκλαισα κλαίομαι ἢ κλάομαι ἐκλαιόμην ἢ ἐκλαόμην ἐκλαυσάμην, κλαυτός ἢ κλαυτός ἄκλαυτος ἢ ἄκλαυτος.
- κλείω* ἢ *κλήω* ΚΛΕΙ-ἢ ΚΛΗ-ἔκλειον ἢ ἔκληρον κλείσω ἔκλεισα.. (ὁμαλῶς) *παθ. μέλλ.* κλει-σθήσομαι ἢ κλησθήσομαι ἐκλείσθην ἢ ἐκλήσθην κέκλειμαι ἢ κέκλημαι ἢ κέκλειομαι ἐκεκλείμην ἢ ἐκεκλήμην ἢ ἐκεκλείμην, κλειστός κλειθρον ἢ κληθρον κλείς ἢ κλής κλειστρον.
- κλέπτω* ΚΛΕΠ-κλπ- κλαπ- ἐκλεπτον κλέψω ἢ κλέψομαι ἔκλειψα κέκλοφα κλέπτομαι ἐκλεπτόμην κλαπήσομαι ἐκλάπην ἐκλέφθην κέκλειμαι, κλέπτης κλέμμα κλοπή κλοπεύς κλεπτόν.
- κλίνω* ΚΛΙ-κλιν-κλινῶ ἔκλινον *μέλλ.* κλινῶ *ἀόρ.* ἔκλινα κλίνομαι ἐκλινόμην κλιθήσομαι ἐκλίθην *παθ. μέλλ. β'.* κλινήσομαι *παθ. ἀόρ. β'.* ἐκλίνην κέκλιμαι ἐκεκλίμην, κλίσις κλίμα ἢ κλίμα κλιτός ἄκλιτος...
- κόπτω* ΚΟΠ- ἔκοπτον κόψω ἔκοψα κέκοφα ἐκεκόφειν *παθ. κόπτομαι ἐκοπτόμην κόψομαι ἐκοψάμην παθ. μέλλ. β'.* κοπήσομαι *παθ. ἀόρ. β'.* ἐκόπην κέκομμα ἐκεκόμην κεκόφομαι, κόμμα κοπή κοπίς κόπος κόπανον κοπτόν.
- κράζω* ΚΡΑΓ- ἔκραζον κρᾶξω ἔκραξα *ἀόρ. β'.* ἔκραγον κέκραγα ἐκεκράγειν.
- κρίνω* ΚΡΙ-κριν- κρίνω ἔκρινον *μέλλ.* κρινῶ *ἀόρ.* ἔκρινα κέκρικα κρίνομαι ἐκρινόμην *μέσ. μέλλ.* κρινοῦμαι ἐκρινάμην κριθήσομαι ἐκρίθην κέκριμαι ἐκεκρίμην, κριτός ἄκριτος ἔκκριτος (ἐκλεκτός ὀνομαστός) κρίσις κριμα ἢ κριμα κριτής κριτήριον
- κρούω* ΚΡΟΥ- ἔκρουον κρούσω... (ὁμαλῶς) *παθ. μέλλ.* κρουσθήσομαι *ἀόρ.* ἐκρούσθην κέκρουμαι ἢ κέκρουσαι ἐκεκρούμην ἢ ἐκεκρούσμην-κρουστός κρουστέος κρούσις κρούμα ἢ κρούσμα προκρούστης....

κρύπτω ΚΡΥΦ-ΚΡΥΒ- έκρυπτον κρύψω έκρυψα κρύπτομαι έκρυπτόμην κρύψομαι έκρυψάμην κρυφθήσομαι έκρυφθην παθ. μέλλ. β'. κρυφήσομαι ἢ κρυβήσομαι παθ. ἀόρ. β' έκρυφην ἢ έκρύβην κέκρυμμαι ἐκεκρύμμην, κρύφα κρυφῆ κρύβδην κρύφιος κρυπτός κρυπτός κρύψις κρυπτιῶνα ἐπιρρ.

κτείνω (φρονεύω) ΚΤΕΝ - κτον- ἔκτεινον μέλλ. κτενῶ ἔκτεινα παρακ. ἔκτονα ὑπερ. ἐκτόνεον κτεινομαι ἐκτεινόμην. Ὁ ἐνεστώσ ἐλέγετο καὶ κτίννυμι ἀποκτίννυμι καὶ ὁ παρατατικὸς ἐκτίννυν ἢ ἐκτίννυον

κύπτω ΚΥΦ- ἔκυπτον κύψομαι ἔκυψα κέκυφα, κυφός (καμπούρης) κύφων ἢ κυφών (καμπουριασμένο ξύλο)

λαχάνω (τυγχάνω διὰ κλήρου) ΛΑΧ- ληχ- ἐλάχχανον λήξομαι ἀόρ. β'. ἔλαχον εἴληχα εἰλήχην λαχάνομαι ἐλαγχάνομην ληχθήσομαι ἐλήχθην εἰληγμαι εἰλήγμην λάχ-ος (λαχ-νός κληρος) Λάχεσις ¹⁾ ληκτέος λήξις (τὸ λαχεῖν) ληξίσαρχος ληξισαρχικός

λαμβάνω ΛΗΒ-ΛΑΒ-ΛΑΦ- ἐλάμβανον λήψομαι ἔλαβον εἴληφα εἰλήφην λαμβάνομαι ἐλαμβανόμην ἐλαβόμην ληφθήσομαι ἐλήφθην εἰλημμαι εἰλήμμην εἰλημμένος ἔσομαι, ληπτὸς ληπτέος λήψις λήμμα λαβὴ λαβίς λάφυρον ἀμφι-λαφής..

λανθάνω (διαφεύγω τὴν προσοχὴν) ΛΗΘ-ΛΑΘ- ἐλάνθανον λήσω ἔλαθον λέληθα ἐλελήθειν λανθάνομαι ἐλανθανόμην λήσομαι ἐλαθόμην λέλησομαι ἐλελήσομην, λήθη λήσμων ἐπιλήσμων λάθος ἀ-ληθής ἄλητος

λέγω ΛΕΓ-ΓΕΠ- ΓΕΡΕ- ΓΡΕ- ΓΡΗ ἔλεγον μέλλ. λέξω ἢ ἐρῶ ἐρεῖς... ἀόρ. α' ἔλεξα ἢ εἶπα ἀόρ. β'. εἶπον παρακείμε. εἶρηκα εἰρήκειν λέγομαι ἐλεγόμην λεχθήσομαι ἢ ῥηθήσομαι ἐλέχθην ἢ ἐρρήθην λέλεγμαι ἢ εἶρημαι εἰρήμην τετελ. μέλλ. λελέξομαι ἢ εἰρήσομαι, λεκτός λεκτέος λέξις λόγος ῥητός ἄρητος ῥητέος ῥηοῖς ῥήμα ῥήτωρ.

λείπω (ἀφήνω) ΛΕΙΠ- λιπ- λοιπ- ἔλειπον λείψω ἀόρ. β'. ἔλιπον παρακ. β'. λέλοιπα ἐλελοιπεν λείπομαι ἐλειπόμην λείψομαι μέσ. ἀόρ. β'. ἐλιπόμην λειφθήσομαι ἐλείφθην ἐλείμμαι ἐλελείμμην τετελ. μέλλ. λελείψομαι, λειπτὸς λειπτέος ἔλ-λειψις ἔλλιπής λοιπὸς λείμμα.

λιμπάνω (ἀφήνω) λιπ-ἐλίμπανον (τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ λείπω).

λυμαίνομαι βλάπτω λύμ-η=βλάβη) ἐλυμαινόμην λυμανοῦμαι ἐλυμνήαμην ἐλυμάνθην λελύμασμαι ἐλελυμάσμην τετελ. μέλλ. λελυμασμένος ἔσομαι, λυμαντὸς ἀλύμαντος.

μανθάνω ΜΕΝΘ- μνθ-μαθ μαθε-μαθη- ἐμάνθανον μαθήσομαι ἔμαθον μεμάθηκα ἐμεμαθηκειν μανθάνομαι ἐμανθανόμην, μαθητὸς μαθητέος μαθητῆς μάθησις μάθημα ἀμαθής φιλομαθής πολυμαθής...

μάχομαι ΜΑΧ-μαχε-μαχη- ἐμαχόμην μέσ. μέλλ. μαχοῦμαι μαχεῖ μαχεῖται... ἐμαχεσάμην μεμάχημαι ἐμεμαχήμην, μάχη μαχητῆς μαχητὸς περιμάχτος...

μείγ-νυ-μι ΜΕΙΓ- μιγ- ἐμείγνον μείζω ἔμειξα μείγνυμαι ἐμειγνύμην μειχθήσομαι ἐμειχθην παθ. ἀόρ. β' ἐμίγην μέμειγμα, μεικτὸς μεικτέος μείξις μείγμα ἀμιγής συμ-μιγής.

¹⁾ Λάχεσις ἦτο μία ἐκ τῶν τριῶν Μοιρῶν, ἐκεῖνη ἢ ὅποια ὥριζε τὴν τύχην ἐκάστου ἀνθρώπου.

- μέλει** ΜΕΛ· μελε-μελη- (ἀπρόσωπον) ἔμελε μελήσει ἐμέλησε μεμέληκε ἐμε-
μελήξει, μέλημα μέλησις μελέτη ἁ-μελής ἐπιμελής...
- μέλλω** ΜΕΛΛ· μελλε-μελλη- (σκέπτομαι σκοπεύω βραδύνω) ἐμέλλον ἢ ἤμελλ-
λον μελλήσω ἐμέλλησα μέλλομαι, μέλλησις μελλητής μέλλημα μελλητέον.
- μυμνήσκω** ΜΝΗ· ἐμίμνησκον μνήσω ἔμνησα μμνήσκομαι ἐμμνησκόμην
μνήσομαι μνησθήσομαι ἐμνήσθην μέμνημαι ἐμμενήμην, μνήμη μνήμα
μνήμων μνηστός ἀει-μνηστος μνηστέος
- νέμω** (διαμοιράζω βόσκω) ΝΕΜ· νεμε-νεμη-ἐνεμον νεμῶ ἐνείμα νενέμηκα
νέμομαι ἐνεμόμην *μέσ.* μέλλ. νεμοῦμαι νεμεῖ νεμεῖται... ἐνειμάμην ἐνε-
μήθην νενέμημαι ἐνεμεμήμην, νέμος νέμεις νεμητός νεμητέος νόμος νομή
νέω ΝΕΦ· νε-νευ-(κολυμβῶ) ἐνεον νεύσομαι ἐνευσα νένευκα, νευστέον.
- οἶδα** (παρακείμεν. με σημασίαν ἐνεστώτος γνωρίζω) ΦΕΙΔ·εἶδ-οἶδ-ἰδ-εἶδε-εἶδη-
ὑπερσ. με σημασίαν παρατατικοῦ ἤδη ἢ ἤδεν μέλλ. εἶσομαι ἢ εἶδήσω
(συνεἶδήσω), ἰστέον ἰστωρ ἢ ἴστωρ ἱστορία εἶδησις εἶδήμων πολυ-ἴδμων
πολύ-ἴδρις (ὁ πολλὰ γνωρίζων πολυ-ἴτωρ)... .
- οἶομαι** ἢ οἶμαι ΟΙ· οἶε-οἴη-(νομίζω, φαντάζομαι. μοῦ περνᾷ ἢ ἰδέα), ὠόμην
ἢ ὠμην οἴησομαι ὠήθην, οἴησις.
- οἴχομαι** ΟΙΧ· οἴχε- οἴχη- (φεύγω καί πάω, ἀφανίζομαι) ὠχόμην οἴχσομαι
χρόνιοι παρῳχημένοι (χρόνια περασμένα)
- ὀλισθάνω** ΟΛΙΣΘ· ὀλισθε-ὀλισθη- ὀλισθαν- ἢ ὀλισθαίνω ὠλισθάνων ἢ ὠλί-
σθαινον ὀλισθήσω ὠλίσθησα *ἀόρ. β'.* ὠλισθον, ὀλισθος ὀλισθησις ὀλισθημα
ὀλισθηρός.
- ὀλλυμι** ἢ ὀλλύω (χάνω καταστρέφω) ΟΛ· ὀλε- ὄλλον ἢ ὄλλονον μέλλ. ὀλῶ
ὀλεῖς ὀλεῖ... ὄλεσα ὀλώλεκα ὀλωλέκειν ὀλλυμαι ἢ ὀλλύομαι (χάνομαι)
ὄλλυ-μην ἢ ὄλλυόμην *μέσ.* μέλλ. ὀλοῦμαι ὀλεῖ ὀλεῖται... *μέσ. ἀόρ. β'.*
ὄλόμην *παρακείμεν.* ὄλωλα (εἶμαι χαμένος) ὄλώλειν, ὄλεθρος ὀλετήρ παν-
ώλης ἐξ-ώλης ἀπ-ώλεια.
- ὀμνυμι** (ὀρκίζομαι) ἢ ὀμνύω ΟΜ· ὀμο- ὠμνν ἢ ὠμνον μέλλ. ὀμοῦμαι ὀμεῖ
ὀμεῖται... ὠμοσα ὀμώμοσα ὀμωμόκειν *τετελ. μέλλ.* ὀμομοκῶς ἔσομαι ὀμ-
νυμαι ὀμνύμην ὀμοσάμην ὀμο-σθήσομαι ὀμόθην ἢ ὀμῶ-σ-θην ὀμῶμο-
μαι ἢ ὀμῶμο-σ-μαι, ἐν-ὠμοτος συν-ωμότης.
- ὀνήνημι** (ὠφελῶ) ΟΝΑ· ὀνη- μέλλ. ὀνήσω ὠνησα ὀνάναμαι ὠνινάμην ὀνήσομαι
μέσ. ἀόρ. β'. ὠνήμην ὠνήθην, ὀνητός ἀν-ὀνητος ὀνησις.
- ὀρῶ** (ὀράω) ΟΡΑ· ΟΠ-ΦΙΔ· ἑώρων (ἑώραον) μέλλ. ὄρομαι *ἀόρ. β'.* εἶδον ἐό-
ρακα ἢ ἐώρακα ἢ ὄπ-οπ-α ἐωράκειν ὄρῶμαι (ὀράομαι) ὠρώμην (ἑω-
ραόμην) *μέσ. ἀόρ. β'.* εἰδόμην ὄφ-θήσομαι ὄφ-θην ἐώραμαι ἢ ὄρμαι (ὄπ-
μαι), ὄρατός ἀόρατος ὄρατέος ὄρασις ὄραμα ὄπτός ὄπτέος ὄψις ὄμμα
παν-όπτῃς ἐπ-όπτῃς.
- ὀρύσσω** ἢ ὀρύττω ΟΡΥΧ· (σκάπτω) ὠρυσοον ἢ ὠρυττον ὀρύξω ὠρυξα
ὀρ-ώρυχα- ὠρωρύχειν ὀρύσσομαι ἢ ὀρύττομαι ὠρυσοόμην ἢ ὠρυτιόμην
ὀρυχθήσομαι ὠρύχθην ὠρώρυγμα ὠρωρύγμην, ὀρυκτός ὄρυγμα δι-ὠρυξ
γεν. διώρυχος, γε-ωρύχος (ὁ σκάπτων μέσα βαθιά τὴν γῆν) τοιχ-ωρύχος.
ὀφείλω ΟΦΕΛ· ὀφειλε- ὀφείλη-ὀφείλον ὀφειλήσω ὀφείλησα *ἀόρ. β'.* ὄφε-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

- λον ὠφείλῃκα ὠφείλῃκειν ὠφείλομαι ὠφειλόμην ὠφειλήθην, ὠφειλή ὠφειλέτης ὠφείλημα .
- ὄφλ-ισκ-άν-ω (καταδικάζομαι εἰς πρόστιμον) ΟΦΛ- ὄφλε- ὄφλη- ὠφλίσκα-
νον ὄφλήσω ἀόρ. β. ὄφλον ὠφληκα ὠφλήκειν παθ. παρακ. ὠφλημαι,
ὄφλημα (πρόστιμον)
- παίζω ΠΑΙΔ-ΠΑΙΓ- ἔπαιζον μέλλ. παιζοῦμαι παιεῖται παιεῖται. . ἢ παίζο-
μαι ἀόρ α'. ἔπαισα ἢ ἔπαιξα πέπαικα ἢ πέπαιγα παίζομαι ἐπαίχθη ἢ πέπαι-
σμαι ἢ πέπαιγμαι, παιστὸν παίστης ἢ παικτης παιδιὰ παίγνιον παίγμα συμ-
παίκτηρ ἢ συμπαίστωρ ἢ συμπαίστης ἢ ηλ. συμπαίστρια συμπαίκτης. .
- πάσχω ΠΕΝΘ-πνθ-παθ-παθε-παθη- ἔλασχον μέλλ. πείσομαι (ἐκ τοῦ πένθ-
σομαι) ἔπαθον πέπονθα ἐπεπόνθειν τετελ. μέλλ. πεπονθῶς ἔσομαι, πέν-
θος πάθος πάθημα πάθησις παθητός.
- πατάσσω παταγ-(κτυπῶ) ἐπάτασσον πατάξω ἐπάταξα, πάταγος.
- πείθω ΠΕΙΘ-πιθ-ποιθ-ἔπειθον πείσω ἔπεισα πέπεικα παρακ. β'. πέποιθα
πείθομαι ἐπειθόμην πείσομαι μέσο. ἀόρ. β'. ἐπιθόμην πέπεισομαι ἐπεπείσομαι.
πειθῶ πειστός ἀμετάπειτος πίστις πιστός πιθανός.
- πέτομαι (πετώ εἰς τὸν ἀέρα) ΠΕΤ-πι-πε-πιη-ἐπετόμην μέλλ. πτήσομαι
μέσο. ἀόρ. β'. ἐπτόμην, πετεινός ἢ πετ-ηνός πτη-νός πτερὸν πτέρυξ πτη-
σις ἀπτὴν γεν. ἀπτηνός (ὁ μὴ δυνάμενος νὰ πετάξῃ).
- πήγγνυμι ἢ πηγνύω ΠΗΓ-ΠΑΓ-ἐπήγγυνον ἢ ἐπήγγυον πήξω ἔπηξα πήγνυ-
μαι ἢ πτηγγύομαι ἐπηγγύμην ἢ ἐπηγγυόμην μέσο. ἀόρ. α'. ἐπηξάμην παθ.
μέλλ. β'. παγήσομαι παθ. ἀόρ. β'. ἐπάγην παρακ. πέπηγα (εἶμαι παγω-
μένος ἢ πηγμένος) ἐπεπήγειν, πηκτός πήξις πήγμα πάγος πάχνη.
- πίμπλημι (γεμίζω) ΠΛΗ-ΠΛΑ-ἐπίμπλην πλήσω ἔπλησα πέπληκα πίμπλα-
μαι ἐπιμπλάμην πλήσομαι ἐπλησάμην πλη-σ-θήσομαι ἐπλή-σ-θην μέσο. ἀόρ.
β'. ἐπλήμην πέπλη-σ-μαι, πληστός ἄπληστος πλῆστέος πλῆσις ἔμπλησις
πλησιμονὴ πλήρης πλήθεις. .
- πίμπρημι (καίω) ΠΡΗ-ΠΡΑ-ἐπίμπρην πρήσω ἔπρησα πίμπραμαι ἐπιμ-
πράμην ἐπρή-σ-θην πρησις (πρήξιμο φλεγμονή) πρήσιμα (πρήξιμο).
- πίνω ΠΙ-ΠΙΟ ἔπινον μέλ. πίομαι ἀόρ. β'. ἔπιον ἔπιοακτ. πίων ἐκτ. πί-
οιμι προστ. πῖθι (ἢ πῖε) πῖέτω ἀπαρ. πῖεῖν μετοχ. πίων πέπωκα ἐπεπώ-
κειν πίνομαι ἐπινόμην ποθήσομαι ἐπόθην πέπομαι, πότος ποτὸν ποτέος
πόσις πότης ποτήριον πῶμα ἄμ-πῶτις (ἢ ἀνά-πῶτις τὸ δευτερον στάδιον
τῆς πλημμύρας, διὰ ἀναπίνεται, δηλ. ἀποσύρεται τὸ ὕδωρ).
- πιπράσκω ΠΡΑ-(πωλῶ) ἐπίπρασχον μέλλ. ἀποδώσομαι ἀόρ. ἀπεδόμην
παρακείμ. πέπρακα ἐπεπράκειν πιπράσκομαι ἐπιπρασκόμην τετελ. μέλλ.
πεπράσομαι ἐπράθην πέπραμαι ἐπεπράμην, πρᾶτός ἄπρᾶτος πρᾶσις πρᾶ-
της (μεταπράτης) πρᾶτῆρ πρᾶτήριον.
- πίπτω ΠΕΤ-ΠΤ-ἔπιπτον μέλλ. πεσοῦμαι ἀόρ. ἔπεσον (ἀνάμεικτος α'. καὶ β'.
ἀόριστος) πέπτωκα ἐπεπτώκειν, πτωτός ἔκ-πτωτός πτώμα πτώσις.
- πλάττω ἢ πλάσσω ΠΛΑΘ- ἔπлатτον πλάσω ἔπλασα πλάττομαι ἐπλαττόμην
πλάσομαι ἐπλασάμην πλασθήσομαι ἐπλάσθην πέπλασομαι ἐπεπλάσμην,
πλαστός πλαστέος πλάστης πλάσμα πλάσις ἀνάπλασις.
- πλέκω ΠΛΕΚ-πлк-πλακ- ἔπλεκον πλέξω ἔπλεξα πέπλεχα ἐπεπλέχειν πλέ-

- κομαι ἐπλεκόμεν πλεξομαι ἐπλεξάμην πλεχθήσομαι ἐπλέχθην *παθ. μέλλ. β'.* πλακίσομαι *παθ. ἀόρ. β'* ἐπλάκην πέπλεγμαι ἐπεπλέγμην, πλεκτός πλεκτάνη πλέγμα πλοκή πλόκαμος
- πλέω** ΠΑΕΦ- πλε- πλεν- πλο- πλω- ἔπλεον πλεύσομαι ἢ πλευσοῦμαι ἔπλευσα πέπλευκα ἐπεπλεύκειν πλέομαι ἐπλεόμην πλεν-σ-θήσομαι ἐπλεύ-σ-θην πέπλευ-σ-μαι ἐπεπλεύ-σ-μην, πλευστός πλωτός πλευστεός πλεύσιμος πλώμιος ἢ πλόμιος πλοῦς πλοῖον συμ-πλωτήρ.
- πλήττω** ΠΑΗΓ- ΠΑΑΓ- ἔπληττον πλήξω ἐπλήξα πέπληγα ἐπεπλήγειν πλήττομαι ἐπληττόμην *τετελ. μέλλ. πεπλήξομαι παθ. μέλλ. β'.* πληγήσομαι συνθ. ἐκπلاغίσομαι *παθ. ἀόρ. β'.* ἐπλήγην σύνθ. κατεπλάγην ἐξεπλάγην πέπληγμα ἐπεπλήγμην, ἔκπληκτος πλῆξις πλῆγμα πλῆκτρον πληγή παρα-πλήξ Συμ-πληγάδες (πέτραι).
- πλύνω** ΠΑΥ- πλυν- ἔπλυνον μέλλ. πλυνῶ ἔπλυνα πλύνομαι ἐπλυνόμην πλυνθήσομαι ἐπλύθην ἢ ἐπλύθην πέπλυμαι, πλυτός πλυτέος πλύσις πλύμα (ἢ κλύμα) πλυνός πλυντήρ πλυντήρια (ἔορτή)
- πνέω** ΠΝΕΦ- πνε- πνευ- ἔπνεον πνεύσομαι ἢ πνευσοῦμαι ἔπνευσα πέπνευκα, ἐπεπνεύκειν πνέομαι ἐπνεόμην πνευ-σ-θήσομαι ἐπνεύ-σ-θην πέπνευσαι, πνευστός πνεῦμα πνεύμων πνοή
- ποθῶ** (ποθέω ἐπιθυμῶ) ποθε- ποθη- ἐπόθουν (ἐπόθειον) ποθήσω ἢ ποθήσομαι ἢ ποθέσομαι ἐπόθησα ἢ ἐπόθεσα ποθῶμαι ἐποθοῦμην, ποθητός περιπόθητος.
- πράττω** ΠΡΑΓ- ἢ πράσσω ἔπραττον πράξω ἔπραξα πέπραχα ἐπεπράχειν *παρακειμ. β'.* πέπραγα ἕπερο. β'. ἐπεπράγειν πράττομαι ἐπραττόμην πράξομαι ἐπραξάμην *τετελ. μέλλ. πεπράξομαι πραχθήσομαι ἐπράχθην πέπραγμα ἐπεπράγμην, πρακτός ἄπρακτος πρακτέος πράξις πράγμα.*
- πιήσσω** ΠΤΗΚ-ΠΤΑΚ- ζαρῶνω ἐκ φόβου) ἐπιτησσοῦμαι ἐπιτήξω ἔπιτηξα ἀόρ. β'. ἔπτακον *παρακειμ. ἐπιτηχα, πιήξις (φόβος).*
- πτύσσω** ΠΤΥΧ- (διπλώνω) ἔπτυσσον πτύξω ἔπτυξα πτύσομαι ἐπτυσσοῦμαι πτύσομαι ἐπτυξάμην πτυχθήσομαι ἐπτύχθην ἔπτυγμα ἐπτύγμην, πτύξις πτυχή πτύγμα πτυκτός.
- πυνθάνομαι** (ἔρωτῶ νά μάθω) ΠΕΥΘ-πυθ-πυνθαν-ἐπυνθανόμην *μέλλ. πύσομαι. ἀόρ. β'.* ἐπυθόμην πέπυσμαι ἐπεπύσμην, πυστός ἄπυστος πυστέον πύστις (πληροφορία) πύσμα πυθία πευθῆν (ὁ ζητῶν πληροφορίας, ὁ ρεπόρτερ).
- πυρέσσω** ἢ πυρέττω πυρετ- πυρεχ- ἐπύρεσον πυρέξω ἐπύρεξα πεπύρεχα *παθ. παρακ. πεπύρεγμα, πυρετ-ός.*
- ῥάπτω** ΡΑΦ-ἔρραπτον ῥάψω ἔρραψα *παθ. ἀόρ. β'.* ἔρράφην ἔρραμμα ἔρράμμην, ῥαφή ῥαφίς ῥαπτός ῥαπτής ῥάμμα.
- ῥάσσω** (κτυπῶ δυνατά) ΡΑΓ- *μελ. συρ-ράξω ἀόρ.* ἔρραξα συν-ἔρραξα *παθ. ἀόρ. κατ-ερράχθην.*
- ῥέω** ΡΕΦ ῥε-ρευ-ῤῥ-ῤῥ-ρευε-ῤῥη-ἔρρεον ῥυήσομαι ἔρρῶν ἔρρευσα ἔρρῶνηκα ἔρρῶνῃκειν ῥέομαι ἔρρεόμην, ῥευστός ῥεῦμα ῥυτός ῥυσις.
- ῥήγνυμι** ἢ ῥηγνύω (θραύω σπῶ) ΡΡΑΓ-ραγ-ρηγ-ρωγ-ἔρρηγνυον ῥήξω ἔρρηξαι *παρακ. ἔρρωγα ἕπερο.* ἔρρώγειν ῥήγνυμαι ἢ ῥηγνύομαι ἔρρηγνύμην

- ἡ ἐρρηγνύομαι ῥήξομαι ἐρρηξάμην *παθ.* μέλ. β'. ῥαγήσομαι *παθ.* ἀόρ. β' ἐρράγην, ῥηκτός ἀρρηκτος ῥήγμα ῥήξις ῥήκητις
- ῥίπτω ΡΙΠ-ΡΙΦ-ἔρριπτον ῥίψω ἔρριψα *παρ.* ἔρριφα ῥίπτομαι ἐρριπτόμην. ῥιφθήσομαι ἐρριφθῆν *παθ.* μέλ. β'. ῥιφήσομαι *παθ.* ἀόρ. β'. ἐρρίφην ἔρριμμαι ἐρρίμην, ῥιπτός ῥίμμα ῥίψις ῥιπή.
- σάττω (γεμίζω σαμαρώνω) ΣΑΓ-ἡ ΣΑΚ ἔσαττον ἔσαξα σάττομαι ἐσαττόμην σέσαγμα, σακτός ἄσακτος σάγμα σάκος σάγη.
- σθέννυμι ἡ σθενύω ΣΒΕΣ-ΣΒΕ-ΣΒΗ-ἐσθέννυον ἡ ἐσθέννυον ἔσθεσα ἔσθηκα ἐσθέζειν σθέννυμαι ἐσθενύομαι ἐσθενύομαι ἡ σθενύομαι ἐσθενυύομαι σθήσομαι σθεσθήσομαι ἐσθέσθην ἔσθεσμαι ἐσθέσμεν ἀόρ. β'. ἔσθην ἀπαρ. σθήναι *μετοχ.* σθείς, σθεστός ἄσθεστος σθείσις.
- σειώ ΣΕΙ-ἔσειον σείσω ἔσεισα σέσεικα σείσομαι ἐσειόμην ἐσειάμην σεισθήσομαι ἐσειθήν σέσειμαι, σειστός ἄσειστος σείσις σεισμός.
- σημαίνω (σήμα) ἐσήμαινον σημαῶ ἐσήμηνα σημαίνομαι σημανοῦμαι ἐσημνήμην ἐσημάνθην σεσήμασαι ἐσεσημάσμεν, σημαντός ἀσήμαντος σημαντέος σημαντήρ σημαντῶρ σημαντήριον σήμαντρον.
- σήπτω (σαπιζῶ) ΣΗΠ-σαπ-ἔσηπον σήπητα σήπομαι ἐσηπόμην σαπήσομαι ἐσάτην, σηπτός ἄσηπτος σήπις σηπεδών.
- σκάπτω ΣΚΑΠ-ΣΚΑΦ-ἔσκαπτον σκάψω ἔσκαψα *παρ.* ἔσκαφα σκάπτομαι ἐσκαπτόμην *παθ.* ἀόρ. β' ἐσκάφην ἔσκαμμαι, σκαπτός σκαπτέον σκαπάνη σκαφος σκαφή σκάφη σκαφεύς.
- σκεδάννυμι (σχορπίζω) ἐσκεδάννυον ἐσκεδάσα σκεδάννυμαι ἐσκεδασάμην ἐσκεδασθῆν ἐσκεδασμαι.
- σκήπτω ΣΚΗΠ- (ὑποστηρίζω προφασίζομαι) ἔσκηπτον σκήψω ἔσκηψα *παρ.* σκεῖμαι ἔσκηφα σκήπτομαι ἐσκηπτόμην σκήψομαι ἐσκηψάμην ἐσκήφθην ἔσκημαι, σκηπτός κερωνός σκήπτρον σκήπις (προφάσις). Σύνθ. ἐνσκήπτω = ῥίπτω, πίπτω, ἐπισκήπτω = ἐπιρρίπτω ἐπιπίπτω.
- σκοπῶ (σκοπέω) ἡ σκέπ-τ-ομαι ΣΚΕΠ- σκοπ-σκοπε-ἐσκόπουν (ἐσκόπεον) ἡ ἐσκεπτόμην σκέφομαι ἐσκεψάμην *τετελ.* μέλλ. ἐσκέφομαι ἔσκεμμαι ἐσκέμην σκοποῦμαι ἐσκολούμην, σκεπτός ἄσκεπτος σκεπτέος σκέψις σκέμμα σκολός σκολή σκοπιά...
- σκόπτω ἐμπαίζω περιγελῶ) ΣΚΩΠ- ἔσκαπτον σκόψομαι ἔσκαψα σκόπτομαι ἐσκαπτόμην ἐσκόφθην ἔσκαμμαι, σκόπτῃς σκῶμμα.
- σπαράσσω ἡ σπαράττω ΣΠΑΡΑΓ-ἐσ-τάραττον σπαράξω ἐσπάραξα σπαράττομαι ἐσπαραττόμην σπαράξομαι ἐσπαράχθην ἐσπάραγμα, σπαραγμός...
- σπῶ (σπάω ἀνασύρω ἀποσπῶ) ΣΠΑ- ἔσπων (ἔσπασιν) σπᾶσω ἔσπασα ἔσπακα σπῶμαι ἐσπῶμην σπᾶσομαι ἐσπασάμην σπα-σ-θήσομαι ἐσπᾶ-σ-θῆν ἔσπα-σ-μαι, ἀνάσπασις ἀδιάσπαστος σπᾶσμα σπασμός.
- σπείρω ΣΠΕΡ- σπρ-σπαρ-ἔσπειρον μέλλ. σπερῶ ἔσπειρα σπείρομαι ἐσπεύρομην *π.θ.* μέλλ. β' σπαρήσομαι *παθητ.* ἀόρ. β' ἐσπᾶρην ἔσπαρμαι ἐσπάρμην, σπέρμα σπαρτός σπόρος σπορά σπορητός σπόριμος σποράδην.
- σπένδω ΣΠΕΝΔ- ἔσπενδον μέλλ. σπείσω (στένδ-σω) ἔσπεισα (ἔσπενδ-σα) *παρ.* σπείσω. ἔσπεικα σπένδομαι ἐσπενδόμην σπείσομαι ἐσπεισάμην ἔσπεισομαι ἐσπεισῆν, σπειστέον σπονδή...

- στέλλω** ΣΤΕΛ- στλ-σταλ-ἔστελλον μέλλ. στελῶ ἔστειλα ἔσταλκα ἐστάλκειν στέλλομαι ἐστελλόμην μέσ. ἀόρ. α'. ἐστειλάμην παθητ. μέλλ. β'. σταλήσομαι παθ. ἀόρ. β'. ἐστάλην ἔσταλμαι ἐστάλμην, σταλτέον στόλος στολή
- στρέφω** ΣΤΡΕΦ- στρφ-στραφ-στροφ-ἔστρεφον στρέφω ἔστρεψα παρακίει. ἔστροφα στρέφομαι ἐστρεφόμην στρέψομαι ἐστρεψάμην παθητ. μέλλ. β'. στραφήσομαι παθητ. ἀόρ. β'. ἐστράφην ἐστρέφθην ἔστραμμαί ἐστράμμην, στρεπτός (συνεστραμμένος) στρεπτέος στρέψις στρέμμα στρέβλη στροφή στροφεύς στρόφιγξ στρόβιλος.
- συρίζω** ἢ **συρίσσω-συρρίττω** συριγ-ἐσύριττον μέλλ. συρίζομαι ἢ συρίσω ἐσύριξα ἢ ἐσύρισα συρίττομαι ἐσυριτόμην, συριγμός σύριγμα σύριγξ...
- σφάττω** ἢ **σφάζω** ΣΦΑΓ- ἔσφαττον ἢ ἔσφαζον σφάξω ἔσφαξα σφάττωμαι ἐσφαττόμην σφάξομαι ἐσφαξάμην ἐσφάχθην παθητ. μέλλ. β'. σφαγήσομαι παθ. ἀόρ. β'. ἐσφάγην ἔσφαγμαί, σφακτός σφαγή σφαγεύς σφάσανον (ἀντί σφάγ-σκ-ανον, τὸ ξίφος) σφάγιον σφάκτης
- σφάλλω** ΣΦΑΛ- ἔσφαλλον μέλλ. σφαλῶ ἀόρ. ἔσφηλα σφάλλομαι ἐσφαλλόμην μέσ. μέλλ. σφαλοῦμαι παθητ. μέλλ. β'. σφαλήσομαι παθ. ἀόρ. β'. ἐσφάλην ἔσφαλμαι ἐσφάλμην, σφάλμα ἄ-σφαλής σφαλερός,
- σφῶζω** ΣΑΟ- σω-σώ-ζω) ἔσφωζον σώσω ἔσωσα σέσωκα ἐσεσώκειν σφῶζομαι ἐσφῶζομην σώσομαι ἐσωσάμην σωθήσομαι ἐσώθην σέσωμαι ἢ σέσωμα, ἐσεσώσμην ἢ ἐσεσώμην, σωστός (σωτός) ἄ-σωτος σωστέος σωτήρ τὰ σωστρα (ἢ ἄμοιβή) διὰ τὴν σωτηρίαν.
- ταράσσω** ἢ **ταράττω** ΤΑΡΑΧ- ἐτάραττον ταράξω ἐτάραξα τετάραχα ἐταραχέειν ταράττομαι ἐταραττόμην ταράξομαι ἐταράχθην τετάραγμαί ἐταραγάμην, ἀτάρακτος ταράκτης ταρακτρον (ὄ) τάραχος ταραχή τάραξις ταραγμός...
- τάσσω** ἢ **τάττω** ΤΑΓ- ἔταττον τάξω ἔταξα τέταχα ἐτετάχειν τάττομαι ἐταττόμην τάξομαι ἐταξάμην τετελ. μέλλ. τεταξομαι ταχθήσομαι ἐτάχθην τέταγμαί ἐτετάγμην, τακτός ἄτακτος τάξις.
- τείνω** (τενωῶ) ΤΕΝ- τυ-τα- ἔτεινον μέλλ. τενωῶ ἔτεινα τέτακα ἐτετάκειν τείνομαι ἐτεινόμην τενοῦμαι ἐτεινάμην ταθήσομαι ἐτάθην τέταμαι ἐτετάμην τατός τατέος τάσις τένων τόνος ἄ-τενής.
- τεκμαίρομαι** (συμπεραίνω) τεκμαρ- ἐτεκμαιρόμην μέλλ. τεκμαροῦμαι ἐτεκμηράμην, ἄ-τέκμαρτος .
- τελῶ** (τελέω) ΤΕΛ- τελεσ- ἐτέλουν μέλλ. τελῶ (τελέσω τελέω) ἐτέλεσα τετέλεκα τελοῦμαι ἐτελοῦμην ἐτελεσάμην τελεσθήσομαι ἐτελέσθην τετέλεσμαι ἐτετελέσμην, ἀτέλεστος τελεστέος.
- τέμνω** κόπτω ΤΕΜ- τμ- τμ- τμη- ἔτεμνον μέλλ. τεμῶ ἀόρ. β'. ἔτεμον τέμηκα ἐτεμήκειν τέμνομαι ἐτεμόμην μέσ. μέλλ. τεμοῦμαι μέσ. ἀόρ. β'. ἐτεμόμην τμηθήσομαι ἐτήθην τέμημαί ἐτεμήμην τετελ. μέλλ. τετηήσομαι, τμητός ἄτμητος τμητέος τμησίς τμημαί τομή τομεύς τέμενος τέμαχος
- τήκω** (λυώνω) ΤΗΚ- τακ- ἔτηκον τήξω ἔτηξα τέτηκα ἐτετήκειν τήκομαι ἐτηκόμην ἐτήχθην παθ. ἀόρ. β'. ἐτάκην, τηκτός τήξις..
- τίκτω** (γεννώ) ΤΕΚ- τκ- τοκ- (τίκτω ἀντί τί-τωκ) ἔτικτον τέξομαι ἀόρ. β' ἔτεκον τέτοκα, τέκος τέκνον τέκτων τέχνη τοκεύς τοκος...

- τίνω** (πληρώνω) ΤΙ- συνήθως σύνθ. ἐκ-τίνω ἀπο-τίνω... ἔτινον τίσω ἢ τείσω ἔτισα ἢ ἔτεισα τέτικα ἢ τέτεικα τίνομαι ἐτινόμην τείσομαι ἐτεισάμην ἢ ἐτεισάμην ἐτίσθην ἢ ἐτεισθην τέτισαι ἢ τέτεισαι ἐτετίσμεν ἢ ἐτετίσμεν ἀποτιστέον ἢ ἀποτειστέον τίσις ἀπότισις.
- τιρώσχω** (πληγώνω) ΤΡΩ -ἐτίτρωσκον τρώσω ἔτρωσα τιρώσχομαι ἐτιρωσκόμην τρωθήσομαι ἐτρώθην τέτρωμαι ἐτετρώμην, τρωτὸς ἄ-τρωτος τρώσις.
- τρέπω** ΤΡΕΠ- τρπ- τραπ- τροπ- ἔτρεπον τρέψω ἔτρεψα τέτροφα τρέπομαι ἐτρεπόμην τρέψομαι ἐτρεψάμην μέσ. ἀόρ. β'. ἐτραπόμην ἐτρέφθην παθ. μέλλ. β'. τραπήσομαι παθ. ἀόρ. β'. ἐτράπην τέτραμμα ἐτετράμην, τρεπτός ἄτρεπος τρεπτός τρέψις τροπή τρόπος
- τρέφω** ΤΡΕΦ- (ἀντί θρεφ-) τρφ- τραφ- τροφ- ἔτρεφον θρέψομαι ἐθρεψάμην ἐθρέφθην παθ. μέλλ. β' τραφήσομαι παθ. ἀόρ. β'. ἐτράφην τέθραμμα ἐτεθράμην, θρεπτός θρεπτός τὰ θρέπτρα θρέψις θρέμμα τροφή τροφὸς τροφεύς.
- τρέχω** ΤΡΕΧ- (ἀντί θρεχ-) ΔΡΕΜ- δρμ- δραμ- δραμε- δραμη- δρομ- ἔτρεχον δραμοῦμαι ἀόρ. β'. ἔδραμον δεδράμηκα ἐδεδραμήκειν παθ. παρακ. δεδράμηται, θρεκτός θρεκτέον τρώχος τροχὸς δρόμος ἐπι-δρομή δρομεὺς δρομάς
- τρώγω** ΤΡΩΓ- ΤΡΑΓ- ΦΑΓ- ΕΔ- ἔτρωγον μέλλ. τρώξομαι ἢ ἔδομαι (θά φάγω) ἀόρ. β'. ἔφαγον παρακ. ἐδηδοκα ἐδηδόκειν (ιδεὲ καὶ ἐσθίω τρωκτὸς τρώκτης τρώγλη τρωκτικὸς τὰ τρωγάλια ἢ τραγήματα (οἱ μετὰ τὸ φαγητὸν τρωγόμενοι ξηροὶ καρποὶ, κάρυα ἀμύγδαλα...)
- τυγχάνω** ΤΕΥΧ- τυχ- τυχε τυχη- ἐτύγχανον μέλλ. τεύξομαι ἀόρ. β'. ἔτυχον παρακ. τετύχηκα ἐτετύχηκειν, τύχη.
- τύπτω** ΤΥΠ- τυπτ- τυπτε- τυπτη- (κυιπῶ, συγγενῆ εἶναι τὸ πλήττω παίω) ἔτυπτον τυπτήσω τύπτομαι ἐτυπτόμην, τύπος τύπις τυπητέος τύπανον ἢ τύπανον
- ὑπ-ισχνοῦμαι** (ὑπ-ισχνέομαι) ΣΕΧ- σχ- οισχ- ισχ- ισχνε- σχε- σχη- ὑπισχνούμην μέλλ. ὑποσχέσομαι ἀόρ. β'. ὑπεσχόμην παρακ. ὑπ-έσχημα, ὑπεσχίμην, ὑπόσχεσις...
- ὑφαίνω** ΥΦ- ὑφαν- ὑφαινον μέλλ. ὑφανῶ ἀόρ. ὕφηνα ὑφαίνομαι ὑφαινόμην μέσ. ἀόρ. ὕφηνάμην ὑφάνθην, ὕφασμα ὕφῃ ὕφος ὑφαντός ὑφάντης σακχυφάντης (ὁ ὑφάντης-σάκκων)
- φαίνομαι** ΦΑΝ- ἔφαινον φανῶ ἔφηνα πέφαγκα φαίνομαι ἐφαινόμην μέσ. μέλλ. φανοῦμαι μέσ. ἀόρ. ἐφήνασθην ἐφάνθην παθ. μέλλ. β'. φανήσομαι παθ. ἀόρ. β'. ἐφάνην πέφασμαι ἐπεφάσμεν ἄφαντος ἀφανής ἐμφανής φανερός φάσις ἢ φάνσις ἐκφανοίσις ἀπόφανοίσις.
- φέρω** ΦΕΡ- ΟΙ- ΕΝΕΚ ἐγκ- ἐνεγκ- ἔφερον μέλλ. οἶσω ἀόρ. α'. ἦνεγκα ἀόρ. β'. ἦνεγκον παρακ. ἐνήνοχα ἐνήνόχην φέρομαι ἐφερόμην μέσ. μέλλ. οἶσομαι μέσ. ἀόρ. α' ἠνεγκάμην (β'. ἠνεγκόμην) παθ. μέλλ. οἰ-σ-θήσομαι ἢ ἐνεγκθήσομαι παθ. ἀόρ. ἠνέχθην, παρακ. ἐνήνεγκα ἐνήνεγκίμην, φόρος φορὰ φορεὺς φόροτος φέρετρον φορεῖον οἰστέος οἰστέος.
- φεύγω** ΦΕΥΓ- φυγ- ἔφευγον μέλλ. φεύξομαι φεύξομαι ἔφυγον ἐφθαγα

- ἐπεφεύγειν, φευκτός φευκτέος ἄφευκτος φευξίς φευξιμος φύξιμος φυκτός ἄφυκτος φυγή φυγάς.
- φθάνω** ΦΘΑ- φθη- ἔφθανον μέλλ. φθάσω ἢ φθήσομαι ἔφθασα ἀόρ. β'. ἔφθην ἔφθακα ἐφθάκειν.
- φθείρω** ΦΘΕΡ- φθη- φθαρ- φθορ- ἔφθειρον μέλλ. φθερῶ ἔφθειρα ἔφθαρα ἐφθάρκειν φθειρόμαι ἐφθειρόμην μέσο. μέλλ. φθεροῦμαι παθ. μέλλ. β'. φθαρήσομαι παθ. ἀόρ. β'. ἐφθάρην ἔφθαρμαι ἐφθάρμην, φθαρτός ἄφθαρτος φθόρος φθορὰ φθορεύς...
- φράζω** (δείχνω με λόγια) ΦΡΑΔ- ἔφραζον φράσω ἔφρασα πέφρακα φράζομαι ἐφραζόμην φράσομαι ἐφρασάμην ἐφράσθην πέφρασμαι, φραστός ἄφραστος φραστέος φράσις εὐφραδής περιφραδής
- φράσσω ἢ -ττω** ΦΡΑΓ- ἔφραττον φράξω ἔφραξα φράττομαι ἐφραττόμην φράξομαι ἐφραξάμην φραχθήσομαι ἐφράχθην πέφραγμα ἐπεφράγμην, φρακτός ἄφρακτος κατάφρακτος φράκτης φραγμός φράγμα.
- φρίσσω ἢ φρίττω** (ἀνατριχιάζω) ΦΡΙΚ- ἔφριττον φριξω ἔφριξα πέφρικα ἐπεφρίκειν, φρικτός.
- φυλάσσω ἢ -ττω** (φύλαξ) φυλάκ-τω ἐφύλαττον φυλάξω ἐφύλαξα πεφύλακα φυλάττομαι ἐφυλαττόμην φυλάξομαι ἐφυλαξάμην φυλαχθήσομαι ἐφυλάχθην πεφύλαγμα ἐπεφυλάγμην, φυλακτέος φυλακτήριον.
- χαίρω** ΧΑΡ- χαρε- χαρη- γηθ- ἔχαιρον παρακ. γέγηθα παθ. ἀόρ. β'. ἐχάρην, χαρτός χαρά χάσμα χαρμονή περι-χαρής...
- χαλεπαίνω** (ἀγανακτῶ, χαλεπός) ἐχαλέπαινον χαλεπανῶ ἐχαλέπηνα χαλεπαίνομαι ἐχαλεπάνθην.
- χάσκω ἢ χαίνω** ΧΑΝ χάν-σκω ἔχασκον ἢ ἔχαινον μέλλ. χανοῦμαι ἀόρ. β'. ἔχανον παρακ. κέχηνα ἐκεχήνειν, χάσμη χάσμα.
- χέω** ΧΕΓ- χε- χευ- χΓ- χυ- ἔχεον μέλλ χέω ἀόρ. ἔχεα κέχυκα ἐκεχύκειν χέομαι ἐχεόμην μέσο μέλλ. χέομαι μέσο. ἀόρ ἐχείμην χυθήσομαι ἐχύθην κέχυμαι ἐκεχύμην, χεῖμα χυτός χῦμα ἢ χύμα χύσις χύτρα.
- ὠθῶ** (ὠθέω σπρώχνω) ΩΘ- ὠθε- ὠθη- ἐώθουν μέλλ. ὠσω ἀόρ. ἔωσα ὠθοῦμαι ἐώθούμην ὠσομαι ἐωσσομην ὠσθήσομαι ἐώσθην ἔωσμαι, ὠστος ἄπωστος ἄπωστέος
- ὠνοῦμαι** (ὠνέομαι ἀγοράζω) ΩΝ- ὠνε- ὠνη- ἔωνούμην ὠνήσομαι μέσο. ἀόρ. ἐπριαμην ἐπρίω ἐπρίωτο παθ. ἀόρ. ἐώνηθην παρακ. ἐώνημαι ἐώνημην, ὠνος ὠνή ὠνητός ὠνητεός ὠνητής ὠνημα ὠνησις.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

(Εἰς τὰ ὀνόματα τῆς α' κλίσεως)

1. Ἀγυιά.

Ἀγυιά ἐστὶν ὁδὸς ἄγουσα διὰ μέσου πόλεως. Αἱ μεγάλαι πόλεις ἔχουσι πολλὰς ἀγυιάς, τὰς μὲν στενάς, τὰς δ' εὐρείας. Ἀγυαί εἰσι καὶ ὁδοὶ ἄγουσαι διὰ μέσου χώρας ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν. Πολλοὶ παῖδες παίζουσι ἐν μέσαις ταῖς ἀγυαῖς. Ἀλλὰ διὰ τῶν ἀγυιῶν ἐλαύνουσι ¹ καὶ οἱ ἡνίοχοι τὰς ἀμάξας. Λέγεται ὅτι καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης, παίζων ποτὲ μετ' ἄλλων παιδῶν ἀστραγάλους ² ἐν τινὶ ἀγυῖᾳ τῶν Ἀθηνῶν, ἵνα μὴ τοῦ παίξαι παύσῃται, ἔρριψεν ἑαυτὸν εἰς μέσον τῆς ἀγυῖας καὶ ἡνίοχον, ἄμαξαν κατὰ τὴν ἀγυιάν ἐκείνην ἐλαύνοντα, ἀναστρέψαι ³ ἠνάγκασεν.

2. Πτηνὰ καὶ φωλεά.

(Νὰ συμπληρωθοῦν ἀπὸ τοὺς μαθητὰς τὰ κενὰ μετὰ τὴν κατάλληλον ἐκάστοτε πτῶσιν τοῦ ὀνόματος φωλεά).

Τὰ πτηνὰ κτίζουσι . . . (αἰτ. πληθ.). Τὴν . . . ἄλλα πτηνὰ κτίζουσι διὰ πηλοῦ ¹ ἄλλα διὰ λεπτῶν ξηρῶν χόρτων ἢ ξύλων καὶ ἄλλα ἄλλως ². Ἐν ταῖς . . . τὰ πτηνὰ γεννώσιν φά. Ἐκ τῶν φῶν ἐκκολάπτουσι ³ τοὺς νεοσσούς ⁴. Οἱ νεοσσοὶ τρέφονται ἐν τῇ . . . πολλὰς ἡμέρας. Ἐκ τῶν . . . οἱ νεοσσοὶ ἐκπέτονται ⁵, ὅταν πτεροφυήσωσι ⁶. Ἔως ⁷ ἐκ τῆς . . . ἐκπέτεσθαι ἀδυνατοῦσιν, ἀπτήνες οἱ νεοσσοὶ καλοῦνται.

3. Ὀργή.

Ὀργή ἐστὶ βραχεῖα μανία· μαινόμεθα πάντες, ὅπότεν ὀργιζώμεθα. Ὀρθῶς δὲ καὶ Κάτων ἔλεγε τὴν ὀργὴν χρόνῳ ¹ μόνον τῆς μανίας διαφέρειν. Θυμοῦ καὶ ὀργῆς κρατεῖν δεῖ τὸν σοφὸν ἄνδρα. Ἐν γὰρ τῇ ὀργῇ πάντα κακὰ φιλεῖ ² γίνεσθαι ². Οὐδεὶς λοιμὸς ³ τοῖς ἀνθρώποις τοσοῦτου ⁴ κατέστη ⁵, ὅσου ἡ ὀργή.

4. Θάλασσα.

Τῆς θαλάσσης τὸ ὕδωρ ἐστὶν ἄλμυρόν· ἐν τῇ θαλάσσει ζῶσιν οἱ ἰχθύες καὶ ἄλλα ζῷα. Ἡ θάλασσα εἰσδύεται πολλαχοῦ εἰς τὴν ξηρὰν καὶ κόλπους ποιεῖ. Ὄταν ἄνεμοι πνέωσι, τὴν θάλασσαν τα-

ράττουσι καὶ γίγνεται τρικυμία. Αἱ θάλασσαί πολλαί εἰσι καὶ μεγά-
λαι. Τὰς διαπλεοντάς τὰς μεγάλας θαλάσσας θαλασσοπόρους ἐπο-
νομάζομεν. Ἐν θαλάσσαις πολλαὶ μάχαι ἐγένοντο καὶ πολλοὶ μαχό-
μενοι ἔπεσον καὶ ἐτάφησαν ὑπὸ τὰ κύματα τῶν θαλασσῶν.

5. Μέλισσα

(Ἐκ τῆς νέας ἐλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν)

(Νὰ συμπληρωθοῦν πρῶτον τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτώσιν τοῦ ὀνόματος μέλισσα).

Ἡ μέλισσα εἶναι μικρά, ἀλλὰ κάμνει ¹ ὥρατο ² μέλι. Τὸ μέλι τῆς . . . εἶναι γλυκὺ. Εἰς τὴν . . . ὀφείλομεν ³ εὐγνωμοσύνην· δὲν ⁴ πρέπει νὰ βλάπτωμεν ⁴ ποτὲ τὴν Τῶν . . . εἶναι ⁵ ἐχθροὶ οἱ σφήκες, οἱ ὁποῖοι τρώγουν τὰς Οἱ ἄνθρωποι βοηθοῦν ⁶ τὰς κατὰ τῶν σφηκῶν φονεύοντες αὐτούς.

6. Αἴσωπος.

Αἴσωπος ὁ μυθοποιὸς κακὴν εἶχε τὴν μορφήν· ὀνειδιζόμενος ¹ δὲ ποτε ὑπὸ νεανίου, ὅτι δύσμορφος ² εἶη, ἔφη τῷ νεανίᾳ: Ὁ νεανία, μὴ μου τῇ μορφῇ, ἀλλὰ τῇ ψυχῇ πρόσσεχε. Καὶ γὰρ οὐ πάντοτε ἀληθεύει τὸ λεγόμενον, «οἷα ἡ μορφή (ἐστὶ) τοιαύτη (ἐστὶ) καὶ ἡ ψυχὴ». Οὕτω τὸν νεανίαν σιωπήσαι ἠνάγκασε.

Σημ. Νὰ υποθέσουν οἱ μαθηταὶ ὅτι οἱ ὀνειδιζόντες τὸν Αἴσωπον ἦσαν περισσότεροι, ὅχι εἰς μόνος νεανίας καὶ νὰ γράψουν ἄλλην ἄσκησιν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς 6 ἀσκήσεως.

7. Ταῦρον ἀντὶ ἐρίφου.

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτώσιν τοῦ ὀνόματος κλέπτης).

Βουκόλος βόσκων ἀγέλην βοῶν μόσχον ἀπώλεσε· περιελθὼν δὲ χώραν πολλὴν καὶ μὴ εὐρίσκων ἠϋξαστο τῷ θεῷ, ἐὰν τοῦς . . . εὔρη, ἔριφον τῷ θεῷ θύσειν. Ἐλθὼν δὲ τέλος καὶ εἰς τινα ὄρυμόν, ¹ εἶδεν ἀντὶ . . . (γεν. πληθ.) λέοντα, κατεσθίοντα ² τὸν μόσχον. Περιδεῆς ³ οὖν τότε γενόμενος, μὴ καὶ αὐτὸς τῷ . . . βορὰ γένηται, ἐπάρας ⁴ τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν ἠὔχετο: Δέσποτα θεέ, πάλαι σοὶ ἠϋξάμην, ἔριφον θύσειν ἐὰν τοῦ μόσχου τὸν . . . εὔρω· νῦν δὲ ταῦρον εὐχομαί σοι, ἐὰν τοῦς ὀδόντας τοῦ . . . αὐτὸς ἐκφύγω
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

(Εἰς τὰ ὀνόματα τῆς 6' κλίσεως)

8. Ἔργασία (μόχθος πόνος).

Μοχθεῖν¹ ἀνάγκη ἐστὶ τοὺς θέλοντας εὐτυχεῖν. Πόνος² γάρ ἐστιν εὐτυχίας καὶ εὐκλείας³ πατήρ, καὶ τῶν πόνων⁴ πωλοῦσι τοῖς ἀνθρώποις οἱ θεοὶ πάντα τὰγαθὰ. Οὐδεὶς ἂν εὐδαιμονεῖν δύναιτο ἄνευ πόνου. Ἄπαντα τὰ καλὰ τοῦ πονοῦντος⁵ γίγνεται· τῷ γὰρ πονοῦντι καὶ θεὸς συλλαμβάνει⁶ τοῖς δὲ ἀργοῦσι⁷ θεὸς οὐ παρίσταται⁸. Αἰσχρὸν⁹ (ἐστὶ) νέον ὄντα τὸν ἄνθρωπον μὴ πονεῖν.

9. Ὁ φθόνος

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτώσιν τοῦ ὀνόματος φθόνος).

Ἄδικώτατον πρᾶγμα ἐστὶ τῶν πάντων φθόνος καὶ πασῶν μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων. Σωκράτης ἔλεγε τὸν... ἔλκος τῆς ψυχῆς εἶναι. Τῷ... τοῦτο μόνον τὰγαθὸν πρόσσεστιν¹, ὅτι ὁ... τὸν φθονοῦντα, ὡσπερ ἰδς² τὸν σίδηρον, κατεσθθεῖ³. Διπλᾶ οἱ φθονεροὶ ἕνεκα τοῦ... κακὰ πάσχουσιν ἄχθονται⁴ γὰρ οὐ μόνον τοῖς οἰκείοις⁵ κακοῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς. Δημόκριτος ἰδῶν ποτε φθονερὸν ἄνθρωπον σφόδρα⁶ κεκυφῶτα ἔφη: Ἡ αὐτῷ μέγα κακὸν συμβέβηκεν, ἢ ἄλλῳ μέγα ἀγαθόν.

10. Φύλαξαι.

Ἐν τινι οἰκίᾳ ἀνοικοδομουμένη πολλοὶ ἦσαν δοκοὶ¹ καὶ λίθοι καὶ κέραμοι. Ἐτυχεν² οὖν ἡμέραν τινὰ Διογένης ὁ φιλόσοφος παριῶν³ παρὰ τὴν οἰκίαν ἐκείνην, ὅτε τις τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐργαζομένων δοκὸν μικρὰν εἰς τὴν ὁδὸν ἔρριψεν καὶ ἄκων³ ἔτυχε⁴ τοῦ φιλοσόφου. Εἶπεν οὖν, ὡς⁵ εἴωθε γίνεσθαι, τῷ φιλοσόφῳ: «Φύλαξαι⁶» καὶ ὁ Διογένης «Φυλάξωμαι; ἔφη. Πάλιν με καὶ ἄλλῃ δοκῷ παίειν⁷ μέλλεις⁸».

11. Βάτραχος καὶ Ἥλιου γάμοι.

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτώσιν τοῦ ὀνόματος βάτραχος).

Γάμοι τοῦ Ἥλιου θέρου¹ ἐγίγνοντο. Ἐχαιρον οὖν² ἐπὶ³ τοῖς Ἥλιου γάμοις τὰ τε ἄλλα ζῆα καὶ οἱ... Εἰς μέντοι⁴ τῶν... εἶπε τοῖς ἄλλοις... Ἄλλ' ὦ μῶροι⁵, εἰς⁶ τί ἀγάλλεσθε; Ἐὶ γὰρ νῦν μόνος ὁ Ἥλιος πᾶσαν ἡμῖν πηγὴν ἀποξηραίνει, τί ἂν⁸ πάθοιμεν, ὅταν καὶ τέκνα ἐκ τοῦ γάμου ὁμοία ἑαυτῷ γεν-

νήση; Οὐκοῦν⁹ λυπεῖσθαι τοὺς . . . ἐπὶ τοῖς Ἡλίου γάμοις, ἀλλ' οὐ χαίρειν προσήκε¹⁰.

(Εἰς τὰ συνηρημένα τῆς α' καὶ β' κλίσεως).

12. Διογένης καὶ ἄσωτος.

Διογένης εἰώθει¹ ὀβολὸν αἰτεῖν² τοὺς ἐντυγχάνοντας³. Ἐντυχῶν⁴ δὲ ποτε ἄσῳτι τινὶ ἤτησε μνᾶν ἣν δὲ ἡ μνᾶ δραχμῶν ἑκάτον. Ἐρομένου⁵ δὲ τοῦ ἄσώτου, Διατί, τοὺς ἄλλους ὀβολοὺς αἰτῶν, ἐμὲ μνᾶς αἰτεῖς; ὁ Διογένης ἀπεκρίνατο: Διότι παρὰ μὲν τῶν ἄλλων ἐλπίζω πάλιν λήψεσθαι, παρὰ σοῦ δὲ οὐκέτι κατασωτεύσει⁶ γὰρ ταχὺ μετὰ τῶν μνῶν τὴν οὐσίαν ἄπασαν.

13. Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει.

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτώσιν τοῦ ὀνόματος Ἀθηνᾶ).

Ἀνὴρ Ἀθηναῖος μεθ' ἐτέρων τινῶν¹ ἐπὶ νεῶς² ἐπλει³. Χειμῶνος⁴ δὲ σφοδροῦ γενομένου καὶ τῆς νεῶς περιτραπέισης⁵, οἱ μὲν ἄλλοι ναυαγοὶ⁶ πάντες διανηρόμενοι⁷ σφίζεσθαι ἐπειρώτων⁸, ὁ δὲ Ἀθηναῖος τὴν . . . ἐπεκαλεῖτο καὶ μυρία ἤϋχετο, ἐὰν περισωθῆ. Ἡϋχετο δὲ ὁ Ἀθηναῖος τῇ . . . διότι αἱ Ἀθῆναι τῆς . . . νομίζονται⁹ πόλις. Εἰς δὲ τῶν ἄλλων ναυαγῶν ἔφη τότε πρὸς τὸν Ἀθηναῖον: Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει¹⁰. οὐδὲν γὰρ πρὸς τὴν σωτηρίαν ἐὰν μόνον τὴν . . . ἐπικαλῆ.

14. Τίμων.

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτώσιν τοῦ ὀνόματος συκῆ).

Τίμων ὁ Ἀθηναῖος ἀγρὸν εἶχε μικρὸν καὶ ἐν τῷ ἀγρῷ . . . (αἰτιατ. ἐνικ.). Ἐκ τῆς . . . ἐκείνης πολλοὶ Ἀθηναῖοι ἀπαγξάμενοι¹ ἐτετελευτήκεσαν. Ἐκκλησιαζόντων² οὖν ποτε τῶν Ἀθηναίων, Τίμων ἀναβάς ἐπὶ τὸ βῆμα σιωπὴν πρῶτον ἐποίησεν, εἶτα εἶπε: Μέλλω ἐν τῷ ἐμῷ ἀγρῷ οἰκοδομεῖν καὶ προλέγω ὑμῖν, ὅτι ἐκκοπήσεται³ ἢ . . . Οὐκοῦν, ἐὰν τις ὑμῶν ἐκ τῆς . . . ἀπάγξασθαι⁴ μέλλῃ⁵, ἀπαγξάσθω⁶ τάχιον, πρὶν τὴν . . . ἐκκοπήναι.

15. Ἐρμῆς καὶ ἐρμογλύφος.

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτώσιν τοῦ ὀνόματος Ἐρμῆς).

Ἐρμῆς βουλόμενος γνῶναι², ἐν τίνι³ τιμῇ παρὰ τοῖς ἀνθρώ-

ποις εἶη, ὁμοιωθεὶς ⁴ ἀνθρώπῳ ἦλθεν εἰς ἔρμογλύφου ⁵ ἐργαστήριον, ἔνθα ἔρμαϊ πολλοὶ καὶ ἄλλα θεῶν ἀγάλματα πεποιημένα ἦν. Ἐνταῦθα οὖν θεασάμενος ⁶ πρῶτον Διὸς ἀγάλμα, ἐπυθάνετο ⁷ ὀπόσου ⁸ εἶη· καὶ ὁ ἔρμογλύφος ἀπεκρίνατο μνάς ⁹. Εἶτα ἰδὼν ὁ . . . Ἦρας ἀγάλμα ἤρετο ¹⁰, ἐκεῖνο ὀπόσου· ὁ ἔρμογλύφος ἀπεκρίνατο τῷ . . . ἡμιμναίου ¹¹. Θεασάμενος δὲ καὶ ἑαυτοῦ ἀγαλμάτιον, προσεπυθάνετο καὶ περὶ αὐτοῦ, ὀπόσου εἶη. Καὶ ὁ ἔρμογλύφος, ἀγνοῶν ὅτι ὁ περὶ τοῦ ἀγαλματίου τοῦ . . . πυθανόμενος ἦν αὐτὸς ὁ . . ., ἔφη: Ἄλλ' ἐὰν τούτους — δεικνύων τὸ Διὸς καὶ τὸ Ἦρας ἀγάλμα — ἀγοράσῃς, τὸν . . . δώσω σοι προσθήκην ¹².

16. Κυνικὸν βρῶμα.

Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς πρὸς Διογένη τὸν κύναι, παίζειν βουλόμενος ¹, πληρώσας ² ὀστῶν πίνακα ³, ἔπεμψεν ἔδεσμα ⁴· ὀστᾶ γὰρ οἱ κύνες ἐσθίουσι ⁵. Ὁ δὲ Διογένης δεξάμενος εἶπε: Κυνικὸν μὲν τὸ βρῶμα ⁶, οὐ μὴν βασιλικὸν τὸ δῶρον.

Γνωμικόν: Τοῖς ὀψέ ⁷ εἰς τὰ δαίπνα ἤκουσιν ὀστᾶ.

(Εἰς τὴν Ἀττικὴν β'. κλίσιν)

17. Τυνδάρεω ἔργοιοι.

Τυνδάρεω, τοῦ Σπάρτης βασιλέως, καὶ Λήδας ἐγένοντο υἱοὶ μὲν Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης, οὓς Διοσκούρους ἐπωνόμαζον, θυγατέρες δὲ Κλυταιμῆστρα, ἦν ἔγημεν ¹ Ἀγαμέμνων, καὶ Ἑλένη, ἦν ὁ Τυνδάρεως Μενέλεω συνέζευξεν ².

Ἀγαμέμνονος καὶ Κλυταιμῆστρας ἐγένοντο θυγατέρες μὲν Ἴφιγένεια, Ἥλέκτρα, Χρυσόθεμις, υἱὸς δὲ μόνος Ὀρέστης, ὁ τὴν μητέρα Κλυταιμῆστραν φονεύσας, Ἑλένης δὲ καὶ Μενέλεω ἐγένετο θυγάτηρ ἢ Ἑρμιόνη, ἦν ὕστερον ἔγημε ¹ Νεοπτόλεμος ὁ Ἀχιλλέως υἱός.

18. Ἀνδρόγεως.

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πῶσιν τοῦ ὀνόματος Ἀνδρόγεως).

Ἐν Ἀττικῇ ἤγετο ¹ ἑορτὴ τῇ Ἀθηναῶν μεγάλη καὶ ἀγῶνας ἐπὶ ² ταύτῃ ² λαμπροί, τὰ Παναθήναια. Βασιλεύοντος οὖν Ἀθήνησιν Αἰγέως. ἦλθεν ἐκ Κρήτης καὶ ὁ . . . υἱὸς τοῦ Κρήτης βασι-

λέως Μίνω, καὶ ἀγωνισάμενος ἐν τοῖς Παναθηναίοις ἐνίκησε πάντας. Ἐπεὶ δὲ τὸν . . . διὰ φθόνον ἐφόνευσαν οἱ Ἀθηναῖοι, Μίνως ὁ τοῦ . . . πατῆρ, τιμωρῶν τῆ³ . . . ἐπολέμησε τοῖς Ἀθηναίοις καὶ νικήσας ἠνάγκασεν αὐτοὺς πέμπειν⁴ κατ' ἐνιαυτὸν⁵ τροφήν τῆ Μινωταύρῳ ἑπτὰ νέους καὶ ἑπτὰ νέας. Οἱ Ἀθηναῖοι τοῦτο ἐπ' ὀλίγον μόνον χρόνον ἐποίησαν. Θησεὺς γὰρ ὁ Αἰγέως υἱός, τὸν Μινώταυρον οὐ πολὺν χρόνον ὕστερον ἐφόνευσε καὶ τοὺς Ἀθηναίους τῆς πομπῆς ἐκείνης ἀπήλλαξε.

(Εἰς τὴν γ' κλίσιν. Ἀφωρόληκτα)

19. Κόρακες—κόρακες.

(Νὰ συμπληρωθῶν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτῶσιν τοῦ ὀνόματος κόραξ).

Ἀντισθένης ὁ φιλόσοφος ἔλεγε: Κρεῖττόν¹ ἔστιν εἰς κόρακα ἢ εἰς . . . ἐμπεσεῖν. Οἱ μὲν γὰρ κόρακες ἀποθανόντος τὸ σῶμα σπαράττουσιν, οἱ δὲ . . . ζώντων ἡμῶν τὴν ψυχὴν λυμαίνονται². Οὐκοῦν μισεῖν χρὴ τοὺς κολακεύοντας, ὥσπερ τοὺς ἐξαπατῶντας. Οἱ νοῦν ἔχοντες οὐδέποτε τοῖς . . . πιστεύουσιν. Ἄλλ' οὐ πάντοτε βῆδιον³ τὸν . . . τοῦ φίλου διακρίναι. Ἐπαινεῖ γὰρ καὶ ὁ . . . καθάπερ⁴ καὶ ὁ φίλος· ἀλλ' οἱ μὲν φίλοι ἐπαινοῦσι μόνον τὰ ἄξια ἐπαινοῦ, ὑπὸ δὲ τῶν . . . ἐπαινεῖται καὶ τὰ οὐδένως ἐπαινοῦ ἄξια. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἄνθρωποι χαίρομεν ἐπαινούμενοι, βῆδιως⁵ πιστεύομεν τῷ . . . καὶ ὅταν οὗτος ἐπαινῇ τὰ ἀνάξια ἐπαινοῦ.

20. Εὐριπίδης φαλακρῶ.

Ἐλοιδῶρει¹ ποτὲ φαλακρὸς Εὐριπίδην, τὸν τραγωδοποιόν,² πολλὰ μωρῶς φλυαρῶν, ὁ δ' Εὐριπίδης πρὸς μὲν τὰς ἐκείνου λοιδορίας³ οὐδὲν εἶπεν, ἀλλ' ἦ⁴: Ἐπαινώ σου τὰς τῆς κεφαλῆς τρίχας, ὅτι κακὸν κρανίον σωφρόνως⁵ κατέλιπον.

21. Ἀριστίππου λόγοι.

(Νὰ συμπληρωθῶν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτῶσιν τοῦ ὀνόματος πούς).

Ἀριστίππος ὁ Κυρηναῖος φιλόσοφος, ἐδειτό¹ ποτε Διονυσίου τοῦ τυράννου περὶ φίλου τινός, ἵνα συγγνώμης τύχη². Ἐπειδὴ δὲ ὁ τύραννος οὐκ ἐπέθετο, ὁ Ἀριστίππος παρὰ τοὺς . . . τοῦ τυράννου προσπεσὼν ἐπέτευεν, ἵνα ὁ φίλος συγγνώμης τύχη. Σικωπτόμενος³ ἠφισπείθη ἀπὸ τοῦ Ἰσσιπούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

νος³ δ' ὁ Ἀρίστιππος ὑπὸ τῶν παρόντων, ὅτι πρὸ τῶν... τοῦ τυράννου προσέπεσεν, ἀπεκρίνατο: Οὐκ ἐγὼ τούτου αἴτιος, ἀλλ' ὁ τύραννος οὕτως ὁ τὰ ὦτα ἐν τοῖς... ἔχων.

22. Ἀγησίλαος παίζων.

Ἀγησίλαος ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, διαφερόντως¹ τὸν ἑαυτοῦ παῖδα ἐφίλει² καὶ πολλάκις ἐν τῇ οἴκῳ μετὰ τοῦ παιδὸς συνέπαιζεν. Ἡμέραν δέ τινα κάλαμον ὥσπερ ἵππον περιβεβηκώς³ σὺν τῇ παιδίᾳ συνέτρεχεν. Ὀφθεῖς⁴ δὲ ὑπό τινος τῶν φίλων, παρεκάλει αὐτὸν μηδενὶ φράζειν,⁵ πρὶν ἂν καὶ αὐτῷ παῖς γένηται⁶.

Σημ. Ὑποθέσατε ὅτι ὁ Ἀγησίλαος εἶχε περισσότερα παιδιά καὶ μὲ αὐτὰ ἐπαιξε, καὶ γράψατε ὁμοίαν ἄσκησιν. (Θὰ ἀλλάξετε καὶ τὸ τελευταῖον ῥῆμα γένηται εἰς γέγονται)

23. Μέλιτος μυελός.

Ἔστι παροιμία παλαιὰ μέλιτος μυελός, εἰ καὶ τῇ μέλιτι μυελός οὐκ ἔστιν. Οὐ μὴν ἀλλὰ¹ τῇ παροιμίᾳ ταύτῃ ἐχρῶντο² οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, ὅποτε³ βούλονται τὰ ἄγαν⁴ ἠδέα⁵ δηλώσαι. Ἡδιστον⁶ γάρ ἐστι τὸ μέλι, ὃ δὲ μέλιτος μυελός πολὺ ἂν αὐτοῦ ἠδίον⁷ εἴη.

(Εἰς τὰ ὑγρόληκτα).

24. Ἰσοκράτους ἀποφθέγματα.

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτώσιν τοῦ ὀνόματος ῥήτωρ).

Ἰσοκράτης ἐδίδασκε τὴν ῥητορικὴν τέχνην τοὺς βουλομένους¹ . . . γίνεσθαι, εἰ καὶ αὐτὸς οὐδέποτε οὐδένα λόγον εἶπεν οὔτ' ἐν τῇ βουλῇ, οὔτ' ἐν τῇ τοῦ δήμου ἐκκλησίᾳ, οὔτ' ἄλλῃ² ὅπῃ³ οἱ . . . λέγειν εἰώθεσαν⁴. Ἐρομένου δέ τινος αὐτόν: Πῶς αὐτὸς οὐκ⁵ ὦν ἱκανὸς λέγειν⁶, ἄλλους . . . ποιεῖ; ἀπεκρίνατο: Καὶ ἢ ἀκόνῃ αὐτῇ μὲν τέμνειν⁷ οὐκ ἱκανή ἐστιν, τὸν δὲ σίδηρον τμητικὸν⁸ ἀπεργάζεται⁹ οὕτω καὶ γὰρ ὥσπερ ἀκόνῃ τοῖς . . . τὸν νοῦν ἀκονῶ.

25. Παροιμία.

Ἀλῶν δὲ φόρτος ἔνθεν¹ ἦλθεν ἔνθ' ἔβη² (ἀντίστοιχος νέα ἐλληνική: ἀνεμομαζώματα διαβολοσκορπίσματα).

26. Ἀλεξάνδρου δωρεά.

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτῶσιν τοῦ ὀνόματος *θυγάτηρ*).

Περίλλω, φίλω τινὶ Ἀλεξάνδρου, ἦσαν δύο. . . . Πένης¹ δ' ὢν ὁ Πέριλλος οὐκ εἶχε δοῦναι προῖκα ταῖς. . . . ἤτησατο τοίνυν² Ἀλέξανδρον δοῦναι³. Καὶ ἐκεῖνος ἐκέλευσε δοθῆναι⁴ τῷ Περίλλῳ τάλαντα πεντήκοντα, ἵνα τὰς. . . ἐκδοῦναι⁵ δυνηθεῖη ἦν⁶ δὲ τὸ τάλαντον δραχμῶν ἑξακισχιλίων. Εἰπόντος δὲ τοῦ Περίλλου, ὅτι ἱκανὰ εἶη ἑαυτῷ δέκα τάλαντα εἰς τὸ ἐκδοῦναι τὰς. . . , ὁ Ἀλέξανδρος ἀντεῖπε: Σοὶ γε τῷ Περίλλῳ ἱκανὰ τὰ δέκα λαβεῖν, ἐμοὶ δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ οὐχ ἱκανὰ δοῦναι.

Σημ. Ὑποθέσατε ὅτι ὁ Πέριλλος εἶχε μίαν μόνον θυγατέρα καὶ γράψατε ἄλλην ὁμοίαν ἄσκησιν μὲ δωρεὰν τοῦ Ἀλεξάνδρου τὴν ἡμίσειαν.

27. Ἡ πατρίς.

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτῶσιν τῶν ὀνομάτων *πατὴρ* καὶ *μήτηρ*).

Τίμιος¹ ὁ πατήρ, τιμία καὶ ἡ μήτηρ· ἀλλὰ πατρός τε καὶ μητρός καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἡ πατρίς καὶ σεμνότερον² καὶ ἀγιώτερον, καὶ σέβασθαι δεῖ³ τὴν πατρίδα μᾶλλον ἢ τὸν. . . καὶ τὴν. . . Ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ θνήσκειν ἡμᾶς χρὴ⁴, ἵνα τῷ. . . καὶ τῇ. . . καὶ τοῖς παισίν, οἳ φίλτατοι ἡμῖν εἰσιν, τὴν ἐλευθερίαν καὶ σωτηρίαν διασφύζωμεν.

(Εἰς τὰ ἔρρινόληκτα).

28. Νέος ἄσωτος καὶ χελιδὼν.

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτῶσιν τοῦ ὀνόματος *χελιδών*).

Νέος ἄσωτος καταφαγὼν τὴν πατρίαν οὐσίαν¹ ἅπασαν, εἶχε μόνον περίλοιπον² ἱμάτιον³, ὅπερ τοῦ χειμῶνος⁴ ἐφόρει. Θεασάμενος⁵ δὲ ἡμέραν τινὰ . . . πρὸ τοῦ καθήκοντος⁶ χρόνου ἐλθοῦσαν καὶ οἰόμενος⁷ τὸν χειμῶνα παρεληλυθέναι⁸ καὶ ἤδη ἕαρ εἶναι — αἱ γὰρ. . . τοῦ ἕαρος ἔρχονται — ἐπώλησε καὶ τὸ περίλοιπον αὐτῷ ἱμάτιον, ὡς οὐδὲν ἔτι αὐτοῦ δεόμενος⁹. Ἀλλὰ τῆς ἐπιγενομένης¹⁰ νυχτὸς χιόνος πεσοῦσης πολλῆς ἢ. . . ὑπὸ τοῦ φύχους

ἀπέθανε. Καὶ ὁ ἄσωτος, τῆς . . . νεκρὰς ὀφθείσης¹¹ τῇ ὕστερ-
ραία¹² ἔφη πρὸς τὴν . . . « Ὡ αὖτη¹³, χειμῶνος¹⁴ ἔτι ὄντος ἐλθοῦσα,
σαυτὴν τε κἀμὲ συναπόλεσας¹⁵.

29. Παραομίαι.

Δελφῖνα νήχεσθαι¹ διδάσκεις. Ἡ παραομία λέγεται ἐπὶ τῶν βου-
λομένων διδάσκειν τοὺς μᾶλλον αὐτῶν τὸ διδασκόμενον γινώ-
σκοντας (ἀντίστοιχος νέα ἐλληνική: ἔλα, παπποῦ μου, νά σου δείξω
τὰμπέλια σου).

Φαλακροῦ κτένας (δωρεῖσθαι). Αὕτη λέγεται ἐπὶ τῶν δωρου-
μένων τινὶ ἄχρηστόν τι δῶρον, ὡς ὁ κτεὶς ἄχρηστόν ἐστι τῷ φα-
λακροῦ.

(Εἰς τὰ σιγμόληκτα).

30. Ὁ Λεωνίδας ἐν Θερμοπύλαις

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτώσιν τοῦ
ὀνόματος πληθός).

Γενόμενος¹ ὁ Λεωνίδας εἰς Θερμοπύλας, εἶπε πρὸς τοὺς στρα-
τιώτας: Ἦδη ἢ νικᾶν² τοὺς βαρβάρους ἢ τεθνάναι³ χρή⁴. Ἄγ-
γείλαντος⁵ δέ τις τοὺς πολεμίους τοσοῦτους⁶ εἶναι τῶ . . . ὥστ'
ἐκ τοῦ . . . τῶν βελῶν ἀποκρύπτεσθαι τὸν ἥλιον, ὁ Λεωνίδας ἔφη:
Οὐκοῦν ἄμεινον⁷, εἰ μάχεσθαι⁸ μέλλομεν ὑπὸ σκιάν ὄντες. Ξέρξου
δ' ἄγνοοῦντος, ὅτι τοὺς Λακεδαιμονίους τὰ . . . τῶν πολεμίων οὐκ
ἐφόδει⁹, καὶ γράψαντος πρὸς τὸν Λεωνίδα ἅ τὰ ἔπλα παραδοῦναι,
ὁ Λεωνίδας ἀντέγραψε¹⁰: Μολὼν λαβέ.

31. Αὐτομήνυτον¹.

Αἶγα ἀποστᾶσαν² τῆς ἀγέλης ὁ αἰπόλος³ ἐπανάγειν⁴ πρὸς
τὰς ἄλλας ἐπειρᾶτο⁵. Ὡς δὲ φωναῖς καὶ συριγμοῖς χρώμενος⁶
οὐδὲν μᾶλλον⁷ ἤνυτεν, λίθον κατ' αὐτῆς ἀφήκε⁸ καὶ τοῦ κέρως
τυχῶν⁹ τὸ κέρασ ἐκολόθωσε¹⁰. Φοβούμενος δὲ μὴ¹¹ πληγὰς παρὰ
τοῦ δεσπότη διὰ τὸ κολοβωθὲν κέρασ λάβῃ, ἐδεῖτο¹² τῆς αἰγός,
μὴ¹³ κατεῖπειν τῷ δεσπότη τὴν τοῦ κέρως κολόθωσιν. Καὶ ἡ αἰξ
λέγει αὐτῷ: Ἀνούστατε¹⁴ αἰπόλων, κἂν ἐγὼ σιωπήσω, τὸ κέρασ
αὐτὸ κεκράξεται¹⁵ καὶ ὁ δεσπότης τῷ κέρῳ πεισθήσεται.

Σημ. Ὑποθέσατε ὅτι ὁ αἰπόλος ἔρριψε κατὰ τῆς αἰγός ῥάβδον

παγεῖαν καὶ ἐπέτυχε καὶ ἔκοψε σύρριζα καὶ τὰ δύο κέρατα αὐ-
τῆς, καὶ γράψατε ἄλλην ὁμοίαν ἀσκησιν.

32. Αἰδοῦς ἐρύθημα ¹.

Πυθιάς ἢ Ἀριστοτέλους θυγάτηρ, ἐρωτηθεῖσά ποτε, ποῖον κάλ-
λιστον χρῶμα, ἀπεκρίνατο: Τὸ τῆς αἰδοῦς, ἐννοοῦσα τὸ διὰ τὴν
αἰδῶ ἐν ταῖς παρειαῖς τῶν ἐλευθέρων ἐπιφανιζόμενον ἐρύθημα.

(Εἰς τὰ φωνηεντόληκτα).

33. Ὀφεις ἰχθύες καὶ ἐγχέλεις.

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτῶσιν τοῦ
ὀνόματος ἰχθῦς).

Ὀφις ἐστὶ ζῷον ἐρπετόν. Τοῦ ὄφως τὸ αἷμά ἐστι ψυχρόν.
Ψυχρόν ἐστι καὶ τὸ τοῦ... αἷμα. Τὸ σῶμα τῶν ὄφρων καλύπτε-
ται ὑπὸ φολίδων, τὸ δὲ τῶν... ὑπὸ λεπίδων. Οἱ ὄφεις ὅμοιοί
εἰσι τοῖς ἐγχέλεισιν. Οἱ ἐγχέλεις καὶ οἱ... ζῶσιν ἐν τῷ ὕδατι, οἱ
ὄφεις ἐν τῇ ξηρᾷ. Ὁ ὄφις ἦν ἱερός τῷ ἥρωϊ Ἀσκληπιῷ· διὸ καὶ
αἱ εἰκόνες τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἔχουσι παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἥρωος ὄφιν.

34. Οἷς καὶ κύων.

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτῶσιν τοῦ
ὀνόματος οἷς).

Ὅτε φωνήεντα ¹ ἦν τὰ ζῶα, φασὶ ² τὴν... εἰπεῖν ποτε πρὸς
τὸν δεσπότην: Θαυμαστόν ³ ἐστὶ (τὸ πρᾶγμα), ὕπερ ποιεῖς, ὦ δέ-
σποτα. Ἡμῖν γὰρ ταῖς... ἀΐπερ καὶ ἑρία ⁴ σοι καὶ γάλα καὶ τυ-
ρόν καὶ ἄρνας παρέχομεν, οὐδὲν δίδως, πλήν ⁵ γ' ὅτι ἂν αὐταὶ ⁶ ἐκ
τῆς γῆς λάθωμεν, τῷ δὲ κυνί, ὃς οὐδὲν σοι τοιοῦτον παρέχει, οἶον
αἱ... παρέχομεν, μεταδίδως ἐκ τοῦ ἄρτου, ὃν καὶ αὐτὸς ἐσθίεις.

Τὸν οὖν κύνα ἀκούσαντα τῆς... ἃ ἔλεγε, φασὶν ⁸ εἰπεῖν:

(ἐκ τῆς νέας ἑλληνικῆς... ἀρχαίαν).

Δὲν εἶναι παράδοξον ἐκεῖνο ποῦ κάμνει ὁ κύριος (τὸ ἀφηνικὸ):
διότι ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος ⁹ ὁ ὁποῖος ⁹ καὶ τὸν οἶκον ὀλόκληρον ¹⁰
τοῦ κυρίου φυλάττω ⁹ καὶ σᾶς ¹¹ τὰ πρόβατα, ὥστε μήτε ὑπὸ
τῶν κακῶν ἀνθρώπων νὰ ¹² κλέπτεσθε ¹² μήτε ὑπὸ τῶν λύκων νὰ ¹³
ἀρπάξεσθε ¹³. Ἐὰν ¹⁴ ἐγὼ δέν ¹⁵ σας ἐφύλαττον, τὰ πρόβατα οὐδὲ
νὰ ¹⁶ βοσκήσετε ¹⁶ θὰ ¹⁷ μπορούσατε ¹⁸, φοβούμενα μῆπως ¹⁹ καταστρα-
φήτε ὑπὸ τῶν λύκων.

35. Οἱ βασιλεῖς

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτώσιν τοῦ ὀνόματος βασιλεὺς).

Τοῖς . . . οὐ πάνυ¹ πολλάκις ἢ ἀλήθεια λέγεται· διὰ ταῦτα Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς Πτολεμαίῳ, τῷ . . . τῆς Αἰγύπτου, παρήγει² τὰ περὶ τῶν . . . καὶ ἡγεμόνων βιβλία ἐπιμελῶς ἀναγιγνώσκειν· ἃ γὰρ οἱ φίλοι πρὸς τοὺς . . . οὐ θαρροῦσι³ λέγειν, ταῦτα ἐν τοῖς περὶ . . . βιβλίοις θαρροῦντως γέγραπται⁴.

36. Οἱ γονεῖς

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτώσιν τοῦ ὀνόματος γονεὺς).

Ὁ πατέρων καὶ μητέρων ἐν τῷ βίῳ τιμῶν, οὗτος καὶ ζῶν καὶ καὶ ἀποθανῶν φίλος¹ ἐστὶ τοῖς θεοῖς. Ὁ τοῖς . . . μὴ ὑπακούων ἢ ὁ τοὺς . . . λυπῶν καὶ φιλῶν², οὗτος κἂν θεοσεβῆς φαίνεται, οὐκ ἔστι θεοσεβῆς. Ὁ γὰρ τῶν ἐκτοῦ . . . ἀμελῶν, οὗτος ψεύδεται, ἂν λέγῃ ὅτι τοὺς θεοὺς τιμᾷ καὶ σέβεται κἂν αὐτῶν ἐπιμελῆται. Ὅτιοῦτοι περὶ τοὺς . . . γίνεσθε³, οἷους ἂν εὐξαισθε περὶ ὑμᾶς αὐτοὺς τοὺς παῖδας τοὺς ὑμετέρους γενέσθαι.

37. Κώνωψ καὶ βοῦς.

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτώσιν τοῦ ὀνόματος βοῦς).

Κώνωψ πετόμενος¹ ἐπὶ τὸ κέρασ . . . (γεν. ἐν.) ἐπεκάθισε. Φοβούμενος δὲ μὴ τοὺς τένοντας² τοῦ . . . βαρύνῃ, εἶπε τῷ . . . Ἄν σοι, ὦ . . . τοὺς τένοντας βαρύνω, ἀπέλθω³. Ὁ δὲ . . . γελάσας εἶπε τῷ κώνωπι: Ἄλλ' οὐθ' ἔτ' ἤλθεσ ἔγνω⁴ σε, οὐτ' ἐὰν ἀπέλθης, γνῶσομαι⁵.

38. Ἴατρος κλέπτης

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτώσιν τοῦ ὀνόματος γραῦς).

Γραῦς πλουσία τοὺς ὀφθαλμοὺς νοσοῦσα ἱατρὸν ἐπὶ μισθῷ ἐκάλεσεν· ὁ δὲ ἱατρὸς εἰς τὸν οἶκον τῆς . . . εἰσιῶν¹, ὁπότε² τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ἀλοιφῇ ἔχριε καὶ ἦ . . . ὄραν³ οὐκ ἠδύνατο, ὑφηρεῖτο⁴ τῶν ἐν τῷ οἴκῳ σκευῶν καθ'⁵ ἐν ἑκαστῷ, ἕως πάντα τὰ σκευῆ ὑφέλετο⁶. Ἐπεὶ⁷ δὲ καὶ τὴν . . . ἰάσατο, ἀπήγει⁸ τὸν ὄμο-

λογηθέντα⁹ μισθόν. Ἄρνουμένης δὲ τῆς... διὰ τὰ ὑφαιρεθέντα σκεύη διδόναι τὸν μισθόν, ὁ ἱατρὸς εἰς¹⁰ δίκην τὴν... ἤγαγεν. Ἐνταῦθα¹¹ ἤ... ἀπολογουμένη πρὸς τοὺς δικαστὰς ἔλεγεν: Ὑπεσχόμην¹², ὧ δικασταί, ἀποδώσειν τῷ ἱατρῷ μισθόν, εἴαν μοι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἰάσῃται¹³. Ἀλλὰ νῦν οὗτος χειρόν¹⁴ μοι τοὺς ὀφθαλμοὺς διέθηκε¹⁴. πρότερον γὰρ ἅπαντα τὰ ἐν τῷ ἔμφῳ οἴκῳ σκευὴ ἐύρων¹⁵. νῦν δὲ οὐδὲν σκεῦος ἐν τῷ ἔμφῳ οἴκῳ ἰδεῖν δύναμαι.

(Εἰς τὰ ἀνώμαλα οὐσιαστικά)

39. Διογένους λόγῳ

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτώσιν τοῦ ὀνόματος κύων).

Διογένης ὁ φιλόσοφος ὁ ἐπονομαζόμενος κύων, ἔλεγεν αὐτὸς οὐ κατὰ πάντα ὅμοιος τοῖς ἄλλοις... εἶναι. Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι... ἔλεγε, τοὺς ἐχθροὺς ὑλακτοῦσι¹ καὶ δάκνουσιν², ἐγὼ δὲ τοὺς φίλους ὑλακτῶ, ἵνα αὐτοὺς σφίξω.

Ἡσθιέ³ ποτε ὁ αὐτὸς Διογένης ἐν τῇ ἀγορᾷ, πολλοὶ δὲ παῖδες περιρρυέντες⁴ ἐλοιδόρου⁵ αὐτὸν καλοῦντες κύων! κύων!. Ὁ δὲ ἀποκρινόμενος τοῖς παισὶν ἔλεγεν: Ἐγὼ εἰμι... ἢ ὑμεῖς ἐστε... οἱ περὶ ἐμὲ ἐσθίοντα ἐστήκατε⁶; Ἦν... γὰρ ἴδιον περὶ τοὺς ἐσθίοντας ἴστασθαι.

40. Θάλασσα ἀδικουμένη

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτώσιν τοῦ ὀνόματος ναῦς)

Γεωργὸς ναῦν ὄρων¹ ἐν θαλάσῃ σφόδρα² χειμαζομένην καὶ καταβυθίζεσθαι κινδυνεύουσαν κατηράτο τῇ θαλάσῃ. Ἡ δὲ θάλασσα ἀδικουμένη τοιαῦτα πρὸς αὐτὸν ἀνεβόα: Ἴνα³ τί, ἄνθρωπε, μέμψη⁴ με μάτην καὶ καταρᾶ⁵ μοι οὐ δικαίως; Οὐκ ἐγὼ ἢ αἰτία τῶν κυμάτων καὶ τῶν τῆς... κινδύνων εἰμί, ἀλλ' οἱ ἄνεμοι, οἱ ἐκ βυθοῦ τὰ ἐμὰ ὑδάτα ἐκτραύττοντες καὶ ἐμὲ ἐξαγριαίνοντες, τῆ... τὸν κίνδυνον παρασκευάζουσιν. Ἐάν ποτε βουληθῆς⁶ χωρὶς ἀνέμων ἐν... ἐμὲ διαπλευσαι, ἡμερωτέραν δὴ με τῆς γῆς εὐρήσεις.

Σημ. Ὑποθέσατε ὅτι ὁ γεωργὸς ἐβλεπε πολλὰ πλοῖα εἰς τὴν θάλασσαν χειμαζόμενα, καὶ γράψατε ὁμοίαν ᾄσκησιν. (Θὰ μεταβάλετε καὶ τὰς μετοχὰς χειμαζομένην κινδυνεύουσαν εἰς χειμαζόμενας κινδυνεύουσας.)

41. Παροιμίαι

Σταγόνες ὕδατος πέτρας κοιταίνουσι (τὰ νεροσταλάμματα τὸ βράχο τὸν τρυπᾶνε).

Καθ' ὕδατος γράφειν=ματαιοπονεῖν, (Κάνω μία τρυπα στὸ νερό).

Ἀνδρῶν ἀπίστων ὄρκον εἰς ὕδωρ γράφε. (Μὴ λαμβάνῃς διόλου ὕπ' ὄψιν ὄρκον ποῦ κάνουν ἄπιστοι).

42. Ἀστρολόγος ἐν φρέατι.

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτῶσιν τοῦ ὀνόματος φρέαρ).

Ἀστρολόγος ἐξιῶν¹ ἐκάστης ἐσπέρας ἐπεσκόπει² τοὺς ἀστέρας καὶ τὰς ἐν τῷ οὐρανῷ πορείας³. Καὶ δὴ ποτε περιῶν⁴ εἰς τὸ προάστειον⁵ καὶ τὸν νοῦν ὄλον εἰς τὸν οὐρανὸν ἔχων ἔλαθεν⁶ εἰς . . . ἐμπесών. Ὀδυρομένου⁷ δ' αὐτοῦ ἐν τῷ . . . καὶ βοῶντος⁸, παριῶν⁹ τις, ὡς ἤκουσε τῶν ἐκ τοῦ . . . κραυγῶν, προσελθὼν¹⁰ καὶ μαθὼν τὰ συμβεβηκότα, εἶπε πρὸς τὸν ἀστρολόγον. Ὡ οὗτος,¹¹ σὺ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ὄραῖν πειρώμενος¹², τὰ ἐπὶ τῆς γῆς πρὸ ποδῶν οὐχ ὄρας, ἀλλ' ἐμπίπτεις εἰς τὰ . . .

43. Ἐπὶ θεάν.

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτῶσιν τοῦ ὀνόματος γυνή)

Ἐξήσεάν¹ ποτε Ἀθηναῖοι μετὰ γυναικῶν καὶ παιδῶν ἐπὶ θεάν² ἑορτῆς καὶ ἀγώνων. Συνεξήει³ δὲ ταῖς ἄλλαις . . . καὶ γυνή τις υπερλάμπρως⁴ ἐνδεδυμένη καὶ θαυμαστῶς⁵ κεκαλλωπισμένη. Ταύτην οὖν τὴν . . . ἰδὼν ὁ Σωκράτης: Σύ, ἔφη, ὦ . . . οὐχ ἵνα θεάσῃ⁶, καθάπερ αἱ ἄλλαι . . . , ἀλλ' ἵνα θεαθῆς⁷, πορεύῃ⁸.

Σημ. Ὑποθέσατε ὅτι αἱ υπερλάμπρως ἐνδεδυμένοι ἦσαν δύο καὶ γράψατε ὁμοίαν ἄσκησιν. (Θὰ μεταβάλετε καὶ τὰ ῥήματα: συνεξήει-συνεξήεσαν, θεάσῃ-θεάσηθε, θεαθῆς-θεαθῆτε).

(Εἰς τὰ ἐπίθετα τῆς α' καὶ β' κλίσεως).

44. Δίκαιος ἀνήρ.

Βάδιζε τὴν εὐθεῖαν (δόξον), ἂν δίκαιος ἦς. Βίου δικαίου γίγνεται τέλος καλόν. Δίκαιος ἴσθι¹, ἵνα καὶ δικαίων δὴ τύχῃς. Δίκαιος εἶναι μᾶλλον ἢ πλούσιος θέλει. Ἀνδρὸς δικαίου καρπὸς οὐκ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἀπόλλυται². Δίκαια δράσας³ ξυμμάχου⁴ τεύξῃ θεοῦ. Δίκαιός ἐστιν οὐχ ὁ μὴ ἀδικῶν, ἀλλ' ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος μὴ βούλεται⁵ ἀδικεῖν.

Σημ. Μὲ βάσιν τὴν ἄσκησιν ταύτην γράψατε ἄλλας τρεῖς ὁμοίας ἀπευθύνοντες τὸν λόγον πρὸς ἄνδρας πολλοὺς, πρὸς γυναῖκα μίαν, πρὸς γυναῖκας πολλὰς. (Ὅταν πρὸς πολλοὺς ἢ πρὸς πολλὰς θὰ ἀπευθύνετε τὸν λόγον θὰ μεταβάλετε καὶ τὰ ῥήματα: βάδιζε-βαδίσετε, ἦς-ἦτε, ἴσθι-ἔστε, τύχης-τύχητε, θέλε-θέλετε, τεύξῃ-τεύξεσθε, εἶον-εἶον, βούλεται-βούλονται, καὶ τὰς μετοχὰς δράσας-δράσαντες, ἀδικῶν-ἀδικοῦντες, δυνάμενος-δυνάμενοι, καὶ θηλ. δράσασα-δράσασαι, ἀδικοῦσα-ἀδικοῦσαι, δυναμένη-δυναμένη, καὶ τὰς ἀντωνυμίας ὅστις-οὔτις, ἡς-αἴτις).

45. Ἡ φλυαρία.

Ἡ φλυαρία ἐστὶ μέγιστον ἐλάττωμα. Ἰσοκράτης ὁ ῥήτωρ, ὅτε προσῆλθεν αὐτῷ νεανίας λάλος¹, ἵνα τὴν ῥητορικὴν τέχνην διδασχθῆ, διπλοῦν ἤτησε² παρ' αὐτοῦ μισθόν. Θαυμάσαντος³ δὲ τοῦ νεανίου, ὅτι διπλοῦς μισθὸς ἠτήθη⁴ παρ' αὐτοῦ, ὁ Ἰσοκράτης ἔφη αὐτῷ: Μὴ θαύμαζε⁵ παρά μὲν τῶν ἄλλων μαθητῶν ἀπλοῦς αἰτοῦμεν μισθοὺς, διότι καὶ ἀπλὴν αὐτοὺς διδασκαλίαν διδάσκομεν, ἵνα λέγειν μόνον μάθωσι· παρά δὲ τῶν λάλων αἰτοῦμεν διπλοῦς μισθοὺς, διότι διπλὴν αὐτοὺς διδασκαλίαν διδάσκομεν, πρῶτον μὲν ἵνα σιωπᾶν μάθωσι, δευτέρον δὲ, ἵνα λέγειν (μάθωσιν).

46. (Ἐκ τῆς νέας ἐλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν).

(Νὰ ληφθῆ ὡς βάσις ἢ ἄσκησις 45).

Ἐπήγαν εἰς τὸν Ἰσοκράτην¹ τὸν ῥήτορα δύο νέοι (παιδαρέλλια) φλύαροι διὰ τὰ μάθωσι τὴν ῥητορικὴν τέχνην. Ὁ Ἰσοκράτης ἐξήτησε ἀπὸ αὐτοῦ διπλάσιους μισθοὺς. Οἱ νέοι παρενευθύνθησαν, διότι ἐζητήθησαν ἀπὸ αὐτοῦ διπλάσιοι μισθοί. Τότε ὁ Ἰσοκράτης εἶπεν εἰς αὐτούς: Μὴ παραξενεύεσθε· ἐγὼ γυρεύω² ἀπὸ τὸν μὴ φλύαρον μαθητὴν ἕνα (ἀπλόν) μισθόν, διότι καὶ μίαν (ἀπλὴν) διδασκαλίαν τοῦ κάνω, μόνον διὰ τὰ μάθῃ τὰ ὁμιλῆ. Ἀπὸ τὸν φλύαρον μαθητὴν γυρεύω διπλόν μισθόν, διότι διπλὰ εἶναι καὶ τὰ μαθή-

ματα, ἓνα μὲν μάθημα εἶναι, διὰ τὰ μάθη τὰ σιωπᾶ (τὰ μὴ φλυαρῆ),
καὶ ἄλλο (δεύτερο) διὰ τὰ μάθη τὰ ὁμιλῆ (ὡς ῥήτωρ)

47. Νομίσματα (ἐκ τῆς νέας εἰς τὴν ἀρχαίαν)

Ἐκ τῶν νομισμάτων ἄλλα εἶναι χάλκινα¹, ἄλλα ἀπὸ ἀσημι, ἄλλα ἀπὸ χρυσάφι. Τὰ νομίσματα τῶν πέντε καὶ δέκα λεπτῶν ἦσαν² χάλκινα, τὰ νομίσματα τῶν εἴκοσι καὶ πενήντα λεπτῶν εἶναι³ ἀσημένια. Ἀσημένια εἶναι καὶ ἡ δραχμή, ἀσημένιο εἶναι καὶ τὸ δίδραχμον. Τὸ δεκάδραχμον εἶναι ἀπὸ χρυσάφι (χρυσάφενιο), χρυσάφενια εἶναι καὶ τὰ εἰκοσάδραχμα.

(Εἰς τὰ ἐπίθετα τῆς γ' κλίσεως)

48. Γνωμικά.

Ὡς χαρίεν¹ ἔστ' ἄνθρωπος, ὅταν ἄνθρωπος ἦ.

Κάλλιον διμαθῆ² ἢ ἀμαθῆ εἶναι.

Ἀρχὴ ἤμισον παντός.

49. Βίαντος λόγοι.

(Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μὲ τὴν κατάλληλον πτώσιν τοῦ ἐπιθέτου ἀσεβής).

Βίας ὁ Πριηνεύς, τῶν¹ ἑπτὰ σοφῶν, συμπλέων² ποτὲ ἀνθρώποις. . . ὑπὸ χειμῶνος ἐν μέσῳ πελάγει κατελήφθη. Χειμαζομένης οὖν τῆς νεῶς καὶ τῶν. . . τοῦ θεοῦ ἐπικαλουμένων, ἔν' αὐτοῦς ἐλεήσωσιν³, ὁ Βίας ἔφη πρὸς τοὺς. . . : Σιγάτε, ὦ. . . μὴ αἰσθωνται⁴ ὑμᾶς οἱ θεοὶ ἐνθάδε πλέοντας. Καταποντιοῦσι γὰρ τὴν ναῦν εἰς τὸ πέλαγος.

50. Διαβολή.

Διαβολή ἐστι κατηγορία ἀφανῆς καὶ ἐπίβουλος¹ κατ' ἀπόντους. Φοβοῦ τὰς διαβολάς, κἂν ψευδεῖς ᾖσιν· οἱ γὰρ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ μὲν ἀληθὲς ἀγνοοῦσι, πρὸς δὲ τὰ λεγόμενα προσέχουσιν, εἴτ' ἀληθῆ εἴτε ψευδῆ ταῦτ' ἐστίν. Πολλοὶ μείζω κακὰ πεπόνθασιν² ὑπὸ τῶν διαβολῶν ἢ ὑπὸ τῶν πολεμίων. Διαβολάς οὐ σῶφρον ἐστίν³ οὔτε λέγειν πρὸς ἀλλήλους οὔτε ἀκούοντας ἀποδέχεσθαι. Πελοπίδας ὁ Θηβαῖος, ἀνδρείου στρατιώτου διαβαλλομένου⁴ αὐτῷ ὡς βλασφημήσαντος⁵ αὐτόν, εἶπεν : Ἐγὼ τὰ ἔργα αὐτοῦ βλέπω, τῶν δὲ λόγων οὐκ ἤκουσα.

51. Διογένης καὶ δοῦλος.

Ἦν ποτε τῷ Διογένει δοῦλος βλάξ καὶ ἄρπαξ ἅμα. Τὸν δοῦλον τοῦτον ὁ Διογένης, διὰ τὸ βλάξ εἶναι καὶ ἄρπαγα, ἔδερε καὶ δις καὶ τρεῖς τῆς ἡμέρας, ἵνα βελτίων¹ γένηται. Ἄλλ' ὁ δοῦλος καιροῦ² τυχῶν ἀπέδρα³ καὶ ἐγένετο φυγάς. Τὸν φυγάδα οὐκ ἔδοξε⁴ τῷ Διογένει διώκειν⁵. Ἐρωτώμενος δέ, διατί τοῦ φυγάδος ὀλιγωρεῖ,⁶ ἀπεκρίνατο: Αἰσχρὸν ἐστὶ τὸν μὲν δοῦλον ἄνευ τοῦ Διογένους δύνασθαι ζῆν, Διογένη δ' ἄνευ τοῦ δούλου οὔ.

Σημ. Ὑποθέσατε ὅτι οἱ δούλοι τοῦ Διογένους ἦσαν τρεῖς κα γράψατε ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀσκήσεως 51 νέαν ἄσκησιν ὁμοίαν. (Θὰ μεταβληθοῦν καὶ τὰ ῥήματα: ἦν ἦσαν γένηται-γένονται ἀπέδρα-ἀπέδρασαν ἐγένετο-ἐγένοντο, ἡ ἀντωνυμία τοῦτον-τούτους καὶ ἡ μετοχὴ τυχῶν-τυχόντες).

(Εἰς τὰ ἀνώμαλα ἐπιθετα)

52. Οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ. . .

Ζεῦξις ὁ ὀνομαστὴς ζωγράφος πάνυ¹ βραδέως ἔγραφεν ἔφερον² οὐν πολλοὶ αὐτὸν διὰ τὸ³ ὀλίγα ἐν πολλῷ χρόνῳ γράφειν. Καὶ ὁ Ζεῦξις ἀποκρινόμενος ἔλεγεν: Ὁμολογῶ⁴ ἐν πολλῷ γράφειν, ἀλλὰ καὶ εἰς πολὺν⁵ (χρόνον). Κρεῖττόν ἐστιν ὀλίγα εἰς πολὺν χρόνον ποιεῖν ἢ πολλὰ εἰς ὀλίγον.

Γνωμικόν. Οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολὺ.

53. Διατί οὐ μεγάλα ἐκλεπτες;

Δημόκριτος ἰδὼν κλέπτῃν μικρῶν πραγμάτων εἰς τὸ δεσμοτήριον¹ ὑπὸ ἄρχοντος ἀπαχόμενον², "Ἄθλιε, εἶπεν αὐτῷ, διατί οὐ μεγάλα ἐκλεπτες, ἵνα σὺ ἄλλους εἰς τὸ δεσμοτήριον ἀπάγῃς³, ἀλλὰ μὴ αὐτὸς ἀπάγῃ⁴; Πολλάκις ὁ μεγάλα καὶ πολλὰ κλέπτων οὐ τιμωρεῖται—ἀνόμου ταῦτο πολιτείας ἴδιον—ὁ δὲ μικρὰ καὶ ὀλίγα κλέπτων τιμωρεῖται.

(Εἰς τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ).

54. Τὰ χαλεπώτατα θηρία.

Θεόκριτος ἐρωτηθεὶς, Ποῖα τῶν θηρίων ἐστὶ τὰ χαλεπώτατα¹, εἶπεν: Ἐν μὲν τοῖς ὄρεσιν αἱ ἄρκτοι καὶ οἱ λέοντες, ἐν δὲ ταῖς πόλεσιν οἱ τελῶναι καὶ οἱ συκοφάνται.

55. Ὁ πλουσιώτατος.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, τίς ἐστι πλουσιώτατος, ἀπεκρίνατο: Ὁ ἐλαχίστοις ἀρκοῦμενος ¹.

56. Καλοῦ ἄρχοντος.

Καλοῦ ἄρχοντος (ἰδιόν) ἐστι τοῖς πολίταις μὴ τὰ ἥδιστα ¹, ἀλλὰ τὰ βέλτιστα ² συμβουλεύειν.

57. Μέγιστον ἐν ἐλαχίστῳ.

Περίανδρος ἐρωτηθεὶς, τί μέγιστόν (ἐστιν) ἐν ἐλαχίστῳ, ἀπεκρίνατο: Φρένες ¹ ἀγαθαὶ ἐν σώματι ἀνθρώπου.

58. Σιγᾶν.

Οὐκ ἐστι κρείττον τοῦ σιγᾶν οὐδὲ ἔν. Κρείττον σιγᾶν ἢ λαλεῖν ¹ μάτην. Δύο καιροὺς ² ποιοῦ τοῦ λέγειν, ἢ περὶ ὧν οἶσθα ³ σφῶς, ἢ περὶ ὧν ἀνάγκη εἰπεῖν. Ἐν τούτοις μόνοις τοῖς καιροῖς ὁ λόγος τῆς σιγῆς κρείττων ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις καιροῖς ἄμεινον ⁴ σιγᾶν ἢ λέγειν ⁵.

59. Ἀριστοτέλης Ἀλεξάνδρῳ.

Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου υἱός, Μακεδόνων βασιλεὺς, ὠργίζετο βραδίως ¹ καὶ πολλοῖς ² ἐχαλέπαιεν. Ἀριστοτέλης δέ, διδάσκαλος Ἀλεξάνδρου γενόμενος καὶ αὐτὸν πάνυ ἀγαπήσας, βουλόμενος αὐτὸν παῦσαι τοῦ ὀργίζεσθαι, ἔγραψεν αὐτῷ τάδε: Ὁ θυμὸς καὶ ἡ ὀργὴ οὐ πρὸς ἡσους, ἀλλὰ πρὸς ἴσους ἢ κρείττονας γίγνεται. Ἀλλὰ σοὶ οὐδεὶς ἐστὶν ἴσος, μὴ ³ τι γε κρείττων ⁴. Μηδενὶ οὖν ὀργίζου.

60. Οἱ νόμοι.

Νόμοις ἔπεσθαι ¹ καὶ ἄρχουσι πείθεσθαι καλόν ἐστι καὶ συμφέρον. Ἀνομίας δὲ καὶ ἀναρχίας οὐκ ἐστὶ μείζον κακὸν οὐδέν. Ὁ νόμος βούλεται μὲν εὐεργετεῖν τὸν βίον τὸν τῶν ἀνθρώπων. δύναται δὲ τοῦτο ποιεῖν, ὅταν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι βούλωνται ὑπὸ τῶν νόμων εὖ ² πάσχειν. Χείροσι νόμοις ³ ἀκινήτοις χρωμένῃ ⁴ πόλις κρείστων ⁵ ἐστὶν ἢ νόμοις καλῶς μὲν ἔχουσι, ἀλλ' ἀκύροισι. Σόλων ἐρωτηθεὶς, Πῶς ἂν ⁶ ἄριστα αἱ πόλεις οἰκοῖντο, ἀπεκρίνατο: Ἐὰν οἱ μὲν πολῖται τοῖς ἄρχουσι πείθωνται, οἱ δὲ ἄρχοντες τοῖς νόμοις.

61. Τυράννων βίος.

Τοῖς ¹ μὲν εὖ πράττουσι τῶν ἀνθρώπων ὁ μὲν βίος ἀμείνων καὶ ἡδίων ², ὁ δὲ θάνατος, διὰ τὸ εἶναι τὸν βίον ἀμείνω καὶ

ἡδίων λυπηρότερός ἐστιν. Οἱ δ' αὖ κακῶς πράττοντες τὸν μὲν βίον δυσχερέστερον ⁴ φέρουσι, τὸν δὲ θάνατον ἡδίων ⁵ προσδέχονται ⁶. Τοῖς δὲ τυράννοις ἀμφότερα ⁷ ταῦτα, τό τε ζῆν καὶ τὸ τεθνάναι, χαλεπώτερα ⁸ ἢ τοῖς ἄλλοις· ζῶσι μὲν γὰρ πολὺ ἀηδέστερον ⁹ τῶν πάντων ἐπιθυμούντων τεθνάναι, τὸν δὲ θάνατον οὕτω ¹⁰ δεδοίκασιν, ὡς εἰ ἡδίστα ¹¹ ἐν τῷ βίῳ διήγον.

(Εἰς τὰ ἀριθμητικά).

62. Γλώσσης ἐγκράτεια.

Ζήγων ὁ φιλόσοφος πρὸς νεανίσκον, πλείω λαλοῦντα ἢ ἀκούοντα, ἔφη. Νεανίσκε, ἡ φύσις ἡμῖν γλώσσαν μίαν, δύο δὲ ὄτα δέδωκεν, ἵνα διπλάσιονα ὧν λέγομεν ἀκούωμεν. Πολλάκις ἡ γλώσσα μεγάλη τοῖς ἀνθρώποις εἰργάσατο ¹ κακά. Διὸ δεῖ γλώσσης ² κρατεῖν οὐχ ἦττον ³ ἢ θυμοῦ. Καὶ Ὅμηρος δὲ τοῦτο διδάσκει λέγων: Τέκνον ἐμόν, ποῖόν σε ἔπος ⁴ φύγεν ἔρκος ⁵ ὀδόντων. Οἱ γὰρ ὀδόντες εἰς φυλακὴν ⁶ τῇ γλώσσῃ ταχθῆναι δοκοῦσι.

63. Ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος.

Ἕλληνες ἐπὶ Τροίαν ἐστρατεύσαντο ¹ ναυσί χιλίαις ὀγδοήκοντα ἕξ. Ἐγένοντο ² δὲ σύμπαντες οἱ ἐπὶ Τροίαν στρατευσάμενοι πλείονες τῶν ἑκατοντακισχιλίων. Καὶ ³ τοσοῦτοι δὲ γενόμενοι οὐχ ⁴ οἱοί τ' ἐγένοντο τὴν Τροίαν ἐλεῖν ⁵, ἀλλ' ⁶ ἡ δεκάτῃ ἔτει καὶ ⁷ ταῦτα δόλω, ἔππον ξύλου ⁸ πήξαντες ⁹ πάμμεγαν καὶ ἐν αὐτῷ λογάδας ¹⁰ πεντήκοντα λάθρα ¹¹ ἐγκλήσαντες. Ἐάλω ¹² δὲ ἡ Τροία ὡς λέγεται ἔτει χιλιοστῷ ἑκατοστῷ ὀγδοηκοστῷ τετάρτῳ πρὸ Χριστοῦ γεννηθέντος.

(Εἰς τὰς ἀντωνυμίας).

64. Γνωμικά, παροιμίας.

Ἀριστοτέλης εἶπεν: Ἐπειδὴ οὐ γίγνεται τὰ πράγματα, ὡς ἡμεῖς βουλόμεθα, δεῖ ἡμᾶς βούλεσθαι ὡς ἐκεῖνα γίγνεται. Τοῦ μὲν ὄνειρον ἐμοὶ (λέγεις) (Παροιμία πρὸς τοὺς ἀγγέλλοντας ἢ παραινοῦντάς τι, ὅπερ κάλλιον ὁ παραινούμενος γινώσκει).

65 Βόες καὶ ἄξων.

Βόες ἄμαξαν βαθύφορτον εἶλκον ¹. Ἐπεὶ δ' ὁ ἄξων ² ἔτριζεν ἐκ τοῦ βάρους, οἱ βόες ἐπιστραφέντες ³ ἔφασαν ⁴ πρὸς αὐτόν: ὦ οὗτος ⁵, ἡμῶν τὸ βᾶρος ὄλον φερόντων ⁶ σὺ τί κράζεις

66. Ἀλεξάνδρου λόγοι.

Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου, θεασάμενος νεανίσκον τινὰ ὁμώνυμον ἑαυτῷ, ἀλλὰ δειλόν, εἶπεν αὐτῷ: Νεανίσκε, ἀνάγκη σε ἢ τοῦνομα μεταλλάξαι ἢ τὸν τρόπον. Οὐδενὶ Ἀλεξάνδρῳ δειλῷ εἶναι ἔξεστιν¹.

67. Βορρᾶς καὶ ἥλιος.

Βορρᾶς καὶ ἥλιος πρὸς ἀλλήλους περὶ¹ ἰσχύος ἤριζον, πότερος εἶη δυνατώτερος. Θεασάμενοι² τοῖνυν ἄνθρωπον ὄδοιποροῦντα ὠμολόγησαν³ ἀλλήλοις, ἐκεῖνον δυνατώτερον ἀναιπεῖν,⁴ ὀπότερος ἂν⁵ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ἦν ἐφόρει χλαῖναν⁷ ἀφέληται⁶. Ἦρξατο οὖν πρότερος ὁ βορρᾶς σφοδρὸς πνεῖν⁸. Ὁ οὖν ὄδοιπὸρος βιαζόμενος ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ πνέοντος ἀνέμου μᾶλλον τὴν χλαῖναν συνέσφιγγε καὶ περὶ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα συνεῖχε⁹, ἕως ἀποκαμίων ὁ βορρᾶς τῷ ἡλίῳ τὸν ἀγῶνα παρέδωκε. Κάκεινος ταῖς ἰδίαις ἀκτίσι λάμπων καὶ θάλπων¹⁰, τὸν ὄδοιπὸρον θερμαινόμενον ἐποίησεν ἐκόντα¹¹ τὴν χλαῖναν ἀποδύνα¹².

Σημ. Λαμβάνοντες ὡς βάσιν τὴν ἄσκησιν 67 γράψατε ἄλληλ ὁμοίαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀντὶ ἄνθρωπον ὄδοιποροῦντα νὰ ἀντικαταστήσετε γυναῖκας τρεῖς ὄδοιπορούσας. (Θὰ μεταβάλετε καὶ τὰς μετοχάς: ὄδοιποροῦντα-ὄδοιπορούσας, βιαζόμενος-βιαζόμεναι, θερμαινόμενον-θερμαινομένας, ἐκόντα-ἐκούσας καὶ τὰ ῥήματα ἐφόρει-ἐφόρουεν συνέσφιγγε-συνέσφιγγον, συνεῖχε-συνεῖχον).

68. Ἀλεξάνδρου δωρεαί.

(Ἐκ τῆς νέας ἐλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν: Νὰ ληφθῇ ὡς βάσις ἡ ἄσκησις 26).

Δύο τινὲς φίλοι τοῦ Ἀλεξάνδρου εἶχαν ὁ καθένας¹ ἀπὸ² μίαν θυγατέρα³. ἄλλ' ἐπειδὴ ἦσαν πτωχοί, δὲν εἶχαν νὰ δώσουν προίκα οὔτε³ ὁ ἓνας οὔτε ὁ ἄλλος εἰς⁴ τὴν θυγατέρα του· ἐζήτησαν λοιπὸν ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον νὰ τοὺς δώσῃ. Καὶ ἐκεῖνος διέταξεν ἀμέσως⁵ νὰ δοθοῦν εἰς⁶ τὸν καθένα ἀπὸ εἰκοσιπέντε τάλαντα. Ὅταν δὲ ἐκεῖνοι εἶπαν ὅτι εἶναι ἀρκετὰ εἰς τὸν καθένα νὰ λάβῃ ἀπὸ⁷ δέκα τάλαντα, ὁ Ἀλέξανδρος εἶπεν εἰς αὐτούς: Διὰ σὰς βεβαίως εἶναι ἀρκετὰ τὰ δέκα νὰ πάρετε, ἀλλὰ διὰ ἐμένα δὲν εἶναι ἀρκετὰ νὰ δώσω.

69. Αἰδώς, αἰσχύνη.

Φαῦλον¹ κἄν μόνος ἦς, μηδὲν μήτε εἶπης μήτε δράσης²· μάθε δὲ πολὺ μᾶλλον τῶν ἄλλων σεαυτὸν αἰδεῖσθαι³. Αἰδοῦ⁴ σεαυτὸν, καὶ ἂν τοῦτο ποιήσης, οὐδέποτε ἄλλον αἰσχυνθήσει⁵. Καὶ Κάτων ὀρθῶς ἤγειτο⁶ μάλιστα δεῖν⁷ ἕκαστον ἑαυτὸν αἰδεῖσθαι. Αἰδοῦμεθα πρὶν ποιῆσαι τὸ κακόν, αἰσχυνόμεθα μετὰ τὸ ποιῆσαι. Αἰδώς πρώτη τῶν ἀρετῶν, ἀνακίδεια δὲ τῶν μεγίστων ἐν ἀνθρώποις κακιῶν⁸.

70. Ἀγαθῆς γυναικὸς ἔργα.

(Ἐκ τῆς νέας ἑλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν).

Κᾶποια¹ γυναῖκα ἀπὸ² τὴν Ἰωνίαν ἐκαυχᾶτο³ ἔμπρὸς⁴ εἰς μίαν γυναῖκα ἀπὸ⁵ τὴν Λακωνίαν διὰ⁶ κᾶποιο ἀπὸ⁷ τὰ ὑφάσματα τῆς⁸, ποῦ⁹ ἦτο πολυτελές¹⁰. Ἀλλὰ ἡ γυναῖκα ἀπὸ τὴν Λακωνίαν ἀφ'¹¹ οὐ ἔδειξε τὰ τέσσαρα ἀγῶριά της, ποῦ¹² ἦσαν κοσμιώτατα, εἶπε: Τέτοια¹³ πρέπει¹⁴ νὰ¹⁵ εἶναι τὰ καμώματα¹⁶ τῆς καλῆς¹⁷ καὶ ἐναρέτου γυναικὸς καὶ διὰ¹⁸ τέτοια νὰ¹⁹ καμαρώνη καὶ νὰ²⁰ καυχᾶται.

71. Οἷοι χρηστοὶ λόγοι.

Ἐλεγέ ποτε ἐπὶ¹ Κάτωνος φαῦλος² τις καὶ πάνυ πονηρὸς χρηστοὺς λόγους. Καὶ ὁ Κάτων, εἰδὼς³ τὴν τοῦ λέγοντος μοχθηρίαν⁴ καὶ κακότητα, ἀνεβόησεν: Οἷοι⁵ χρηστοὶ λόγοι ἀφ'⁶ οἴου⁷ πονηροῦ στόματος. Ὁ κακὸς αἰείποι⁸ ἐστὶ κακός, ἀλλ'⁹ ὅταν χρηστοὺς λέγῃ λόγους καὶ ἀπὸ τῶν λόγων χρηστὸς εἶναι δοκῆ, τότε ἐστὶ κάκιστος καὶ τότε δεῖ μάλιστα φυλάττεσθαι⁷ αὐτόν.

(Εἰς τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα)

72. Παιδεύειν.

Παιδεύω ἐστὶ¹ μὲν καὶ ἐκτρέφω² παῖδα, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τὴν τοῦ παιδὸς ψυχὴν μαθήμασι διαπλάττω. Παιδεύομεν δὲ τοὺς παῖδας μάλιστα μὲν τοῖς³ Ὀμήρου καὶ ἄλλων ποιήμασιν, ἀλλὰ καὶ μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ. Οἱ πολλοὶ τοὺς παῖδας εἰς διδασκάλου πέμπομεν⁴, ὅπως ἐκεῖ παιδεύωνται. Οἱ γὰρ διδάσκαλοι τοὺς νέους παιδεύειν ἐπιχειροῦσι. Ἄλλοι μὲντοι οἴκοι διδασκάλους τοῖς παισὶ τοῦ παιδεῦσαι αὐτοὺς προσλαμβάνουσιν. Οὕτω Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου Ἀριστοτέλης μεταπεμφθεὶς⁵ ἐπαίδευσεν. Κάτων δὲ ὁ Ῥωμαῖος αὐτὸς τὸν αὐτοῦ παῖδα παιδεύειν ἤθελεν, ἱστορίας Ῥωμαϊκῆς μεγάλοις γράμμασιν ἰδίᾳ χειρὶ συγγράψας. Ἀλλὰ πολλοὶ Ῥωμαῖοι τοὺς παῖ-

δας τοὺς ἑαυτῶν καὶ ἐν τοῖς ἐλληνικοῖς γράμμασιν ἐπαίδευσαν.

73. Θεμιστοκλέους πράξης

Θεμιστοκλῆς, τῶν Ἑλλήνων ἐν Σαλαμῖνι βουλευομένων¹, πρὸς Εὐρυδιάδην εἰπόντα αὐτῷ: ὦ Θεμιστόκλεις, ἐν τοῖς ἀγῶσι τοὺς προεξανισταμένους² ραπίζουσι, —Ναί, ἔφη (ὁ Θεμιστοκλῆς), ἀλλὰ καὶ τοὺς³ ἀπολειφθέντας οὐ στεφανοῦσι⁴. Θυμωθεὶς οὖν ὁ Εὐρυδιάδης ὕψωσε τὴν βακτηρίαν, ὡς⁵ πατάξων. Καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς πρῶτος⁶. Πάταξον μὲν, ἄκουσον δέ.

74. Ἄδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν

Ἐκ τῆς νέας ἐλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν).

Ὁ Σωκράτης ἐνόμιζε¹ καὶ ἔλεγε ὅτι τὸ νᾶ² ἀδικῆ τις εἶναι χειρότερον ἀπὸ³ τὸ νᾶ ἀδικῆται. Ἐγώ, ἔλεγεν, ἂν⁴ μου ἔδιδε κανεὶς τὸ δικαίωμα⁵ νᾶ ἐκλέξω, ἤθελον⁶ προτιμήσει νᾶ⁷ ἀδικῶμαι μᾶλλον παρὰ⁸ νᾶ⁹ ἀδικῶ.

75. Ἀπόρρητα (μυστικά).

Μὴ πάντα ἐρεῦνα¹. πολλὰ καὶ λαθεῖν² καλόν ἐστιν. Μᾶλλον τῆρει³ τὰς τῶν λόγων⁴ τῶν ἀπορρήτων παρακαταθήκας ἢ τὰς τῶν χρημάτων (παρακαταθήκας). Ἀριστοτέλης ἐρωτηθεὶς, Τί δυσκολώτατόν ἐστιν ἐν τῷ βίῳ, εἶπε: Τὸ σιωπᾶν ἢ μὴ δεῖ λαλεῖν. Σωκράτης δ' ἔλεγεν ὅτι ῥᾶον ἂν⁵ τις ἄνθρωπα διάπυρον ἐπὶ τῆς γλώσσης κατὰσχοι ἢ λόγον ἀπόρρητον.

(Ἐκ τῆς νέας εἰς τὴν ἀρχαίαν συνέχεια τοῦ προηγουμένου).

Διὰ τοῦτο ἀξίζει⁶ κάθε⁷ ἔπαινον ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος⁸ φυλάττει τὰ λόγια τὰ μυστικά ποῦ του ἐνεπιστεύθησαν. Μὴ γυρεύετε ὄλα (νᾶ μάθετε). Ἐκεῖνα ποῦ δὲν πρέπει νᾶ τα λέγετε, νᾶ⁹ τα σιωπάτε. Νᾶ¹⁰ σιωπᾶ τις εἶναι προτιμότερον¹² παρὰ¹³ νᾶ¹⁴ φλυαρῆ. Πολλάκις οἱ ἄνθρωποι μετενόησαν¹⁵, διότι δὲν ἐσιώπησαν.

76. Ἀλκιβιάδου ἀλαζονεῖα.

Ὅρων ὁ Σωκράτης τὸν Ἀλκιβιάδην τετυφωμένον¹ ἐπὶ τῷ πλούτῳ καὶ μέγα φρονούντα ἐπὶ τοῖς ἀγροῖς, ἤγαγεν² αὐτὸν εἰς τινα τῆς πόλεως τόπον, ἔνθα ἀνέκειτο³ πίναξ⁴ ἔχων γῆς περίοδον καὶ προσέταξε⁵ τὴν Ἀττικὴν ἐν τῷ πίνακι ἀναζητεῖν⁶. Ὡς δ' εὗρε, προσέταξεν αὐτῷ τοὺς ἀγροὺς τοὺς ἑαυτοῦ διαθρῆσαι⁷. Τοῦ δὲ Ἀλκιβιάδου εἰπόντος, ἀλλ' οὐδαμοῦ γεγραμμένοι εἰσίν, Ἐπὶ

τούτοις οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, μέγα φρονεῖς, αἴπερ οὐκ ἄξιοι ἀναγραφῆς ἐν τῷ πίνακί εἰσιν;

Σημ Γράψατε ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀσκήσεως 76 ἄλλην ὁμοίαν, ἐν τῇ ὁποῖα ἀντὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου νὰ ἀντικαταστήσετε τοὺς Κλειρίου παῖδας.

77. Θεμιστοκλέους μεταβολή.

Θεμιστοκλῆς νέος ἔτι ὢν, πῆς ἐν Μαραθῶνι μάχῃς πρὸς τοὺς βαρβάρους γενομένης καὶ τῆς Μιλτιάδου στρατηγίας διαδοθηθείσης¹, σὺννοους² ἑωράτο τὰ πολλὰ³ πρὸς ἑαυτῷ⁴ μελετῶν καὶ τὰς νύκτας ἠγγρύπνει καὶ τοὺς πότους⁵ τοὺς συνθήεις παρηγεῖτο⁶ καὶ ἔλεγε πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας καὶ θαυμάζοντας τὴν περὶ τὸν βίον μεταβολήν, ὅτι καθεύδειν⁷ αὐτὸν οὐκ ἐφή⁸ τὸ Μιλτιάδου τρόπαιον.

78. (Ἐκ τῆς νέας ἑλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν βάσις ἢ 77).

Σὲ βλέπομεν, Θεμιστοκλή, πολὺ¹ σκεπτικόν· διατί² ἀποφεύγεις τὰ συμπόσια, διατί δὲν κοιμᾶσαι τὴν νύκτα; Παραξενευόμεθα διὰ τὴν μεταβολὴν εἰς τὸν βίον σου καὶ κάμνομεν³ αὐτὰς τὰς ἐρωτήσεις.—Μὲ βλέπετε σκεπτικόν καὶ ἀποφεύγω τὰ συμπόσια καὶ δὲν κοιμῶμαι τὴν νύκτα, διότι δὲν με ἀφήνει νὰ κοιμηθῶ τὸ τρόπαιον τοῦ Μιλτιάδου.

79. Ἐθικά παραγγέλματα.

1. Οὐ μετανοεῖν, ἀλλὰ προνοεῖν χρὴ τὸν ἄνδρα τὸν σοφόν.
2. Ἄ μὴ δεῖ ποιεῖν μηδὲ ὑπονοεῖν¹ ποιεῖν.
3. Κράτει² θυμοῦ καὶ γαστρὸς.
4. Αἰσχρὸν μὴ ποιήσης μηδὲν, μήτε μετ' ἄλλου μητ' αὐτὸς³ καθ' ἑαυτόν.
5. Ἰσχύειν τῇ ψυχῇ αἰροῦ⁴ μᾶλλον ἢ τῷ σώματι.
6. Πρᾶττε μεγάλα μὴ ὑπισχνούμενος μεγάλα.
7. Κόλαζε⁵ τὰ πάθη, ἵνα μὴ ὑπ' αὐτῶν τιμωρῇ⁶.
8. Ὅστις τοῦ μὲν μὴ ἀδικεῖν οὐ προνοεῖται⁷, τοῦ δὲ μὴ δοῦναι⁸ δίκην ἐπιμελεῖται, κακουργεῖ.
9. Φίλους μὴ ταχὺ κτῶ⁹.
10. Μιμῶ τὸ καλὸν καὶ μενεῖς ἐν ἀνθρώποις ἄριστος.
11. Ὑγιαίνειν εὐχου τοῖς θεοῖς, ἕως ἔχεις¹⁰ ζῆν.
12. Μὴ κακοῖς ὀμίλει¹¹· κακοῖς γὰρ ὀμιλῶν καυτὸς ἐκδήσει¹² κακός.

13. Ζημίαν αἰροῦ μάλλον ἢ κέρδος αἰσχρόν· ἢ μὲν γὰρ ζημία ἄπαξ σε λυπήσει, τὸ δ' αἰσχρόν κέρδος ἀεὶ λυπεῖ.

Σημ. Γράψατε ἄλλην ὁμοίαν ἀσκησιν, εἰς τὴν ὁποίαν τὰ ἀνωτέρω ἠθικὰ παραγγέλματα νὰ ἀπευθύνωνται πρὸς πολλούς, ὄχι πρὸς ἓνα μόνον.

80. Σωκράτους ἐγκράτεια.

Πολλοὶ πρὶν μὲν πεινῆν ἐσθίουσι, πρὶν δὲ διψῆν, πίνουσι. Σωκράτης μέντοι οὐκ ἔπινεν, εἰ μὴ διψῆν, οὐδ' ἔτρωγεν, εἰ μὴ πεινῆν. Ἐρωτηθεὶς δὲ ποτε, τίς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διαφέρει, ἀπεκρίνατο: Τῷδε, ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι ἄνθρωποι ζῶσιν ἵνα ἐσθίωσι καὶ πίνωσιν, ἐγὼ δ' ἐσθίω καὶ πίνω, ἵνα ζῶ. Οὐδέποτε πίνω, ἐὰν μὴ διψῶ, οὐδὲ τρώγω, ἐὰν μὴ πεινῶ.

81. Σκύθου καρτερία

Χιὼν ποτε πολλὴ ἔπιπτεν ἐν Σκυθίᾳ. Θεασάμενος οὖν τότε ὁ τῶν Σκυθῶν βασιλεὺς Σκύθην γυμνὸν ὄλον, ἤρετο ¹ αὐτὸν, εἰ ² μὴ ριγῶν, καὶ ὁ Σκύθης ἀντερωτᾷ τὸν βασιλέα, εἰ τὸ μέτωπον αὐτοῦ μὴ ριγῶ. Φήσαντος ³ δὲ τοῦ βασιλέως οὐ ⁴ ριγῶν, Κἀγώ, ἔφη ἐκεῖνος, οὐ ριγῶ. Μέτωπον γὰρ ὄλος εἰμί.

Σημ. Μὲ βάσιν τὴν ἀσκησιν ταύτην γράψατε ἄλλην ὁμοίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ βασιλεὺς τῶν Σκυθῶν νὰ βλέπη γυμνοὺς Σκύθας τινάς.

82. Παροιμία :

Zēi¹ χύτρα, ζῆ φιλία (ὅσο βράζει τὸ τσουκάλι σου, ἔχεις φίλους)
(Εἰς τὰ ἀφωρόληκτα ῥήματα)

83. Ἀγάμων ἀτιμία

Οἱ Σπαρτιάται εἰθίζον ¹ τοὺς νεωτέρους καὶ ἄλλως ² τοὺς πρεσβυτέρους τιμᾶν καὶ αὐτοῖς ἔδρας ³ ὑπέκειν. ⁴ Μόνοις δὲ τοῖς ἀγάμοις οὐχ ὑπέκιν. Διόπερ ποτὲ καὶ τῷ Δερκυλίδᾳ, καίπερ εὐδοκίμῳ ⁵ ὄντι στρατηγῷ, ὅμως, διότι ἀγαμος ἦν, τῶν νεωτέρων τις ἔδρας οὐχ ὑπέξεν. Ἐρομένου ⁶ δὲ τοῦ Δερκυλίδᾳ, διατί οὐχ ἑαυτῷ ἔδρας ὑπέκιν, ὁ νέος ἀπεκρίνατο· Οὐδὲ γὰρ σὺ τὸν ἐμοὶ ὑπέξοντα γεγέννηκας ⁷.

84. Ἀρχοντες καὶ ἀρχόμενοι

Ἀρχεσθαι ¹ χρῆ ² τοὺς κακοὺς ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν καὶ ἀκούειν ³ τοὺς ἤττονας τῶν κρείσσων. Χρῆ δὲ τοὺς μὲν ἀρχοντας δικαίως

ἄρχειν τῶν ἀρχομένων, καθάπερ ἰδίων τέκνων, πᾶσαν ἔχθραν καὶ φιλίαν καὶ θυμὸν ἐν τῇ ἄρχειν κατακοιμίζοντα· τοὺς δὲ ἀρχομένους χρῆ τοῖς ἄρχουσι καθάπερ πατράσιν εὐπειθεῖν καὶ σέβεσθαι αὐτούς.

85. Ἠθικὰ παραγγέλματα.

Εἰ βούλει καλῶς¹ ἀκούειν, μάθε καλῶς² λέγειν· μαθὼν δὲ καλῶς λέγειν, πειρῶ³ καλῶς πράττειν, καὶ οὕτω καρπώσῃ⁴ τὸ καλῶς ἀκούειν. Μίσει πονηρὸν ἄνθρωπον, χρηστὸν ὅταν λέγῃ λόγον· αἶε γὰρ ὁ πονηρὸς κακὸς ἐστὶ καὶ μισητός. Ἄλλ' ὅταν πονηρὸς ὢν χρηστὰ λέγῃ, τότε ἐστὶ κάκιστος καὶ μισητότατος. Μὴ ψεύδου, ἀλλ' ἀλήθευε⁵. Ἄν νέος πονήσῃς⁶, γῆρας ἕξεις εὐτυχές.

Σημ. Με βάσιν τὴν ἄσκησιν 85 γράψατε νέαν ἄσκησιν, εἰς τὴν ὁποῖαν ν' ἀπευθύνωνται τὰ ἀνωτέρω ἠθικὰ παραγγέλματα ὄχι πρὸς ἓνα, ἀλλὰ πρὸς πολλούς.

86. Οἱ πονηροὶ ἐν Ἀθήναις.

Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ ἔλεγέ ποτε πρὸς φίλους: Πολλάκις ἐπήλθε¹ μοι εὐξασθαι ταῖς θεοῖς, ἀπολέσαι τοὺς ἐν τῇ πόλει πονηρούς. Ἄλλὰ γινώσκων ὅτι πολλοὶ εἰσιν οἱ πονηροὶ ἐν τῇ πόλει, οὐ τοῦτ' ἠδῆξάμην, φοβηθεὶς μὴ ἔρημον αὐτὴν πολιτῶν ἐκ τῆς εὐχῆς ποιήσω. Εἰ γὰρ τοῦτ' ἠρῆξάμην καὶ οἱ θεοὶ τῆς ἐμῆς κατήκουον εὐχῆς, ἢ πόλις γέμουσα πονηρῶν, ἔμενον ἂν ἔρημος πολιτῶν.

87. Ἄνισος πολιτεία.

Ζάλευκος, ὁ τῶν Λακρῶν νομοθέτης, ἔλεγεν: Ἐν ἀνίσῳ πολιτεία οἱ νόμοι τοῖς¹ ἀραχνίοις ὅμοιοι εἰσιν. Ὅσπερ γὰρ ἐν ἐκείνοις (τοῖς ἀραχνίοις), ἐὰν μὲν μυῖα ἢ κώνωψ ἐμπέσῃ, κατέχεται², ἐὰν δὲ σφήξ ἢ μέλισσα (ἐμπέσῃ) διαρρήξασα³ ἐκφεύγει⁴, οὕτω καὶ ἐν τοῖς νόμοις ἀνίσου πολιτείας, πένης μὲν ἐμπεσῶν, συνέχεται⁵, πλούσιος δὲ ἢ ἄλλως δυνατὸς ἀποτρέχει⁶.

88.

(Ἐκ τῆς νέας εἰς τὴν ἀρχαίαν βάσις ἢ 87)

Εἰς πολιτείαν ἴσην καὶ δικαίαν οἱ νόμοι εἶναι ἴσοι διὰ¹ ὅλους τοὺς πολίτας, καὶ διὰ τοὺς πλουσίους καὶ διὰ τοὺς πένητας. Ἄν οἱ νόμοι δὲν² εἶναι ἴσοι διὰ ὅλους τοὺς πολίτας, ἀλλὰ οἱ μὲν πτωχοὶ τιμωροῦνται³, ὅταν κακουργῶσιν, οἱ δὲ πλούσιοι δὲν⁴ τιμωροῦνται, τοῦτο εἶναι γνώρισμα⁵ ἀνίσου πολιτείας, ἢ ὁποῖα ὁμοιάζει⁶ με

τοὺς ἰστούς τῶν ἀραχνῶν εἰς ⁷ τοὺς ὀποίους, ὅταν μὲν πέσουν μυῖαι ἢ κώνωπες, κρατοῦνται πικισμένοι, ὅταν δὲ πέσουν σφήκες ἢ μέλισσαι, σποῦν ⁸ αὐτοὺς καὶ ξεφεύγουν.

(Εἰς τὰ ὑγρόληκτα καὶ ἔρρινόληκτα).

89. Φάλαρις.

Φάλαρις, ὁ Ἀκραγαντίνων τύραννος, ὁμότατος τῶν τυράννων ἐγένετο καὶ ἀδικώτατος, ποικίλαις τοῦς τε πολίτας καὶ τοὺς ξένους τρύχων ¹ καὶ στρεβλῶν βασάνοις ², καὶ τέλος εἰς πυρὰν βάλλων ³. Πέριλλος δὲ τις χαλκουργός, τὸν τύραννον κολακεῦσαι θέλων, δάμαλιν χαλκῆν κοίλην ⁴ κατασκευάσας δῶρον τῷ τυράννῳ ἔδωκεν, ἵνα εἰς αὐτὴν πυρακτουμένην τοὺς ξένους ζῶντας ἐμβάλη καὶ κατακαίῃ. Ὁ Φάλαρις ἔδεξατο ἄσμενος ⁵ τὸ Πέριλλου δῶρον, ἀλλὰ, μόνον τότε δίκαιος φανείς, αὐτὸν τὸν τεχνίτην πρῶτον εἰς τὴν δάμαλιν ἐνέβηλεν.

90. Δημοσθένης καὶ Φωκίων.

(Ἐκ τῆς νέας ἐλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν)

Ὁ Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ εἶπε μιὰ φορὰ ¹ εἰς ² τὸν στρατηγὸν Φωκίωνα ὅτι θὰ ³ τον σκοτώσουν ⁴ οἱ Ἀθηναῖοι, ἂν τρελλαθοῦν ⁵. Ναί, εἶπεν ὁ Φωκίων ἐμένα θὰ σκοτώσουν, ἂν τρελλαθοῦν, ἐσένα ἴμως (θὰ σκοτώσουν), ἂν ἔχουν ⁶ σωστὰ τὰ μυαλά τους. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει φόβος, μήπως ⁷ σὲ σκοτώσουν διότι οὐδεμία ἐλπίς ὑπάρχει, ὅτι ⁸ οἱ Ἀθηναῖοι θὰ ἔχουν ποτὲ σωστὰ τὰ μυαλά τους.

91. Ὁρκος τῶν Ἀθηναίων ἐφήβων.

Οὐ κατασχυνῶ ¹ τὰ ὄπλα τὰ ἱερά, οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν παραστάτην ², ὅτω ἂν στοιχήσω ³. Ἀμυνῶ ⁴ δὲ καὶ ὑπὲρ ἱερῶν καὶ (ὑπὲρ) ὁσίων καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν. Τὴν πατρίδα δὲ οὐκ ἐλάσσω παραδῶσω, πλείω δὲ καὶ ἀρείω ⁵ ὕσης ἂν παραδέξωμαι ⁶. Καὶ εὐηκοήσω ⁷ τῶν ἀεὶ κρινόντων ἐμφρόνως ⁸ καὶ τοῖς θεσμοῖς ⁹ τοῖς ἰδρυμένοις ¹⁰ κείσομαι καὶ οὐστυνας ἂν ἄλλους τὸ πλῆθος ἰδρύσῃται ¹¹ ὁμοφρόνως. ¹² Καὶ ἂν τις ἀναίρη ¹³ τοὺς θεσμούς ἢ μὴ πείθεται (αὐτοῖς) οὐκ ἐπιτρέψω, ἀμυνῶ δὲ καὶ μόνος καὶ μετὰ πάντων. Καὶ ἱερά τὰ πάτρια τιμήσω. Ἱστορες ¹⁴ τούτων θεοί.

Σημ. α'. Μὲ βάσιν τὴν ἀνωτέρω ἀκτῆσιν νὰ γράφετα ἄλλη ἀσκῆσιν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ ὅρκος νὰ λέγεται ἐξ ὀνόματος πολλῶν.

Σημ. β'. Μὲ βάσιν τὴν ἴδιαν ἀσκησιν γράψατε καὶ ἄλλην ἀσκησιν ἐν τῇ ὁποίᾳ νὰ ἐξαρτήσετε τὸν ἀνωτέρω ὄρκον ἀπὸ τὸ ῥήμα ὄμνυμι, μὲ ἀρχὴν τοιαύτην: Οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι ἔφηδοι ὄμνυσαν (ἢ ὄμνουν. . .)

(Θὰ βάλετε μέλλοντα τῆς ἀπαρεμφάτου παντοῦ ὅπου ἐν τῇ ἀνωτέρω ἀσκήσει εἶναι μέλλον τῆς ὀριστικῆς).

Σημ. γ'. Νὰ γραφοῦν ἄλλαι τρεῖς ἀσκήσεις ἕμοιαι, εἰς τὰς ὁποίας νὰ ὀρκίζεται ὁ νέος ἢ οἱ νέοι ὕστερον, μετὰ τὴν ἀφασίν των ἐκ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ὅτι δὲν ἐντρούπισαν . . . (Θὰ βάλλετε ἀόριστον ὀριστικῆς ἢ ἀπαρεμφάτου παντοῦ ὅπου εἶναι μέλλον).
Παροιμία: Ὁ σπείρων ἀνέμους θερίζει θυέλλας.

(Εἰς τοὺς ἀορίστους δευτέρους)

92. Θάνατος Σωκράτους καὶ Αἰσχύλου.

Σωκράτης, ὃν ἡ πυθία ἀπάντων ἀνθρώπων σοφώτατον ἀνεῖπεν¹, τέθνηκεν ἐν τῇ δεσμοτηρίῳ πιδῶν τὸ κώνειον. Αἰσχύλος δὲ ὁ τραγικὸς ποιητὴς ἀπέθανε πληγείς ὑπὸ χελώνης ἐπιπεσοῦσης κατὰ κεφαλῆς αὐτῷ γράφοντι· αἰτὸς γὰρ χελώνην ἀπὸ τῆς γῆς ἀράμενος² καὶ τοῖς ὄνουι κρατῶν, ἀφῆκεν αὐτὴν καταπεσεῖν, μὴ δυνηθεὶς πορρωτέρω φέρειν. Ἔτυχε δ' ἡ χελώνη ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τὴν Αἰσχύλου καταπεσοῦσα.

93. (Ἐκ τῆς νέας ἐλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν· βάσις ἡ ἀσκησις 92.)

Ὁ Πλάτων λέγει ὅτι ἡ πυθία¹ ἀνεκήρυξε² σοφώτατον ἀπὸ ὄλου τοὺς ἀνθρώπους τὸν Σωκράτην, τὸν ὁποῖον κατεδίκασαν οἱ Ἀθηναῖοι νὰ πίνῃ³ τὸ κώνειον μέσα εἰς τὴν φυλακὴν.

Λέγουν⁵ ὅτι ὁ Αἰσχύλος⁶ ἀπέθανε κτυπηθεὶς⁷ ὑπὸ χελώνης, τὴν ὁποίαν αἰτὸς ἐσήκωσεν⁸ ἀπὸ τὴν γῆν μὲ τοὺς ὄνυχάς του καὶ ἔφερεν ὑψηλά⁹. Ἐπειδὴ ἕμως¹⁰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὴν κρατῇ περισσότερον, ἀφῆκεν αὐτὴν νὰ πέσῃ κάτω. Ἡ χελώνη¹¹ λοιπὸν αὕτη λέγουν ὅτι ἔπεσεν¹² εἰς¹³ τὴν κεφαλὴν τοῦ Αἰσχύλου, ὁ ὁποῖος ἔτυχε¹⁴ τότε νὰ γράφῃ.

94. Δῆμιοι καὶ τύραννοι

Ἀντισθένης ὁ ῥήτωρ ἔλεγε τοὺς δημίους εἶναι εὐσεβεστέρους τῶν τυράννων. Πυθομένου¹ δέ τινος τῶν φίλων τὴν αἰτίαν, εἶπεν ὁ Ἀντισθένης: Φημί² τοὺς δημίους εὐσεβεστέρους τῶν τυράννων εἶναι,

ἔτι ³ ὑπὸ μὲν τῶν δημίων οἱ ἀδικούντες ἀναιρεῦνται ⁴, ὑπὸ δὲ τῶν τυράννων οἱ μηδὲν ἀμαρτόντες.

95.

Λάβετε ὡς βᾶσιν τὴν ἄσκησιν 38 καὶ γράψατε ἄλλην ὁμοίαν, ἐν τῇ ὁποῖα νὰ λέγεται ὅτι οἱ ἱατροὶ ἦσαν δύο (ἀντὶ ἐνός) καὶ δύο αἱ γραῖαι ἀδελφαί.

(Εἰς τὰ ῥήματα εἰς-μι)

96. Ἀριστείδου φρόνιμοι λόγοι.

(Ἐκ τῆς νέας ἐλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν)

Ὅτε ¹ οἱ Ἕλληνας παρετάσσοντο εἰς ² τὰς Πλαταιὰς εἰς μάχην κατὰ ³ τῶν Περσῶν, οἱ Τεγεᾶται ἐφιλονίκουν ⁴ μὲ τοὺς Ἀθηναίους περὶ θέσεως, καὶ ἀπήτουν ⁵ νὰ ἔχουν ⁶ τὸ ἀριστερὸν κέρασ, πολλοὺς ⁷ ἐπαίνους λέγοντες διὰ τοὺς προγόνους των. Ἐπειδὴ ⁸ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἠγανάκτουν, παρουσιασθεὶς ⁹ ἐμπρὸς ὁ Ἀριστείδης εἶπε: Νὰ ¹⁰ ἀντεῖπωμεν εἰς ¹¹ τοὺς Τεγεάτας περὶ καλῆς ¹² καταγωγῆς δὲν ἐπιτρέπει ¹³ ἢ παροῦσα περίστασις ¹⁴. Λέγομεν ὅμως πρὸς σᾶς, Σπαρτιαῖται, καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ὅτι τὴν ἀρετὴν οὔτε δίδει οὔτε παίρνει ¹⁵ ἢ θέσις. Ὅποιαν ¹⁶ θέσιν δώσετε σεῖς εἰς ἡμᾶς, (ἡμεῖς) τηροῦντες ¹⁷ ἐν τάξει (αὐτὴν) καὶ φυλάττοντες θὰ ¹⁸ προσπαθήσωμεν νὰ ¹⁹ μὴ ντροπιᾶσωμεν τοὺς προτέρους ἀγῶνάς μας. Διότι ἤλθομεν ὄχι διὰ ²⁰ νὰ πικασθῶμε ²¹ μὲ τοὺς συμμάχους, ἀλλὰ διὰ ²⁰ νὰ πολεμήσωμεν μὲ τοὺς ἐχθρούς, οὐδὲ διὰ ²⁰ νὰ ἐπαινέσωμεν τοὺς προγόνους μας, ἀλλὰ διὰ ²⁰ νὰ δειχθῶμεν ²² ἡμεῖς ἄνδρες γενναῖοι.

97. Δίκης ἔφεσις.

Πρεσβυτίς ¹ δικαζομένη ἐπὶ ² Φιλίππου τοῦ βασιλέως, ὡς ³ ἑώρα αὐτὸν νυστάζοντα, ἔπειτα μέλλοντα ἀποφαίνεσθαι ⁴, ἔδειτο ⁵ αὐτοῦ συγχωρῆσαι ⁶ αὐτῇ ἐφείναι ⁷ τὴν δίκην. Ὁ δὲ ἤρετο: Καὶ ἐπὶ ⁸ τίνα ἐφήσεις τὴν δίκην; Οὐδεὶς γάρ ἐστι μείζων ἐμοῦ, ἐφ' ὃν ἂν ἐφείης ⁹ τὴν δίκην. Ἐκείνη δὲ ἀπεκρίνατο: Ἐπὶ Φίλιππον ἐγρηγορότα ¹⁰ ἐφήσω.

98. (Ἐκ τῆς νέας ἐλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν βᾶσις ἢ 97).

Δύο σεδασταὶ γραῖαι ἐδικάζοντο ἐνώπιον τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἐπειδὴ ὅμως ἔδλεπον τὸν δικαστὴν νὰ νυστάξῃ, ἔπειτα δὲ ὅτι ἔμελλε νὰ ἀποφασίσῃ, παρεκάλουν αὐτόν: Ἐπίτρεψε εἰς ἡμᾶς νὰ κάμω-

μεν ἔφεσιν τῆς δίκης. Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου: Καὶ πρὸς ποῖον θὰ κάμετε ἔφεσιν τῆς δίκης; Ἄλλος δικαστῆς μεγαλύτερος ἀπὸ ἐμένα δὲν ὑπάρχει, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ μπορούσατε νὰ κάμετε ἔφεσιν τῆς δίκης, ἐκεῖναι ἀπεκρίθησαν: Θὰ κάμωμεν ἔφεσιν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ποῦ νὰ μὴ νυστάξῃ.

99. Φωκίων

(Ἐκ τῆς νέας ἐλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν)

Φωκίων ὁ Ἀθηναῖος ἦτο μὲν ἀριστος στρατηγός, ἀλλὰ πολὺ¹ πτωχός² καὶ καταχρεωμένος³. Μίαν⁴ ἡμέραν οἱ ἄρχοντες ἐζήτησαν⁵ ἔρανον διὰ⁶ νὰ κάμουν μίαν θυσίαν. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ἔδιδαν ἔρανον, ἀλλ' ὁ Φωκίων ὅτε ἐκλήθη νὰ⁷ δώσῃ εἶπεν: Ἡθελα⁸ ἐντραπή, ἐὰν⁹ ἔδιδα ἔρανον εἰς σᾶς, εἰς¹⁰ αὐτὸν δὲ—καὶ ἔδειχνε τὸν δανειστήν του—δὲν¹¹ ἔδιδα¹² ἐκεῖνα ποῦ του χρεωστῶ. Διότι¹³ δὲν κάμνει καλὰ¹⁴, ἂν δίδῃ τις ἔρανον, δὲν¹⁵ πληρώνῃ δὲ ἐκεῖνα¹⁶ ποῦ ὀφείλει. Καὶ ἐγὼ θὰ¹⁷ ἔδιδα ἔρανον, ἂν¹⁸ εἶχα δώσει ὀπίσω ἐκεῖνα ποῦ ὀφείλω.

100. Φωκίων καὶ Ἀντίπατρος.

(Ἐκ τῆς νέας ἐλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν)

Ὁ Ἀντίπατρος ἔλεγεν εἰς¹ τοὺς φίλους (του) εἰς τὴν Μακεδονίαν: Ἐχω εἰς² τὰς Ἀθήνας δύο φίλους, τὸν Φωκίωνα καὶ τὸν Δημάδην, οἱ ὅποιοι εἶναι ἐντελῶς³ ἀνόμοιοι μεταξύ⁴ τους. Οὔτε τὸν Φωκίωνα ἔχω⁵ πείσει ποτὲ νὰ⁶ λάθῃ (χρήματα), οὔτε τὸν Δημάδην (πολλάκις) δίδων ἔχω⁷ χορτάσει. Ὁ⁸ ἓνας εἶναι ἀμετάπειστος, ὁ ἄλλος εἶναι ἀχόρταστος⁹.

Κάποτε¹⁰ ὁ Ἀντίπατρος ἀπαιτοῦσε¹¹ ἀπὸ τὸν Φωκίωνα νὰ¹² κάμῃ τι ἀπὸ¹³ ἐκεῖνα ποῦ δὲν ἦσαν δίκαια. Καὶ ὁ Φωκίων τοῦ¹⁴ εἶπεν: Ἀντίπατρε, δὲν μπορεῖς¹⁵ νὰ¹⁶ μεταχειρίζεσαι τὸν¹⁷ Φωκίωνα καὶ φίλον καὶ κόλακα.

101. Ἀρχιδάμου παῖς

Ἀρχίδαμος ὁ Ζευσιδάμου, ὁ μετὰ Πελοποννησίων εἰς Ἀττικὴν ἐμβαλὼν¹, ἦγε μεθ' ἑαυτοῦ κατὰ² τὴν στρατείαν καὶ τὸν ἑαυτοῦ υἱόν, παῖδα ἔτι ὄντα. Θεασάμενος³ δὲ τὸν παῖδα προπετῶς⁴ τοῖς πολεμίοις μαχόμενον, μεταπεμφάμενος⁵ αὐτὸν ἔφη: ὦ φίλε⁶ παῖ, ἢ τῇ⁷ δυνάμει πρόσθε, ἢ τοῦ φρονήματος⁸ ὕφε.

102. (Ἐκ τῆς νέας ἑλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν· βᾶσις ἡ 101).

Τὸν ¹ Ἀρχίδαμον ἐκεῖνον ποῦ εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἀττικὴν μαζὴν μὲ τοὺς Πελοποννησίους, ἠκολούθουν ² καὶ δύο υἱοὶ αὐτοῦ, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἀκόμη παῖδες. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀρχίδαμος παρετήρησεν ὅτι οἱ παῖδες ἐκεῖνοι εἰς τὰς μάχας ἐπολέμουν μὲ ὑπερβολικὴν ὀρμὴν μὲ τοὺς Ἀθηναίους, ἀφ' οὗ τοὺς ἐκάλεσε πλησίον του ³, τοὺς ⁴ εἶπε: Ἀγαπητὰ παιδιὰ, ἢ εἰς τὴν δύναμιν (σας) προσθέσατε (ἄλλην δύναμιν), ἢ ἀπὸ τὴν φιλοπάτριδα ὀρμὴν σας ἀφαιρέσατε (κάτι.) Ἐὰν ⁵ εἰς τὴν δύναμίν σας θέλῃ προστεθῆ καὶ, θέλετε ⁶ δυνηθῆ νὰ νικήσετε τοὺς πολεμίους· ἐὰν ἀπὸ τὴν φιλοπάτριδα ὀρμὴν σας θέλῃ ἀφαιρεθῆ καὶ, δὲν ⁷ θέλετε μάχεσθαι μὲ τόσον ἄλογον ὀρμὴν. Λοιπὸν ⁸ εἶναι ἀνάγκη ⁹ ἢ εἰς τὴν δύναμίν σας νὰ προσθέσετε ¹⁰ (κάτι), ἢ ἀπὸ τὴν ἄλογον ὀρμὴν σας ν' ἀφαιρέσετε ¹⁰ (κάτι).

103. Σωκράτης καὶ ἀδικεῖν

(Ἐκ τῆς νέας εἰς τὴν ἀρχαίαν)

Ὁ Σωκράτης ἐπειδὴ ¹ ἐνόμιζεν ὅτι ² τὸ νὰ ἀδικῆ ³ (ἕνας) εἶναι χειρότερον ἀπὸ τὸ νὰ ἀδικῆται ⁴, καὶ τὸ νὰ μὴ τιμωρῆται ⁵, ὅταν ⁶ ἀδικῆ, ἀπὸ τὸ νὰ τιμωρῆται ⁷, ἐσυνήθιζε ⁸ πολλάκις νὰ λέγῃ ⁹: Ἐὰν ¹⁰ κανένας ¹¹ ἤθελέ ¹² μου δώσει τὸ δικαίωμα ¹⁴ νὰ ἐκλέξω ¹⁴, ποῖον ἀπὸ τὰ δύο προτιμῶ ¹⁵, νὰ ἀδικῶ ἢ νὰ ἀδικῶμαι, ἤθελα ¹⁶ προτιμήσει νὰ ἀδικῶμαι μᾶλλον παρὰ νὰ ἀδικῶ. Καὶ ἂν ἠδίκησα ¹⁷ ἤθελα προτιμήσει νὰ τιμωρῆθῶ ¹⁸ μᾶλλον παρὰ νὰ μὴ τιμωρῆθῶ. Καὶ ὁ Κᾶτων ἔλεγεν ὅτι προσίμα ¹⁹ μᾶλλον νὰ στερηθῆ χάριτος ²⁰, ἂν πράξῃ τι καλόν, παρὰ νὰ μὴ τιμωρῆθῆ, ἂν πράξῃ τι κακόν.

104. Οὐχ οἱ τόποι τοὺς ἀνδρας ἐντίμους . . .

Ἀγησίλαον, τὸν ἔπειτα μέγαν γειόμενον, παῖδα ἔτι ὄντα, γυμνοπαιδείας ¹ ἀγομένης ², ὁ χοροποιὸς ³ ἔστησεν ⁴ ἐν ἀσήμῳ ⁵ τόπῳ ⁶. Ὁ δὲ Ἀγησίλαος, καίπερ ἤδη βασιλεὺς ἀποδεδειγμένος, ἐπέισθη ἐν τῷ τόπῳ ἐκεῖνῳ μείναι καὶ εἶπε τῷ χοροποιῷ: Εὖ γ' ἐποίησας· δεῖξω γὰρ ὅτι οὐχ οἱ τόποι τοὺς ἀνδρας ἐντίμους, ἀλλ' οἱ ἀνδρες τοὺς τόπους (ἐντίμους) ἐπιδεικνύουσι ⁷.

105. Ἀθηναίων λόγοι θαυμαστοί.

(Ἐκ τῆς νέας ἑλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν).

Ὅτε ἔμελλεν ¹ ὁ Μαρδόnius νὰ πολεμήσῃ ² πάλιν κατὰ τῶν

Ἑλλήνων, ἔστειλε³ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἰδιαιτέρως⁴ ἐπιστολὰς (γραπτάς προτάσεις)⁵ ἀπὸ⁶ μέρους τοῦ βασιλέως (τῶν Περσῶν), ὑπισχνουμένου⁷ εἰς αὐτοὺς ὅτι⁸ καὶ τὴν πόλιν τῶν (τὰς Ἀθήνας) θά⁹ ἀνεγείρη καὶ χρήματα πολλὰ θά⁹ τοὺς δώσῃ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων θά⁹ τοὺς κάμῃ⁹ κυριάρχους, ἂν θέλουν νὰ μὴ μετάσχουν τοῦ πολέμου.

Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὅτε ἐπληροφόρηθησαν¹⁰ ταῦτα, φοβηθέντες μήπως¹¹ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἡ πόλις (τῶν) εἶχεν ἐμπρησθῆ¹² καὶ ἡ χώρα (τῶν) εἶχε¹³ καταστραφῆ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, ἕνεκα¹⁴ τῆς παρούσης στενοχωρίας¹⁵ πᾶνε¹⁶ μὲ τὸ μέρος τῶν Περσῶν, ἔστειλαν ἀπεσταλμένους¹⁷ εἰς τὰς Ἀθήνας, παρακαλοῦντες¹⁸ τοὺς Ἀθηναίους, ὅπως τὰ μὲν παιδία (τῶν) καὶ τὰς γυναῖκας (τῶν) στείλουν¹⁹ εἰς τὴν Σπάρτην, διὰ²⁰ δὲ τοὺς γεροντοτέρους λαμβάνουν²¹ τροφὰς ἀπὸ²² αὐτοὺς (τοὺς Σπαρτιάτας).

Οἱ Ἀθηναῖοι λοιπὸν ἀφοῦ²³ ἤκουσαν καὶ²⁴ τοὺς μὲν καὶ τοὺς δὲ ἀπεσταλμένους, ἔδωσαν²⁵ θαυμαστὴν ἀπόκρισιν κατὰ²⁶ πρότασιν τοῦ Ἀριστείδου, τὴν ἑξῆς:

Σεῖς μὲν, ὡ ἀπεσταλμένοι τῶν Λακεδαιμονίων, εἶπατε εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτι δὲν ὑπάρχει τόσον πλῆθος οὔτε ἐπάνω²⁷ εἰς τὴν γῆν οὔτε ἐντὸς²⁸ τῆς γῆς, ὅσον οἱ Ἀθηναῖοι ἠθέλον²⁹ δεχθῆ²⁹ διὰ³⁰ νὰ πωλήσουν τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἑλλήνων.

Εἰς δὲ τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Μαρδονίου, ἀφ' οὗ³¹ ἔδειξαν τὸν ἥλιον, ἀπεκρίθησαν: Ἐφ'³² ὅσον οὗτος βαδίζει³³ τὸν δρόμον³⁴ αὐτόν, οἱ Ἀθηναῖοι θά³⁴ πολεμοῦν πάντοτε κατὰ τῶν Περσῶν ὑπὲρ τῆς κατεστραμμένης χώρας (τῶν), ὑπὲρ τῆς πυρπολημένης πόλεως (τῶν) καὶ ὑπὲρ τῶν ἱερῶν τῶν καημένων³⁵.

(Εἰς τοὺς κατὰ τὰ εἰς μι σχηματιζομένους ἀορίστους β'.)

106. Ἀριστείδου πρῶτης.

Ἀθηναίων Ἀριστείδην ὀστρακίζόντων, ἄνθρωπος ἀγράμματος καὶ ἀγροῖκος ὀστρακὸν ἐν χερσὶν ἔχων προσῆλθε τῷ Ἀριστείδῃ ἄγνωστος καὶ ἐκέλευσεν¹ ἐγγράψαι τῷ ὀστράκῳ τὸ Ἀριστείδου ὄνομα. Θαυμάσας² οὖν ὁ Ἀριστείδης, ἤρετο τὸν ἀγροῖκον, εἶποτε τὸν Ἀριστείδην γινώτῃ ὁ δ' οὐκ ἔφη γινῶναι τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἄχθεσθαι³ τῇ τοῦ δικαίου προσηγορίᾳ. Οὐκοῦν σιωπήσας ὁ Ἀρι-

στείδης ἐνέγραψε τῷ ὀστράκῳ τὸ ὄνομα καὶ ἀπέδωκε τῷ ἀνθρώπῳ.

Σημ. Ὑποθέσατε ὅτι οἱ προσελθόντες τῷ Ἀριστείδῃ ἦσαν τινὲς ἀνθρώποι ἔχοντες ὀστρακα . . . καὶ γράψατε ἄλλην ἄσκησιν ὅμοιαν.

107. Σοφώτατον παράγγελμα.

Γινῶθι σαυτὸν: Μετασχηματίσατε τὸ παράγγελμα τοῦτο οὕτως ὥστε ὁ ὀμιλῶν νὰ ἀπευθύνῃ αὐτὸ

α'. πρὸς πολλοὺς ἀνθρώπους β'. προσώπου, —

β'. πρὸς πολλοὺς ἀνθρώπους γ'. προσώπου, —

γ'. πρὸς ἓνα ἄνθρωπον γ'. προσώπου, —

δ'. πρὸς ἑαυτὸν μόνον (α'. πρός.)

ε'. πρὸς ἑαυτὸν ἐννοούμενον ὁμοῦ μετ' ἄλλων (α'. πρός. πληθ.)

Σημ. α'. Ἐννοεῖται ὅτι μὲ τὸν μετασχηματισμὸν τοῦ ῥήματος γινῶθι θὰ ἀλλάσῃ ἐκάστοτε καὶ ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία σαυτὸν καὶ θὰ προστίθεται ὡς ὑποκείμενον ἢ ἀντωνυμία ἕκαστος, ἔταν εἶναι ἀνάγκη (εἰς τὴν γ'. καὶ ε'. περίπτωσιν).

Σημ. β'. Ἐπειδὴ ἡ προστακτικὴ δὲν ἔχει α'. πρόσωπον, γίνεται χρῆσις τοῦ α'. προσώπου τῆς ὑποτακτικῆς.

108. Ἀριστίππου.

Ἀδίστιππος, ὁ Κυρηναῖος φιλόσοφος, ἐδίδασκε τοὺς νέους γράμματα ἀντὶ ¹ μισθοῦ. Προσελθόντος οὖν αὐτῷ ποτε Ἀθηναίου τινὸς μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ συνιστάντος τὸν υἱόν, ἵνα αὐτὸν διδάξῃ, ἠτήσατο δραχμὰς πεντακοσίας μισθόν. Θαυμάσαντος δὲ τοῦ πατρὸς καὶ εἰπόντος: Ἀλλὰ τοσούτου ² δύναμαι ἀνδράποδον ³ πρίασθαι ⁴, Ὁ Ἀριστίππος, Πρίω, ἔφη, καὶ ἔταν τοῦτο πρίη, τότε ἔξεις δύο ἀνδράποδα: ἐν μὲν ἀνδράποδον ἔσται ὁ υἱὸς μὴ διδαχθεὶς γράμματα, δεύτερον δὲ ὑπερ τῶν πεντακοσίων δραχμῶν ἐπρίω.

Σημ. Ὑποθέσατε ὅτι οἱ προσελθόντες τῷ Ἀριστίππῳ ἦσαν ὄχι τίς, ἀλλὰ τινὲς καὶ γράψατε ὅμοιαν ἄσκησιν, παρεμβάλλοντες ὅπου πρέπει καὶ τὴν ἀντωνυμίαν ἕκαστος.

109. Τροίας ἄλωσις.

(Ἐκ τῆς νέας ἐλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν: ἰδὲ ἄσκησιν 63)

Ἡ Τροία ἀφ' οὗ ἐπολιορκήθη ¹ ἐπὶ δέκα χρόνια, ἐκυριεύθη διὰ δόλου ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων· πρὶν δὲ νὰ ² κυριευθῇ ἡ Τροία ³, εἶχον ⁴ φονευθῇ πολλοὶ ἥρωες, ἐκ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ Ἀχιλλεύς,

ὑπὸ τοῦ ὁποίου δὲν ἦτο πεπρωμένον ὡς νὰ κυριευθῆ ἡ Τροία. Ἐκυριεύθησαν ὅμως πολλαὶ ἄλλαι πόλεις τῆς Ἀσίας ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλεύως. Ἐκ τῶν κυριευθεισῶν ὑπ' αὐτοῦ ἦτο καὶ ἡ Θήβη, ἡ πατρίς τῆς Ἀνδρομάχης, τῆς συζύγου τοῦ Ἑκτορος.

110. Κύρου κρίσις.

(Ἐκ τῆς νέας ἐλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν)

(Ἔνα) παιδί¹ μεγάλο, ποῦ² εἶχε μικρὸ πουκάμισο³ ὅταν⁴ εἶδε εἰς⁵ τὸ σχολεῖον ἄλλο παιδί μικρὸ ποῦ εἶχε μεγάλο πουκάμισο, ἔβγαλε⁶ τὸ δικό του πουκάμισο, ἔβγαλε⁷ καὶ τοῦ μικροῦ παιδιοῦ, χωρὶς⁸ (αὐτὸ) νὰ θέλῃ, τὸ μεγάλο πουκάμισο ποῦ εἶχε. Ἐπειτα τὸ μὲν δικό του πουκάμισο⁹ ἐφόρεσε εἰς ἐκεῖνο, τὸ δὲ πουκάμισο ἐκεῖνου ἐφόρεσε¹⁰ αὐτός. Τὸ παιδί λοιπὸν τὸ μικρὸ κλαίοντας ἐπῆγε¹¹ εἰς τὸν διδάσκαλον καὶ παρεπονέθη¹² ὅτι¹³ τὸ μεγάλο παιδί μὲ¹⁴ τὴ βία τοῦ¹⁵ ἐπῆρε τὸ πουκάμισό του καὶ ὅτι¹⁶ τὸ ἐφόρεσε αὐτός. Ὁ διδάσκαλος ἐπειδὴ¹⁷ ἤθελε νὰ¹⁸ μάθῃ, ἂν¹⁹ ὁ Κύρος, ποῦ²⁰ ἦτο καὶ αὐτὸς τότε παιδί ἀκόμη καὶ μαθητής, ἐξετάζῃ²¹ ἀκριβῶς τὰ δίκαια, ὥρισεν²² αὐτὸν νὰ δικάσῃ διὰ²³ τὰ ὑποκάμισα. Ὁ Κύρος ἔβγαλε²⁴ ἀπόφασιν ὅτι εἶναι καλύτερα καὶ²⁵ διὰ τοὺς δύο νὰ ἔχῃ ὁ καθένας²⁶ τὸ πουκάμισο²⁷ ποῦ του ταιριάζῃ. Ἀλλὰ ὁ διδάσκαλος ἐτιμώρησε²⁸ μὲ ξυλιὰς τὸν Κύρον, διότι δὲν ἐδίκασε σωστὰ²⁹. Ἐγὼ, τοῦ εἶπε, δὲν σε διώρισα δικαστὴν ἐκεῖνου ποῦ ταιριάζει, ἀλλὰ ποῖου³⁰ ἀπὸ τοὺς δύο εἶναι³¹ τὸ³² κάθε πουκάμισο.

(Ἀνώματα ῥήματα εἰς-μι)

111. Βοηθεῖν τῇ πολιτείᾳ

Καλὸν ἔστιν, ἂν τις τινα ἀδικούντα εἶδῃ, μηνύειν¹ τοῦτον τοῖς ἀρχουσιν, ἵνα ἡ πολιτεία σφίξῃται, πολλοὺς ἔχουσα τῆς εὐκοσμίας² τοὺς φύλακας³. Ὁ δὲ μηνύων εὐσεβής⁴ ἔστω καὶ κατὰ τῶν οἰκειοτάτων ἂν ποιῆται τὴν μήνυσιν· οὐδὲν γὰρ οἰκειότερον ἂν⁵ εἶη τῆς πολιτείας καὶ τῆς πατρίδος. Ὁ δὲ μηνυθεὶς, ἂν ἐθελεχθρῆ⁶ τῇ μηνύσαντι, μισητὸς ἔστω πάσι.

Γνωμικόν. Ἀργὸς μὴ ἴσθι, μηδ' ἂν πλούσιος γένη.

112. Μηδὲν κακὸν εἰσίστω

Μοχθηρὸς¹ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς θύρας τῆς ἐκυτοῦ οἰκίας ἐπέγραψε:
«Μηδὲν κακὸν εἰς τὸν ἐμὸν οἶκον εἰσίστω²».

Διογένης δὲ συνειδὼς³ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖνο μνηστῶ καὶ κακῷ
ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἔντι, παριῶν ⁴ πρὸ τῆς θύρας καὶ τὴν ἐπιγραφὴν ἀναγνοὺς ἔφη: Εἰ μὴδενὶ κακῷ εἰς τὸν οἶκον εἰσιέναι ἔξεστιν, ὁ τοῦ οἴκου κύριος ποῦ ἂν εἰσίοι;

113. Ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς παιάν.

ὦ παῖδες Ἑλλήνων, ἴτε,
ἐλευθεροῦτε πατρίδ', ἐλευθεροῦτε δὲ
παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρῶων ἔδη ¹,
θήκας ² τε προγόνων· νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών.

114. Φύλαξιαι

(Ἐκ τῆς νέας ἑλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν· ἴδὲ ἄσκησιν 10)

Ἐπερνοῦσε μιὰ μέρα ὁ Διογένης κοντὰ ἀπὸ σπίτι ποῦ ἐκτίζετο. Ἐνας ἀπὸ ἐκείνους ποῦ εἰργάζοντο μέσα εἰς τὸ σπίτι ἔρριξε ἓνα δοκάρι ἔξω εἰς τὸν δρόμον καὶ χωρὶς νὰ το θέλῃ ἐπέτυχε τὸν Διογένην ποῦ ἐπερνοῦσε. Φωνάζει τότε ἐκεῖνος ποῦ ἔρριξε τὸ δοκάρι πρὸς τὸν Διογένην: Φυλάξου. Καὶ ὁ Διογένης τοῦ λέγει: Τώρα μοῦ λές νὰ φυλαχθῶ; Ἐπρεπε ¹ πρὶν νὰ ρίξῃς τὸ δοκάρι νὰ μου προείπῃς νὰ φυλαχθῶ ². Ἀλλὰ τὸ πάθημά μου αὐτὸ ἄς ³ μοῦ ⁴ εἶναι ³ μάθημα, διὰ ⁵ νὰ μὴ περνώ ἄλλῃ ⁶ φορὰ κοντὰ ἀπὸ σπίτι ποῦ κτίζεται.

(Εἰς τοὺς ἀνωμάλους παρακειμένους καὶ ὑπερσυντελείκους)

115. Πρέπει νὰ φοβώμεθα τὸν θάνατον;

(Ἐκ τῆς νέας ἑλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν· ἴδὲ ἄσκησιν 61).

Οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι φοβοῦνται τὸν θάνατον καὶ δὲν θέλουν ν' ἀποθάνουν. Περισσότερον ἀπὸ ἄλλους ¹ δὲν θέλουν ν' ἀποθάνουν οἱ εὐτυχοῦντες· διότι ² φαντάζονται ³ ὅτι θὰ στερηθοῦν ⁴ τὴν εὐτυχίαν ⁵. Καὶ ὁ τύραννος φοβεῖται τὸν θάνατον καὶ δὲν θέλει ν' ἀποθάνῃ, ὡς ἂν ⁶ ἔξῃ μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν ⁷. Ἀλλὰ διὰ ⁸ τοὺς τυράννους καὶ τὸ νὰ ζοῦν καὶ τὸ ν' ἀποθάνουν εἶναι ἐπίσης ⁹ φοβερά. Ὁ Σωκράτης ὁμως ἐδίδασκεν ὅτι δὲν πρέπει ¹⁰ νὰ φοβώμεθα τὸν θάνατον· διότι ὁ θάνατος εἶναι ὕπνος βαθύς καὶ αἰώνιος, ὑπὸ οὐδενὸς ὄνειρου διακοπτόμενος.

Οἱ πεθαμένοι ¹¹ εἶναι εὐτυχέστεροι ἀπὸ ¹² τοὺς ζωντανούς.

κην 8 εἶθαι 9 ἀπαρ. 10 εἰ 11 τις 12 εὐκτ. ἄορ. β'. τοῦ δίδωμι 13 δοτ. 14 αἴρειν (15 πότερον αἰροῦμαι) 16 ελοίμην ἂν 17 μετοχ. ἄορ. 18 ἄορ. ἀπαρ. τοῦ δίδωμι με τὴν αἰτ. δίκην 19 ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ αἰροῦμαι 20 ἀποστειροῦμαι χάριν παθ. ἄορ. ἀπαρ.

104. *Ὄχ οἱ τόποι... 1* εορτὴ ἐν Σπάρτῃ τελουμένη ὑπὸ χοροῦ παίδων γυνῶν 2 τελουμένης 3 ὁ διδάσκων τὸν χορὸν τῶν παιδῶν 4 ἐτοποθέτησεν 5 ἄσμος ὄχι ἐπιφανής 6 θέσις 7 κάνουν.

105. *Ἀθηναίων λόγοι ... 1* μετοχ. παρατ. 2 πολερῶ κατὰ τῶν ... ἀγωνίζομαι τοῖς 3 πέμπω 4 ἰδίᾳ 5 γράμματα 6 ἀπὸ μέρους τοῦ... παρὰ μὲ γενικὴν 7 ὑποιστροῦμαι ἢ ἐπαγγέλλομαι με δοτ. 8 ὅτι θὰ ἀνεγείρη, θὰ δώσῃ... θὰ κάμῃ... μελ. ἀπαρ. τοῦ ἀνίστημι, δίδωμι, καθίστημι 9 μελ. ἀπαρ. τοῦ ποιῶ, ἂν θέλουν εἰ με εὐκτ. τοῦ βούλωμι 10 μετοχ. ἄορ β' τοῦ πυνθάσομαι 11 μὴ 12 μετοχ. παθ. παρακ. τοῦ ἐπιπίπτωμαι ἐμπέτηρησμαι 13 καταστρέφομαι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν δηοῦμαι (δηῶμαι) 14 ἕνεκα τῆς... διὰ τὴν... 15 ἀπορία 16 πηγαῖνω με τὸ μέρος τῶν Περσῶν ἀφίσταμαι πρὸς τοὺς... εὐκτ. ἄορ. β'. 17 πρέσβεις 18 παρακαλῶ τοὺς... δέομαι τῶν... 19 πέμπω ἄορ. ὑποτ.

20 διὰ τοὺς... δοτ. 23 γεροντότεροι πρεσβύτεροι 21 ὑποτ. ἐνεστ. 22 παρ' ἐαντῶν (τῶν Σπ. 23 μετοχ. 24 καὶ τοὺς μὲν... καὶ τοὺς δέ... τῶν πρεσβ. ἐκατέρων 25 δίδω ἀπόκριον ἀποκρίνομαι ἀπόκρισιν 26 κατὰ πρότ. τοῦ Ἀριστ. Ἀριστείδου γράψαντος, τὴν ἐξῆς τὴν δε 27 ὅπερ γῆν 28 ὑπὸ γῆν 29 εὐκτ μεσ. ἄορ. α' τοῦ δέχομαι με τὸ ἂν 30 διὰ νὰ πωλήσουν τὴν... πρὸ ἢ ἀντὶ τῆς 31 μετ ἄορ τοῦ δεικνύμι 32 ἄχρι ἢ ἕως ἐν 33 πορεύομαι ὑποτ. 34 πορεία ἢ ὁδὸς 35 μετχ. παθ. παρακ. τοῦ κατακαίωμαι.

106. *Ἀριστείδου πραότης 1* παρεκάλεσε 2 παραξενευθεὶς 3 ἄχθομαι τῇ... στενοχοροῦμαι με... ἢ διὰ τὴν...

108. *Ἀριστίππου 1* λαμβάνων δίδακτρα 2 με τὸσον ποσὴν 3 αἰχμάλωτος παλούμενος ὡς δούλος 4 ν' ἀγοράσω.

109. *Τροίας ἄλωσις 1* μετοχ. παθ. ἄορ 2 ἀπαρ 3 αἰτιατ. 4 ὑπερσ τοῦ ἀποθνήσκω (χωρὶς τὴν πρόθ. ἀπὸ) 5 εἶμαρτο ἢ ἐπέπερωτο.

110. *Κύρου κρίσις 1* παιδί παις... 2 ποῦ εἶχε μετοχ 3 πονκάμισο χιτῶν (ὃ) 4 ὅταν εἶδε μετοχ. 5 ἐν τῷ... 6 βγαίνω τὸ δικό μου πονκ. ἐκδύω τὸν ἐμαυτοῦ... ἄορ β' 7 βγάνω ἄλλον τὸ πονκ. ἐκδύω ἄλλον τὸν... ἄορ. α' ἐξέδυσσα... 8 χωρὶς νὰ θέλω ἄκων (αἰτ. ἐν.) 9 φορῶ εἰς ἄλλον τὸ πονκάμισο ἀμφιέννυμι τινα τὸν χιτῶνα 10 φορῶ ἐγὼ ἐνδύομαι ἄορ. β'. ἐνέδυν 11 προσέρχομαι τῷ... 12 αἰτιῶμαι ἢ μέφομαι. 13 ἄορ. β'. ἐπῆρε, 14 ἀφαιροῦμαι ἀπαρ. μεσ. ἄορ. β'. 15 βία 16 τοῦ αὐτῷ (ἢ οἱ) 17 ὅτι ἐφόρεσε αὐτὸς αὐτὸν... ἀπαρ. ἄορ. β'. 17 μετοχ. 18 ἀπαρ. τοῦ ἔργων 19 ἂν εἰ 20 ποῦ ὅς 21 ἐξετάξω ἀκριβῶς ἀκριβῶ (ἀκριβῶ) εὐκτ. ἐνεστ 22 ὀρίζω καθίστημι 23 διὰ τὰ περὶ τῶν... 24 βγάνω ἀπόφασιν γινώσκω 25 καὶ διὰ τοὺς δύο ἀμφοτέροις 26 ὁ καθένας ἐκότερος αἰτ.) 27 πονκάμισο ποῦ ταιριάζει χιτῶν ὁ ἀρμότιων 28 τιμωρῶ με ξυλιῆς παιῶ 29 σωστά ὀρθῶς 30 ποίου ἀπὸ τοὺς δύο ποτέρον 31 εὐκτ. 32 ἐκότερος.

111. *Βοηθεῖν τῇ πολιτείᾳ 1* καταγγέλλω 2 τήρησις τῶν νόμων 3 φρουρὸς 4 σεβαστὸς 5 μπορεῖ νὰ γίνῃ 6 διατίθεται ἐχθρικῶς κατὰ τοῦ...

112. *Μηδὲν κακὸν εἰσὶτω 1* κακός, πονηρός, κακοῦ χαρακτήρος 2 εἰσὶτω προστ τοῦ εἰς-εἰμι εἰσέρχομαι 3 ἐπειδὴ ἐγνώριζε τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ὅτι ἦτο... 4 περνῶν ἀπ' ἔξω.

113. *Ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς παιᾶν 1* ἀγάλματα καὶ ναοὺς 2 τάφος.

114. *Φύλαξαι 1* χεγή, παρατ. 2 ἀπαρ. 3 εἰμι προστ. 4 δοτ. 5 ἵνα 6 ἄλλοτε.

115. Πρέπει νά φοβώμεθα... 1 μάλιστα πάντων 2 γάρ, μετά τὸ ὄημα 3 οἶμαι ἢ ἡγοῦμαι 4 στερήσομαι, ἀπαρ. 5 γεν. τῆς... 6 εἰ 7 πάνυ ἡδέως 8 ἐπ' ἴσης ἢ ὁμοίως 10 τὸν θάνατον οὐ φοβητέον εἶναι 11 μετοχ. τοῦ παρακ. τέθηκα 12 ἀπὸ τοῦς... τῶν...

116. εἰδέναί 1 οἶδα μετοχ. μετὰ τὸ ἄρθρον 2 χρήσιμος ἢ ὠφέλιμος 3 ἀπαρ. 4 οὐδὲν 5 προσέρχομαι 6 δοτ., ἕνας τις 7 μετοχ. 8 κακῶς 9 ἀπαρ. 10 ἀποκρίνομαι.

117. Δημοσθένης πρὸς κλέπτην 1 πιάσας ἐπ' αὐτοφῶρον 2 ἐπέπληξε.

118. Μηδὲν κακὸν συνειδέναί 1 ἐκεῖνος ποῦ ξεύρει καλά ὅτι δὲν ἔχει κακὸ κανένα καμωμένο 2 προστ. νά ζηλευτε καὶ νά μιμῆσθε.

119. Κάτωνος φρόνιμοι λόγοι. 1. ἀορ. τοῦ εἶμι 2 ἀπὸ τοῦς... τῶν... 3 οὐ μὴν ἀλλὰ 4 ἀνδριάς 5 ἰδρύω (στήνω) ἄγαλμα ἀνατίθῃμι ἀνδριάντα παθητ. ἀνατίθεται ἀνδριάς, παρακ. κεῖται ἢ ἀνάκειτα ἀνδριάς 6 μετχ. τοῦ οἶδα 7 πράξεις 8 φοιτῶ (φοιτάω) 9 θανμάξω 10 ὅτι 11 ὄρω 12 κεῖμα, ἢ ἀνάκειμαι μετχ. 13 ζητῶ νά μάθω πυνθάνομαι μετχ. παρατ. πτ. γενι. 14 τοῦ ὅτι δὲν... τοῦ μηδένα ... (ἀπαρ.) 15 αἰροῦμαι 16 μᾶλλον.

120. 1 μετοχὴ ἀορ. β'. τοῦ ἐμπίπτω, κατὰ πῶσιν γενικὴν 2 ἐν... 3 λόγος φήμη γεν. πτωσ. 4 ἀπαρ. ἀορ. ἢ παρακ. τοῦ τελευτῶ ἢ τοῦ ἀποθνήσκω 5 αἰτ. 6 εὐθύς 7 ἀναπηδῶ 8 ἐπὶ τὸ... 9 κελεύω ἢ παρακελεύομαι 10 δοτ. 11 μέλλω, ἀπαρ. 12 ἐπάγω 13 μετοχ. 14 ἀξιῶ (ἀξιόω), ἀπαρ. 15 ἀπαρ. ἀορ. 16 βεβαίως γινώσκω, ἀπαρ. ἀορ. 17 γάρ, μετά τὸ εἰ 18 εἰ 19 τετελ. μέλλ. περιφρ. 20 εἰς τρίτην (ἡμέραν).

ΠΛΗΡΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣ ΕΚΜΑΘΗΣΙΝ
ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Νέα Πρακτική Μέθοδος, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Μεθόδου Emile Otto,
ὑπὸ Νικολάου Κοντοπούλου, ἔκδοσις ἑνάτη.

Κλείς τῆς Γαλλικῆς μεθόδου Otto-Κοντοπούλου, ἔκδοσις δευτέρα.

Διάλογοι Ἑλληνογαλλικοί, μετὰ ἰδιωτισμῶν, παροιμιῶν, ἐπιστο-
λογραφίας κλ., ἔκδοσις δευτέρα.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Νέα Πρακτική Μέθοδος, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Μεθόδου Emile Otto,
ὑπὸ Δημ. Α. Σακελλαρίου, ἔκδοσις ἕκτη.

Κλείς τῆς Γερμανικῆς Μεθόδου Otto-Σακελλαρίου, ἔκδ. δευτέρα.

Διάλογοι Ἑλληνογερμανικοί, ὑπὸ Ἀντ. Μαναράκη.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Νέα Πρακτική Μέθοδος, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μεθόδου Maugon,
ὑπὸ Π. Φαρῶ, ἔκδοσις ἕκτη.

Κλείς τῆς Ἀγγλικῆς Μεθόδου Maugon-Φαρῶ, ἔκδοσις δευτέρα.

Μικρὰ Ἀγγλικὴ Μέθοδος, πρὸς χρῆσιν τῶν ἀρχαρίων, ὑπὸ
Maugon-Φαρῶ.

Νέοι Ἑλληνοαγγλικοὶ Διάλογοι, ὑπὸ Π. Φαρῶ, ἔκδοσις δευτέρα.

ΙΤΑΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Νέα Πρακτική Μέθοδος, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Μεθόδου Sauer, ὑπὸ
Ἀντ. Α. Καντακίδου, ἔκδοσις δευτέρα.

Κλείς τῆς Ἰταλικῆς Μεθόδου Sauer-Καντακίδου.

Διάλογοι Ἰταλοελληνικοί, ὑπὸ Γ. Σ. Χοῦδᾶ.

ΕΚΔΟΤΙΚΗ & ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
- Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ -
ΑΘΗΝΑΙ - ΟΔΟΣ ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ 8

- ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ** Ἀθην. Α. Σακελλάριου
Τρίτομον, ἔκδοσις πέμπτη. Μέγα 8ον, σελ. ιζ'. 4406.
- » **ΟΜΗΡΙΚΟΝ** G. Autenrieth, μετάφρασις Δημ. Ι. Ὀλυμπίου, ἔκδοσις τρίτη, 8ον σελ. 360.
- » **ΛΑΤΙΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ** ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου, ἔκδοσις πέμπτη, 8ον σελ. 788.
- » **ΕΛΛΗΝΟΛΑΤΙΝΙΚΟΝ** ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου, ἔκδοσις δευτέρα, 8ον σελ. 874.
- Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύματα**, μετὰ ἑρμηνευτ. σημειώσεων καὶ μικρᾶς εἰσαγωγῆς ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου.
- Θουκυδίδης** Μετάφρασθεις καὶ σχολιασθεις ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου
Βιβλ. Α'. Κεφ. 1-118. Βιβλ. Β'. Κεφ. 1-54. Βιβλ. Γ'. Κεφ. 1-116.
- Εὐριπίδου Μήδεια** μεθ' ἑρμηνείας ὑπὸ Γ. Σακορράφου.
- Καίσαρος Ἀπομνημονεύματα** μετὰ εἰσαγωγῆς καὶ σημειώσεων ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου. Τεῦχος Α'. I-IV. Τεῦχος Β'. V-VIII.
- Καίσαρος Ἀπομνημονεύματα Μετάφρασις** ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου, ἔκδοσις δευτέρα.
- Κικέρωνος Λόγοι Ἐκλεκτοὶ** ἑρμηνευθέντες ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου
Τεῦχος Α'. Pro lege Manilia καὶ Pro Archia Poeta.
» Γ'. Philippica Prima.
- Βεργιλίου Αἰνείας** μετὰ σημειώσεων, εἰσαγωγῆς κτλ. ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου.
- Κορνηλίου Τακίτου Ἀγρικόλας** μεθ' ἑρμηνείας ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου.
- Τίτου Λιβίου Ἱστοριῶν**, μεθ' ἑρμηνείας ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου
Τεῦχος Α'. Βιβλίον 21ον, Τεῦχος Β'. Βιβλίον 31ον.

Πωλεῖται εἰς χονδρικήν πώλησιν μόνον παρὰ τοῖς ἐκδόταις
ὁδὸς Λυκούργου 8.